

ΑΝΔ

Κρητική Πολιτική Δικονομία

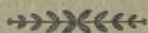
μετ' εισαγωγῆς καί κατ' ἄρθρον σχολίων

ΥΠΟ

Θεοδώρου Ι. Ἀνδρεάδου

Πρωτοδίκου

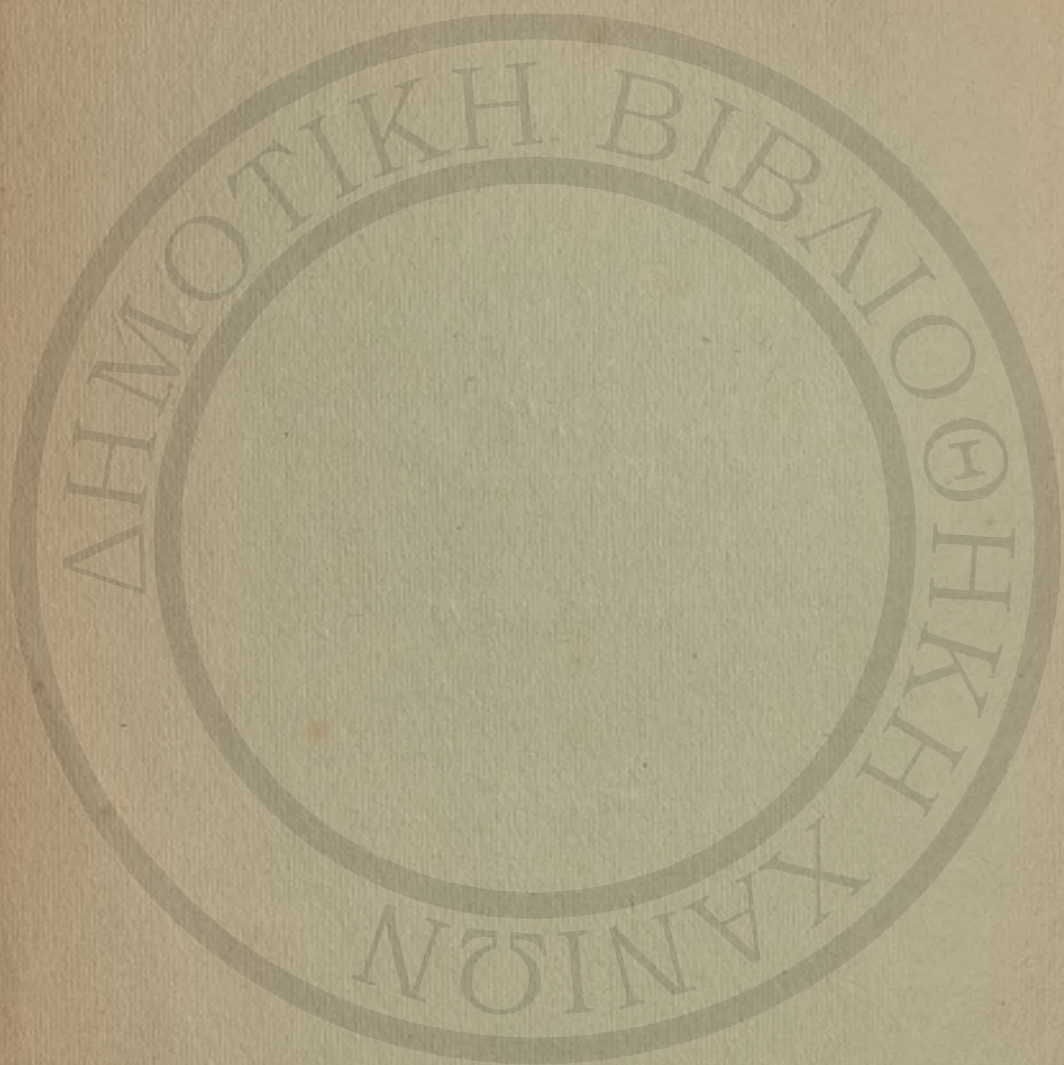
ΤΕΥΧΟΣ Α΄

ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΙΚ. ΑΛΙΚΙΩΤΗ

1934

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ
— ΧΑΝΙΩΝ
Αρ. Ερωτ. 27767
Προσλ. Εισαγ. 31-5-1965
Εξουσιοδότηση Δ. Καλαμάκης Πρωτ.
Αριθ. 343.259/ΑΠΣ

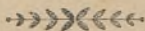
Κρητική Πολιτική Δικονομία

μετ' εισαγωγής και κατ' άρθρον σχολίων

ΥΠΟ

Θεοδώρου Ι. 'Ανδρεάδου

Πρωτοδίκου

ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ

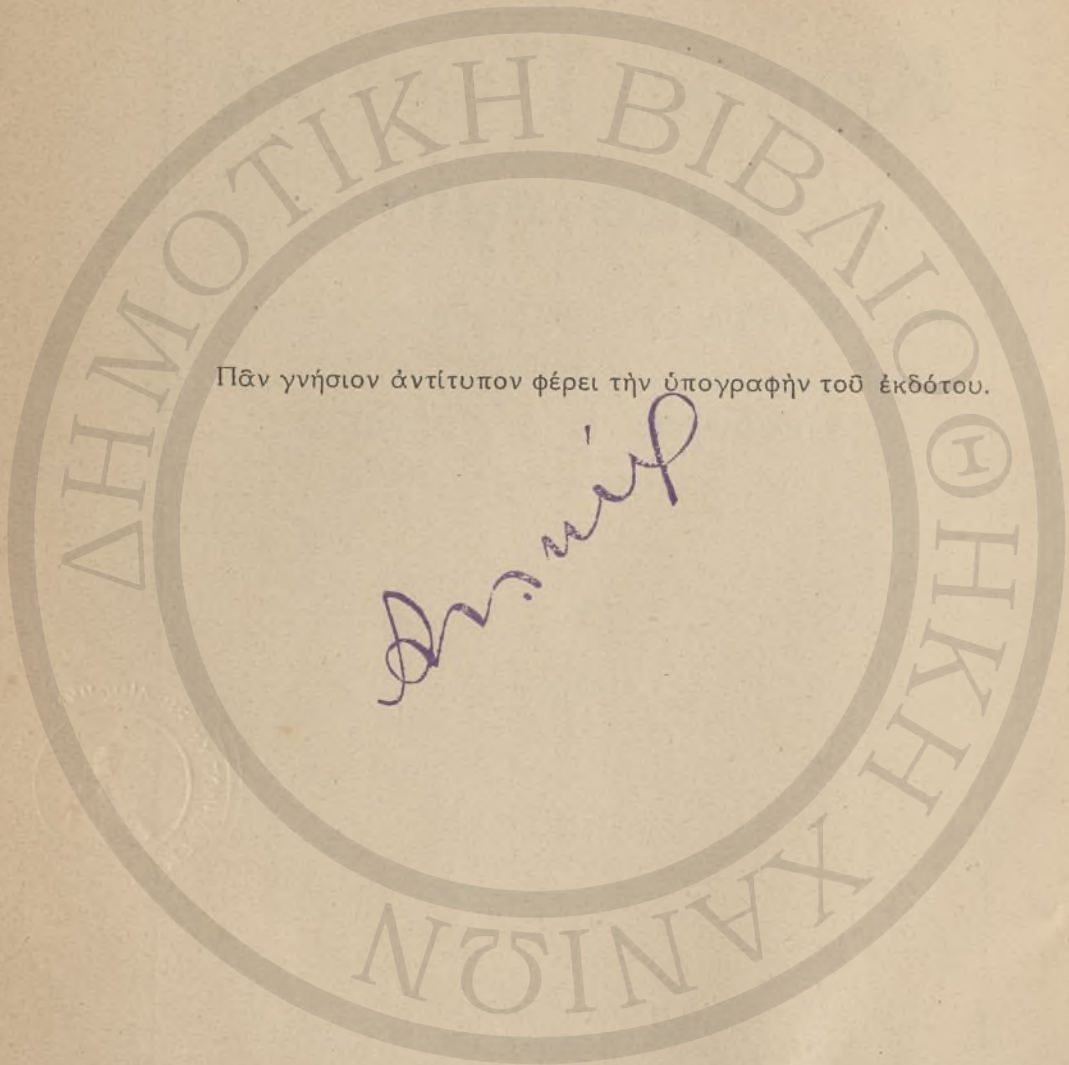
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΙΚ. ΑΛΙΚΙΩΤΗ

1934

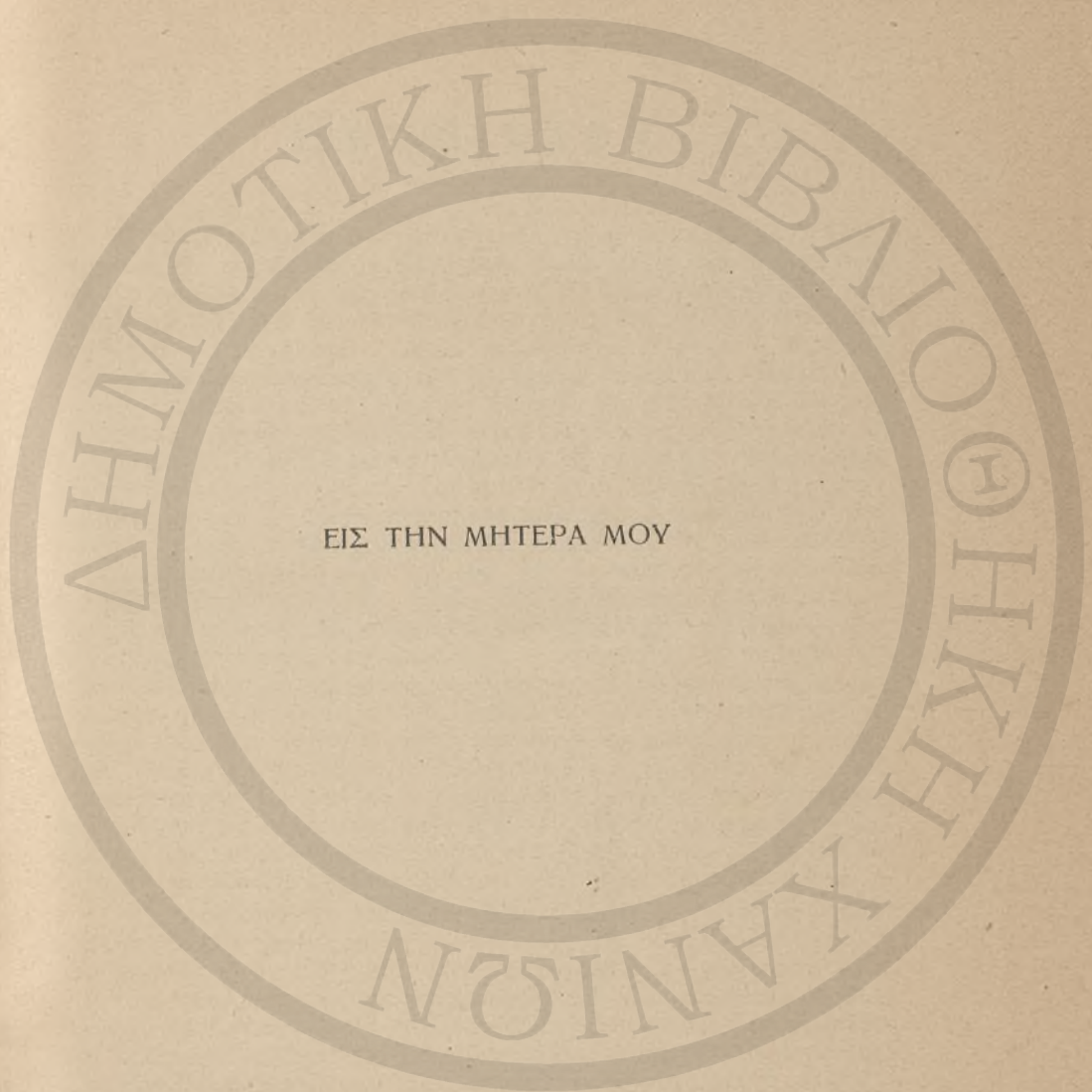
348.1

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ ἐκδότου.

Amis

ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ

Προοίμιον

Αίσθητή ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ἡ ἔλλειψις ἐρμηνευτικοῦ βοηθήματος ἐπὶ τῆς ἐν Κρήτῃ Πολιτικῆς Δικονομίας. Βάσις βεβαίως πρὸς σύνταξιν αὐτῆς ἐχρησίμευσεν ἡ Ἑλληνικὴ Δικονομία καὶ πρόχειρος ὑπάρχει διὰ τὸν ἐφαρμοστήν ἢ ἐπὶ ταύτης πλουσία ἐρμηνεῖα καὶ νομολογία. Ἄλλ' εἰς ἀρκετὰ σημεῖα ἡ Κρητικὴ Δικονομία ἀπομακρύνεται τοῦ μητρικοῦ προτύπου, ὥστε ἡ ἀνάγκη βοηθήματος παρίσταται ἐπιτακτικῆ. Ἡ νομολογία τοῦ Ἐφετείου Κρήτης καὶ τῶν ἐπὶ τινὰ ἔτη λειτουργησάντων ἐν τῇ αὐτονόμῳ Κρητικῇ Πολιτείᾳ Ἐφετείων Χανίων καὶ Ἡρακλείου δὲν ἐδημοσιεύετο τακτικῶς διὰ τοῦ τύπου, ἰδίᾳ ἀφ' ἧς ἔπαυσαν ἐκδιδόμενα ἐν τῇ Νήσῳ τὰ κατὰ καιροὺς ἐμφανισθέντα καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον βραχύβια νομικὰ περιοδικά. Ἡ δ' ἐν Ἑλλάδι ἐρμηνεῖα τοῦ δικονομικοῦ δικαίου τῆς τελευταίας τριακονταετίας (ἐξαιρέσει νεωτέρων τινῶν μονογραφιῶν), μολονότι συχνάκις ἐκτεινομένη εἰς σύγκρισιν διατάξεων ξένων Δικονομιῶν, δὲν ἠξίωσεν ἀναλόγου προσοχῆς τὸ κρητικὸν δικονομικὸν δίκαιον. Οὕτως ὁ ἐφαρμοστής τοῦ δικαίου, στερούμενος ἐπὶ πλεόν καὶ τῶν μᾶλλον στοιχειωδῶν δεδομένων διὰ τὴν ἱστορικὴν ἔρευναν τῶν κατ' ἰδίαν θεσμῶν, προκειμένης διαφορᾶς τῆς Κρητικῆς Δικονομίας πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν, ἀναγκάζεται πολλάκις νὰ προσφεύγῃ εἰς ἀπλὴν γραμματικὴν ἐρμηνεῖαν τοῦ κειμένου, δυναμένην, ὡς γνωστόν, νὰ ὀδηγῇ εἰς ἄκρως ἐπισηφαλῆ πορίσματα, ἄνευ τῆς συνδρομῆς θετικωτέρων ἐρμηνευτικῶν μεθόδων, ἐν αἷς σημαίνουσιν καταλαμβάνει θέσιν ἢ ἱστορικὴ τοιαύτη.

Ἐξ ἴσου αἰσθητὴ ὑπῆρξεν—ἀπό τινος ἰδίᾳ, μετὰ τὰς γενόμενας πολλάς τροποποιήσεις—ἡ ἔλλειψις ἐκδόσεως τοῦ ἰσχύοντος κειμένου τῆς Κρητικῆς Πολ. Δικονομίας, περιεχούσης ἅμα καὶ τὰς κατὰ καιροὺς τροποποιηθείσας ἢ καταργηθείσας διατάξεις, ὧν ἢ παράθεσις καὶ τὴν ἐρμηνεῖαν ἐνίοτε διευχεραίνει καὶ πρὸς κρίσιν τῶν ἐκκρεμουσῶν εἰσέτι ὑποθέσεων ἀναγκαιοί. Ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν, ἡ μὲν ἐπίσημος ἐκδοσις καὶ ἡ τοῦ Ν. Κουσουρελάκη περιέχουν τὸ ἀρχικὸν κείμενον καὶ τὰς ὀλίγας τροποποιήσεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 106/1903 ἡγεμ. διατάγματος· ἡ τοῦ Χ. Μπενάκη προηγεῖται κατὰ χρόνον τῶν τελευταίων τρο-

ποποιήσεων και ως προς τὰς προγενεστέρας περιέχει μόνον τὸ τροποποιούν, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ τέως ἰσχύον κείμενον· εἰς τὴν αὐτὴν δὲ ὑποπίπτει παράλειψιν καὶ ἡ ἐπ' ἑσχάτων γενομένη ὑπὸ Α. Μαλαγαρδῆ.

Αἱ τοιαῦται ἑλλείψεις, ἀνά πᾶν βῆμα τῆς πράξεως διαπιστούμεναι, παρώτρυναν ἡμᾶς εἰς τὴν σκέψιν τοῦ νὰ ἐπιληφθῶμεν τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἰσχύοντος κειμένου μετὰ παραθέσεως τῶν κατὰ καιροὺς τροποποιηθεισῶν διατάξεων, ἐκ παραλλήλου δὲ, τῆ συνδρομῆ δυσσευρέτων καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον δυσχρήστων κειμένων καὶ βοηθημάτων, νὰ ἐπιχειρήσωμεν στοιχειώδη τινὰ ὑπομνηματισμὸν ὠρισμένων ἄρθρων, ἀφισταμένων τῆς Ἑλληνικῆς Δικονομίας. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἀρχικῶς δὲν εἶχομεν προΐδει τὸ πλῆθος τῶν δυσχερειῶν ὅσας ἐπρόκειτο νὰ παρουσιάσῃ τὸ ἔγχειρημα, δι' ἡμᾶς εἰδικῶς, παρέργως ἀναλαμβάνοντας αὐτό, παρὰ τὰς κυρίας ἡμῶν δικαστικὰς ἐνασχολήσεις. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως κατεδείχθη ἡ ἑλλειψις ἐν τῷ μικρῷ ἐπαρχιακῷ τόπῳ τῆς διαμονῆς μας ἐπαρκῶν βιβλιογραφικῶν ἐφοδίων διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς ὕλης, ὡς καὶ ἡ ἑλλειψις ἀνεκτῶν τεχνικῶν μέσων διὰ τὴν ἐκτύπωσιν, τὸ δὲ κακὸν ἐπετάθη καὶ ἐκ τοῦ στενωπῶτος χρονικοῦ περιθωρίου ὅπερ κατελείφθη ἡμῖν ἐλεύθερον, ἰδίᾳ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος, πρὸς συντέλειαν τῆς ἐκδόσεως. Οὕτως ἡ ἔκδοσις βλέπει τὸ φῶς πολὺ μετὰ τὸν ἀρχικῶς ὑπολογισθέντα διὰ σχετικῆς ἀγγελίας χρόνον.

Κυρία γραμμὴ τῆς ἡμετέρας ἐργασίας ἐν τῷ γινομένῳ ὑπομνηματισμῷ ὑπῆρξεν αὕτη: Κατάδειξις πάσης διαφορᾶς μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Κρητικῆς Πολ. Δικονομίας, ὥστε τὸ ἔργον τῆς ἐφαρμογῆς τῆς τελευταίας νάποβαίνειν εὐχερὲς εἰς τὸν ἔχοντα ὑπ' ὄψιν τὴν ἐπὶ τῆς πρώτης ἐρμηνείαν· εἰς ταύτην δὲν ὑπεισερχόμεθα, ἀφήνοντες κατὰ κανόνα ἐντελῶς ἀσχολιάστους τὰς κοινὰς ἐν ταῖς δύο Δικονομίαις διατάξεις.

Πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν ἐγένετο ἰδίᾳ χρήσις καὶ παράθεσις: 1) τῆς νομολογίας τῶν ἐν Κρήτῃ λειτουργησάντων κατὰ καιροὺς Ἐφετείων (καὶ τῆς ἐλαχίστης βεβαίως τοῦ Ἀρείου Πάγου), πρὸς συγκέντρωσιν τῆς ὁποίας, ἑλλείπει πλήρων συλλογῶν, ἐδέησε νάνατρέξωμεν καὶ εἰς τὰ πρωτότυπα τῶν ἀποφάσεων· 2) τῆς διδασκαλίας τῶν ἐρμηνευτῶν ξένων Δικονομιῶν, παρ' ὧν, κατ' ἐξοχὴν τῆς Γερμανικῆς, πλεῖστα ἐλήφθησαν ἐν τῇ Δικονομίᾳ τοῦ 1903 διατάξεις. Καὶ πρωτότυπος ὅμως ἀπητήθη ἐργασία διὰ νάποσαφηνησθῶν, τὸ κατὰ δύναμιν καὶ κατὰ τὰς ἡμετέρας ἀντιλήψεις, ὠρισμένα θέματα ἐφ' ὧν οὐδαμῶς ὑπεισηλθεν ἡ νομολογικὴ ἔρευνα ἢ ἐφ' ὧν αὕτη συχνάκις, ἂν μὴ κατὰ κανόνα, διχογνωμεῖ, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μεταφερθοῦν μετὰ προσοχῆς τὰ ἐν τῇ ξένη διδασκόμενα ἐν τῇ δεούσῃ πάντοτε

συναρμογή πρὸς ἑτερογενεῖς, ἰσχυούσας δὲ παραλλήλως, διατάξεις τοῦ ἐντοπίου δικαίου.

Τοῦ κειμένου προηγείται Εἰσαγωγή, εἰς ἣν γίνεται κατὰ πρῶτον ἱστορικὴ ἀνασκόπησις τῆς κρητικῆς δικαστικῆς νομοθεσίας, ἐπιφέρονται εἶτα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς παρατηρήσεις τινὲς ἐπὶ τῆς Κρητικῆς Πολ. Δικονομίας καὶ καταχωρίζονται ἐν τέλει πλήρεις αἱ αἰτιολογικαὶ ἐκθέσεις τῶν Δικονομιῶν τῶν ἐτῶν 1880 καὶ 1903. Ἀκολουθεῖ τὸ κείμενον τῆς Δικονομίας τοῦ 1903 καὶ ἔπεται τὸ κείμενον τῶν ἐν ἰσχύι διατάξεων τῆς Δικονομίας τοῦ 1880, τελικῶς δὲ παρατίθεται λεπτομερὲς ἀλφαβητικὸν εὐρετήριον. Τὸ ἐξῆς δὲ κρατεῖ σύστημα ἐν τῇ κατατάξει τῆς ὕλης: Ὑφ' ἑκάστον ἄρθρον καὶ κατὰ χωριστὰ θέματα παρατίθενται αἱ γνώμαι τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν συγγραφέων, εἰς τὸ τέλος δ' ἑκάστης μνημονεύεται ἡ πατρότης αὐτῆς· αἱ ἡμετέραι γνώμαι παρατίθενται ἀνωνώμως. Διὰ νὰ μὴ διακόπτηται δὲ ἡ ἐνότης τῶν παρατιθεμένων γνωμῶν, παρενείρονται ποῦ μὲν ἐντὸς () αἱ ἐπὶ τινῶν σημείων σύμφωνοι ἢ ἀντίθετοι ἀπόψεις, ποῦ δὲ ἐντὸς [] αἱ προσθηकाί. Ὁ ὑπομνηματισμὸς περιορίζεται μέχρι τῶν γενικῶν γραμμῶν, διήκων μέχρι λεπτομερειῶν μόνον ὡσάκις αὐταὶ θίγονται ὑπὸ τῆς δικαστηριακῆς πράξεως. Προωρισμένος δὲ ταύτην κυρίως νὰ ἐξυπηρετήσῃ, στερεῖται κατὰ τὸ μᾶλλον θεωρητικῆς μορφῆς καὶ ἀποβλέπει εἰς τὸ ἐρμηνευτικὸν μέρος.

Τοιαύτη ἡ ἀνά χεῖρας ἐργασία, ὑπὸ τὰς ἐκτεθείσας γενικὰς γραμμάς συντελεσθεῖσα καὶ ἐν πολλοῖς ἀποτελοῦσα τὴν πρῶτην λέξιν ἐπὶ θεμάτων ὅλως ἀθίκτων, θὰ ἦτο βεβαίως παράλογον νάξιωση ὑπὲρ αὐτῆς τὸ πλήρες ἢ τὸ ἀλάθητον. Ἐν τελείᾳ δὲ συναισθήσει τοῦ περιορισμένου ρόλου της, λόγῳ καὶ τοῦ στενοῦ ὀρίζοντος εἰς ὃν ἀποβλέπει καὶ τῆς πάντως παροδικῆς χρησιμότητος αὐτῆς, μέχρι τῆς ἐγγύς κατὰ τὰ φαινόμενα ἡμέρας καθ' ἣν θέλει τεθῆ εἰς κοινὴν ἐφαρμογὴν ἢ ὑπὸ σύνταξιν νέα Πολιτικὴ Δικονομία τῆς Ἑλλάδος, οὐδὲν ἄλλο προσδοκᾷ ἢ τὴν ἀναγνώρισιν ἀπλῆς προσπαθείας πρὸς θεραπείαν ἐνεστώσης ἀνάγκης καὶ, ἐν τῇ σταθμίσει τῶν συνθηκῶν ὕφ' ὧς αὕτη ἐγένετο, ἐπιεικῆ ἀπεκδέχεται τὴν κρίσιν ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων αὐτῆς ἀτελειῶν.

Νεάπολις Κρήτης, Μάρτιος 1934.

Βιβλιογραφικόν Σημείωμα

Ἐν τῇ προκειμένῃ ἐκδόσει ἔσχομεν ἰδίᾳ ὑπ' ὄψιν:

α') Ἐπισήμους ἐφημερίδας καὶ κείμενα:

1) Τὴν πρὸ τῆς αὐτονομίας ἐκδιδομένην ἐφημερίδα τῆς Γενικῆς Διοικήσεως «Κρήτη». 2) τὸ τρίτον τεῦχος Κρητικοῦ Κώδικος, περιέχον τοὺς ὑπὸ τῆς Γενικῆς τῶν Κρητῶν Συνελεύσεως κατὰ τὴν ἰα' σύνοδον ψηφισθέντας νόμους κλπ. (ἐν Χανίοις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Γεν. Διοικήσεως, 1881). 3) τὸν Κρητικὸν Κώδικα, περιέχοντα τὰ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1868 μέχρι σήμερον χορηγηθέντα εἰς τὴν Κρήτην προνόμια μετὰ τῶν σχετικῶν αὐτοκρατορικῶν φερμανίων κλπ., Β' ἔκδ., τεύχη α' καὶ β' (ἐν Χανίοις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Γεν. Διοικήσεως, 1893). 4) τὴν ἀπὸ τῆς αὐτονομίας ἐκδιδομένην Ἐπίσημον Ἐφημερίδα Κρητικῆς Πολιτείας (τεύχη α' β' καὶ γ'), τὸ ἐν συνεχεῖα ταύτης, ἀπὸ τῆς κηρύξεως τῆς Ἐνώσεως (24 Σεπτεμβρίου 1908), ἐκδιδόμενον Παράρτημα τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐν Κρήτῃ καὶ τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. 5) τὰ ἐστενογραφημένα πρακτικὰ τῆς Κρητικῆς Βουλῆς (τεύχ. δ' Ἐπισ. Ἐφ.). 6) τὸ εἰς ψήφισιν ἀχθὲν ἐνώπιον τῆς Κρητικῆς Βουλῆς ἐν ἔτει 1903 νομοσχέδιον τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας. 7) τὴν Πολιτικὴν Δικονομίαν, μετὰ τῶν σχετικῶν ταύτῃ νόμων, διαταγμάτων κλπ. (ἐν Χανίοις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Κρ. Πολιτείας, 1903). 8) τὸν Ἀστικὸν Κώδικα, μετὰ τῶν σχετικῶν αὐτῶ νόμων, διαταγμάτων κλπ. (ἐν Χανίοις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Κρ. Πολιτείας, 1904). 9) τὸν α' τόμον τῶν Κωδικῶν Κρητικῆς Πολιτείας (ἐν Χανίοις, 1902) καὶ τὸ α' συμπλήρωμα αὐτῶν (ἐν Χανίοις, 1903) ὑπὸ Ν. Κουσουρελάκη. 10) τοὺς Κρητικοὺς Κώδικας (Πολ. Δικονομίαν—Ἀστικὸν Κώδικα) ὑπὸ Χ. Μπενάκη (Ἡράκλειον, 1927 καὶ 1928). 11) τὴν Σαμιακὴν Πολιτικὴν Δικονομίαν ὑπὸ Γερ. Σβορώνου (ἐν Σάμῳ, ἐκ τοῦ ἡγεμ. τυπογραφείου, 1907).

β') Νομοσχέδια:

1) Τὸ συνταχθὲν ἐν ἔτει 1900 ὑπὸ Ἑλ. Βενιζέλου σχέδιον τροποποιήσεων τῆς Κρητικῆς Πολιτικῆς Δικονομίας (ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ ἔθν. τυπογραφείου, 1929). 2) τὴν κατ' ἔτος 1903 ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ Δ. Γούναρη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν πρότασιν νόμου περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας (Ἐφημερίς Ἑλλ. καὶ Γαλλ. Νομολογίας, 22, σελ.

415—418, 463—464, καὶ 23, σελ. 33—40, 91—92)· 3) τὸ ὑπὸ F. Laurent, καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Γάνδης, συνταχθὲν Avant—Projet de Révision du Code Civil, IV (Bruxelles, 1884)· 4) τὸ νομοσχέδιον Ἀστυκοῦ Ἑλληνικοῦ Κώδικος, σὺν ταῖς περὶ τούτου ἐκθέσεσιν (Ἀθήνησιν, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν ἀδελφῶν Περρῆ, 1874).

γ') Συγγράμματα ἑρμηνευτικά:

Ἐκ τῶν ἑλληνικῶν, κυρίως τὸ Ἐγχειρίδιον τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας τῶν Οἰκονομίδου-Λιβαδά, ἐν τῇ ἐκτελέσει καὶ Γιδοπούλου (1924), ὡς καὶ τὴν ἑρμηνείαν τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας τῶν Σπ. Εὐκλείδου-Κ. Γ. Παπαδοπούλου (1932)· παρεπομένως δὲ καὶ τὰ ἄλλα γνωστὰ συγγράμματα ἐπὶ θεμάτων τοῦ τε διαδικαστικοῦ καὶ οὐσιαστικοῦ δικαίου· (ὡς καὶ μονογραφίας καὶ διατριβὰς κατονομαζομένης).

Ἐκ τῶν ξένων: 1) τῶν γερμανικῶν, κυρίως τὸ Kommentar zur Z. P. O. τῶν Stein-Jonas (1929), παρεπομένως δὲ τὰ τῶν Sydow-Busch-Kranz (1930), τοῦ Seuffert (1911) καὶ τὸ Lehrbuch des deutschen Zivilprocessrechts τοῦ Rosenberg (1929)· 2) ἐκ τῶν ἄλλων, τὸ Principes de droit civil français t. XIX (1887) τοῦ Laurent, Les obligations (ἐκ τοῦ Traité) τῶν Baudry Lacantinerie et Barde (1908), τὸ Kommentar zu den Zivilprocessgesetzen τοῦ Neumann (1928), τὸ Manuale della Procedura Civile τοῦ Mortara (1910) καὶ τὴν ἐσχολιασμένην ἔκδοσιν τοῦ Codice di Procedura Civile ὑπὸ Rispoli (1921)· ἐπίσης τὸ Σύστημα Πολ. Δικονομίας τῶν Glasson-Tissier-Morel, ἐν μεταφράσει ὑπὸ Γ. Ράμμου, μετὰ προσθηκῶν καὶ προσαρμογῆς εἰς τὰ ἐν Ἑλλάδι κρατοῦντα (1931).

δ') Περιοδικά:

Τὰ γνωστὰ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδόμενα («Θέμιδα» Ἀγγελουπόλων, «Ἐφημερίδα Ἑλλ. καὶ Γαλλ. Νομολογίας», «Δικαιοσύνη», «Δικαστικὴν» κλπ.). Πρὸς δὲ καὶ τὰ ἐν Κρήτῃ κατὰ καιροὺς ἐκδοθέντα: 1) «Νομολογίαν τοῦ Ἐφετείου Κρήτης» ὑπὸ Π. Ταζεδάκη (ἐν Χανίοις, 1880—1901)· 2) «Νομικὴν» ὑπὸ Γ. Πλουμίδου (ἐν Χανίοις, 1903)· 3) «Νομικὴν ἐπιφυλλίδα ἐφημ. Ἑλπίς» (ἐν Ἡρακλείῳ, 1907 καὶ 1908)· 4) «Νομικὸν παράρτημα ἐφημ. Νέα Ἐρευνα» (ἐν Χανίοις, 1908 καὶ 1909)· 5) «Ἐφημερίδα τῶν δικαστηρίων» ὑπὸ Γ. Σαρολίδου, Ἐμμ. Μηλιαρᾶ καὶ Γ. Παπανικολάου, εἶτα ὑπὸ Μ. Πασχάλη καὶ Γ. Σαρολίδου (ἐν Ἱεραπέτρα καὶ Ἀγ. Νικολάῳ, 1908 καὶ 1909)· 6) «Δικαιοσύνη» ὑπὸ Ι. καὶ Ν. Παπαδάκη (ἐν Χανίοις, 1910)· 7) «Κρήτην» ὑπὸ Ι. Ἡλιάκη (ἐν Χανίοις, 1912 καὶ 1913)· 8) «Νέαν Δικαιοσύνην» ὑπὸ Ι. Χαζιράκη (ἐν Χανίοις, 1922 καὶ 1923).

(Ὅς ἐκ τοῦ ὅτι τὰ ἐν λόγῳ ἐντόπια περιοδικὰ ἔχουν καταστή ἀπὸ μακροῦ δυσεύρετα, δὲν γίνεται εἰς αὐτὰ παραπομπὴ ὁσάκις περιέχουν παρατιθεμένας δικαστικὰς ἀποφάσεις· ἀλλὰ πολλαὶ ἐκ τῶν ἄνευ παραπομπῆς ἀποφάσεων ἔχουν ληφθῆ ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, τὸ πρῶτον ἐρχόμεναι εἰς δημοσιότητα).

ε') Διάφορα ἄλλα βοηθήματα, ἱστορικὰ κλπ., ἐνιαχοῦ κατονομαζόμενα.

Ἐξήγησις συντετμημένων ὧν γίνεται χρῆσις.

ΑΚ.	=	Κρητικὸς Ἀστικὸς Κώδιξ.
ΑΠΔ.	=	Αὐστριακὴ Πολ. Δικονομία.
ΓΠΔ.	=	Γερμανικὴ » »
ΓΛΠΔ.	=	Γαλλικὴ » »
ΕἰδΔ.	=	Εἰδικὴ » »
ΕΠΔ.	=	Ἑλληνικὴ » »
ΕΗ., ΕΚρ., ΕΧ.	=	Ἐφετεῖον Ἡρακλείου, Κρήτης, Χανίων.
ΟργΔ.	=	Κρητικὸς Ὄργανισμὸς τῶν Δικαστηρίων.
ΠΔ.	=	Κρητικὴ Πολ. Δικονομία.
ΠΔ.03.	=	Κρητικὴ Πολ. Δικονομία ἔτους 1903.
ΠΔ.80.	=	» » » » 1880.
ΠνΔ.03.	=	» Ποιν. » » 1903.
ΣΠΔ.	=	Σαμιακὴ Πολ. » »

(Κατ' ἀνάλογον σύντησιν καὶ ἄλλοι νόμοι καὶ δικαστήρια).

Σημ. Ἐπ. = Σημειώσεις τῆς νομοπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπείας ἐπὶ τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας τοῦ 1903.

Υπ. νμοσχ. = Ὑπουργικὸν νομοσχέδιον τὸ κατ' ἔτος 1900 συνταχθέν ὑπὸ Ἑλ. Βενιζέλου σχέδιον τροποποιήσεων τῆς Κρητικῆς Πολ. Δικονομίας.

(Δὲν ἐξηγοῦνται ὡς εὐνόητοι αἱ κοινῆς χρήσεως σύντησεις).

Εἰσαγωγή

Α

Ἱστορική ἀνασκόπησις τῆς Κρητικῆς Δικαστικῆς Νομοθεσίας

Διαρκούσης τῆς μεγάλης Κρητικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866, ἡ προσωρινὴ τῶν ἐπαναστατῶν κυβέρνησις ἐξέδωκε «κανονισμόν ἐκτάκτων δικαστηρίων», δι' οὗ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις συνίσταντο δικαστήρια πρὸς ἀπονομὴν τῆς πολιτικῆς καὶ ποινικῆς δικαιοσύνης.¹ Ἐν αὐτῷ ὀρίζετο ὅτι τὰ ἐν λόγῳ δικαστήρια «θέλουσιν ἐκδίδει τὰς ἀποφάσεις των ἐν ὀνόματι Γεωργίου Α' Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων καὶ θέλουσιν δικάζει τὰς μὲν πολιτικὰς δίκας κατὰ τὰ ἐπικρατοῦντα ἔθιμα, εἰς δὲ τὰς ποινικὰς θέλουσιν ἐφαρμόζει τὰς παρὰ τοῦ Ποινικοῦ Νόμου τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος καταγινωσκομένας ποινάς». Ὁ κανονισμὸς οὗτος, περιέχων στοιχειώδεις τινὰς δικονομικὰς διατάξεις, ἀποβλέπων δὲ εἰς πρόσκαιρον ἐφαρμογὴν—«μέχρις ἀποπερατώσεως τοῦ ἀγῶνος καὶ ἐνώσεως τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἢ μέχρι τροποποιήσεως τούτου»—, ἐφηρμόσθη κατὰ τὴν ἐν συνεχείᾳ ἐπαναστατικὴν περιόδον. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ἐπανάστασις ἐκείνη, τὴν ὁποίαν τόσον ἑλληνικὸν αἷμα ἐπότισε, δὲν ἀπέδωκε τοὺς προσδοκωμένους καρπούς. Τὸ ὀλοκαύτωμα τοῦ Ἀρκαδίου δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ συγκινήσῃ τὴν εὐρωπαϊκὴν διπλωματίαν, ὡς ἄλλοτε ἡ θυσία τοῦ Μεσολογγίου, καὶ μακρὰν εὐρέθη ἀπὸ τοῦ νὰ ἐμπνεύσῃ νέον Ναυαρίνον, πρὸ τοῦ ὁποίου καὶ μόνον ἐδήλου ὅτι θὰ ἐνέδιδεν ἡ Τουρκία.² Ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπῆρξεν ἐντελῶς ἄγονος ἡ προσπάθεια. Ὁ Σουλτάνος διὰ τοῦ Ὀργανικοῦ Νόμου τῆς 8 Ἰανουαρίου 1868,³ ὅστις ἀπετέλεσε τὸν πρῶτον καταστατικὸν χάρτην τῆς Νήσου, προέβη εἰς παραχωρήσεις τινὰς πρὸς τοὺς Κρήτας, μεταξὺ τῶν ὁποίων αἱ ἐξῆς: Ἡ πολιτικὴ διοίκησις τῆς Νήσου ἀνετίθετο εἰς

¹ Ἴδε τοῦτον ἐν «Ἱστορίᾳ τῆς Κρήτης» Π. Κριάρη, ἐν Χανίοις 1902, σελ. 362 καὶ ἐπ.

² Πρβλ. Couturier—Βενέρη «Κρήτη», Ἡράκλειον 1911, σελ. 52.

³ Ἴδε τοῦτον ἐν Κρητικῷ Κώδικι, τεύχ. α', σελ. 5 καὶ ἐπ.

Γενικὸν Διοικητὴν, διοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου· ἡ Νῆσος ἤθελε διαιρεθῆ εἰς διοικήσεις καὶ ἐκάστη διοίκησις εἰς ἐπαρχίας, διοριζομένων ἐν μέρει μωαμεθανῶν καὶ ἐν μέρει χριστιανῶν διοικητῶν καὶ ἐπαρχῶν· ἐντὸς τῆς ἔδρας τῆς Γενικῆς Διοικήσεως, εἰς τὰς διοικήσεις καὶ τὰς ἐπαρχίας ἤθελον κατασταθῆ δικαστήρια πρὸς ἐκδίκασιν τῶν πολιτικῶν καὶ ποινικῶν δικῶν, συγκείμενα ἐξ αἰρετῶν μελῶν χριστιανῶν καὶ μωαμεθανῶν, ἢ μόνων χριστιανῶν ἐν αἷς διοικήσεσι καὶ ἐπαρχίαις ὁ πληθυσμὸς ἦτο ἄμιγῶς χριστιανικός· παρά τῇ Γενικῇ Διοικήσει συνιστάτο σῶμα συμβουλευτικὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Γενικὴ Συνέλευσις», ἐκ μελῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν κατοίκων, ἀνά δύο ἐξ ἐκάστης ἐπαρχίας, μωαμεθανῶν καὶ χριστιανῶν. Συγχρόνως ἐξεδόθησαν καὶ εἰδικοί κανονισμοί, ρυθμίζοντες τὰ τοῦ σχηματισμοῦ καὶ δικαιοδοσίας τῶν δικαστηρίων, ὡς καὶ τὰ τῆς λειτουργίας καὶ ἀρμοδιότητος τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως.⁴

Ἄλλ' ὁ Ὄργανικός Νόμος παρέμεινε ἀνέκαθεν χάρτης ἄγραφος καὶ οὐδέποτε ἐφηρμόσθη ἐν πνεύματι εἰλικρινείας. Ἐκ τούτου δυσφορία ἐσόβει παρά τῷ χριστιανικῷ πληθυσμῷ τῆς Νήσου, ἣτις ἐξεδηλώθη εἰς νέαν κατ' ἔτος 1877 ἀνταρσίαν, ὅτε, ἐπικειμένης τῆς συγκλήσεως τοῦ ἐν Βερολίνῳ πανευρωπαϊκοῦ συνεδρίου, ἐζητήθη ὑπὸ τῶν Κρητῶν ὅπως τοῦτο ἐπιληφθῆ τῆς λύσεως τοῦ κρητικοῦ ζητήματος. Λύσις ριζικὴ δὲν ἐδόθη ὑπὸ τοῦ συνεδρίου, παρέργως περὶ Κρήτης συζητήσαντος, ἀλλ' ὠρίσθη ἐν τοσοῦτῳ διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (ἄρθ. 23 παρ. 1) ὅτι ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐφαρμόσῃ ἐν τῇ Κρήτῃ μετὰ πάσης ἀκριβείας (scrupuleusement) τὸν Ὄργανικὸν Νόμον τοῦ 1868, ἀφ' οὗ ἐν αὐτῷ ἐπέφεροντο ὅσαι ἤθελον κριθῆ δίκαιαι τροποποιήσεις. Ἐπηκολούθησαν διαπραγματεύσεις καὶ συζητήσεις ἐν Χαλέπῳ μεταξύ τῶν χριστιανῶν πληρεξουσίων τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ εἰδικῶν ἀπεσταλμένων τῆς Πύλης, ἀποτελέσμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ σύνταξις καὶ ὑπογραφή κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1878 νέου Χάρτου τῆς Νήσου, τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα «σύμβασις τῆς Χαλέπας». Ἡ σύμβασις αὕτη, κυρωθεῖσα διὰ τοῦ ἀπὸ 9 Νοεμβρίου 1878 αὐτοκρατορικοῦ φερμανίου,⁵ χωρὶς νὰ προωθῆ σημαντικῶς τὸ ὅλον ζήτημα, ἀπετέλει ἐν τούτοις σπουδαῖον ἐπὶ τὰ πρόσω βῆμα, καὶ διὰ τὰς γενομένας δι' αὐτῆς νέας πρὸς τοὺς Κρητὰς παραχωρήσεις, ἀλλὰ καὶ διότι, κυρίως, ἐναντι τούτων τὸ πρῶτον ἤδη κατήρχετο ὁ Σουλτάνος

⁴ Ἴδε τούτους ἐν Κρ. Κώδ. τεύχ. α', σελ. 9 καὶ ἐπ., σελ. 28 καὶ ἐπ.

⁵ Ἴδε ἐν Κρ. Κώδ. τεύχ. α', 36 καὶ ἐπ.

ἀπὸ τοῦ θρόνου τοῦ δυνάστου εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ συμβαλλομένου. Αἱ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσαι τροποποιήσεις ἅς ἡ σύμβασις ἐπέφερεν εἰς τὸν Ὀργανικὸν Νόμον, βασικῶς παραμένοντα ἐν ἰσχύϊ, ἦσαν αἱ ἑξῆς: Ὁρίζετο πενταετής ἡ θητεία τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ· ἡ Γενικὴ Συνέλευσις, λαμβάνουσα τὸν χαρακτῆρα νομοθετικοῦ σώματος, ἤθελεν ἀπαρτίζεσθαι ἐξ 80 μελῶν, ὧν τὰ μὲν 49 χριστιανικά, τὰ δὲ 31 μουσουλμανικά· παρέιχετο τὸ δικαίωμα εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν νὰ προβῆ ἀμέσως εἰς συμπλήρωσιν τῆς ἐν ἰσχύϊ ὀθωμανικῆς νομοθεσίας, ψηφίζουσα τὴν ἐλλείπουσαν Πολιτικὴν καὶ Ποινικὴν Δικονομίαν, ὑποβάλλουσα δὲ τοὺς νόμους τούτους τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ πρὸς κύρωσιν· ἡ Συνέλευσις ἐδικαιοῦτο νὰ ψηφίσῃ νέον Ὀργανισμὸν τῶν Δικαστηρίων, ὑποβάλλουσα καὶ τοῦτον πρὸς κύρωσιν τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ· ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἀνεκهرύσσετο ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς

Ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ὑπῆρξεν ἡ ψήφισις νέου Ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων. Ἄλλ' ἦτο προφανὲς ὅτι ἡ Συνέλευσις δὲν ἠδύνατο νὰ ἀγάγῃ μόνη εἰς πέρας τὸ ὅλον νομοθετικὸν ἔργον, ἄνευ τῆς ἀπαιτουμένης εἰς δικαστικά νομοθετήματα προεργασίας ἀπὸ μέρους εἰδημόνων. Πρὸς τοῦτο ὁ Ἰωάννης Φωτιάδης Πασσᾶς, Γενικὸς Διοικητὴς τῆς Νήσου, μετεκάλεσεν ἐκ Τεργέστης τὸν Κεφαλληνὸν τὸ γένος νομομαθῆ, γνωστὸν δὲ διὰ τὴν φιλοκρητικὴν δρασίαν του ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866, Ἰωάννην Σκαλτσούνην, ὅστις εἶχεν ἤδη χρηματίσει μέλος τῆς νομοπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπείας πρὸς σύνταξιν σχεδίου Ἑλληνικοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (τοῦ λεγομένου Ἑλληνικοῦ Νομοσχεδίου τοῦ 1874). Οὗτος, κατελθὼν εἰς Κρήτην κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1879, ἐπελήφθη ἀμέσως τοῦ ἔργου του, συνέταξε δ' ἐν τάχει τὰ σχέδια Πολιτικῆς καὶ Ποινικῆς Δικονομίας, ἔτι δὲ καὶ σχέδιον νόμου περὶ ὑποθηκῶν, οὗ εἶχεν ἐπιτραπῆ ἡ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ψήφισις δι' εἰδικοῦ αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος. Τὰ ἐν λόγῳ σχέδια πρὶν ἢ ψηφισθοῦν ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἐτίθεντο ὑπὸ συζήτησιν ἀναλυτικὴν μεταξὺ τῶν χριστιανῶν μελῶν τῆς, παρόντος καὶ τοῦ συντάκτου τῶν, μεθ' ὃ ὑπεβάλλοντο τμηματικῶς πρὸς ψήφισιν.⁶ Ἡ Πολιτικὴ Δικονομία ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τὴν 25 Ἰανουαρίου 1880, ἐκυρώθη ὑπὸ τῆς Πύλης μετὰ τινῶν ἐπουσιωδῶν τροποποιήσεων τὴν 30 Ἀπριλίου 1880 καὶ ἐδημοσιεύθη τὴν 16 Αὐγούστου 1880.⁷

⁶ I. Σκαλτσούνη «Ἀπομνημονεύματα» ἐν Χανίοις 1901, σελ. 24.

⁷ Ἐφημερίς Γεν. Διοικήσεως «Κρήτη», φύλλ. 577.

Ἐνταῦθα δέον νά παρατεθῆ καί τὸ ἱστορικόν ἄλλου τινός συγχρόνου νομοθετήματος, ὅπερ ἀπαντᾶται ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰδικὴ Δικονομία ἐπὶ οἰκογενειακῶν καὶ κληρονομικῶν δικαίων τῶν χριστιανῶν τῆς Κρήτης πολιτῶν». Τὸ νομοθέτημα τοῦτο, συγκείμενον ἐξ ἄρθρων 174, ἐχαρακτηρίζετο μὲν ἐν ὑποτίτλῳ ὡς «συμπλήρωμα τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας», ἀλλ' ἐλαχίστας δικονομικοῦ χαρακτήρος διατάξεις περιεῖχεν, ἐν τοῖς πλείστοις δ' ἠσχολεῖτο περὶ τὴν συγκρότησιν χριστιανικῶν δικαστηρίων, πρὸς ἐκδίκασιν τῶν οἰκογενειακῶν καὶ κληρονομικῶν ὑποθέσεων, ὡς καὶ περὶ τὴν θέσιν διατάξεων οὐσιαστικοῦ περιεχομένου, μεταβαλλουσῶν ἐν τισὶ τὸ βυζαντινὸν δίκαιον, ὅπερ ἐφημῳζετο, κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον, εἰς τὰς ἐν λόγῳ ὑποθέσεις τῶν χριστιανῶν. Ἡ ἀνεπιτυχὴς λειτουργία τῶν ἐν ταῖς τουρκικαῖς ἐπαρχίαις δικαζόντων τὰς ὑποθέσεις ταύτας ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῶν ἐπισκόπων, ἐπέβαλλε τὴν ἀντικατάστασιν αὐτῶν δι' ἄλλων ἀρμοδιωτέρων, ἐκ παραλλήλου δὲ καὶ στοιχειώδη νομοθετικὴν ρύθμισιν, κατὰ τὰς συγχρόνους ἀντιλήψεις καὶ ἀνάγκας, θεμάτων τινῶν τῆς δικαιοδοσίας των. Ἀλλὰ κώλυμα εἰς τοῦτο παρενεβάλλετο ἡ σύμβασις τῆς Χαλέπας, ἣτις ἀπέκλειε πᾶσαν νομοθέτησιν κανόνων οὐσιαστικοῦ δικαίου. Ἀνεσύρθη τότε παλαιὰ τις, εἰς παραδρομὴν πιθανώτατα ὀφειλομένη, διάταξις, ἣτις δὲν ἠδύνατο νὰ λογισθῆ ἰσχύουσα ὑπὸ τὴν διδομένην αὐτῇ ἔννοια μετὰ τὴν σύμβασιν τῆς Χαλέπας, ἀλλ' ἦτις πάντως παρεῖχεν ἔδαφος εἰς ἐνέργειαν νομιμοφανῆ. Ἡ διάταξις αὕτη ὑπῆρχεν ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου 28 τοῦ ἄνω μνημονευθέντος Κανονισμοῦ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, τοῦ εἰς συμπλήρωσιν τοῦ Ὁργανικοῦ Νόμου ἐκδοθέντος, δι' οὗ ἄρθρου ὠρίζετο ὅτι ἡ Συνέλευσις ἦτο ἀρμοδιὰ νὰ συζητῆ ἐν μερικῇ συνεδριάσει τῶν χριστιανῶν ἢ μωαμεθανῶν μελῶν τῆς «πᾶν τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν λατρείαν, εἰς τὸν διοργανισμὸν καὶ τὴν πειθαρχίαν τῶν θρησκευτικῶν λειτουργῶν...καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι, ἰδιάζον τῷ θρησκευματι, δὲν ἠδύνατο νὰ συζητηθῆ ἐν πλήρει συνεδριάσει· συνεπῶς—κατέληγε τὸ ἄρθρον—θέλουσι συζητεῖσθαι ἐν τοιαύταις μερικαῖς συνεδριάσει πᾶν τὸ ἀποβλέπον τὰ δικαστικὰ πράγματα τὰ ἐμπειπιστευμένα εἰς ἐκάστην κοινότητα». Εἰρήσθω ὅτι αἱ μὲν ἀποφάσεις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ὑπεβάλλοντο ὑπὸ τὴν σουλτανικὴν κύρωσιν, κατὰ ρητὴν διάταξιν τοῦ αὐτόθι ἄρθρου 32, ἐν ᾧ αἱ τῶν μερικῶν Συνελεύσεων, κατὰ κρατήσασαν ἐν τῇ πράξει τακτικὴν, ἐκυροῦντο ὑπὸ μόνου τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ. Βάσει ὅθεν τῆς εἰρημένης διατάξεως τοῦ ἄρθρου 28 καὶ ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Φωτιάδου Πασσᾶ, προέβη ὁ Σκαλτσούνης εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Εἰδικῆς Δικονο-

μίας, ἣτις ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τῶν χριστιανῶν Κρητῶν τὴν 10 Φεβρουαρίου 1880, ἐκηρύχθη ἐκτελέσιμος ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τὴν 25 Μαρτίου 1880 καὶ ἐδημοσιεύθη τὴν 16 Ἀπριλίου 1880.⁸ Τὸ νομοθέτημα τοῦτο, μολονότι ἐν κρυπτῷ γενόμενον καὶ οὐδέποτε ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου κυρωθέν, ἀνεγνωρίσθη καὶ ἐφηρμόσθη πάντοτε ἀνεμποδίστως.*

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἐν Κρήτῃ νομοθετικὴ ἐργασία τοῦ 1880, ἣτις καὶ ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως ἀπετέλεσεν ἀληθῶς σταθμὸν προόδου εἰς τὰ κρητικά πράγματα. Ἄλλ' ἡ πιστὴ τῶν συνθηκῶν τήρησις, προκειμένων ἰδίᾳ παραχωρήσεων, ἀντέκειτο εἰς τὴν ἀσκουμένην τότε ὑπὸ τῆς Τουρκίας πολιτικὴν. Καὶ μολονότι νωπὴ ἦτο εἰσέτι ἡ ὑπογραφή τοῦ ἀπὸ 12 Ἰουλίου 1887 αὐτοκρατορικοῦ φερμανίου,¹⁰ δι' οὗ νεαὶ παρείχοντο πρὸς τοὺς Κρητὰς παραχωρήσεις, ἡ ἐν τῇ Νήσῳ παρατηρουμένη ἀτάξια, ἐξ αἰτίας διενέξεων μεταξὺ τῶν δύο τοπικῶν κομμάτων, φιλελευθέρων καὶ συντηρητικῶν, παρέσχεν ἀφορμὴν ἀποφασιστικῆς παλινδρομήσεως εἰς τὴν Πύλῃν. Ἐν ᾧ δὲ ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἐπιβολῆς τῆς τάξεως ἀπέστελλεν αὐτὴ εἰς Κρήτην πολυάριθμον τακτικὸν στρατόν, ἐξέδιδεν ἐκ παραλλήλου τὸ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1889 φερμάνιον,¹¹ δι' οὗ σημαντικῶς περιέστελλε τὰς εἰς τὸ παρελθόν, ἀπὸ τοῦ Ὁργανικοῦ Νόμου καὶ ἐφεξῆς, δοθείσας παραχωρήσεις. Εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὸ δικαστικὸν καθεστῶς τὸ φερμάνιον ὥριζεν ὅτι ἡ ἐκλογή τῶν δικαστῶν ἤθελεν ὑπάγεσθαι τοῦ λοιποῦ ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης· «ἐπειδὴ δὲ ἐθεωρεῖτο ἐπάναγκες ὅπως βελτιωθῆ ἡ δικαστικὴ ὑπηρεσία συμφώνως πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου, ἔδει ὅπως συζητηθῶσι καὶ κανονισθῶσιν ἐπιτοπίως αἱ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖαι τροποποιήσεις καὶ ζητηθῆ ἐπ' αὐτῶν ἡ ἄδεια τῆς Ὑψηλῆς Πύλης».

Παρὰ τὴν εὐλογον τῶν Κρητῶν δυσφορίαν καὶ τὰς ἐντόνους διαμαρτυρίας τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἡ Εὐρώπη παρέμεινεν ἀπαθὴς πρὸ τῆς νέας καταστάσεως, ἣτις ἔθετεν ἐν ἀργίᾳ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 23' τῆς βερολινείου συνθήκης, οὕτω δὲ ἡ Πύλη ἐχώρησεν ἀπερὶσπαστος εἰς τὴν ἐφαρμο-

⁸ Ἐφ. «Κρήτη», φύλλ. 568 καὶ 569.

⁹ Τὰ ἀφορῶντα τὴν ἱστορίαν τῆς Εἰσδ. ἀρυόμεθα ἐκ φυλλαδίου (ὑπὸ τὸν ἀνώνυμον συντάκτην τοῦ ὁποίου εὐχερῶς διακρίνει τις τὸν Ι. Σκαλτσούνην), φέροντος τὸν τίτλον «παρατηρήσεις περὶ τῆς Πολιτικῆς τῆς Κρήτης Δικονομίας τοῦ ἔτους 1880 ἐν σχέσει πρὸς τὴν περὶ τῆς νέας Δικονομίας ἐκθεσιν», ἐν Χανίοις, 1903, σελ. 4 καὶ ἐπ.

¹⁰ Ἐδημοσιεύθη εἰς ἐφ. «Κρήτη», φύλλ. 873 τῆς 22 Ἰουλίου 1887· Κρ. Κῶδ. τευχ. α', σελ. 42.

¹¹ Ἐδημοσιεύθη εἰς ἐφ. «Κρήτη», φύλλ. 1118 τῆς 26 Νοεμβρίου 1889· Κρ. Κῶδ., τευχ. α', σελ. 43.

γὴν τοῦ φερμανίου. Ἐπὶ Μαχμουτ Τζελαλεδίν Πασσά Γενικοῦ Διοικητοῦ ἐπηνέχθησαν κατ' ἔτος 1892 πλείσται ὄσαι τροποποιήσεις, περί ὧν ὠμίλει τὸ φερμάνιον, ἐπὶ τῆς πολιτικῆς Δικονομίας¹² καὶ τῶν λοιπῶν νομοθετημάτων τοῦ 1880. Ἄλλ' ἡ τυραννικὴ διοίκησις τοῦ Μαχμουτ Πασσά προῦκάλεσε ζωηρὸν ἐν Κρήτῃ ἀναβρασμὸν καὶ ἐπέφερε τὴν ἔκρηξιν νέας ἐπαναστάσεως κατ' ἔτος 1895.

Ἡ ἐπανάστασις αὕτη ἑτεροματίσθη τῇ μεσολαβήσει τῶν Δυνάμεων, διὰ τῆς ἀπὸ μέρους τῶν Κρητῶν καὶ τῆς Πύλης ἀποδοχῆς τοῦ ἀπὸ 13/25 Αὐγούστου 1896 Κανονισμοῦ,¹³ δι' οὗ ἐδημιουργεῖτο ἐν τῇ Νήσῳ καθεστὼς ἡμικυριαρχίας, (*mi-souveraineté*) ὑπὸ τὰς ἐξῆς γενικὰς γραμμάς: Ὁ Γενικὸς Διοικητὴς ἤθελεν εἶναι τοῦ λοιποῦ χριστιανός, ἐκλεγόμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τῇ συναινέσει τῶν Δυνάμεων, περιβεβλημένος δὲ σημαντικὰ δικαιώματα (ἀρνησικυρίας ἐπὶ τῶν ψηφίζομένων ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως νομοσχεδίων, διορισμοὶ ὑπαλλήλων κλπ.)· αἱ δημόσιαι ὑπηρεσίαι ἀνετίθεντο κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$ εἰς χριστιανούς καὶ κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$ εἰς μουσουλμάνους· ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐξ εὐρωπαίων ἀξιωματικῶν ἤθελε προβῆ εἰς ἀναδιοργάνωσιν τῆς χωροφυλακῆς· ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐξ ἀλλοδαπῶν νομομαθῶν ἤθελε μελετήσῃ τὰς εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς δικαιοσύνης ἐπενεκτέας τροποποιήσεις· αἱ Δυνάμεις ἤθελον βεβαιοῦσθαι περὶ τῆς ἐκτελέσεως πασῶν τῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ.

Πρὸς μελέτην τῶν δικαστικῶν τῆς Νήσου πραγμάτων καὶ τῶν ἀναγκαιουσῶν μεταρρυθμίσεων συνέστη τετραμελὴς διεθνὴς ἐπιτροπὴ εἰς ἣν ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν Κρητῶν μετέσχεν ὁ I. Σκαλτσούνης καὶ ἦτις κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1897 ἐπέρατωσε σχέδιόν τι μεταρρυθμίσεων,¹⁴ δι' οὗ μεταξύ ἄλλων προὔτεινετο ἡ ἰσοβιότης τῶν δικαστῶν καὶ ἡ σύστασις Συμβουλίου τῆς Δικαιοσύνης, εἵδους σημερινοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου. Πρὸς σύνταξιν δὲ λεπτομεροῦς νομοθεσίας συνέστη ἐπιτροπὴ νομοπαρασκευαστικὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σκαλτσούνῃ. Ἀλλὰ τὸ σχέδιον τοῦτο καὶ αἱ λοιπαὶ μεταρρυθμίσεις τοῦ Κανονισμοῦ δὲν ἐπέπρωτο νὰ πραγματοποιηθοῦν ποτε. Αἱ ἀμέσως ἐπακολουθήσασαι ταραχαὶ τοῦ μουσουλμανικοῦ στοιχείου καὶ αἱ κατὰ τῶν χριστιανῶν σφαγαὶ καὶ δηρώσεις ἐν Χανίοις καὶ Ρεθύμνῃ, ὑποβληθεῖσαι ἐκ Κωνσταν-

¹² Αἱ ἐπ' αὐτῆς τροποποιήσεις ἐκυρώθησαν διὰ τοῦ ἀπὸ 1 Ἰουνίου 1892 αὐτοκρ. δ. καὶ ἐδημοσιεύθησαν εἰς ἐφ. «Κρήτη», φύλλ. 1302 τῆς 4 Ἰουλίου 1892. Κρ. Κῶδ., τευχ. β', σελ. 45 καὶ ἐπ.

¹³ Ἴδε τοῦτον ἐν Couturier—Βενέρη op. cit., σελ. 100.

¹⁴ Ἴδε περίληψιν ἐν Couturier—Βενέρη op. cit., σελ. 108.

τινοῦπόλεως πρὸς ματαίωσιν τῶν μεταρρυθμίσεων, προὔκαλεσαν τὴν εἰς Κρήτην κάθοδον τορπιλλικοῦ στολίσκου ὑπὸ τὸν πρίγκιπα Γεώργιον τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἀπόβασιν ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Τιμ. Βάσσον, ὧθησαν δὲ τὸ κρητικὸν ζήτημα εἰς κρίσιμον τροπὴν.

Αἱ Δυνάμεις εἶχον ἤδη ἀποφασίσει τὴν αὐτονόμησιν τῆς Νήσου ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν (suzeraineté) τοῦ Σουλτάνου, σχετικὴν δὲ διακοίνωσιν ἀπήθυσαν πρὸς τὴν Πύλην καὶ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἀξιούσαι παρὰ τῆς τελευταίας ὅπως ἀνακαλέσῃ τὰ πλοῖα καὶ τὸν στρατὸν τῆς. Καὶ ἡ μὲν Πύλη ἀπήντησεν ἀποδεχομένη μετὰ τινος ἐπιφυλάξεως τὴν πρότασιν, ἡ Ἑλλὰς ὅμως ρητῶς ἀπέκρουσεν αὐτήν, ζητοῦσα ἀντὶ αὐτονομίας τὴν προσάρτησιν. Μετ' ὀλίγον οἱ ναύαρχοι τῶν εἰς τὰ κρητικὰ ὕδατα ὀρμούντων πλοίων τῶν Δυνάμεων προεκήρυττον τὴν αὐτονομίαν, ἀλλ' ἐπηκολούθει ὁ ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος, ὅστις κατ' ἀνάγκην ἀνέστειλε τὴν λύσιν τοῦ κρητικοῦ ζητήματος. Κατὰ Μάϊον τοῦ 1897 ἡ Ἑλλὰς τῇ ἀπαιτήσει τῶν Δυνάμεων ἀπέσυρεν ἐκ Κρήτης τὰ πλοῖα καὶ τὸν στρατὸν τῆς, ρητῶς δὲ προσεχώρησεν εἰς τὴν λύσιν τῆς αὐτονομίσεως, εἰς ἣν αἱ Δυνάμεις ἐνέμενον καὶ μετὰ τὴν δυσμενῆ διὰ τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα ἔκβασιν τοῦ πολέμου ἐκείνου. Ὑπελείπετο ἐν τούτοις ἡ ρύθμισις τῶν λεπτομερειῶν, χάριν τῶν ὁποίων πολλαὶ καὶ μακραὶ μεταξὺ τῶν Δυνάμεων διεξήχθησαν συζητήσεις, εἰς οὐδὲν κατ' οὐσίαν ἀπολήξουσαι, εἰμὴ εἰς ἀπόφασιν ὅπως ἡ Συνέλευσις διορίσῃ προσωρινῶς διοικοῦσαν ἐπιτροπὴν, ἣτις ἤθελε τελεῖ ἐν διαρκείᾳ συναφείᾳ πρὸς τοὺς ναυάρχους. Τοιαύτη ἐπιτροπὴ συνεκροτήθη ἐκ τῶν Ι. Σφακιανᾶκη, προέδρου τῆς Συνελεύσεως, Ἑλ. Βενιζέλου, Γ. Μυλωνογιαννάκη, Ἑμμ. Ζαχαράκη, Ἀντ. Χατζηδάκη καὶ Νικ. Γιαμαλάκη, τῆς συνεργασίας δὲ τῶν τεσσάρων προξένων (Γαλλίας, Ἰταλίας, Ρωσίας καὶ Ἀγγλίας) ἐξεπόνησε τὸν ἀπὸ 11/23 Αὐγούστου 1898 Κανονισμὸν τοῦ ἐν Κρήτῃ προσωρινοῦ πολιτεύματος,¹⁵ ὅστις περιελάμβανεν ἴδιον περὶ δικαστικῆς ὀργάνωσεως τμῆμα. Ἡ ἐν Ἡρακλείῳ ἀπὸ μέρους τῶν μουσουλμάνων ἀγρία σφαγὴ τῶν χριστιανῶν κατοίκων καὶ τινῶν ἄγγλων στρατιωτῶν κατὰ τὴν 25 Αὐγούστου 1898 ἐπέσπευσε τὴν λύσιν. Ὁ τουρκικὸς στρατὸς ἀπεμακρύνθη ταχέως ἐκ τῆς Νήσου, ὁ δὲ πρίγκιψ Γεώργιος τῆς Ἑλλάδος διορίσθη ὑπὸ τῶν Δυνάμεων Ὑπατος ἐν Κρήτῃ Ἀρμοστής καὶ ἀφίκετο εἰς Χανία τὴν 9 Δεκεμβρίου 1898.

Ἐκ τῶν πρώτων ἐνεργειῶν τοῦ πρίγκιπος ὑπῆρξεν ἡ ἔκδοσις διαταγμάτων πρὸς σύστασιν ἐπιτροπῶν διὰ τὴν παρα-

¹⁵ Ἴδε περίληψιν ἐν Couturier—Βενέρη op. cit., σελ. 160 καὶ ἐπ.

σκευὴν σχεδίου τοῦ πολιτεύματος καὶ δικαστικῶν νομοσχεδίων.¹⁶ Καὶ ἡ μὲν ἐπὶ τοῦ πολιτεύματος ἐπιτροπὴ ταχέως ἐπεξεργάσθη σχέδιον, ὅπερ ἐτροποποιήθη κατὰ τι ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως, ὡς καὶ τῆς ἐν Ρώμῃ συνελθούσης πρὸς ἔλεγχον αὐτοῦ συνδιασκέψεως τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Δυνάμεων, ψηφισθὲν δὲ εἰς ἄρθρα 115 καὶ ἀναγορευθὲν τὴν Κρήτην «ἐντελῶς αὐτόνομον Πολιτείαν κατὰ τοὺς ἀποφασισθέντας ὑπὸ τῶν τεσσάρων Μεγάλων Δυνάμεων ὅρους», ἀπετέλεσε τὸ πρῶτον Κρητικὸν Σύνταγμα,¹⁷ βραδύτερον ἀντικατασταθὲν ὑπὸ ἄλλου.¹⁸ Ἡ δὲ ἐτέρα ἐπὶ τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων ἐπιτροπὴ, συγκροτηθεῖσα ἐκ τῶν Ι. Σκαλτσούνη, ὡς προέδρου καὶ τῶν μελῶν Γ. Πλουμίδου, Π. Φούμη, Νεσ. Φαρφουράκη καὶ Ἐμμ. Πολυχρονίδου, κατήρτισε τὰ σχέδια περὶ Ὄργανισμῶν τῶν Δικαστηρίων καὶ περὶ εἰσαγωγῆς τῆς δικαστικῆς νομοθεσίας, βάσει τῶν ὁποίων μετ' ὀλίγων ἐξεδόθησαν σχετικὰ διατάγματα τοῦ ἡγεμόνος,¹⁹ ἰσχύον νόμου ἔχοντα (ἄρθ. 112 Συντάγματος). Διὰ τοῦ περι εἰσαγωγῆς τῆς δικαστι-

¹⁶ Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ. φύλλ. 1 καὶ 2 τῆς 25 καὶ 31 Δεκεμβρίου 1898.

¹⁷ Ἐδημοσιεύθη ἐν Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., φύλλ. 24 τῆς 16 Ἀπριλίου 1899· Κώδ. Κρ. Πολ. Κουσουρελάκη, τόμ. α', σελ. 7 καὶ ἐπ. Περί αὐτοῦ ἴδε ἐν λεπτομερείᾳ Ν. Ν. Σαριπόλου Κρητικὸν Συνταγματικὸν δίκαιον, ἐν Ἀθήναις, 1902. Ἐν τῷ Συντάγματι ἐκείνῳ ἀνευρίσκει τις καὶ ἀξίους σημειώσεως νεωτερισμούς: λ. χ. τὴν σύστασιν Συμβουλίου τῆς Δικαιοσύνης—πολὺ πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου ἐν Ἑλλάδι—διὰ τὰς μεταθέσεις, προαγωγὰς καὶ παύσεις τῶν δικαστῶν καὶ εἰσαγγελέων (ἄρθ. 90)—καὶ χαρακτηριστικώτερον: τὴν ρητὴν καθιέρωσιν εὐθύνης τῆς Πολιτείας διὰ πταίσματα τῶν ὑπαλλήλων τῆς (ἄρθ. 95), ἥτις μετὰ πάροδον ἐτῶν εὔρε τὸ πρῶτον θέσιν εἰς ἄλλα συνταγματικὰ κείμενα (Γερμ. Σύντ. τῆς Βαϊμάρης, ἄρθ. 131, Σύντ. τῆς Αὐστρ. Δημοκρατίας, ἄρθ. 23).

¹⁸ Μετὰ τὴν κατ' ἔτος 1906 ἀναχώρησιν ἐκ τῆς Νήσου τοῦ πρίγκιπος Γεωργίου ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Β' Συντακτικῆς Συνελεύσεως τῶν Κρητῶν τὸ Σύνταγμα τῆς 8 Φεβρουαρίου 1907 (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., φύλλ. 7 ἰδίας ἡμερομηνίας). Τὸ ΕΧ. διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 25/1913 ἀποφάσεώς του ἐδέχθη ὅτι τὸ δεύτερον τοῦτο Σύνταγμα ἴσχυσε μέχρι τοῦ Ἐνωτικοῦ Ψηφίσματος τῆς 24 Σεπτεμβρίου 1908, «σαφῶς ἐκδηλωθείσης δι' αὐτοῦ τῆς θελήσεως τοῦ κρητικοῦ λαοῦ, εἰς ἣν σταθερῶς καὶ ἀναλλοίωτως ἐνέμεινεν, ὅπως ἐφεξῆς διέπτηται ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος». Ἄλλ' ἤρκει πρὸς τοῦτο ἡ θέλησις τοῦ κρητικοῦ λαοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν ἦσαν σύμφωνοι καὶ αἱ Δυνάμεις, αἵτινες εἶχον τὸν πρῶτεύοντα λόγον εἰς τὰ κρητικὰ πράγματα καὶ εἶχον προελέγξει τὰς διατάξεις ἀμφοτέρων τῶν Κρητικῶν Συνταγμάτων πρὸ τῆς ψηφισέως των;

¹⁹ Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., φύλλ. 34 τῆς 10 Μαΐου καὶ φύλλ. 42 τῆς 26 Μαΐου 1899. Τὸν Ὄργανισμὸν τοῦτον ἐτροποποίησε κατὰ τι ὁ ἐκδοθεὶς κατ' ἔτος 1901 (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ. τευχ. α', φύλλ. 71 τῆς 13 Σεπτεμβρίου 1901· Κώδ. Κρ. Πολ. Ν. Κουσουρελάκη, τόμ. Α', σελ. 269 καὶ ἐπ.) καὶ τοῦτον ὁ κατ' ἔτος 1903 ἐκδοθεὶς, ὁ καὶ ἰσχύσας ἐφεξῆς μέχρι τῆς προσαρτήσεως (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., τευχ. α', φύλλ. 49 τῆς 19 Αὐγούστου 1903· Κώδ. Κρ. Πολ. Ν. Κουσουρελάκη, Συμπλ. Α', σελ. 5 καὶ ἐπ.).

κῆς νομοθεσίας διατάγματος (τοῦ λεγομένου ἄλλως εἰσαγωγικοῦ νόμου) εἰσήγοντο εἰς τὴν ἀρτιπαγῆ Πολιτείαν, μετὰ τινῶν μεταβολῶν, τὰ τέως ἰσχύοντα δικαστικά νομοθετήματα—ἐν οἷς καὶ ἡ Πολιτικὴ Δικονομία τοῦ 1880, ἀπηλλαγμένη τῶν μετὰ τὸ ἔτος 1889 γενομένων ἐπ' αὐτῆς τροποποιήσεων—, ἐρρυθμίζοντο δὲ μεταβατικῶς ὠρισμέναι σχέσεις.

Ἄλλ' ἡ ἐπιτροπὴ μετὰ ταῦτα διελύθη κατ' οὐσίαν, διορισθέντων τῶν πλειόνων μελῶν τῆς εἰς θέσεις ἐφετῶν καὶ ἀπεχόντων τοῦ λοιποῦ τῶν νομοπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν. Ἐν τῷ μεταξύ, τῇ προτάσει καὶ εἰσηγήσει τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Συμβούλου Ἑλ. Βενιζέλου, ἐξεδόθησαν μεμονωμένα τινὰ νομοθετήματα, ὧν κυριώτατα τὸ περὶ μικροδιαφορῶν διάταγμα ὑπ' ἀριθ. 144 καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 167 περὶ μεταγραφῆς καὶ ὑποθηκῶν.²⁰ Ἐξεδόθη ἐπίσης, ἐν συννενοήσει μετὰ τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου Κρήτης, τὸ ὑπ' ἀριθ. 276 διάταγμα περὶ καταστατικοῦ νόμου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας,²¹ περιέχον διατάξεις περὶ γάμων καὶ διαζυγίων. Ἐκ παραλλήλου συνιστάτο διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 170 τῆς 16 Ἰουλίου 1900 διάταγμα,²² θέσις νομικοῦ συμβούλου παρὰ τῇ Ἀνωτέρᾳ Διευθύνσει τῆς Δικαιοσύνης, εἰς ὃν ἀντιθετο κατὰ πρῶτον λόγον «ἡ κατ' ἐντολὴν τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Συμβούλου κατάρτισις σχεδίων νόμων καὶ διαταγμάτων, ἀναγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Διευθύνσεως». Ἄλλ' ἐπὶ τῇ προόψει ὅτι τὸ πρόσπον τοῦ νομικοῦ συμβούλου δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὸν ὄγκον τῆς ἀπαιτουμένης νομοπαρασκευαστικῆς ἐργασίας, ἀπεφασίσθη ἐν ἔτει 1901 ἡ κατάργησις τῆς ἐν λόγῳ θέσεως καὶ ἡ ἴδρυσις νέας ἐπιτροπείας. Τὰ ψηφισθέντα ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἰς ἀ' ἀνάγνωσιν σχετικὰ νομοσχέδια,²³ διὰ τοῦ δευτέρου τῶν ὁποίων συνεκροτεῖτο ἡ νομοπαρασκευαστικὴ ἐπιτροπεία, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ δικαστικοῦ συμβούλου, καὶ καθωρίζετο ἐν λεπτομερείᾳ ἡ ἀρμοδιότης τῆς, ἐγκατελείφθησαν, ἄλλη δ' ἐπιτροπεία συνεστήθη διὰ τοῦ ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1902 ἡγεμ. διατάγματος, ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ

²⁰ Ἴδε ταῦτα μετὰ τῶν μακρῶν αἰτιολ. ἐκθέσεων τῶν ἐν Ἐπισ. Ἐφ' Κρ. Πολ., τεύχ. α', φύλλ. 14 τῆς 28 Μαρτίου 1900 καὶ φύλλ. 26 τῆς 25 Μαΐου 1900. Ἐξ αὐτῶν τὸ πρῶτον μετεφέρθη βραδύτερον σχεδὸν αὐτοῦσιον εἰς τὴν Ἑλλάδα (ν. δ. τῆς 16 Νοεμβρίου 1925, κυρωθὲν ὑπὸ ν. 4204), τὸ δὲ δεῦτερον συνεχωνεύθη μετὰ τοῦ ΑΚ. κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ.

²¹ Ἐπισ. Ἐφ. Κρ. Πολ. τεύχ. α', φύλλ. 72 τῆς 20 Δεκεμβρίου 1900.

²² Ἐπισ. Ἐφ. Κρ. Πολ., τεύχ. α', φύλλ. 41.

²³ Ἐστενογραφημένα πρακτικά ΝΑ' συνεδριάσεως Βουλῆς τῆς 15 Ἰουλίου 1901, σελ. 1169 καὶ 1171.

ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης Συμβούλου, ὡς προέδρου, τοῦ δικαστικοῦ συμβούλου, τοῦ προέδρου καὶ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐφετῶν, τοῦ νομικοῦ συμβούλου, τοῦ ἐφέτου Π. Φούμη καὶ τῶν δικηγόρων Χ. Παωλογεώργη καὶ Γ. Πλουμίδου. Ἡ ἐπιτροπεία αὕτη ἤρξατο συνεδριάζουσα τὴν 3 Ὀκτωβρίου 1902, δι' ἀποφάσεώς της δὲ ἀνέθηκε τὴν προεργασίαν καὶ εἰσήγησιν: α') τοῦ σχεδίου τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος εἰς τὸν δικαστικὸν σύμβουλον Ι. Σκαλτσούνην καὶ τὸν νομικὸν σύμβουλον Στάμον Παπαφράγκον· β') τοῦ σχεδίου τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας εἰς τὸν πρόεδρον τῶν ἐφετῶν Σπ. Τσαγρῆν, τὸν ἐφέτην Π. Φούμην καὶ τὸν δικηγόρον Γ. Πλουμίδην· γ') τοῦ νομοσχεδίου τῆς Ποινικῆς Δικονομίας εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἐφετῶν Ἀναστ. Τσέλον, τὸν ἐφέτην Βασ. Ταμπακόπουλον καὶ τὸν δικηγόρον Χαρ. Παωλογεώργην.²⁴ Τὰ καταρτισθέντα σχέδια εἰσήχθησαν εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Συμβούλου Ἀντ. Βορεάδου κατὰ τὴν ΛΔ' συνεδρίασιν τῆς 2 Ἰουνίου 1903 καὶ ἐψηφίσθησαν εἰς α' μὲν ἀνάγνωσιν κατὰ τὴν ΜΕ' συνεδρίασιν τῆς 14 Ἰουνίου 1903, εἰς δευτέραν δὲ κατὰ τὴν ΜΗ' συνεδρίασιν τῆς 17 Ἰουνίου 1903. Κατὰ τὴν ΜΘ' συνεδρίασιν τῆς 18 Ἰουνίου 1903 ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σύμβουλος εισηγήθη εἰς τὴν Βουλὴν τὸ «περὶ δημοσιεύσεως κλπ. τῶν Κωδίκων τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, τῆς Ποινικῆς Δικονομίας καὶ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος» νομοσχέδιον, ὅπερ ἐγένετο ὁ ὑπ' ἀριθ. 546 νόμος.²⁵ Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις αὐτοῦ ἐκυρώθησαν τὴν 25 Ἰουλίου 1903 οἱ νόμοι περὶ Πολιτικῆς Δικονομίας ὑπ' ἀριθ. 571, περὶ Ποινικῆς Δικονομίας ὑπ' ἀριθ. 572 καὶ περὶ Ἀστικοῦ Κώδικος ὑπ' ἀριθ. 573 καὶ ἐγένετο ἡ δημοσίευσίς αὐτῶν, διὰ καταθέσεως ἀντιτύπου παρ' ἐκάστῳ εἰρηνοδίκῳ, βεβαιωθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 131 τῆς 23 Σεπτεμβρίου 1903 πράξεως τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Συμβούλου.²⁶

²⁴ Οὔτε Ἐμπορικὸς οὔτε Ποινικὸς Νόμος καθηρτίσθη. Τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις διείπεν ἐπὶ Κρητικῆς Πολιτείας, δυνάμει τοῦ ἀρθ. 11 τοῦ περὶ εἰσαγωγῆς τῆς δικαστικῆς νομοθεσίας δ., ἢ καὶ πρώην ἰσχύουσα (τουρκικῆ) νομοθεσία, ἧτοι ὁ Ἐμπορικὸς Νόμος, τὸ Παράρτημα αὐτοῦ καὶ ὁ Ναυτικὸς Ἐμπορικὸς Νόμος, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γαλλικῆς νομοθεσίας συντεταγμένοι (ἴδε τούτους ἐν Κώδ. Κρ. Πολ. Ν. Κουσουρελάκη, Σύμπλ. Α', σελ. 392 καὶ ἐπ.). Ποινικὸς Νόμος εἰσήχθη ὁ ἑλληνικὸς διὰ τοῦ ἀπὸ 25 Ἰουνίου 1899 ἡγεμ. δ. (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., φύλλ. 53 τῆς ἰδίας ἡμέρας) καὶ τοῦ ἀπὸ 18 Αὐγούστου 1899 τοιοῦτου (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., φύλλ. 71 τῆς 22 Αὐγούστου 1899).

²⁵ Ἐδημοσιεύθη τὴν 18 Ἰουλίου 1903 ἐν Ἐπισ. Ἐφ. Κρ. Πολ., τευχ. α', φύλλ. 39· ἐπίσ. ἔκδ. ΠΔ.03, σελ. ε'.

²⁶ Ἐδημοσιεύθη τὴν 25 Σεπτεμβρίου 1903 ἐν Ἐπισ. Ἐφ. Κρητ. Πολ.

Τοιαύτη ἐν ταῖς κυρίαις αὐτῆς γραμμαῖς, ἀπὸ τῆς ἐνδιαφερούσης ἰδίᾳ τὴν προκειμένην ἔκδοσιν πλευρᾶς, ἡ ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ δικαστικῆς νομοθεσίας, κατακλείς τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἢ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς αὐτονομίσεως συντελεσθεῖσα νομοθετικὴ ἐργασία. Αἱ μετέπειτα γενόμεναι συμπληρώσεις καὶ μεταβολαὶ ὑπῆρξαν σποραδικαὶ καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἐπουσιῶδεις, ἐκ τούτων δὲ αἱ ἀφορώσαι τὴν Πολιτικὴν Δικονομίαν μνημονεύονται κατωτέρω εἰς τὰ οἰκεῖα μέρη.

τεδχ. γ', φύλλ. 61· ἐπίσ. ἐκδ. ΠΔ.,03, σελ. ζ'.—Πλείονα περὶ τῆς κυρώσεως καὶ δημοσιεύσεως τῆς ΠΔ.03, τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς κλπ. ἐκτίθενται κατωτέρω ἐν ἰδιαιτέρῳ σημειώματι, ὅπερ προτάσσεται τοῦ καιμένου τῆς ἀνάλογον δὲ σημείωμα προτάσσεται καὶ τοῦ καιμένου τῶν ἐν ἰσχύι διατάξεων τῆς ΠΔ.80.

Παρατηρήσεις τινές ἐπὶ τῆς Κρητικῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ἐλέχθη ἤδη ὅτι ἡ Κρητικὴ Πολ. Δικονομία τοῦ 1903 δὲν εἶναι ἔργον βασικῶς διάφορον τῆς Ἑλληνικῆς Πολ. Δικονομίας. Διατηρήσασα ἀρχάς τινὰς ἐκ τῆς τέως ἐν Κρήτη κρατούσης Δικονομίας τοῦ 1880, κυρίως διεμορφώθη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλ' ἐκ παραλλήλου ἠκούλουθησε τὰ βήματα τῆς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1887 εἰσαχθείσης ἐν Σάμῳ Πολιτικῆς Δικονομίας,¹ ἥτις, περιλαμβάνουσα ἐν ὄλῳ 795² ἄρθρα, ἔναντι 1101 τῆς Ἑλληνικῆς, οὐ μόνον εἶχε προβῆ εἰς κατάργησιν καὶ ἀπλοῦστευσιν διατάξεων αὐτῆς καὶ θεσμῶν ὁμολογουμένως πολυτελῶν, ἰδίᾳ διὰ τὰ στενὰ ὄρια τῆς μικρᾶς ἡγεμονίας, ἀλλὰ καὶ εἶχεν ἀντικαταστήσει καὶ διορθώσει ὠρισμένα ἄρθρα, διὰ προσφυγῆς εἰς τὰ ἀλλαχοῦ κρατοῦντα, συχνότερον δὲ εἰς τὰς ἀπόψεις τῶν ἐν Ἑλλάδι συγγραφέων (ἰδιαίτατα τοῦ Οἰκονομίδου) καὶ τῆς Νομολογίας.

Οἱ περισσότεροι τῶν νεωτερισμῶν τῆς Σαμιακῆς Δικονομίας μετεφέρθησαν εἰς τὴν Κρητικὴν. Ἄλλ' ἡ καθιέρωσις νέων διατάξεων, ἀφισταμένων τῆς Ἑλληνικῆς, ὑπῆρξεν ἐνταῦθα πυκνότερα. Εἰς τοῦτο δὲ μεγάλην παρέσχον συμβολὴν δύο προσφάτως ἐκπονηθεῖσαι νομοθετικαὶ προεργασίαι, αἵτινες οὐδέποτε καθ' ἑαυτὰς ἔσχον τὴν τύχην τῆς νομοθετικῆς κυρώσεως: τὸ ἐν ἔτει 1900 συνταχθὲν ὑπὸ Ἐλευθερίου Κ. Βενιζέλου, Συμβούλου τότε τῆς Δικαιοσύνης, σχέδιον τροποποιήσεων τῆς Κρητικῆς Πολ. Δικονομίας καὶ ἡ ἐν ἔτει 1903 ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν πρότασις νόμου περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τῆς Πολ. Δικονομίας ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Δημητρίου Π. Γούναρη, βουλευτοῦ τότε Πατρῶν.

Τὸ πρῶτον νομοσχέδιον,² ἀπαρτιζόμενον ἐξ ἄρθρων 335,

¹ Ἡ ΣΠΔ. Ἰσχυσε μέχρι τῆς προσαρτήσεως τῆς Σάμου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅτε, διὰ τοῦ ν. 147, εἰσῆχθη ἐν αὐτῇ ἡ ΕΠΔ.

² Ὑπὸ τῆς νομοπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπείας εἰς τὰς κατ' ἄρθρον σημειώσεις τοῦ νμοχ. τῆς ΠΔ.03 ἀποκαλεῖται «ὑπουργικὸν νομοσχέδιον». —Βάσει αὐτοῦ ὁ Ἑλ. Βενιζέλος κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὡς Ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης, κατήρτισε σχέδιον τροποποιήσεων τῆς ΕΠΔ. (ἐφ. «Ἐλεύθερον Βῆμα» τῆς 27 Νοεμβρίου 1931), διεβίβασε δὲ τοῦτο εἰς τὸν

περιελάμβανεν ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τοὺς γενικοὺς ὀρισμοὺς (δικαστήρια, διαδίκους, διαδικασίαν), ἐν ἀρχῇ δὲ τοῦ δευτέρου περιεῖχε τοὺς μέχρις ἐκδόσεως τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως τοῦ πρωτοδικείου ὀρισμοὺς καὶ οὐδὲν περαιτέρω. Ἠκολούθει κατὰ τὸ μᾶλλον πιστῶς τὰς διατάξεις τῆς Γερμανικῆς Δικονομίας, ὡς αὐταὶ εἶχον τροποποιηθῆ δια τῶ Νόμου (Novelle, Νεαρᾶς) τῆς 17 Μαΐου 1898, καὶ τὰς ἐν πολλοῖς συστοίχους τῆς Αὐστριακῆς καὶ καθιέρου, ἐν μείζονι προσεγγίσει πρὸς τὴν Γερμανικὴν, τὸ λεγόμενον ἀνακριτικὸν σύστημα (Untersuchungsmaxime) καὶ τὴν προφορικότητα τῆς διαδικασίας.

Τὸ νομοσχέδιον Γούναρη,⁸ ἔχον ἐν ὄψει τὴν ἐν Ἑλλάδι βραδυτάτην κίνησιν τῆς δικαστικῆς μηχανῆς ὑπὸ τὸ ἰσχύον δικονομικὸν καθεστῶς, ἀποβλέπον δὲ οὐχὶ εἰς γενικὴν αὐτοῦ ἀνασκευὴν, ἀλλ' εἰς τὴν δυνατὴν διόρθωσιν, εἰσήγε διὰ τῶν ὀλιγων διατάξεων τοῦ τροποποιήσεως ἀπλουστευούσας καὶ διορθούσας σημειῖα τινὰ τῆς Ἑλληνικῆς Δικονομίας. Καὶ ἐκ τῶν διατάξεων αὐτοῦ τινες εἶχον ληφθῆ ἐκ τῆς Γερμανικῆς Δικονομίας.

Πολλὰ ἐκ τῶν διατάξεων τῶν δύο τούτων νομοσχεδίων μετεφέρθησαν εἰς τὰ δύο πρώτα βιβλία τῆς Κρητ. Δικονομίας. Τὸ περί ἐκτελέσεως τμήμα (β' τοῦ δ' βιβλ.) παρελήφθη σχεδὸν αὐτούσιον ἐκ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ νομικοῦ τμήματος τοῦ ἐν Ἀθῆναις συλλόγου «Παρνασσοῦ», ὡς ἱστορεῖται ἐν τῇ κατωτέρῳ παρατιθεμένῃ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει. Ἀλλὰ τὸ τμήμα τοῦτο ὀλιγὸς μόνον μῆνας μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἰσχύος τοῦ ἡδυνήθη νὰ ζῆσιν ἐν Κρήτῃ, ἀντικατασταθὲν κοινῇ ἀπαιτήσῃ τοῦ δικηγορικοῦ κόσμου διὰ τῶν περὶ ἐκτελέσεως ἀντιστοίχων διατάξεων τῆς Δικονομίας τοῦ 1880, αἵτινες καὶ παραμένουν μέχρι σήμερον ἐν ἰσχύϊ.

Οὕτω πηγαὶ κύριαί τῆς Κρητικῆς Δικονομίας τοῦ 1903 ὑπῆρξαν ἡ Ἑλληνικὴ Πολ. Δικονομία, ἡ Σαμιακὴ καὶ ἡ τέως ἰσχύουσα ἐν Κρήτῃ Δικονομία· πρὸς δέ, τὰ τρία ὡς ἄνω νομοσχέδια καὶ ἐμμέσως (ἢ καὶ ἀμέσως ἐνιαχοῦ) ποικίλαι διατάξεις τῆς Γερμανικῆς ἰδίᾳ καὶ τῆς Αὐστριακῆς Δικονομίας, ἐξ ὧν ἡδύνατο νὰ μεταφερθοῦν ἄνευ κινδύνου ριζικῆς διαταραχῆς τοῦ διατηρουμένου ἐν ἰσχύϊ, κατὰ τὸ ἑλληνικὸν πρότυπον, συστήματος τῆς συζητήσεως (Verhandlungsmaxime) καὶ τῆς ἐγ-

δικηγορικὸν σύλλογον Ἀθηνῶν. Ὑπ' αὐτοῦ τὸ σχέδιον παρεπέμφθη εἰς εἰδικὴν ἐπιτροπὴν, ἣτις καὶ ἐπεξεργάσθη αὐτό, εἰσηγουμένου τοῦ ὑψηγοῦ τοῦ τῆς Πολ. Δικονομίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν Γ. Ράμμου.

⁸ Ἴδε παρατηρήσεις ἐπ' αὐτοῦ ὑπὸ Σπ. Εὐκλείδου ἐν Ἐφ. Ἑλλ. καὶ Γαλλ. Νηλ., 22, σελ. 424—430 καὶ 454—459· ἐπίσης τῆς συντάξεως τοῦ περιοδικοῦ τούτου, σελ. 415—418, 463—464 καὶ 23, σελ. 33—40, 91—92.

γράφου διαδικασίας. Ειδικώς δὲ ἐν τῷ περὶ ἀποδείξεως κεφαλαίῳ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ βέλγου καθηγητοῦ Laurent καταρτισθὲν προσχέδιον ἀναθεωρήσεως τοῦ Βελγικοῦ (Γαλλ.) Ἀστικοῦ Κώδικος, ἐξ οὗ ἀρκεταὶ ἐλήφθησαν διατάξεις.

Ἡ κατάταξις τῆς ὕλης ἐν τῇ Κρητικῇ Δικονομίᾳ ἀκολουθεῖ κατὰ πόδας τὸ σύστημα τῆς Ἑλληνικῆς μέχρι τοῦ β' τμήματος τοῦ τρίτου βιβλίου (ἄρθ. 450 Κρ., 488 Ἑλλ.). Ἐκεῖθεν τὸ β' τμήμα τοῦ βιβλίου τούτου, ὑπὸ τὸν τίτλον «σύνθεσις, ἀρμοδιότης κατ' ἀντικείμενον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων καὶ διαδικασία παρὰ τούτοις», διαιρεῖται εἰς ἔνδεκα κεφάλαια καὶ περιέχει γενικοὺς ὅρισμούς,⁴ τὴν ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου καὶ τὰς εἰδικὰς διαδικασίας, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδικείου. Τὸ γ' τμήμα διαιρεῖται εἰς τέσσαρα κεφάλαια καὶ ὁμιλεῖ περὶ ἐνδίκων μέσων, περιλαμβάνει δὲ μεταξὺ αὐτῶν τὴν τριτανακοπὴν καὶ τὰ λογιστικὰ λάθη (οὐχὶ καὶ τὴν ἀναίρεσιν, ἥτις εἰσήχθη τῷ 1908 ἐν Κρήτῃ, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Ἑλληνικῆς Δικονομίας· ἐπίσης οὐχὶ καὶ τὴν ἀνακοπὴν τοῦ ἐρήμην δικασθέντος, ἥτις δίδεται ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῆς ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου διαδικασίας εἰς μόνον τὸν ἀκύρως δικασθέντα ἐρήμην διάδικον). Εἰς τὰ ἐπόμενα δύο βιβλία γίνεται ἐπάνωδος εἰς τὸ σύστημα τῆς Ἑλληνικῆς Δικονομίας καὶ διαλαμβάνονται οἱ περὶ ἐκτελέσεως καὶ προφυλακτικῶν μέτρων κανόνες.

Ὡς μᾶλλον σημαίνουσαι ἀποκλίσεις τῶν διατάξεων τῆς Κρητικῆς Δικονομίας τοῦ 1903 (παραλειπομένου τοῦ περὶ ἐκτελέσεως τμήματος αὐτῆς) ἀπὸ τῶν ἀντιστοιχῶν τῆς Ἑλληνικῆς δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ἐνταῦθα αἱ ἑξῆς:

1) Καθιεροῦνται αἱ ἐπὶ καταδίκη εἰς μέλλουσαν παραχῆν ἀγωγαὶ διὰ τῶν ἄρθρων 2 καὶ 3 καὶ ἡ ἀναγνωριστικὴ τιαυτή διὰ τοῦ ἄρθρου 61.

2) Ἀναγνωρίζεται ἡ ἰσχύς τῆς λεγομένης διαιτητικῆς ρήτρας διὰ τοῦ ἄρθρου 116.

3) Μειριάζονται διὰ τοῦ ἄρθρου 137 αἱ συνέπειαι τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀπαιτουμένων ἐν παντὶ δικογράφῳ στοιχείων· διὰ δὲ τοῦ ἄρθρου 462 αἱ συνέπειαι τῆς ἐλλείψεως τῶν στοιχείων τοῦ δικογράφου τῆς ἀγωγῆς.

4) Αἱ κοινοποιήσεις τῶν ἐγγράφων τῆς δίκης ἐπιβάλλεται, ἀποκλειστικῶς καὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ γίνωνται πρὸς τὸν διορισθέντα ὑπὸ τοῦ διαδίκου πληρεξούσιον δικηγόρον, ἐφ' ὅσον

⁴ Ὁ προσδιορισμὸς τῆς λόγῳ ἀντικείμενου ἀρμοδιότητος τῶν πρωτοβαθμίων δικαστηρίων καὶ τοῦ ἐκκλήτου τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν ἐπαφέθη εἰς τὰ ἄρθ. 7, 8, 17 καὶ 18 τοῦ ΟργΔ., ἅτινα μέχρι σήμερον παραμένον ἐν ἰσχύϊ, καὶ εἰς τὸν ν. περὶ μικροδιαφορῶν.

οὔτος κατοικεῖ εἰς τὴν ἔδραν τοῦ δικαστηρίου καί, ἀποδεχθεὶς τὴν ἀντιπροσώπευσιν, ἐπεχείρησε σχετικὴν τινα πράξιν τῆς διαδικασίας ἢ ὑπέγραψεν ἑγγράφον τῆς προδικασίας (ἄρθ. 144).

5) Μετριάζονται διὰ τοῦ ἄρθρου 149 αἱ συνέπειαι τῆς μὴ νομίμου κλητεύσεως.

6) Τὴν ἐκκρεμοδικίαν καὶ τὰς ἐκ ταύτης συνεπείας ἐπιφέρει ἡ κοινοποίησις τῆς ἀγωγῆς (ἄρθ. 17 παρ. 3, 24 παρ. 1, 152 ἐδ. 5, 452). Τὸ πινάκιον καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ἑγγραφή τῶν ἀγωγῶν ἀγνοοῦνται τελείως· ἐν τῇ πρακτικῇ δὲ ἀποκαλεῖται οὕτω τὸ βιβλίον εἰς ὃ καταγράφονται καὶ ἐξ οὗ ἐκφωνοῦνται αἱ εἰς προσδιωρισμένην δικάσιμον φερόμεναι πρὸς συζήτησιν ὑποθέσεις.

7) Ἐπιτρέπεται διὰ τοῦ ἄρθρου 154 ἐπέκτασις τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀγωγῆς ἐπ' ἀκροατηρίου, ἢ, ἔνεκεν ἐπισυμβάντος περιστατικοῦ, αἴτησις ἐτέρου ἀντικειμένου εἴτε τοῦ διαφέροντος· διὰ δὲ τοῦ ἄρθρου 155 καὶ μεταβολὴ τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς ὑφ' ὀρισμένους ὄρους συγχωρεῖται.

8) Ἐπιτρέπεται ὑποβολὴ ἐνστάσεων ἀποδεικνυμένων παραχρῆμα ἐγγράφως ἢ ἐκ δικαστικῆς ὁμολογίας τοῦ ἀντιδίκου κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν (ἄρθ. 154) καὶ κατ' ἔφεσιν τὸ πρῶτον (ἄρθ. 587 ἐδ. 4).

9) Ἀπόδειξις τοῦ ἀλλοδαποῦ νόμου ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ μόνον ἐφ' ὅσον οὔτος τυγχάνει εἰς αὐτὸν ἄγνωστος (ἄρθ. 241).

10) Ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων, καὶ ἂν πρόκειται ζήτημα ἰδιαζούσης ἐμπειρίας, τέχνης ἢ ἐπιστήμης, δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ δικαστήριον (ἄρθ. 292).

11) Εἰς τὰς ἐκ τοῦ νόμου ἐξαιρέσεις δὲν ἐπιτρέπεται ἢ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις καὶ ὅταν οἱ διάδικοι εἶναι περὶ αὐτῆς σύμφωνοι (ἄρθ. 298).

12) Διὰ τὸ κύρος ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, περιέχοντος ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν, δὲν ἀπατεῖται ἢ σύνταξις τῶν πρωτοτύπων, ὅσοι οἱ συμβαλλόμενοι (ἄρθ. 388).

13) Ἡ δίκη δὲν διακόπτεται κατ' ἀρχὴν ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ διαδίκου ἢ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου του ἢ ἐν ἀπώλειά τῆς πρὸς δικανικὴν παράστασιν ἰκανότητος τοῦ πρώτου, εἴτε τῆς παύσεως τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς ἰκανότητος τοῦ δευτέρου, ἐφ' ὅσον τὰ ἐν λόγῳ πρόσωπα παρέστησαν ἐν τῇ δίκῃ διὰ πληρεξουσίου δικηγόρου (ἄρθ. 431, 433).

14) Δὲν καθιεροῦται ἐκ τῆς ἐρημοδικίας τοῦ ἐναγομένου τεκμήριον ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τῶν προτάσεων τοῦ ἐνάγοντος, ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἀπόδειξις αὐτῶν κατὰ τὰς κοινὰς ἀρχὰς (ἄρθ. 493)· ἀπόδειξις δὲ δύναται νὰ ταχθῇ καὶ εἰς βάρος τοῦ ἐρημοδικοῦντος ἐναγομένου, ἐπὶ τῶν προταθέντων διὰ τοῦ ἀπολο-

γητηρίου του Ισχυρισμών (αυτόθι και arg. άρθ. 692 παρ. 2).

15) Έν πάση έμπορικῇ διαφορᾷ κατά τοῦ ήττηθέντος διαδίκου, έμπόρου ή μή, άπαγγέλλεται προσωπική κράτησις, διά τε τὸ άντικείμενον τῆς διαφορᾶς και τὰ δικαστικά έξοδα (άρθ. 516).

16) Η συζήτησις ένώπιον τοῦ ειρηνοδικείου δύναται νά είναι και προφορική (άρθ. 573).

17) Οὐδέποτε συγχωρεΐται έφεις κατά προδικαστικῶν άποφάσεων· αὐται συνεκκαλοῦνται μετά τῆς όριστικῆς (άρθ. 576).

18) Η άντέφεσις άσκειται διά δικογράφου και έντός δεκαημέρου από τῆς παρόδου τῆς πρὸς άσκησιν τῆς έφέσεως προθεσμίας (άρθ. 588).

Έκτός τῶν ως εΐρηται κυριωτέρων άποκλίσεων τῆς Κρητικῆς Δικονομίας από τῆς Έλληνικῆς, δέον νά ληφθοῦν ύπ' όψιν και άλλαι άρχικῶς ύφιστάμεναι, έπίσης δέ οὐσιώδεις, εις ἄς διά μεταγενεστέρων τροποποιήσεων προσεχώρησεν ή Έλληνική Δικονομία. Οὕτως ή διάκρισις τῶν δικῶν εις συνήθεις και συνοπτικές εξέλιπε και παρ' αὐτῇ,⁵ έπίσης ή αίτησις θεραπείας δι' έγερσιν άγωγῶν κατά τοῦ Δημοσίου,⁶ ή δι' άνατροπῆς κατάργησις τῆς δίκης,⁷ άντιστοίχως δέ εισήχθησαν έν αὐτῇ διατάξεις άλλαι ύπάρχουσαι έν τῇ Κρητικῇ, ως ή άκυρότης τῶν διαδικαστικῶν πράξεων διά βλάβην, κατά τήν άρχήν τῆς Δικονομίας τῆς Γενεύης,⁸ ή παραπομπή τῆς άγωγῆς εις τὸ άρμόδιον δικαστήριον ύπό τοῦ κηρύσσοντος έαυτὸ άναρμόδιον,⁹ ή διά καταθέσεως άσκησις τῶν ένδίκων μέσων,¹⁰ ή κατάθεσις τοῦ δικογράφου τῆς άγωγῆς και ὁ παρά τοῦ γραμματέως προσδιορισμός τῆς δικασίμου¹¹ κλπ.

Ὡς έν τῇ αίτιολογικῇ έκθέσει όμολογεΐται, τὸ έργον τῆς συνταξάσης τήν Κρητικὴν Δικονομίαν έπιτροπείας ύπῆρξεν έξ ολοκλήρου συναρμολογικόν. Άλλά και ὁ άπλος έρανισμός και ή συναρμογή διατάξεων έντός τῆς έλαχίστης πιστώσεως χρόνου ήτις έδόθη εις τήν έπιτροπείαν—έξαμήνου περίπου διά τήν συντέλεσιν ολοκλήρου τῆς νομοθετικῆς εργασίας τοῦ 1903 — άπήτησε προδήλως έργώδη προσπάθειαν, διά τήν όποίαν πᾶς έπαινος όφείλεται. Τὸ βραχύτατον τοῦτο χρονικόν περιθώριον δικαιολογεΐ καθ' ὄλου τὰς παρατηρουμέ-

⁵ Ν. 206 τῆς 7 Ἀπριλίου 1914.

⁶ Ν. ΓΨΜΗ' τῆς 22 Φεβρουαρίου 1911.

⁷ Ν. ΓΥΟΕ' τῆς 8 Δεκεμβρίου 1909.

⁸ Ν. ΓΨΟΘ' τῆς 14 Μαΐου 1911.

⁹ Ν. δ. τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1925, κυρωθέν διά ν. 3887.

¹⁰ Ν. 194 τῆς 13 Μαρτίου 1914.

¹¹ Ν. δ. τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1925, κυρωθέν διά ν. 3887.

νας ἐν ταῖς λεπτομερείαις, ἰδίᾳ νομοτεχνικάς, ἔλλειψεις, ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου ἢ πληθὺς τῶν ὡς ἄνω παρεκκλίσεων ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Δικονομίας, ὁμοθύμως κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιδοκιμαζομένων ἐξ ἀπόψεως νομοθετικῆς, προσδίδει εἰς τὸ ἔργον, καὶ κατ' ἀντανάκλασιν ἔστω, ἀξίαν θετικὴν, μὴ δυναμένην νὰ τεθῆ ἐν ἀμφιβόλῳ, τοῦλάχιστον ἀπὸ μέρους ἐκείνων ὅσοι δὲν αἰσθάνονται ἐπ' αὐτῶν ἀκατανίκητον τὴν γοητείαν τοῦ γηραιοῦ ἔργου τοῦ Maurer.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς περὶ ἐκτελέσεως διατάξεις τῆς Δικονομίας τοῦ 1880, αὗται σπουδαίως διαφέρουν τῶν διατάξεων τῆς Ἑλληνικῆς, ἀπομακρύνονται δὲ ἐν πολλοῖς καὶ τῶν ἄλλων Δικονομιῶν. Ὁ συντάκτης τῆς Δικονομίας ἐκείνης, κατ' ἰδίαν αὐτοῦ ἀφήγησιν, «δὲν προέθετο σκοπὸν νὰ μεταφράσῃ ἢ ἀπομιμηθῆ τὰς νεωτέρας νομοθεσίας, ἀνομολογῶν δὲ ὅτι ἀπεμακρύνετο ἀπ' αὐτῶν, κατήρτισε προσωρινὸν νομοθέτημα σύμφωνον πρὸς τὰς περιστάσεις, ἰδιαιτέραν καταβάλλον προσπάθειαν ὅπως οἱ καθιερούμενοι ὀρισμοὶ καὶ διατάξεις καταστῶσιν εἰς πάντας ἀντιληπτοὶ καὶ εὐκόλου ἐφαρμογῆς. Ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ ἡ Δικονομία τοῦ ἔτους 1880 ἦτο πρωτότυπον νομοθέτημα ἐν σπουδῇ γενόμενον καὶ ὀρισμένον νὰ συμβιβάσῃ καὶ θεραπεύσῃ ἀνάγκας μεταβατικὰς καὶ ὄλων ἀνώμαλου ἐποχῆς.»¹²

Τούτων δεδομένων, οὔτε σκόπιμος οὔτε εὐχερῆς ἦθελεν ἀποβῆ λεπτομερεστέρα σύγκρισις ἐνταῦθα τῶν ἐν λόγῳ διατάξεων πρὸς τὰς ἀντιστοιχοῦς ἑλληνικάς. Περιοριζόμεθα εἰς τὸ νὰ μνημονεύσωμεν τὰς ἐξῆς διαφορὰς αὐτῶν, ἐκ τῶν μᾶλλον χαρακτηριστικῶν:

1) Τὴν διὰ πλειστηριασμοῦ ἐκποίησην τῶν κινητῶν ἐνεργεῖ εἰς ὀρισμένας περιστάσεις καὶ ὁ δικαστικὸς κλητῆρ (ἄρθ. 335).

2) Ὁ τρίτος ἐν τῇ περὶ κύρους κατασχέσεως ἀγωγῇ εἶναι διάδικος (ἄρθ. 351, 354), εἰς τὴν διακριτικὴν δ' ἐξουσίαν τοῦ δικαστηρίου ἀπόκειται νὰ καταδικάσῃ αὐτὸν ἐν περιπτώσει μὴ ἐμπροθέσμου δηλώσεώς του (ἄρθ. 353).

3) Ἡ ἐκποίησης ἀκινήτων ἄρχεται δι' ἐπιταγῆς, ἐπεχούσης τὸπον κατασχέσεως, ἀπὸ μέρους τοῦ ἐπισπεύδοντος δανειστοῦ (ἄρθ. 357), ὅστις συντάσσει καὶ τὸ πρόγραμμα πλειστηριασμοῦ καὶ τὰς ἀπλᾶς καὶ ἀναβλητικὰς εἰδοποιήσεις (ἄρθ. 359, 363, 364).

4) Τὴν κατάταξιν διενεργεῖ τὸ δικαστήριον (ἄρθ. 374).

¹² «Παρατηρήσεις περὶ τῆς Πολ. τῆς Κρήτης Δικονομίας τοῦ 1880 κλπ.», σελ. 10 καὶ 11.

5) Ἡ διάρκεια τῆς προσωπικῆς κρατήσεως ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, δὲν δύναται δὲ νὰ ὑπερβαίῃ τὸ ἔτος (ἄρθ. 393).

6) Δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐπίδοσις τοῦ ἐκτελεστοῦ τίτλου, ἀρκεῖ νὰ μνημονεῦται οὗτος ἐν τῇ ἐπιταγῇ· ἐπίσης δὲν ἀπαιτεῖται ἡ πρότασις ἐκκαθαρισμένων ἐνστάσεων ἐν ταῖς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν δίκαις—καὶ ἐν τῷ σταδίῳ ἔτι τῆς κατατάξεως.

Αἱ περὶ ἐκτελέσεως διατάξεις τῆς Δικονομίας τοῦ 1880 εἶναι ἀπλᾶ ἴσως, ὡς ἐπέβαλλον αἱ συνθήκαι ὑφ' ἃς ἐνομοθετήθη αὕτη, ἀλλ' εἶναι ἀτελεῖς καὶ ἐκ τῆς, τοιαύτης ἀτελείας πλεῖστα κατ' ἀνάγκην γεννῶνται ζητήματα. Ἐξ ἄλλου εἶναι προδήλως ἀσυγχρόνιστοι νομοθετικῶς, διαιωνίζουσι δὲ τὰς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν δίκαις διὰ τοῦ συγχωρητοῦ τῶν ἀνεκκαθαρίστων ἐνστάσεων (ὅπερ κακὸν ἐν τούτοις ἀρχῆθεν ἐμετριάζετο, ἐκ τοῦ ὅτι ἡ Δικονομία τοῦ 1880 ἐπὶ πάσης δίκης ἐπέτρεπε τὴν ἔκδοσιν μιᾶς μόνον ἀναβλητικῆς ἀποφάσεως), ὥστε εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶναι ἡ ταχεῖα ἀντικατάστασις αὐτῶν ἢ, ἔστω, ἡ συμπλήρωσις τῶν, γινομένη ὅμως κατὰ τρόπον συστηματικόν, ἐπὶ τῷ ὀποίῳ δὲν δύνανται βεβαίως νὰ καυχηθοῦν αἱ κατὰ καιροῦς γενόμεναι ἐπ' αὐτῶν, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, τροποποιήσεις.

Γ' Αίτιολογικαὶ Ἐκθέσεις

Ι. Αίτιολογικὴ ἔκθεσις τῶν σχεδίων τῶν δικαστικῶν νομοθετημάτων τοῦ 1880, ὑποβληθεῖσα πρὸς τὸν Γενικὸν τῆς Κρήτης Διοικητὴν Ι. Φωτιάδην Πασσάν (ἀπόσπασμα ἀφορῶν τὴν Πολ. Δικονομίαν).¹

Ἐξοχώτατε,

Ἡ Συνέλευσις τῆς Κρήτης, ἑνασκοῦσα τὰ εἰς αὐτὴν ἀπονεμηθέντα νομοθετικὰ δικαιώματα, ἀπεφάσισε, κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς σύνοδον, ν' ἀναδιοργανωθῇ ἡ δικαστικὴ τῆς Νήσου ἐξουσία ἐπὶ νέων βάσεων καὶ θεσμῶν.

Αἱ ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τῆς Α.Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας.

Ὁ ὀρισθεὶς βραχύτατος χρόνος πρὸς διεξαγωγὴν τῆς πρώτης νομοθετικῆς συνόδου τῆς Συνελεύσεως καὶ ἡ ὑφισταμένη ἀνάγκη ρυθμίσεως πολλῶν ἄλλων ἀντικειμένων, μόλις ἐπέτρεψαν εἰς τὴν Συνέλευσιν νὰ ἐπιψηφίσῃ νόμον ὀρίζοντα τὰς συσταθησομένας δικαστικὰς ἀρχάς, ἀλλ' ἀπέβαινεν εἰς αὐτὴν ἀπολύτως ἀδύνατος ἡ σύνταξις, ἡ συζήτησις, καὶ ὁ καταρτισμὸς ὅλων τῶν νομοθετημάτων, δι' ὧν ρυθμίζεται ἡ δικαιοδοσία τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν, διατυπῶνται ἡ διαδικασία τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν καὶ ὀρίζονται τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν μέσα τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πραγμάτων, ἡ θέσις τῆς Διοικήσεως τῆς Νήσου ἦτο λίαν δυσχερὴς καὶ ἀκανθώδης. Ἄφ' ἑνὸς μὲν αὐστηρὰ νομιμότης ἐπέβαλλε τὸ καθῆκον τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι τῆς ἀμέσου ἐκτελέσεως τῶν ἀποφασισθέντων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ Διοίκησις στερουμένη ὅλων τῶν ἀναγκαίων νομοθετημάτων ὅσα ἐδύναντο ν' ἀσφαλίσωσι τὴν ἀκριβῆ τῶν ἀποφασισθέντων ἐκτέλεσιν, ὤφειλε νὰ σεβασθῇ καὶ τὰ προϋπάρχοντα

¹ Ἀναδημοσιεύεται ἐκ τῶν Ἀπομνημονευμάτων Σκαλτσούνη (σελ. 281 καὶ ἐπ.).—Ἡ ἔκθεσις ἐκυκλοφόρησε καὶ εἰς γαλλιστὶ συντεταγμένον τεύχος («Ile de Crète, Organisation des tribunaux, Rapport etc.», Athènes, impr. du Messager d'Athènes, 1880), ἐδημοσιεύθη δὲ καὶ ἐν τῇ ἐφ. τῆς Γεν. Διοικήσεως «Κρήτη» (φύλλ. 560 τῆς 8 Ἰαν. 1880), ἧς ὅμως τὰ ἀντίτυπα τοῦ ἔτους ἐκείνου σπανίζουσι.

ἔθιμα καὶ τοὺς κειμένους νόμους, ὅσοι οὔτε ρητῶς οὔτε σιωπηρῶς κατηργήθησαν, ἀλλ' ὧν οἱ ὅρισμοὶ καὶ διατάξεις δὲν συνηρολογοῦντο μὲ τὰς νέας θεσμοθεσίας.

Ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης πρὸς σεβασμὸν ἀποφάσεων ἐγκριθεισῶν ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Τουρκίας, καὶ ἐν τῇ ζωνῆ ἐπιθυμία τηρήσεως ἀπολύτου νομιμότητος καὶ χορηγήσεως πρακτικοῦ κύρους τῶν πρώτων νομοθετικῶν ἔργων τῆς Συνελεύσεως, ἐπελάβετο ἄνευ ἀναβολῆς τινος τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφασισθέντων, μὴ ἀναλογισαμένη τὰς σπουδαίας μὲν ἀλλὰ προσωρινὰς δυσχερείας αἵτινες ἔμελλον ἀναγκαίως ν' ἀναφυῶσι κατὰ τὴν ἴδρυσιν τῶν νέων ἀρχῶν, ὑπὸ τοιαύτας ἀνωμάλους περιστάσεις τελουμένην.

Ἄλλ' ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης, προβαίνουσα συγχρόνως εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν νέων διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν, ἐσκέπτετο καὶ περὶ τῆς προπαρασκευῆς καὶ ἐπεξεργασίας τῶν ἀναγκαίων νομοσχεδίων ὅσα δύνανται νὰ διευκολύνωσι τὰ ἔργα τῆς Συνελεύσεως πρὸς συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τῶν νομοθετημάτων καὶ θεσμοθεσιῶν, ἄνευ τῶν ὁποίων ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐν Κρήτῃ γενομένης μεταβολῆς ἤθελε σπουδαίως διακινδυνεύσει.

Ἡ Συνέλευσις, συμφώνως πρὸς τὸ Αὐτοκρατορικὸν διατάγμα, ὀφείλει ἄνευ ἀναβολῆς τινος νὰ προβῆ εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν νομοθετημάτων ὅσα εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα πρὸς διοργάνωσιν τῶν νέων δικαστικῶν ἀρχῶν. Ἄλλ' ἡ προσεχῆς σύνοδος, κατὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐπιψηφισθῶσι τοιαῦτα νομοθετήματα, θὰ διαρκέσῃ, συμφώνως πρὸς τὸν θεμελιώδη νόμον, τεσσαράκοντα μόνον ἡμέρας, καθ' ἃς ἡ Συνέλευσις ὀφείλει νὰ συζητήσῃ καὶ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς Νήσου, ὡς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ οἰκονομικὰ μέτρα ὅσα ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς. Σύνταξις, συζήτησις καὶ καταρτισμὸς τῆς Πολιτικῆς καὶ Ποινικῆς Δικονομίας, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν συμπληρωματικῶν νομοθετημάτων πρὸς ρύθμισιν καὶ κανονισμὸν τῶν νέων δικαστικῶν ἀρχῶν, θὰ ἀπέβαινον ἀδύνατοι ἐὰν μὴ προπαρασκευάζετο πᾶσα ἡ πρὸς συζήτησιν ὕλη καὶ προηγέτο ἡ ἐπεξεργασία τῶν σχεδιασμάτων.

Ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης, περὶ πολλοῦ ποιουμένη τὴν διατήρησιν τῶν δικαιωμάτων τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν ἀπρόσκοπτον αὐτῶν ἐνάσκειν, ἀπεφάσισε, συμμορφουμένη πρὸς τὰ κοινοβουλευτικὰ ἔθιμα τῶν ἄλλων λαῶν, νὰ προπαρασκευάσῃ πάντα τὰ πρὸς συζήτησιν ἀναγκαῖα νομοσχέδια.

Κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοιούτων σπουδαίων καθηκόντων, ἡ ἐμπιστοσύνη τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος μὲ ἐκάλεσεν εἰς τὴν προεδρείαν τοῦ Ἐφετείου, ἐτίμησέ με δὲ καὶ διὰ τῆς ἐντολῆς

τῆς διευθύνσεως τῆς γενησομένης δικαστικῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς συντάξεως τῶν υποβληθησομένων νομοσχεδίων κατὰ τὴν προσεχῆ τῆς Συνελεύσεως σύνοδον.

Μὴ ἀναλογισάμενος τὸ ἀσθενὲς τῶν δυνάμεών μου, ἀπέναντι τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἔργου, ἀλλ' ὑπέικων ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὰ πρὸς τὴν Κρήτην αἰσθήματά μου, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὸ ἐπιβαλλόμενον ἐκάστω καθήκον τῆς συνδρομῆς καὶ ἐνισχύσεως τῶν προσπαθειῶν καὶ ἀγώνων τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ εὐημερίας τῆς Νήσου, ἐδέχθην τὴν ἐντολήν, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους μέχρι σήμερον ἐπεδόθην εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῆς.

Ἄμα μεταβάς ἐνταῦθα, κρίνας ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ἀποφασισθεῖσα θέσις Εἰσαγγελέως τῶν Ἐφετῶν ἦτο καταλληλοτέρα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς διδομένης μοι ἐντολῆς, ἀνέλαβον, τῇ ἐγκρίσει τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος, τὴν διεξαγωγὴν τῶν εἰσαγγελικῶν καθηκόντων, ἀνὴρ δὲ ἔντιμος καὶ ἰκανὸς διεξάγει ἐκεῖνα τοῦ προέδρου τῶν Ἐφετῶν.

Ἡ ἐπιχειρηθεῖσα ὀργάνωσις τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ὑπῆρξεν ἀληθῶς δυσχερεστάτη. Δεσμευόμενοι ὑπὸ τῶν ἰσχυόντων νόμων κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ προσωπικοῦ τῶν τε δικαστῶν καὶ εἰσαγγελέων, ἐγκαθιδρύοντες νέας ἀρχὰς ἄνευ νόμων καὶ κανονισμῶν ὀριζόντων τὴν ἀρμοδιότητα αὐτῶν καὶ τὸν τρόπον τῆς διεξαγωγῆς τῶν καθηκόντων τῶν, παραλυομένης πάσης ἐνεργείας ἐκ τοῦ προϋπάρχοντος καὶ μηκέτι καταργηθέντος συστήματος τῆς ἐπεμβάσεως τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, ἐκτιθέμενοι εἰς πάσας τὰς ἀντιπράξεις, ὅσαι φυσικῶς ἀνεφύοντο ὡς ἐκ τῆς μεταβάσεως ἀπὸ ἐνὸς διοικητικοῦ καὶ δικαστικοῦ συστήματος εἰς ἕτερον ἐπὶ ἀντιθέτων βάσεων ἐρειζόμενον, στερούμενοι τῶν νομίμων μέσων ὅπως ἐπιβάλλωμεν τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως εἰς τοὺς παραγνωρίζοντας τὸ κύρος αὐτῶν, καὶ ἐν τῇ ἀκραδάντῳ ἀποφάσει τηρήσεως αὐστηρᾶς νομιμότητος ἐν μέσῳ τῆς ἀνωμαλίας καὶ τῶν δυσχερειῶν αἵτινες ἀνάγκαιως ἀνεφύοντο κατὰ τὴν παραγκώνισιν καὶ κατάργησιν πεπαλαιωμένων ἐθίμων καὶ ἀνίδρυσιν νέων θεσμῶν, ἠθέλαμεν βεβαίως ἀποθαρρυνθῆ καὶ διακόψει τὸ ἀρξάμενον ἔργον, ἐὰν ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης δὲν ἐνισχύετο ἐκ τῆς συναισθήσεως τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων τὰ ὁποῖα ἀνέλαβεν ἀπέναντι τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τῶν Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων πολιτῶν τῆς Κρήτης, καὶ ἂν αἱ ἐνέργειαι μου δὲν ὑπεστηρίζοντο διὰ τῆς πρὸς με ἀπεριορίστου ἐμπιστοσύνης καὶ συνδρομῆς τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος.

Διὰ τῆς ἀκαταβλήτου δραστηριότητος τῆς Ὑμετέρας Ἐξο-

χότητος, διὰ τῆς συμπράξεως τοῦ Ἐφετείου, διὰ τῆς συνεργασίας ὀλίγων νομομαθῶν οὓς οἱ νόμοι μας ἐπέτρεπον νὰ παραλάβωμεν εἰς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ διὰ τῆς ἀδιαλείπτου ἐνεργείας τῶν εἰσαγγελικῶν ἀρχῶν, ὧν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ προΐσταμαι, ἐφθάσαμεν, τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ὑψίστου, εἰς σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὁποίου δυνάμεθα μετὰ θάρρους ν' ἀτενίσωμεν τὴν ὁδὸν ἣν πρόκειται νὰ διανύσωμεν.

Μόλις ὀλίγοι παρήλθον μῆνες ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἀποφάσεων τῆς Συνελεύσεως καὶ ἤδη ἐγένετο ἡ ἐγκαθίδρυσις 23 εἰρηνοδικείων, πέντε πρωτοδικείων, τριῶν ἐμποροδικείων καὶ τοῦ Ἐφετείου, αἱ δὲ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ δραστηρίως ἐργάζονται πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων. Αἱ εἰσαγγελικαὶ ἀρχαὶ, ἐγκατασταθεῖσαι πρὸς περιφρούρησιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν νόμων, ἐργάζονται ἐφ' ὅλης τῆς Νήσου πρὸς ἐπικράτησιν τῆς νομιμότητος καὶ τῆς ἐπιτεύξεως πραγματικῆς τῶν πολιτῶν ἰσότητος, ἔχουσαι πρὸς τοῦτο τὴν ἀπεριόριστον ὑποστήριξιν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος.

Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι παρέρχονται καὶ οἱ θεσμοὶ μένουσιν. Ὅπως ἡ ἐπελθοῦσα ἐν Κρήτῃ μεταβολὴ καταστῆ κτῆμα τοῦ λαοῦ ἀναφαίρετον, πηγὴ τάξεως πραγμάτων ἐρειδομένης ἐπὶ τῆς ἰσότητος πάντων ἐνώπιον τοῦ νόμου, καὶ ὅπως ἐπ' αὐτῆς θεμελιωθῆ ἡ εἰρήνευσις καὶ ἡ εἰλικρινὴς τῶν δύο κοινοτήτων συνεννόησις, ἀνάγκη αἱ ἐγκατασταθεῖσαι δικαστικαὶ ἀρχαὶ νὰ ἐνισχυθῶσι καὶ λάβωσι χαρακτῆρα νομιμότητος διὰ τῶν ὀριζόντων τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν νομοθετημάτων, εἶναι ἀνάγκη νὰ διαπιστευθῶσιν αἱ λειτουργίαι αὐτῶν εἰς ἄνδρας ἐμπνέοντας πεποιθήσεις διὰ τὴν κρίσιν των, σεβασμὸν καὶ πίστιν διὰ τὴν τιμιότητα καὶ ἀμεροληψίαν των. Ὁ θεμέλιος λίθος ἐτέθη, ὁ σκελετὸς προπαρασκευάσθη καὶ ἡ ὕλη ἄπασα εἶναι ἐτοίμη, ἀπόκειται δὲ εἰς τὴν μετ' ὀλίγας ἡμέρας συνερχομένην Συνέλευσιν ν' ἀνεγείρῃ τὸ στερρὸν τῆς δικαιοσύνης οἰκοδόμημα ἐπὶ τοῦ κλασικοῦ ἐδάφους τῆς ἀναξιοπαθούσης Νήσου.

Συμμορφούμενος πρὸς τὸ κατεπεῖγον τῶν περιστάσεων καὶ πρὸς τὴν δοθεῖσάν μοι ἐντολήν, ἐπιθυμῶν δὲ συγχρόνως ἵνα τὰ προτεινόμενα νομοσχέδια μελετηθῶσιν ἐγκαίρως ὑπὸ τῶν μελλόντων νὰ δώσωσι ψῆφον περὶ αὐτῶν, κατήρτισα τὸ πρῶτον, ἐν γενικὸν σχέδιον τῆς ὅλης οἰκονομίας καὶ τῶν ἀρχῶν ἐφ' ὧν ἐπρόκειτο νὰ στηριχθῶσι. Προβαίνων δὲ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν περὶ τὰ καθέκαστα σύνταξιν τῶν ἄρθρων, ἐδημοσίευσον διὰ τοῦ τύπου τὰ συντασσόμενα, προκαλῶν τὴν περὶ αὐτῶν συζήτησιν καὶ ἐκζητῶν τὰς τῶν ἄλλων παρατηρήσεις. Ἐπὶ τέλους δέ, ἐπωφελούμενος τῶν γενομένων συζητήσεων, καὶ τῶν διαβιβασθεισῶν μοι παρατηρήσεων, προέβην εἰς τὴν ὀριστικὴν τῶν

προβουλευμάτων σύνταξιν.

Τὰ οὕτω καταρτισθέντα νομοσχέδια λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος, εἶναι δὲ τὰ ἐπόμενα:

1ον Πολιτικὴ Δικονομία.

2ον Ποινικὴ Δικονομία.

3ον Περί οἰκογενειακῶν καὶ κληρονομικῶν δικαίων.

4ον Περί ὑποθηκῶν.

Ἐτερά τινα νομοσχέδια ἐπὶ εἰδικῶν ἀντικειμένων, καταρτιζόμενα κατ' ἐντολὴν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος, θὰ προπαρασκευασθῶσι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως.

Ὁ χρόνος δὲν μοι ἐπιτρέπει νὰ συντάξω ἡτιολογημένην ἔκθεσιν ἐφ' ὅλων τῶν λεπτομερειῶν τῶν ὑποβαλλομένων νομοσχεδίων, θέλω δὲ περιορισθῆ νὰ ὑποδείξω τὴν καθόλου αὐτῶν οἰκονομίαν καὶ τὰς γενικὰς ἀρχὰς αἵτινες ἐπεκράτησαν κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῶν.

Πολιτικὴ Δικονομία

Τὸ νομοσχέδιον τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, συγκείμενον ἐξ ἄρθρων 411, κατηρτίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν καθ' ὅσον ὄρα τὰ περὶ ἀποδείξεως τῶν δικαίων καὶ τῆς δικαιοδοσίας τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, ἀλλ' ἀπομακρύνεται ἐξ αὐτῶν περὶ τὴν διαδικασίαν κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν δικῶν καὶ κατὰ τὰ ὄρῳντα τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων.

Μακροχρόνιος πείρα κατέδειξεν, ὅτι πλεῖστοι τῶν καθιερωθεισῶν δικονομικῶν διατυπώσεων κατ' οὐδὲν συνέτειναν πρὸς ὀρθοτέραν τῶν ἐγειρομένων διενέξεων καὶ διαφορῶν λύσιν, ἀλλ' ἐχρησίμευσαν πολλάκις ὡς πρόφασις καὶ ὡς μέσον παρατάσεως τῆς διεξαγωγῆς τῶν δικῶν, πάντοτε δὲ κατέστησαν προφανῆ αἷτια ὑπερόγκων δικαστικῶν δαπανῶν. Πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης οἱ λαοὶ συναισθάνονται τὴν ἀνάγκην ριζικῆς τῶν δικονομικῶν νόμων μεταβολῆς, καὶ εἰς σπουδαῖον ἠθέλαμεν ὑποπέσει λάθος ἐάν νομοθετοῦντες διὰ τὴν Κρήτην παρεδεδόμεθα ἀνεξετάτως τὴν αὐθεντίαν τῆς νομοθεσίας ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς χώρας.

Ἐπωφεληθεὶς τῆς ἑμῆς τριακονταετοῦς πείρας περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοιοῦτων νομοθετημάτων καὶ τῶν γενομένων ἐν Εὐρώπῃ συζητήσεων περὶ τῶν δικονομικῶν τύπων, ἀποβλέπων δὲ καὶ εἰς τὰς ἰδιαιτέρας τῆς Νήσου περιστάσεις, δὲν ἐδίστασα κατὰ τὴν ἐκπόνησιν τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας νὰ παραγκω-

νίσω πᾶσαν διατύπωσιν περιπλέκουσαν ἀνωφελῶς τὴν διαδικασίαν καὶ χρησιμεύουσιν πρὸς παράτασιν τῆς ἐκπεραιώσεως τῶν δικῶν καὶ ἐπίτασιν τῆς στρεψοδικίας.

Οὕτω, διὰ τοῦ προτεινομένου νομοσχεδίου εἰσάγονται αἱ ἐπόμενοι μεταβολαὶ ἐπὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν θεσμοθεσιῶν.

1ον. Ἡ ἀγωγή εἰσάγεται ἀπευθείας ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου πρὸς ἐκδίκασιν. Ἀπόπειραι συμβιβασμοῦ καὶ αἰτήσεις θεραπείας πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς δίκης κατεδείχθησαν διὰ τῆς πρόξεως περιτταὶ διατυπώσεις.

2ον. Κινουμένης ἀγωγῆς ὀρίζεται ἐπακριβῶς ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου καὶ ἡ ἡμέρα τῆς συζητήσεως αὐτῆς πρὶν ἢ κοινοποιηθῆ. Ὁ ἐναγόμενος λαμβάνων γνῶσιν τῆς ἀγωγῆς, δύναται νὰ ἀπολογηθῆ ἐγγράφως, ἀλλὰ συγχρόνως γινώσκει καὶ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θέλει συζητηθῆ. Διὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὀρίζεται ἡ ἐκπεραίωσις τῶν συζητήσεων καὶ διὰ τοῦ εἰσαγομένου βιβλίου τῶν συνεδριάσεων, λαμβάνεται πρόνοια ὅπως μὴ γίνηται οὐδεμία ἀναβολὴ συζητήσεως, γινώσκηται δὲ ἡ πρὸς συζήτησιν ἡμέρα πολὺν χρόνον πρὸ ταύτης καὶ ἀφ' ἧς εἰσῆχθη ἡ ἀγωγή.

3ον. Εἰσάγεται ἔγγραφος διαδικασία ἀπλῆς ἀναφορᾶς καὶ ἀπολογίας ἐπὶ μὴ ἀμφισβητούμενων ἀντικειμένων καὶ ἐπὶ προδικαστικῶν καὶ ἐκτελεστικῶν δικῶν. Φέρονται ἐπὶ ἀκροατηρίου καὶ προφορικῶς συζητοῦνται μόνον αἱ κύριαί τῆς οὐσίας δίκαι.

4ον. Ὁ νομίμως κλητευόμενος ὀφείλει νὰ ἐμφανισθῆ αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου ἐπὶ δικαστηρίου. Ἐπὶ ἐρημοδικία ὁ δικαστὴς ἐπιλαμβάνεται τῆς δίκης καὶ ἐκδικάζει αὐτὴν μετὰ ἐξέτασιν τῶν ἐγγράφων καὶ τῶν ἀποδείξεων. Ἀνακοπαὶ ἐνώπιον τοῦ ἰδίου δικαστηρίου, διπλασιάζουσαι ἀνωφελῶς τὰς ἐκδιδομένας ἀποφάσεις, δὲν γίνονται ἀποδεκταί. Ὁ ἐκουσίως ἐρημοδικῶν δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν συνήθων ἐνδίκων μέσων.

5ον. Παράλειψις ἀπαντήσεως ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἰσχυρισμῶν ἢ παράλειψις ἐπὶ βεβαιωθέντος γεγονότος ὑπὸ ἐνὸς τῶν διαδίκων, ἐν γένει δὲ πλημμελῆς ὑπεράσπισις, δὲν συνεπάγεται ἀποδοχὴν τῆς ὀρθότητος τῶν ἰσχυρισμῶν ἢ τῆς ἀληθείας τῶν γεγονότων. Ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ πεισθῆ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν πραγμάτων διὰ θετικῶν ἀποδείξεων, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τεκμηρίων ἐρειδομένων ἐπὶ ἀτελοῦς ὑπερασπίσεως ἐνὸς τῶν διαδίκων.

6ον. Τὰ δικαστήρια καλοῦσιν ἐνώπιόν των αὐτοπροσώπως τοὺς διαδίκους καὶ ὑποβάλλουσιν εἰς ἐξέτασιν καὶ ἀνάκρισιν ἐφ' ὅλων τῶν γεγονότων τῆς δίκης, ὑποβάλλοντα αὐτοὺς, ὅταν τὸ κρίνωσι κατάλληλον, καὶ εἰς ὀρκωμοσίαν. Τῆς ἐνόρκου ἐκθέ-

σεως τινός τῶν διαδίκων καταδειχθείσης ψευδοῦς, εἰσάγεται κατ' αὐτοῦ αὐτεπαγγέλτως ποινικὴ δίκη ἐπὶ ψευδορκίᾳ. Ἡ πείρα κατέδειξεν εἰς ἄλλην χώραν ὅτι τοιαύτη θεσμοθεσία συντείνει εἰς τὴν σπουδαίαν τῶν δικῶν ἐλάττωσιν καὶ ὁδηγεῖ τοὺς δικαστὰς ἀσφαλῶς εἰς τὴν ὀρθὴν τῆς διαφορᾶς λύσιν.

7ον. Ἀληθῆς τῶν καταδικαζομένων μάλιστα κατεδείχθη πολλαχοῦ τὸ χορηγούμενον εἰς τὸν δικαστὴν δικαίωμα τῆς ἐκδόσεως πολλῶν ἀναβλητικῶν ἀποφάσεων. Διὰ τοῦ προτεινομένου νομοσχεδίου ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ πάσας τὰς αἰτήσεις καὶ πάσας τὰς ἐνστάσεις τοῦ ἐναγομένου, νὰ ἐπιληφθῇ δὲ συγχρόνως τῆς ἐξετάσεως καὶ αὐτῆς τῆς οὐσίας τῆς δίκης. Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀποδείξεων τὸ δικαστήριον δύναται νὰ ἐκδώσῃ μίαν μόνην ἀναβλητικὴν ἀπόφασιν ἐπὶ ἐκάστης δίκης.

8ον. Ἐπὶ ἐφέσεων κατ' ἀποφάσεων εἰρηνοδικῶν τὰ πρωτοδικεῖα δικάζοντα ὡς ἐφετεῖα ἐπὶ ἐγγράφου διαδικασίας προβαίνουν εἰς αὐτεπαγγέλτους ἀνακρίσεις καὶ πληροφορίας διὰ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν τοῦ τόπου ἔνθα διαμένουσιν οἱ διάδικοι ἢ τὸ ἐκδόν τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν εἰρηνοδικεῖον.

9ον. Ἐπὶ ἐφέσεων ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου ἡ συζήτησις γίνεται προφορικῶς, ἀλλ' ἐκάτερος τῶν διαδίκων δικαιούται νὰ ὑποβάλλῃ βουλόμενος καὶ ἔγγραφον ὑπεράσπισιν χωρὶς νὰ ἐμφανισθῇ αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου.

10ον. Οἱ διάδικοι διαβιβάζουσι πάντα τὰ ἔγγραφα τῶν ἐφέσεων διὰ τῶν γραμματειῶν τῶν ἀπαγγειλάντων τὰς ἐκκαλουμένας ἀποφάσεις δικαστηρίων. Καὶ ἂν μὴ ἐμφανισθῶσιν οἱ διάδικοι ἢ ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν, τὸ Ἐφετεῖον ἀποφαίνεται ἐπὶ τῶν διαβιβασθέντων ἐγγράφων.

11ον. Ἐπὶ ἐκτελέσεως ἀποφάσεων αἱ διατυπώσεις περιορίζονται εἰς τὰς ἀπολύτως ἀναγκαίας. Πλήρης ἀφίεται ἐλευθερία ὑπερασπίσεως πρὸς τὸν καταδικασθέντα εἰς πληρωμὴν χρέους ἢ εἰς ἐκτέλεσιν πράξεως, ἀλλ' αἱ ἀνακοπαὶ καὶ ἐφέσεις δὲν ἀναστέλλουσι τὴν πρόοδον τῶν ἐκτελεστικῶν πράξεων. Μόνον μετὰ τὸν πλειστηριασμὸν καὶ ὅταν πρόκειται ὁ ὑπερθεματίας νὰ λάβῃ τὴν κατοχὴν τοῦ πωληθέντος κτήματος, αἱ εἰσαχθεῖσαι δίκαι πρέπει νὰ ᾧσι περατωμένα. Λαμβάνεται πρόνοια περὶ κατεπειγουσῆς ἐκπερατώσεως πάσης κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν εἰσαγομένης ἀνακοπῆς καὶ ἐνστάσεως.

12ον. Ἀκυρώσεις δικαστικῶν πράξεων τότε μόνον ἀπαγγέλλονται, ὅτε ἡ γενομένη παρατυπία ἠδύνατο νὰ φέρῃ ζημίαν εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ἀντιδίκου. Ὁ δικαστὴς ὀρίζει τὸν τρόπον τῆς θεραπείας παρατύπων πράξεων, ἀποβλέπων μᾶλλον εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν διαδίκων συμφέροντα ἢ εἰς τὴν λεπτότητα τῶν διατυπώσεων.

Ἐπὶ τοιούτων ἀντικειμένων τὸ νομοσχέδιον τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὰς λοιπὰς γνωστὰς νομοθεσίας, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἰδιαίτερα κατεβλήθη προσπάθεια ὅπως οἱ καθιερούμενοι ὀρισμοὶ καὶ διατάξεις καταστῶσιν εἰς πάντας καταληπτοὶ καὶ εὐκόλου ἐφαρμογῆς.

Ἐν Χανίοις τῆς Κρήτης 3 Ἰανουαρίου 1880

Τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος

Εὐπειθέστατος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΚΑΛΤΣΟΥΝΗΣ

II. Αἰτιολογικὴ Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας 1903²

Πρὸς

τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Νομοπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπείας καὶ Σύμβουλον τῆς Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς Παιδείας καὶ Δικαιοσύνης

Τῇ Νομοπαρασκευαστικῇ Ἐπιτροπείᾳ, πλὴν τῆς ἄλλης γνωστῆς ἐργασίας, ἀνετέθη καὶ ἡ σχεδιάσις Πολιτικῆς Δικονομίας, εἴτε ἡ ἀναθεώρησις τῆς ὑπαρχούσης ἢ καὶ ἡ συγχώνευσις ταύτης μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Δικονομίας.

Ἡ εἰσαγωγή ἐντελῶς νέας Πολιτικῆς Δικονομίας ἀπεκρούσθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὑφ' ὀλοκλήρου τῆς Ἐπιτροπείας ὅθεν δῆποτε καὶ ἐὰν ἐλαμβάνετο αὕτη. Ἐὰν κατὰ κανόνα ἡ σύνταξις νόμου ἀποτελεῖται ἐκ τῆς κωδικοποιήσεως τῶν ἐγνωσμένων ἐπιστημονικῶν ἀρχῶν τῶν ὑποδεικνυομένων ὑπὸ τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐφαρμοζομένων ὑπὸ τῆς νομολογίας τῶν Δικαστηρίων, κατὰ μείζονα λόγον δέον νὰ κρατῆ τοῦτο προκειμένου περὶ συντάξεως κώδικος Πολ. Δικονομίας.

Ἡ Πολ. Δικονομία εἶναι μηχανισμὸς τοῦ ὁποίου εὐχερέστατα δέον νὰ ποιῶνται χρῆσιν οἱ χειριζόμενοι τοῦτον δικηγόροι καὶ δικασταί. Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, κατὰ κανόνα, εἶναι ἐπικουρικὴ, ἀποκλειομένη ὑπὸ τῆς ἐναντίας θελήσεως τῶν συμβαλλομένων τούναντίον αἱ δια-

² Ἀναδημοσιεύεται ἐκ τῆς ἐπισ. ἐκδ. ΠΔ.03 (σελ. η' καὶ ἐπ.) καὶ τοῦ τεύχους τοῦ νμοχ. αὐτῆς.

τάξεις τῆς Πολ. Δικονομίας κατὰ κανόνα εἰσι δημοσίας τάξεως καὶ περὶ ἀμοιβαίου κανονισμοῦ ἄλλως τῶν διαφόρων διαδικαστικῶν πράξεων ὑπὸ τῶν διαδίκων οὐδεὶς συνήθως δύναται νὰ γίνῃ λόγος, ἀφοῦ οὗτοι εὐρίσκονται ἐν διαμάχῃ καὶ ἕκαστος ἀγωνίζεται νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν ἐλλείψεων τοῦ ἄλλου ἵνα ἐξέλθῃ νικητής. Σχεδίασις ἄλλως Πολ. Δικονομίας στηριζομένης ἐπὶ ἀλλοίων τῶν κρατουσῶν ἀρχῶν ἢ μετὰφρασις ἀλλοδαπῶν δικονομιῶν, ὅσον ἄρτια καὶ ἂν ὦσιν αὗται, ἤθελον στερεῖσθαι καὶ τοῦ κυριωτέρου προσόντος ἧτοι προχείρων βοηθημάτων καὶ νομολογίας τῶν δικαστηρίων, ἀπροσίτων ὄντων, τὸ γε νῦν ἔχον, εἰς τοὺς Κρήτας νομικοὺς τῶν ἀλλοδαπῶν νομοθεσιῶν, ἰδίως τῆς Γερμανικῆς καὶ Ἰταλικῆς, αἵτινες ὡς νεώτεροι ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσις. "Ὅσον δῆποτε τέλειον καὶ ἂν ἦ νομοθέτημά τι, ὅσον δῆποτε ἀπλοῦν καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον σαφές, μόλις ἴδῃ τὸ φῶς καὶ χιλιάδες ζητημάτων ἀπροσδοκῆτων, ἔλεγε ρήτωρ ἐν τῇ Γαλλικῇ Βουλῇ, παρουσιάζονται εἰς τὸν ἔρμηνευτήν, διότι οἱ νόμοι ἅπαξ συνταχθέντες διαμένουσιν ὡς συνετάχθησαν, οἱ ἄνθρωποι ἐξ ἐναντίας δὲν ἀναπαύονται οὐδέποτε, ἐνεργοῦσι πάντοτε, καὶ ἡ κίνησις αὕτη ἦτις δὲν σταματᾷ, καὶ ἦς τὰ ἀποτελέσματα ποικιλοτρόπως τροποποιοῦνται ὑπὸ τῶν περιστάσεων, παράγει ἀνά πᾶσαν στιγμὴν νέους συνδυασμούς, νέα γεγονότα καὶ ἀποτελέσματα. Τῶν ἐκ τῆς ποικιλίας τῶν πραγματικῶν σχέσεων προκυπτόντων ζητημάτων τὴν ἀσφαλῆ λύσιν μόνον σοφοὶ συγγραφεῖς καὶ νομολογία ἀνωτέρων δικαστηρίων δύνανται νὰ παράσχωσιν, ἀμφοτέρων δὲ τούτων στερεῖται πᾶσα μικρὰ πολιτεία.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ σύνταξις νέας Πολ. Δικονομίας ἀπεκρούσθῃ ὑπὸ τῆς Νομοπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπείας, οὐδὲ ἡ βελτίωσις τῆς ὑπαρχούσης ἄνευ ριζικῆς μεταβολῆς ἠδύνατο νὰ εὕρῃ μείζονα ὑποστήριξιν. Αὕτη συνταχθεῖσα κατὰ τὸ 1880, ὅτε ἡ Κρήτη διετέλει εἰσέτι τελείως ὑπὸ ξένην κυριαρχίαν, ἐν βραχεῖ διαστήματι καὶ ὑπὸ περιστάσεις ἐντελῶς ἐκτάκτους, κύριον πρόθετο σκοπὸν ἵνα ἀποτελέσῃ ἰδίαν νομοθεσίαν ἀπὸ τῆς Τουρκίας, καὶ δι' ἀπλῶν διατάξεων ἐπέλθῃ ἐπίκουρος εἰς τὴν λύσιν τῶν δικαστικῶν διενέξεων τῶν διαφορομένων. [ἐπομένως δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις τῶν βελτιώσεων καὶ προσθηκῶν, ἅς ἀπαιτοῦσιν αἱ ἐνεστῶσαι καὶ μέλλουσαι νομικαὶ σχέσεις, οὐδὲ ἠδύνατο δι' ἀπλῶν βελτιώσεων καὶ τροποποιήσεων νὰ τεθῇ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς σημερινὰς Δικονομίας τῆς Ἰταλίας, Αὐστρίας καὶ Γερμανίας]."

³ Τὰ ἐντὸς [] ἀντικατέστησαν τὴν ἐν τῇ ἐπισ. ἐκδ. τῆς ΠΔ.03 περικοπὴν ἣν περιεῖχεν ἡ καταχωρισθεῖσα ἐν τῷ νμοχ. ταύτης ἔκθεσις, ἀναγομένην εἰς κριτικὴν τῶν ἐλλείψεων τῆς ΠΔ.80. Κατὰ τῆς κριτικῆς αὐτῆς

Πλὴν τούτου καὶ ἂν ὑποτεθῆ εὐχερῆς ἡ μέθοδος τῶν τροποποιήσεων καὶ προσθηκῶν διὰ τὸν ἐπιχειροῦντα, εἶναι ἀληθῆς κόλασις καὶ ὀλεθρία διὰ τὸν ἐρμηνευτὴν. Τρανώτατα παραδείγματα τούτων παρέχουσιν ἐν Ἑλλάδι οἱ νόμοι περὶ χαρτοσήμου (πρὸ τῆς κωδικοποιήσεως), οἱ νόμοι περὶ δηλώσεως κλπ. τῶν ἐθνικῶν γαιῶν, οἵτινες ἄγουσιν εἰς ἀπόγνωσιν τὸν βουλόμενον νὰ συμβουλευθῆ τούτους. Καὶ ἡ Κρητικὴ Νομοθεσία παρέχει τοιαῦτα παραδείγματα, οἷον π. χ. αὕτη ἡ Πολ. Δικονομία· μόνον ἄρθρα τινὰ κατὰ τὸ 1892 ἐτροποποιήθησαν ταύτης, εἶτα κατηργήθησαν αἱ τροποποιήσεις, καὶ διὰ τὰς σχέσεις ἐκείνας μεγάλη ἀμηχανία κρατεῖ διὰ τὸν ἐρμηνευτὴν. Αὐτὸς ὁ

ἀντεπεξῆλθεν ὁ Ι. Σκαλτσούνης διὰ φυλλαδίου ὑπὸ τὸν τίτλον «παρατηρήσεις περὶ τῆς Πολιτικῆς τῆς Κρήτης Δικονομίας κλπ.», περὶ οὗ καὶ ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος (σημ. 9 ἐν σελ. ιε') μετὰ τοῦτο, φαίνεται, ἀπεφασίσθη νὰ παλειφθῆ ἡ περικοπὴ, ἐφ' ὅσον ὁ Σκαλτσούνης μετεῖχε καὶ τῆς συνθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν νομοθετημάτων τοῦ 1903 ἐπιτροπείας, ἐξ ὀνόματος τῆς ὁποίας ὠμίλει διὰ τῆς ἐκθέσεως ὁ πρόεδρος αὐτῆς. Ἄλλ' ἤδη, μετὰ πάροδον τῶν ἐτῶν καὶ ἐφ' ὅσον αὐτὸς οὗτος ὁ συντάκτης τοῦ φυλλαδίου ἀπέδωκεν εἰς τὸ ἐπισημόδιον «ἀπλῶς ἐπιστημονικὴν ἔπισημον» καὶ ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐπίκρισιν, δὲν κρίνομεν ἄσκοπον νὰ παραθεσώμεν τὰς ἐκαστέρωθεν ἀναπτυχθείσας ἀπόψεις. Ἴδου ἡ παραλειφθεῖσα περικοπὴ τῆς ἐκθέσεως: «Δὲν ἠδύνατο βεβαίως [ἡ ΠΔ.80] εἰς 400 ἄρθρα νὰ κανονίσῃ τὰς δικονομικὰς σχέσεις, ἀφοῦ δικονομικαὶ ἄλλων χωρῶν συνταχθεῖσαι ὑπὸ σοφῶν ἐπιστημόνων ἐργασθέντων ἐπὶ δεκαετηρίδας, διακρινόμεναι δὲ ἐπὶ κυριολεξίᾳ, ἐπιστημονικῆ κατατάξεσι καὶ βραχυλογίᾳ, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κανονίσωσι ταύτας οὔτε εἰς 1000 ἄρθρα· οὕτω πλὴν τῶν παλαιωτέρων δικονομῶν, αἱ νεώτεροι π. χ. ἡ τοῦ Βελγίου, ἀναθεωρηθεῖσα κατὰ τὸ 1876, περιέχει 1040 ἄρθρα. Ἡ Ἰταλική, πλὴν τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων καὶ ἄλλων συμπληρωτικῶν ἐπὶ ταύτης νόμων, περιέχει 950 ἄρθρα, ἀδιακόπως δὲ γίνονται μεταβολαὶ καὶ προσθήκαι. Ἡ Γερμανικὴ ἤτις εἶναι νεώτερα πασῶν περιέχει, πλὴν τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων, 1040 ἄρθρα κτλ.—Ἐν τῇ Κρητικῇ Πολ. Δικονομίᾳ [τοῦ 1880] θεσμοὶ δλόκληροὶ ἐλλείπουσιν. Οὕτως οὐδεμία διάταξις ὑπάρχει περὶ ἀδικασίας ἐν λογιστικαῖς δίκαις, οὐδεμία περὶ ἐγγυοδοσίας καίτοι ἐπιτρέπεται ἐκτέλεσις ἀποφάσεων ἐπὶ ἐγγυήσει, οὐδεμία περὶ ἐπιθέσεως καὶ ἄρσεως σφραγίδων, οὐδεμία περὶ ἀπογραφῆς καὶ τῶν ἐκ ταύτης συνεπειῶν, καίτοι αὗται θίγουσι τὸ κατ' οὐσίαν δίκαιον, οὐδεμία διάταξις περὶ χωρισμοῦ τῆς προικῶς περιουσίας ἐν ἀπορίᾳ τοῦ συζύγου, καίτοι ὡς πρὸς τοῦτο ἰσχύουσιν αἱ διάταξις τοῦ Ρωμ. Δικαίου. Περὶ ὁμοδικίας ἐν παρέργῳ μόνον γίνεται λόγος ἐν ἄρθρῳ 99, ἥτοι ὅτι ἐπιτρέπεται ἐνωσις ἀγωγῶν κατὰ πολλῶν ἐναγομένων ὅταν ὑπάρχῃ δεσμὸς παθητικῆς ὁμοδικίας, πότε ὅμως ὑπάρχει τοιοῦτος, ποία ἢ ἐκ τῆς ὁμοδικίας σχέσις, ποία αἱ συνέπειαι τῆς ἐνώσεως τῶν ἀγωγῶν ἐν ἐλλείψει ὁμοδικίας, οὐδὲν οὕτως οὐτε θίγονται οὔτε κανονίζονται. Περὶ ἐνεργητικῆς ὁμοδικίας οὐδόλως γίνεται λόγος. Περὶ τῶν δικαστικῶν ἐξόδων, περὶ ὧν αἱ νεώτεροι δικονομίαι περιέχουσι δεκάδας ἄρθρων κανονιζόντων ἐν λεπτομερείᾳ τὰ περὶ τούτων, ἐντελῶς παρέργῳ γίνεται λόγος ἥτοι ἐν ἄρθρῳ 73, ὅτι εἰς τὰ ἔξοδα καταδικάζεται ὁ ἠττηθείς, καὶ ἐν περιπτώσει μερικῆς ἠττης συμψηφίζονται κατὰ τὰς περιστάσεις.—Ἄλλα πλὴν τῶν ἐλλείψεων τούτων ἄλλαι οὐσιωδέσταται ἐλλείψεις παρατηροῦνται ἐν τῇ διατυπώσει· οὕτως ἐν αὐτῷ τῷ 1ῳ ἄρθρῳ

συνδυασμὸς τοῦ Εἰσαγωγικοῦ Νόμου μετὰ τῆς λοιπῆς νομοθεσίας, οἱ δύο καὶ μόνον ἐν βραχεῖ ἐκδοθέντες Ὁργανισμοὶ τῶν Δικαστηρίων, οὐκ ὀλίγας παρέχουσι δυσχερείας πρὸς κατανόησιν.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐκρίθησαν ἱκανοὶ ἵνα ἀποτρέψωσι τελείως τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπείας ἀπὸ τῆς μεθόδου τῶν τροποποιήσεων καὶ προσθηκῶν.

Ἀπορριφθείσης τῆς μεθόδου ταύτης προϋβάλλετο τὸ ἔρωτημα ἐὰν ἦδύνατο νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ εἰσαγωγή τῆς Ἑλληνικῆς Πολ. Δικονομίας ὡς ἔχει· δὲν ἔλειψαν δὲ καὶ ἀπὸ τῆς παρελθούσης περιόδου τῆς Βουλῆς οἱ ὑποστηρίζαντες τὴν πρότασιν ταύτην.

Ἡ ἰδέα τῆς ἀποδοχῆς τῆς Ἑλληνικῆς Πολ. Δικονομίας ὡς ἔχει, ὅσῃν καὶ ἐὰν φαίνεται αὕτη ἐνέχουσα Ἐθνικὴν σημασίαν, ὅσον καὶ ἐὰν ἀπεργάζεται τὴν Ἐθνικὴν ἐνότητα καὶ διὰ τῆς ταυτότητος τῆς νομοθεσίας, βεβαίως δύναται ἀπὸ νομικῆς καὶ πραγματικῆς ἀπόψεως νὰ θεωρηθῇ ἐσφαλμένη καὶ ἄστοχος. Αἱ πολυτελεῖς αὐτῆς διατάξεις, τὸ ἐπιτρεπτὸν μέχρις ἀνεξαντλήτου βαθμοῦ τῶν ἐνδίκων μέσων, ἡ ἑναρξίς νέου δικαστικοῦ

τὸ ἀρχικὸν κείμενον, ὡς εἶχε διατυπωθῆ, ἔφερον ὅτι «αἱ ὑπὸ ἰδιωτικῶν δικῶν ἐγειρόμεναι, διενέξεις ὑπάγονται εἰς τὰ πολ. δικαστήρια», ἐν ᾧ πάντες γνωρίζουσιν ὅτι οὐχὶ αἱ διενέξεις αἱ ὑπὸ ἰδιωτικῶν δικῶν ἐγειρόμεναι, ἀλλ' αἱ δίκαι αἱ ἐγειρόμεναι ἐκ τῶν διενέξεων ὑπάγονται εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια.—Ἐν ἄρθρῳ 83, προκειμένου περὶ παραιτήσεως ἀπὸ δίκης ἢ δικαστικῶν πράξεων, ἀναφέρεται ὅτι «αἱ παραιτηθεῖσαι πράξεις δὲν διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν διὰ τὸν παραιτούμενον, ἀλλὰ διακόπτουσι αὐτὴν διὰ τὸν ἀντιδικὸν του» τὴν ἐφαρμογὴν καὶ ἔνοιαν τῆς δευτέρας περιόδου ἡ ἐπιτροπεία δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ.—Ἐν ἄρθρῳ 188—190, προκειμένου περὶ ἀγωγῶν περὶ διακατοχῆς, προστατεύει μόνον τὴν διατάραξιν, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ἀποβολὴν ἀπὸ ταύτης.—Ἐν ἄρθρῳ 202, προκειμένου περὶ ἐφέσεως, πλὴν τῶν νέων νομικῶν ἐπιχειρημάτων, ἐπιτρέπει καὶ νέας πραγματικὰ γεγονότα στηριζόμενα ἐπὶ ἐγγράφων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νέας προτάσεις· τί διαφέρουσιν αὐταὶ τῶν πραγματικῶν γεγονότων δυσχερὲς ἐστὶ νὰ κατανοηθῇ.—Ἐν ἄρθρῳ 303 ὁ ὄρκος ἐπάγεται περὶ παντὸς εἴδους ἀμφισβητήσεων, καίτοι εἶναι γενικῶς παραδεδεγμένον ὅτι εἰς διαφορὰς ἀνεπίδεκτους συμβιβασμοῦ δὲν ἐπάγεται ὄρκος (π. χ. γαμικῆς).—Οὐδόλως ὀρίζεται τίς εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐπαγάγῃ καὶ τίς νὰ δεχθῇ ὄρκον.—Ἐπίσης οὐδόλως ὀρίζονται τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διδομένου, ἀλλὰ μόνον τοῦ μὴ διδομένου ὄρκου.—Ἐπίσης περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνακλήσεως τοῦ ὄρκου οὐδεμίαν περιέχεται διάταξις.—Ἐν ἄρθρῳ 312 ἐδ. γ' ἀναφέρεται ὡς συντηρητικὸν μέτρον καὶ τὸ δικαίωμα ὅπερ ἔχει πᾶς ἐνάγων νὰ προσημειώσῃ ἐν τοῖς ὑποθηκοφυλακείοις τὰ κτήματα τοῦ ἀντιδίκου του· κατὰ δὲ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 313, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς προσημειώσεως ὁ ἐναγόμενος στερεῖται τοῦ δικαιώματος τῆς ἀλλοτριώσεως, οὐδὲν βᾶρος δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ ἢ νὰ κάμῃ συμβιβασμὸν διὰ τοὺς καρπούς· οὕτω λοιπὸν ὁ ἐνάγων ἄνευ ἐγγράφου ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καθηλώσῃ τὴν ἀκίνητον περιουσίαν τοῦ ἐναγομένου. Εὐτυχῶς ἐπῆλθεν ὁ νόμος

ἀγώνος κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν, ὀξυτέρου πολὺ τοῦ ἄρτι περτωθέντος, αἱ δαπάναι, ἢ βραδύτης, τέλος αἱ ἀραὶ αἱ ἐκπεμφθεῖσαι ἐν Ἑλλάδι κατὰ τοῦ κρατοῦντος συστήματος, τὸ πάθημα τῆς Σαμιακῆς Πολιτείας βιωσάσης ἐπὶ 35 ἔτη διὰ τοῦ συστήματος ἐκείνου, εἶναι ἀρκετὰ ὅπως ἀποτρέψωσι καὶ τὸν τολμηρότερον καὶ πατριωτικώτερον ἀπὸ τοιοῦτου ἐγχειρήματος.

Ἡ Ἑλλ. Πολ. Δικονομία δὲ εἶναι βεβαίως ἔργον τυχαῖον κατὰ τὴν σύνταξιν δὲ καὶ συστηματοποίησιν ὑπερτερεῖ πολλῶν Δικονομιῶν οὐ μόνον προγενεστέρας, ἀλλὰ καὶ νεωτέρας ταύτης. Ἡ πείρα ὅμως, οἱ Συγγραφεῖς καὶ ἡ Νομολογία κατέδειξαν πολλὰς αὐτῆς ἐλλείψεις, πολλὰς διατάξεις περιττὰς· αἱ νεώτεροι δὲ Δικονομίαι περιέχουσι διατάξεις ἀναμφισβητήτου πρακτικοῦ κύρους, ὥστε ἀπορεῖ τις πῶς ἀπὸ τόσο χρόνου δὲν εἶχον κατανοηθῆ. Θὰ ἦτο ἐλλειψὶς σπουδαία διὰ τὴν Κρητικὴν Πολιτείαν καὶ τὴν Νομοπαρασκευαστικὴν ἐπιτροπείαν ἐὰν δὲν ἐπωφελεῖτο τούτων.

Ἦρκει καὶ μόνον τὸ διάβημα τῆς μικρᾶς ἀδελφῆς Σαμιακῆς Πολιτείας, ὅπως κεντρίσῃ τὴν Κρητικὴν Πολιτείαν πρὸς μίμησιν.

Ἡ Σαμιακὴ Πολιτεία ἔγνω νὰ συντάξῃ Πολ. Δικονομίαν πολλῶ ὑπερτέραν τῆς Ἑλληνικῆς, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ἀποβάλῃ τὸ ἔθνικόν ἔνδυμα· οἱ διαπρεπέστεροι νομικοὶ τῆς Σαμι-

περὶ ὑποθηκῶν ὅστις ἐκάνονισεν ἄλλως τὰ τῆς προσημείωσης καὶ ἐν τῇ πράξει κρατεῖ ὅ,τι οὗτος διατάσσει· ἀλλ' ἐπὶ τίνι δικαίωματι καὶ τίνι λόγῳ, ἔστω καὶ ἐπὶ νομίμου καὶ ἐγκύρου προσημείωσης, ἀπαγορεύεται ἡ ἀπαλλοτριώσεις κατὰ τὴν Δικονομίαν καὶ τίθενται extra commercium τὰ ἀκίνητα, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ προσημείωσις καὶ ἡ ὑποθήκη παρακολουθοῦσι τὸ ἀκίνητον καὶ εἰς χεῖρας τρίτου;—Ἐν ἄρθρῳ 353 ἀναφέρεται ὅτι ἐὰν ὁ τρίτος παρ' ᾧ ἡ κατάσχεσις δὲν παρουσιάσῃ τὴν δὴλώσιν του κλπ. δύναται νὰ καταδικασθῆ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἄρα οὐχὶ ὑποχρεωτικῶς τὸν καταδικάζει τὸ δικαστήριον.—Αἱ ἄνω ὑποδεικνυόμεναι ἐλλείψεις δὲν εἶναι αἱ οὐσιωδέστεραι· ἡ μελέτη ἐκάστου κεφαλαίου γινομένη ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλας δικονομίας παρέχει τρανὴν ἀπόδειξιν τῶν ἐλλείψεων καὶ μειονεκτημάτων.—Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις ἡ Ἐπιτροπεία δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν βελτίωσιν τῆς ὑπαρχούσης Πολ. Δικονομίας. Πρὸς τοῦτο θὰ ἐχρειάζετο ἡ προσθήκη πλειόνων τῶν 300 ἄρθρων, ἐτέρων δὲ τόσοσιν ἢ διόρθωσις...». Ἰδοὺ καὶ ἡ ἀπάντησις τοῦ Σκαλτσούνη, ἐν περιλήψει: Τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Σουλτάνου νομοθετηθείσης Εἰδδ. (ἴδε ἄνωτ. σελ. 18' καὶ 19') δίδει τὴν ἐξήγησιν τῶν ἐν τῇ ΠΔ.80 ὑπαρχόντων κενῶν περὶ ἐπιθέσεως σφραγίδων, ἀπογραφῆς, διορισμοῦ καὶ λογοδοσίας ἐπιτρόπων, ὑποθέσεων ἀναφερομένων εἰς προίκας καὶ περὶ χωρισμοῦ τῆς περιουσίας τῶν συζύγων. Τὰ κενὰ ταῦτα ἐπεβάλλοντο, καθ' ὅσον ἐν τῇ ὑποβληθησομένῃ ὑπὸ τὴν σουλτανικὴν κύρωσιν ΠΔ. δὲν ἔπρεπε νὰ περιληφθῶν ἀντικείμενα σχετιζόμενα πρὸς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων καὶ προδίδοντα τὴν ὑπαρξιν οὐσιαστικῶν διατάξεων ἐν τῇ Εἰδδ. Τὰ ἄλλα ὑπάρχοντα κενὰ ὀφείλονται εἰς τὴν σπουδῆν μεθ' ἧς

ακῆς Πολιτείας μετὰ ζήλου παρακολουθήσαντες τὰς παρατηρήσεις τῶν Ἑλλήνων Συγγραφέων, τῆς Νομολογίας τὰς διὰ τοῦ τύπου ἐξενεχθείσας γνώμας, ἐπεχείρησαν τὴν ἀποκάθαρσιν τῆς Ἑλλην. Πολ. Δικονομίας, διατηρήσαντες, ὡς οἱ ἴδιοι λέγουσιν ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει, «τὸ μὲν στέλεχος ἀκέραιον καὶ ἄθικτον, περικόψαντες δὲ τοὺς ἀκάρπους καὶ τοὺς ἐξ ἀτροφίας πάσχοντα; κλάδους, νέους δὲ ἐγκεντρίσαντες ὅπου ἡ ἀνάγκη καὶ τὸ κοινωνικὸν συμφέρον ἀπῆται, δυναμένους νὰ παραγάγωσιν εὐχυμωτέρους καρπούς· καὶ ἐν ᾧ διὰ τῶν ἐπενεχθεισῶν μεταβολῶν ἐπεδιώξαμεν, λέγουσι, τὸν περιορισμὸν τῶν μέσων τῆς στρεφοδικίας καὶ τῆς παρελκύσεως τῶν δικῶν, κυριώτατον ἅμα ἔσχομεν μέλημα νὰ μὴ ἐλαττώσωμεν τὰ μέσα τῆς προσηκούσης τῶν ὑποθέσεων ἀναπτύξεως καὶ τῆς διαφωτίσεως τῶν δικαστῶν».

Καὶ ὄντως ἡ ἐπιτροπεία τῶν νομομαθῶν τῆς Σαμιακῆς Πολιτείας λαβούσα ὑπ' ὄφιν τὰς νεωτέρας Δικονομίας τῆς Ἰταλίας καὶ Γενεύης ἤγαγε τὸ ἔργον αὐτῆς εἰς πέρας μετὰ ζηλευτῆς ἐπιτυχίας.

Τὸ παράδειγμα τοῦτο μετὰ τοῦ αὐτοῦ πόθου, ἂν ὄχι καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτυχίας, ἐπεχείρησε ν' ἀπομιμηθῆ καὶ ἡ ἐν Κρήτῃ Ἐπιτροπεία. Μὴ θελήσασα νὰ εἰσαγάγῃ ξένα νομοθετήματα, οὔτε τὴν ὑφισταμένην Δικονομίαν νὰ διατηρήσῃ, ὡς μόνον ὀρθὸν εὔρε τὴν συγχώνευσιν τῆς Κρητικῆς μετὰ τῆς Ἑλ-

συνετάχῃ ἡ ΠΔ. 80, περὶ ἧς ἀνωτέρω ὁ λόγος (σελ. κς'), καὶ εἰς τὴν ιδέαν τῆς ἀπλουστεύσεως τῶν δικονομικῶν διατάξεων καὶ τῆς ρυθμίσεως τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων, «ἵνα μὴ οἱ τότε δικασταί, ἄγεστοί πάσης ἐπιστημονικῆς μορφώσεως, ἐπισκοτιζῶνται ἐκ τῆς πληθύσεως τῶν διακρίσεων καὶ λεπτολογιῶν». Ὡς πρὸς τὰς ἐν τῇ διατυπώσει ἐλλείψεις: α') ἡ ἀρχικὴ διατύπωσις τοῦ ἄρθ. 1 ὠφείλετο εἰς παρόραμα, διορθωθῆν εἰς τὰς δύο ἐπισημοὺς ἐκδόσεις τῆς ΠΔ.80· β') ἡ διάταξις τοῦ ἄρθ. 83 ἀφεῶρα τὰς ἀνταγωγικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐναγομένου, δι' ἅς, ἐν περιπτώσει παραιτήσεως τοῦ ἐνάγοντος ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς, ἐχορήγετο ἐκ τοῦ ἄρθ. 82 δ. καίωμα ἐγέρσεως ἰδίας ἀγωγῆς· ἡ παραγραφὴ τότε ἐλογίζετο διακοπέουσα διὰ τῆς ἀνταγωγῆς· γ') εἰς τὴν ἐκφρασιν «διατάραξις» τῶν ἄρθ. 188—190 ἐνοεῖτο καὶ ἡ ἀποβολή, ὡς συνάγεται ἐκ τοῦ ἄρθ. 191, ἐνθα ἐγίνετο λόγος περὶ «ἐγκαταστάσεως»· δ') ἡ διαφορὰ τῶν νέων γεγονότων ἀπὸ τῶν νέων προτάσεων, περὶ ὧν τὸ ἄρθ. 202, ἐγκτεται ἐν τούτῳ, ὅτι νέον γεγονὸς θεωρεῖται τὸ προτεινόμενον ἐπὶ νομικῆς βάσεως πρωτοδικῶς ὑποβληθείσης, ἐν ᾧ νέα πρότασις θεωρεῖται ἡ κατ' ἔφεσιν ὑποβαλλομένη νέα νομικὴ βᾶσις· ε') ἡ διάταξις τοῦ ἄρθ. 313 ὠφείλετο εἰς παρόραμα, διορθωθῆν διὰ τοῦ ἄρθρου 43 τοῦ περὶ ὑποθηκῶν ν., ὅστις ἐκυρώθη κατὰ τὴν αὐτὴν μετὰ τῆς ΠΔ. 80 ἡμέραν· ς') ἡ διάταξις τοῦ ἄρθ. 353 ὑψηγορεύθη ἐκ λόγων ἐπιεικείας ὡς πρὸς τὸ ἐκπρόθεσμον ἢ παράτυπον τῆς δηλώσεως τοῦ τρίτου, ἀφιεμένου σταδίου ἐλευθέρας κρίσεως εἰς τὸν δικαστὴν.

ληνικής, διατηρουμένου ἐν τῇ συγχωνεύσει ταύτῃ τοῦ τύπου τῆς μητρὸς ὡς τελειότερου.

Ἐν τῇ συγχωνεύσει ταύτῃ πρὸ παντὸς ἐμερίνησεν ἡ ἐπιτροπεία νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ τῶν κρατούντων, λέγοντες δὲ κρατούντων δὲν ἐννοοῦμεν μόνον τὸ κείμενον τῆς Κρητ. Πολ. Δικον., διότι σὺν τῷ ἐπισήμῳ κειμένῳ ταύτης σιωπηρῶς συνισχύει καὶ ἡ Πολ. Δικονομία τῆς Ἑλλάδος ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐν Κρήτῃ κατὰ συνθήκην δικηγόροι καὶ δικασταὶ ἐφαρμόζουσι ὅ, τι διδάσκουσι τὰ σοφὰ συγγράμματα τῶν Ἑλλήνων Καθηγητῶν, παρ' οἷς ὅλοι οἱ Κρήτες σπουδασταὶ ἐμαθητεύθησαν.

Παραλλήλως πρὸς τὰ συγγράμματα ταῦτα ὄδηγόν ἀσφαλῆ καὶ φωτεινὸν ἔχουσι οὗτοι τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου, καὶ ἂν οὗτος ἀποτελῇ τὸ ὑπέρτατον Δικαστήριον τῆς Ἑλλάδος, ἐν τούτοις μετ' ἀγωνίας ἀναμένει ἡ Κρητικὴ Πολιτεία τὴν στιγμήν καθ' ἣν τεθήσεται καὶ αὕτη ὑπὸ τὴν αἰγίδα αὐτοῦ ὡς ἰδίου αὐτῆς Δικαστηρίου. Τὴν φυσικὴν καὶ ἔθνικωτάτην ταύτην τάσιν τῆς Κρητικῆς Πολιτείας, ἀπεργαζομένης ἀσφαλῶς καὶ ὀλοταχῶς τὴν Ἐθνικὴν αὐτῆς ἀποκατάστασιν, θὰ ἦτο σφάλμα ἀσυγχώρητον διὰ τὴν ἐπιτροπείαν νὰ θελήσῃ ν' ἀποκόψῃ δι' εἰσαγωγῆς ὀθνείων νομοθετημάτων, ὅσον δῆποτε καὶ ἔαν ἦσαν ταῦτα σοφὰ καὶ ὑπέρτερα τῶν Ἑλληνικῶν.

Εὐτυχῶς ὁμοίαι τάσις τῆς ταυτότητος μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς νομοθεσίας παρατηρεῖται καθ' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς διοικήσεως.

Τὰ ἐν Ἑλλάδι ὄθεν κρατοῦντα ἔδει ν' ἀποδεχθῶμεν καὶ ἐν Κρήτῃ, ἀποκαθαίροντες, ὅπως καὶ ἐν Σάμῳ, πᾶν ὅ, τι ἀπεδοκιμάσθη καὶ κατεδείχθη πλημμελές, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου χρησιμοποιοῦντες καὶ διατηροῦντες πᾶν ὅ, τι καλὸν ὑπάρχει ἐν τῇ Κρητ. Πολ. Δικονομίᾳ. Πλὴν τούτου ὁμως ἔδει νὰ τηρηθῇ πᾶν ὅ, τι ἀποτελεῖ τὸν χειρισμὸν οὕτως εἰπεῖν τῆς Πολ. Δικονομίας, ἵνα μὴ διὰ νεωτεριστικῶν διατάξεων στραγγαλίσωμεν τὰ συμφέροντα τῶν διαδίκων· οὕτω τὰ περὶ ὀργανισμοῦ, ἄρμοδιότητος τῶν Δικαστηρίων, τῶν ἐνδίκων μέσων, τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ὑποθέσεων, τὰ περὶ προθεσμιῶν, ἐπιδόσεως τῶν δικογράφων, διετηρήθησαν ἀναλλοίωτα.

Ὡς διεσκευάσθη ἤδη ἡ Πολ. Δικονομία οὐδεμίαν θὰ παράσχη δυσχέρειαν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ. Αἱ προσθήκαι ἐκτὸς τῶν θεμάτων τῶν ἐντελῶς νέων, ἢ εἰσαγωγῇ τῶν ὁποίων εἶναι ἐπιτακτικὴ (ὡς τὰ περὶ ἐγγυοδοσίας, συντηρητικῶν μέτρων, σφραγίσεως καὶ ἀποσφραγίσεως, ἀπογραφῆς, λογιστικῶν δικῶν, χωρισμοῦ προικῶν, κατασχέσεως ἀσυγκομίστων καρπῶν), ἀναφέρονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς συμπλήρωσιν τῶν κενῶν, ἀκριβέστεραν διατύπωσιν τῶν ὑφισταμένων κανόνων, μακρὰν δὲ

τοῦ νὰ συγχύσωσιν αὐταὶ τὸν προσφεύγοντα εἰς αὐτάς, ἀπ' ἐναντίας θὰ διευκολύνωσι καὶ χειραγωγήσωσι τοῦτον ἵνα ἐξέλθῃ τῶν ἀμφιβολιῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κειμένης νομοθεσίας καὶ τῆς ἀναλόγου ἐφαρμογῆς τῶν νομικῶν αὐτῆς κανόνων, οὐχὶ δὲ δι' εἰκασιῶν, αὐθαιρέτων συλλογισμῶν ἢ προσφυγῆς εἰς συγγράμματα ἐπὶ ἀλλοίων στηριζόμενα βάσεων· ὁ λεπτομερέστερος κανονισμὸς τῶν διαφόρων περιπτώσεων θέλει εἶσθαι χαλινὸς κατέναντι τῆς αὐθαιρεσίας τοῦ δικαστοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄγκυρα δι' αὐτὸν κατὰ τῆς ἰταμότητος τῶν διαδίκων.

Πλὴν ὅλων τούτων ἔδει καὶ οἱ Κρήτες δικασταί, οἵτινες ὁμολογουμένως διακρίνονται ἐπὶ ἰκανότητι καὶ πολλαῖς ἀρεταῖς, νὰ προσοικειωθῶσι στενώτερον πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Νομοθεσίαν, ἵνα ἐν τῇ ἀναμενομένῃ στιγμή μὴ ἀπολειφθῶσιν ἐν τῇ εὐγενεῖ σταδιοδρομίᾳ, ἀλλ' ἐναμίλλως συμβαδίζωσι μετὰ τῶν ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ Ἑλλάδι συναδέλφων των.

Ἄλλ' ἢ ἐπιτροπεῖα οὐ μόνον τῶν δικτάξεων τῆς Κρητ. Πολ. Δικονομίας ἐπωφελήθη, ἀλλ' ὅ,τι χρήσιμον καὶ λυσιτελὲς ἀνεύρεν ἐν ταῖς ἀλλοδαπαῖς Δικονομίαις ἐχρησιμοποίησε, μετὰ φειδοῦς ὅμως, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ διατάραξις τοῦ ὅλου· οὕτω πολλὰς διατάξεις ἀναμφισβητήτου πρακτικότητος παρέλαβεν ἐν τοῖς καθέκαστα ἐκ τῆς Γερμαν. Δικονομίας, ὧν περὶ τὰ 300 ἄρθρα ὑπῆρχον ἀπὸ πολλοῦ μεταπεφρασμένα ἐν τῇ Ἀνωτέρᾳ Διευθύνσει τῆς Δικαιοσύνης. Ἐπίσης καὶ τινὰς διατάξεις ἐκ τῆς Ἰταλικῆς καὶ Αὐστριακῆς ἐδέξατο, ὡς ἐν ταῖς λεπτομερείαις δειχθήσεται.¹⁴

Προκειμένου περὶ τοῦ τμήματος τῆς ἐκτελέσεως, ἢ ἐπιτροπεῖα εὐρέθη πρὸ συντετελεσμένης ἐργασίας, ἐπιχειρηθείσης ὑπὸ τῶν ἐξοχωτέρων ἐπιστημόνων, οὓς εἶχε καὶ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἢ νεωτέρα Ἑλλάς. Τὸ τμήμα τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαιότερον τῆς Πολ. Δικονομίας· ἅπας ὁ διεξαχθεὶς δικαστικὸς ἀγὼν εἶναι μάταιος καὶ περιττός, ἐάν δὲν κυρωθῶσι τὰ πορίσματα αὐτοῦ δι' ἐκτελέσεως· ἀλλ' ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ ὁ ἀγὼν δὲν διεξάγεται πλέον μόνον μετὰ τῶν ἀρχικῶν διαδίκων. Συμφέροντα τρίτων παρεμβάλλονται καὶ ποικιλοτρόπως συγκρούονται. Ἀνάγκη νὰ προστατευθῶσι πάντα ταῦτα.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ τμήματος τούτου ἀνέθηκεν εἰς τὸν ἀοίδιμον καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ξενοφῶντα Ψαρᾶν. Εἶναι εἰς ὅλους γνωστὴ ἡ δόξυς καὶ

¹⁴ Λεπτομερείαις νοεῖ ἢ ἐκθεσεὶς τὰς παρὰ πόδας ἐκάστου ἄρθ. βραχείας σημειώσεις τῆς Ἐπιτροπεῖας, περὶ τῶν πηγῶν ἰδίᾳ ἐξ ὧν τὰ ἄρθ. ἐλήφθησαν, καὶ ἅς κατεχώρισε τὸ νμοχ., οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ ἐπίσ. ἐκδ. τῆς Πολ. Δικονομίας. Παρατίθενται αὐτὰ κατωτέρω ὑφ' ἑκάστον ἄρθ.

διαύγεια τοῦ πνεύματος τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ, ἡ ἀσφαλῆς αὐτοῦ κρίσις, ἡ πολυχρόνιος πείρα καὶ ἡ ἀκρίβεια περὶ τὴν ἔκφρασιν. Ὑπὸ τούτων καὶ ἄλλων ἀπείρων προσόντων πεπροικισμένος ὁ αἰόιδιμος καθηγητὴς ἔφερεν εἰς πέρας τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐργασίαν, ἐκπονήσας τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον ἀποτελούμενον ἐξ ἄρθρων 130 περίπου καὶ συνοδευόμενον διὰ μακρᾶς ἀναλυτικῆς ἐκθέσεως. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὑποβάλη αὐτὸ εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ψήφισιν ἀπέστειλε πρὸς ὅλα τὰ ἀνώτερα τῆς Ἑλλάδος Δικαστήρια ἵνα ἐπενέγκωσι τὰς δεούσας παρατηρήσεις καὶ σὺν ταύταις ὑπέβαλε τοῦτο εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν πρὸς ψήφισιν. Ἡ Βουλὴ ἐξελέξατο ἑτέραν Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν ἀρίστων ἐν αὐτῇ νομομαθῶν Στεφάνου, Μομφερράτου, Ποταμιάνου, Ράλλη, Βοκοποπούλου κλπ. καὶ μετὰ ἐπιμελημένην βάσανον ἀνασυνετάχθη τοῦτο ἐκ νέου. Ἐπὶ τούτου σπουδαιοτάτας ἐπήνευκε παρατηρήσεις καὶ τὸ Νομικὸν Τμῆμα τοῦ Συλλόγου ὁ Παρνασσός, ὑποβαλὼν ἴδιον πλήρες νομοσχέδιον περὶ ἐκτελέσεως. Ἀμφότερα ταῦτα τὰ νομοσχέδια ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν πρὸς ἐξέτασιν καὶ ψήφισιν τοῦ πληρεστέρου. Ἡ ἐνταῦθα Ἐπιτροπεία ἤρξατο ἐργαζομένη ἐπὶ τοῦ ἐπὶ τῆς Ἐπιτροπείας τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς ἐπεξεργασμένου, ὥθουμένη πρὸς τοῦτο κυρίως ἐκ τῆς ἰδέας τῆς ταυτότητος τῆς Κρητικῆς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Νομοθεσίαν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ κύρωσις τοῦ Νομοσχεδίου τούτου ὡς Νόμου δὲν ἐφαίνετο εὐχερῆς, ἡ ἐνταῦθα Ἐπιτροπεία ἐκ τῆς νομοθετικῆς μελέτης τῶν δύο νομοσχεδίων, ἦτοι τοῦ τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ νομικοῦ Τμήματος τοῦ Παρνασσοῦ, ἠναγκάζετο νὰ προσχωρῇ πρὸς τὸ δεύτερον ἀπὸ τε θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς ἀπόψεως. Πληρέστερον ἢ καὶ ὅμοιον Νομοσχέδιον τῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν ὑποβληθέντων νὰ συντάξῃ ἡ ἡμετέρα Ἐπιτροπεία θὰ ἦτο πλέον τῆς τόλμης καὶ νὰ διανοηθῇ κἂν. Ἀπλῶς ἐτέθη ὑπὸ τὴν ἐξέτασιν τῆς Ἐπιτροπείας μήπως τυχὸν τοῦτο πολὺπλοκον ὄν δὲν ἠδύνατο νὰ προσαρμοσθῇ εἰς τὰς σχέσεις τῆς νήσου αἵτινες εἰσέτι εἰσὶν ἀπλαῖ· ἀλλὰ καὶ ἐν Ἑλλάδι ἀπλοποίησις τῆς διαδικασίας ἀπῆρτετο, ἐξασφάλισις τῶν συμφερόντων τῶν δανειστῶν, τοῦ ὀφειλέτου καὶ τῶν τρίτων, γοργότης τῆς διαδικασίας, ἀποκοπὴ τῶν στρεψοδικιῶν τοῦ ὀφειλέτου, βραχεῖα προθεσμίᾳ πρὸς ἐξάσκησιν τῶν ἐνδίκων μέσων καὶ ἀπλότης περὶ τὴν διαδικασίαν τῆς κατατάξεως, ἥτις ἀποτελεῖ ἕτερον σταθμὸν πρὸς ἐναρξιν νέου δικαστικοῦ ἀγῶνος. Ταῦτα πάντα, κατὰ τὸ δυνατῶς ἐφικτόν, ἐπιτυχάνονται ὑπὸ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, ὅπερ μετ' ἐλαχίστων παρατηρήσεων υἰοθετεῖ ἡ Ἐπιτροπεία καὶ συνιστᾷ πρὸς ψήφισιν τῇ Κρητικῇ Βουλῇ ἣτις ὀφείλει νὰ λογίσῃ ἐαυτὴν εὐτυχῆ, ἂν ὄχι δι'

ἄλλο, ἐὰν ὡς φιλοπονωτέρα τοῦλάχιστον τῆς Ἑλληνικῆς περιβάλλῃ τοῦτο διὰ τοῦ νομοθετικοῦ αὐτῆς κύρους, ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως αὐτοῦ θέλει σπουδαίως συντελέσει εἰς προαγωγὴν τῆς κτηματικῆς πίστεως, ἥτις ὑπὸ αἰσίους οἰωνοὺς ἄρχεται διὰ τὴν Κρήτην.

Διὰ τῆς ἄνω ὑποδειχθείσης ἐργασίας περατοῦται, κ. Πρόεδρε, ἡ ἐντολὴ τῆς Νομοπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπείας καὶ ὡς πρὸς τὴν Πολ. Δικονομίαν.

Ἡ Ἐπιτροπεία, καίτοι τὸ ἔργον τῆς ἦν ἐντελῶς συναρμολογικόν, ἐν τούτοις εἶχε πλήρη συναίσθησιν τῆς σπουδαιότητος αὐτοῦ. Οὐδόλως ἀγνοεῖ εἰς ποίους ἄνδρας ὑπερόχου διανοίας καὶ νομικῆς ἰδιοφυίας ἀνατίθεται ἐν ἄλλοις Κράτεσιν ἡ συντέλεσις τοιούτων ἔργων. Δὲν εἶναι ὁ χρόνος μόνος, ὅστις ἀπελείπετο αὐτῇ, ἀλλ' ἔστερεῖτο καὶ ἄλλων προσόντων τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ τὸν νομοθέτην. Εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀναθέσεως τῆς ἐντολῆς κατενόησε καὶ παρέστησε τὴν ἀναρμοδιότητα αὐτῆς· ὅθεν μετὰ δισταγμοῦ μὲν, ἀλλὰ μετὰ φιλοπονίας κατήρξατο τῆς ἐντολῆς καὶ μετὰ δισταγμοῦ ἐπίσης ὑποβάλλει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας τῆς.

Ἐν Χανίοις τῇ 4 Μαΐου 1903

Ὁ Πρόεδρος τῶν Ἐφετῶν

κατ' ἐντολὴν τῆς Νομοπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπείας

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Γ. ΤΣΑΓΡΗΣ

ΠΙΝΑΞ

τῶν ἐκδοθέντων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1903 γόμων ἐπὶ τῆς Πολ. Δικονομίας καὶ τῶν συναφῶν αὐτῇ διατάξεων, τοῦ Ὁργ. τῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς Εἰδ. Δικονομίας.

I. ΚΡΗΤΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ

α') 106 διάταγμα, περὶ συναρμολογήσεως διατάξεων τῆς Πολ. Δικονομίας (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., τευχ. α', φύλλ. 67 τῆς 29 Νοεμβρίου 1903· ἐπίσ. ἔκδ. ΠΔ.03. σελ. 223).

β') 629 νόμος περὶ καταργήσεως καὶ ἀντικαταστάσεως τῶν περὶ ἐκτελέσεως διατάξεων (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., τευχ. α', φύλλ. 58 τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1905).

γ') 703 νόμος, περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τῆς Πολ. Δικονομίας (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., τευχ. α', φύλλ. 67 τῆς 9 Νοεμβρίου 1907).

δ') 795 νόμος, περὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τῆς Πολ. Δικονομίας (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., τευχ. α', φύλλ. 41 τῆς 18 Αὐγούστου 1908).

ε') 25 διάταγμα, περὶ εἰσαγωγῆς τῶν περὶ ἀναιρέσεως διατάξεων τῆς Ἑλλ. Πολ. Δικονομίας (Παράρτ. Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 26 τῆς 28 Νοεμβρίου 1908).

στ') 159 διάταγμα περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθ. 331 Πολ. Δικονομίας τοῦ 1880 (Παράρτ. Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 77 τῆς 8 Δεκεμβρίου 1909).

ζ') 12 νομ. διάταγμα, περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς κατασχέ-

σεως κλπ. τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων κλπ. (Παράρτ. Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 4 τῆς 16 Ἰανουαρίου 1910).

η') 4 διάταγμα περὶ τροποποιήσεων τῆς Πολ. Δικονομίας (Παράρτ. Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 2 τῆς 12 Ἰανουαρίου 1912).

θ') 7 διάταγμα, περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθ. 147 Πολ. Δικονομίας (Παράρτ. Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 9 τῆς 8 Φεβρουαρίου 1912).

II. ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ

(παραλείπονται οἱ ἐπιφέροντες γενικὰς καθ' ἅπασαν τὴν Ἐπικράτειαν τροποποιήσεις).

α') 147 νόμος, περὶ τῆς ἐν ταῖς προσαρτώμεναις χώραις ἐφαρμοστέας νομοθεσίας κλπ. (Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 25 τῆς 1 Φεβρουαρίου 1914· Χ. Μπενάκη Κρ. Ἀστ. Κώδιξ, σελ. 5).

β') 262 νόμος, περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 147 (Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 130 τῆς 12 Μαΐου 1914· Χ. Μπενάκη Κρ. Ἀστ. Κώδιξ, σελ. 11).

γ') 291 νόμος, περὶ τροποποιήσεως τῶν νόμων 147 καὶ 162 (Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 276 τῆς 29 Σεπτεμβρίου 1914· Χ. Μπενάκη Κρ. Ἀστ. Κώδιξ, σελ. 13).

δ') 4257 νόμος, περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τῆς Κρ. Πολ. Δικονομίας τοῦ 1904 (;) καὶ τῆς Κρ. Πολ. Δικονομίας τοῦ 1880 (Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 262 τῆς 6 Αὐγούστου 1929· Πανδέκτης Σιφναίου 1929, σελ. 1314).

ε') 4456 νόμος, περὶ καταργήσεως τῶν ἄρθρων 50—56 τῆς Εἰδ. Δικονομίας Κρήτης τοῦ 1880 (Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 8 τῆς 9 Ἰανουαρίου 1930· Πανδέκτης Σιφναίου 1930, σελ. 20).

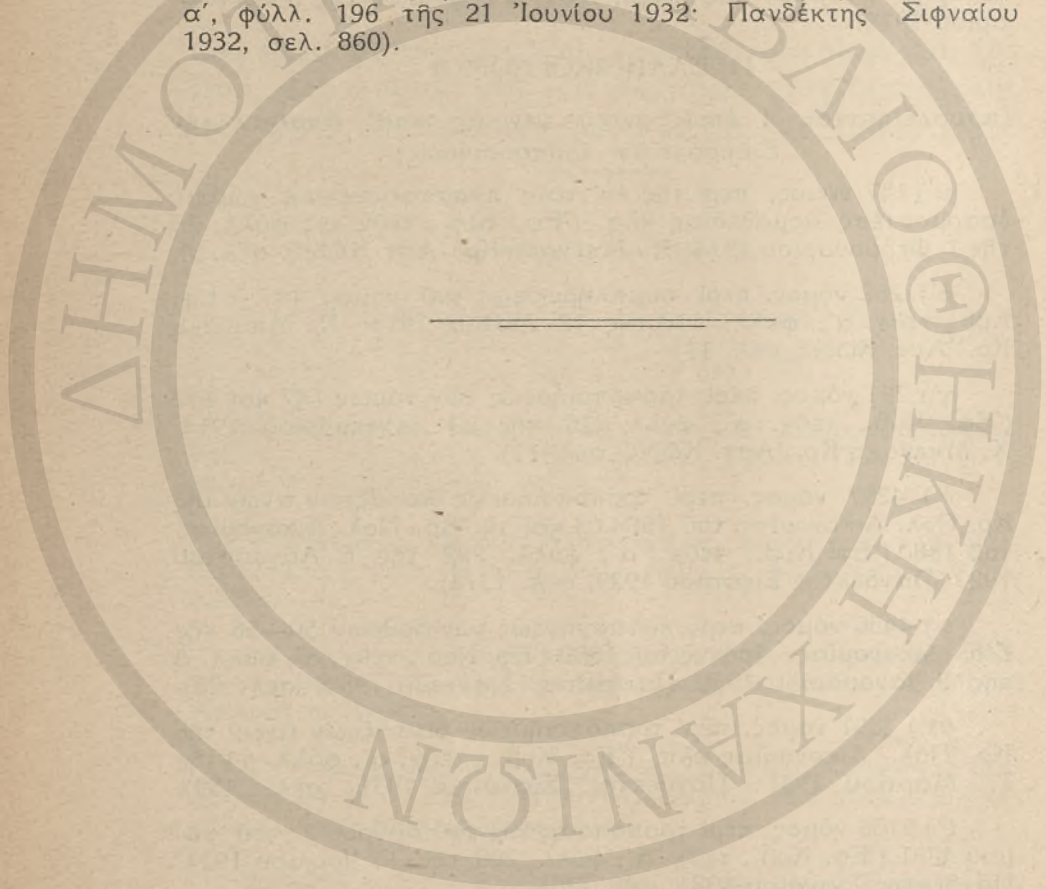
στ') 4891 νόμος, περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τῆς Κρ. Πολ. Δικονομίας κλπ. (Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 64 τῆς 17 Μαρτίου 1931· Πανδέκτης Σιφναίου 1931, σελ. 189).

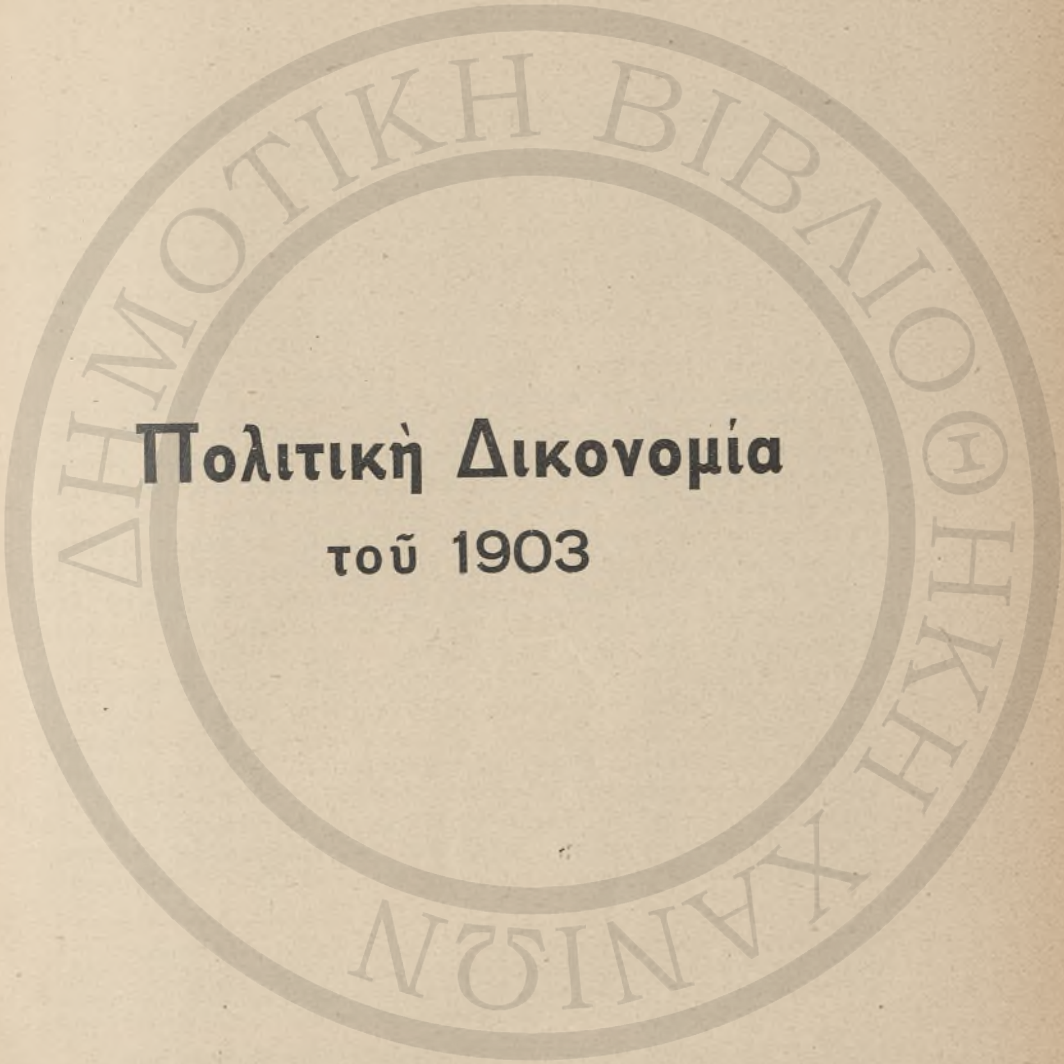
ζ') 5106 νόμος, περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 4891 (Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 208 τῆς 16 Ἰουλίου 1931· Πανδέκτης Σιφναίου 1931, σελ. 776).

η') 5107 νόμος, περὶ τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων 360 καὶ 364 καὶ περὶ καταργήσεως τοῦ ἄρθρου 363 τῆς Εἰδικῆς (!) Δικονομίας τῆς Κρήτης τοῦ 1880 (πρόκειται περὶ τῆς Πολ. Δικονο-

μίας τοῦ 1880—'Εφ. Κυβ., τεύχ. α', φύλλ. 208 τῆς 16 'Ιουλίου 1931· Πανδέκτης Σιφναίου 1931, σελ. 777).

θ') Ἀπὸ 17 Ὀκτωβρίου 1931 ἀναγκαστικὸν διάταγμα, περὶ ἀναστολῆς ἐκτελέσεως κατ' ἀγροτῶν ('Εφ. Κυβ., τεύχ. α', φύλλ. 365 τῆς ὡς εἴρηται χρονολογίας· Πανδέκτης Σιφναίου 1931, σελ. 1606), κυρωθὲν διὰ τοῦ νόμου 5533 ('Εφ. Κυβ., τεύχ. α', φύλλ. 196 τῆς 21 'Ιουνίου 1932· Πανδέκτης Σιφναίου 1932, σελ. 860).

Πολιτική Δικονομία
του 1903

Τὸ νομοσχέδιον τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Κρητῶν κατὰ τὴν 17 Ἰουνίου 1903, εἰς ἀκροτελεύτιον δ' αὐτοῦ διάταξιν (ἄρθ. 837 παρ. 2) ὠρίσθη: «ὁ παρῶν νόμος ἰσχύει μετὰ ἕξ μῆνας ἀπὸ τῆς ψηφίσεως αὐτοῦ». Διὰ τοῦ ἀπὸ 23 Ἰουλίου 1903 ἡγεμ. διατάγματος,¹ τασσομένου ἐν τοῖς νόμοις τῆς Πολιτείας ὑπ' ἀριθ. 571, ἐκυρώθη τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, διασαφηνισθέντος ὅτι ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου «ἄρξεται ἀπὸ τῆς 18 Δεκεμβρίου 1903, ἤτοι μετὰ ἕξ μῆνας ἀπὸ τῆς ψηφίσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς....».

¹ Ὡς ἐκ τῆς διατυπώσεως τῆς προπαρατεθείσης ἀκροτελεύτιου διατάξεως, ὁμιλοῦσης περὶ «ψηφίσεως τοῦ νόμου», ὅπερ ἐθεωρήθη ταυτόσημον τῷ «καταρτίσεως τοῦ νόμου διὰ τῆς συνδρομῆς ἀμφοτέρων τῶν νομοθετικῶν παραγόντων» — «παρῶν νόμος» δὲν ἦτο βεβαίως τὸ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν νομοσχέδιον, ὅπερ ἔχρηζε κυρώσεως ἀπὸ μέρους τοῦ Ἡγεμόνος ἵνα καταστῆ νόμος τῆς Πολιτείας —, ὑπεστηρίχθη² ὅτι, παρὰ τὸ ἐν λόγῳ διάταγμα, μὴ δυνάμενον νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸν ὄν ἐκύρου νόμον, ἡ ἰσχὺς τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ἔδει νὰ λογισθῆ ἀρχομένη μετὰ ἕξ μῆνας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ διατάγματος τούτου, γενομένης τὴν 7 Αὐγούστου 1903 ὅτε «ἐψηφίσθη ὁ νόμος», ἤτοι ἀπὸ 7 Φεβρουαρίου 1904. Ἄλλ' ἡ γνώμη αὕτη δὲν ἐκράτησεν, ὀρθῶς ἀντιταχθέντος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 7628 τῆς 4 Δεκεμβρίου 1903 ἐγκυκλίου τῆς Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς Παιδείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης³ ὅτι ψήφισις νοεῖται καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἀπλῶς γινομένη, ταύτην δὲ τὴν ψήφισιν — παρὰ τὴν ἀνακριβολογίαν τοῦ νομοσχεδίου — εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ νομοθέτης κατὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐστενογραφημένων πρακτικῶν

¹ Ἀκριβῶς εἰπεῖν δὲν πρόκειται περὶ «διατάγματος», κατὰ τὴν τεχνικὴν τῆς λέξεως ἐκδοχὴν, ἀλλὰ περὶ ἐκφράσεως τῆς συμφωνίας πρὸς τὸ ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς νομ. βουλήσεως τοῦ Ἡγεμόνος, ὄντος τοῦ ἐτέρου νομοθετικοῦ παράγοντος κατὰ τὸ Κρ. Σύνταγμα τοῦ 1899.

² Διατριβὴ ὑπὸ Α. ἐν «Νομικῇ» Γ. Πλουμίδου, φύλλ. 6 τῆς 15 Νοεμβρίου 1903, σελ. 61.

³ Ἐδημοσιεύθη τὴν 9 Δεκεμβρίου 1903 ἐν Ἐπιστ. Ἐφ. Κρ. Πολ., τευχ. β', ἀριθ. 43· ἐπίσ. ἐκδ. ΠΔ. Ο3, σελ. 225.

τῆς ΜΗ' συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν 17 Ἰουνίου 1903 (ὅτε ἐψηφίσθη ἡ Πολ. Δικονομία εἰς β' ἀνάγνωσιν), ἐν οἷς ἀναγράφεται ὅτι ὑπεβλήθη πρότασις «ὅπως ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου ἄρξῃται μετὰ ἕξ μηνῶν ἀπὸ σήμερον»,⁴ ἡ δὲ Βουλὴ ἐδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην, ἐκδηλώσασα οὕτω σαφῶς τὴν θέλησιν αὐτῆς, κυρωθεῖσαν καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος, ὅπως ἡ ἰσχὺς τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ἄρξῃται μετὰ ἕξ μηνῶν ἀπὸ τῆς 17 Ἰουνίου 1903, ἥτοι ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου 1903.

Συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 835 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, τὸ περὶ ἐκτελέσεως τμήμα (β' τοῦ τετάρτου βιβλίου, ἥτοι ἄρθ. 624—772) καθίστατο ὑποχρεωτικὸν μόνον ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1905, τοῦ δανειστοῦ ἔχοντος κατὰ τὸν μεσολαβούντα χρόνον τὸ ἐκλεκτικὸν δικαίωμα ὅπως ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν εἴτε κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ, εἴτε κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας τοῦ 1880. Ἡ ὑποχρεωτικὴ ἰσχὺς τοῦ τμήματος τούτου διήρκεσεν ἀπὸ τῆς εἰρημένης χρονολογίας μέχρι τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1905, ὅτε ἐδημοσιεύθη ὁ ἔκτοτε ἰσχύων νόμος 629,⁵ καταργῶν τὸ ἐν λόγῳ τμήμα⁶ καὶ ἐπαναφέρον ἐν ἰσχύϊ τὰς ἀντιστοίχους διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ Πολιτικὴ Δικονομία, μετὰ τῶν ἐπιγενομένων τροποποιήσεων αὐτῆς καὶ παραλλήλων τινῶν διατάξεων τῆς Εἰδικῆς Δικονομίας⁷ καὶ τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων ἴσχυσε μέχρι τῆς ὀριστικῆς προσαρτήσεως τῆς Νήσου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅτε διὰ τοῦ ἑλλ. νόμου 147, δημοσιευ-

⁴ Καὶ ἡ ἐγκύκλιος ἀνακριβολογεῖ. Ἡ πρότασις ὑπεβλήθη οὕτω, κατὰ τὰ ἐστενογραφημένα πρακτικά (σελ. 725): Α. Κατζουράκης: Προτείνω νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν μετὰ ἕξ μηνῶν. Πρόεδρος: Ὅσοι δέχονται τὴν πρότασιν τοῦ κ. Κατζουράκη, καὶ νάρχησιν ὠρισμένως ἡ ἰσχὺς τῆς ΠΔ. ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου [1904], νὰ ἐγερθῶσιν. (Ἐγείρονται πολλοί). Πρόεδρος: Δεκτόν.—Κατὰ ταῦτα, ἡ δεκτὴ γενομένη πρότασις δὲν περιεῖχε ρητῶς τὴν ἐκφρασιν «μετὰ ἕξ μηνῶν ἀπὸ σήμερον», ὡς φέρεται ἡ ἐγκύκλιος, ἀλλὰ σαφῶς ὑπὸ τοιαύτην ἐτέθη ἔννοια, καθ' ἣ συνάγεται ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Προέδρου γενομένης μικρᾶς ἐπὶ τὰ πρόσω μεταθέσεως τοῦ χρόνου καθ' ἣν ἔληγε τὸ ἐξάμηνον ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἵνα συμπίσῃ ἡ ἔναρξις τῆς ἰσχύος μετὰ τῆς πρώτης τοῦ ἐπιόντος ἔτους, ὅπερ ὁμοῦ δὲν ἐγένετο προφανῶς δεκτόν, ἀφ' οὗ ὠρίσθη τὸ ἐξάμηνον).

⁵ Πλείονα σχετικὰ ἐν τῷ σημειώματι ὅπερ προτάσσεται τῶν ἐν ἰσχύϊ διατάξεων τῆς ΠΔ.80.

⁶ Παρατίθεται τοῦτο εἰς τὸ οἰκεῖον μέρος ἐν κειμένῳ.

⁷ Μετὰ τὴν κατ' ἔτος 1898 αὐτονόμησιν τῆς Νήσου, διὰ τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς τέως δικαστικῆς νομοθεσίας δ., καθργήθησαν τὰ ἄρθ. 1—42 τῆς ΕἰδΔ., παρέμειναν δ' ἐν ἰσχύϊ τὰ λοιπὰ, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντέκειντο πρὸς τὸν περὶ ἐπιτροπείας καὶ κηδεμονίας ν. (βλ. τοῦτον ἐν φύλλ. 609 τῆς

θέντος τὴν 1 Φεβρουαρίου 1914⁸ καὶ ἰσχύσαντος ἕκτοτε εἰσῆχθη ἐν Κρήτῃ μετὰ τῆς λοιπῆς ἑλλ. νομοθεσίας καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολ. Δικονομία,⁹ ἧς ὅμως ὁ βίος ὑπῆρξε βραχύς. Διὰ τοῦ νόμου 291, δημοσιευθέντος τὴν 29 Σεπτεμβρίου 1914¹⁰ καὶ ἕκτοτε ἰσχύσαντος, ἐπανήχθη ἐκ νέου ἡ ἐγγχώριος Πολιτικὴ Δικονομία, οἷα ἐκράτει κατὰ τὸν χρόνον τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἑλλ. νομοθεσίας—σιωπηρῶς ἄρα καὶ τὰ ἄρθρα 50—56 τῆς Εἰδικῆς Δικονομίας, ἀφορῶντα τὴν ἱκανότητα τῆς γυναικὸς πρὸς τὸ παρίστασθαι ἐπὶ δικαστηρίου—, ὡς καὶ (ρητῶς, μετὰ τινων τροποποιήσεων) τὰ ἄρθρα 6, 7, 8, 11, 12, 17 ἐδ. α' καὶ 18 τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων, συνεχόμενα πρὸς τοὺς περὶ ἀρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων καὶ ἐφέσεως ὁρισμοὺς τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.¹¹

Διὰ τοῦ νόμου Κρ. Πολιτείας 546, ἄρθρου 3, εἶχεν ὀρισθῆ ὅτι ἡ δημοσίευσίς τῶν κρ. δικαστικῶν κωδίκων ἤθελε γίνεαι διὰ καταχωρίσεως τοῦ περὶ κυρώσεως αὐτῶν διατάγματος ἐν τῇ Ἐπισήμῳ Ἐφημερίδι καὶ καταθέσεως ἀντιτύπου παρ' ἐκάστῳ εἰρηνοδικεῖω, βεβαιουμένη ἀμαχῆτως διὰ τῆς ἐν τῇ αὐτῇ Ἐφημερίδι καταχωρίσεως πράξεως τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Συμβούλου. Κατὰ συνέπειαν τοῦ τοιοῦτου ὀρισμοῦ, πλὴν τοῦ ὡς ἄνω κυρωτικοῦ διατάγματος, κατεχωρίσθη ἐν τῇ Ἐπισήμῳ Ἐφημερίδι¹² καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 131 τῆς 23 Σεπτεμβρίου 1903 βεβαιωτικὴ

20 Αὐγούστου 1881 ἐφ. «Κρήτη»· Κώδ. Κρ. Πολ. Ν. Κουσουρελάκη, τόμ. α', σελ. 65 καὶ ἐπ.), οὐδὲ κατηργήθησαν ἢ ἐτροποποιήθησαν ὑπ' ἄλλου ν. τῆς Γενικῆς τῶν Κρητῶν Συνελεύσεως ἢ τοῦ ὉργΔ. Ἴδε καὶ κατωτέρω σημ. 11.

⁸ Ἐφ. Κυβ., τεύχ. α', φύλλ. 25· Χ. Μπενάκη ἔκδ. ΑΚ., σελ. 5.

⁹ Διτηρήθη μόνον τὸ περὶ μικροδιαφορῶν καὶ μικροπταισμάτων δ., ἰσχύον νόμου ἔχον, ὑπ' ἀριθ. 144, μέχρι τῆς 16 Δεκεμβρίου 1926, ἀφ' ἧς κατηργήθη ὁ ἀφορῶν τὰς μικροδιαφορὰς τίτλος α' τοῦ δ., ἐφορμωζομένων τοῦ λοιποῦ τῶν διατάξεων τοῦ καθ' ὄλην τὴν ἐπικράτειαν ἰσχύοντος ν. δ. «περὶ ἐκδικάσεως τῶν μικροδιαφορῶν κλπ.» (Ἐφ. Κυβ., τεύχ. α', φύλλ. 357 τῆς 16 Νοεμβρίου 1925· Μουσοῦρη-Σιφναίου 1925, σελ. 1075). Ὁ καταργηθεὶς τίτλος, περιλαμβάνων 76 ὅλα ἄρθ., δὲν καταχωρίζεται ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, ὡς μὴ ἐξυπηρετῶν πλέον ἀνάγκας τῆς πρακτικῆς. Τὰς διατάξεις αὐτοῦ, εἰλημμένες ἐκ τῆς ΑΠΔ., μετέφερον, ἄλλως τε, καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀντέγραψε τὸ ἐν ἰσχύϊ ν. δ.

¹⁰ Ἐφ. Κυβ., τεύχ. α', φύλ. 276· Χ. Μπενάκη ἔκδ. ΑΚ., σελ. 13.

¹¹ Παρατίθενται πάντα ταῦτα ὑπὸ τὰ οἰκεία ἄρθ. τῆς ΠΔ. Ο3, μετὰ τῶν διατάξεων τοῦ ν. 4456, δι' οὗ κατηργήθησαν τὰ ἄρθ. 50—56 τῆς Εἰδ. Δ., ὡς καὶ τῶν ἐπενεγκόντων ἄλλας τροποποιήσεις ἐνίων ἄρθ. τοῦ ὉργΔ. νεωτέρων ν.

¹² Τεύχ. γ', ἀριθ. 61 τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1903· ἐπίσ. ἔκδ. ΠΔ. Ο3, σελ. ζ'.

της ὡς εἴρηται καταθέσεως πράξις τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης Συμβούλου, οὕτω δὲ συνετελέσθη ἡ δημοσίευσίς.

Ἐξ ἀντιτύπου τοιοῦτου (ἐν Χανίοις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Κρ. Πολ., 1903) ἐλήφθη τὸ κείμενον. Αἱ γενόμεναι μεταγενεστέρως τροποποιήσεις αὐτοῦ ἐλήφθησαν πᾶσαι ἐκ τῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Κρ. Πολιτείας, τοῦ Παραρτήματος τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐν Κρήτῃ καὶ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως. Ἐνιαχοῦ τοῦ κειμένου ἐπηνέχθησαν ἐντὸς [] διορθώσεις προδήλων παροραμάτων, ὧν τινὰς εἶχεν ἐπιφέρει ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ (Κώδ. Κρ. Πολ., Συμπλ. Α') ὁ Ν. Κουσουρελάκης. Τέλος διωρθώθησαν αἱ, λόγῳ προδήλου ἐπίσης ἀβλεψίας, ἐσφαλμένοι εἰς πηγὰς παραπομπῶν τοῦ νομοσχεδίου, ἃς παρά πόδας ἐκάστου ἄρθρου εἶχε παραθέσει ἡ νομοπαρασκευαστικὴ ἐπιτροπεία, μετὰ τινων σημειώσεων, καὶ ἃς ἐπεβάλλετο νάποχωρίσωμεν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν αὐτὴν μέθοδον τοῦ κυρίου σώματος τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως, ὅπερ καταχωρίζεται ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ.

Πολιτικὴ Δικονομία

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Α'. Ἰδιωτικαὶ ἀπαιτήσεις.

Ἄρθρον 1.

Πᾶσα ἰδιωτικὴ ἀπαιτῆσις περὶ ἀποκτηθέντων ἢ ἰδίᾳ δικαίων, κινουμένη εἴτε παρ' ἐνὸς εἴτε παρὰ πολλῶν ἰδιωτῶν, εἴτε παρὰ τινος σωματείου ἢ κοινότητος, εἴτε παρὰ τοῦ δημοσίου, εἴτε κατ' αὐτῶν, ὑπάγεται συνήθως εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων.

ΕΠΔ. ἄρθ. 1, ΣΠΔ. ἄρθ. 1.

Πρβλ. καὶ ἄρθ. 2, 3 καὶ 61.—Καὶ ἐπὶ δικαιωμάτων ὑπὸ αἴρεσιν ἢ καὶ ἀκαταρτίστων ἔτι ἐὰν ἐγερθῇ ἀγωγή, δὲν ἀποβάλλεται αὕτη ἐὰν ἡ πληρωσις τῆς αἰρέσεως ἢ ἡ κτήσις τοῦ δικαιώματος ἐπέλθῃ πρὸ τῆς πρώτης ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως τῆς ἀγωγῆς (Οἶκον. Ἐγχ. § 107 σημ. 30). Ἡ λύσις δ' αὕτη, ἣτις καὶ ἐκ διατάξεων τοῦ ρωμ. δικαίου ὑποστηρίζεται καὶ ὑπὸ τῆς νμλ. τῶν ἑλλ. δικαστηρίων καθιεροῦται, κατὰ μείζονα λόγον δέον νὰ γίνηται δεκτὴ ἐν Κρήτῃ, ἀφ' οὗ καὶ τὰ ἄρθ. 155—156 ΠΔ., ὅσον ἀφορᾷ τὴν βελτίωσιν καὶ μεταβολὴν τῶν ἐν τῇ προδικασίᾳ, ἐλευθεριωτέρας τῶν ἀναλόγων ἐν τῇ ΕΠΔ. διατάξεις περιέχουν καὶ ἐν γένει ὁ ἐγχώριος νομοθέτης λιτότερος ὡς πρὸς τοὺς διαδικαστικούς τύπους ἐδείχθη (ΕΧ. 33/1908).

Ἄρθρον 2.

Ἐὰν ἡ ἐπιδίωξις χρηματικῆς¹ ἀπαιτήσεως μὴ ἐξηρημένης ἀπὸ ἀντιπαροχῆς² ἢ ἡ ἐπιδίωξις ἀξιώσεως πρὸς ἐκκένωσιν ἀγροτικοῦ ἢ ἀστικῶν κτήματος³ συνδέωνται πρὸς ὠρισμένην ἡμέραν τοῦ ἡμερολογίου,⁴ δύναται νὰ ἐγερθῇ ἀγωγή διὰ μέλουςαν πληρωμὴν ἢ ἐκκένωσιν.

Ἐὰν ὁ ἐναγόμενος κατὰ τὴν προηγουμένην περίπτωσιν ἀναγνωρίσῃ ἀμέσως τὴν ἀξίωσιν τοῦ ἐνάγοντος, τὰ ἔξοδα τῆς δίκης πίπτουσιν εἰς βάρος τοῦ τελευταίου.⁵

ΓΠΔ. § 257, συμφώνως ταῖς παρατηρήσεσι τῆς ἐπὶ τοῦ Γερμ. Κώδ. Ἐπιτροπείας. Ὑπ. νμοχ. ἄρθ. 288 (Σημ. Ἐπ.).—Ἡ ἐγερσις τῆς ἀγωγῆς καὶ ἡ καταδίκη ἔχουν κατὰ κανόνα ὡς προϋπόθεσιν τὸ ληξιπρόθεσμον τῆς ἀπαιτήσεως· ἐξαιρέσιν τοῦ κανόνος τούτου παρεισάγοντι αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθ. καὶ τοῦ ἐπ., δι' ὧν παρέχεται τῷ ἐνάγοντι ἡ εὐχέρεια ὅπως

προκαλή απόφασιν δυναμένη νά ἐκτελεσθῆ ἀναγκαστικῶς κατὰ τὴν ἐπέλευσιν τοῦ σχετικοῦ χρονικοῦ σημείου. Οὔτε συμφέρον ἰδιαίτερον τοῦ ἐνάγοντος, οὔτε πρόκλησις ἢ ἀφορμὴ ἀπὸ μέρους τοῦ ἐναγομένου ἀπαιτεῖται πρὸς ἔγερσιν τῆς προκειμένης ἀγωγῆς. Λόγῳ ὅμως τῆς πλεονεκτικῆς θέσεως τοῦ πρώτου ἐναντι τοῦ δευτέρου, ἢ πρακτικῆ τῶν ἐν Γερμανίᾳ δικαστηρίων δεικνύται ἐπιφυλακτικὴ καὶ μετὰ περιοσέψεως χωρεῖ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν ὄρων τοῦ ἄρθ. Τόκοι ὑπερημερίας δὲν ὀφείλονται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἡ ἀπαιτήσις καταστῆ ληξιπρόθεσμος. Τὸ ἄρθ. δὲν ἀφορᾷ τὰς ὑπὸ αἴρεσιν ἀπαιτήσεις (Stein—Jonas § 257). —Κατ' ἄρθ. 48 τοῦ περὶ ὑποθηκῶν ν. Κρ. Πολ., ἀπαιτεῖται πρὸς ἐγγραφὴν προσημειώσεως ἢ ἀπαιτήσις ληξιπρόθεσμος ἀποδεικνυμένη δι' ἐγγράφου ἢ ἀπόφασιν ὀριστικὴ ὑποκειμένη εἰς ἔφεσιν, δι' ἧς ἐπεδικάσθη ἀπαιτήσις. Ἐν τῇ β' περιπτώσει ἀπαιτεῖται πάντως νὰ ἦ ληξιπρόθεσμος ἢ ἐπιδικαζομένη ἀπαιτήσις, ὡς τοῦτο προκύπτει ἐκ τῆς ἀλληλουχίας τῶν δύο διατάξεων, ὡς καὶ τοῦ ὅτι ἀγωγή διὰ μέλλουσαν πληρωμὴν δὲν ἐπιτρέπετο ὅταν ἐτίθετο ἐν ἰσχύϊ ὁ περὶ ὑποθηκῶν ν., ὅστις, εἰδικῶς ὢν, δὲν ἐτροποποιήθη κατὰ τὰς μνησθείσας διατάξεις ὑπὸ τῆς ΠΔ. Κατὰ συνέπειαν, ἀπόφασιν ὀριστικὴ ὑποκειμένη εἰς ἔφεσιν, δι' ἧς ὅμως ἐπιδικάζεται μελλοντικὴ ἀπαιτήσις κατ' ἄρθ. 2 ΠΔ., δὲν χορηγεῖ δικαίωμα πρὸς τοιαύτην ἐγγραφὴν. Εἰ καὶ ἡδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι ὁ περὶ ὑποθηκῶν ν. ἐν τῇ ἀνω β' περιπτώσει δὲν ἀπαιτεῖ ληξιπρόθεσμον ἀπαιτήσιν καὶ ἡ κατ' ἄρθ. 2 ΠΔ. ἐκδοθεῖσα ἀπόφασιν χορηγεῖ τὸ τοιοῦτο δικαίωμα (ΕΧ. 64/1907). Ὅρθῃ φαίνεται ἡ γνώμη τῆς μειοψηφίας: Ἡ β' ὡς εἴρηται περιπτώσει οὐδεμίαν ποιεῖται διάκρισιν ὡς πρὸς τὸ ληξιπρόθεσμον ἢ μὴ τῆς ἐπιδικαζομένης ἀπαιτήσεως, τὸ δὲ γεγονός ὅτι τὸ ἀνω ἄρθ. 48 μετεφέρθη αὐτοῦσιον ἐν ἄρθ. 564 ΑΚ., ὅστις ἴσχυσε μετὰ τὴν ΠΔ., αἶρει τὸ ἐπιχειρημα ὅτι δὲν εἶχε τοῦτο ἐν ὄψει ἀγωγὴν διὰ μέλλουσαν πληρωμὴν. Καὶ ὁ σκοπὸς ἄλλως τε τοῦ ἄρθ. 2 ΠΔ., διευκολύνοντος ὡς εἴρηται τὸν δανειστὴν ἐν τῇ ἐκτελέσει, εὐνοεῖ τὴν ἀποψιν τῆς μειοψηφίας, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ λήψεως μέτρου προφυλακτικοῦ. — Συμψηφισμὸς μετ' ἀνταπαιτήσεων ἀπαιτητῶν ἐπιτρέπεται (Sydow—Busch—Kranz § 257). Τοῦτο, ἐννοεῖται, ὡσάκις εἰς τὴν ὑπὸ προθεσίαν κυρίαν ἀπαιτήσιν προτείνεται πρὸς συμψηφισμὸν ἀνταπαιτήσις ἀπαιτητῆ καὶ οὐχὶ ὡσάκις εἰς ἀπαιτητὴν κυρίαν ἀπαιτήσιν προτείνεται ἀνταπαιτήσις ὑπὸ προθεσίαν· τὸ τελευταῖον εἶναι ἀπαράδεκτον ἐκ τοῦ ἄρθ. 736 παρ. 2 ΑΚ.

¹ "Ἦτις δηλονότι ἔχει ὡς ἀντικείμενον νόμισμα ἐγχώριον ἢ ξένον (περὶ χρηματικῆς παροχῆς βλ. ἐν ἐκτάσει Μομφερράτου Ἐνοχ. Δίκαιον § 35 καὶ ἐπ.—πρβλ. καὶ νεωτέρους νομισματικούς ν.).

² Εἶναι ἀδιάφορος ἡ νομικὴ αἰτία· εἶναι ἀδιάφορον ἐπίσης ἂν τὸ ἀνεξάρτητον τῆς ἀπαιτήσεως ἀπὸ ἀντιπαροχῆς ὑφίσταται ἀρχήθεν, ὡς ἐπὶ συμβάσεων ἑτεροβαρῶν (δανείου, δωρεᾶς), ἢ ἐπεγένετο, ἐκτελεσθείσης ἐντελῶς ἀπὸ μέρους τοῦ ἐνάγοντος τῆς στοιχοῦσης αὐτῷ ὑποχρέσεως ἐκ συμβάσεως ἀμφοτεροβαροῦς (πωλήσεως, μισθώσεως), ἢ ὁ ἐναγόμενος εἶναι ὑπόχρεως εἰς προεκτέλεισιν τῆς τοιαύτης συμβάσεως· εἶναι ἀδιάφορον τέλος ἂν τὸ χρέος εἶναι ἄρισμον—Holschuld, dette querable—ἢ κομίσιον—Bringschuld, dette portable (Stein—Jonas loc. cit.).—Δὲν εἶναι ἰσοδύναμος οἰκονομικὴ ἀντιπαροχὴ, δυναμένη νὰ ματαιώσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθ., ἢ ἀπλῆ τοῦ δανειστοῦ ὑποχρέωσις πρὸς χορηγήσιν ἐξοφλητικῆς ἀποδείξεως ἢ ἐπιστροφῆν συναλλαγματικῆς, οὐδ' ἡ συγκατάθεσις αὐτοῦ πρὸς ἐξάλειψιν ὑποθήκης (Sydow—Busch—Kranz, Stein—Jonas loc. cit.).

³ Πρὸς παράδοσιν τῆς κατοχῆς αὐτοῦ μετὰ πρόσκαιρον χρῆσιν ἢ νομικὴ αἰτία εἶναι ἀδιάφορος (Stein—Jonas loc. cit.).

⁴ Δὲν σκοπεῖται ἂν ἡ ἡμέρα καθωρίσθῃ διὰ συμβάσεως ἢ διὰ νόμου ἐκ τῶν προτέρων ἢ κατέστη ἐπιγενομένως ὠρισμένη (λ. χ. δι' ἐξόδου αἰρέσεως· πληρωμὴ μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως τοῦ καταστήματος, καταγγελία συμβάσεως). Ἀρκεῖ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐγέρσεως τῆς ἀγωγῆς νὰ εἶναι ἐφικτὸς ὁ ἡμερολογιακὸς προσδιορισμὸς ἢ νὰ ἐπέρχηται οὗτος διὰ τῆς ἐπίδοσεως τῆς ἀγωγῆς, ἐφ' ὅσον αὕτη ἐνεργεῖ ὡς καταγγελία. Ἄν ἡ ἀγωγή φέρῃ τὴν ἀπαίτησιν ὡς ληξιπρόθεσμον, ἐν ᾧ δὲν ἐγένετο εἰσέτι, δύναται, συντρέχόντων καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ ἄρθ. ὁρῶν, νὰ ἐπέλθῃ καταδίκη διὰ τὸ μέλλον, καθ' ὃ ἀφορῶσά τι ἐλάσσον τῆς αἰτουμένης διὰ τὸ παρὸν καταδίκης, καὶ δὴ ἄνευ νέου αἰτήματος· ἂν ἐξ ἄλλου πρὸ τῆς ἀποφάσεως ἐπῆλθεν ἡ ὠρισμένη ἡμέρα, ἡ καταδικὴ γίνε-
ται ἄνευ προθεσμίας, καὶ ἂν τοῦτο δὲν ἐζητήθῃ (Stein—Jonas loc. cit.).

⁶ Ἡ β' παρ. τοῦ ἄρθ. λείπει καθ' ὅλοκληρίαν ἀπὸ τῆς § 257 ΓΠΔ., μεθ' ἧς ὅμως συντρέχει ἡ διάταξις τῆς § 91 τοῦ περὶ ἐξόδων τίτλου ΓΠΔ.: «ἂν ὁ ἐναγόμενος διὰ τῆς διαγωγῆς του δὲν παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς ἔγερσιν τῆς ἀγωγῆς, ἀναγνωρίζει δὲ ἀμέσως (sofort anerkennt) τὴν ἀξίωσιν, τὰ δικαστικά ἐξοδα πίπτουν εἰς βάρος τοῦ ἐνάγοντος». Τὴν διάταξιν ταύτην μετέφερε τὸ ὑπ. νμοχ. ἐν ἄρθ. 107 τοῦ περὶ ἐξόδων κεφαλαίου, ἀντικαταστήσαν τὴν ἔκφρασιν «ἀναγνωρίζει δὲ ἀμέσως» διὰ τῆς «ικανοποίησε δὲ ἀμέσως», ἐν ἄρθ. δὲ 288 προσέθηκεν: «ἐάν ὁ ἐναγόμενος ἀναγνωρίσῃ ἀμέσως τὴν ἀξίωσιν τοῦ ἐνάγοντος, τὰ ἐξοδα τῆς δίκης πίπτουσιν εἰς βάρος τοῦ τελευταίου» ὁ δὲ κρῆσις νομοθέτης εἰς μὲν τὰς περὶ ἐξόδων γενικάς διατάξεις δὲν διέλαβε παρομοίαν, εἰς δὲ τὸ ἄρθ. τοῦτο μετέφερε τὴν προσθήκην τοῦ νμοχ. (ἐξ ἧς ἔλειπον αἱ λέξεις «εἰς τὴν προηγουμένην περίπτωσιν»—ἴδε σημ. ἐπ. ἄρθ. in fine). Λόγῳ τῆς διαληφθείσης διατάξεως τῆς § 91, διδάσκεται ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν § 257 (Stein—Jonas loc. cit.), ὅτι τὰ ἐξοδα βαρύνουν τὸν ἐναγόμενον, ὡσάκις οὗτος, παρὰ τὴν ἐπὶ δικαστηρίου ἀναγνωρίσιν τῆς ἀξιώσεως, παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς τὴν δίκην· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτο δὲν δύναται, φρονούμεν, νὰ γίνῃ παρ' ἡμῖν δεκτὸν, ἐφ' ὅσον δὲν συνεικικουεῖ τὸ σαφὲς καὶ ἄνευ ἀντιστοίχου διακρίσεως γράμμα τῆς ἐν ᾧ παρ.

Ἄρθρον 3.

Ἐπὶ περιοδικῶν παροχῶν δύναται νὰ ἐγερθῇ ἀγωγή καὶ διὰ μελλούσας παροχάς, αἵτινες πρόκειται νὰ γίνωσι ληξιπρόθεσμοι μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως.

ΓΠΔ. § 258, συμφώνως ταῖς παρατηρήσεσι τῆς ἐπὶ τοῦ Γερμ. Κώδ. Ἐπιτροπείας. Ὑπ. νμοχ. ἄρθ. 289 (Σημ. Ἐπ.).—Ἡ ἀγωγή τοῦ ἄρθ. τοῦτου χορηγεῖται πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως δικῶν καὶ ἐκδόσεως ἀποφάσεων ἀντιφατικῶν ἐπὶ περιοδικῶν παροχῶν. Τοιαῦται παροχαὶ εἶναι αἱ καθιστάμεναι ἀπαίτηται κατ' ἰσοχρόνα ἢ μὴ διαστήματα καὶ πηγάζουσαι, ὡς ἐνιαῖα συνέπειαι, ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς νομικῆς αἰτίας. Δὲν ἐνδιαφέρει τὸ ὠρισμένον ἢ μὴ τῆς διάρκειας τῆς περιοδικότητος, ὡς καὶ τὸ ἀπολύτως ὁμοίον ἢ ὁμοειδὲς τῶν παροχῶν. Εἶναι ἀδιάφορος ἐπίσης ἡ νομικὴ αἰτία τῆς περιοδικότητος, ὡς ἀδιάφορον καὶ τὸ ἂν αἱ παροχαὶ εἶναι χρηματικαὶ ἢ μὴ. Ἀπαραιτήτως πρέπει: 1) νὰ εἶναι ἀνεξάρτητοι ἀπὸ ἀντιπαροχῆς, κατὰ τὴν ἐν σημ. 2 προηγ. ἄρθ. ἔννοίαν· 2) νὰ ὑφίσταται κατὰ τὴν ἔγερσιν τῆς ἀγωγῆς ἡ καθ' ὅλου ἀξίωσις ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος παροχῶν, ὧν ἡ γένεσις μέλλει νὰ προέλθῃ ἐκ μόνης τῆς παρόδου τοῦ χρόνου. Δὲν εἶναι ἀπαραίτητος ἡ γένεσις τοῦλάχιστον μιᾶς ἐξ αὐτῶν (καὶ Rosenberg § 84). Παροχαὶ ὡς ἀφορᾷ τὸ ἄρθ. τοῦτο εἶναι αἱ ἐκ διατροφῆς, αἱ ἐξ ἀσφαλί-

σεως συντάξεις [οί τόκοι, Rosenberg loc. cit.: αλλά και αἱ περιοδικῶς καταβλητέαι δόσεις δανείου ἢ τιμήματος πιστωθέντος, ἐφ' ὅσον τὸ πρᾶγμα παρεδόθη] κλπ. Ὡς πρὸς τινὰ ἄλλα σημεῖα πρβλ. προηγ. ἀρθ. (Stein—Jonas § 258).—ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὡς πρὸς τὰ ἐξόδα, ὡς διδάσκεται ὑπὸ τῶν γερμανῶν ἐρμηνευτῶν, λόγῳ τῆς γενικῆς διατάξεως τῆς § 91 ΓΠΔ., ἣς ἀντίστοιχος δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ ΠΔ. 03 (ἴδε σημ. 5 προηγ. ἀρθ.). Παρὰ τὴν οὐσιαστικὴν ταυτότητα τῆς θέσεως τοῦ ἐναγομένου ἐν ταῖς δίκαις τῶν δύο ἀρθ., ἡ κατηγορηματικὴ τοῦ νομοθέτου ἔκφρασις ἐν τῷ προηγ.: «ἐάν ὁ ἐναγόμενος κατὰ τὴν προηγουμένην περίπτωσιν ἀναγνωρίσῃ κλπ.», παρενθεθεῖσα, ὡς ἐλέχθη (ἐν τῇ αὐτῇ σημ.), κατὰ προσθήκην εἰς τὴν κατὰ τὰ ἄλλα ὁμοίαν διατάξιν τοῦ ἀρθ. 288 § 2 ὑπ. νμοσχ. ἀποκλείει τὴν κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμογὴν διατάξεως, ἣτις καθιεροί ἐξαιρέσειν. Ἐφαρμοστέαι ὅθεν αἱ κοιναὶ περὶ ἐξόδων διατάξεις ἐν ταῖς δίκαις τοῦ ἀρθ. τούτου.

"Αρθρον 4.

Ἐποῖα ἀντικείμενα δὲν πρέπει ν' ἀποφασίζωνται παρὰ τῶν δικαστηρίων, ἀλλὰ παρὰ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, προσδιορίζονται δι' ἰδιαιτέρων νόμων· καὶ πᾶσα ἐπέμβασις τῶν τε δικαστηρίων εἰς διοικητικὰ ἀντικείμενα, καὶ τάνάπαλιν τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν εἰς διαφορὰς τοῦ ἰδιωτικοῦ Δικαίου ἀπαγορεύεται.

ΕΠΔ. ἀρθ. 3, ΣΠΔ. ἀρθ. 3.

Β'. Σύγκρουσις καθηκόντων.

"Αρθρον 5.

Ἐάν, ἐναντίον τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀρθρῷ ὠρισμένων, διοικητικῆ ὑπόθεσις εἰσήχθη εἰς δικαστήριον, τὰ δικαστήρια ὀφείλουσι, κατὰ πρότασιν τῶν διαδίκων ἢ τοῦ Εἰσαγγελέως, ἢ καὶ αὐτεπαγγέλτως ν' ἀποφαίνονται ἑαυτὰ ἀναρμόδια, καὶ τούτου μὴ γενομένου, οἱ νομάρχαι αἴρουσι τὴν σύγκρουσιν.

ΕΠΔ. ἀρθ. 4.

Τὸν τρόπον ἄρσεως τῆς συγκρούσεως διαγράφει ὁ κατωτέρω ἀναφερόμενος ν. 406.

"Αρθρον 6.

Ἡ σύγκρουσις εἶναι καταφατικὴ ἢ ἀποφατικὴ, καθ' ὅσον ἀμφότεραι αἱ ἀρχαὶ ἀποφαίνονται ἑαυτὰς ἀρμοδίας ἢ ἀναρμοδίας.

ΕΠΔ. ἀρθ. 5.

[]"Αρθρον 7.¹

Ἡ ἄρις τῆς συγκρούσεως συνίσταται εἰς τὴν ἔγγραφον διακήρυξιν τοῦ Νομάρχου, ὅτι ἡ ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου ἐκ-

κρεμῆς ὑπόθεσις δὲν ἀνήκει εἰς αὐτό, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀναβληθῆ ἢ ἀπόφασις]. ΕΠΔ. ἄρθ. 6].

[ἄρθρον 8.

Ἡ παρὰ τοῦ Νομάρχου ἀρθεῖσα σύγκρουσις κοινοποιεῖται εἰς τὸν Εἰσαγγελέα καὶ παρ' αὐτοῦ γνωστοποιεῖται εἰς τὸ δικαστήριον]. ΕΠΔ. ἄρθ. 7].

[ἄρθρον 9.

Ἀποτέλεσμα τῆς προσηκόντως γνωστοποιηθείσης ἄρσεως τῆς συγκρούσεως εἶναι ὅτι τὰ τε δικαστήρια καὶ αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ ἀπέχουσι πάσης ἀποφάσεως μέχρις ὅτου διευκρινισθῆ τὸ περὶ τούτου ζήτημα]. ΕΠΔ. ἄρθ. 8].

[ἄρθρον 10.

Περὶ τῆς ἀρθείσης καταφατικῆς ἢ ἀποφατικῆς συγκρούσεως ἀποφασίζει πάντοτε, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τῇ Ποινικῇ Δικονομίᾳ ὀρισθέντων, τὸ Ἀναθεωρητικόν. Ἐὰν τοῦτο κρίνῃ βάσιμον τὴν ἀρθεῖσαν σύγκρουσιν, καταργεῖται ἢ ἀναρμοδιὰ ἀπόφασις, καὶ ἡ δίκη παραπέμπεται εἰς τὴν ἀρμοδιαν διοικητικῆς ἢ δικαστικῆς ἀρχῆς]. ΕΠΔ. ἄρθ. 9].

¹ Τὰ ἐντὸς [] ἄρθ. 7, 8, 9 καὶ 10 δὲν ἰσχύουν.—Διὰ τοῦ ἄρθ. 101 τοῦ ἀναθεωρηθέντος τῷ 1911 Ἑλλ. Συντάγματος εἶχεν ὀρισθῆ ὅτι ἡ ἄρσις τῶν συγκρούσεων δικάζεται (ὡς καὶ κατὰ τὸ παλαιὸν ἄρθ.) ὑπὸ τοῦ Ἄρ. Πάγου, μέχρι οὗ ἰδιαιτερός ν. σύστασις πρὸς ἐκδίκασιν ταύτης μικτὸν δικαστήριον ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ ἀρεοπαγιτῶν καὶ συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ὑπουργοῦ, τῆς Δικαιοσύνης ἢ τοῦ ὑπὸ τοῦ ν. ὀριζομένου ἀναπληρωτοῦ του. Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς διατάξεως ταύτης ἐξεδόθη ὁ ν. 406 περὶ δικαστηρίου συγκρούσεως καθηκόντων (Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 345 τῆς 24 Νοεμβρίου 1914 Ἀρχεῖον Νυμ. Συμβ. Ἐπικρατείας, ἔκδ. «Δικαστικῆς», 1929, σελ. 34, ἐνθα καὶ ἡ αἰτιολ. τοῦ ν. ἐκθεσις), ὅπερ ὅμως δὲν ἐλειτούργησεν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ Συντάγματος ἐκείνου, καθ' ὅσον καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ προβλεπόμενον Συμβ. τῆς Ἐπικρατείας δὲν ἐλειτούργησεν. Τὸ ἐν ἰσχύι Σύνταγμα τοῦ 1927 (προβλέπον καὶ τοῦτο τὴν συγκρότησιν Συμβ. τῆς Ἐπικρατείας) ἐπανάλαβεν ἐν ἄρθ. 105 τὰ αὐτὰ ὡς πρὸς τὴν ἄρσιν τῶν συγκρούσεων, ἐπιτάσσον τὴν διὰ ν. σύστασιν τοῦ δικαστηρίου, εἰς ἐκτέλεσιν δὲ τῶν διατάξεων του ὀρίσθη ἐν ἄρθ. 55 τοῦ περὶ Συμβ. Ἐπικρατείας ν. 3713 ὅτι διὰ δ. ἤθελον τεθῆ ἐν ἰσχύι ὀρισμένα τοῦ ν. τούτου ἄρθ., ὡς καὶ ὁ ν. 406 περὶ δικαστηρίου συγκρούσεως καθηκόντων. Τοιοῦτο δ. ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 12 Ἀπριλίου 1929, ὀρίσθη δὲ δι' αὐτοῦ ὅτι ὁ ν. 406 (διέπων τοῦ λοιποῦ τὰ τῆς ἄρσεως τῶν συγκρούσεων) τίθεται ἐν ἰσχύι ἀπὸ 25 Ἀπριλίου 1929.—Περὶ Ἀναθεωρητικοῦ, περὶ οὗ τὸ ἄρθ. 10 καὶ τῶν ἀρμοδιοτήτων αὐτοῦ κατὰ τὴν ΠΔ. 03 βλ. σημ. ὑπὸ ἄρθ. 29.

Γ'. Σχέσεις τῶν πολιτικῶν πρὸς τὰ ποινικὰ δικαστήρια.

"Αρθρον 11.

Πότε αἱ πολιτικαὶ ἀγωγαὶ δύνανται νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια ὀρίζεται ἐν τῇ Ποινικῇ Δικονομίᾳ. Συνήθως ἡ πολιτικὴ διαδικασία ἀναβάλλεται μέχρι τέλους τῆς ποινικῆς.

ΕΠΔ. ἄρθ. 10, ΣΠΔ. ἄρθ. 7.

"Αρθρον 12.

Μόνον ὅταν ἡ πολιτικὴ δίκη περιέχῃ προδικαστικὸν ζήτημα τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ἀποφαίνονται κατ' ἐξαιρέσιν πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

ΕΠΔ. ἄρθ. 11, ΣΠΔ. ἄρθ. 8.

"Αρθρον 13.

'Αποφασισθέντος ἅπαξ τοῦ προδικαστικοῦ ζητήματος παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου, δὲν δύναται πλέον τὸ ἄλλο δικαστήριον, εἴτε πολιτικόν, εἴτε ποινικόν, νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐξέτασιν τοῦ αὐτοῦ ζητήματος.

ΕΠΔ. ἄρθ. 12, ΣΠΔ. ἄρθ. 9.

'Εν τῷ σχεδίῳ ΠνΔ.03 ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἡ διάταξις τοῦ εἰσαγ. ν. ἄρθ. 33, καθ' ἣν ἡ ἀθωωτικὴ ἢ ἀπαλλακτικὴ ἀπόφασις δὲν ἐμποδίζει τὸν παθόντα νὰ ἐπιδιώξῃ τὰς ἰδιωτικὰς του ἀπαιτήσεις ἐνώπιον τῶν πολ. δικαστηρίων κλπ. (Σημ. 'Επ.).—Τὸ ἀκριβὲς κείμενον τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθ. 33—ἄρθ. 13 ΠνΔ.03—ἔχει οὕτως: «Ἡ ἀθωωτικὴ ἢ ἀπαλλακτικὴ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου δὲν ἀποτελεῖ δεδικασμένον διὰ τὴν πολιτικὴν δίκην». Σαφῶς, κατὰ ταῦτα, ὁ κρῆς νομοθέτης ἀπέκλειε τὸ δεδικασμένον ἐκ πάσης ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως, ἀποστέρων τὴν ὑπὸ Κωστῆ ('Εγγ. ΠνΔ., ἐκδ. γ', § 83 σημ. 10' «Ν. Πανδέκταις», Γ', σελ. 541) γινομένην διάκρισιν, καθ' ἣν τὸ ἄρθ. 12 ΕΠνΔ. ἀποκλείει τὸ δεδικασμένον ἐκ μόνης τῆς ἀπολυούσης, ἄλλως ἀπαλλακτικῆς, ἀποφάσεως, τῆς μὴ ἀποφαινομένης περὶ τῆς μὴ ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, καθιεροῖ ὅμως τοῦτο ἐκ τῆς ἀρνούμενης τὴν ἐνοχὴν ἀθωωτικῆς, —ἐπόμενος δὲ τῇ γνώμῃ τοῦ Κωνσταντοπούλου (§ 287), καθ' ἣν ἐξ οἰασδῆποτε ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως δὲν παράγεται δεδικασμένον διὰ τὴν πολιτικὴν δίκην.—Ἡδὴ, ἀπὸ τῆς προσαρτήσεως τῆς Νήσου, ἀφ' ἧς τὸ ἐν ὄψει ἄρθ. δέον νὰ συναρμόζηται πρὸς τὸ ἄρθ. 12 τῆς ἔκτοτε ἰσχυούσης ΕΠνΔ. ἢ διὰ τῆς σημ. ὑπόμνησις δὲν ἔχει πρακτικὸν τόπον, μοιραίως δὲ τις μεταφέρεται εἰς τὸν κυκλῶνα τῶν γνωμῶν, ὅσαι μετὰ πολλῆς οὐξύτητος καὶ περισσῆς ἐνίοτε ἀσαφείας ἀνεπτύχθησαν ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ τοῦ ξέν λόγῳ θέματος (ταῦτα, ὡς καὶ τὰς ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ «προδικαστικοῦ ζητήματος» ἴδε ἐν «Ν. Πανδέκταις», Γ', λ. δεδικασμένον, Χ. Πράτσια «Τὸ δεδικασμένον κλπ.» § 10, Οἶκον.—Λιβ. §§ 73 καὶ 73α). Ἡ κρατοῦσα πάντως, ἰδίᾳ ἐν τῇ νμλ., γνώμη φαίνεται ἀκολουθοῦσα τὴν γραμμὴν τοῦ κρητὸς νομοθέτου.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΝ

ΠΑΡΑΓΙΝΟΜΕΝΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Α΄. Ὅτι δύο μόνον βαθμοὶ δικαιοδοσίας.

Ἄρθρον 14.

Πρὸς ἀπόφασιν τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων ὑπάρχουσι δικαστήρια Εἰρηνοδικῶν, Πρωτοδικῶν καὶ Ἐφετῶν, ἀλλὰ πάντοτε δύο μόνον βαθμοὶ δικαιοδοσίας δι' ἐκάστην πολιτικὴν ἀγωγὴν. Δὲν συγχωρεῖται νὰ εἰσαχθῇ ὑπόθεσις τις εἰς δικαστήριον κρίνον κατ' ἔφεσιν, παραλειπομένου τοῦ ἀρμοδίου κατωτέρου δικαστηρίου.

ΕΠΔ. ἄρθ. 13, ΣΠΔ. ἄρθ. 10.

Β΄. Ὅτι οὐδεὶς ἀφαιρετέος τῶν φυσικῶν αὐτοῦ δικαστῶν.

Ἄρθρον 15.

Οὐδεὶς δύναται ν' ἀφαιρεθῇ τοῦ φυσικοῦ αὐτοῦ δικαστοῦ. Ὅθεν ἄνευ συναινέσεως τῶν διαδίκων δὲν συνιστᾶται εἰδικὸν δικαστήριον πρὸς ἀπόφασιν δίκης τινός· καὶ ὁ ἀρμόδιος δικαστὴς δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀπόφασιν εἰς ἄλλον δικαστήν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 14, ΣΠΔ. ἄρθ. 11.

Γ΄. Αἰτήσεις καὶ παραγγελίαι.

Ἄρθρον 16.

Μόνον ἢ ἐπιχειρήσεις μερικῶν δικαστικῶν πράξεων χωροψίας, ἐξετάσεως μαρτύρων, ὀρκίσεως καὶ ἄλλων ὁμοίων πράξεων, δύναται νὰ ἀνατεθῇ, καθ' ἃς περιπτώσεις ὁ παρὼν νόμος τὸ συγχωρεῖ ρητῶς, εἰς ἄλλα μὲν ἰσόβαθμα δικαστήρια δι' αἰτήσεως, εἰς ὑποδεέστερα δὲ διὰ παραγγελίας. Τοιαῦται αἰτήσεις καὶ παραγγελίαι πρέπει νὰ ἐκτελῶνται τάχιστα.

ΕΠΔ. ἄρθ. 15, ΣΠΔ. ἄρθ. 12.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Α΄. Γενική δικαιοδοσία.

"Αρθρον 17.

Ἡ πολιτικὴ ἀγωγή δίδεται συνήθως εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς τοῦ ὁποῦ τὴν δικαιοδοσίαν ὑπάγεται ὁ ἐναγόμενος. Ἡ γενικὴ ἢ προσωπικὴ δικαιοδοσία παντὸς ἡμεδαποῦ εἶνε εἰς τὸ δικαστήριον τῆς μονίμου κατοικίας, τὴν ὁποίαν εἶχε καθ' ὄν καιρὸν ἐπεδόθη ἢ ἀγωγή, ἢ ἐὰν δὲν εἶχε κατοικίαν, εἰς τὸ δικαστήριον τῆς διαμονῆς του.

Οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀποδημοῦντες¹ ὑπάγονται εἰς τὸ δικαστήριον τῆς μονίμου κατοικίας καὶ ἐν ἐλλείψει ταύτης τῆς διαμονῆς, ἢν εἶχον ἐν τῇ ἡμεδαπῇ πρὸ τῆς ἀποδημίας των.² Ἐὰν οὐδεμίαν εἶχον τοιαύτην³ καθ' ὄν χρόνον παρήχθη ἢ ἐνοχή,⁴ ἐνάγονται εἰς τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου ἔνθα ἢ ἐνοχὴ παρήχθη ἢ ἔδει νὰ ἐκτελεσθῇ.

Ἡ μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἀγωγῆς μεταβολὴ τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς δὲν τροποποιεῖ τοῦ δικαστηρίου τὴν ἀρμοδιότητα.

ΕΠΔ. ἀρθ. 16, ΣΠΔ. ἀρθ. 13, εἰσαγ. ν. ἀρθ. 21.

Ἡ α΄ παρ. ἀκολουθεῖ τὴν διατύπωσιν τοῦ ἀρθ. 13 ΣΠΔ., ἔνθα, (ὡς καὶ διὰ τῆς ΓΠΔ) πρὸς ρύθμισιν τῆς δωσιδικίας τοῦ ἐναγομένου ὀρίζεται ἢ κατοικία ἢ διαμονὴ του καθ' ὄν χρόνον ἐπεδόθη ἢ ἀγωγή (σὺχὶ ἡγέρθη, ὡς κατὰ τὴν ΕΠΔ.) ἢ β΄ παρ. εἶναι ἀνάπτυγμα τῆς διὰ τοῦ ἀρθ. 21 εἰσαγ. ν. γενομένης τροποποιήσεως τοῦ ἀρθ. 6 ΠΔ.80· διὰ τῆς γ΄ δὲ παρ. ρητῶς ὀρίζεται ὅτι ἡ ἀρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου δὲν μεταβάλλεται ἐκ τῆς μετὰ τὴν ἐπίδοσιν μεταβολῆς τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς. Τέμνονται οὕτως αἱ ἐν Ἑλλάδι γεννηθεῖσαι, λόγῳ διαφόρου διατύπωσης, σχετικαὶ συζητήσεις (Οἰκ.—Λιβ. § 31 σημ.· εἰρήσθω ὅτι διάταξις ἀντιφατικὴ, ὡς ἢ τοῦ ἀρθ. 575 ἐδ. 2 ΕΠΔ., δὲν ὑπάρχει ἐν ΠΔ.03).

¹ Ἡμεδαποί.

² Ἡ ἐν Ἑλλάδι ἐρμηνεία, ἐλλείψει θετικῆς διατάξεως, διχάζεται (βλ. Οἰκον.—Λιβ. § 31 σημ. 6).

³ Εἶχον δηλονότι ἀποδημῆσει.

⁴ Ὑπὸ εὐρείαν ἔννοιαν—ὕποχρέωσις.

"Αρθρον 18.

Λόγῳ γενικῆς δωσιδικίας ὑπάγονται: 1) Τὸ Δημόσιον εἰς τὰ δικαστήρια τῆς πρωτεύουσας πλὴν ἐὰν ἐν συγκεκριμέναις περιπτώσεσιν ὀρίζεται τὸ ἐναντίον, 2) αἱ κοινότητες καὶ τὰ σωματεῖα εἰς τὸ Δικαστήριον, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποῦ ὑπάρχει ἢ διεύθυνσις αὐτῶν, 3) αἱ ἐμπορικαὶ ἐταιρεῖαι, εἰς τὸ Δικαστήριον τοῦ τόπου ἔνθα εἶναι αὐταὶ καθιδρυμένα. Εἰς τὸ

Δικαστήριο, ἐντὸς τῆς περιφέρειας τοῦ ὁποίου εἶχε τὴν κατοικίαν του ὁ κληρονομηθεὶς,² εἰσάγονται μέχρι τῆς διανομῆς τῆς κληρονομίας πᾶσαι αἱ μεταξὺ κληρονόμων διαφοραὶ ἢ ἀγωγαὶ τρίτων ἀφορώσαι ἀπαιτήσεις κατὰ τοῦ κληρονομηθέντος.

Εἰς τὸ αὐτὸ Δικαστήριον εἰσάγονται αἱ περὶ ἀπαιτήσεως[,] διακατοχῆς τῆς κληρονομίας, περὶ κληροδοτημάτων ἢ ἐκτελέσεως ἄλλων τελευταίων βουλήσεων ἀγωγαί, ἐν ὧσφ ὁ κληρονόμος δὲν ἀπεδέξατο τὴν κληρονομίαν.³

“Ἄν πρόκειται περὶ κληρονομίας κατοικοῦντος ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ, λαμβάνεται ὑπ’ ὄψιν ἡ τυχὸν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ τελευταία αὐτοῦ διαμονή, καὶ τοιαύτης μὴ ὑπαρχούσης αἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ἀναφερόμεναι ἀγωγαί, εἰσάγονται εἰς τὰ Δικαστήρια τῆς πρωτεύουσας «τοῦ Κράτους».⁴

ΕΠΔ. ἄρθ. 17, ΣΠΔ. ἄρθ. 14.

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. 4257 τῆς 6 Αὐγούστου 1929., κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἅτινα ἀντικατέστησαν τὰς λέξεις «τῆς Νήσου».

¹ Τὸ ἐδ. 1 ἄρθ. 17 ΕΠΔ ἀφῆρέθη ὡς περιττόν.

² Τοῦτο εἶναι τὸ δικαστήριον «der Eröffnung der Succession» (τῆς ἀνοίξεως τῆς κληρονομίας), ὡς φέρει τὸ γερμ. κείμενον τοῦ ἐδ. 5 ἄρθ. 17 ΕΠΔ., ἐν ᾧ τὸ ἐλλ. ἐσφαλμένως ἔχει: «τὸ δικαστήριον ὅπου ἔκκεται ἡ κληρονομία» (Λιβαδᾶς ἐν Οἰκον. § 32, σημ. 8α) καὶ ἐν συνεχείᾳ § 2).

³ Ἀκολουθεῖται ἡ ὀρθὴ κατ’ Οἰκονομίδην (§ 32 σημ. 8) διατύπωσις τῆς β’ περιόδου τοῦ ἐδ. 5 ἄρθ. 17 ΕΠΔ.: Ἀγωγαὶ τῆς παρ. ταύτης εἶναι 1) ἡ περὶ ἀπαιτήσεως τῆς κληρονομίας—hereditatis petitio (εἶναι πρόδηλον ὅτι ἐκ παραδρομῆς ἐν τῷ κειμένῳ, καὶ τῷ ἀρχικῷ καὶ τῷ τροποποιηθέντι, παρελείφθη τὸ ἐντὸς [] κόμμα), 2) ἡ περὶ κτήσεως τῆς νομῆς τῆς κληρονομίας καὶ 3) αἱ περὶ κληροδοτημάτων ἢ ἄλλων τελευταίων βουλήσεων.—Ἡ δωσιδικία αὕτη παύει μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς κληρονομίας (ἐλαφρὰ παρέκκλισις ἀπὸ Οἰκον.—loc. cit., καθ’ ὄν, συμφώνως τῷ ἐδ. 5 ἄρθ. 17 ΕΠΔ, αὕτη παύει μετὰ τὴν εἰς τὸν κληρονόμον ἐγχείρισιν τῆς κληρονομίας, ἥτοι τὴν ἀνάμειξιν αὐτῆς μετὰ τῶν λοιπῶν περιουσιακῶν τοῦ στοιχείων). Σαφῶς ἐκ τῆς διατυπώσεως τῆς παρ. ταύτης ἐν σχέσει πρὸς τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς προηγ. προκύπτει ὅτι ἀκολουθεῖται ἡ γνώμη τοῦ Οἰκονομίδου (loc. cit. καὶ σημ. 5 καὶ 6—contra Λιβαδᾶς μετὰ σημ. 8α § 3, Εὐκλείδης § 52 σημ. 3), καθ’ ἣν ἡ δωσιδικία τῆς κληρονομίας, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ κληρονομουμένου, περατοῦται ἐν μὲν ταῖς περιπτώσεσι τῆς τελευταίας περιόδου τῆς προηγ. παρ. μετὰ τὴν διανομὴν τῆς κληρονομίας μεταξὺ πλειόνων κληρονόμων, ἐν δὲ ταῖς περιπτώσεσι τῆς παρ. ταύτης μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς κληρονομίας ἀπὸ μέρους ἐνὸς κληρονόμου, εἴτε καὶ πλειόνων.

⁴ Ἀναπληροῦται κενὸν ὑπάρχον ἐν ἐδ. 5 ἄρθ. 17 ΕΠΔ.· τὰ αὐτὰ ἐν τούτοις δέχεται ὁ Εὐκλείδης (§ 52 σημ. 4, καὶ § 57 σημ. 2—contra Οἰκονομίδης § 32 σημ. 6).

“Ἄρθρον 19.

Τὴν γενικὴν δωσιδικίαν τρίτου τινὸς παρακολουθοῦσιν ὡς

ἐφεξῆς.—1. Αἱ σύζυγοι τὴν τοῦ συζύγου καὶ μετὰ τὴν διάζευξιν αὐτῶν· ἐὰν ὅμως αὐταὶ ἐμπορευῶνται νομίμως, διὰ τὰς ἐκ τῆς ἐμπορίας των σχέσεις θεωροῦνται κάτοικοι ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐξασκοῦσι τὸ ἐμπόριόν των.¹—2. Αἱ χῆραι, ἐν ὄσῳ δὲν μεταβάλλουσι τὴν κατάστασιν τῆς χηρείας των, τὴν τοῦ ἀποθανόντος συζύγου των.—3. τὰ γνήσια καὶ τὰ τοῦτοις ὅμοια τέκνα, ἐν ὄσῳ δὲν ἀποκτήσωσιν ἰδιαιτέραν δωσιδικίαν, τὴν τοῦ πατρὸς των καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ.—4. Νόθα τέκνα, τὴν τῆς μητρός. Ἐὰν δὲ μεταβάλωσιν αἱ διαζευγμένοι σύζυγοι, αἱ χῆραι ἢ τὰ τέκνα τὴν κατοικίαν των, καθίσταται ἀρμόδιον τὸ δικαστήριον τῆς νέας αὐτῶν κατοικίας.—5. Οἱ διατελοῦντες ὑπὸ ἐπιτροπείαν, τὴν τοῦ ἐπιτρόπου.²

[ΕΠΔ. ἄρθ. 18, ΣΠΔ. ἄρθ. 15]. Προσθήκαι κατὰ τὰς ὑποδείξεις καὶ διδασκαλίαν τῶν συγγραφέων (Σημ. Ἐπ.).

¹ Τὰ περὶ ἐμπορευομένων ὑπάνδρων γυναικῶν διετυπώθησαν συμφώνως τῇ γνώμῃ τοῦ Dalloz, πρὸς ἣν συντάσσεται καὶ ὁ Οἰκονομίδης (§ 33 σημ. 1).

² ΑΚ. ἄρθ. 44—ΕΑΝ. ἄρθ. 94.

Β'. Ἐξαίρεσεις.

Ἄρθρον 20.

Τῆς γενικῆς δικαιοδοσίας τοῦ ἐναγομένου ἐξαίρουνται.—1. Διαφοραὶ διαχειρίσεως διεξαγόμεναι κατὰ παραγγελίαν δικαστηρίου τινός· αὐταὶ καθὼς καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν προερχόμεναι λογιστικαὶ δίκαι, ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ παραγγέλαντος δικαστηρίου.—2. Ἀνταγωγαί, ἐὰν αὐταὶ εἶναι δεκταὶ καὶ εἰσῆχθησαν κατὰ τοὺς νομίμους τύπους γίνονται καὶ παρὰ τῷ δικαστηρίῳ, ὅπου εἶνε ἐκκρεμῆς ἢ ἀγωγή, καὶ τότε προσέτι, ὅταν ὁ ἐνάγων παραιτῇ ταύτην.—3. Αἱ κατὰ τὴν κατάσχεσιν πράγματός τινος ἢ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν προσωπικῆς κρατήσεως ἐγερθεῖσαι διαφοραὶ ἀποφασίζονται παρὰ τοῦ δικαστηρίου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν περιφέρειαν εὐρίσκεται τὸ κατασχεθὲν πρᾶγμα, ἢ ἐξετελέσθη ἢ πρόκειται νὰ ἐκτελεσθῇ ἢ προσωπικὴ κράτησις.—Κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν τὸ δικαστήριον, γενομένης αἰτήσεως, ἀποφαινεται τὴν εἰς τὴν συνήθη δωσιδικίαν τοῦ ἐναγομένου παραπομπὴν τῆς κυρίας ἀπαιτήσεως.

ΕΠΔ. ἄρθ. 19, ΣΠΔ. ἄρθ. 16.

Ἐκ τοῦ ἄρθ. 19 ΕΠΔ. ἀφῆρέθη τὸ ἐδ. 1 ὡς περιττόν· ὡσαύτως ἀφῆρέθη τὸ ἐδ. 5, οὕτω δὲ κατὰ τὸ ἐν ὄψει ἄρθ. οὐδέποτε τὸ δικαστήριον τῆς ἐνεργηθείσης συντηρητικῆς κατασχεσεως ἢ προσ. κρατήσεως καθίσταται ἐκ τῶν πράξεων τούτων, ἂν δὲν συντρέχῃ ἄλλη τις δωσιδικία, ἀρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῆς κυρίας ἀπαιτήσεως.—Πρβλ. ἄρθ. 794 (καὶ σημ. ὑπό), 788, 691 ΠΔ.03, 351 ΠΔ.80.

Ἔρθρον 21.

Πραγματικά ἀγωγαί, ἀφορῶσαι ἀκίνητα κτήματα, ὡσαύτως ἀγωγαί μικταί, καί αἱ προσωπικά, αἱ ἀπευθυνόμεναι κατὰ παντός διακατόχου, καθῶς καί αἱ περὶ τῆς διακατοχῆς τοιούτων ἀντικειμένων, δίδονται εἰς τὸ δικαστήριον, ἐντὸς τῆς περιφέρειας τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ ἀκίνητον κτῆμα.¹ Ἐὰν ἡ ἀγωγή ἀναφέρηται εἰς δουλείαν πραγματικὴν ἐπὶ ἀκινήτου ἢ θέσις τοῦ δουλεύοντος κτήματος ρυθμίζει τὴν δωσιδικίαν.² Διαφοραὶ δὲ λόγῳ διαταράξεως τῆς κατοχῆς ὕδατος ὑπάγονται εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς οὗ τὴν περιφέρειαν ἐγένετο ἡ διατάραξις.

Ἐὰν πρᾶγμα τι κεῖται ἐν περιφερείαις πλειόνων δικαστηρίων, κατὰ πάσας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἧς ἡ τοποθεσία τοῦ πράγματος ρυθμίζει τὴν ἀρμοδιότητα, ὁ ἐνάγων ἔχει τὴν ἐκλογὴν μεταξὺ τῶν διαφόρων τούτων δικαστηρίων· τὸ αὐτὸ ἰσχύει ὅταν εἶναι ἀμφίβολον ποῖον ἐκ τῶν πλειόνων τούτων δικαστηρίων εἶναι τῆς τοποθεσίας τοῦ πράγματος ἀρμόδιον.

ΕΠΔ. ἄρθ. 20, ΣΠΔ. ἄρθ. 17. Ἡ προσθήκη ἐλήφθη ἐκ τῆς ΓΠΔ. § 24 [καὶ ἐν συνεχείᾳ τοῦ ΑΝΔ. § § 82 καὶ 84]. Ὑπ. νμοχ. ἄρθ. 29—30 [καὶ 32 παρ. 1]. (Σημ. Ἐπ.).—Διὰ τῆς προσθήκης συμπληροῦνται κενὰ ὑπάρχοντα ἐν τῇ ΕΠΔ., συμφῶνως πρὸς εἰδικὰς διατάξεις τὰς ὁποίας περιλαμβάνουν νεώτεροι Δικονομίαι, ὧν τινὰς περισυνέλεξε κατὰ τὰ ἄνω ὁ κρῆς νομοθέτης.

¹ Ἀκολουθεῖται τὸ ἄρθ. 17 ΣΠΔ., κατὰ τὴν αἰτιολ. ἐκθ. τῆς ὁποίας τὸ ἄρθ. 20 ΕΠΔ. ἐτροποποιήθη, «περιληφθεῖσων ἐν αὐτῷ καὶ τῶν προσωπικῶν ἀγωγῶν, αἵτινες κατὰ παντός διακατόχου ἀρμόζουσιν».

² Τὰ αὐτὰ καὶ διὰ τοὺς νομίμους περιορισμοὺς τῆς κυριότητος (Stein—Jonas § 24)—περὶ ὧν τὰ ἄρθ. 318 καὶ ἐπ. ΑΚ.

Ἔρθρον 22.

Δίκαι αἱ ὁποῖαι ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας τοιαύτην συνάφειαν, ὥστε δὲν δύνανται νὰ χωρισθῶσι χωρὶς ἐπιβλαβοὺς ἐπιρροῆς εἰς τὴν διαδικασίαν ἢ τὴν ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως, καθῶς ὅλαι αἱ προπαρασκευαστικά καὶ ἀφορῶσαι προδικαστικόν, παροδικόν, ἢ παρεμπύπτον τι ζήτημα, εἰσάγονται εἰς τὸ κατὰ τὴν κυρίαν δίκην ἀρμόδιον δικαστήριον. Εἰς τὸν κανόνα τοῦτον ὑπάγονται ἰδίως ὅλαι αἱ παρεμπύπτουσαι ἀγωγαὶ καὶ αἱ περὶ ἐγγυήσεως, ὡσαύτως καὶ ὅλαι αἱ διαφοραὶ αἱ περὶ τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων καθ' ὅσον δὲν ὀρίζει ἄλλως ὁ ὑπ' ἀριθ. 50 Νόμος περὶ ἀμοιβῆς δικηγόρων.¹

ΕΠΔ. ἄρθ. 21, ΣΠΔ. ἄρθ. 18.

¹ Ἡ δὴ ἐπὶ δικηγόρων ἐν ἰσχύϊ Κῶδιξ.—Ὁ ν. 50 Κρ. Πολ. εἶχε παύσει ἰσχύων ἀφ' ἧς εἰσήχθη ἐν Κρήτῃ ὁ ΕὐργΔ., μεθ' οὗ συνεισήχθη καὶ ὁ ἐλλ. ν. Γ'—ΟΓ' περὶ δικηγόρων, ἰδίας περιέχων διατάξεις ὡς πρὸς τὴν ἀμοιβὴν αὐτῶν.

Γ'. Ἐκλεκτικὸν δικαίωμα τοῦ ἐνάγοντος.

"Άρθρον 23.

Ὁ ἐνάγων ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ.—1. ἢ τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 ἀρμόδιον δικαστήριον, ἢ τὸ δικαστήριον τῆς διαμονῆς τέκνων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπομεμακρυσμένα τῆς πατρικῆς τῶν οἰκίας ὡς μαθητεύοντες, τεχνῖται, χειροτέχναι, στρατιῶται ἢ ὑπηρεταί.—2. Ἐὰν πρόκειται νὰ ἐναχθῶσι πολλὰ πρόσωπα εἴτε διὰ προσωπικῆς εἴτε δι' ἐμπραγμάτου ἀγωγῆς ὑπαγόμενα ἕκαστον εἰς διάφορον δικαιοδοσίαν, ἐν τῶν διαφόρων τούτων δικαστηρίων.—3. Κατὰ ξένας ὑποθέσεις διεξαγομένας κατὰ παραγγελίαν ἢ ἄνευ παραγγελίας καὶ κατὰ τὰς ἐντεθεθεν προερχομένας λογιστικὰς δίκας, ἐὰν αἱ τοιαῦται διαχειρίσεις δὲν διεξήχθησαν κατὰ παραγγελίαν δικαστηρίου τινός, ἤτοι τὴν γενικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐναγομένου, ἢ τὸ δικαστήριον βέντος τῆς περιφέρειας τοῦ ὁποίου διαχειρίζεται ἢ ὑπόθεσις.—4. Εἰς ὅλας τὰς ἀγωγὰς τὰς ἔκ τινος συμβολαίου προελθούσας καὶ γινομένας ἕνεκα μὴ ἐκτελέσεως πρὸς ἀποζημίωσιν ἢ πρὸς ἐκτέλεσιν ἢ πρὸς ἀκύρωσιν ἢ κατάργησιν τοῦ συναλλάγματος, ἤτοι τὴν γενικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐναγομένου, ἢ τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου ἔνθα ἔπρεπεν ἢ συνωμολογήθῃ νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ συμβόλαιον.—5. Εἰς πραγματικὰς ἀγωγὰς, προερχομένας ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας, ἐὰν αὗται ἀφορῶσι πλείονα εἰς τὴν περιφέρειαν διαφόρων δικαστηρίων κείμενα ἀκίνητα κτήματα, καὶ ἀπευθύνονται καθ' ἑνὸς ἢ πολλῶν προσώπων, ἐν τῶν διαφόρων τούτων δικαστηρίων.—6. Εἰς ἰδιωτικὰς ἀπαιτήσεις, προερχομένας ἔκ τινος κολασίμου πράξεως, καὶ ἐὰν αὗται δὲν προβάλλονται ἐνώπιον ποινικοῦ δικαστηρίου, ἤτοι τὴν γενικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐναγομένου ἢ τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου, ἔνθα ἐτελέσθη ἢ πράξις.—7. Εἰς δίκας ἀφορώσας τὴν ἐμπορίαν, ἢ τὰς συναλλαγματικὰς, ἢ τὸ δικαστήριον τῆς κατοικίας τοῦ ἐναγομένου, ἢ τὸ τοῦ τόπου τῆς συνάψεως τοῦ συμβολαίου ἢ τὸ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως.

ΕΠΔ, ἀρθ. 22, ΣΠΔ, ἀρθ. 19. Τὸ ἐδ. 4 ἐτροποποιήθη συμφώνως ταῖς παρατηρήσεσι τοῦ Οἰκονομίδου, Ἐγγ. § 38 σημ. 4 (Σημ. Ἐπ.).—Ἀντιγράφεται ἐπὶ λέξει τὸ ἀρθ. 19 ΣΠΔ., καὶ κατ' ἄλλα ἐδ. παραλλάσσον τοῦ 22 ΕΠΔ. ἰδοῦ σχετικὸν ἀπόσπασμα τῆς αἰτιολ. ἐκθ. ΣΠΔ.: «Τὸ ἀρθ. τοῦτο ἐτροποποιήθη ὡς ἑξῆς. Ἡ [ἐν ἐδ. 2] δικαιοδοσία κατὰ πολλῶν ἐναγομένων διὰ προσωπικῆς ἀγωγῆς ἐπεξετάθη καὶ ὅταν οὗτοι ἐνάγωνται δι' ἐμπραγμάτου ἀγωγῆς οὐδενὸς λόγου συντρέχοντος νάποκλεισθῶσιν αἱ ἀγωγαὶ αὗται τῆς ἐν τῷ ἄρθ. τούτῳ ὀριζομένης δικαιοδοσίας. Ἐν ἐδ. 4 προσετέθη ὡς τόπος δικαιοδοσίας καὶ τὸ δικαστήριον ἔνθα ὡς ἐκ. τῆς φύσεως τοῦ συμβολαίου ἢ ἐκ τῆς συμφωνίας τῶν μερῶν πρόκειται νὰ ἐκτελεσθῇ ἢ σύμβασις, καθ' ἣν ὑπόδειξιν καὶ ὁ Οἰκονομίδης ποιεῖται ἐν σημ. 4 § 38

τῆς τελευταίας ἐκδόσεως τοῦ Ἐγγ. Ἐν τῷ ἐδ. 5 ἡ δωσιδικία ἐπὶ πραγματικῶν ἀγωγῶν ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας προερχομένη ἐπεξετάθη οὐχὶ μόνον ὅταν πρόκειται ἀγωγή καθ' ἑνός, ἀλλὰ καὶ κατὰ πολλῶν προσώπων· καὶ τοῦτο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παρατηρήσεων τοῦ Οἰκονομίδου [§ 37 σημ. 7]·

Δ'. Προτεραιότης.

Ἄρθρον 24.

Μεταξὺ πλειόνων ἀρμοδίων δικαστηρίων ἔχει ὁ ἐνάγων τὴν ἐκλογὴν· αὕτη συντελεῖται σὺν τῇ κοινοποιήσει τῆς ἀγωγῆς εἰς τὸν ἐναγόμενον.

Ὅσακις τις εἶναι ἐνάκτεος ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδικείου τόπου τινός ἐν ᾧ πλείονα ἐδρεύουσιν Εἰρηνοδικεῖα, ἡ ἀγωγή εἰσάγεται εἰς ἐκεῖνον τῶν πλειόνων Εἰρηνοδικείων ἐν τῇ περιφέρειᾳ τοῦ ὁποῦο ὁ ἐναγόμενος ἔχει τὴν κατοικίαν του ἢ ἐν ἐλλείψει τοιαύτης τὴν διαμονὴν του. Ἐὰν ἐν τούτοις ὁ ἐναγόμενος δὲν διαμένῃ πραγματικῶς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἔχει ὁ ἐνάγων τὴν ἐκλογὴν μεταξὺ τῶν πλειόνων Εἰρηνοδικείων.

ΕΠΔ. ἄρθ. 23, ΣΠΔ. ἄρθ. 20. Ἡ προσθήκη [ἢ β' παρ.] ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἄρθ. 55 ὑπ. νμοχ. (Σημ. Ἐπ.).—Ἡ α' παρ. παρεκκλίνει ἐν τῇ διατυπώσει τῶν ὡς εἴρηται ἄρθ. 23 καὶ 20, ἀντιγράφουσα ἐπὶ λέξει τὸ ἄρθ. 54 ὑπ. νμοχ.· καὶ ἡ μὲν α' περίοδος αὐτοῦ εἶναι αὐτουσία ἢ § 35 ΓΠΔ. ἡ δὲ β' συνεπτυγμένως μεταφέρει τὰς διατάξεις τῶν §§ 271. 3, καθ' ἣν «δι' ἐγέρσεως τῆς ἀγωγῆς ἐνώπιον δικαστηρίου ἐξαντλεῖται τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς...», καὶ 253, καθ' ἣν «ἡ ἔγερσις τῆς ἀγωγῆς ἐπέρχεται διὰ κοινοποιήσεως δικογράφου».—Κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθ., τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς ἀναλίσκεται διὰ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀγωγῆς. Οἱ Stein—Jonas παρατηροῦν (§ 35) ὅτι διὰ τῆς ἐκλογῆς δὲν θίγεται τῶν λοιπῶν δικαστηρίων ἡ ἀρμοδιότης· τοῦτο προδήλως σημαίνει ὅτι χρεῖας καλούσης, ὡς ὅταν ἡ ἀγωγή ἀπορρίπτεται ὡς μὴ εἰσαγώγιμος, δύναται οἰονδήποτε τούτων νὰ καταστῇ ἀρμόδιον (πρβλ. καὶ Λιβαδᾶν ἐν Ἐγγ. § 45 σημ. 2α).—Ἡ β' παρ. στερεῖται πάσης πρακτικῆς χρησιμότητος, καθ' ὅσον οὐδέποτε ἐθεσπίσθη ἡ λειτουργία ἐν πόλει τῆς Νήσου πλειόνων τοῦ ἐνός εἰρηνοδικείου.

Ε'. Παρέκτασις.

Ἄρθρον 25.

Ὅστις ἐναντίον τῶν ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις ὠρισμένων ἐνήχθη εἰς ἀναρμόδιον δικαστήριον, δύναται νὰ προσβάλλῃ τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου. Τούτου γενομένου, τὸ δικαστήριον ἀποφασίζει περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀρμοδιότητος.

Ἐὰν ὁ ἐναγόμενος, χωρὶς νὰ προτείνῃ πρὸ πάσης ἄλλης ἐνστάσεως, τὴν ἀναρμοδιότητα, ἀπήντησεν ἐνώπιον τοῦ μὴ ἀρμοδίου δικαστηρίου τὸ δικαστήριον τοῦτο καθίσταται ἀρμόδιον διὰ παρέκτάσεως τῆς δικαιοδοσίας, καθ' ὅσον δὲν πρόκειται περὶ ἀπολύτου ἀναρμοδιότητος.

ΕΠΔ. άρθ. 24, ΣΠΔ. άρθ. 21.

Δέν ἐπιβάλλεται ἡ ἀγόρευσις τοῦ εἰσαγγελέως.—Ποῖος κατὰ χρόνον νόμος, ἐν σιγῇ τοῦ νομοθέτου καὶ ἐφ' ὅσον δὲν πρόκειται θέμα δημοσίας τάξεως, ρυθμίζει τὴν ἀρμοδιότητα; Ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν ἐρμηνείαν (Οἶκον.—Λιβ. § 7, δ' καὶ σημ. 6, Εὐκλ.—Παπ. § 12 σημ. 1, κλπ.), ὁ κατὰ τὴν ἐγγραφὴν τῆς ἀγωγῆς εἰς τὸ πινάκιον ἰσχύων, καθ' ὅσον ἄλλως θὰ ἠδύναντο νὰ προσβληθοῦν δικαίωματα κεκτημένα διὰ τῆς ἐγγραφῆς, δυνάμει τοῦ άρθ. 575 παρ. 2 ΕΠΔ. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ΠΔ. τὰς ἐν γένει συνεπείας τῆς ἐγγραφῆς ἐπάγεται ἡ κοινοποίησις τῆς ἀγωγῆς (ἄρθ. 17 παρ. 3, ἄρθ. 24 παρ. 1, ἄρθ. 152 ἐδ. 5) ἐν Κρήτῃ, ἄρα, ὁ κατὰ τὴν κοινοποίησιν ἰσχύων νόμος ρυθμίζει τὴν ἀρμοδιότητα, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον.

ΣΤ'. Βάσικος τῆς ἀρμοδιότητος.

"Αρθρον 26.

Ἐὰν τὸ δικαστήριον, ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητος τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης, δὲν εἶναι ἀρμόδιον ἢ ὁ ἐναγόμενος δὲν ἐνεφανίσθη εἰς τὸ δικαστήριον, τὸ δικαστήριον ἀποφαίνεται αὐτεπαγγέλτως τὴν «ἀναρμοδιότητά του» καὶ παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον¹, ὡς παρομοία παραπομπή, καὶ οὐχὶ ἀπόρριψις τῆς ἀγωγῆς, χωρεῖ καὶ ὁσάκις κατ' ἔνστασιν τοῦ ἐναγομένου τὸ δικαστήριον ἀποφαίνεται ἑαυτὸ ἀναρμόδιον.

[ΕΠΔ. άρθ. 25]. Ἡ προσθήκη περὶ παραπομπῆς τῆς ἀγωγῆς συμφῶνας τῷ εἰσαγ. ν., ἄρθ. 21 (Σημ. Ἐπ.).

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ δ. Κρ. Πολ. ὑπ' ἀριθ. 106 τῆς 29 Νοεμβρίου 1903, κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἀτινα ἀντικατέστησαν τὰς λέξεις «ἀρμοδιότητά του».

Τὸ νμοχ. Γούναρη ἐν ἄρθ. 5 διελάμβανε συναφῆ περὶ παραπομπῆς τῆς ἀγωγῆς τροπολογίαν τοῦ ἄρθ. 25 ΕΠΔ., ἣτις ὅμως κατεκρίθη ὑπὸ τῆς συντάξεως τῆς Ἐφ. Ἑλλ. καὶ Γαλλ. Νμλ. (22, σελ. 463) καὶ τοῦ Σπ. Εὐκλείδου (αὐτ. σελ. 426, πρβλ. καὶ ἐπίκρισιν ἰδίου τοῦ κατ' ἔτος 1905 κατατεθέντος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν νμοχ. Δ. Βοκοτοπούλου, ἐν 26, σελ. 65, Θέμ. ΙΖ', σελ. 434). Τελευταίως ἐν τούτοις (ν. δ. 4 Σεπτεμβρίου 1925, κυρωθὲν ὑπὸ ν. 3887) τὸ ἄρθ. 25 ΕΠΔ. ἐτροποποιήθη συμφῶνως.—Τὸ ἄρθ. ἀφορᾷ πᾶν εἶδος ἀναρμοδιότητος.—Καὶ ἐνταῦθα δὲν ἐπιβάλλεται ἡ ἀγόρευσις τοῦ εἰσαγγελέως.

¹ Γενομένης δεκτῆς τῆς ἐνοστάσεως ἀναρμοδιότητος καὶ ἀποφαινομένου τοῦ δικαστηρίου τὸ ἀναρμόδιον αὐτοῦ, παραπέμποντος δὲ τὴν διαφορὰν εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον, ὡς ὀρίζει τὸ ἄρθ. 26 ΠΔ., χωρὶς ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει νάπορριπῆται ἡ ἀγωγή, ἢ περὶ τούτου ἀπόφασίς του, λύουσα μεταξὺ τῶν διαδίκων τελειωτικῶς τὸ τῆς ἀρμοδιότητος ζήτημα καὶ ἀπεκδύουσα αὐτὸ τῆς ἐξουσίας πρὸς τὸ δικάσαι, εἶναι κατὰ τοῦτο ὀριστικὴ ὅθεν ὀφείλει τὸ δικαστήριον, κατὰ τὸ ἄρθ. 211 ΠΔ., ὅπως καταδικάσῃ τὸν ἠττώμενον ἐνάγοντα εἰς τὰ ἐκ τῆς ἐνώπιόν του διαδικασίας προξενηθέντα τῷ ἐναγομένῳ δαπανήματα (Glasson, Précis, τόμ. 1, σελ. 346, Garsonnet τόμ. III, §§ 433, 434) (ΕΧ. 38/1909).—Ὅρθῶς κρίνεται ὅτι ἡ παραπέμπουσα ἀπόφασίς εἶναι ὀριστικὴ, ἐκ τούτου δὲ συνακολουθεῖ καὶ τὸ ὅτι αὐτὴ ὑπόκειται εἰς ἐφθεῖν αὐτοτελεῖ (ΠΔ. ἄρθ. 576) καὶ εἰς ἀνάφρσιν (ΕΠΔ. ἄρθ. 812). Ἐναντίως τῆς γνώμης ταύτης ὁ Γιδόπουλος («Ἡ

Δικον. Ἀκυρότης», ἔκδ. Β', § 15 σημ. 7), λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὴν περίπτωσιν τῆς προσωπικῆς μόνον ἀναρμοδιότητος καὶ σχετικῶς ὑποστηρίζων ὅτι δὲν εἶναι ὀριστικὴ ἢ ἀπόφασις ἢ ἀπεκδύουσα τῆς ἐξουσίας τῆς ἐκδικάσεως τὸ ἐν δικαστήριον, ἀλλ' ἐπὶ σκοπῷ ἐκδικάσεως παρ' ἑτέρου ὁμοιοβάθμου, ὅτε ἡ δίκη δὲν περατοῦται ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ, συνεχιζομένη ἐν αὐτῷ. Παλαιότερον εἶχε διατυπώσει ἀμφιβολίας ὁ Σπ. Εὐκλείδης ἐν τῇ ἄνω μνησθείσῃ ἐπικρίσει τῆς διατάξεως τοῦ νμοχ. Γούναρη, προτείνας ὅπως πρὸς ἀποφυγὴν αὐτῶν ὀρισθῆ ἀπλῶς ὅτι ἡ ἐνώπιον τοῦ ἀναρμοδίου δικαστηρίου ἀγωγή (ἀπορριπτομένη) ἐπάγεται τὰς ἐν γένει συνεπειὰς τῆς ἐπιδόσεως τῶν ἀγωγῶν—εἰς ὃ ἀληθῶς ἀπέβλεψεν ὁ νομοθέτης, θεοσιζῶν τὴν παραπομπὴν ἀντὶ τῆς ἀπορρίψεως—, ἐν δὲ τῷ συγγραμμάτι αὐτοῦ (§ 128 σημ. 1, III, δ') ἐδίδαξεν ὅτι ὀριστικὴν ἀπόφασιν ἀποτελεῖ ἢ ἀποφαινομένη τὸ δικαστήριον ἀναρμοδίον καὶ παραπέμπουσα τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο (οὐχὶ τὴν ἀγωγὴν) εἰς τὸ ἀρμόδιον, εἰς ὃ εἰσάγεται διὰ νέας ἀγωγῆς. Πρὸς τὰς γνώμας δὲ ταύτας συνετάχθη τελευταίως ἡ Ε.Α.Θ. 11/32 (Θέμ. ΜΓ', σελ. 905—μόνη, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, ἐπιληφθεῖσα τοῦ ζητήματος μετὰ τῆς νεαρᾶν τροποποίησιν τοῦ ἄρθ. 25 Ε.Π.Δ.), ἥτις ἐπικαλεῖται πρὸς ὑποστήριξιν καὶ τὴν Ὁλομ. Α.Π. 41/1916 (Θέμ. ΚΖ', σελ. 369), δεχομένην ὅτι δὲν εἶναι ὀριστικὴ ἢ ἀπόφασις ἐφετείου ἢ μετὰ παραδοχὴν τῆς ἐφέσεως ἀναπέμπουσα εἰς τὸ πρωτοδικεῖον τὴν ὑπόθεσιν. Ἐνεὶ ἀνακινήσεως οἰασθήποτε τοῦ ἀκανθώδους ἀληθῶς ζητήματος τοῦ τίνες ἀποφάσεις εἶναι ὀριστικαί, μετὰ τὴν σταθερὰν προσχώρησιν τῆς παρ' ἡμῖν ἐρμηνεύσεως καὶ νῦν, πρὸς τὴν οἰκονομίαιον διδασκαλίαν, καθ' ἣν ὀριστικαὶ ἀποφάσεις εἶναι αἱ τὴν δίκην περατοῦσαι καὶ ἀπεκδύουσαι τὸν δικαστὴν πάσης περαιτέρω ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ἐξουσίας, φρονοῦμεν ὅτι τὰ στοιχεῖα τῆς διδασκαλίας ταύτης, ἐρεισθείσης ἐπὶ διατάξεων ὁμοίων πρὸς τὰς ἐν Κρήτῃ ἰσχυροῦσας, συγκεντροῖ ἢ ἀπόφασις ἢ παραπέμπουσα τὴν ἀγωγὴν εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον, διότι καὶ τὴν δίκην ἐνώπιον τοῦ ἐκδίδοντος αὐτὴν δικαστηρίου περατοῖ καὶ ἀπεκδύει τοῦτο πάσης περαιτέρω ἐξουσίας (πρβλ. Ε.Α.Θ. 1544/1898, Θέμ. Ι', σελ. 153 καὶ γνώμη Ἀγγελοπούλου ἐν ὑπόσ.). Δὲν βλέπομεν, τῇ ἀληθείᾳ, τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν τὸ παραπέμπον δικαστήριον θὰ καθίστατο δυνατὸν νάνακαλέσῃ τὴν ἀπόφασίν του, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ σαφέστερον γνώρισμα τῆς ὀριστικότητος αὐτῆς. Διότι εἶναι πρόδηλον ὅτι δὲν δύναται τοῦτο νὰ ἐπιληφθῆ ἐκ νέου τῆς ὑποθέσεως κατὰ τινὰ νόμιμον τρόπον μετὰ τὴν παραπομπὴν καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ νάνακαλέσῃ τὴν περὶ παραπομπῆς ἀπόφασίν του, εἴτε οἴκοθεν εἴτε συνεπειὰ εὐχῆς τοῦ ἐνάγοντος, μὴ δικαιουμένου, κατὰ γνώμην παγίαν, νὰ ὑποβάλλῃ αὐτοτελεῖ πρὸς τοῦτο αἴτησιν καὶ νὰ συζητήσῃ τὴν ὑπόθεσιν ἐπὶ μόνῳ τῷ τέλει ἀνακλήσεως τῆς ἀποφάσεως. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ δίκη συνεχίζεται ἐν ἄλλῳ τοῦ αὐτοῦ ἴσως βαθμοῦ δικαστηρίῳ δὲν ἀναιρεῖ τὴν ὀριστικότητα τῆς ἀποφάσεως τοῦ πρώτου, ὅπερ νὰ ληφθῆ ὡς δικαστήριον καθ' ἑαυτό. Ἡ περάτωσις τῆς ὑποθέσεως ὡς πρὸς αὐτὸ εἶναι ἀναμφιβολος, ὡς καὶ ἡ λήξις πάσης ἐξουσίας του πρὸς τὸ δικάσαι περαιτέρω. Δὲν εἶναι ἀπαραίτητον πρὸς τοῦτο νὰ διατάξῃ ἢ ἀπόφασις τὴν ἀπορρίψιν τῆς ἀγωγῆς. Ἄλλως τε καὶ οὐσίαν αὕτη ἀπορρίπτεται, ἀφ' οὗ δὲν δικάζεται, ὑπὸ τοῦ παραπέμποντος δικαστηρίου, ἐξ ἀπλουστεύσεως δὲ προδήλως τῶν τύπων συνεχίζεται, μετὰ κλήσιν πάντως, ἡ ἐκδικασία τῆς ἐνώπιον τοῦ ἄλλου δικαστηρίου, διὰ τὴν ὡς εἴρηται διατήρησιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπιδόσεώς της. Ἡ ἀντίθετος ἐκδοχὴ θὰ ἦγεν οὐ μόνον εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν ὑπόκειται εἰς ἀναίρεσιν ἢ παραπέμπουσα ἀπόφασις (Γιδόπουλος loc. cit.), ἀλλ' οὐδ' εἰς ἔφεσιν ὅψε ποτε, κατὰ παράβασιν τῆς ἀρχῆς τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, εἰς ὃν ὑπόκεινται πᾶσαι ἀπὸ δικαστικαὶ ἀποφάσεις, δυνάμεναι νὰ συν-

εκκληθούν μετά της όριστικής τοιαύτης (πάντοτε κατά ΠΔ. άρθ. 576, κατά κανόνα, όστις θά έδει νά ίσχύση έν προκειμένω, κατά ΕΠΔ. άρθ. 181 και 749). Ένώπιον τίνος, φερ' είπειν, έφετείου θά ήδύνατο νά έκκληθῆ απόφασις του πρωτοδικείου Χανίων, παραπέμπουσα την άγωγήν εις τό πρωτοδικεϊον 'Αθηνών, ώς άρμόδιον; Ένώπιον του έφετείου 'Αθηνών, δικάζοντας την έφεσιν κατά της όριστικής πρωτοδικείου 'Αθηνών, μεθ' ης κατά τάνωτέρω δέον νά συνεκκληθῆ και ή πρωτοδικείου Χανίων; Η μήπως ένώπιον του έφετείου Κρήτης, μη δυναμένου νά έπιληφθῆ της κατά της όριστικής έφέσεως; Τό άστοπον είναι προφανές. Η δ' έπίκλησις της άνωτέρω Όλομ. ΑΠ. 41/1916 (σύμφωνοι και αί ΑΠ. 77/1927, Θέμ. ΛΗ', σελ. 387, επί των έν Κρήτη αναλόγων διατάξεων, και 154/1931, Θέμ. ΜΒ', σελ. 420) δέν βοηθεϊ την έναντίαν έκδοχήν, διότι δέν υπάρχει αναλογία περιπτώσεων. Έν ω δηλονότι έν τη περί ης πρόκειται άποφάσει άποκλείεται, ώς έλέχθη, ή ανάκλησις αύτης, έκ τούτου δέ συνάγεται ό όριστικός αύτης χαρακτήρ, έν τη υπό των ώς είρηται άποφάσεων έξεταζομένη αναπεμπτική τοιαύτη του έφετείου δέν συμβαίνει τό αυτό, διότι, καθ' ά αναπτύσσει ή 77/1927, τό έφετεϊον δύναται νά έπιληφθῆ έκ νέου της διαφοράς, συνεπεία μεταγενεστέρας άποφάσεως του δικαστηρίου της παραπομπής και άνακαλέση την προεκδοθεϊσαν άπόφασιν του. Είς επί μάλλον δι' έπίρρωνσιν της ύποστηριζομένης άπόψεως ώς προς τό έν τη Νήσω κρατούν δικαϊον, έρχεται ή διάταξις του άρθ. 459 ΠΔ., καθ' ήν ή τελεσίδικος άπόφασις του παραπέμποντος δικαστηρίου, επί άντικειμενικής άναρμοδιότητος, είναι ύποχρεωτική διά τό δικαστήριον εις ό άκολουθως εισάγεται ή ύπόθεσις (ήτοι δέν είναι ύποχρεωτική επί τοπικής άναρμοδιότητος), έξ ου έναργώς προκύπτει ότι πρό της εισαγωγής της ύποθέσεως εις τό δικαστήριον της παραπομπής είναι επί πάσης άναρμοδιότητος δυνατή ή κατά της έν λόγω άποφάσεως άυτοτελής έφεσις, όπερ κατά τά λεχθέντα προϋποθέτει τόν όριστικόν αύτης χαρακτήρα.

² Έκ της ως άνω διατάξεως του άρθ. 459 προκύπτει και τούτο, ότι ή παραπέμπουσα εις τό άρμόδιον δικαστήριον άπόφασις δέον νά καθορίζη αυτό· διότι δέν δύναται νά νοηθῆ τό ύποχρεωτικόν της τελεσίδικως άποφαινομένης την άναρμοδιότητα άποφάσεως έναντι οουδούποτε άλλου δικαστηρίου, ένώπιον του όποίου θά ήδύνατο κατ' άρέσκειαν νά εισαχθῆ ή άγωγή, άν δέν ώρίζετο τούτο ρητώς έν τη άποφάσει (ώς προς άρθ. 25 ΕΠΔ. φαίνεται έναντίος ό Ράμμος έν Glasson—Tissier—Morel § 286 σημ. 4α).

Ζ'. Δωσιδικία των άλλοδαπών.

"Αρθρον 27.

'Αλλοδαποί [μη άπολαύοντες των προνομίων των διεθνών προσομολογήσεων ή των όποιων ή Πολιτεία δέν άντιπροσωπεύεται έν Κρήτη υπό Προξενικής 'Αρχής ουδ' έχει άνατεθειμένην την δικαστικήν προστάσιαν των συμφερόντων των εις άλλην Προξενικήν έν τη Νήσω 'Αρχήν,] δύναται νά ένάγωνται παρ' άλλοδαπών ένώπιον των έγχωρίων δικαστηρίων και δικάζονται ώς ήμεδαποί, άν κατοικώσιν ή μονίμως διατρίβωσιν έν Κρήτη, ή άν συντρέχη τις των είδικών δωσιδικιων της Πολιτικής Δικονομίας.¹

Είς την έκτελεστικήν έξουσίαν έπιτρέπεται νά έξαρτᾶ την

ὑπὸ τῶν ἄλλοδαπῶν ἐνάσκησιν τοῦ δικαίωματος τούτου ἐκ τοῦ ὄρου τῆς ἀμοιβαιότητος.²

Τὰ ἄρθ. 27—28 [μόνον τὸ 27, βλ. σημ. 1] εἰσὶν ἀντιγραφή τοῦ ὑπ' ἀριθ. 160 ν., ὅστις στηρίζεται εἰς τὰς διεθνεῖς προσομολογήσεις (Σημ. Ε.π.). —«Ἄλλοδαπός» βεβαίως δὲν δύναται νὰ νοηθῆ πλεόν, ὡς ἄλλοτε, ὁ μὴ κεκτημένος τὴν κρ. ἰθαγένειαν, ὁ μὴ κρῆς. Διὰ τοῦ ἄρθ. 4 τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συνθήκης περὶ εἰρήνης τῆς 1/14 Νοεμβρίου 1913 (ν. ΔΣΙΓ', εἶτα ὑπ' ἀριθ. 79, Ἐφ. Κυβ., τεύχ. α', φύλλ. 229 τῆς 14 Νοεμβρίου 1913), οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς ὀθωμανικαῖς χώραις ταῖς περιερχομέναις εἰς τὴν κοριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐν αἷς καὶ ἡ Κρήτη (τελοῦσα ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1898 αὐτονομίσεώς της ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου), κατέστησαν ὑπήκοοι Ἕλληνες δι' ἀθρόας πολιτοποιήσεως, διεπόμενοι μετὰ τὴν διὰ τοῦ ν. 147 εἰσαγωγὴν τοῦ Ε.Α.Ν. ὑπὸ τῶν ἀφορώσων τοὺς Ἕλληνας πολίτας διατάξεων τῶν ἄρθ. αὐτοῦ 14 καὶ ἐπ. Ἄλλοδαπὸν ἄρα νοητέον τὸν μὴ κεκτημένον τὴν ἑλλ. ἰθαγένειαν, τὸν μὴ Ἕλληνα. Ἄλλ' ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει, μὴ τυχόν τὸ ἐν ὄψει ἄρθ. καὶ τὸ ἐπ., ρυθμιζόντα τὰ τῆς δωσιδικίας τῶν ἄλλοδαπῶν κατὰ τρόπον διάφορον, καὶ δὴ μᾶλλον πρὸς αὐτοὺς εὐνοῦν ἢ τὰ ἀντίστοιχα 27—28 Ε.Π.Δ., ἐθεωρήθησαν σιωπηρῶς κατηργημένα—ρητῶς οὐδέποτε κατηργήθησαν—, ἰσχύοντα δ' ἀντ' αὐτῶν τὰ εἰρημένα ἄρθ. τῆς Ε.Π.Δ., μετὰ τὴν διὰ τοῦ ν. 291 ἐπαναφορὰν ἐν Κρήτῃ τῆς Π.Δ.: Δὲν νομίζομεν ὅτι δικαιολογεῖται ὁ τοιοῦτος ἐνδοιασμός. Καταργητικὴ τοῦ νομοθέτου πρόθεσις οὐδαμῶθεν διαφαίνεται, οὐδ' ὑπάρχει κώλυμα ὁθενδήποτε ὅπως διὰ τοὺς ἡμεδαποὺς ἔναντι ἄλλοδαπῶν δημιουργῆται διάφορον κατὰ τόπους τῆς ἐπικρατείας δικον. δικαίον, ἀφ' οὗ διάφορον δημιουργεῖται καὶ διὰ τοὺς ἡμεδαποὺς ἔναντι ἡμεδαπῶν. Ἡ τοιαύτη βεβαίως τακτικὴ δὲν εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη καὶ κατὰ κανόνα ἡ Πολιτεία νομοθετοῦσα ἢ συνθηκολογοῦσα ἐπὶ ζητημάτων συναπτομένων πρὸς τὴν ἰθαγένειαν, ρυθμιζέτω ταῦτα κατὰ τρόπον ἐνιαῖον. Ἄλλ' ἡ ἐξαιρέσις δὲν ἀποκλείεται, τόσῳ μᾶλλον ὅσο γενικῶς κατακρίνοντα ὡς ἀναχρονιστικά καὶ ἀπάδουσαι πρὸς τὰς νεωτέρας περὶ διεθνῶν ὑποχρεώσεων ἀντιλήψεις αἱ σχετικαὶ διατάξεις τῆς Ε.Π.Δ. (Γ. Στρέϊτ Σύστημα, Α', § 56, 1 καὶ σημ. 4 καὶ 5, Εὐκλ.—Παπ. § 57 σημ. 2 καὶ 4, Glasson—Tissier—Mortel—Ράμμου §§ 383, 390), ἐν ᾧ τούναντιον πλήρως ἐναρμονίζονται πρὸς τὰς ἐν λόγῳ ἀντιλήψεις αἱ διατάξεις τῶν ἄρθ. 27 καὶ 28 ΠΔ. 03, καθιδρύνουσαι, ὡς ἐκτεθῆσεται, πλήρη ἰσοτιμίαν μεταξὺ δωσιδικούντων ἡμεδαπῶν καὶ ἄλλοδαπῶν.

¹ Τὰ ἐντὸς [] δέον νὰ θεωρηθοῦν κατηργημένα μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Νήσου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐνθα οὐδέποτε, ὡς γνωστόν, ἴσχυσε καθεστῶς διομολογήσεων («προσομολογήσεων», capitulations). Σημειωτέον ὅτι ἐν Κρήτῃ εἶχον παραμεῖνει ἐν ἰσχύϊ καὶ μετὰ τὴν αὐτονομίαν αὐτῆς αἱ διομολογήσεις, ἧτοι τὰ προνόμια ἑτεροδικίας τῶν Εὐρωπαίων. Ἡ ἐν Ρώμῃ συνελθούσα τῷ 1899 συνδιάσκεψις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Δυνάμεων πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ὑπὸ τῆς Κρ. Συνελεύσεως ψηφισθέντος σχεδίου τοῦ Συντάγματος τοῦ ἔτους ἐκείνου εἶχε παρατηρήσει, διὰ τῆς πρώτης ἐκθέσεώς της, ὅτι οὐδεμίαν συνταγματικὴν διάταξιν ἔδει νὰ θιγῆ τὰ ἐκ τῶν διομολογήσεων ἢ ἄλλων προϋφισταμένων συνθηκῶν δικαίωματα τῶν ξένων. Ρητῶς δ' ἀναγνωρίζουσα ἡ Κρ. Κυβέρνησις τὴν ἰσχύϊ αὐτῶν, ὑπέβαλεν ἀναφορὰν πρὸς τὸ ἐν Χανίοις προξενικὸν σώμα, δι' ἧς προέτεινε σχετικὰς τινὰς τροποποιήσεις συμφώνως πρὸς τὸ ἐν τῇ Νήσῳ μετὰ τὴν αὐτονομίαν διαμορφωθῆναι δικαστηριακὸν καθεστῶς, ἅς συνετεία ὑπομνήματος τοῦ σώματος, ὅπερ υἱοθέτησε καὶ ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σύμβουλος τοῦ Ἡγεμόνος, ἀπεδέχθησαν αἱ Δυνάμεις. Ἐν συμφωνίᾳ πρὸς

τὰς ἀπόψεις τοῦ ὑπομνήματος ἐξεδόθη τὸ ἰσχύον ν. ἔχον δ. 219 «περὶ συνθέσεως τῶν δικαστηρίων, δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος αὐτῶν καὶ τῆς τηρητέας διαδικασίας ὡσάκις παρίστανται διάδικοι ἄλλοδαποὶ (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., τεύχ. α', φύλλ. 57 τῆς 28 Ὀκτωβρίου 1900, ἐπίσ. ἔκδ. ΠΔ. 03, σελ. 230) καὶ τὸ 92 δ., «κανονιστικὸν τῆς ἐξαιρετικῆς διαδικασίας ὡς πρὸς τοὺς ἄλλοδαποὺς» (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., τεύχ. α', φύλλ. 60 τῆς 4 Νομβρίου 1900, ἔνθα καὶ ἡ αἰτιολ. πρὸς τὸν Ἡγεμόνα ἔκθ. τοῦ Συμβούλου, ἐπίσ. ἔκδ. ΠΔ. 03, σελ. 231, ἢ ἔκθ. σελ. 228)—τοὺς ἀπολαύοντας τῶν διομολογήσεων (περὶ τούτων ἐκτεταμένως βλ. ἐν G. Streit «La question crétoise au point de vue du droit international», 4ème article, Paris, 1903, σελ. 113, 118 καὶ ἐπ.). Ὡς πρὸς δὲ τοὺς μὴ ἀπολαύοντας αὐτῶν (ὡς νῦν πάντες), μεταξύ των δὲ διαφερομένους, εἶχε προηγηθῆ τὸ ἐπίσης ἰσχύον νόμου κεκτημένον δ. 160 «περὶ δικαιοδοσίας τῶν ἡμεδαπῶν δικαστηρίων ἐπὶ τῶν μεταξὺ ἄλλοδαπῶν διαφορῶν» (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., τεύχ. α', φύλλ. 22 τῆς 8 Μαΐου 1900.), οὗ κατὰ λέξιν ἀντιγραφή εἶναι τὸ ἐν ὄψει ἄρθ. Κατ' αὐτό, ὡς σήμερον κατὰ τὰ προειρημένα ἰσχύει, ἄλλοδαπὸς δύναται νὰ ἐναγάγῃ ἄλλοδαπὸν ἐνώπιον τῶν κρ. δικαστηρίων κατὰ τὰς περὶ δωσιδικίας τῶν ἡμεδαπῶν διατάξεις, ἀφ' ὧν μοναδικὴ παρέκκλισις τὸ ὅτι ἀπαιτεῖται μόνιμος τοῦ ἄλλοδαποῦ διατριβὴ ἐν τῇ Νήσῳ, ἀντὶ τῆς ἀπλῆς διαμονῆς, ἦν ὡς πρὸς τὴν γενικὴν δωσιδικίαν ἀπατεῖ τὸ ἄρθ. 16 παρ. 1 παρὰ τοῦ ἡμεδαποῦ ἐναγομένου, ὡσάκις οὗτος δὲν ἔχει κατοικίον.

² Ἡ ἐπ' ἀμοιβαίῳ παροχῇ δικαιωμάτων εἰς ἄλλοδαποὺς ἢ στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ Πολιτεία καθιερωμένης νόμῳ ἢ πράγματι ἀμοιβαιότητος ἢ κατοχυροῦται διὰ συνθήκης. Ἐκ τῆς διατυπώσεως τῆς παρ. δὲν φρονοῦμεν ὅτι αὕτη ἀφορᾷ τὴν δευτέραν περίπτωσιν. Ἄλλ' εἴτε πρόκειται περὶ διατάγματος ἐξαρτῶντος τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθ. ἐκ τῆς ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ πολιτείας ὕφισταμένης ἀμοιβαιότητος εἴτε περὶ τοιοῦτου ἐπιτάσσοντος τὴν ἐκτέλεσιν σχετικῆς συνθήκης (διὰ τὴν συντέλειαν τοιαύτης συνθήκης ἀρκεῖ, κατ' ἄρθ. 83 τοῦ Συντάγματος, ἡ θέλησις τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς ἐκτελεστικῆς λειτουργίας, μὴ προσαπαιτουμένης καὶ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Βουλῆς, ὡς κατὰ τὰ Κρ. Συντάγματα τοῦ 1899 καὶ 1907), ἢ κατ' εἰδικὴν ἐξουσιοδότησιν νόμου, οἷα ἡ τῆς παρ. ταύτης, ἔκδοσις διαταγμάτων νομοθετικοῦ περιεχομένου, ἄνευ ἄλλης τινὸς διατυπώσεως, δὲν φαίνεται ἀντιτίπτουσα πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος.

Ἄρθρον 28.

Περὶ συνθέσεως τῶν δικαστηρίων, δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος αὐτῶν καὶ τῆς τηρητέας διαδικασίας ὡσάκις παρίστανται διάδικοι ἄλλοδαποὶ ἰσχύουσι τὰ ὀριζόμενα ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 219 Νόμου καὶ τῶν κανονιστικῶν αὐτοῦ Διαταγμάτων.

Τὸ ἄρθ. τοῦτο παραπέμπει εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ὡς ἄνω (σημ. 1 προηγ. ἄρθ.) ν. 219 καὶ τῶν κανονιστικῶν αὐτοῦ διαταγμάτων (μοναδικὸν τοιοῦτο τὸ αὐτόθι μνησθὲν ὑπ' ἀριθ. 92). Κατ' ἄρθ. 1 τοῦ ν. τούτου, «ἢ σύνθεσις τῶν δικαστηρίων, ἢ δικαιοδοσία καὶ ἀρμοδιότης αὐτῶν καὶ ἡ διαδικασία ἐπὶ ὑποθέσεων ἐν αἷς παρίστανται διάδικοι ἄλλοδαποὶ ἀπολαύοντες τῶν δικαιωμάτων τῶν διεθνῶν προσομολογήσεων, διέπονται ὑπὸ τῶν κειμένων νόμων, ἐφ' ὅσον διεθνεῖς συμβάσεις καὶ ἔθιμα δὲν ὀρίζουσιν ἄλλως» κατ' ἄρθ. 2, «αἰ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διεθνῶν τούτων συμβάσεων καὶ ἔθιμων παρέκκλίσεις ἀπὸ τῶν κειμένων νόμων, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὑποθέσεις κατὰ τὰς ὁποίας

διάδικοι παρίστανται οι έν λόγω άλλοδαποι, όρίζονται έκάστοτε δι' ήγ. δ.» κατά δε τό ύπ' άριθ. 92 δ., «ως προς τας δικας εις τας όποιας διάδικοι είναι άλλοδαποι άπολαύοντες τών δικαιωμάτων τών διεθνών προσομολογήσεων, Ισχύουσιν αί έξής παρεκκλίσεις άπό τών διαδικαστικών νόμων τής Πολιτείας...». Συμφώνως προς ταύτα, οι κείμενοι διαδικαστικοί νόμοι διεΐπον τούς άλλοδαπούς, πλην άν άλλως όρίζον ήγ. δι, συνεπεία διεθνών συμβάσεων ή έθίμων έκδεδομένα. Μή ύφισταμένων συνεπώς διομολογήσεων άπό τής προσαρτήσεως και έφ' όσον τά τής δωσιδικίας άλλοδαπού κατ' άλλοδαπού ρυθμίζει κατά τόν έκτεθέντα τρόπον τό άρθ. 27, δέον, κατ' άρθ. 28, νά θεωρήση τις Ισχυούσας τας περί δωσιδικίας ήμεδαπού, γενικής ή ειδικής τινος, διατάξεις άνευ ούδεμιός παρεκκλίσεως και άπο προς τήν δωσιδικίαν άλλοδαπού παρ' ήμεδαπού έναγομένου και άντιτρόφως. Έννοείται ότι τάνωτέρω Ισχύουν έφ' όσον δέν άντιτίθενται εις διατάξεις συνθηκών συνομολογηθεισών μεταξύ Έλλάδος και ξένων Κρατών είτε πρό τής προσαρτήσεως τής Νήσου, έφ' ήν έπεξετάθη ή Ισχύς των αυτόμάτως άμα ταύτη (ipsa annexione), είτε μετά τήν προσάρτησιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Περιπτώσεις και Διαδικασίαι.

[“ Αρθρον 29.

‘Εάν διά τήν αύτήν ή συναφή ύπόθεσιν διάφορα δικαστήρια μη άλλήλοις ύπαγόμενα κηρύξωσιν έαυτά άρμόδια ή άναρμόδια, τό ‘Αναθεωρητικόν κατ' αίτησίν τινος τών διαδίκων κανονίζει και προσδιορίζει τήν άρμοδιότητα.]

Τό ‘Αναθεωρητικόν δικαστήριον τό πρώτον συνέστη διά του ‘ΟργΔ. 99, άπηρτίζετο δ' έξ έπτά, μετά του προέδρου, έφετών. Εις τοϋτο μετεβίβασθη, δυνάμει του άρθ. 29 του είσαγωγικού τής δικαστικής νομοθεσίας δ., ή δικαιοδοσία επί των έκκρεμύσων αίτήσεων άναρέσεως κατ' άποφάσεων τών τέως λειτουργούντων πολ. δικαστηρίων, ύπαγομένων πρότερον εις τό ‘Ακυρωτικόν Κωνσταντινουπόλεως· διά δε του άρθ. 21 παρ. 21 του αύτου δ. καθργήθησαν τά προβλέποντα τό ένδικον τής άναρέσεως μέσον άρθ. 225—230 ΠΔ.80. Συνάμα υπήχθησαν εις τήν δικαιοδοσίαν του ‘Αναθεωρητικού, διά του άρθ. 30 του αύτου δ., αί έκκρεμείς ένεκεν έφέσεων ή αίτήσεων άναρέσεως δίκα ένώπιον του έν Κωνσταντινουπόλει ‘Ανωτάτου Πατριαρχικού Δικαστηρίου κατ' άποφάσεων του τέως λειτουργούντος Δημογεροντιακού ‘Εφετείου, διά δε του άρθ. 31, αί αίτήσεις άναθεωρήσεως, ήτις, ως ένδικον μέσον ταυτόσημον τή άναρέσει και κατά τας καταργηθείσας ως είρηται διατάξεις τής ΠΔ.80 άσκούμενον, καθιερώθη κατά τών άποφάσεων τών τέως πολ. δικαστηρίων, τακτικής ή έκτάκτου δικαιοδοσίας. Ούτω τό ‘Αναθεωρητικόν ήσκησεν άκυρωτικήν έν τή πολ. ύλη δικαιοδοσίαν κατά τήν μεταβατικήν περίοδον τής άυτόνομήςσεως. ‘Η ΠΔ.03, μη καθιερούσα τό ένδικον μέσον τής άναρέσεως ή άναθεωρήσεως, δέν προσένειμε τῷ ‘Αναθεωρητικῷ (δπερ διετήρησεν ως δικαστήριον και ό ‘ΟργΔ.03) τοιαύτην δικαιοδοσίαν, καταστήσασα μόνον τοϋτο δικαστήριον επί τής άρθείσης καταφατικής ή άποφατικής συγκρούσεως καθηκόντων (άρθ. 10), επί του κανονισμού τής άρμοδιότητος τών κατωτέρων δι-

καστηρίων (έν ὄψει ἄρθ.) καί ἐπί τῆς παραπομπῆς ἀπό δικαστηρίου εἰς δικαστήριον (ἄρθ. 47, 51). Κατηργήθη ἐν τέλει διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐν ἔτει 1914 τῆς ἑλλ. νομοθεσίας (ἄρθ. 13 ν. 147, ἄρθ. 1 β.δ. τῆς 11 Ἀπριλίου 1914 περί συστάσεως δικαστηρίων ἐν Κρήτῃ).—Κατά ταῦτα εἶναι πρόδηλον ὅτι τὰ ἐντός [] ἄρθ. 29—32 (ταῦτα ἐκανονίσθησαν συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθ. 29—35 ΕΠΔ.—Σημ. Ἐπ.) δὲν ἰσχύουν, μολονότι ρητῶς οὐδέποτε καταργηθέντα, ἐφ' ὅσον ἀφοροῦν διαδικασίαν ἐνώπιον δικαστηρίου μὴ ὑφισταμένου πλέον. Ἄντ' αὐτῶν ὁμοῦ δέον νὰ θεωρησῆται ἡ ἰσχύοντα τὰ ἀντίστοιχα ἄρθ. 29—35 ΕΠΔ., καθ' ἃ, τὴν ἀρμοδιότητα τῶν δικαστηρίων ἐν περιπτώσει θετικῆς ἢ ἀποθετικῆς συγκρούσεως κανονίζει ὁ Ἄρ. Πάγος. Διότι εἰς τὸ δικαστήριον τοῦτο, κατὰ τὴν δεδομένην αὐτῷ ὑπὸ τῆς ΕΠΔ. καὶ τῶν σχετικῶν ἑλλ. ν. δικαιοδοσίαν, ὑπόκεινται ὅλοι οἱ ὑπῆκοι τοῦ Κράτους, συμφώνως τῷ ἄρθ. 1 τοῦ εἰσαχθέντος ἐν Κρήτῃ καὶ ἰσχύοντος ΕΟργΔ.—συνεπῶς καὶ οἱ ἐνώπιον τῶν κρ. δικαστηρίων δικαζόμενοι, ὡς πρὸς οὓς ἄλλο δικαστήριον, καθιδρυμένον δυνάμει τοῦ τοπικοῦ δικαίου καὶ ὑποστέλλον τὴν ἐν προκειμένῳ δικαιοδοσίαν τοῦ Ἄρ. Πάγου, δὲν ὑπάρχει, μετὰ τὴν ὡς εἴρηται κατάργησιν τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ.

[Ἄρθρον 30.

Ἡ αἴτησις ὑποβάλλεται ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ, ὅστις ὀφείλει νὰ παραπέμψῃ ταύτην εἰς τὸ δικαστήριον, ὀρίζων δικάσιμον καὶ διατάσσει τὴν εἰς τὸν Εἰσαγγελέα κοινοποιῆσιν ταύτης καὶ εἰς ὄλους τοὺς διαδίκους, ὡς καὶ εἰς τὰ δικαστήρια τὰ ἐπιλαβόμενα τῆς ὑποθέσεως, ὅπως ἀπόσχῃσι τῆς περαιτέρω ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης διαδικασίας.]

[Ἄρθρον 31.

Κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν δικάσιμον συζητεῖται ἡ αἴτησις, εἴτε κατ' ἐρήμην εἴτε κατ' ἀντιμωλίαν τῶν ἀντιδίκων τοῦ αἰτοῦντος, τὸ δὲ δικαστήριον μετὰ τὴν προσήκουσαν ἐξέτασιν τοῦ βασίμου τῆς αἰτήσεως κατὰ τὰς περὶ ἀρμοδιότητος διατάξεις, ὀρίζει τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον. Ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως τοῦ αἰτοῦντος, ἡ μὲν αἴτησις ἀπορρίπτεται, ἀρμόδιον δὲ καθίσταται τὸ δικαστήριον τοῦ κατ' οὐ ἡ αἴτησις. Τὰ ἔξοδα καταλογίζονται πάντοτε εἰς βάρος τοῦ ἡττηθέντος διαδίκου.]

[Ἄρθρον 32.

Ἐάν τὰ τῆς ὑποθέσεως ἐπιλαβόμενα δικαστήρια, καίτοι εἰδοποιηθέντα κατὰ τὸ ἄρθρον 30, δὲν ἀπόσχῃσι τῆς περαιτέρω διαδικασίας, καταδικάζονται εἰς ὅλας τὰς ἐντεῦθεν προκυψάσας ζημίας καὶ δαπάνας καὶ ὑποβάλλονται προσέτι εἰς πειθαρχικὴν ποινὴν.]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

ΕΞΑΙΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΜΕΡΟΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ

Α΄. Λόγοι εξαιρέσεως.

* Αρθρον 33.

Πᾶς Πρόεδρος, Δικαστής, Πάρεδρος, Εισαγγελεύς, Ἄντεισαγγελεύς, ἢ Δικαστικὸς Γραμματεὺς δύναται νὰ ἐξαιρέσῃ ἑαυτὸν ἢ νὰ ἐξαιρηθῇ παρὰ τῶν διαδίκων 1) ἐὰν ἔχη ἰδιωτικὸν συμφέρον ἕμμεσον ἢ ἄμμεσον, εἰ καὶ πόρρωθεν, εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης· 2) ἐὰν εἶναι μετὰ τινος τῶν διαδίκων κατ' εὐθείαν γραμμὴν συγγενής, κηδεστῆς ἢ συνδεδεμένος δι' υἰοθεσίας· ἐὰν εἶναι συγγενὴς ἐκ πλαγίου μέχρι τετάρτου βαθμοῦ ἢ ἐκ κηδεστίας μέχρι δευτέρου· ἐὰν εἶναι σύζυγος, ἂν καὶ διεζευγμένος, ἢ μνηστήρ· 3) ἐὰν ἔχη πρὸς τινὰ τῶν διαδίκων ἰδιαιτέραν φιλιαν, οἰκιακὴν κοινωνίαν, ἰδιαιτέρας σχέσεις καθηκόντων, ἐξαρτήσεως, ἔριν ἢ ἔχθραν· 4) ἐὰν κατὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν παρεστάθῃ ἢ μέλλει νὰ παρασταθῇ ὡς μάρτυς ἢ ὡς πραγματογνῶμων ἢ πρὸ τοῦ εἰς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν διορισμοῦ του συνέπραξεν ὡς σύμβουλος, συνήγορος, ἢ διαιτητής, ἢ ἔδωκε συμβουλὴν. 5) Ἐὰν ὑφ' οἰονδήποτε χαρακτήρα ἐνήργησεν ἢ ἐξεπεραίωσε τὴν ὑπόθεσιν, ἐκ τῆς ὁποίας προήλθεν ἡ διαφορὰ, ἢ συνέταξε τὸ προβλητέον ἔγγραφον, ἢ ἀπεφάνητο τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασιν, καθ' ἧς ἐγένετο ἔφεσις. 6) Ἐὰν διαρκούσης τῆς δίκης διήγειρε καθ' ἑαυτοῦ τὴν τῆς προσωποληψίας ὑπόνοιαν λαβῶν δῶρα, βραδύνας ἀθεμίτως ἢ ἄλλο τι πράξας.

ΕΠΔ. ἀρθ. 36, ΣΠΔ. ἀρθ. 29. Εἶνε πληρέστερα [τὰ περὶ ἐξαιρέσεως ἀρθ.] τοῦ ἀντιστοίχου ν. περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν κλπ. τοῦ ἰσχύοντος ἐν Κρήτῃ, διότι κανονίζουσιν ἐν ἀρθ. 48 καὶ ἐπ. τὰ τῆς ἐξαιρέσεως ὁλοκληροῦ τοῦ Ἐφετείου καὶ τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ (Σημ. Ἐπ). — Ἐκ τοῦ ἐδ. 2 λείπει ἡ προσθήκη ἢ γενομένη ἐν ἐδ. 2 ἀρθ. 36 ΕΠΔ. διὰ τοῦ ν. ΓΧΙΕ', καθ' ἣν ἐξαιροῦνται οἱ διὰ συγγενείας συνδεδεμένοι μετὰ προσώπων, ἅτινα μισθοδοτοῦνται παρὰ νομικοῦ προσώπου ἢ ἐταιρίας ἐχούσης συμφέρον ἐν τῇ ἐκβάσει τῆς δίκης.

Β΄. Πρότασις περὶ ἐξαιρέσεως.

* Αρθρον 34.

Ἐκαστος τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀρθρῷ ἀναφερομένων δικαστικῶν ὑπαλλήλων πρέπει νὰ φανερώσῃ ἐν τῷ συμβουλίῳ, ἂν γνωρίζῃ περὶ αὐτοῦ λόγον τινὰ ἐξαιρέσεως· τὸ δὲ συμβούλιον ἀκούσαν τὸν Εἰσαγγελέα, ἀποφασίζει ἂν ὁ εἰρημένος πρέπει νὰ κάμῃ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἀποχὴν τῆς ἐκτε-

λέσεως τῶν τῆς ὑπηρεσίας του καθηκόντων. Ἐὰν Εἰρηνοδίκης τις εὐρίσκηται εἰς ταύτην τὴν περίστασιν, ἀναβάλλει τὴν ὑπόθεσιν, κάμνει περὶ τούτου ἔκθεσιν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῶν Πρωτοδικῶν καὶ περιμένει κατὰ τὸ ἄρθρον 44 τὴν ἀπόφασιν τοῦ Δικαστηρίου τούτου.

ΕΠΔ. ἀρθ. 37, ΣΠΔ. ἀρθ. 30.

"Αρθρον 35.

Οἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ 33 §§ 3—6 ἀναφερόμενοι ἐξαιρέσεως λόγοι δύνανται νὰ προταθῶσι μόνον παρ' ἐκείνου τοῦ διαδίκου, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου διεγράφησαν, οἱ δὲ λοιποὶ παρ' ὄλων τῶν διαδίκων.

ΕΠΔ. ἀρθ. 38, ΣΠΔ. ἀρθ. 31.

"Αρθρον 36.

Τὴν ἐξίσρεισιν πρέπει νὰ προβάλλῃ τις πάντοτε, πρὶν ἢ ἐκουσίως ἀναλάβῃ τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα· ἐπομένως ὁ μὲν ἐνάγων πρὸ τῆς παραδόσεως τῆς ἀγωγῆς, ὁ δὲ ἐναγόμενος πρὶν ἢ ἐπιχειρήσῃ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τὴν ἔνδικον πράξιν κατὰ πᾶσαν δὲ περίπτωσιν πρὸ πάσης ἐνστάσεως καὶ πρὸ αὐτῆς ἀκόμη τῆς περὶ ἀναρμοδιότητος. "Οστις ἐπομένως θέλει νὰ μεταχειρισθῇ δικαστικὸν τινα ὑπάλληλον ὡς μάρτυρα ἢ πραγματογνώμονα κατὰ τινα ὑπόθεσιν εἰσαχθεῖσαν εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον οὗτος ἀνήκει, ἀναγγέλλει τοῦτο κατὰ τὴν ἤδη ὠρισμένην ἐποχὴν, ἄλλως στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ μεταχειρισθῇ τὸν μάρτυρα ἢ τὸν πραγματογνώμονα τοῦτον.

ΕΠΔ, ἀρθ. 39, ΣΠΔ. ἀρθ. 32.

"Αρθρον 37.

Τότε μόνον γίνεται ἐξαιρέσις καὶ βραδύτερον ἔτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαδικασίας, ὅταν οἱ λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως προῆλθον μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς διαδικασίας ἢ ἐγένοντο μετὰ ταῦτα γνωστοὶ εἰς τὸν διάδικον, καὶ ὅταν τοῦτο δύναται νὰ βεβαιωθῇ προσηκόντως. Ἐὰν εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ ἐξαιρέσις γίνῃ δεκτὴ, δύνανται, ἀλλὰ μόνον κατ' αἴτησιν τοῦ ἐξαιρουμένου, νὰ κηρυχθῶσιν ἄκυροι ἐκεῖναι αἱ πράξεις τῆς προηγηθείσης διαδικασίας, αἱ ὁποῖαι ἔγειναν, ἀφοῦ προέκυψεν ὁ περὶ ἐξαιρέσεως λόγος, καὶ εἰς τὰς ὁποίας συνέπραξεν ὁ ἐξαιρούμενος δικαστής.

ΕΠΔ. ἀρθ. 40, ΣΠΔ. ἀρθ. 33.

”Αρθρον 38.

Εἰς τὴν περὶ ἐξαιρέσεως αἵτησιν πρέπει νὰ περιέχωνται οἱ λόγοι καὶ νὰ εἶναι τοῦλάχιστον βεβαιωμένοι. Ἡ αἵτησις ἐγχειρίζεται, ἐὰν μὲν πρόκειται νὰ ἐξαιρεθῇ μέλος τι τοῦ Εἰρηνοδικείου παρὰ τῷ Προέδρῳ τῶν Πρωτοδικῶν, ἐὰν δὲ μέλλῃ νὰ ἐξαιρεθῇ μέλος τι Πρωτοδικείου ἢ τοῦ Ἐφετείου, παρὰ τοῖς προέδροις τῶν δικαστηρίων τούτων.

ΕΠΔ. ἀρθ. 41, ΣΠΔ. ἀρθ. 34.

Προκειμένης ἐξαιρέσεως μέλους τοῦ Ἄρ. Πάγου τηρητέα αἱ ἰσχύονσαι ἐν Ἑλλάδι διατάξεις (ΕΠΔ. ἀρθ. 41, ν. τῆς 8 Ἰουλίου 1838 περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν, ἢ ὀλοκλήρων δικαστηρίων, ἀρθ. 2 καὶ ἐπ).

”Αρθρον 39.

Ἐὰν δὲν ἐδηλώθησαν καὶ δὲν ἐβεβαιώθησαν προσηκόντως οἱ περὶ ἐξαιρέσεως λόγοι, ἢ ἐὰν ἡ αἵτησις κατὰ τὰ ἀρθρα 35 καὶ 36 δὲν ἐγένεν οὔτε παρὰ τοῦ προσήκοντος διαδίκου, οὔτε κατὰ τὸν προσήκοντα χρόνον, ἀπορρίπτεται αὕτη παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου ἀνευ περαιτέρω διατυπώσεως κατ’ ἔκθεσιν τινος τῶν δικαστῶν, γενομένην ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ καὶ ἀγορεύοντος τοῦ Εἰσαγγελέως, ἐὰν παρίσταται τοιοῦτος.

ΕΠΔ. ἀρθ. 42, ΣΠΔ. ἀρθ. 35.

Γ'. Κοινοποίησης τῶν λόγων καὶ διαδικασίας.

”Αρθρον 40.

Ἐὰν ἐνεχειρίσθῃ κατὰ τὸν προσήκοντα χρόνον καὶ τύπον ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἵτησις, κοινοποιεῖται αὕτη πρῶτον εἰς τὸν ἐξαιρούμενον δικαστικὸν ὑπάλληλον, διὰ νὰ ἐκφρασθῇ περὶ τούτου· φέρεται ἔπειτα, ἐπιμελεία τοῦ ἐξαιροῦντος, εἰς τὸ ἀκροατήριον καὶ γίνεται περὶ τούτου ἀπόφασις, ἀκουσθέντων τῶν διαδίκων.

ΕΠΔ. ἀρθ. 43, ΣΠΔ. ἀρθ. 36.

Ἡ ἀγόρευσις τοῦ εἰσαγγελέως δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ.

”Αρθρον 41.

Ὁ ἐξαιρούμενος, ἀφ’ ἧς στιγμῆς ἔλαβε τὴν κοινοποίησιν, ὀφείλει ν’ ἀπέχη κατὰ τὴν δίκην ταύτην πάσης πράξεως τῆς ὑπηρεσίας του, ἄλλως ὑποβάλλεται εἰς πειθαρχικὴν ποινὴν καὶ καταδικάζεται εἰς τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν ζημιῶν καὶ ἐξόδων.

ΕΠΔ. ἀρθ. 44, ΣΠΔ. ἀρθ. 37.

* Αρθρον 42.

Βεβαιωθέντων τῶν περὶ ἐξαιρέσεως λόγων, τὸ δικαστήριον παραδέχεται τὴν ἐξαιρείσιν καὶ διατάττει τὸν ἐξηρημένον ν' ἀπέχη κατὰ τὴν δίκην ταύτην τῆς ἐκτελέσεως τῶν τῆς ὑπηρεσίας του καθηκόντων· ἄλλως, κατὰ τὰς περιστάσεις ἀπορρίπτεται ἢ αἴτησις ἢ ἐπιβάλλεται κρείττων ἀπόδειξις. Κατὰ πάσαν περιπίπτωσιν ὁ ἐξαιρῶν πληρώνει τὰ ἔξοδα καὶ, ἐὰν οἱ περὶ ἐξαιρέσεως λόγοι ἀποδειχθῶσι ψευδεῖς, καταδικάζεται εἰς πρόστιμον 20—100 δραχμῶν, ἐν δὲ παραλόγῳ ἐξαιρέσει προσέτι καὶ εἰς κράτησιν μιᾶς μέχρι τριῶν ἡμερῶν καὶ εἰς ἀποζημίωσιν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 45, ΣΠΔ. ἄρθ. 38.

Δ'. Ἀρμοδιότης τῶν Δικαστηρίων.

* Αρθρον 43.

Τὸ πολυμελὲς δικαστήριον, παρὰ τῷ ὁποίῳ εἶναι διωρισμένος ὁ ἐξαιρούμενος, ἀποφασίζει ἀνεκκλήτως, ἀλλ' ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐξαιρουμένου, περὶ τῆς αἰτήσεως. Ὅθεν προσλαμβάνει τὸ δικαστήριον διὰ νὰ ἀποφασίσῃ ἀναπληροῦντα δικαστήν, ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἄλλος ἐκ τῶν τακτικῶν δικαστῶν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 46, ΣΠΔ. ἄρθ. 39.

* Αρθρον 44.

Ἐὰν ἡ αἴτησις ἔγινε κατὰ τινος μέλους Εἰρηνοδικείου, ἀποφασίζει ἀνεκκλήτως τὸ δικαστήριον τῶν Πρωτοδικῶν καὶ παραπέμπει συγχρόνως τὴν συζήτησιν τῆς κυρίας ὑποθέσεως εἰς ἄλλον Εἰρηνοδίκην, ἐὰν δὲν ὑπάρχη πλέον ὁ ἀναπληρώσων.

ΕΠΔ. ἄρθ. 47, ΣΠΔ. ἄρθ. 40.

Ε'. Συνέπειαι τῆς ἀρνήσεως τοῦ πρὸς ἐξαιρείσιν λόγου.

* Αρθρον 45.

Ἐκαστος δικαστικὸς ὑπάλληλος, ὅστις, συνειδῶς ἑαυτῷ λόγον ἐξαιρέσεως, ἀρνεῖται, ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον 25—100 δραχ. καὶ εἰς πληρωμὴν τῆς ζημίας καὶ τῶν ἐξόδων· ἐὰν δὲ ἀρνήται τὸν λόγον, προβαλλομένης τῆς ἐξαιρέσεως του ὑπὸ τῶν διαδίκων, ὑποβάλλεται προσέτι καὶ εἰς ποινικὴν καταδίωξιν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

ΕΠΔ. ἄρθ. 48, ΣΠΔ. ἄρθ. 41.

* Ακολουθεῖται ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθ. 41 ΣΠΔ., κατὰ τὴν αἰτιολ. ἔκθε-

οιν τῆς ὁποίας: «τὸ ἄρθ. τοῦτο ἐτροποποιήθη ὡς ἀκολουθῶς· ὁ ἀποσιωπήσας τὸν λόγον ἐξαίρεσεως δικαστικός τότε μόνον ὑπόκειται εἰς ποινικὴν καταδίωξιν ὅταν προβληθῇ ἡ ἐξαίρεσις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου καὶ ἀρνεῖται ὁ ἐξαίρετέος νὰ ὁμολογήσῃ τὸν λόγον τῆς ἐξαίρεσεως». Τὸ ἐν ὄψει ἄρθ., καθ' ὃ νεώτερον τοῦ ἄρθ. 463 ΠΝ. (ἢ ΠΔ. ἐπανήχθη ἐν ἰσχύϊ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ΠΝ.), ἐτροποποίησε τοῦτο σχετικῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΑΠΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἄρθρον 46.

Παραπομπὴ ἀπὸ δικαστηρίου εἰς ἰσόβαθμον καὶ ὁμοειδῆ δικαστήριον γίνεται κατ' αἰτήσιν.—1. Ἐὰν ὀλόκληρον δικαστήριον ἢ τόσοι δικασταὶ ἐξαιρεθῶσιν, ὥστε οἱ λοιποὶ δὲν ἀποτελοῦσι πλεον τὸν πρὸς συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως κατὰ νόμον ἀπαιτούμενον ἀριθμόν.—2. Ἐὰν ἔνεκεν ἀσθενείας ἢ ἄλλου τινὸς λόγου ὁ κατὰ νόμον ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν δικαστῶν δὲν ὑπάρχῃ.—3. Ἐὰν ἐκ τῆς ἐν ρητῷ τόπῳ συζητήσεως δίκης τινὸς προκύπτῃ κίνδυνος διὰ τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 49, ΣΠΔ. ἄρθ. 42.

Ἄρθρον 47.

Ἐὰν συντρέχῃ ἡ α' καὶ β' περιπτώσις τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου, ὅτε ἡ ἐξαίρεσις καὶ ἡ ἀσθένεια θεωροῦνται ὑπάρχουσαι, ἐὰν οἱ πλείονες τῶν πρὸς καταρτισμὸν τοῦ Δικαστηρίου ἀπαιτουμένων δικαστῶν ἤθελον εἶναι ἐκ τῶν παρέδρων ἢ ἄλλων ἐπικουρικῶν ὑπαλλήλων, ὑποβάλλεται αἴτησις ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος διαδίκου εἰς τὸ Ἐφετεῖον ὑπερ ἐξετάζον τὸ βάσιμον αὐτῆς ἀποφαίνεται περὶ τῆς παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως ἀπὸ τοῦ ἐνὸς Πρωτοδικείου εἰς τὸ ἕτερον προκειμένου δὲ περὶ Εἰρηνοδικῶν καὶ κατὰ τὰς δύο τελευταίας περιπτώσεις ἡ παραπομπὴ κανονίζεται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Πρωτοδικείου κατὰ τὰ ἀμέσως ἀνωτέρω εἰρημένα [«προκειμένου δὲ περὶ Ἐφετείου τὴν παραπομπὴν ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιπτώσεων κανονίζει τὸ ἀναθεωρητικόν. Τὸ ἀναθεωρητικὸν δύναται κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἐνδιαφερομένου νὰ τροποποιήσῃ πᾶσαν ὡς ἀνωτέρω ἀπόφασιν τοῦ Ἐφετείου ἢ Πρωτοδικείου ὡς πρὸς τὸ κατὰ παραπομπὴν ὀριζόμενον δικαστήριον καὶ νὰ διατάξῃ τὴν εἰς ἄλλο δικαστήριον ἰσόβαθμον καὶ ὁμοειδῆ παραπομπήν»].

ΣΠΔ. ἄρθ. 43.

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. 795 Κρ. Πολ. τῆς 18 Αὐγούστου 1908, προστεθέντων τῶν ἐντὸς εἰσαγωγικῶν.

Τὴν ἀπὸ πρωτοδικείου εἰς πρωτοδικεῖον παραπομπὴν ρυθμίζει τὸ Ἐφετεῖον Κρήτης, ἐφ' ὅσον τὸ ἐν ὄψει ἀρθ. παρέμεινεν ἐν ἰσχύϊ, ὑποστελλομένης τῆς κατ' ἀρθ. 51 ΕΠΔ. γενικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Ἄρ. Πάγου, ὅστις ὁμῶς εὐνόητον ὅτι ρυθμίζει τὴν ἀπὸ Ἐφετείου Κρήτης εἰς ἕτερον τοῦ Κράτους παραπομπὴν, ἐφαρμοζομένων ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τῶν διατάξεων τῶν ἀρθ. 51 καὶ ἐπ. ΕΠΔ.—Τὰ ἐντὸς [] δὲν ἰσχύουν προδήλως, καθ' ὃ ἀφορῶντα δικαστήρια μὴ ὑφιστάμενα πλέον, ἦτοι τὸ Ἀναθεωρητικόν (σημ. ὑπὸ ἀρθ. 29) καὶ τὰ μετ' αὐτοῦ συγχρόνως καταργηθέντα Ἐφετεῖα Χανίων καὶ Ἡρακλείου. Δὲν ἰσχύει δὲ καὶ τὸ κατὰ παραπεμπουσῶν ἀποφάσεων τῶν πρωτοδικείων καὶ ἐφετείων καθιερούμενον ἐνδίκον μέσον ἐνώπιον τοῦ καταργηθέντος Ἀναθεωρητικοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπήχθη τοῦτο διὰ ρητῆς, ὡς ἀπαιτεῖται, διατάξεως εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἄρ. Πάγου (μὴ κεκτημένου τοιαύτην κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ΕΠΔ.) ἢ ἄλλου τινὸς δικαστηρίου.

"Αρθρον 48.

Τοῦ [«Ἀναθεωρητικοῦ¹ καὶ τοῦ] κατὰ παραπομπὴν δικαστηρίου» δὲν συγχωρεῖται ἡ ἐξαιρέσις οὔτε ὀλοκλήρου οὔτε κατὰ μέρος τόσων ἐκ τῶν τακτικῶν δικαστῶν αὐτῶν, ὥστε ὁ ὑπολειπόμενος ἀριθμὸς νὰ μὴ δύναται νὰ ἀποτελέσῃ τὴν πλειοψηφίαν τοῦ πρὸς νόμιμον σύνθεσιν αὐτῶν ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ.

Ἐπίσης ἐκ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐξαιρέσις τόσου ἀριθμοῦ, ὥστε οἱ ὑπολειπόμενοι νὰ μὴ δύνανται νὰ συγκροτήσωσι νομίμως τὸ δικαστήριον μετὰ τῶν τακτικῶν αὐτοῦ μελῶν. Τοιαῦται τυχὸν προβληθεῖσαι ἐξαιρέσεις θεωροῦνται αὐτοδικαίως ἄκυροι.

Ταῦτα [αἱ διατάξεις τῶν ἀρθ. 48, 49 καὶ 50] ἐκανονίσθησαν συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ ν. περὶ ἐξαιρέσεως τῶν μελῶν τοῦ Ἄρ. Πάγου [ν. τῆς 8 Ἰουλίου 1838 περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν, ἢ ὀλοκλήρων δικαστηρίων]. Κώδικες Φλογαίτου, ὑπὸ τὸ ἀρθ. 49 [ΕΠΔ]. (Σημ. Ἐπ.).

Τὸ ἀρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. 795 Κρ. Πολ. τῆς 18 Αὐγούστου 1908, κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἀντικαταστήσαντα τὰς λέξεις «Ἐφετείου καὶ τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ».

¹ Κατηργήθη (σημ. ὑπὸ ἀρθ. 29).

"Αρθρον 49.

Ἐάν τὴν ἐξαιρέσιν ὑποβάλωσιν ἀφ' ἑαυτῶν πλείονες ἐκ τῶν τακτικῶν εἴτε τῶν ἀναπληρωματικῶν τοῦ [«Ἀναθεωρητικοῦ¹ ἢ τοῦ] κατὰ παραπομπὴν δικαστηρίου» δικαστῶν, τὴν τάξιν τῆς συζητήσεως τῆς ἐξαιρέσεως προσδιορίζει ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου τοῦτου, δεκτῆς δὲ γενομένης τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ τῶν δυναμένων νὰ ἐξαιρεθῶσι, δὲν συζητεῖται ἡ ἐξαιρέσις τῶν ὑπολειπομένων.

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. 795 Κρ. Πολ. τῆς 18 Αὐγούστου 1908, κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἀντικαταστήσαντα τὰς λέξεις «Ἐφετείου ἢ Ἀναθεωρητικοῦ».

¹ Κατηργήθη (σημ. ὑπὸ ἄρθ. 29).

Ἄρθρον 50.

Ἐὰν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι ποιήσωσιν αἴτησιν περὶ ἐξαιρέσεως μελῶν τοῦ [«Ἀναθεωρητικοῦ ἢ τοῦ] κατὰ παραπομπῆν δικαστηρίου», οἱ δὲ οὕτω ἐξαιρεθησόμενοι εἶναι πλείονες τῶν δυναμένων νὰ ἐξαιρεθῶσι, τότε ἕκαστος αὐτῶν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξαιρέσῃ ἴσον ἀριθμὸν δικαστῶν ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξαιρεθησομένων εἶνε ἄρτιος, ἐὰν δὲ εἶνε περιττὸς ὁ πρῶτος αἰτήσας τὴν ἐξαιρέσιν δύναται νὰ ἐξαιρέσῃ ἕνα περισσότερον διὰ τὸν κανονισμόν τῆς προτεραιότητος λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ στιγμή τῆς νομίμου ἐγχειρίσεως τῆς αἰτήσεως περὶ ἐξαιρέσεως.

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. 795 Κρ. Πολ. τῆς 18 Αὐγούστου 1908, κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἀντικαταστήσαντα τὰς λέξεις «Ἐφετείου ἢ τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ».

¹ Κατηργήθη (σημ. ὑπὸ ἄρθ. 29).

Ἄρθρον 51.

Ἐὰν ὑπάρχη ἢ γ' περίπτωσις τοῦ ἄρθρου 46 ἡ παραπομπὴ γίνεται δι' ἀποφάσεως «τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ. Τὴν περὶ τούτου αἴτησιν ὑποβάλλει ὁ παρ' αὐτῷ Εἰσαγγελεὺς» κατ' ἐντολήν τῆς Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς Δικαιοσύνης, προηγείται δὲ τῆς ἀποφάσεως πάντοτε δημοσίᾳ συζήτησις ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ].

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. 795 Κρ. Πολ. τῆς 18 Αὐγούστου 1908, κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἀντικαταστήσαντα τὰς λέξεις: «τῆς ὀλομελείας τοῦ Ἐφετείου. Τὴν περὶ τούτου αἴτησιν ὑποβάλλει ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς». Δὲν ἰσχύει ἐξ ὀλοκλήρου, μολοντί ρητῶς οὐδέποτε καταργηθέν, ἐφ' ὅσον ἀφορᾷ διαδικασίαν ἐνώπιον δικαστηρίου μὴ ὑφισταμένου πλέον (ἴδε σημ. ὑπὸ ἄρθ. 29). Ἄντ' αὐτοῦ δέον νὰ θεωρηθῇ τις ἰσχύον τὸ ἄρθ. 54 ΕΠΔ., καθ' ὃ ἐν προκειμένῳ δικαιοδοτεῖ ὁ Ἄρ. Πάγος (πρβλ. σημ. ὑπὸ ἄρθ. 29 in fine).

Ἄρθρον 52.

Ἐὰν ἡ περὶ παραπομπῆς αἴτησις ἀπορριφθῇ δύναται, ἐὰν ὑπάρχωσι νέοι λόγοι, νὰ γίνῃ νέα αἴτησις.

ΕΠΔ. ἄρθ. 55.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ.'

Α'. Ἀγωγὰ κατὰ δικαστικῶν ὑπαλλήλων.

"Άρθρον 53.

"Όστις ἔνεκεν ὁποιασδήποτε δολιότητος ἢ ἀπάτης, ἔνεκεν ἀσυγγνώστου ἀμελείας ἢ παραδρομῆς, ἔνεκεν ἀρνήσεως δικαιοσύνης ἢ ὑπηρεσίας κατὰ τὰ ἐν τῷ Ποινικῷ Νόμῳ ὠρισμένα φρονεῖ ἑαυτὸν ἠδικοημένον παρά τινος κλητῆρος, δικηγόρου, ὑποθηκοφύλακος,¹ συμβολαιογράφου, διαιτητοῦ, εἰρηνοδίκου, [εἰσαγγελέως, δικαστοῦ,]² δικαστικοῦ γραμματέως, ἢ ὀλοκλήρου δικαστηρίου" κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν δικαστικῶν, δικαστικῆς ἀστυνομίας, ἢ ἄλλης ὑπηρεσίας ἔργων, ἔχει τὸ δικαίωμα, ἐὰν ἄνευ τούτου δὲν ἤθελεν ὑποφέρει τὴν ζημίαν ἢ τὴν στέρησιν ταύτην, νὰ κάμῃ κατὰ τῶν εἰρημένων πολιτικῆν ἀγωγῆν περὶ ἀποζημιώσεως παρά τῷ ἀρμοδίῳ δικαστηρίῳ, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς περαιτέρω ποινικῆς ἢ πειθαρχικῆς καταδιώξεως.

Παρομοία ἀγωγή περὶ ἀποζημιώσεως ἐπιτρέπεται καὶ ὅταν ὁ νόμος ρητῶς ἐπιτρέπη τοῦτο, ἢ κηρύσση τὸν ὑπάλληλον ὑπεύθυνον πρὸς ἀποζημιώσιν ἀνεξαρτήτως τῆς ὑάρξεως δόλου ἢ πταισματος.⁴

ΕΠΔ. ἄρθ. 56, ΣΠΔ. ἄρθ. 46 καὶ νμοχ. τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1899 ὑποβληθὲν τῇ Ἑλλ. Βουλῇ (Σημ. Ἑπ.).

¹ Ἐπὶ πλέον τῶν ἐν ἄρθ. 56 ΕΠΔ. ἀναφερομένων ὑπαλλήλων, περιλαμβάνονται ἐνταῦθα καὶ οἱ ὑποθηκοφύλακες κατὰ γνώμην πρὸς ἣν ἀπέκλινεν ὁ Οἰκονομίδης (Ἑγχ. § 254 σημ. 2, Στοιχεῖα § 182 σημ. 16, σύμφωνος καὶ Εὐκλείδης § 21 σημ. 2—contra Καλλιγᾶς, Β', § 504, Παπαρρηγόπουλος, Ζ', § 651, Λιβασᾶς Ἑγχ. κατὰ Ψαράν § 115). Τοὺς ληξιάρχους καὶ δεσμοφύλακας εἶναι πρόδηλον ὅτι σκοπίμως ἠγνόησεν ὁ κρῆς νομοθέτης, σταθερῶς ἐπόμενος τῇ γνώμῃ τοῦ Οἰκονομίδου, ὅστις ἀπέκλειεν αὐτοὺς (Ἑγχ. loc cit.). Οὗτοι καὶ κατὰ τὴν ἰσχύουσαν ἑλλ. νομοθεσίαν φαίνονται ἀποκλειόμενοι. Ἡ ἐναντία ἴσως λύσις προσῆκεν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων ν. 2430 τῆς 14 Ἰουλίου 1920—οὗ ἢ ἰσχύς ἐξετάθη εἰς Κρήτην διὰ τοῦ ἀπὸ 16 Ἰανουαρίου 1926 καὶ ἄλλων νεωτέρων δ.—ὑπάγοντος διὰ τοῦ ἄρθ. 5 τοὺς ληξιάρχους εἰς τὰς περὶ συμβολαιογράφων πειθαρχικὰς διατάξεις καὶ ποινὰς καὶ καθιερούντος ἀστικὴν αὐτῶν εὐθύνην ἐκ παρανόμων πράξεων ἢ παραλείψεων αὐτῶν ἢ τῶν ὑπαλλήλων των, ἐξ ἧς ρητῶς ἀπηλλάσσετο τὸ Δημόσιον (ὡς καὶ ἐπὶ ἀναλόγων περιπτώσεων εὐθύνης, κατὰ τὴν ἀρχουσαν ἐν τῇ πράξει γνώμην, τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων). Ἄλλ' ὁ ν. 4485 τῆς 7 Μαρτίου 1930 περὶ τροποποιήσεως τοῦ ν. 2430, οἱ σχετικοὶ τοῦ ὁποίου ὄρισμοι μετεφέρθησαν εἰς τὸν ἰσχύοντα κωδικοποιημένον ν. 5097, σαφῶς διὰ τῶν ἄρθ. 2 καὶ 3 προσέδωκε τοῖς ληξιάρχοις τὴν ἰδιότητα διοικητικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐπὶ πλέον ἀφῆρσεν ἀπὸ τῶν δικαστικῶν συμβουλιῶν τὴν κατ' αὐτῶν πειθαρχικὴν δικαιοδοσίαν, ἣν ἐφέξης ἄσκει τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης, «διότι—ὡς φέρει ἡ αἰτιολ. ἔκθ. τοῦ ν.—ἀφ' ἑνὸς μὲν οἱ ληξιαρχοὶ δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὸ ἄρθ. 95 τοῦ Συντάγματος μεταξύ τῶν δικαστικῶν

ὑπαλλήλων, ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ εἰδικοί τοιοῦτοι ἐξομοιοῦνται [ἄρθ. 2] πρὸς τοὺς διοικητικούς ὑπαλλήλους τῆς κεντρικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου.

² Διὰ τοῦ ἄρθ. 103 τοῦ ἀναθεωρηθέντος τῷ 1911 Ἑλλ. Συντάγματος εἶχεν ὀρισθῆ ὅτι ἀγωγαὶ κακοδικίας κατ' ἀρεοπαγιτῶν, ἰσοβίων μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας δικάζονται ὑπὸ πενταμελοῦς εἰδικοῦ δικαστηρίου, συγκροτουμένου καθ' ὄν ὁ νόμος ὀρίσει τρόπον διὰ κληρώσεως ἐκ τῶν τριῶν τούτων σωμάτων, τῶν δικηγόρων μελῶν τοῦ Ἀνωτάτου πειθαρχικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, λαμβανομένου ἑνὸς μέλους ἐξ ἐκάστου σώματος· εἰς τὸ αὐτὸ δὲ δικαστήριον ἠδύναντο νὰ ὑπαχθῶν διὰ νόμου καὶ αἱ ἀγωγαὶ κακοδικίας κατὰ πρωτοδικῶν, ἐφετῶν καὶ εἰσαγγελῶν. Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς διατάξεως ταύτης ἐξεδόθη ὁ ν. 407 περὶ εἰδικοῦ δικαστηρίου πρὸς ἐκδίκασιν ἀγωγῶν κακοδικίας (Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 345 τῆς 24 Νοεμβρίου 1914· Ἀρχεῖον Νμλ. Συμβ. Ἐπικρατείας, ἔκδ. «Δικαστικῆς», 1929, σελ. 37, ἢ σίτιολ. τοῦ ν. ἐκθ. σελ. 40), ὅπερ ὅμως δὲν ἐλειτούργησεν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ Συντάγματος ἐκείνου, καθ' ὅσον καὶ τὸ ὕπ' αὐτοῦ προβλεπόμενον Συμβ. τῆς Ἐπικρατείας δὲν ἐλειτούργησεν. Τὸ ἐν ἰσχύι Σύνταγμα (προβλέπον καὶ τοῦτο τὴν συγκρότησιν Συμβ. Ἐπικρατείας) ἐπανάλαβεν ἐν ἄρθ. 105 τὰ αὐτὰ ὡς πρὸς τὰς ἀγωγὰς κακοδικίας, εἰς ἐκτέλεσιν δὲ τῶν διατάξεων του ὥρισθη ἐν ἄρθ. 55 τοῦ περὶ Συμβ. Ἐπικρατείας ν. 3713 ὅτι διὰ δ. ἠθελον τεθῆ ἐν ἰσχύι ὠρισμένα τοῦ ν. τούτου ἄρθ. καὶ νόμοι τινές, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ προμνησθεὶς 407. Τοιοῦτο δ. ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 12 Ἀπριλίου 1929, ὥρισθη δὲ δι' αὐτοῦ ὅτι ὁ ν. 407 τίθηται ἐν ἰσχύι ἀπὸ 25 Ἀπριλίου 1929. Ἀπὸ τοῦ χρόνου ἄρα τούτου καὶ ἐφεξῆς εἰσάγονται καὶ ἐκδικάζονται κατὰ τὸν εἰρημένον ν. καὶ κατὰ συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας-ἀρεοπαγιτῶν, ἐφετῶν, πρωτοδικῶν καὶ εἰσαγγελῶν ἐν γένει, συμπεριλαμβανομένων τῶν παρὰ πρωτοδικίας παρέδρων καὶ ἀντεισαγγελῶν, καὶ μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ὡς καὶ καθ' ὀλοκλήραν τῶν εἰρημένων δικαστηρίων, Συμβουλίου Ἐπικρατείας καὶ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ἀγωγαὶ περὶ κακοδικίας, αἱ στριζόμεναι εἰς δόλον, ἀσύγγνωστον ἀμέλειαν ἢ παραδρομὴν ἢ ἀρνησιδικίαν τῶν εἰρημένων λειτουργῶν καὶ σωμάτων περὶ τὴν ἐνάσκησιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἐφ' ὅσον ἐκ τῶν τειούτων πράξεων ἢ παραλείψεων προέκυψε ζημίαι εἰς τὸν ἐνάγοντα» (ἄρθ. 10). Κατ' ἀκολουθίαν, ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ ὡς εἴρηται ν. αἱ διατάξεις τῶν ἄρθ. 53 καὶ ἐπ. ΠΔ. ἰσχύουν μόνον ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ δικαστικὰ πρόσωπα.

³ Συμφώνως πρὸς τάνωτέρω ἐκτεθέντα νόμι μόνον εἰρηνοδικεῖου.

⁴ Περιπτώσεις καθ' ὅς ἐπὶ πλέον «ἐπιτρέπεται» ἀγωγή κακοδικίας κατὰ τὴν ἐν ὄψει παρ. εἶναι: α') ὅταν ὁ νόμος ρητῶς ἐπιτρέπῃ ταύτην (πλεονασμός, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Mortara, § 996, ἐπὶ ἀναλόγῳ διατάξεως ἄρθ. 783 ἐδ. 3 ΓΠΔ.—πρβλ. καὶ ἄρθ. 505 ἐδ. 2 ΓΠΔ.)· β') ὅταν ὁ νόμος κηρύσῃ τὸν ὑπάλληλον ὑπεύθυνον πρὸς ἀποζημίωσιν, ἀνεξαρτήτως τῆς ὑπάρξεως δόλου ἢ πταίσματος (πρβλ. ἄρθ. 505 ἐδ. 3 ΓΠΔ.), ὡς, λ. χ., εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθ. 136, 206 ΠΔ., 548 παρ. 1 ΑΚ.— Ἄν ἡ ζημιόγνος πράξις ἢ παράλειψις τοῦ ὑπαλλήλου ἐγένετο διεξαγομένης τῆς δίκης (ἄρθ. 136, 206 ΠΔ.) καὶ δὲν ἐζητήθη κατ' αὐτὴν ἢ κατὰ δίκη του, ἐπιτρέπεται ἡ ἔγερσις τῆς εἰδικῆς ἀγωγῆς. Δηλονότι, ὁ ὑποστὰς τὴν ζημίαν δικαιοῦται κατὰ τὸ στάδιον τῆς δίκης νὰ ζητήσῃ παρεμπιπτόντως τὴν καταδίκην τοῦ ὑπαίτιου, μὴ πράξας δὲ τοῦτο δικαιοῦται νὰ ἐγείρῃ τὴν ἐπὶ κακοδικίᾳ ἀγωγήν (καὶ μόνον ταύτην, ἐννοεῖται, λόγῳ ὅτι ἡ ἀγωγή αὕτη φέρει ἀποκλειστικὸν χαρακτήρα, καθιερωθεῖσα πρὸς προστασίαν τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἀπὸ διώξεων προπετῶν).

Πρβλ. ἄρθ. 66 ΕΠΔ. καὶ συναφῶς Λιβαδᾶν ἐν Ἐγχ. κατὰ Ψάρων § 114-ὡσαύτως Glasson—Tissier—Morel—Ράμμον § 76 καὶ σημ. 12. Οὕτω καὶ μόνον δικαιολογεῖται καὶ συμβιβάζεται ἡ ἐν τῷ κειμένῳ ἔκφρασις «ἐπιτρέπεται». Ἄλλ' ὅταν ἡ ζημιόγνος πράξις ἢ παράλειψις ἐγένετο ἔξωδίκως (ἄρθ. 548 παρ. 1 ΑΚ.) πρόδηλον ὅτι ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἐνάγοντα νάκολουθήσῃ τὴν ἐν προκειμένῳ διαδικασίαν, χωρὶς νά ἔχη τὸ δικαίωμα ἐπιλογῆς μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς συνήθους, ἢν ἄλλως ἀείποτε ἤθελε προτιμήσει ὡς ἀπλουστέραν.—Ὡς ἐν τῇ προηγ. σημ. ἐλέχθη, κατὰ τῶν δικαστικῶν προσώπων περὶ ὧν προβλέπει ὁ ν. 407 ἐν ἄρθ. 10 ἡ εἰδικὴ ἀγωγή χωρεῖ μόνον ἐφ' ὅσον στηρίζεται εἰς δόλον, ἀσύγνωστον ἀμέλειαν ἢ (ἀσύγνωστον) παραδρομὴν ἢ ἀρνησιδικίαν αὐτῶν. Συνεπῶς κατὰ τῶν προσώπων τούτων εἶναι νόμῳ ἀπαράδεκτος ἡ ἀγωγή—καὶ τῷ λόγῳ τούτῳ ἀποβλητέα ἐξ ἐπαγγέλματος, κατὰ τὸ ἄρθ. 19—ἐάν στηρίζεται εἰς ἐλαφρὰν μόνον ἀμέλειαν ἢ παραδρομὴν, ἐφ' ἣ κηρύσσεται ὑπεύθυνον τὸ πρόσωπον τοῦτο ἐξ ἄλλης διατάξεως νόμου, περὶ ἧς ἡ ἐν ὄψει παρ. (λ.χ. ἐκ τοῦ ἄρθ. 206 ΠΔ.), ὅτε μόνον εἰς παρεμπίπτουσαν ἐν τῇ κυρίᾳ δίκῃ αἰτησὶν περὶ καταδίκης τοῦ ὑπαίτιου δικαιοῦται ὁ ζημιαθεὶς.

Β. Ἀρμόδια Δικαστήρια.

Ἄρθρον 54.

Ἀρμόδια δικαστήρια διὰ τὰς ἀγωγὰς τῆς κακοδικίας κατὰ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων εἴτε πεπαυμένων εἴτε ἐν ἐνεργείᾳ ὀρίζονται τὸ Πρωτοδικεῖον, εἰς οὗ τὴν περιφέρειαν ὑπάγονται ὁ κλητὴρ, δικηγόρος, ὑποθηκοφύλαξ, συμβολαιογράφος, εἰρηνοδίκης, δικαστικὸς γραμματεὺς Εἰρηνοδικείου, ἐάν πρόκειται περὶ ἀγωγῆς κατὰ τινος τούτων, τὸ Ἐφετεῖον δὲ ἐάν ἐνάγηται [εἰσαγγελεὺς ἐν γένει, δικαστῆς,]¹ δικαστικὸς γραμματεὺς Πρωτοδικείου [ὀλόκληρον Πρωτοδικεῖον, δικαστῆς]² ἢ δικαστικὸς γραμματεὺς τοῦ Ἐφετείου³ [ἢ τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ].⁴ Ἡ κατὰ τῶν διαιτητῶν ἢ διαιτητοῦ ἀγωγή δικάζεται ὑπὸ τοῦ Πρωτοδικείου, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου συνετάχθη τὸ περὶ διαιτησίας συμφωνητικόν, ἢ ἔδει αὐτῇ νά ἐκτελεσθῇ ἢ τῆς γενικῆς δωσιδικίας τινὸς τῶν ἐναγομένων.

[Ὅσακίς ἡ ἀγωγή κακοδικίας ἀπευθύνεται κατὰ τοῦ δικαστηρίου «τῶν Ἐφετῶν, αὕτη δικάζεται ὑπὸ τοῦ ἐτέρου Ἐφετείου. Ἐάν τοῦ Ἐφετείου τούτου μετέχωσι δικασταὶ λαβόντες μέρος εἰς τὴν πράξιν ἔνεκεν ἧς ἡ ἀγωγή τῆς κακοδικίας καὶ δὲν ὑπολείπεται ἀριθμὸς πρὸς νόμιμον αὐτοῦ συγκρότησιν, τότε γίνεται συμπλήρωσις ἐκ τῶν μελῶν τοῦ ἄλλου Ἐφετείου, ἅπερ δὲν μετέσχον εἰς τὴν πράξιν. Ἐάν δὲ τοιαῦτα δὲν ὑπάρχουν ἢ δὲν ἐπαρκοῦν, ὁ ὑπολειπόμενος ἀριθμὸς συμπληροῦται ἐκ τῶν Προέδρων τῶν Πρωτοδικῶν τῆς νήσου λαμβανομένων διὰ κληρώσεως ἧτις γίνεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου.

Ὡς πρὸς τὴν ἐξαιρέσιν τῶν μελῶν τοῦ οὕτω καταρτιζομέ-

νου Ἐφετείου ἰσχύουσιν οἱ περιορισμοὶ τῶν ἄρθρων 48 καὶ ἐπόμ. τῆς Πολ. Δικονομίας».

Ἄγωγή κακοδικίας καθ' ὄλοκλήρου τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ δὲν ἐπιτρέπεται.]⁵

ΕΠΔ. ἄρθ. 58.

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. 795 Κρ. Πολ. τῆς 18 Αὐγούστου 1908, κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἀντικαταστήσαντα τὰ ἐξῆς: «τοῦ Ἐφετείου, αὕτη δικάζεται ὑπὸ τῶν ὑπολειπομένων Ἐφετῶν, συμπληρουμένου τοῦ νομίμου πρὸς συγκρότησιν τοῦ Ἐφετείου ἀριθμοῦ ἐκ τῶν Προέδρων τῶν Πρωτοδικῶν τῆς Νήσου καὶ τῶν Πρωτοδικῶν τῆς πρωτεύουσας, λαμβανομένων διὰ κληρώσεως. Ἡ κληρώσις γίνεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει ὑπὸ τῶν μελλόντων νὰ δικάσωσιν Ἐφετῶν, παρισταμένοι καὶ τοῦ Γεν. Εἰσαγγελέως ἢ τοῦ νομίμου αὐτοῦ ἀναπληρωτοῦ καὶ δικαστικοῦ γραμματέως. Οἱ Ἐφέται οὗτοι, οὔτινες δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξαιρεθῶσιν οὔτε ἀφ' ἐαυτῶν οὔτε ὑπὸ τῶν διαδικῶν, δικάζουσι καὶ τὴν περὶ ἐξαιρέσεως τῶν ἀναπληρωτῶν αἵτησιν, ἣτις πρέπει νὰ γίνῃ πρὸ πάσης ἄλλης κληρώσεως. Ὡς πρὸς τὸν περιορισμὸν τοῦ ἐξαιρετέου ἀριθμοῦ καὶ πρὸς τούτους ἰσχύουσι τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα».

¹ Ὡς πρὸς τὰ δικαστικά ταῦτα πρόσωπα ἴδε σημ. 2 προηγ. ἄρθ.

² Ὡς πρὸς τὸ δικαστήριον τοῦτο καὶ τοὺς ἐφέτας ἴδε ἐπίσης σημ. 2 προηγ. ἄρθ.

³ Κατὰ τὴν ΕΠΔ. διὰ τὰς ἀγωγὰς κατὰ γραμματέων τῶν λοιπῶν ἐφετείων τοῦ Κράτους ἀρμόδιος εἶναι ὁ Ἄρ. Πάγος (Εὐκλ. — Παπ. § 22 σημ. 1).

⁴ Τὸ δικαστήριον τοῦτο κατηργήθη (σημ. ὑπὸ ἄρθ. 29).

⁵ Τὰ δύο Ἐφετεῖα περὶ ὧν ὁ λόγος (Χανίων καὶ Ἡρακλείου) συγκατηργήθησαν μετὰ τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ. Ὡς πρὸς τὸ Ἐφ. Κρήτης βλ. σημ. 2 προηγ. ἄρθ.

Γ. Αἵτησις περὶ θεραπείας.

Ἄρθρον 55.

Ὁ ἐνάγων, πρὶν κάμῃ τὴν ἀγωγὴν ὀφείλει νὰ ζητήσῃ δι' ἀναφορᾶς παρὰ τῶν δικαστῶν ἐκείνων καὶ τῶν δικαστηρίων παρὰ τῶν ὁπείων φρονεῖ ἐαυτὸν ἠδίκημένον τὴν θεραπείαν τοῦ πράγματος. ¹ Τριάκοντα δὲ ἡμέρας μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἀναφορᾶς δύναται νὰ ἐγερθῇ ἡ ἀγωγή παρὰ τῷ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀρμοδίῳ δικαστηρίῳ, ἐὰν ἕως τότε δὲν ἐγένετο ἡ θεραπεία. Ἡ μετὰ παρέλευσιν ἐτέρων τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προθεσμίας ταύτης ἐγειρομένη ἀγωγή ἀπορρίπτεται καὶ αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ὡς ἀπαράδεκτος.

Ἡ πρὸς ἀποζημίωσιν ἀξιώσις παραγράφεται μετὰ πέντε ἔτη. Ἡ ἀναφορὰ διακόπτει τὴν παραγραφὴν.

Ἡ α' παρ. τοῦ ἄρθ. διευτυπώθη κατ' ἀναλογίαν τῶν ἄρθ. 60 ΕΠΔ. καὶ 5 τοῦ ἀπὸ 8 Ἰουλίου 1838 δ. περὶ ἀγωγῆς κακοδικίου. Ἡ β' παρ. προσετέθη συμφώνως τῷ ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1893 ν. Σαμ. Πολ. 668 περὶ παραγράφης κλπ. (Σβορώνου ΣΠΔ., σελ. 15).

¹ Κατά τὸ ἀρθ. 39 τοῦ ν. 407 (ἴδε περὶ αὐτοῦ σημ. 2 ὑπὸ ἀρθ. 53), «τὰ ἀρθ. 60 καὶ 61 § 1 τῆς Πολ. Δικονομίας περὶ αἰτήσεως θεραπείας καταργοῦνται γενικῶς». Ἡ ἔκφρασις γενικῶς δὲν ἀποβλέπει εἰς τὰς διατάξεις τῆς ΠΔ. (ὁ ν. ἄλλως τε 407 εἶχε συνταχθῆ καθ' ὄν χρόνον δὲν εἶχεν εἰσέτι οὐδὲ κατὰ βάσιν ρυθμισθῆ ἡ νομοθεσία τῶν νέων χωρῶν), ἐτέθη δὲ προδῆλως διὰ τὴν ἀσημάντην ἀκατάργησιν τῶν ἐν λόγῳ διατάξεων τῆς ΕΠΔ. καὶ ἐναντι τῶν λοιπῶν μὴ προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ ν. 407 δικαστικῶν προσώπων. Δὲν χωρεῖ ὅθεν, καθ' ἡμᾶς, ἀμφιβολία ὅτι αἱ περὶ αἰτήσεως θεραπείας διατάξεις τοῦ ἐν ὄψει ἀρθ. καὶ ἐπ. παραμένουν ἐν ἰσχύϊ. Ἄλλως, καταργουμένης τῆς αἰτήσεως θεραπείας, ἡ εἰδικὴ διαδικασία τῆς περὶ κακοδικίας ἀγωγῆς ἤθελεν ἐκλίπει κατ' οὐσίαν ἐν Κρήτῃ, δεδομένου ὅτι ἡ ΠΔ., κατὰ μίμησιν τῆς ΣΠΔ., δὲν ἀπεδέχθη τὸ σύστημα τῆς ἐνώπιον συμβουλίου ἀναφορᾶς, ἦν ἐν Ἑλλάδι εἶχε καθιερώσει τὸ σχετικὸν δ. τῆς 8 Ἰουλίου 1838, καὶ μόνη σκιώδης διαφορά αὐτῆς ἤθελεν ἀπολειφθῆ ἐκ τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἀρθ. 54, καθιερουντος διάφορον τῆς κοινῆς ἀρμοδιότητος.

"Αρθρον 56.

Τὸ ἔγγραφον τῆς τε ἀναφορᾶς καὶ τῆς ἀγωγῆς δὲν πρέπει νὰ περιέχῃ καμμίαν ὕβριν κατὰ τῶν ὑπαλλήλων ἢ δικαστηρίου ἐπὶ χρηματικῇ ποινῇ 25—200 δραχμῶν. Ἡ ποινὴ αὕτη ἀπαγγέλλεται παρὰ τοῦ δικάζοντος δικαστηρίου, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς περαιτέρω πειθαρχικῆς ἢ ποινικῆς καταδιώξεως. Ἡ ἀναφορά, ὡς καὶ ἡ ἀγωγή ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ αἰτουντος ἢ τοῦ νομίμου αὐτοῦ δικαστικοῦ πληρεξουσίου· διὰ τὴν ὑπογραφήν ὅμως τῆς ἀγωγῆς ἀπαιτεῖται εἰδικὸν συμβολαιογραφικὸν πληρεξούσιον ἔγγραφον, ἐπισυναπτόμενον ἐν αὐτῇ ἐπὶ ποινῇ ἀπαράδεκτου.

ΕΠΔ. ἀρθ. 62, δ. περὶ ἀγωγῆς κακοδικίου τῆς 8 Ἰουλίου 1838 ἀρθ. 2.

"Αρθρον 57.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς μέχρι τῆς περὶ αὐτῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως, πρέπει νὰ ἀπέχων οἱ ἐναγόμενοι δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἢ τὰ δικαστήρια πάσης δικαστικῆς πράξεως κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἥτις ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ παράπονον, ἄλλως θεωρεῖται ἄκυρος ἡ διαδικασία, καὶ οἱ παραβάται καταδικάζονται εἰς πειθαρχικὴν ποινὴν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ ἐξόδων.

ΕΠΔ. ἀρθ. 63, ΣΠΔ. ἀρθ. 51.

"Αρθρον 58.

Ἐὰν ὁ ὑπάλληλος ἢ τὸ δικαστήριον καταδικασθῇ, ὑποβάλλεται εἰς ἀποζημίωσιν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, ἐπιφυλαττομένης τῆς πειθαρχικῆς ἢ τῆς ἐπιμείζονος ποινῆς, ἂν ὑπάρχῃ ἀφορμὴ πρὸς τοῦτο. Ἐὰν ἡττηθῇ ὁ ἐνάγων «δύναται

νά υποβληθῆ» εἰς χρηματικὴν ποινὴν 25—300 δραχ. καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ τῶν ἐξόδων.

ΕΠΔ. ἄρθ. 64, ΣΠΔ. ἄρθ. 52.

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. Κρ. Πολ. 795 τῆς 18 Αὐγούστου 1908, κατὰ τὰ ἐν τοῖς εἰσαγωγικοῖς, ἀντικαταστήσαντα τὴν λέξιν «καθυποβάλλεται».

Δ'. Ἀποτελέσματα τῆς ἀποφάσεως.

ἄρθρον 59.

Ἡ εἰς τὸ παράπονον ἀφορμὴν δοῦσα καὶ διὰ τῶν συνήθων ἐνδίκων μέσων μὴ προσβληθεῖσα ἀπόφασις φυλάττει τὸ κύρος τῆς ὡς πρὸς τοὺς διαδίκους, καθὼς καὶ πρότερον.

ΕΠΔ. ἄρθ. 65, ΣΠΔ. ἄρθ. 53.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

ΔΙΑΔΙΚΟΙ ΚΑΙ Η ΕΝΩΠΙΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ ΑΥΤΩΝ

Α'. Δικαίωμα τοῦ παρίστασθαι ἐπὶ δικαστηρίου.

ἄρθρον 60.

Ἐκεῖνος μόνον, ὅστις προτείνει ἢ ὑπερασπίζεται ἄμεσον ἰδιωτικὸν αὐτοῦ συμφέρον, δύναται νὰ παρασταθῆ ὡς ἐνάγων ἢ ἐναγόμενος εἰς πολιτικὴν δίκην.

ΕΠΔ. ἄρθ. 67, ΣΠΔ. ἄρθ. 54.

ἄρθρον 61.

Πρὸς καθορισμὸν τῆς ὑποστάσεως ἢ τοῦ ἀνυποστάτου ἐνόμου τινὸς σχέσεως ἢ δικαιώματος, ἢ δύναται νὰ ἐγερθῆ ἀγωγή, ἔάν ὁ ἐνάγων δύναται νὰ βεβαιώσῃ ἔννομον αὐτοῦ συμφέρον, ἢ ὅπως ἡ σχέση ἐκείνη ἢ τὸ δικαίωμα καθορισθῶσιν ἀπὸ τοῦδε διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

ΓΠΔ. § 256, ὑπ. νομ. ἄρθ. 287. Περὶ τῆς χρησιμότητος τῆς ἀγωγῆς ταύτης ὄρα Windscheid § 82 σημ. 6 [πρβλ. καὶ § 45. 3, § 129. 3] (Σημ. Ἐπ.).— Ἐκ τῆς παρ' ἡμῖν φιλολογίας πρβλ. Οἶκον. Στοιχεῖα § 82 σημ. 2, Παπαρηγοπούλου Α' § 450. 3 σημ. 3. Ἰδίᾳ, Regelsberger μετ. § 191. 2, Dernburg—Δυοβουν. Γεν. Ἀρχ. § 165 [134], Ράμμον ἐν Glasson—Tissier—Morel § 177a.—Κατ' ἐξαιρέσιν τοῦ κανόνος καθ' ὃν ἡ ἀγωγή τῶν ἄρθ. 1, 2 καὶ 3 ΠΔ. ἐπιδίδωκει ἀξίωσιν τινα καὶ σκοπεῖ τὴν πρὸς παροχὴν, ἄμεσον ἢ μελλοντικὴν, κατοδίκην τοῦ ἐναγομένου, ἢ ἀγωγή τοῦ ἐν ὄψει ἄρθ. οὐδεμίαν ἐπιδίδωκει ἀξίωσιν, ἀποβλέπει δ' εἰς μόνην τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ὑποστάσεως ἢ τοῦ ἀνυποστάτου ἐνόμου τινὸς σχέσεως ἢ δικαιώματος. Δύναται νὰ εἶναι θετικὴ ἢ ἀρνητικὴ: ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἐπιδίδωκει τὴν βεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεως ἐνόμου τινὸς σχέσεως ἢ δικαιώματος τοῦ

ἐνάγοντος, ἐν τῇ δευτέρᾳ, τὴν βεβαίωσιν τῆς ἀνυπαρξίας σχέσεως ἢ δικαιώματος τοῦ ἐναγομένου. Ἀνεξαρτήτως τῆς δι' αὐτῆς ἐπιτυγχανομένης γενικωτέρας προστασίας τῶν ἐννόμων σχέσεων καὶ δικαιωμάτων, ὧν ἀπὸ τρέπει τὴν ἀπειλουμένην προσβολήν, ἡ ἀγωγή αὐτὴ προφανῶς καθιστᾷ περιττὴν τὴν χρῆσιν τοῦ προκλήσεως εἰς ἀγωγήν διὰ τοῦτο ἀνεξήγητος φαίνεται ἡ στοργὴ τῷ κρητὸς νομοθέτου πρὸς τὸν θεσμόν τῆς προκλήσεως (ἄρθ. 86 καὶ ἐπ.—ἴδε σημ. ὑπὸ 86).—Ἐν τῇ ΕΠΔ. δὲν ὑπάρχει, ὡς ἐν ταῖς νεωτέραις Δικονομίαις, ρητὴ περὶ ἀναγνωριστικῆς ἀγωγῆς διάταξις, ἀλλ' ἡ ἐρμηνεία καὶ νῦλ. διέπλασαν αὐτήν, ἀφορμηθεῖσαι ἐκ τῶν *actiōnes praejudiciales* καὶ τινῶν ἄλλων ἀγωγῶν τοῦ ρωμ. δικαίου ἐπὶ θεμάτων προσωπικῆς καταστάσεως ἢ ἀκυρώσεως σχέσεων, δεχθεῖσαι δὲ σὺν τῷ χρόνῳ ταύτην καὶ ἐπὶ πάσης φύσεως νομικῶν σχέσεων καὶ δικαίων, ὡσάκις ὑφίσταται ἔννομον πρὸς βεβαίωσιν συμφέρον τοῦ ἐνάγοντος. Διὰ τοῦ ἄρθ. 1 τοῦ ν. δ. τῆς 12 Μαΐου 1926 περὶ τροποποιήσεως, συμπληρώσεως καὶ ἀντικαταστάσεως ἄρθρων τινῶν τῆς Πολ. Δικονομίας, οὗ ἡ ἰσχύς ἀνεστάλη ἐπὶ ἐξάμηνον διὰ τοῦ ἀπὸ 12 Ἰουνίου 1926 ν. δ., καὶ ὅπερ ἐν τέλει, οὐδέποτε ἰσχύσαν, καθρηγῆθη διὰ τοῦ ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου 1926 ν. δ., κατὰ μίμησιν τῆς § 228 ΑΠΔ., ἐγένετο προσθήκη εἰς τὸ ἄρθ. 1 ΕΠΔ., δι' ἧς ρητῶς ὑπῆγοντο εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν πολ. δικαστηρίων καὶ αἱ ἀναγνωριστικαὶ ἀγωγαί, συνάμα δὲ διὰ τοῦ ἄρθ. 3 καθηροῦντο, ὡς περιττά, τὰ ἀφορῶντα τὴν πρόκλησιν εἰς ἀγωγήν ἄρθ. 81—88 ΕΠΔ.—Ἡ τοιαύτη περὶ ἀναγνωριστικῶν ἀγωγῶν προσθήκη ὠμίλει καὶ περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς γνησιότητος ἢ πλαστότητος ἐγγράφου, περὶ ἧς καὶ ἡ § 256 ΓΠΔ. ὀμιλεῖ. Ἄλλ' ὁ κρῆς νομοθέτης παρέλειψε νὰ μεταφέρῃ τὴν διάταξιν αὐτήν, μὴ θελήσας προδήλως νὰ δώσῃ ἀγωγήν πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς γνησιότητος ἢ πλαστότητος ἐγγράφου, εἰμὴ μόνον τὴν, μετὰ τὴν κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἀποδείξεως προσαγωγήν καὶ ἀμφισβήτησιν τοῦ ἐγγράφου, διαδικασίαν τῶν ἄρθ. 407 καὶ ἐπ.—Ἀγωγή ἀναγνωρίσεως δὲν δίδεται καὶ ἐπὶ κινδύνου ἀπωλείας ἀποδεικτικοῦ μέσου, ἀκολουθουμένης ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τῆς περὶ συντηρητικῆς ἀποδείξεως διαδικασίας τῶν ἄρθ. 254—256 (περὶ τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς βλ. σημ. ὑπὸ 254).—Ὡς πᾶσα ἀγωγή, καὶ ἡ ἀναγνωριστικὴ τοιαύτη προϋποθέτει ἀντιδικίαν, ἥτοι πρόσωπων ἐναντι τοῦ ὁποίου ἐπιδιώκεται ἡ βεβαίωσις τοῦ ὑποστατοῦ ἢ ἀνυποστάτου τῆς ἐπιμάχου σχέσεως ἢ δικαιώματος· δὲν δύναται ὅθεν νὰ νοηθῇ ὡς τοιαύτῃ ἢ κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν αἴτησις περὶ βεβαιώσεως γεγονότος τινός, ἄνευ ἀντιδικίας πρὸς ὠρισμένον πρόσωπον (ΕΑθ. 723/1930, Θέμ. ΜΒ', σελ. 53—contra 183/1923, Θέμ. ΛΔ', σελ. 456, 801/1924, Θέμ. ΛΖ', σελ. 520).—Δὲν ὑπόκειται εἰς τέλος δικαστικοῦ ἐνσήμου ἢ ἀναγνωριστικῆς ἀγωγῆς (ΑΠ. 174/1929, Θέμ. Μ', σελ. 570, 27 καὶ 393/1933, Θέμ. ΜΔ', σελ. 163 καὶ 764).—Δὲν ὑπόκειται εἰς παραγραφήν, διότι δὲν ἐπιδιώκει ἀξίωσιν [κατ' ἄρθ. 143 ΑΚ. δὲν παραγράφεται μῆτε ἡ ἀγωγή, μῆτε ἡ ἐνοχή, ἀλλὰ μόνη ἡ ἀξίωσις] (Stein—Jonas § 256, πρβλ. καὶ ΕΑθ. 1080/1912, Θέμ. ΚΕ', σελ. 185, 1027/1909, Θέμ. ΚΑ', σελ. 489).—Δὲν σημαίνει ἂν τὸ δικόγραφον φέρῃ τὸ ὄνομα ἀνακοπῆς ἢ ἀγωγῆς, ἀρκεῖ νὰ φέρῃ τὰ ἐκ τοῦ νόμου [ἄρθ. 61] ἀπαιτούμενα στοιχεία (Ρακτιβάν—Δημητρακόπουλος ἐν «Ν. Πανδέκτας», Α', σελ. 369).—Τὴν βᾶσιν τῆς ἀγωγῆς συνιστᾷ ἡ βεβαιωτέα ἔννομος σχέσις ἢ δικαίωμα καὶ τὸ συμφέρον τῆς βεβαιώσεως, ἅτινα πάντα πρέπει μετ' ἀκριβείας νὰ καθορίζωνται, τὸ δ' αἰτητικὸν τῆς ἔχει ὡς ἀντικείμενον τὴν βεβαίωσιν τοῦ ὑποστατοῦ ἢ ἀνυποστάτου αὐτῶν. Ἡ ἀπόδειξις διεξάγεται κατὰ τὰς κοινὰς ἀρχὰς (Stein—Jonas loc. cit.).

Ἄναγομένου εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου, κατὰ τὸν κανόνα τοῦ ἄρθ. 1 ΠΔ., ὅπερ εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὑπάγει τὰς ἰδιωτικὰς ἀπαιτήσεις· ἀφῆρημένα νομικὰ ζητή-

ματα ἢ ἀπλᾶ πραγματικά περιστατικά, ἐστερημένα ἐννόμου ὕψης, δὲν δύναται νά παρτίσουν ἀντικείμενον τῆς ἐν προκειμένῳ βεβαιώσεως (Regelsberger loc. cit., Rosenberg § 85).—Ἡ ἔννομος σχέσις ἢ δικαίωμα δὲν εἶναι ἀπαραίτητον νά ὑφίσταται μεταξύ τῶν διαδίκων, ἀλλ' ἐνδεχόμενον νά φορᾶ καὶ τρίτον πρόσωπον. Οὕτω, νομίμως ἐνάγει ὁ μισθωτῆς ἐπὶ ἀναγνωρίσει τῆς ἀνυπαρξίας προϋφισταμένης μισθώσεως τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἀπὸ μέρους τοῦ ἐκμισθωτοῦ, ἢν διακηρύσσει ὁ ἐναγόμενος· ὡσαύτως ἢ ἐν μνηστεια τελούσα θυγάτηρ, ἐπὶ ἀναγνωρίσει τῆς ἀπὸ μέρους τοῦ ἐναγομένου πατρὸς τῆς ὑποχρέσεως πρὸς σύστασιν προικός, ἢν οὗτος ἀμφισβητεῖ (Sydow—Busch—Kranz § 256).

² Τὸ ἔννομον συμφέρον δὲν ἀποτελεῖ δικονομικὴν πάσης ἀγωγῆς προϋπόθεσιν (Processvoraussetzung), ἀλλὰ προϋπόθεσιν πρὸς ἔννομον προστασίαν (Rectsschutzvoraussetzung), ἣτοι στοιχεῖον τῆς κατ' οὐσίαν βάσεως τῆς, ὅπερ ἐξετάζεται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου αὐτεπαγγέλτως καὶ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν. Ἐπὶ ἀναγνωριστικῆς ἀγωγῆς ἔννομον συμφέρον ὑπάρχει ὅταν ἐπὶ θύραις κίνδυνος ἀπειλῆς νά καταστήσῃ ἀβεβαίαν τὴν ἔννομον σχέσιν ἢ δικαίωμα, ἢ δ' ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου διὰ τῆς ἰδανικῆς τῆς δυνάμεως ἔχη τὴν ἰκανότητα νά ποτρέψῃ τὸν τοιοῦτον κίνδυνον. Κατὰ ταῦτα ἡ ἀνάγκη τῆς ἐννόμου προστασίας πρέπει νά εἶναι ἄμεσος καὶ παροῦσα. Ὁ κίνδυνος πρέπει νά εἶναι πραγματικὸς καὶ νά προέρχεται ἐκ τῆς ἀπὸ μέρους τῶν διαδίκων ἀμφισβητήσεως τῆς ἐπιδίκου σχέσεως ἢ δικαίου, περὶ τὴν ὑπαρξιν ἢ τὴν ἔκτασιν αὐτῶν. Ἡ ἀμφισβήτησις δυνατὸν νά εἶναι ἄρνησις ἀπλῆ ἢ προβολὴ ἀνταξιώσεων, ἀλλὰ πρέπει νά εἶναι σπουδαία καὶ νά δικαιολογῆ τὸν κίνδυνον τοῦ ἐνάγοντος κατὰ δικαστικὴν ἐξ ἀντικειμένου κρίσιν (Stein—Jonas loc. cit.).—Δὲν ἐγείρεται νομίμως ἀγωγή ὅπως βεβαιώθῃ ἢ παρὰ τοῦ ἐνάγοντος ἐξόφλησις χρέους πρὸς τὸν ἐναγόμενον, ἐφ' ἣ μάλιστα παρεσχέθη σχετικὴ ἀπόδειξις, ἀφ' οὗ ὁ ἐνάγων οὐδ' ἀνα ἐκθέτει λόγον, οὐδ' ἐπικαλεῖται περιστατικόν τι, ἐξ οὗ νά δικαιολογηται, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθ. 61, ἔννομον αὐτοῦ συμφέρον πρὸς δικαστικὴν βεβαίωσιν τῆς διὰ καταβολῆς ἀποσβέσεως τοῦ σχετικοῦ δικαιώματος τοῦ ἐναγομένου (EX. 47/1914). Νομιμοποιεῖται εἰς ἀγωγήν πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς εἰκονικότητος συμβολαίου, ὑποκρύπτοντος δωρεάν πρὸς τὴν οὐζύγον τῶν μόνων περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ συζύγου, ὁ δανειστής τοῦ τελευταίου, καθ' ὅσον ἔχει πρὸς τοῦτο νόμιμον πρόδηλον συμφέρον καὶ διότι διὰ τῆς ἐπικαλούμενης εἰκονικότητος προσεβλήθη ἴδιον αὐτοῦ δικαίωμα, οἷον εἶναι τὸ νά ἐπιληφθῇ διὰ κατασχέσεως τῆς δωρηθείσης περιουσίας, ἀποκρούση δὲ πᾶσαν ἐπ' αὐτῆς ἀξίωσιν τῆς συζύγου, ἢν αὕτη ἠδύνατο νά στηρίξῃ ἐπὶ τοῦ συμβολαίου τούτου (EX. 101/1909).—Δὲν εἶναι ἔννομον τὸ καθαρῶς οἰκονομικόν συμφέρον, ἣτοι τὸ μὴ ἀποβλέπον εἰς μόνην τὴν διατήρησιν τῆς ἐννόμου σχέσεως ἢ δικαιώματος, ἀλλ' εἰς τὴν ἐκ τῆς βεβαιώσεως ἀποκόμισιν προσθέτου κέρδους (Stein—Jonas loc. cit.).—Ἄλλ' εἶναι ἔννομον, ὁσάκις διὰ τῆς βεβαιώσεως σκοπεῖται ἡ ἀποφυγὴ ζημιῶν ἢ περιττῶν ἐξόδων ἢ καταπτώσεως ἐπιβλαβῶς ἀβεβαιότητος (Sydow—Busch—Kranz loc. cit.).—Ἡ προβολὴ τῆς τιμῆς ἢ τῆς πίστεως, ὡσαύτως ἢ ἀπειλὴ ποινικῆς ἢ διοικητικῆς διώξεως δικαιολογοῦν τὴν ἔγερσιν τῆς ἀγωγῆς (Stein—Jonas loc. cit.). Ἄλλὰ μόνον ἐφ' ὅσον ἐμβάλλουν αὐταί εἰς κίνδυνον ἰδιωτικῶν συμφέρον τοῦ ἐνάγοντος, διότι τὸ κινδυνεῖον συμφέρον ὀφείλει, διὰ νά εἶναι ἔννομον, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ἐν ὄψει ἄρθ., νά εἶναι καὶ σύμφωνον πρὸς τὸ ἀμέσως προηγούμενον ἄρθ., καθ' ὃ: «ἐκεῖνος μόνον ὅστις προτείνει ἢ ὑπερασπίζεται ἄμεσον ἰδιωτικὸν αὐτοῦ συμφέρον δύναται νά παρασταθῇ ὡς ἐνάγων ἢ ἐναγόμενος εἰς πολιτικὴν τινα δίκην.—Ἡ ἐλπίς ὑπάρξεως ἐν τῷ μέλλοντι δικαιώματος δὲν δικαιολογεῖ ἔν-

νομον συμφέρον, ἐκτός ἂν τὸ μελλοντικὸν δικαίωμα εἶναι ἀπόρροια ὑπαρχούσης ἤδη ἐνόμου σχέσεως. Ὑπάρχει ἐν τούτοις συμφέρον πρὸς ἄμεσον βεβαίωσιν καὶ ἂν εἶναι δυνατὴ ἡ προσεχὴς μεταβολὴ τοῦ βεβαιωτέου δικαιώματος ἢ σχέσεως. Τὸ ἐκ τῆς βεβαιώσεως συμφέρον, ἀνάγκη νὰ ὑφίσταται καθ' ἑαυτὸ, ἢτοι νὰ ὑπηρετῆται διὰ μόνης τῆς ἰδανικῆς ἐνεργείας τῆς ἀποφάσεως, ἄνευ ἐπιδιώξεως ἄλλου τινὸς πρακτικοῦ ἀποτελέσματος [ἐπὶ ἀκυρώσεως λ. χ. συμβολαίου νὰ ἰκανοποιητῆται ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος τῆς ἀκυρώσεως καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς] (Stein—Jonas loc. cit.).—Δὲν ἀποκλείεται ἡ ἐπὶ βεβαιώσει ἀγωγή καὶ ὅταν εἶναι δυνατὴ ἡ ἔγερσις τῆς ἐπὶ καταδίκη τοιαύτης, εἴτε εἰς ἄμεσον εἴτε καὶ εἰς μελλοντικὴν παροχὴν· ἀρκεῖ νὰ ὑφίσταται ἐννομον συμφέρον, ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἀναπτυχθεῖσαν ἔννοιαν (Rosenberg loc. cit.).

³ Ἐκ τῆς ἀποφάσεως ἧτις ἀπορρίπτει τὴν ἀγωγήν, ἐπὶ λόγῳ ὅτι τὸ ἐπικαλούμενον δὲν εἶναι ἐννομον συμφέρον, δὲν παράγεται δεδικασμένον διὰ νέαν ἀγωγήν, διάφορον συμφέρον προβάλλουσιν, ἐφ' ὅσον δὲν ἐκρίθη τὸ περιεχόμενον τῆς ζητηθείσης βεβαιώσεως. Ἡ ἀπόφασις δέον νὰ καθορίζη μετὰ σαφηνείας τὴν ἐννομον σχέσιν ἢ δικαίωμα. Δὲν ἀποτελεῖ δὲ προδήλως αὕτη τίτλον ἐκτελεστόν (Stein—Jonas loc. cit.).

Β'. Νομιμοποίησις πρὸς τὴν δίκην.

"Αρθρον 62.

Ἡ ἀπόδειξις ὅτι διάδικοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ὑπερασπίζωσι τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν ὡς ἐνάγοντες ἢ ἐναγόμενοι ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, δύναται ν' ἀπαιτηθῆ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος κατὰ πᾶσαν τῆς διαδικασίας στάσιν· καὶ ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην εἰς τὸν ἀληθῶς ἔχοντα τὸ δικαίωμα ἢ τὴν ὑποχρέωσιν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 68, ΣΠΔ. ἄρθ. 55.

Γ'. Ὁμόδικοι καὶ ἀνακοίνωσις τῆς δίκης.

"Αρθρον 63.

Πλείονες ἄνθρωποι δύνανται, πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ κοινοῦ σκοποῦ, τότε μόνον νὰ ἐνάξωσιν ἢ νὰ ἐναχθῶσι κοινῶς, ἐὰν κοινῶσι δικαίωματος ἢ ὑποχρεώσεώς τινος ἢ ἐὰν ἄλλως ἔχωσιν εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης ἴδιον ἄμεσον συμφέρον, προκύπτον ἐκ τοῦ αὐτοῦ πράγματος καὶ τῆς αὐτῆς νομίμου αἰτίας.

ΕΠΔ. ἄρθ. 70, ΣΠΔ. ἄρθ. 57.

"Αρθρον 64.

Ἐὰν ἐκ πολλῶν κοινωνῶν τοῦ αὐτοῦ δικαιώματος εἰς ἣ τινες ἐνάγωσιν, οἱ δὲ ἄλλοι δὲν θέλωσι νὰ συμπράξωσι μετ' αὐτῶν, δύνανται οἱ πρῶτοι νὰ προσκαλέσωσι τοὺς τελευταίους πρὸς συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, ἐὰν ἡ διεξαγωγή τῆς δίκης ἢ ἡ

ἐκτέλεισις τῆς ἀποφάσεως ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς προσελεύσεως αὐτῶν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 71, ΣΠΔ. ἄρθ. 58.

ἄρθρον 65:

Τὸ αὐτὸ δικαίωμα, κατὰ τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὑποτεθέντα, ἔχει καὶ ὁ ἐναγόμενος, ἐὰν μόνος εἷς ἢ τινες τῶν κοινωνῶν τοῦ αὐτοῦ δικαιώματος παρίστανται κατ' αὐτοῦ ἢ ἐὰν ὁ ἐνάγων ἐνήγαγε μόνον ἓνα ἢ τινας, ἀλλ' ὄχι ὅλους τοὺς κοινωνοὺς τῆς αὐτῆς ὑποχρέωσεως.

ΕΠΔ. ἄρθ. 72, ΣΠΔ. ἄρθ. 59.

ἄρθρον 66.

Ἐπίσης δύναται ὁ ἐνάγων καὶ ὁ ἐναγόμενος ν' ἀνακοινώσῃ τὴν δίκην εἰς ἐκεῖνον ἢ εἰς ἐκείνους, παρὰ τῶν ὁποίων ἔχουσιν ἀπαιτήσεις ἐγγυήσεως ἢ ἀποζημιώσεως ἕνεκα τοῦ διαφιλονικουμένου πράγματος.

ΕΠΔ. ἄρθ. 73, ΣΠΔ. ἄρθ. 60.

ἄρθρον 67.

Ἐφ' ὅσον ὁ νόμος δὲν ὀρίζει ἄλλως, ἢ σχέσις ἐκάστου τῶν ὁμοδίκων πρὸς τὸν κοινὸν ἀντίδικον εἶναι τοιαύτη, ὥστε αἱ πράξεις τοῦ ἑνὸς τούτων, τοὺς λοιποὺς οὔτε βλάπτουσιν οὔτε ὠφελούσιν.¹

Ἐκαστος τῶν ὁμοδίκων ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπισπεύσεως τῆς δίκης.²

ΓΠΔ, § 61 [καὶ § 63], ὑπ. νμοχ. ἄρθ. 73 [καὶ ἄρθ. 75 παρ. 1].

¹ Πρβλ. Οἶκον.—Λιβ. § 51, γ', Εὐκλ.—Παπ. § 81, Ράμμον ἐν Glasgow—Tissier—Morel § 454α, V.—Αἱ διαδικαστικαὶ πράξεις (ἢ παραλείψεις) ἐκάστου τῶν ὁμοδίκων κρίνονται ὡς πρὸς τοῦτον καὶ μόνον, χωρὶς νὰ βλάπτουν ἢ νὰ ὠφελούν τοὺς λοιποὺς. Ἐὰν ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἀντιπροσωπεύῃ ἄλλον ὁμόδικον, αἱ πράξεις του ὡς πρὸς αὐτὸν ἐπάγονται ἀποτελεσμα, μόνον ἐφ' ὅσον ἐνεργεῖ καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀντιπροσώπου. Ὑποχρέωσις ὁμῶς ἀντιπροσωπείας τῶν ὁμοδίκων ὑφ' ἑνὸς ἢ τινῶν ἐξ αὐτῶν δὲν ὑφίσταται, δι' ὃ, καὶ ἐν περιπτώσει ἐκπροσωπήσεως αὐτῶν ὑπὸ πλειόνων πληρεξουσίων ἢ σχετικῆ δικαστικῆ δαπάνῃ εἶναι ἀποδοτέα ὡς ἀναγκαῖα [ΠΔ. ἄρθ. 220] (Stein—Jonas § 61).—Ἐκ τῆς τιθεμένης ἀρχῆς ὑπὸ τῆς παρ. ταύτης συνέπεται ὅτι: ἐν μὴ ἐμφανίσει τινὸς τῶν ὁμοδίκων ἐκδίδεται ἐρήμην ὡς πρὸς αὐτὸν ἢ ἀπόφασις, καίπερ παρόντων τῶν λοιπῶν καὶ ἀντιμολιᾶν δικαζομένων· παραμέλῃσις προθεσμίας, παραίτησις ἢ ὁμολογία, γενόμενα ὑφ' ἑνὸς τῶν ὁμοδίκων, ἐνεργοῦν μόνον ἐναντίον αὐτοῦ (ἐν τούτοις κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀποδείξεων τὰ γεγονότα ταῦτα, ὡς τεκμήρια δικαστικὰ λαμβανόμενα, δύναται ἐμμέσως νὰ ἔχουν βαρῦτητα καὶ ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς, ἐν τῇ ἐλευθέρῳ μορφουμένῃ δικαστικῇ

πεποιθήσει [ΠΔ. ἄρθ. 253])· αἱ προθεσμίαι, ὡς πρὸς τὴν ἐναρξιν, τὴν λήξιν, τὴν διακοπὴν καὶ τὴν παράτασιν αὐτῶν, ὑπολογίζονται ὡς πρὸς ἓνα ἕκαστον τῶν ὁμοδίκων. Τὰ ἔνδικα μέσα ἄτινα μετέρχεται ὁ εἰς τῶν ὁμοδίκων δὲν θίγουν τοὺς λοιπούς· ὡς πρὸς τὰ δικαστικά ἐξοδα ἕκαστος τῶν ὁμοδίκων κρίνεται ἰδίᾳ (Seuffert § 61).—Κατὰ ταῦτα καὶ ἀντιφάσκουσαι ἀποφάσεις ὡς πρὸς ἓνα ἕκαστον τῶν ὁμοδίκων δυνατὸν νὰ ἐκδίδωνται. Ἡ ὁμοδικία δὲν ἐπιρραΐζει ὁπωσδήποτε τὰς μεταξὺ τῶν ὁμοδίκων ἐννόμους σχέσεις, ἐφ' ὧν δὲν κρίνει ἡ ἀπόφασις (Stein—Jonas loc. cit.).—Τὰ ὅτι πάντα, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπόκειται ἐξαιρέσεις ἐκ τοῦ νόμου, ὡς τῶν ἄρθ. 68, 353, 354, 438 ΠΔ.—Ἡ ἀπὸ μέρους τοῦ ἐνὸς τῶν ὁμοδίκων ἐπίδοσις πρὸς τὸν ἀντίδικον τῆς ἐπιβαλοῦσης ὄρκου ἀποφάσεως κινεῖ τὴν πρὸς ὄρκισιν προθεσίαν μόνον ὡς πρὸς τὸν ἐπιδόντα, κατ' ἄρθ. 67 καὶ 189 ἐδ. 1 ΠΔ. Ἡ αἴτησις ὅθεν τοῦ ἀντιδίκου ὅπως παραταθῇ ἡ πρὸς ὄρκισιν προθεμία ἐπὶ τῷ τέλει κλητεύσεως τοῦ μὴ ἐπιδόντος ὁμοδίκου, ὡς πρὸς ὃν δὲν ἐδόθη ὁ ὄρκος, εἶναι ἀπορριπτέα, καθ' ὅσον οὐδεμία ὡς πρὸς τοῦτον ἔτρεξε προθεμία, ἐπιβλητέα δὲ τῷ αἰτούντι τὰ ἐξοδα, κατὰ τὸ ἄρθ. 217 (ΕΧ. 250/1912).

² Ἡ παρ. αὕτη ἀποτελεῖ τὴν πρώτην περίοδον τῆς § 63 ΓΠΔ., ἐχούσης οὕτως: «ἕκαστος τῶν ὁμοδίκων ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπισπεύδῃ τὴν δίκην· ὀφείλει δὲ, κλητεύων τὸν ἀντίδικον, νὰ κλητεῦθῃ καὶ τοὺς ὁμοδικούς του»· ἡ β' περίοδος τῆς § ἀφηρέθη ἐντεῦθεν καὶ ἐνετέθη εἰς τὸ ἐπ. ἄρθ. 68, ἐνθα ὁ λόγος περὶ ἀναγκαίας ὁμοδικίας. Δὲν βλέπομεν τὴν δικαιολογίαν τῆς γενομένης κατατμήσεως, ὡσεὶ ἡ ὑποχρέωσις τῆς κλητεύσεως τῶν ὁμοδίκων προσῆκε μόνον ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθ. 68. Εἶναι ἀναμφίβολου, καθ' ἡμᾶς, ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς μὴ ἀναγκαίας ὁμοδικίας (περὶ ἧς τὸ ἐν ὄψει ἄρθ.) ἕκαστος ὁμοδικὸς δικαιούται νὰ ἐπισπεύδῃ τὴν ὄλην δίκην, καὶ ὡς πρὸς τοὺς ὁμοδικούς του δηλονότι (ἐφ' ὅσον ὡς πρὸς αὐτοὺς εἶναι ὄριμος ἡ ὑπόθεσις πρὸς περαιτέρω ἐνεργεῖαν, ἄλλως δὲν βλάπτονται), ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἀνάγκη πρόδηλος ὅπως κλητεῦθῃ τούτους ἵνα παραστοῦν ἐν τῇ δίκῃ ἢ ἄλλως ὑποστοῦν τὰς συνεπείας τῆς μὴ ἐμφανίσεώς των, καθ' ἃ ρητῶς καὶ ἀδιακρίτως εἶδος ὁμοδικίας ἐπιτάσσουσιν ἡ τε § 63 ΓΠΔ. καὶ τὸ ἄρθ. 75 ὑπ. νμοσχ. καὶ καθ' ἃ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀκροάσεως τῶν διαδίκων ἐπιβάλλει.

Ἄρθρον 68.

Ἐὰν ἡ ἐπίδικος νομικὴ σχέσηις πρέπει νὰ κανονισθῇ ὁμοιόμορφως πρὸς ἅπαντας τοὺς ὁμοδικούς ἢ ἐὰν ἡ ὁμοδικία εἶναι ἀναγκαία ἐξ ἄλλου λόγου (δουλεία, ἀδιαίρετοι ἐνοχαί),¹ τινὲς δὲ τῶν ὁμοδίκων ἀπολείπωνται ἐν τινι συνεδριάσει ἢ παρσμελῶσι προθεσίαν τινά, οἱ ἀπρακτοῦντες ὁμόδικοι θεωροῦνται ὡς ἀντιπροσωπευόμενοι ὑπὸ τῶν ἐνεργῶν ὁμοδίκων.² Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας εἰς ἑκάστην συνεδρίασιν πρέπει πάντοτε νὰ καλῶνται πάντες οἱ ὁμόδικοι καὶ ἐὰν ἔτι ἀπελείποντο εἰς προγενεστέραις ἐπὶ τῆς ἰδίᾳς ὑποθέσεως συνεδριάσεις.³

ΓΠΔ. § 62 [καὶ § 63], ὑπ. νμοσχ. ἄρθ. 74 [καὶ ἄρθ. 75 παρ. 2].

¹ Ὁ ὅρος «ἀναγκαία ὁμοδικία» (Notwendige Streitgenossenschaft) δὲν σημαίνει τὴν ἀναγκαστικὴν τοιαύτην, τὴν δυναμένην τούτῃσι νὰ ἐκβιασθῇ δικονομικῶς [ὡς συνεπεία προσεπικλήσεως τῶν ἄρθ. 64 καὶ 65], ἀλλὰ τὴν κατ' ἀνάγκην ὑπάρχουσαν, ὡς ἐκ τῆς μεταξὺ τῶν ὁμοδίκων ὑπάρξεως, ἐκ

λόγων οὐσιαστικῶν ἢ δικονομικῶν, συνδέσμου τοιούτου, ὥστε ἡ ἐνέργεια τῆς δίκης νὰ προβαίνει ἐπὶ πάντων τούτων ἢ νὰ μὴ ἐπιφέρει ἀποτέλεσμα ἐν περιπτώσει καθ' ἣν διεξάγεται μεμονωμένως (Stein—Jonas § 62).—Περὶ ἀναγκασίας ὁμοδικίας καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς, περι-ὢν τὸ ἐν ὄψει ἄρθ., δὲν γίνεται λόγος ἐν τῇ Ε.Π.Δ. Ὡς παρατηρεῖται σχετικῶς ὁ Εὐκλείδης (§ 81 σημ. 2, ζ'), τὸ γεγονός ὅτι πρόκειται περὶ ἀδιαιρέτου δικαίου δὲν ἔχει—κατὰ τὴν Ε.Π.Δ.—τὴν συνέπειαν ὅτι ἡ πράξις τοῦ ἑνὸς τῶν ὁμοδικῶν ἐπι-δρα καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς, οὔτε ὅτι πρέπει πάντες νὰ ἐνεργοῦν ἀπὸ κοινοῦ, ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἐπάγεται τὸ ἀποτέλεσμα, ὅτι δὲν εἶναι τελεσφόρος ἡ νίκη, ἐὰν δὲν γίνῃ ὡς πρὸς ὅλους, π. χ. ἂν ἡ δουλεία δὲν ἀναγνωρισθῆ ὡς πρὸς ὅλους τοὺς κυρίους τοῦ δουλεύοντος κτήματος. Τελευταίως ἐν τούτοις ἢ ἐν Ἑλλάδι ἐρμηνεῖα καὶ νηλ. προσχωρεῖ πρὸς τὴν ἄποψιν ὅτι ἐπὶ ἀναγκασίας ὁμοδικίας ὁ ἀπολειπόμενος διάδικος ἐκπροσωπεῖται ἐν τῇ δίκῃ ὑπὸ τοῦ ἐνεργοῦ ὁμοδίκου του, κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθ. 602 Ε.Π.Δ., καθιεροῦντος τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐπὶ τῶν συνεπειῶν προσεπικλήσεως ὁμοδικῶν (Ράμμος ἐν Glasson—Tissier—Morel § 454α, V καὶ σημ. 36, ἐνθα καὶ μνηα διισταμένων ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων).

¹ Περιπτώσεις ἀναγκασίας ὁμοδικίας, κατὰ τὴν ἐν τῷ κειμένῳ διάκρι-σιν, ἐμφανίζονται: α') ἐὰν ἡ ἐπίδικος νομικὴ σχέση πρέπει νὰ κανονισθῇ ὁμοιομόρφως ὡς πρὸς ἅπαντας τοὺς ὁμοδίκους λόγῳ τῆς φύσεως αὐτῆς, ἥτις ἀποκλείει τὸν διάφορον ὡς πρὸς ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν κανονισμὸν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ παρέχεται εἰς ἕκαστον τῶν ὁμοδικῶν τὸ δικαίωμα νὰ διεξαγάγῃ τὴν δίκην ὡς πρὸς τὴν ὄλην ἐπίμαχον σχέσηιν, ἢ δ' ὑπὲρ ἢ κατ' αὐτοῦ ἐκδιδομένη ἀπόφασις παράγει δεδικασμένον καὶ ὑπὲρ ἢ κατὰ τῶν λοιπῶν ὁμοδικῶν του· β') ἐὰν ἡ ὁμοδικία καθίσταται ἀναγκαία ἐξ ἄλλου λόγου, ἀναγομένου εἰς τὰς μεταξὺ τῶν ὁμοδικῶν σχέσεις, αἵτινες κατ' ἀνάγκην ἐπιβάλλουν τὴν σύμπραξιν αὐτῶν, πρὸς ἀποφυγὴν ἀπορρί-ψεως τῆς ἀγωγῆς ὡς ἀνομιμοποιήτου ἐνεργητικῶς ἢ παθητικῶς (Stein—Jonas loc. cit).—Ἡ ἐν τῷ νόμῳ διάκρισις τῶν δύο ἐς εἴρηται περιπτώ-σεων ἀναγκασίας ὁμοδικίας [αἵτινες εἶναι συντρέχουσαι καὶ οὐχὶ ἀποκλει-στικαί, Stein—Jonas loc. cit.] κακίζεται ἐν Γερμανίᾳ ὡς ἀπρόσφορος καὶ δυσνόητος, σχετικῶς δὲ παρατηρεῖται ὅτι ὑφίσταται ἡ ἀνάγκη ὁμοιομόρ-φου κανονισμοῦ τῆς διαφορᾶς καὶ ὅπου «ἡ ὁμοδικία εἶναι ἀναγκαία ἐξ ἄλλου λόγου», ἐφ' ᾧ καὶ κρίνεται ὅτι ἡ ἐν τῷ κειμένῳ διαζευκτικὴ προσ-θήκη μᾶλλον παρεῖλκεν (Seuffert § 62).—Ὁ κρῆς νομοθέτης ἐν παρενθέσει ἀνέφερεν ἐνδεικτικῶς ὡς περιπτώσεις ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθ. τὰς περὶ δου-λειῶν δίκας καὶ τὰς περὶ ἀδιαιρέτων ἐνοχῶν (περὶ τούτων ἄρθ. 665 καὶ ἐπ. ΑΚ.), ἐν αἷς ὑπάρχει πλειονότης ἐναγόντων ἢ ἐναγομένων. Δύναται τις ἐπὶ πλέον νὰ μνημονεύσῃ ἐνταῦθα τὰς περὶ προσωπικῆς καταστάσεως (ὡς πρὸς πλείονα, λ. χ., τέκνα ἀμφισβήτησις τοῦ νομίμου γάμου τῶν γο-νέων—α' ὡς ἄνω περιπτώσις), τὰς ἐπ' ἀκυρώσει πλειστηριασμοῦ (ὡς πρὸς τὰ ἀναλόγως ὁμοδικόντα πρόσωπα τοῦ ἐπισπεύδοντος δανειστοῦ, τοῦ ὀφειλέτου καὶ τοῦ ὑπερθεματιστοῦ), τὰς περὶ διανομῆς ἐπικοίνου πράγμα-τος (ὡς πρὸς τοὺς συγκυρίους—β' ὡς ἄνω περιπτώσις) κ. ἄ. — Ἡ ΕΚρ. 64/1928 (Δκτ. 1929, I, σελ. 91) δέχεται ὅτι οἱ τριτεγγυηταὶ συναλλαγμα-τικῆς εἶναι ἀλληλεγγύως ὑπόχρεοι, εὐρισκόμενοι ἔνεκα τούτου εἰς δεσμὸν ὁμοδικίας, καθ' ἣν, ἐκ τῆς ἀνάγκης ὅπως ἡ συνδέουσα αὐτοὺς σχέσις κανονισθῇ ὁμοιομόρφως πρὸς πάν-τας, ὁ ἀπολειπόμενος θεωρεῖται ἐκπροσωπούμενος ὑπὸ τοῦ ἐνεργοῦ ὁμοδίκου του· κατ' ἀκολουθίαν δὲ τούτων κρίνει—προσφεύγουσα ὡς κατωτέρω καὶ εἰς ἄλλο ἐπικουρικὸν στήριγμα—ὅτι ὀρθῶς ἀπερρίφθη ἡ ἀγωγή ὡς πρὸς τὸν ἀπολειφθέντα τριτεγγυητὴν, μολοντί μὴ ὑποβαλόντα τὴν ἢν ὑπέβαλεν ὁ ἐμφανισθεὶς, καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ λογιζόμενος,

ομόδικός του ένστασιν άπαραδέκτου τής άγωγής, ένεκα μη συντάξεως διαμαρτυρικού και έμπροθέσου έγέρσεως αυτής. Δέν είναι προδήλως όρθή ή τοιαύτη έκδοχή. Γενικώς, προκειμένης ένοχής εις όλόκληρον, ώς αυτή έμορφώθη υπό του ΑΚ. (άποκλίναντος προς τό σύστημα του ΓΑΚ., όστις υιοθέτησε την λεγομένην άτελή άλληλεγγύην), ύπάρχουν γεγονότα έπενεργούντα μόνον ύπέρ ή κατά του εις όλόκληρον όφειλέτου εις ου τό πρόσωπον έπήλθον (άρθ. 640, πρβλ. § 425 ΓΑΚ.), ώστε να μη άποκλείηται διάφορος ώς προς ένα έκαστον των εις όλόκληρον όφειλετών κανονισμός· ειρήσθω έξ άλλου ότι αι εις όλόκληρον ένοχα δέν είναι διά τουτο και μόνον άδιαίρετοι (ΑΚ. άρθ. 667), ώστε να προκύπη ένεκα του άδιαίρετου άνάγκη όμοιομόρφου κανονισμού τής διαφοράς. Έν τή συγκεκριμένη δέ περιπτώσει ούδαμώς άπεκλείετο ό διάφορος κανονισμός ώς προς τον άπολειφθέντα έναγόμενον, εάν ουτος, παριστάμενος, δέν έπεκαλείτο τό άπαράδεκτον, όπερ δέν εξετάζεται οίκοθεν υπό του δικαστηρίου, άλλ' όφείλει να προτεινηται, και δη παρ' έκάστου κεχωρισμένως των όμοδικών, ή εάν έναντι του άπολειφθέντος δέν ύπήρχε, τυχόν, άμέλεια του κομιστου έναγοντος, διακεκριμένως επίσης εξεταζόμενη (πρβλ. Lyon—Caen et Renault, Traité, IV, άριθ. 419 και 217).

² Δέν έρημοδικάζονται τούτέστι και δέν ύφίστανται τας συνεπείας τής παραμελήσεως προθεσμίας.—Η άντιπροσωπεία χωρεί άνεξαρτήτως τής θελήσεως ή δυνάμεως του ένεργου όμοδίκου, και άν έτι ουτος άντιπολιτεύηται προς τον άπολειπόμενον ή παραμελουντα· πρόκειται άλλων περι άντανακλαστικής ένεργείας του παρισταμένου όμοδίκου ώς προς τον άπολειπόμενον, την όποιαν καθιεροί ό νόμος. Αφορὰ δέ δικονομικας πράξεις—άνεξαρτήτως του άν αυται είναι έπωφελεις ή έπιζημιοι—, πάντως όμως ουχι έκεινας αίτινες συγχρόνως είναι και δικαιοπραξία του ουσιαστικού δικαίου, ώς ή άναγνώρισις δικαιώματος, ή παραίτησις άπ' αυτου, ό συμβιβασμός. Έννοείται ότι αι τοιαυται δικονομικαι ένεργειαι πρέπει να περιορίζονται μόνον εις όσας ό άπολιπόμενος ή παραμελήσας όμόδικος έδικαιουτο να προβή. Τα κατ' ιδίαν έπιθετικά ή άμυντικά μέσα κρίνονται κεχωρισμένως, έφ' όσον κεχωρισμένως άφορούν τινα των άναγκαίων όμοδικών, ώς άναβλητικαι ή άνατρεπτικαι ένοτάσεις άνήκουσαι εις τό πρόσωπον αυτου· αλλά και όταν είναι κοινά δέν άποκλείουν άντιφατικας των όμοδικών προτάσεις και βεβαιώσεις, ώς έν τή συνήθει όμοδικία (Stein—Jonas loc. cit., Sydow—Busch—Kranz § 62).—Η διακοπή τής δίκης ώς προς τινα των άναγκαίων όμοδικών έπάγεται και ώς προς τους λοιπους άποτελέσματα (άρθ. 438).—Αι προθεσμια των ένδίκων μέσων τρέχουν κεχωρισμένα δι' έκαστον άναγκαίον όμόδικον από τής προς αυτών ή υπ' αυτου κοινοποιήσεως τής αποφάσεως, μη χωρούσης άντιπροσωπείας έν τή παραμελήσει τής κοινοποιήσεως. Αλλ' εάν ή άπόφασις έκοινοποιήθη προς πάντας τους άναγκαίους όμοδικους και εις ή τινες έξ αυτών ήσκησαν έμπροθέσμως ένδικον, τουτο ώφελει και τους λοιπους παραμελήσαντας, οτινες λογίζονται άντιπροσωπευόμενοι υπ' αυτών (Stein—Jonas loc. cit.).

³ Ός και εις την περίπτωση ένισπείσεως τής δίκης παρ' όμοδίκου κατά την β' παρ. προηγ. άρθ. (Ίδε γενικώς αυτόθι σημ. 2).—Αλλως, έν μη κλητεύσει, ή συζήτησις κηρύσσεται άπαραδέκτος (Sydow—Busch—Kranz loc. cit.). Έννοείται ότι ή ύποχρέωσις κλητεύσεως πάντων των όμοδικών άφορὰ και τον άντίδικον αυτών, έφ' όσον έπισπεύει (Stein—Jonas loc. cit.).

"Αρθρον 69.

Η έλλειψις τής όμοδικίας έπάγεται άκυρότητα του δικο-

γράφου μόνον διὰ τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ δὲν προσήκει τὸ ἐπίδικον δίκαιον ἢ ὑποχρέωσις.

Καθ' ὑπόδειξιν τῆς Νομολογίας (Σημ. Ἐπ.).

Ἡ ἔλλειψις τῶν κατ' ἄρθ. 63 ΠΔ. ἀπαιτουμένων στοιχείων τῆς ὁμοδικίας δυνατόν νὰ ἐμφανίζηται ἢ κατὰ τύπους, ἐν τῷ δικογράφῳ τῆς ἀγωγῆς, ἢ κατ' οὐσίαν, ἐν τῇ ἐρεύνη τοῦ πραγματικοῦ τῆς δίκης ὑλικοῦ. Κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τῆς ΠΔ. 03 εἶχεν ἤδη κρατήσῃ ἐν τῇ νῦλ. ἡ γνώμη ὅτι ἐλλείποντος κατ' οὐσίαν τοῦ δεσμοῦ τῆς ὁμοδικίας, ἡ ἀγωγή ἔδει νάπορριπτεται οὐχὶ ὡς ἄκυρος ἐν τῷ συνόλῳ τῆς, ἀλλ' ὡς ἀνυπόστατος ἐν μέρει, διὰ τὰ μὴ ὁμόδικα πρόσωπα (Οἶκον.—Λιβ. § 51 σημ. 3α). Διχογνωμία ἐκράτει περὶ τὸ ἂν ἦτο ἄκυρον ἐν ὄλῳ τὸ δικόγραφον ἀγωγῆς, βάσει μιᾶς ἀπαιτήσεως ἐγειρομένης ὑπὸ πλειόνων ἢ στρεφομένης κατὰ πλειόνων προσώπων μὴ κατὰ τύπους ὁμοδικῶν, ἢ ἔδει νάπορριπτεται ἐν μέρει ὡς πρὸς τὰ μὴ ὁμόδικα πρόσωπα. Ἡ ΑΠ. Β' Τμ. 47/1897 (Θέμ. Η', σελ. 371), παρεκκλίνουσα τῶν ἕως τότε κρατούντων, ἀπεφάνητο ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐπέρχεται νόμῳ ἀπόρριψις τῆς ἀγωγῆς ὡς πρὸς μόνους τοὺς μὴ ὁμοδικούς, πρὸς τὴν ἀποψιν δὲ ταύτην συντάχθη καὶ ἡ «Θέμις» τῶν Ἀγγελοπούλων καὶ ἡ ΕΝ. 551/1900 (Θέμ. ΙΒ', σελ. 589—τελευταίως καὶ ἡ ΑΠ. 265/1933, Θέμ. ΜΔ', σελ. 532). Ταύτην ὅθεν προφανῶς τὴν τροπὴν τῆς νῦλ. εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ κρῆς νομοθέτης, θεσπίζων τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθ. 69. Κατὰ τὸ ἄρθ. τοῦτο, ὡς ἂν ἀγωγή βάσει μιᾶς ἀπαιτήσεως ἐγείρεται ὑπὸ πλειόνων ἢ στρέφεται κατὰ πλειόνων, οἵτινες δὲν συνδέονται δι' ὁμοδικίας κατὰ τὸ πρῶτον, ἦτοι κατὰ τὰ ἐν τῷ δικογράφῳ τῆς ἐκτιθέμενα νομικὰ καὶ πραγματικὰ περιστατικά, τὸ δικόγραφον κηρύσσεται ἄκυρον ὡς πρὸς τὸν μὴ δικαιοῦχον ἢ μὴ ὑπόχρεον ἐκ τῶν συναγόντων ἢ συναγομένων, ἐξετάζεται δὲ περαιτέρω ὡς πρὸς τοὺς λοιπούς, κατὰ τὸν κανόνα *utile per inutile non vitiatur*. Οἰκοθιν δὲ νοεῖται ὅτι ἂν ἡ ἀνυπαρξία τοῦ δικαιώματος ἢ ὑποχρέωσως προκύψῃ ἐκ τῆς ἐρεύνης τοῦ οὐσιαστικοῦ μέρους, τότε ἀπορρίπτεται ὡς ἐνυπόστατος ἡ ἀγωγή ὡς πρὸς τοὺς μὴ μετέχοντας τοῦ δικαιώματος ἢ τῆς ὑποχρέωσως. Εἰρήσθω ὅτι ἡ ἐν λόγω μερικὴ ἀκυρότης τοῦ δικογράφου ἐρευνᾶται κατὰ πάσαν τῆς δίκης στάσιν καὶ αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ ἐκχωστρίου, ἐφ' ὅσον συνάπτεται πρὸς ἐνεργητικὴν ἢ παθητικὴν νομιμοποίησιν τῆς ἀγωγῆς (ἄρθ. 62).—Παραλλάσσει ἡ περίπτωσις τοῦ ἄρθ. 464 ἐδ. 1 ΠΔ. (ἀναλόγου, ἀλλὰ διαφέροντος κατὰ τὰς κυρώσεις τοῦ ἄρθ. 537 ἐδ. 1 ΕΠΔ.), καθ' ὃ δὲν συγχωρεῖται ἡ ἐνώσις πολλῶν ἀγωγῶν, ἦτοι πλειόνων ἀπαιτήσεων διαφόρων κατὰ τὴν βᾶσιν ἢ τὸ ἀντικείμενον, εἰς ἓν ἔγγραφον ἀγωγῆς, ὅταν αὗται ἀφοροῦν διαφόρους διαδίκους, μὴ ἔχοντας πρὸς ἀλλήλους τὸν τῆς ὁμοδικίας δεσμόν, καθ' ἃ σαφῶς διακρίνει ἡ προμνηθεῖσα ΑΠ. 265/1933. Ἐν ἔλλειψει ὁμοδικίας κατὰ τὴν περίπτωσιν αὐτὴν (ἐννοεῖται καὶ πάλιν κατὰ τύπους, διότι ἐν ἔλλειψει τοιαύτης κατ' οὐσίαν ἀπορρίπτεται καὶ τότε ἡ ἀγωγή οὐσιαστικῶς ὡς πρὸς τὸν μὴ δικαιοῦχον ἢ μὴ ὑπόχρεον), πράττονται τὰ ρητῶς διατασσόμενα ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 464 (διαχωρίσις τῶν ἀγωγῶν κατ' αἵτησιν ἢ καὶ αὐτεπαγγέλτως ἴδε σημ. ὑπό).

Ἄρθρον 70.

Ἐὰν διὰ τινὰ τῶν ὁμοδικῶν τὸ δικαστήριον εἶναι λόγῳ ὕλης ἀναρμόδιον ἢ συντίθεται μετὰ προξενικῶν παρέδρων, ἡ δίκη ὡς πρὸς τοῦτον παραπέμπεται εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον.

Ἡ διάταξις αὕτη [ἀνάλογον περιεῖχε καὶ τὸ ἀρθ. 6 τοῦ νμοχ. Γούναρη] ὑψηγορεύθη ἕνεκα τῆς μικτῆς φύσεως τῆς ὑποθέσεως ὡς πρὸς τοὺς ὁμοδίκους· ὁ εἷς π. χ. ἐνεχεται ἔμπορικῶς, ὁ ἕτερος ἀτυκῶς, καίτοι ἡ ὑποχρέωσις πηγάζει ἐκ τῆς αὐτῆς ἱστορικῆς καὶ ἔμπορικῆς αἰτίας (Σημ. Ἐπ.).—Τὰ ἔμποροδικεῖα (καὶ ἐν Ἑλλάδι καταργηθέντα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1887) ἠγνοήθησαν ὑπὸ τε τοῦ ὉργΔ. καὶ τῆς ΠΔ. 03, ὥστε δὲν ὑπαινίσσεται ταῦτα ἡ ἀνωτέρω σημ. ὡς ὄντα ἀρμόδια διὰ τὸν ἔμπορικῶς ἐκ τῶν ὁμοδίκων ἐνεχόμενον. Ἡ σημ. εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ ἔμπορικῶς ἐνεχόμενος ἐτύγχανεν ἀλλοδαπός, ἀπολαύων ἐν τῇ Κρ. Πολιτείᾳ τῶν δικαιωμάτων τῶν διεθνῶν διομολογήσεων, ὅτε, κατ' ἀρθ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 92 κανονιστικοῦ δ. τῆς ἐξαιρετικῆς διαδικασίας ὡς πρὸς τοὺς ἀλλοδαποὺς (βλ. γενικώτερον περὶ αὐτοῦ καὶ τῶν διομολογήσεων σημ. 1 ὑπὸ ἀρθ. 27), προκειμένης ὑποθέσεως τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πρωτοδικείου, τοῦτο συντίθετο μετὰ δύο προξενικῶν παρέδρων δικαστῶν, συνέτραχε δ' ἐπομένως περίπτωσις ἐφαρμογῆς τῆς ἐν ὄψει ἀρθ.—Ἐν τυχόν περιπτώσει σημερινῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀρθ., ὅταν διὰ τινὰ τῶν ὁμοδίκων εἶναι λόγῳ ὕλης ἀναρμόδιον τὸ δικαστήριον, τοῦτο θέλει ἐξετάσει αὐτεπαγγέλτως τὴν ἀναρμοδιότητά του, κατ' ἀρθ. 26.

Δ'. Ἰκανότης τοῦ παρίστασθαι ἐπὶ δικαστηρίου ἐν τῷ ἰδίῳ ὀνόματι.

"Αρθρον 71.

Διάδικός τις εἶναι ἐπὶ τοσοῦτον ἰκανὸς νὰ παρίσταται αὐτοτελῶς ἐπὶ δικαστηρίου (ικανότης πρὸς δικανικὴν παράστασιν) ἐφ' ὅσον δύναται νὰ ἀναλάβῃ αὐτοτελῶς ἐγκύρους διὰ συμβάσεως ὑποχρεώσεις.¹

Ἡ ὑπαρξις τῆς τοιαύτης πρὸς ἀνάληψιν ὑποχρεώσεων ἰκανότητος,² ἡ ἀνάγκη τῆς ἀντιπροσωπεύσεως διαδ' ὧν στερουμένων τῆς ἰκανότητος πρὸς δικανικὴν παράστασιν δι' ἑτέρων προσώπων (νομίμων ἀντιπροσώπων)³ καὶ ἡ ἀνάγκη εἰδικῆς ἀδείας πρὸς διεξαγωγὴν δίκης ἢ πρὸς ἐνέργειαν κατ' ἰδίαν δικανικῶν πράξεων κρίνονται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν κειμένων νόμων, ἐφ' ὅσον ὁ παρῶν νόμος δὲν ὀρίζει ἄλλως.⁴

ΕΠΔ. ἀρθ. 74. Διευτυπῶθῃ συμφώνως πρὸς τὴν § 51 [καὶ § 52] ΓΠΔ., § 1 ΑΠΔ., ἀρθ. 62 ὑπ. νμοχ. (Σημ. Ἐπ.).

¹ Ἡ ἰκανότης πρὸς δικανικὴν παράστασιν (Processfähigkeit) ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἰκανότητα πρὸς δικαιοπραξίαν (Handlungsfähigkeit) τοῦ ἀτοικοῦ δικαίου. Ὅν δὲ τρόπον ἡ τελευταία αὕτη διακρίνεται τῆς ἰκανότητος τοῦ ἔχειν δίκαια (Rechtsfähigkeit), κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ λόγον ἢ πρὸς δικανικὴν παράστασιν ἰκανότης διακρίνεται τῆς ἰκανότητος τοῦ εἶναι διάδικον (Parteifähigkeit). Δίκαια δύναται νὰ ἔχη καὶ ὁ ἀπηγορευμένος, τὸ κυφορούμενον, ἡ ἐκκειμένη κληρονομία, ὡς ἐπίσης δύναται οὗτοι νὰ εἶναι καὶ διάδικοι, ἀλλὰ δὲν δύναται μῆτε νὰ δικαιοπρακῆσιν μῆτε νὰ παραστοῦν ἐπὶ δικαστηρίου. Ἐξ ἐναντίας ὁ πρὸς δικανικὴν παράστασιν ἰκανὸς προϋποτίθεται πάντως ὅτι κέκτηται τὴν ἰκανότητα τοῦ εἶναι διάδικον (Rosenberg § 48, Neumann § 1).—Ἡ ἰκανότης πρὸς δικανικὴν παράστασιν ἀποβλέπει εἰς ὅλας τὰς συναφεῖς πρὸς τὴν δίκην

πράξεις, αἵτινες ἐνεργοῦνται ἢ παραλειπόμεναι παρ' ἀνικάνου ἢ κατὰ τοιοῦτου εἶναι ἀνίσχυροι (Stein—Jonas § 51).—Ἡ ἐν λόγῳ ἱκανότης ἀποτελεῖ δικονομικὴν προϋπόθεσιν (Processvoraussetzung), ὡς ἐπίσης ἡ ἀρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου, ἢ ἱκανότης τοῦ εἶναι διάδικον κλπ., ὧν τὸ βάρος ἀποδείξεως ἐπίκειται τῷ ἐνάγοντι, ἐν ᾧ τῶν δικονομικῶν ἐμποδίων ἡ ἀπόδειξις βαρύνει τὸν ἐναγόμενον (Sydow—Busch—Kranz πρό § 253).

² Ἰκανὸς πρὸς δικανικὴν παράστασιν εἶναι ὁ δυνάμενος νάναλῃθι ἐποχρεώσεις κατὰ τὸ οὐσιαστικὸν δίκαιον, οὐ οἱ κανόνες ἐφαρμόζονται ἐν προκειμένῳ. Ὑπάρχουν οὕτω πρόσωπα ἀπολύτως ἱκανά, ἄλλα περιορισμένως ἱκανά καὶ ἄλλα ἀνίκανα τελείως. Τὰ ἐνήλικα λ. χ. πρόσωπα εἶναι κατὰ κανόνα ἀπολύτως ἱκανά. Περιορισμένην ἱκανότητα ἔχει ὁ ἔνεκεν ἀσπῆρας ὑπὸ δικαστικὴν ἀντίληψιν τελῶν, ὁ χειράφετος ἀνήλικος. Οἱ ὑπὸ πατρικὴν ἐξουσίαν ἢ ἐπιτροπεῖαν τελοῦντες ἀνήλικοι εἶναι κατὰ κανόνα—δεκτικὸν ἐξαιρέσεως, ἄρθ. 72 καὶ σημ.—ἀνίκανοι πρὸς δικανικὴν παράστασιν. Οἱ ἔνεκα φρενοβλαβείας ἀπηγορευμένοι, ὡς καὶ οἱ διατελοῦντες ἐν νοσηρᾷ διαταράξει φρενῶν ἀποκλειούση τὴν βούλησιν καὶ ἀπόφασιν (ΑΚ. ἄρθ. 77), εἶναι ἀπολύτως ἀνίκανοι (πρβλ. Neumann loc. cit.).

³ Δὲν δύναται νά ἐγερθῇ ἀγωγή ὑπὸ ἢ κατὰ νομικῶς ἀνικάνου, ἐφ' ὅσον στερεῖται νομίμου ἀντιπροσώπου. Ἡ ἔλλειψις θεραπεύεται τῇ ἐγκρίσει τοῦ ὑστέρωσ παρισταμένου τοιοῦτου. Μέχρις ἀποδείξεως τῆς ἀνικανότητος ὑφίσταται τεκμήριον περὶ τῆς ἱκανότητος. Οἱ νόμιμοι ἀντιπρόσωποι ὀρίζονται εἴτε ἀμέσως ἐκ τοῦ νόμου εἴτε ἐμμέσως, διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἢ πράξεως τῆς διοικήσεως. Λ. χ. πατήρ, ἐπίτροπος, κηδεμών, διοικητικὸν συμβούλιον ἀνωνόμου ἑταιρίας, ἐκκαθαριστῆς κλπ. Τελοῦν ἐν ἀπολύτῳ ἀνεξαρτησίᾳ ἀπὸ τῆς βουλήσεως καὶ γνώσεως τοῦ ἀντιπροσωπευομένου καὶ κατὰ τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις ἐξισοῦνται πρὸς τοὺς διαδίκους (Sydow—Busch—Kranz § 51). Πρβλ. καὶ σημ. ὑπὸ ἄρθ. 74.—Τὴν ἕκτασιν τῆς δυνατῆς ἐνεργείας τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου προσδιορίζει ὁ νόμος ἐκ τοῦ ὅποιου ἔλκει οὗτος τὴν ιδιότητά του· ὁ νόμος ἐπίσης ὀρίζει ἀν ἀπαίτηται κοινὴ ἢ χωριστὴ ἐνέργεια ἀπὸ μέρους πλειόνων νομίμων ἀντιπροσώπων (Stein—Jonas loc. cit.).

⁴ Εἰδικὴ ἄδεια ἀπαιτεῖται ἐνίοτε πρὸς διεξαγωγὴν δίκης ἢ πρὸς ἐνέργειαν κατ' ἰδίαν δικανικῶν πράξεων. Οὕτω, κατὰ τὸ ἄρθ. 75 τοῦ ν. ΧΠΘ', ὁ ἐπίτροπος χρῆζει τῆς ἀδείας τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου, μετὰ προηγουμένην ἔγγραφον γνωμοδότησιν δικηγόρου, ἵνα κινήσῃ ἀγωγήν περὶ ἀκινήτων ἢ προσωπικὴν ἀξίαν μείζονος τῶν 500 δρχ., ἐκτός ἐάν ἐπίκειται κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς· δὲν δύναται δὲ καὶ νά παραιτηθῇ τῆς σχετικῆς δίκης ἄνευ ὁμοίας ἀδείας. Ἐπίσης ἀπαιτεῖται ἄδεια ἐκ μέρους τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου πρὸς ἔγερσιν ὑπὸ τοῦ ἐπιτρόπου ἀγωγῆς περὶ διανομῆς κατὰ τὸ αὐτ. ἄρθ. 76. Ἐπίσης ἀπαιτεῖται ἄδεια πρὸς ἔγερσιν ἀγωγῆς ἢ ἀποδοχῆν δικαστικοῦ ἀγῶνος ἀπὸ μέρους συμβουλίου Μονῆς, χορηγομένη ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ὁργανισμοῦ ΔΜΠ., κατὰ τὸ ἄρθ. 108 Καταστατικοῦ Νόμου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη, κλπ.—*Εἰδικὴ Διογομῖα*.—Αὕτη διὰ τῶν ἄρθ. 50 καὶ ἐπ., κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχῶν τοῦ Γαλλ. καὶ ΙτΑΚ., ἃς εἶχε μεταφέρει καὶ τὸ ἑλλ. νμοχ. τοῦ 1874 ἐν ἄρθ. 217 καὶ ἐπ., καθιέρου τὴν ἀτελῆ προσωπικότητα τῆς ἐγγάμου γυναίκος, μὴ δυναμένης κατὰ κανόνα νά συνομολογῇ συμβόλαια ἢ νά παρίσταται ἐπὶ δικαστηρίου ὡς ἐνάγουσα ἄνευ ἀδείας τοῦ συζύγου, συνεναγομένης δὲ μετ' αὐτοῦ διὰ τοῦ αὐτοῦ δικογράφου, ὅπερ ἐπέδιδετο πρὸς ἀμφοτέρους. Αἱ διατάξεις αὗται τῆς Εἰδδ. κατηργήθησαν διὰ τοῦ ν. 4456 τῆς 9 Ἰανουαρίου 1930, δι' οὗ συνάμα ὠρίσθη ὅτι

αὶ πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ ὑπάνδρων γυναικῶν συναφθεῖσαι δικαιοπραξίαι καὶ λαβῶσαι χώραν παραστάσεις ἐπὶ δικαστηρίων ἄνευ ἀδείας τῶν συζύγων θεωροῦνται ἔγκυροι καὶ καλῶς γενόμενοι, ἂν μὴ ὑπάρχη ἕτερος λόγος ἀκυρότητος καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἐξεδόθη τελεσίδικος ἀπόφασις δικαστηρίου. Ἄλλ' ἄδεια τοῦ συζύγου, ὡς εἴρηται, ἀπαιτεῖτο ὡσάκις ἐνήγεν ἡ γυνή, ὡσάκις δ' ἐνήγετο ἀπαιτεῖτο ἀπλῶς ὅπως συνεπαχθῆ καὶ ὁ σύζυγος καὶ ἐπιδοθῆ καὶ πρὸς αὐτόν ἡ ἀγωγή. Περὶ ἀναδρομικοῦ ἄρα κύρους τῶν καθ' ὑπάνδρων γυναικῶν ἐγερθεῖσων πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ ν. τούτου ἀγωγῶν, δι' ὧν δὲν συνενήγετο καὶ ὁ σύζυγος ἢ αἵτινες δὲν εἶχον κοινοποιηθῆ καὶ πρὸς αὐτόν, δὲν ὠμίλησε ρητῶς ὁ ν. Ἐν τούτοις κατὰ τὸ πνεῦμά του, ἐπιδικῶν προδηλῶς τὴν καθόλου ἀναδρομὴν τῶν διατάξεων τοῦ (ἀφ' ἧς δὲν ὑπῆρχε λόγος νὰ ἐξαιρεθῆ ἢ μὴ ρητῶς κατονομασθεῖσα περίπτωση, κατὰ πάντα ἀνάλογος πρὸς τὰς ρητῶς μνημονευθεῖσας, ἥσσονος δὲ τούτων τυπικότητος—πρβλ. αἰτιολ. ἐκθ. ἐλλ. νμσχ. 1874, σελ. μγ'), εἶναι ἔγκυροι καὶ αἱ ἀγωγαὶ καθ' ὑπάνδρων γυναικῶν, δι' ὧν δὲν συνενήχθη, πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ ν., καὶ ὁ σύζυγος καὶ αἵτινες δὲν ἐκοινοποιήθησαν καὶ πρὸς αὐτόν, ἂν μὴ ὑπάρχη ἕτερος λόγος ἀκυρότητος καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἐξεδόθη τελεσίδικος δικαστικὴ ἀπόφασις.— Τὸ περὶ εἰσαγωγῆς τῆς δικαστικῆς νομοθεσίας δ. Κρ. Πολ. τῆς 26 Μαΐου 1899 εἶχεν εἰσαγάγει τὰ ἀπὸ τοῦ 42 καὶ ἐφεξῆς ἄρθ. τῆς ΕἰδΔ., μεταξὺ ἄλλων δ' εἶχεν ὀρίσει (ἄρθ. 7 παρ. 3) ὅτι τὰ καθήκοντα τῶν τέως ὑφισταμένων δημογεροντιῶν (περὶ ὧν γίνεται λόγος ἐν ἄρθ. 53 καὶ 54 ΕἰδΔ.) ἦθελον ἄσκει τοῦ λοιποῦ τὰ τακτικὰ δικαστήρια. Τὸ δ' ὑπ' ἀριθ. 209 δ. Κρ. Πολ. τῆς 15 Σεπτεμβρίου 1900 περὶ δικαιοπραξιῶν τῶν ὀθωμανίδων (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρ. Πολ., τευχ. α', φύλλ. 51) εἶχε καταργῆσαι ἔκτοτε τὴν ἄδειαν τοῦ ἄρθ. 50 ΕἰδΔ., μετ' ἀναδρομικότητος ἐπίσης, ὡς πρὸς τὰς ὀθωμανίδας, ὡς πρὸς ἃς ἴσχυεν ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς. Οὕτω τὰ καταργηθέντα διὰ τοῦ ν. 4456 ἄρθ. 50—56 ΕἰδΔ., ἀπαρτίζοντα ἴδιον κεφάλαιον ὑπὸ τὸν τίτλον «ἀποτελέσματα τοῦ γάμου ὡς πρὸς τὴν ἰκανότητα τῆς γυναικός», εἶχον κατ' ἀκρίβειαν ὡς ἐξῆς: [Ἄρθ. 50. Ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἀνδρὸς ἢ γυνῆ δὲν δύναται νὰ συνομολογῆ συμβόλαια ἢ νὰ παρίσταται ἐπὶ δικαστηρίου ὡς ἐνάγοισα. Ἡ ἄδεια τοῦ ἀνδρὸς θεωρεῖται ὡς δοθεῖσα, ἐὰν ἔλαβε μέρος εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ συμβολαίου ἢ ἐὰν συμπεριελήφθη εἰς τὴν ἀγωγὴν ὡς ἐνάγων μετὰ τῆς συζύγου του. Οἱ ἐνάγοντες γυναῖκα ὑπὸν ὀφείλουσιν συγχρόνως νὰ ἐναγάωσι διὰ τοῦ αὐτοῦ δικογράφου καὶ τὸν σύζυγον αὐτῆς. Τὰ δικόγραφα ἐπιδίδονται εἰς τοὺς ὁμοζύγους διὰ τῆς αὐτῆς ἐπίδοσεως καὶ δι' ἑνὸς μόνου ἀντιγράφου, ἀρκεῖ δὲ νὰ προσεκληθῆ ὁ σύζυγος διὰ τῆς πρώτης πράξεως τῆς πρωτοδίκου τῆς δίκης προκατάρξεως. «Αἱ ὀθωμανίδες ἐγκύρως δικαιοπρακτοῦσι καὶ παρίστανται ἐπὶ δικαστηρίου καὶ ἄνευ ἀδείας τοῦ ἀνδρὸς αὐτῶν. Αἱ πρὸ τοῦ παρόντος νόμου [ὑπ' ἀριθ. 206 δ.] ὑπὸ ὀθωμανίδων, ἄνευ ἀδείας τῶν συζύγων αὐτῶν, συναφθεῖσαι δικαιοπραξίαι, ὡς καὶ αἱ ὑπὸ ὀθωμανίδων λαβῶσαι χώραν παραστάσεις ἐπὶ δικαστηρίου ἄνευ παρομοίας ἀδείας θεωροῦνται ἔγκυροι καὶ καλῶς γενόμενοι, ἂν μὴ ὑπάρχη ἕτερος τις λόγος ἀκυρότητος».—Ἄρθ. 51. Δύναται ὁ σύζυγος διὰ δημοσίου ἐγγράφου νὰ ἐπιτρέψῃ ἐν γένει εἰς τὴν γυναῖκα νὰ συνομολογῆ συμβόλαια καὶ νὰ παρίσταται ἐπὶ δικαστηρίου, διατηρεῖ ὅμως πάντοτε τὸ δικαίωμα ν' ἀνακαλέσῃ τὴν δοθεῖσαν ἄδειαν.—Ἄρθ. 52. Δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἄδεια τοῦ ἀνδρὸς, α') Ἄν οὗτος ᾖ ἀνήλικος, ἀπηγορευμένος διὰ φρενοβλάβειαν ἢ ἄσωτίαν, ἀγνώστου διαμονῆς ἢ ἐὰν κατεδικάσθῃ εἰς φυλάκισιν, ἐν ὧν διαρκεῖ ἢ ποινή· β') Ἐὰν ἀπηγγέλθῃ ὁ ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης χωρισμός· γ') Ἐὰν ἡ γυνὴ μετέρχηται τὴν ἐμπορίαν· δ') Ἐὰν πρόκηται περὶ πράξεως ἢ ἀγωγῆς, καθ' ἃς τὰ συμφέροντα τῶν συζύγων συγκρούονται.—

“Αρθ. 53. Κατά την περίπτωσην τοῦ α’ ἐδαφίου τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ ζητήσῃ ἄδειαν πρὸς συνομολόγησιν συμβολαίου ἢ πρὸς εἰσαγωγὴν δίκης παρὰ «τοῦ δικαστηρίου. Τὸ δικαστήριον», ἀκουσθέντος καὶ τοῦ «παρ’ αὐτῷ εἰσαγγελέως», χορηγεῖ ἢ ἀρνεῖται τὴν ζητουμένην ἄδειαν. Κατὰ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου οὐδεμία ἀπαιτεῖται ἄδεια.—”Αρθ. 54. Ἐὰν ὁ σύζυγος ἀποποιήται νὰ δώσῃ ἄδειαν εἰς τὴν γυναῖκα πρὸς συνομολόγησιν συμβολαίου ἢ εἰσαγωγὴν δίκης, ἡ γυνὴ δύναται νὰ ζητήσῃ ταύτην παρὰ «τοῦ δικαστηρίου. Τὸ δικαστήριον προσκαλοῦν» τὸν σύζυγον, καί, ἐμφανιζομένου ἢ μὴ τούτου, «ἀκοῦσον» τὸν εἰσαγγελέα, χορηγεῖ τὴν ἄδειαν, ἐὰν τὰ προτεινόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αἴτια δὲν ἦναι εὐλόγα.—”Αρθ. 55. Ἡ ἐκ τῆς παραλειφθείσης ἀδείας ἀκυρότης τῶν συμβολαίων δύναται μόνον νὰ προταθῇ ὑπὸ τοῦ συζύγου, ὑπὸ τῆς γυναίκος καὶ τῶν κληρονόμων ἢ δικαιοδόχων αὐτῆς.—”Αρθ. 56. Ὁ ἐναγόμενος εἰς δίκην ὑπὸ ὑπάνδρου γυναικὸς ἄνευ ἀδείας τοῦ συζύγου δύναται νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀναστολὴν τῆς δίκης μέχρις οὗ ὁ ἀνὴρ χορηγήσῃ τὴν ἄδειαν.]

“Αρθρον 72.

Οἱ ἀνήλικοι καὶ ἄλλοι ὑπὸ ἐπιμέλειαν διατελοῦντες ἐπὶ δίκων ἐχουσῶν ἀντικείμενον ὅ,τι κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον δικαιούνται οὗτοι νὰ διαθέσωσιν ἐλευθέρως δὲν χρήζουσι πρὸς δικανικὴν παράστασιν τῆς συμπράξεως νομίμου ἀντιπροσώπου.]

ΑΠΔ. § 2.

Δικαίωμα ἐλευθέρας διαθέσεως ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἐπιτρόπου, κέκτηται ὁ ἀνήλικος ὁ συμπληρώσας τὸ 14ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὡς πρὸς τὰ κέρδη τῆς ἰδίας του ἐργασίας καὶ ὅ,τι τῷ ἐδόθη πρὸς χρῆσίν του, κατὰ τὸ ἄρθ. 5 τοῦ περὶ ἀνηλικῶν κλπ. ν. ΧΠΘ’ (ἀνάλογον διατάξιν περιεῖχε καὶ ἡ ΕἰδΔ. ἐν ἄρθ. 60). Ὡς πρὸς ταῦτα ὅθεν ὁ ἀνήλικος δὲν χρήζει συμπράξεως τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου του πρὸς δικανικὴν παράστασιν. Καὶ ἐν Ἑλλάδι ὁμοία ἐπικρατεῖ ἐκδοχὴ (ἴδε σχετικὰς ἀμφισβητήσεις ἐν Glasson—Tissier—Morel—Ράμμου § 209 σημ. 11β). —Περίπτωσιν ἰκανότητος πρὸς δικανικὴν παράστασιν ἀνηλικίου ἄνευ συμπράξεως τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου του ἀναγράφει καὶ τὸ ἄρθ. 10 τοῦ ἀπὸ 17 Ἰουλίου 1926 ν. δ. περὶ καταστάσεως ἐξωγᾶμων τέκνων, καθ’ ὃ, δικαίωμα ἀγωγῆς πρὸς ἀναγνώρισιν ἔχει ἡ μήτηρ τοῦ ἐξωγάμου τέκνου ἢ ὁ ἐπίτροπος ἢ καὶ αὐτὸ τὸ τέκνον, ἐφ’ ὅσον ἔχει συμπληρώσει τὸ 14ον ἔτος.

“Αρθρον 73.

Ἄλλοδαπός, στερούμενος ἰκανότητος πρὸς δικανικὴν παράστασιν κατὰ τὸ δίκαιον τῆς χώρας αὐτοῦ, θεωρεῖται οὐχ ἥττον ἰκανὸς νὰ παρίσταται ἐνώπιον τῶν ἐγχωρίων δικαστηρίων ἐὰν κατὰ τοὺς νόμους «τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους» κέκτηται τὴν ἰκανότητα πρὸς δικανικὴν παράστασιν.

Ἐλήφθη ἐκ τῆς § 55 ΓΠΔ. καὶ ἄρθ. 65 ὑπ. νμοχ. ἴδε διατάξιν ὁμοίαν καὶ ἐν Γεν. Μέρει ΑΚ. [καὶ ΕΑΝ.], ἄρθ. 4 παρ. 2 (Σημ. Ἑπ.).

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. 4257 τῆς 6 Αὐγούστου 1929, κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἅτινα ἀντικατέστησαν τὰς λέξεις «τῆς «Κρητικῆς Πολιτείας».

"Αν ὁ ἄλλοδαπὸς εἶναι κατὰ τὸ δίκαιον τῆς χώρας τοῦ ἱκανὸς πρὸς δικανικὴν παράστασιν, εἶναι καὶ κατὰ τὸ ἐντόπιον ἐπίσης ἱκανὸς [ΕΑΝ. ἄρθ. 4 παρ. 2]. Ἄλλὰ καὶ ἂν κατὰ τὸ δίκαιον τῆς χώρας τοῦ στερῆται τῆς τοιαύτης ἱκανότητος, οὐχὶ δὲ κατὰ τὸ ἐντόπιον, λογίζεται ἱκανὸς κατὰ τὸ προκειμένον ἄρθ., ἰσχύοντος ἀναλόγως τοῦ ἐπιεικοῦς δι' αὐτὸν δικαίου. Ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἄλλοδαπὸς λογίζεται ὡς ἱκανὸς πρὸς δικανικὴν παράστασιν κατὰ τὸ ἐντόπιον δίκαιον, δὲν χωρεῖ ἐπ' αὐτοῦ νόμιμος ἀντιπροσώπεια, ἢν τυχὸν ἀπαιτεῖ τὸ δίκαιον τῆς χώρας τοῦ αἰ ἐπίδοσει δέ, καὶ ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ ἔτι, γίνονται πρὸς αὐτὸν προσωπικῶς. Τὸ ἄρθ. ἀφορᾷ πάσας τὰς περιπτώσεις τῆς πρὸς δικανικὴν παράστασιν ἱκανότητος, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ νομίμου ἀντιπροσώπου· εἶναι δὲ ἀδιάφορος ὁ τόπος κατοικίας τοῦ ἄλλοδαποῦ. Ἐὰν ἡ ἀνικανότης αὐτοῦ προέλθῃ λόγῳ ἀπαγορεύσεως κηρυχθείσης κατὰ τὸ ἐντόπιον δίκαιον, δὲν καθίσταται οὗτος ἱκανὸς ἐκ τοῦ ὅτι κατὰ τὸ δίκαιον τῆς χώρας τοῦ δὲν ἀναγνωρίζεται ὁ λόγος τῆς ἀπαγορεύσεως (Stein—Jonas § 55, Rosenberg § 42).

"Ἀρθρον 74.

Οἱ νόμιμοι ἀντιπρόσωποι διαδίκων, στερουμένων τῆς ἱκανότητος πρὸς δικανικὴν παράστασιν, ὀφείλουσι κατὰ τὴν πρώτην δικανικὴν ἐνέργειαν, ἢν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἐπιχειροῦσι, ν' ἀποδεικνύωσιν ἐγγράφως τὴν ἀντιπροσωπευτικὴν αὐτῶν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἐν εἰδικῇ περιστάσει τυχὸν ἀναγκαιοῦσαν προσέτι εἰδικὴν ἄδεια πρὸς διεξαγωγὴν δίκης, ἐφ' ὅσον ἀμφοτέρα ταῦτα δὲν εἶναι ἤδη γνωστὰ τῷ δικαστηρίῳ.

Ἡ πρὸς μεμονωμένας δικανικὰς πράξεις ἀπαιτουμένη τυχὸν εἰδικὴ ἄδεια πρέπει ὁμοίως νὰ ἀποδεικνύηται κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν τῶν τοιούτων δικανικῶν πράξεων.

ΑΠΔ. § 4.

Οἱ πρὸς δικανικὴν παράστασιν ἀνίκανοι παρίστανται διὰ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου των (πατρός, ἐπιτρόπου κλπ.). Τίς εἶναι νόμιμος ἀντιπρόσωπος ὀρίζει τὸ οὐσιαστικὸν δίκαιον. Οὗτος δὲν εἶναι διάδικος, ἀλλ' ἄπλοος ἀντιπρόσωπος, ἐνεργῶν μετὰ συνεπειῶν διὰ τὸν ἀντιπροσωπευόμενον (Neumann § 4).—Ἀπὸ τούτου διακριτέον τὸν ἐκούσιον ἀντιπρόσωπον (τὸν πληρεξούσιον—ἄρθ. 94 καὶ ἐπ.).

"Ἀρθρον 75.

Ἐφ' ὅσον ὁ παρῶν νόμος δὲν διακρίνει, αἰ περὶ διαδίκων διατάξεις αὐτοῦ ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς νομίμους αὐτῶν ἀντιπροσώπους.

ΑΠΔ. § 5.

"Ἀρθρον 76.

Ἡ ἔλλειψις τῆς ἱκανότητος τοῦ εἶναι τινα διάδικον, τῆς ἱκανότητος πρὸς δικανικὴν παράστασιν, τῆς νομίμου ἀντιπρο-

σωπεύσεως ἢ τῆς τυχόν ἀπαιτουμένης εἰδικῆς ἀδείας πρὸς διεξαγωγὴν δίκης ἐξετάζεται αὐτεπαγγέλτως κατὰ πᾶσιν ὁτάσιν τῆς δίκης.¹

Ἐάν ἡ ἔλλειψις αὕτη δύναται νὰ διορθωθῇ, τὸ δικαστήριον ἐπιβάλλει τὴν διόρθωσιν εἰς τὸν ὑπόχρεων ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας, πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς ὁποίας ἀπέχει ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ τῶν συνεπειῶν τῆς ἐλλείψεως. Ἐάν ἡ προθεσμία παρέλθῃ ἀπρακτος, τὸ δικαστήριον ἀποφαίνεται ἐπὶ τῶν νομίμων συνεπειῶν τῆς ἐλλείψεως ταύτης. Ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς διόρθωσιν προθεσμίας, ἐάν ἐπίκειται κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς, τὸ ἀνίκανον πρὸς παράστασιν πρόσωπον ἢ ὁ νόμιμος αὐτοῦ ἀντιπρόσωπος δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐγκύρως τὰς ἀναγκαίας τῆς δίκης πράξεις ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς νομιμοποιήσεως τούτων ἐντὸς προθεσμίας ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τασσομένης, ἥς παρελθούσης ἀπράκτου, ἡ ἐπιχειρηθεῖσα πράξις θεωρεῖται ὡς μὴ γενομένη κατὰ τοὺς νομίμους τύπους.²

Διευτυπῶθη κατὰ μίμησιν τῆς ΑΠΔ. [§ 6] καὶ ΓΠΔ. § 56, ὑπ. νμοχ. ἄρθ. 68 (Σημ. Ἐπ.).

¹ Κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν, ὅταν ἐκ τῶν προτάσεων τῶν διαδίκων ἢ ἄλλοθεν γεννῶνται διαταγμοί, τὸ δικαστήριον ὀφείλει ἐξ ἐπαγγέλματος νὰ ἐξετάσῃ ἂν ὑφίσταται ἔλλειψις ἰκανότητος ἢ ἀδείας, εἴτε ὡς πρὸς τὸ ἐν εἴτε ὡς πρὸς τὸ ἄλλο διάδικον μέρος. Ἄν ἡ τοιαύτη ἔλλειψις ὑφίστατο κατὰ τὴν ἔγερσιν τῆς ἀγωγῆς, αὕτη ἀπορρίπτεται—δικονομικῶς καὶ οὐχὶ κατ' οὐσίαν—, καταδικαζομένου πάντοτε τοῦ ἐνάγοντος εἰς τὰ ἔξοδα, καὶ ἂν ἡ ἔλλειψις ἀφεώρα τὸν ἐναγόμενον. Ἐν γένει, αἱ διαδικαστικαὶ πράξεις τοῦ ἀνικάνου προσώπου λογίζονται ἄκυροι. Δύνανται ὅμως νὰ νομιμοποιηθοῦν αὗται ἀναδρομικῶς, δι' ἐπιγενομένης ἐγκρίσεως, εἴτε αὐτοῦ τοῦ ἀνικάνου διαδίκου, καταστάντος ἰκανοῦ, εἴτε τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου του ἢ τοῦ πρὸς παροχὴν τῆς ἀπαιτουμένης ἀδείας ἀρμοδίου προσώπου. Πρὸς ἔλλειψιν ἐξομοιοῦται καὶ ἡ μὴ ἀπόδειξις τῆς νομίμου ἀντιπροσωπείας ἢ ἀδείας (ἄρθ. 75). Μέχρι βεβαιώσεως τῆς ἀνικανότητος τοῦ εἶναι διάδικον ἢ τῆς πρὸς δικανικὴν παράστασιν τοιαύτης τὸ δικαστήριον ὀφείλει νὰ θεωρήσῃ τοὺς διαδίκους ἰκανοὺς καὶ τὰς πράξεις τῶν ἐγκύρους (Neumann § 6, Seuffert § 56, Sydow—Busch—Kranz § 56). Ὡς πρὸς τὰς διαρκούσης τῆς δίκης ἐπερχομένας ἀνικανότητας ὑπ' ὄψιν ἄρθ. 433.—Τὸ δικαστήριον ἐρευνᾷ ἐξ ἐπαγγέλματος τὴν ἔλλειψιν τῶν ἰκανοτήτων περὶ ὧν πρόκειται. Πρὸς ἔλλειψιν ἐξομοιοῦται καὶ ἡ μὴ ἀπόδειξις τῆς ἀδείας, πρὸς ἀποφυγὴν διενεργείας ἀκύρων δικῶν. Οἱ διάδικοι στεροῦνται τοῦ δικαιώματος νὰ διαθέσουν τὸ ἀντικείμενον τῆς τοιαύτης δικαστικῆς ἐρεύνης· οὕτως ἡ ὁμολογία τοῦ ἀντιδίκου δὲν ἰσχύει ἐν προκειμένῳ, ἐγερθεῖσης σχετικῆς ἀμφισβήτησεως, οὐδὲ παραίτησις ἀπὸ ἐνστάσεως χωρεῖ, οὐδ' ἐπάγεται ὄρκος· δύναται ὅμως νὰ ἐπιβληθῇ δικαστικὸς τοιοῦτος (Stein—Jonas § 56, Seuffert loc. cit.).—Τὸ ζήτημα κατὰ ταῦτα τοποθετεῖται ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς δημοσίας τάξεως. Δὲν δύναται ὅθεν νὰ χωρῆσιν ἀμφιβολία, ὅτι, κατὰ τὸ ἐντόπιον δίκαιον, ἡ ἔλλειψις τῆς κατ' ἄρθ. 75 καὶ 76 ν. ΧΠΘ' ἀπαιτουμένης ἀδείας πρὸς ἔγερσιν ἀγωγῆς ἀπὸ μέρους τοῦ ἐπιτρόπου δύναται νὰ προταθῇ οὐ μόνον ἀπὸ μέρους τοῦ ἀνηλίκου,

ἀλλά καὶ τοῦ ἀντιδίκου του, ἀφ' οὗ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου δύναται νὰ ἐξετασθῆ (ἐν Ἑλλάδι σφοδρὰ ἐπ' αὐτοῦ ἀμφισβήτησις· ὑπὲρ ὁμοίας ἀπόψεως Εὐκλείδης § 90 σημ. 1, Γιδόπουλος ἐν Θέμ. ΛΘ', σελ. 226, Ράμμος ἐν Glasson—Tissier—Morel § 216 σημ. 13α—contra Λιβᾶδας ἐν Ἐγγ. § 95 σημ. 6, Καλλιγᾶς, Δ', § 385, Μομφερράτος, Οἰκογ., § 140 καὶ κρατοῦσα γνώμη νμλ.). Κατὰ τὴν αὐτὴν δ' ἀκολουθίαν, ὁ περὶ ἔλλειψεως ἐν γένει λόγος ἀναιρέσεως, μολονότι μὴ εἰσαχθεὶς εἰς τὸ ἀνεκκλήτως δικάσαν δικαστήριον, εἶναι δεκτός, κατ' ἄρθ. 811 ΕΠΔ. ἐδ. 2, ἐφ' ὅσον ἀφορᾷ ζήτημα δημοσίας τάξεως (ἐναντία ἢ ΑΠ. 10/1928, Θέμ. ΛΘ', σελ. 226, δεχομένη, κατὰ τὰς ἐν Ἑλλάδι διατάξεις, ὅτι δὲν εἶναι δεκτός ὁ τὸ πρῶτον φερόμενος λόγος περὶ ἔλλειψεως τῆς ἀδείας τοῦ ἄρθ. 75 ν. ΧΠΘ', ὡς μὴ ἀναγόμενος εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν).

² Κατ' ἀρχὴν, διὰ νὰ ἐφαρμοσθοῦν τὰ ἐν τῇ παρ. ταύτῃ, πρέπει νὰ παρίσταται δυνατὴ ἡ διόρθωσις τῆς ἔλλειψεως. Ὑπὸ τὸν ὄρον αὐτὸν χορηγεῖται ἡ πρὸς τοῦτο προθεσμία καὶ ἀναστέλλεται ἡ πρόδοσις τῆς δίκης, τοῦ μὲν ἀνίκανου μὴ διενεργοῦντος πράξεις διαδικαστικὰς πρὸ τῆς διορθώσεως, τοῦ δὲ δικαστηρίου ἀπέχοντος νάποφανθῆ ἐπὶ τῶν συνεπειῶν τῆς ἔλλειψεως πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας ἄλλ' ἂν ἐπὶ πλέον ἐπίκειται κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς, τὸ δικαστήριον δύναται, καὶ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς κατὰ τὰ ἄνω προθεσμίας, νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν ἀνίκανον τὴν ἐνέργειαν πράξεων τῆς διαδικασίας, τάσσον ἅμα πρὸς νομιμοποίησιν αὐτῶν ἄλλην προθεσίαν, ἥτις δυνατὸν νὰ συμπίπτῃ (εἴτε καὶ μὴ) μετὰ τῆς πρώτης. Δυνατὸν δὲ καὶ νὰ ταχθῆ κοινὴ ἐξ ὑπαρχῆς προθεσμία, ὁσάκις ἔκτοτε διαφαίνεται ὁ κίνδυνος, διὰ τὴν διόρθωσιν τῆς ἔλλειψεως καὶ τὴν νομιμοποίησιν τῶν πράξεων.—Κατὰ τὴν χορηγήσιν τῆς πρὸς διόρθωσιν προθεσμίας τὸ δικαστήριον ποιεῖται ἐν τῇ ἀποφάσει τὰς ἀναγκαίας περὶ αὐτῆς ὑποδείξεις. Ἡ διόρθωσις ἰσχύει καὶ ἂν γίνῃ μετὰ τὴν πάροδον τῆς προθεσμίας, ἀλλὰ πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου κηρύξεως τῶν συνεπειῶν τῆς ἔλλειψεως. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν χορηγεῖται πᾶσαις προθεσμίαι καὶ ἡ δίκη προβαίνει ἀκωλύτως περαιτέρω, ἐὰν ἡ διόρθωσις γίνῃ ἀμέσως (Neumann loc. cit.).—Ἐν περιπτώσει κινδύνου ἐκ τῆς ἀναβολῆς τὸ δικαστήριον δικαιούται, κατὰ τὴν κρίσιν του, νὰ ἐπιτρέψῃ προσωρινῶς εἰς τὸν ἀνίκανον νὰ ἐνεργῇ πράξεις τῆς διαδικασίας, ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἐντὸς προθεσμίας νομιμοποιήσεως τῶν ἐνεργηθειῶν πράξεων, διὰ κτήσεως τῆς ἰκανότητος καὶ ἀρμοδίας ἐγκρίσεως τῶν γενομένων ἢ ἀποδείξεως τῆς ἀρχῆθεν ὑπάρξεως τῆς ἰκανότητος. Κίνδυνος τοιοῦτος ὑφίσταται ἐξ ἐνδεχομένης παραγραφῆς ἢ ἄλλης ἐκπτώσεως, ἀπωλείας ἀποδεικτικοῦ τινος μέσου κλπ. Διορθουμένης τῆς ἔλλειψεως, ἡ διαδικασία καθίσταται ἔγκυρος. Δὲν ἐπιτρέπεται δὲ πάντως ἡ ἔκδοσις ἀποφάσεως πρὸ τῆς παρόδου τῆς προθεσμίας, ἥτις δύναται καὶ νὰ παραταθῆ (Neumann, Seuffert, Sydow—Busch—Kranz loc. cit.).—Δὲν ἀπαιτεῖται οὐσιωδῶς ἡ ἐν τῇ ἀγωγῇ μνηεὶα τῶν ὀνομάτων τῶν παρὰ τοῦ νόμου ὀριζομένων ἀντιπροσώπων νομικοῦ προσώπου, ἀρκεῖ νὰ φέρηται ἐν γενικῇ ἐκφράσει ὅτι τοῦτο ἐκπροσωπεῖται παρὰ τῶν νομίμων αὐτοῦ ἀντιπροσώπων (Kommentar Struckmann—Koch, σελ. 298, σημ. 3 παρ. 3). Ἡ ὑπὸ κρίσιν ἀγωγὴ τῆς ἐνοριακῆς ἐπιτροπῆς Κρητῶς, ἐκπροσωπούμενης ὑπὸ τεσσάρων μετὰ τοῦ προέδρου αὐτῆς μελῶν (ἄρθ. 152, 162 ν. Κρ. Πολ. 276 ἐν συνδ. πρὸς ἄρθ. 1 ἐκτελ. δ. 138), φέρουσα: «ἡ ἐνωρ. ἐπ. Κρητῶς, ἐδρευούσα ἐν Κρητῶ καὶ ἐκπροσωπούμενη νομίμως», σαφῶς ὑπονοεῖ ὅτι ἡ ἐνάγουσα παρίσταται ἐν τῷ δικηγράφῳ παρὰ τῶν νομίμων αὐτῆς ἀντιπροσώπων, ἢ ἀμέσως δ' ἐπομένη περικοπῆ «ὑπὸ τοῦ προέδρου αὐτῆς Παπα Νικολάου Παγκάλου» ἥτις ἐπερίττειε παντελῶς, δὲν περιορίζει τὴν ἐκπροσώπησιν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ εἰρημένου ἱερέως, ἀλλ' ἐξ ἀβλεψίας

έτέθη ως έπεξηγήσις τής πρώτης, ώστε τό δικόγραφο νά λογιζήται έγκυρον. (Μειοψηφία ότι, ως διατυπώται τούτο, περιορίζει τήν έκπροσώπηση τής έναγούσης έν τῷ προσώπῳ τοῦ Ιερέως προέδρου τής, έξ ου έπέρχεται άκυρότης αύτου, μή Ισχυουσῶν τῶν διατάξεων τοῦ άρθ. 76, όπερ έχει έφαρμογήν μόνον όταν τό δικόγραφον έχη πλήρη έκπροσώπησην καί έπ' άκροατηρίου δέν παρίστανται όλοι οί άντιπρόσωποι). Έφ' όσον έρα κατά τήν συζήτησιν τής άγωγής παρέστησαν τρία μόνον μέλη τής έναγούσης, άντί τῶν έν τῇ άγωγῇ ύποδηλουμένων τεσσάρων, καί έφ' όσον ή έλλειψις αύτη ήδύνατο νά διορθωθῆ, έδει τό πρωτοδικεϊον νάναβάλη πρός διόρθωσιν τήν έκδίκασιν τής ύποθέσεως καί νά μή άπορρίψη τήν άγωγήν δι' έλλειψιν έκπροσώπησης τοῦ ένάγοντος (ΕΚρ. 81/1919, Θέμ. ΛΑ', σελ. 57).— Τό δικαστήριον φαίνεται συμφωνοῦν επί τῶν έξῆς δύο σημείων: α') τοῦ ότι πάντως άπαιτεῖται ή έν τῷ δικογράφῳ μνεία ότι τό νομικόν πρόσωπον έκπροσώπείται νομίμως· β') τοῦ ότι ή έν τῷ δικογράφῳ μνεία έκπροσώπησης αύτου παρ' άντιπροσώπων μή ύπό τοῦ νόμου όρισμένων έπάγεται άκυρότητα τοῦ δικογράφου. Ός πρός τό α' όρθῶς έν ύποσ. παρατηρεῖ ή «Θέμις» ότι καί ή τοιαύτη μνεία οὔδέν έξυπηρετεῖ, δι' ό καί περιτετεῖ, μόνον δ' άπαιτεῖται όπως αἱ ένδικοι ένέργειαι διεξάγονται ύπό ή κατά τῶν νομίμων άντιπροσώπων. Τό β' άκολουθεῖ τήν, καθ' ήμᾶς, όρθήν άποψιν (contra ΕΑθ. 473/1919, Θέμ. ΛΑ', σελ. 181). Τό δικόγραφον τής άγωγής συνιστᾷ καθ' έαυτό διαδικαστικὴν ένέργειαν, ήτις δέον νά γίνηται ύπό τοῦ νομίμου άντιπροσώπου, άλλως εἶναι άκυρον (σημ. 1 ύπό άρθ. 71). Ἡ έν αύτῷ δέ μνεία τοῦ μή νομίμου άντιπροσώπου καθιστᾷ αύταπόδεικτον τήν έλλειψιν. Ἄλλ' όμως ή έλλειψις αύτη δ ύ ν α τ α ι νά διορθωθῆ δι' έγκρίσεως κατά τά άνωτέρω έν σημ. 1 λεχθέντα (έπ' αύτου καί ή πλειοψηφία φαίνεται διατάζουσα). Ἐν δέ πρόκειται περί άπλής παραδρομῆς, ή διόρθωσις εἶναι δυνατή κατά τό άρθ. 154.

“Αρθρον 77.

Ἐάν πρόκειται νά έναχθῆ διάδικος άνίκανος πρός δικανικήν παράστασιν καί στερούμενος έν ταύτῳ νομίμου άντιπροσώπου,¹ εκ δέ τής άναβολῆς έπίκειται κίνδυνος εις τόν άντίδικον τοῦ δικανικῶς άνικάνου,² επί αίτήσει τούτου διορίζει ειδικόν άντιπρόσωπον τοῦ άνικάνου ό Ειρηνοδίκης, ό Εισαγγελεὺς ή ό Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου, παρ' οἷς εισήχθη ή πρόκειται νά εισαχθῆ ή δίκη.³

Ἐο ειδικός άντιπρόσωπος όφείλει μέχρι τής έμφανίσεως τοῦ νομίμου άντιπροσώπου νά μετέχη τής διαδικασίας προσσπίζων τά νόμιμα συμφέροντα τοῦ άνικάνου, έν άνάγκη προκαλῶν καί τόν διορισμόν νομίμου άντιπροσώπου.⁴

ΑΠΔ. § 8, ΓΠΔ. § 57, ύπ. νμοχ. άρθ. 69.

Πρβλ. καί περίπτωσιν διορισμοῦ προσωρινοῦ έπιτρόπου ή κηδεμόνος έν άρθ. 561.—Ἐν Ἑλλάδι δέχονται ότι δέν δύναται ό εισαγγελεὺς ή ό ειρηνοδίκης, βάσει τοῦ άρθ. 649 ΕΠΔ. (άντιστοιχου πρός τό 561 ΠΔ.) καί τοῦ ν. ΧΠΘ' νά διορίσουν προσωρινόν έπιτρόπον φρενοβλαβοῦς μήπω άπαγορευθέντος, διότι ό διορισμός έπιτρόπου προϋποθέτει πρόσωπον, δεόμενον έπιτροπείας, οἷον δέν εἶναι ό μή δικαστικῶς άπηγορευμένος φρενοβλαβῆς (Οίκον.—Λιβ. § 145 σημ. 11 καί παραπ. αύτόθι). Τό παρὸν όμως άρθ. προνοεῖ περί ειδικοῦ διά τήν δίκην άντιπροσώπου.

«ἐάν πρόκειται νά ἐναχθῆ διάδικος ἀνίκανος πρὸς δικανικὴν παράστασιν καὶ στερούμενος ἐν ταύτῳ νομίμου ἀντιπροσώπου» τοιοῦτος ὅθεν ἀντιπρόσωπος διορίζεται δυνάμει αὐτοῦ καὶ ἐπὶ φρενοβλαβοῦς μήπω ἀπαγορευθέντος, ἐφ' ὅσον οὗτος εἶναι ἀνίκανος πρὸς δικανικὴν παράστασιν, κατὰ τὰς συνδ. διατάξεις τῶν ἄρθ. 71 ΠΔ. καὶ 77 ἐδ. 3 ΑΚ.

¹ Πρὸς τὴν στέρησιν νομίμου ἀντιπροσώπου ἐξομοιοῦται καὶ ἡ περίπτωσις καθ' ἣν ὁ ὑπάρχων τοιοῦτος κωλύεται νομικῶς, λ. χ. ἀντιδικεῖ πρὸς τὸν ἀντιπροσωπευόμενον· ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ περίπτωσις πραγματικοῦ κωλύματος τοῦ ἀντιπροσώπου (Stein—Jonas § 57).

² Λ. χ. κίνδυνος παραγραφῆς. Τὸ ζήτημα τοῦ κινδύνου πραγματικόν, ἀποκείμενον εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων τῆς οὐσίας καὶ διαφεύγον τὸν ἔλεγχον τοῦ Ἀκυρωτικοῦ (Stein—Jonas loc. cit.).

³ Ὁ διορισμός γίνεται ὑποχρεωτικῶς, ἐφ' ὅσον βεβαιωθῆ ἀρκούντως ἡ βᾶσις τῆς αἰτήσεως· ἀλλὰ δὲν ὑποχρεοῖ τὸν διορισθέντα. Ἡ διάρκεια τῆς ἐνεργείας τοῦ εἰδικοῦ ἀντιπροσώπου ἐξικνεῖται μέχρις οὗ ὁ νόμιμος ἀντιπρόσωπος ἀναλάβῃ τὸν ἀγῶνα (οὐχὶ ἀπλῶς διορισθῆ), ἄλλως ὁ εἰδικὸς τοιοῦτος δύναται νά διεξαγάγῃ τὴν δίκην μέχρι πέρατος. Ἐάν διαρκούσης τῆς δίκης πεισθῆ τὸ δικαστήριον ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνικανότης, ἀνακαλεῖ τὸν διορισμὸν τοῦ εἰδικοῦ ἀντιπροσώπου, ὅστις ὅμως μέχρις ἀνακλήσεως κέκτηται τὴν ἀντιπροσωπευτικὴν του δύναμιν (Stein—Jonas loc. cit., Neumann § 8).

⁴ Αἱ πράξεις τοῦ εἰδικοῦ ἀντιπροσώπου εἶναι ὀριστικά καὶ δὲν ὑπόκεινται εἰς ἀνάκλησιν (Neumann loc. cit.).

[ἜΑρθρον 78.

Τὸ Δημόσιον ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τοῦ παρὰ τῷ Ἡγεμόνι Συμβούλου τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Σύμβουλος δύναται νά διορίσῃ καὶ δι' ἐγγράφου ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένου πληρεξούσιον τοῦ Δημοσίου δικηγόρον ἢ τινα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων].

Συνετάχθη συμφώνως τῷ εἰσαγ. ν. ἄρθ. 21 (Σημ. Ἐπ.), δι' οὗ ἐπεφέρετο ἀνάλογος τροποποίησις εἰς τὸ ἄρθ. 7 ΠΔ. 80.—Ὀλίγον μετὰ τὸ Ἐνωτικὸν Ψήφισμα τοῦ 1908 ἢ Ἐκτελεστικὴ ἐν Κρήτῃ Ἐπιτροπὴ ἐξέδωκε τὸ ὑπ' ἀριθ. 3δ. περὶ ἐκπροσωπήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ δημοσίου ὡς διαδόχου τοῦ δημοσίου τῆς τέως Κρητικῆς Πολιτείας (Παράρτ. Ἐφ. Κυβ., τεύχ. α', φύλλ. 11 τῆς 4 Ὀκτωβρίου 1908), δι' οὗ ὠρίζετο ὁ τρόπος τῆς τοιαύτης ἐκπροσωπήσεως. Ἄλλ' ὡς γνωστόν, πᾶσαι αἱ συναφεῖς νομοθετικαὶ πράξεις τῆς περιόδου ἐκείνης ἐστηρίζοντο ἐπὶ ἀνυπάρκτου ἀντικειμενικῶς βᾶσεως, καθ' ὅσον τὴν ἔνωσιν οὔτε αἱ Δυνάμεις εἶχον ἐγκρίνει οὔτε ἡ Ἑλλάς εἶχεν ἀποδεχθῆ ἐπίσημως, ὥστε παρέμειναν αὐταὶ ἀνίσχυροι. Μετὰ τὴν προσάρτησιν, τοῦ ἄρθ. τοῦτου ἀτονήσαντος, ὑπ' ὄψιν αἱ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύουσαι διατάξεις περὶ ἐκπροσωπήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου.

Ε'. Ἰσότης τῶν δικαιωμάτων τῶν διαδίκων.

"Αρθρον 79.

Οἱ διάδικοι ἔχουσιν ἐν γένει τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις. Ἰδίως δὲ ἔχουσιν ἀμφοτέροι τὰ δικαιώματα τοῦ προσέρχεσθαι εἰς ὅλας τὰς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ γινομένας δικαστικὰς πράξεις, καὶ ἐάν αὐταὶ γί-

νωνται κεκλεισμένων τῶν θυρῶν. Ἐχουσι προσέτι τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ παρίστασθαι ἐπὶ δικαστηρίου, ὅταν προσκαλῶνται αὐτοπροσώπως πρὸς τινα ἐξήγησιν, ἢτοι κατ' αἵτησιν διαδίκου ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος. Ἐκτὸς τούτου ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ δίδωσιν εἰς τὸ δικαστήριον ἐγγράφους αἰτήσεις περὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν ὑποθέσεων, νὰ συζητῶσιν ἐγγράφως ἢ προφορικῶς, καὶ νὰ παρίστανται διὰ πληρεξουσίων.

ΕΠΔ. ἄρθ. 76, ΣΠΔ. ἄρθ. 63.

ΣΤ'. Ὅτι κρείττων ἡ θέσις τοῦ ἐναγομένου.

Ἄρθρον 80.

Ἡ θέσις τοῦ ἐναγομένου εἶναι εἰς πολλὰ κρείττων τῆς τοῦ ἐνάγοντος· ἰδίως δὲ 1) ὁ ἐναγόμενος ἀπαλλάττεται, ἐὰν ὁ ἐνάγων δὲν δύναται νὰ ἀποδείξῃ τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς του, ἂν καὶ ὁ ἐναγόμενος δὲν δύναται τὸ καθ' ἑαυτὸν ν' ἀποδείξῃ τὰς ἐνστάσεις του· 2) ὁ ἐνάγων ὀφείλει ἐνίοτε νὰ διδῇ ἐγγύησιν καὶ 3) δύναται εἰς τινὰς περιπτώσεις νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 77, ΣΠΔ. ἄρθ. 64.

Ζ'. Ἐγγύησις ἕνεκα ζημιῶν καὶ ἐξόδων.

Ἄρθρον 81.

Ἡ παροχὴ δικαστικῆς ἀσφαλείας γίνεται κατὰ τὰς περὶ ἐγγυοδοσίας διατάξεις τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, ἐφ' ὅσον οἱ διάδικοι δὲν συμφωνοῦσιν ἄλλως ἢ δὲν ὀρίζεται ἄλλως ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ.

Τὰ ἄρθ. 81—85 διευτώθησαν συμφώνως τῇ ΓΠΔ. § 109 καὶ ἐπ., ὑπ. νμοχ. ἄρθ. 121 καὶ ἐπ., συνεχωνεύθη δὲ καὶ ὁ ἐν Κρήτῃ ἰσχύων εἰδικὸς ν. τοῦ 1887 [περὶ ἐγγυήσεως ἕνεκα ζημιῶν καὶ δικαστικῶν ἐξόδων] τῆς Γεν. Συνελεύσεως, ὡν ἀτελής (Σημ. Ἐπ.).—Τὸ ἐν ὄψει ἄρθ. ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐν γένει παροχὴν δικαστικῆς ἀσφαλείας, ἣτις δέον κατ' αὐτὸ νὰ ρυθμιζῆται ὑπὸ τῶν περὶ ἐγγυοδοσίας διατάξεων τοῦ ἀστ. δικαίου, ἢτοι τῶν ἄρθ. 178—184 ΑΚ., ἐφ' ὅσον οἱ διάδικοι δὲν συμφωνοῦν ἄλλως ἢ δὲν ὀρίζεται ἄλλως ἐν τῇ ΠΔ. Αἱ εἰρημένα ὅθεν διατάξεις τοῦ ΑΚ. ἐφαρμόζονται ἐπὶ δικαστικῆς ἀσφαλείας μόνον ὡσάκις δὲν ἔρχονται εἰς σύγκρουσιν πρὸς συμφωνίαν τῶν διαδίκων ἢ πρὸς τοὺς εἰδικοὺς ὁρισμοὺς τῆς ΠΔ., ὅπερ ἄλλως τε ἀντιστοίχως διαγορευέται καὶ ἐν ἄρθ. 178 ΑΚ. Οὕτως ἢ ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ μνημονευομένη προσωπικὴ ἐγγύησις δὲν συνιστᾷ τρόπον δικαστικῆς ἐγγυοδοσίας κατ' ἄρθ. 621 ΠΔ., καθ' ὃ ἐγγύησις δίδεται παρὰ τοῦ διαδίκου αὐτοῦ ἢ δι' ἐγγυητοῦ, ἀλλὰ μόνον διὰ μετρητῶν, δι' ἐνεχύρου καὶ δι' ἰκανῶν ἀκινήτων κτημάτων (ἐν Ἑλλάδι ἐκράτησεν ἡ γνώμη ὅτι καὶ ἡ προσωπικὴ ἐγγύησις εἶναι δεκτὴ, δυνάμει τῶν ἄρθ.

843 καὶ 848 ΕΠΔ· διατάξεις ὅμως ἀνάλογοι δὲν ὑπάρχουν ἐν τῇ ΠΔ., τὸ δὲ ἄρθ. αὐτῆς 623, λέγον ὅτι «...ὁ ἐγγυητὴς στερεῖται τῆς ἐνστάσεως τῆς διζήσεως», ἀναφέρεται προδήλως εἰς τὸν ἐγγυητὴν τοῦ ἄρθ. 621, τὸν παρασχόντα ἐγγύησιν καθ' ἓνα τῶν ἐν αὐτῷ διαλαμβανομένων τρόπων) Ὡς μὴ ἀντικείμενα ἐν τούτοις, ἀλλὰ συμπληροῦσαι τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθ. 621 ΠΔ., ἔχουν ἐφαρμογὴν αἱ τοῦ ἄρθ. 178 ΑΚ., καθ' ἅς: α') καὶ διὰ καταθέσεως χρεωγράφων συνιστάται ἐγγύησις (μόνον δι' ἀνωνόμων μετοχῶν ἢ ὁμολογιῶν εἰς τὸν κομιστὴν ἑλληνικῶν ἢ ἀλλοδαπῶν ἀνεγνωρισμένων τραπεζῶν—ἄρθ. 180 ΑΚ., ὑπ' ὄψιν καὶ νεώτεροι σχετικοὶ ν.)· β') τὰ εἰς ὑποθήκην διδόμενα ἀκίνητα πρέπει νὰ εὑρίσκωνται ἐν Κρήτῃ. Ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῶν εἰς ἐγγύησιν διδομένων κλπ. ἰσχύουν ἐπίσης διὰ τὸν ἀνωτέρω λόγον αἱ διατάξεις τῶν ἄρθ. 180, 181 καὶ 182 ΑΚ. Ὡσαύτως διὰ τὴν περίπτωσιν ἐπιγενομένης ἀνεπαρκείας τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως ἰσχύει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθ. 184 ΑΚ. (πρβλ. καὶ παρ. 4 ἄρθ. 84 ΠΔ.).—Ταῦτα πάντα κατὰ τὸν κανόνα τὸν διαγραφόμενον ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 621, ὑφ' οὗ διέπεται ἡ ἐγγυοδοσία τῶν ἐπ. ἄρθ., ὡς καὶ τῶν ἄρθ. 180, 181, 777—779, 793. Κατ' ἐξαιρέσιν, ἐπὶ παραπομπῆς ἐνστάσεων κατὰ συναλλαγματικῶν, ὡς ἀνεκκαθαρίστων, ἡ ἐγγύησις δίδεται μόνον διὰ χρημάτων, κατ' ἄρθ. 515 ΠΔ. Διενεργουμένου δὲ πλειστηριασμοῦ δύναται νὰ δοθῇ, κατ' ἄρθ. 368 ΠΔ. 80, καὶ ἀξιοχρεῶς προσωπικῆ τοιαύτη (ὅτε τὸ ἀξιοχρεῶν κρίνεται κατ' ἄρθ. 183 ΑΚ.—ἴδε παρατήρησιν ὡς πρὸς τὴν ΕΧ. 366/1912, παρατιθεμένην ὑπὸ τὸ 368 ΠΔ. 80).—Ἡ ἐκκαλοῦσα δὲν ἠμφισβήτησε τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἀντιδίκου τῆς ὅτι εἶναι ἀλλοδαπὴ καὶ ἐπομένως ὑπόχρεως εἰς ἐγγυοδοσίαν, κατ' ἄρθ. 82 ΠΔ.· δέον ὅθεν ἵνα, συμφώνως τῷ ἄρθ. 475, γίνῃ δεκτὴ ἡ περὶ ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως ἐνστάσις ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ παράσχη αὐτὴ ἀποχρῶσαν ἐγγύησιν, ὡς τοιαύτην δὲ τὸ δικαστήριον κρίνει δρχ. 150 ἢ [κατ' ἄρθ. 180 καὶ 182 ΑΚ.] χρεωγράφων ἀξίας δρχ. 200 ἢ καὶ ἀκινήτων δρχ. 300, ἐλευθέρων βάρους (ΕΗ. 13/1907).

Ἄρθρον 82.

Ἄλλοδαπὸς «ἐνάγων ἡμεδαπὸν» ὀφείλει, ἐὰν τὸ ζητήσῃ ὁ ἀντιδίκος του, νὰ παράσχη ἀσφάλειαν ἕνεκα τῶν ἐνδεχομένων ζημιῶν καὶ ἐξόδων τῆς δίκης, ἢ ἐφ' ὅσον διὰ συνθηκῶν δὲν ὀρίζεται ἄλλως·³ τοιαύτη ὑποχρέωσις δὲν ὑπάρχει:

1) Ἐὰν κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, οὗ τὴν ἰθαγένειαν κέκτηται ὁ ἐνάγων, Κρήτες ὑπὸ ὁμοίας περιστάσεις δὲν ὑποβάλλωνται εἰς παροχὴν ἀσφαλείας.⁴

2) Ἐὰν ὁ ἐνάγων ἔχη ἐν «Ἑλλάδι» ἱκανὴν περιουσίαν ἐξ ἀκινήτων.⁴

3) Ἐπὶ ἀγωγῶν ἐκ συναλλαγματικῶν ἢ γραμματίων εἰς τὸν κομιστὴν ἢ εἰς διαταγῆν.⁵

4) Ἐπὶ ἀνταγωγῶν.⁶

5) Ἐπὶ ἀγωγῶν ἐγειρομένων συνεπειᾶ προκλήσεως, ὅπου αὕτη ἐπιτρέπεται.⁷

Ἐφ' ὅσον ὡς πρὸς τὴν νομοθεσίαν, τὰς διατάξεις ἢ τὴν στάσιν τοῦ ξένου Κράτους ἐγείρεται ἀμφιβολία τις, ζητεῖται ἡ γνώμη «τοῦ Ὑπουργείου» τῆς Δικαιοσύνης, ἥτις εἶναι ὑποχρεω-

τική διὰ τὸ δικαστήριον. Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ διὰ τοὺς ἐκτός «τοῦ Κράτους» ἐγκατεστημένους ἡμεδαπούς.

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη: α') ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 106 δ. Κρ. Πολ. τῆς 29 Νοεμβρίου 1903, κατὰ τὰς λέξεις «ἐνάγων ἡμεδαπόν», προστεθείσας εἰς τὸ ἀρχικὸν κείμενον: β') ὑπὸ τοῦ ν. 4257 τῆς 6 Αὐγούστου 1929, κατὰ τὰς λοιπὰς ἐν εἰσαγωγικοῖς λέξεσι, αἵτινες ἀντικατέστησαν τὰς ἐξῆς: «Κρήτη», «τῆς Ἀνωτέρας Διευθύνσεως», «τῆς Κρήτης».

¹ Περὶ τοῦ ποῖος λογίζεται «ἐνάγων» πρβλ. Οἶκον.—Λιβ. § 63 σημ. 4. Εὐκλ.—Παπ. § 163 σημ. 1.—Μόνον οἱ ἐνάγοντες ἄλλοδαποὶ ὑποβάλλονται εἰς ἐγγυοδοσίαν, οὐχὶ καὶ οἱ ἐκκαλοῦντες τοιοῦτοι, οἱ κατὰ πρῶτον βαθμὸν ἐναγόμενοι (ΕΧ. 118/1909, ΕΗ. 73/1908).—Ἡ πρὸς ἀσφάλειαν ὑποχρέωσις ὑφίσταται καὶ ὅταν ὁ ἄλλοδαπὸς μεταβάλη ἰδιότητα κατὰ τὸν δεῦτερον τῆς δικαιοδοσίας βαθμὸν, ἤτοι οὗτος, ἂν ἡ ἀσφάλεια ἦν ἔδωκεν εἶναι ἀνεπαρκῆς, ὀφείλει καὶ κατ' ἔφεσιν νὰ δώσῃ τοιαύτην, εἴτε ἐκκαλῶν εἴτε ἐφεσίβλητος εἶναι. Εἰ καὶ ἠδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι οὗτος ἐφεσίβλητος ὦν δὲν ὀφείλει τοιαύτην διὰ τὰς δαπάνας τῆς ἐκκλήτου δίκης (Glasson Précis, τόμ. I, § 632) (ΕΧ. 91/1912).—Ἡ ἄρχουσα γνώμη συντάσσεται πρὸς τὴν πλειοψηφίαν· οὕτως Οἶκον.—Λιβ. loc. cit., Εὐκλ.—Παπ. loc. cit. in fine, Stein—Jonas § 110 κλπ.

² Συνθήκας ἀπαλλασσοῦσας τοὺς ὑπηκόους τῶν συμβαλλομένων τῆς παροχῆς ἀσφαλείας ἔχει συνάψει ἡ Ἑλλάς μετὰ τῶν πλείστων ξένων χωρῶν, ὡς τῆς Ἀγγλίας, Ἰταλίας, Γερμανίας, Βελγίου, Ἰαπωνίας, Τουρκίας, Ἑλβετίας, Κάτω Χωρῶν, Τσεχοσλοβακίας, Δανίας. Σημειωθῆτω ὅτι περὶ δικαιωμάτων πενήτων περὶ ὧν ὁμιλοῦν αἱ τοιαῦται συνθήκαι οὐδὲν ὀρίζει ἡ ΠΔ.

³ Ἦτοι δὲν ὑποχρεοῦται ὁ ἐνάγων Ἰταλός (καὶ ἐν μὴ ὑπάρξει συνθήκης μετὰ τῆς Ἰταλίας), διότι δὲν ἐπιβάλλει ἐγγυοδοσίαν εἰς τοὺς ἄλλοδαποὺς ἐνάγοντας ἡ Ἰταλικὴ νομοθεσία.

⁴ Πρβλ. ΕΠΔ. ἄρθ. 79 ἐδ. 1.

⁵ Πρβλ. ΕΠΔ. ἄρθ. 79 ἐδ. 3, ὅπερ ὅμως εἶναι εὐρύτερον, περιλαμβανόν τὰς ἐμπορικὰς ἐν γένει ὑποθέσεις.

⁶ Πρβλ. Οἶκον.—Λιβ., Εὐκλ.—Παπ. loc. cit.

⁷ Ἡ ἐν Ἑλλάδι ἐρμηνεία ἀντίθετος. Ἡ διάταξις μετεφέρθη ἐκ τῆς § 110 ἐδ. 4 ΓΠΔ., ἣτις γνωρίζει μόνον τὴν κατ' ἀγνώστων δικαιούχων πρόκλησιν (Aufgebotsverfahren, §§ 946—1024). Ἡ διαδικασία αὕτη θεσπίζεται ἐπὶ ἀφανείας διὰ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθ. 25 καὶ ἐπ. ΑΚ. Οὕτω—καὶ λόγῳ τῆς ἐν τῷ κειμένῳ ἐκφράσεως «ὅπου αὕτη ἐπιτρέπεται»—δέον νὰ θεωρήσῃ τις ἀπαλλασσόμενον τῆς ἐγγυήσεως οὐ μόνον τὸν ἐνάγοντα συνεπεῖα προκλήσεως τοῦ ἄρθ. 86 ΠΔ., ἀλλὰ καὶ τὸν κατ' ἄρθ. 26 ΑΚ. παρεμβαίνοντα καὶ τὸν κατὰ τὸ αὐτόθι ἄρθ. 31 τριτανακόπτοντα.

ἄρθρον 83.

Ὁ ἀντίδικος «δικαιοῦται» νὰ ζητήσῃ ἀσφάλειαν καὶ ὅταν, διαρκούσης τῆς δίκης, ὁ ὑπόχρεως πρὸς ταύτην ἀποβάλη τὴν ἰδιότητα ἡμεδαποῦ, ἢ ὁ ἡμεδαπὸς ἐγκατέστη ἐκτός «τοῦ Κράτους» ἢ ἐκλίπωσιν αἱ προϋποθέσεις ὑφ' ἃς οὗτοι ἀπηλλάγησαν τῆς παροχῆς ἀσφαλείας,¹ δὲν εἶναι δὲ ἀδιαφιλονίκητον

μέρος της απαιτήσεως ίκανόν πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξόδων καὶ ἐνδεχομένων ζημιῶν.²

Τὸ ἀρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. 4257 τῆς 6 Ἀυγούστου 1929, κατὰ τὰς ἐν εἰσαγωγικοῖς λέξεις, αἵτινες ἀντικατέστησαν τὰς ἐξῆς: «δύναται», «τῆς Νήσου».

¹ Φέρ' εἰπεῖν ὅταν εἰς τὴν θέσιν ἡμεδαποῦ ἐνάγοντος ὑπεισέλθουν ἄλλοδαποὶ κληρονόμοι [ἢ μεταβληθῆ ἢ νομοθεσία τοῦ ἐν ἐδ. 1 ἀρθ. 82 Κράτους, ὑποβαλλομένων τῶν Ἑλλήνων εἰς παροχὴν ἀσφαλείας· ἢ στερηθῆ ὁ ἐνάγων τῆς κατὰ τὸ αὐτόθι ἐδ. 2 ἱκανῆς ἐν Ἑλλάδι ἀκινήτου περιουσίας]. Ἡ αἴτησις δεόν νὰ ὑποβάλληται εὐθὺς ὡς γνωσθῆ τὸ δικαιολογῶν τὴν ἐγγυοδοσίαν ἐπιγενές περιστατικόν [ἦτοι κατὰ τὴν ἐπομένην πρώτην συζήτησιν· ἄλλως εἶναι ἀπαράδεκτος, κατὰ τὸ ἀρθ. 157] (Stein—Jonas § 111).

² Ἐκ τῆς δίκης, οὐχὶ τῆς διαφορᾶς, διότι κατὰ τὸ ἀρθ. 82 ἡ ἀσφάλεια παρέχεται «ἐνεκα τῶν ἐνδεχομένων ζημιῶν καὶ ἐξόδων τῆς δίκης» (πρβλ. καὶ Οἶκον.—Λιβ. § 63 σημ. 5 ἐπὶ ὁμοίας ἐκφράσεως τοῦ ἀρθ. 78 ΕΠΔ.).

"Ἀρθρον 84.

Τὸ μέγεθος τῆς παρασχετέας ἀσφαλείας προσδιορίζεται κατ' ἐλευθέραν ἐκτίμησιν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ προκειμένου περὶ ἀσφαλείας διὰ τὰ ἔξοδα τῆς δίκης ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου δικαστηρίου.¹

Κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ποσοῦ τῆς διὰ τὰ ἔξοδα τῆς δίκης ἀσφαλείας λαμβάνεται ὡς βάσις τὸ ποσὸν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων, ὅπερ θέλει πιθανῶς δαπανήσῃ ὁ δικαιούμενος εἰς ἀσφάλειαν.²

Τὰ ἐξ ἀνταγωγῆς προκύπτοντα ἔξοδα τοῦ ἐναγομένου δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν.

Ἐὰν διαρκούσης τῆς δίκης προκύψῃ ὅτι ἡ παρασχεθεῖσα ἀσφάλεια δὲν εἶναι ἐπαρκής, δύναται ν' απαιτηθῆ ἡ παροχὴ προσθέτου ἀσφαλείας, ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι ἀδιαφιλονίκητον μέρος τῆς απαιτήσεως ἱκανὸν πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξόδων καὶ ἐνδεχομένων ζημιῶν.

¹ Τὸ μέγεθος μόνον τῆς ἀσφαλείας προσδιορίζεται (ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου εἰς πᾶσαν κατὰ κανόνα δικαστικὴν ἐγγυοδοσίαν, ὑπὸ τοῦ προέδρου ἢ τοῦ εἰρηνοδίκου κατ' ἐξαίρεσιν εἰς τὴν ἕνεκα δικαστικῶν ἐξόδων ἢ ζημιῶν τοιαύτην)· τὸ εἶδος τῆς ἀσφαλείας ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀν δὲ πλείονα ὀρίζονται διαζευκτικῶς, τὴν ἐπιλογὴν ἔχει ὁ ὑπόχρεως, ὀφείλων νὰ συμμορφωθῆ καὶ πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενον ἐπίσης μέτρον ἐκτίμησεως τῶν εἰς ἀσφάλειαν διδομένων (σημ. ὑπὸ ἀρθ. 81).

² Καὶ τὰ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης γενόμενα. Συνοπολογίζονται καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ δευτέρου βαθμοῦ (Stein—Jonas § 112).

"Ἀρθρον 85.

Διατασσομένης τῆς παροχῆς ἀσφαλείας, ὀρίζεται συγχρότως προθεσμίᾳ ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει νὰ παρασχεθῆ αὕτη.

Παρελθούσης τῆς προθεσμίας, χωρίς νά χορηγηθῆ ἀσφάλεια, ἡ ἀγωγή ἢ τὸ ἐνδίκον μέσον ἀπορρίπτονται τῇ αἰτήσει τοῦ ἀντιδίκου ὡς ἀπαράδεκτα.

Η΄: Πρόκλησις πρὸς ἀγωγήν.

“Άρθρον 86.

Πρόκλησις πρὸς ἀγωγήν τότε μόνον γίνεται—1. “Όταν ὁ προκαλούμενος, χωρίς νά ἔχη τὴν διακατοχὴν, καυχᾶται ὅτι ἔχει ἀξιώσιν, ἔνεκα τῆς ὁποίας δύναται νά ἐναχθῆ ἄλλος.—2. “Όταν ὑπάρχη κίνδυνος, ὅτι ἐνστασίς τις ἢ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς δύναται νά ματαιωθῆ ἐντελῶς, παρερχομένου τοῦ χρόνου.

ΕΠΔ. ἀρθ. 81, ΣΠΔ. ἀρθ. 68.—“Ό θεσμός οὗτος δὲν ὑπάρχει ἐν ταῖς πλείστας Δικονομίαις, ὑπέμετρος ὅμως χρήσις αὐτοῦ γίνεται ἐν τῇ γερμ. νομοθεσίᾳ [ἢ ἐν ἰσχυρῇ ΓΠΔ. γνωρίζει μόνον τὴν κατ’ ἀγνώστων δικαιούχων πρόκλησιν] (Σημ. “Επ.).—“Όντως ὁ θεσμός τῆς προκλήσεως εἰς ἀγωγήν, ἀποδοκιμασθεὶς ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης, καθ’ ὃ περίπλοκος καὶ δημιουργῶν προσθέτους δίκας, ἀγνοεῖται ὑπὸ τῶν νεωτέρων Δικονομιῶν, καὶ δὴ ἐκείνων ὅσαι ρητῶς θεσπίζουσι τὴν κατὰ πάντα δυναμένην ν’ ἀναπληρώσῃ αὐτὸν ἀναγνωριστικὴν ἀγωγήν. “Απορον ὄθεν πῶς ὁ κρῆς νομοθέτης, διὰ ρητῆς κατοχυρώσας διατάξεως τὴν ἀναγνωριστικὴν ἀγωγήν ἐν ἀρθ. 61, υἱοθέτησεν καὶ τὸν θεσμόν τῆς προκλήσεως.—“Η τῆς παρ. 1 πρόκλησις προϋποθέτει ὅτι ὑπὸ τοῦ προκαλουμένου ὑπῆρξε διάδοσις περὶ ἀπαιτήσεως ἢ φέρεται ἔχων, συνιστώσα καύχησιν, ἐξ ἧς γεννᾶται δεδικαιολογημένον συμφέρον τοῦ οὕτω δυσφημιζομένου ὅπως ἐξελέγξῃ δικαστικῶς τὰς δυσαρέστους καὶ πολλάκις ἐπιβλαβεῖς εἰς αὐτὸν συνεπειάς. “Η ἀπλὴ κοινοποίησις πρὸς τὸ προκαλοῦν Δημόσιον ἐγγράφου τῆς προκαλουμένης ἑταιρίας διὰ τὴν παρακώλυσιν τοῦ πλοῦ τοῦ ἀτμοπλοίου αὐτῆς «Σπέτται» ὑπὸ γαλλικοῦ θωρηκτοῦ, λόγω τῆς ἐν αὐτῷ ἐπιβιβάσεως προσώπων μεταβαίνόντων εἰς Ἀθήνας ὅπως ἐκπροσωπήσουσι τὸν Κρητικὸν λαόν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κοινοβούλιον, καὶ ὁ ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἰσχυρισμός τῆς ἑταιρίας ὅτι ἐπιρρίπτει τὴν ἐκ τῆς καθυστερήσεως ζημίαν εἰς τὸ Δημόσιον, δὲν συνιστᾷ τοιαύτην, θεμελιουσαν κατὰ νόμον τὴν πρόκλησιν, καύχησιν (ΕΧ. 249/1912).

“Άρθρον 87.

“Η πρόκλησις πρέπει νά περιέχῃ—1. Κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀρθρου 86 ἀριθ. 1 ἀκριβῆ σημειώσιν τῆς ἐνδίκου ἀξιώσεως, περὶ τῆς ὁποίας καυχᾶται ὁ προκαλούμενος· ἐν δὲ τῇ περιπτώσει τοῦ ἀρθρου 86 ἀριθ. 2 ἀκριβῆ σημειώσιν τῆς ἐνστάσεως· 2.—προθεσμίαν πρὸς ἐπιχείρησιν τῆς ἀγωγῆς, ἥτις ὅμως δὲν ἢμπορεῖ νά εἶναι βραχυτέρα τῶν τριάκοντα ἡμερῶν.

ΕΠΔ. ἀρθ. 82, ΣΠΔ. ἀρθ. 69.

“Άρθρον 88.

“Ό προκαλούμενος ἔχει ὅλα τὰ δικαιώματα ἐνάγοντος,

Ιδίως δὲ ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου, τοῦ εἴδους τῆς ἀγωγῆς κλπ. Ὁ αὐτὸς δύναται νὰ προσβάλη τὸ παραδεκτὸν τῆς προκλήσεως, τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου, παρὰ τῷ ὁποίῳ ἐγεινεν αὕτη κλπ.

ΕΠΔ. ἀρθ. 83, ΣΠΔ. ἀρθ. 70.

"Αρθρον 89.

Ἡ πρόκλησις γίνεται παρὰ τῷ δικαστηρίῳ, τῷ διὰ τὸν προκαλούμενον κατὰ τοὺς γενικοὺς περὶ ἀρμοδιότητος κανόνας ἀρμοδίῳ. Εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῆς προκλήσεως καὶ τὴν περὶ ταύτης συζήτησιν ἐφαρμόζονται τὰ ἐν γένει περὶ ἐπιδόσεων καὶ δικαστικῶν συζητήσεων ὠρισμένα.

ΕΠΔ. ἀρθ. 84, ΣΠΔ. ἀρθ. 71.

"Αρθρον 90.

Κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀρθρου 86 ἀριθ. 2, ἡ πρόκλησις καθιστᾷ τὴν ἔνστασιν διαρκῆ, ἂν καὶ ὁ χρόνος, καθ' ὃν πρέπει ἀναγκαίως νὰ γίνῃ ἡ ἔνστασις, παρήλθεν ἤδη πρὸ τῆς ἀποφάσεως, τῆς ἀποφαινομένης περὶ τοῦ παραδεκτοῦ ἢ ἀπαραδέκτου τῆς προκλήσεως. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ὅμως παύει, ἐὰν ἡ πρόκλησις ἀπορριφθῇ παρὰ τοῦ δικαστηρίου ὡς ἀπαραδέκτος ἢ μὴ βάσιμος, ἢ ὁ προκαλὼν δὲν ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν περίπαρδοχῆς τῆς προκλήσεως συζήτησιν.

ΕΠΔ. ἀρθ. 85, ΣΠΔ. ἀρθ. 72.

"Αρθρον 91.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀρθρῷ ἐδ. 2 ἀναφερομένας περιπτώσεις καταδικάζεται ὁ προκαλὼν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ ὁ προκαλούμενος ἔχει ἐκτὸς τούτου τὸ δικαίωμα, ν' ἀνακαλέσῃ τὴν ἐπὶ τῇ προκλήσει δοθεῖσαν τυχὸν ἀγωγὴν του.

ΕΠΔ. ἀρθ. 86, ΣΠΔ. ἀρθ. 73.

"Αρθρον 92.

Ἐὰν ὁ προκαλούμενος ἐντὸς τῆς προσδιορισθείσης αὐτῷ προθεσμίας δὲν δώσῃ ἀγωγὴν, τὸ δικαστήριον κατὰ πρότασιν τοῦ προκαλοῦντος, ἀποφασίζει ὅτι, κατὰ μὲν τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀρθρου 86 ἀριθ. 1, ἡ ἀγωγή ἀπεσβέσθη, ἐν δὲ τῇ περιπτώσει τοῦ ἀρθρου 86 ἀριθ. 2, ἡ ἔνστασις φυλάττει ἐν παντὶ καιρῷ διαρκῆ τὴν ἐνέργειάν της.

ΕΠΔ. ἄρθ. 87, ΣΠΔ. ἄρθ. 74.

Κατ' ἄρθ. 157 ΠΔ., ὁ ἐναγόμενος δύναται νὰ προτείνη ἀπάσας τὰς ἀναβλητικὰς καὶ ἀνατρεπτικὰς ἐνστάσεις τοῦ μέχρι τῆς πρώτης ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως, κατὰ δὲ τὰ ἄρθ. 470 καὶ 483, ἢ τοῦ ἐναγομένου ἀπολογία δύναται νὰ γίνη εἴτε ἐγγράφως δι' ἐπίδοσεως πρὸς τὸν ἐνάγοντα ἢ καταθέσεως παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου, εἴτε τὸ πρῶτον καὶ ἐπ' ἀκροατηρίου, τῆς ἐρημοδικίας μὴ παρέχουσης τεκμήριον ὑπὲρ τῶν αἰτήσεων ἢ ἰσχυρισμῶν τοῦ ἐμφανισθέντος, τοῦ δὲ δικαστηρίου ὀφείλοντος νάποφανθῆ μετὰ προηγουμένην τῆς δίκης ἐξέτασιν, ὡς εἰς τὰς συζητουμένας κατ' ἀντιμωλίαν δίκας (ἄρθ. 493). Τὸ ἄρθ. 92 δὲν καθιεροῖ ἐξαιρέσιν τῶν ἀνωτέρω διατάξεων, διότι δὲν ὑποχρεοῖ τὸν προκαλούμενον ὅπως τὰς κατὰ τῆς προκλήσεως ἐνστάσεις τοῦ προτείνη ἐντὸς τῆς διὰ ταύτης τασσομένης αὐτῷ προθεσμίας, ὥστε βραδύτερον νάποβάλλωνται αὗται ὡς ἀπαράδεκτοι. Τὰ ἐν τῇ αἰτιολογίᾳ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως ἐκτιθέμενα βάσιν ἔχουν τὴν διάφορον διατύπωσιν τοῦ ἄρθ. 87 ΕΠΔ., καθ' ὃ ὁ προκαλούμενος ὀφείλει νὰ ὑποβάλλῃ τὰς κατὰ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς προκλήσεως ἐνστάσεις τοῦ ἢ νὰ ἐγείρῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ ἐντὸς τῆς προσδιορισθείσης αὐτῷ προθεσμίας, ἐν ᾧ ἐν τῇ διατυπώσει τοῦ ἄρθ. 92 ΠΔ. ἀπηλείφθη ὁλόκληρος ἡ φράσις τοῦ κατὰ τὰ λοιπὰ μεταφερθέντος ἄρθ. τούτου: «δὲν κάμη ἐνστασιν κατὰ τῆς παραδοχῆς τῆς προκλήσεως, καί..». Συνεπῶς τὸ πρωτόβαθμον ἔδει, ἐρημοδικούσης τῆς προκαλουμένης, νὰ διατάξῃ ἀπόδειξιν, κατ' ἄρθ. 493, περὶ τῶν ἐφ' ὧν βασίζεται ἡ πρόκλησις γεγονότων καὶ νὰ μὴ ἀποφασίσῃ περὶ ἀποσβέσεως τῆς ἢν αὕτη ἀφεώρα ἀγωγῆς (ΕΧ. 494/1911· ὁμοίᾳ καὶ ἡ 513/1911).

Ἄρθρον 93.

Ἢ ὅταν ἡ περὶ τοῦ μὴ παραδεκτοῦ ἐνστασις, ἀντιταχθεῖσα εἰς τὴν πρόκλησιν,¹ ἀπερρίφθῃ, πρέπει, ἐὰν ὁ ἐνάγων ἐκίνησεν ἤδη τὴν ἀγωγὴν, νὰ ἐξακολουθῆ ἡ διαδικασία τῆς κυρίας ὑποθέσεως, ἄλλως δίδεται εἰς αὐτὸν προσέτι προθεσμία δέκα ἡμερῶν διὰ νὰ κάμη τὴν ἀγωγὴν του,² τῆς ὁποίας παρελθούσης ἀνωφελῶς πράττονται τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ διατεταγμένα.

ΕΠΔ. ἄρθ. 88, ΣΠΔ. ἄρθ. 75.

¹ Κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτησιν αὐτῆς, ὡς ἐξετέθη ὑπὸ τὸ προηγ. ἄρθ.

² Ἢ ἀρχικῶς δηλ. τασσομένη προθεσμία τότε καὶ μόνον δὲν παρατείνεται διὰ τῆς δεκαήμερου τοῦ ἄρθ. τούτου, ὅταν ὁ προκαλούμενος ὁμολογήσῃ τὴν βάσιν τῆς προκλήσεως. Εἴτε οὗτος παραστῆ καὶ ἀμφισβήτησιν αὐτὴν, προβάλλων αὐτοτελεῖς ἰσχυρισμοὺς ἢ ἄρνησιν ἀπλήν, εἴτε ἐρημοδικήσῃ (ἄρθ. 493), θέλει ἐξετασθῆ ἡ πρόκλησις κατ' οὐσίαν, ἐὰν δὲ κριθῆ βάσιμος (ἀπορριπτομένης τῆς ρητῆς ἢ σιωπηρᾶς ἐναντιώσεως—ἡ ἐν τῷ κειμένῳ λέξις «ἐνστασις» σημαίνει καὶ ἀπλήν ἄρνησιν, Οἶκον.—Λιβ. § 130 σημ. 8), θέλει χορηγηθῆ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἡ δεκαήμερος τοῦ ἄρθ. προθεσμία εἰς τὸν προκαλούμενον, ἐφ' ὅσον δὲν ἐκίνησεν ἤδη τὴν ἀγωγὴν.

Θ'. Πληρεξούσιοι.

Ἄρθρον 94.

Ἢ ὅσον ὁ νόμος δὲν ὀρίζει ἄλλως, δύνανται οἱ διάδικοι¹

νά διεξαγάγωσι τὴν δίκην εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ πληρεξουσίου.

Ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν διατύπωσιν [τῶν περὶ πληρεξουσίων ἀρθ. 94 καὶ ἐπ.] ΓΠΔ. § 81 καὶ ἐπ., ΕΠΔ. ἀρθ. 91 καὶ ἐπ., νμοσχ. ἀρθ. 90 καὶ ἐπ. (Σημ. Ἐπ.).—Τὸ ἐν ὄψει ἀρθ. διευτώθη κατὰ τὸ ὑπ. νμοσχ. ἀρθ. 94, ΕΠΔ. ἀρθ. 91 (ἀρχικόν), ΣΠΔ. ἀρθ. 78.—Ἄλλ' ἤδη, κατ' ἀρθ. 35 τοῦ γενικῆν ἰσχὺν καθ' ἅπαν τὸ Κράτος ἔχοντος Κώδικος περὶ δικηγόρων, εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἢ ἀντιπροσώπευσις τοῦ διαδίκου διὰ πληρεξουσίου, ὁ τοιοῦτος δὲ ἀποκλειστικῶς ὀφείλει νὰ εἶναι δικηγόρος (ἴδε ὁμοῦς αὐτόθι καὶ ἐν ἀρθ. 79 ἐξαιρέσεις), τοῦ διαδίκου δικαιουμένου μόνον ὅπως συμπαρίσταται μετ' αὐτοῦ. Δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἢ παράστασις δικηγόρου εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν μικροδιαφορῶν (ἀρθ. 24 σχετικοῦ ν. δ.) Δὲν εἶναι ἐπίσης ὑποχρεωτικὴ ἢ παράστασις δικηγόρου εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς πρὸς ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν κατ' ἀγροτῶν ἀδείας (ἀρθ. 4 ν. δ. τῆς 17 Ὀκτωβρίου 1931).—Ὁ παρομοίαν περιέχων ἐν ἀρθ. 4 διάταξιν ν. Γ.Ο.Δ' τοῦ 1912 περὶ ἐκδικάσεως τῶν μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν διαφορῶν δὲν εἰσῆχθη ἐν Κρήτῃ, ὡς προφαίνεται ἐκ τοῦ ἀρθ. 5 παρ. 2 τοῦ ν. 147. Συνεπῶς, προκειμένης τοιαύτης διαφορᾶς, ἰσχύουν αἱ καὶ αἱ διατάξεις.

"Αρθρον 95.

Πληρεξούσιοι διορίζονται μόνον δικηγόροι, ἀνιόντες ἢ κατιόντες ἄνευ διακρίσεως βαθμοῦ, σύζυγος, ἀγχιστεῖς πρώτου καὶ δευτέρου βαθμοῦ, ἀδελφοὶ ἢ ὁμόδικοι τοῦ διαδίκου.

ΕΠΔ. (ἀρχικόν) ἀρθ. 91, ΣΠΔ. ἀρθ. 87.—Αἱ διατάξεις αὗται ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ Κώδικος περὶ δικηγόρων. Τὸ ἀρθ. αὐτοῦ 35 ἐπιβάλλει τὴν ἀποκλειστικὴν ἀντιπροσώπευσιν τῶν διαδίκων διὰ δικηγόρου, ἐπιτρέπον εἰς τὰς ἐξαιρέσεις τῆς παρ. 3 τὴν ἄνευ δικηγόρου (οὐχὶ ἄρα καὶ τὴν διὰ μὴ δικηγόρου) παράστασιν τοῦ διαδίκου. Μόνον δὲ τὸ ἀρθ. 79, εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν αὐτόθι παρ. 3 καὶ 4, συγχωρεῖ τὴν διὰ δικολάβου ἢ καὶ παντὸς πολίτου παράστασιν.

"Αρθρον 96.

Ἄνικανοι νὰ διορισθῶσι πληρεξούσιοι εἶναι οἱ μὴ ἔχοντες τελείως ἔλευθέραν τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας των.

Διευτώθη κατὰ τὸ ἐν Ἑλλάδι, βάσει τοῦ ν. ΝΓ', κρατοῦντα (Οἶκον.—Λιβ. § 57 σημ. 2α).

"Αρθρον 97.

Ὁ πληρεξούσιος ὀφείλει ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἢ τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ ν' ἀποδεικνύῃ παραχρῆμα τὴν ἐντολὴν διὰ τῆς προσαγωγῆς κεκυρωμένου ἀντιγράφου συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου (πληρεξουσίου).

Ἡ πληρεξουσιότης δύναται νὰ δοθῇ καὶ προφορικῶς κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἢ εἰσηγητοῦ διεξαγομένην προφο-

ρικὴν συζήτησιν ἢ ἄλλην δικαστικὴν πράξιν, γενομένης περὶ τούτου μνείας ἐν τῷ πρακτικῷ ἢ τῇ ἐκθέσει· ἢ κατὰ νόμον καὶ τὸν προσήκοντα τύπον παρασχεθεῖσα ἐντολὴ δημοσίας ἢ δημοτικῆς ἀρχῆς πρὸς διεξαγωγὴν οἰασδήποτε διαφορᾶς ἐπέχει τόπον πληρεξουσίου ἐγγράφου.

Ἡ ἐγγραφὸς πληρεξουσιότητος πρέπει νὰ περιέχη,—1 τὸ ὄνομα τοῦ ἐντολέως, τοῦ πληρεξουσίου καὶ τὰς ὑποθέσεις, περὶ ὧν δίδεται ἡ πληρεξουσιότης,—2 τὸ ὄνομα τοῦ δικαστηρίου, παρὰ τῷ ὁποίῳ μέλλουσι νὰ συζητηθῶσιν αἱ ὑποθέσεις. Πληρεξουσιότης, διδομένη παρὰ τῶν ἐν ἀλλοδαπῇ διαμενοντων, δύναται νὰ δοθῇ καὶ δι' ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, προσηκόντως ὑπογεγραμμένου παρὰ τοῦ ἐντολοδότου.

ΕΠΔ. ἄρθ. 93, ΣΠΔ. ἄρθ. 80, ὑπ. νμοχ. ἄρθ. 91.—Δὲν ὑποχρεοῦται τὸ δικαστήριον ὅπως διατάξῃ ἀποδείξιν περὶ τῆς ὑπάρξεως πληρεξουσιότητος παρὰ τῷ μὴ προσάγοντι τὸ ἀποδεικτικὸν ταύτης συμβολαιογραφικὸν ἐγγραφοῦν (ΕΧ. 16/1908).—Ἡ παρὰ πληρεξουσίου δικηγόρου, μὴ ἀποδεικνύοντος τὴν πληρεξουσιότητα αὐτοῦ, παράστασις διαδίκου ἐπάγεται τὴν ἐρημοδικίαν του, συμφώνως τοῖς ἄρθ. 79 ἐδ. 4, 94, 97 καὶ 101 παρ. 2, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ 486 καὶ 487 ΠΔ. (ΕΧ. 384/1910).

ἄρθρον 98.

Ἡ γενικὴ δικαστικὴ πληρεξουσιότης παρέχει εἰς τὸν πληρεξούσιον 1) τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργῇ πάσας τὰς δικαστικὰς πράξεις, δι' ἃς δὲν ἀπαιτεῖται εἰδικὴ πληρεξουσιότης·¹ ἐκείνας ἔτι αἵτινες προκαλοῦνται ἐξ ἀνταγωγῆς, ἐκ παρεμβάσεως, ἐκ τῆς χρήσεως τακτικοῦ ἢ ἐκτάκτου ἐνδίκου μέσου καὶ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως· τοῦ δέχεσθαι καὶ ἀντεπαγγεῖν ὄρκον· τοῦ μεταβιβάζειν εἰς ἄλλον τὴν πληρεξουσιότητα· καὶ τοῦ λαμβάνειν τὰ παρὰ τῶν ἀντιδίκων καταβληθέντα ἔξοδα·² 2) τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ δέχεσθαι παντὸς εἴδους δικόγραφα, πλὴν τοῦ τῆς κυρίας κατὰ πρῶτον βαθμὸν δίκης.³

¹ Περὶ ὧν πράξεων ἀπαιτεῖται τοιαύτη ἴδε ἐπ. ἄρθ. μεταξὺ αὐτῶν δὲν καταλέγεται ἡ ἐπαγωγὴ ὄρκου (ΑΠ.121/1926, Θέμ. ΛΖ', σελ. 453).

² Περὶ τῆς ἀσκήσεως τῶν ἐκτάκτων ἐνδίκων μέσων ἀναιρέσεως καὶ ἐπαναλήψεως τῆς διαδικασίας, περὶ τῆς ἐγέρσεως ἀγωγῆς κακοδικίας καὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν δικαστικῶν ἐξόδων, ἀπαιτεῖται κατὰ τὴν ΕΠΔ. εἰδικὴ πληρεξουσιότης (ἄρθ. 97)· τοιαύτη ἀπαιτεῖται καὶ πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἰὼς εἶρηται ἐνδίκων μέσων καὶ τῆς ἐφέσεως, ἐξαιρέσει τῆς ἐγέρσεως αὐτῆς (Οἶκον.—Λιβ. § 57 σημ. 11, Εὐκλ.—Παπ. § 92 σημ. 6)· ἐπίσης καὶ πρὸς μεταβίβασιν τῆς πληρεξουσιότητος (Λιβαδάς ἐν Ἐγχ. κατὰ Ψαράν § 484). Ἐν ᾧ κατὰ τὸ παρὸν ἄρθ. πάντα ταῦτα δίδονται τῷ γενικῷ πληρεξούσιῳ.—Ἡ § 81 ΓΠΔ. εὐρυτέρα, περιλαμβάνουσα καὶ τὸν συμβιβασμὸν, τὴν ὁμολογίαν καὶ τὴν παραίτησιν, περὶ ὧν ἀπαιτεῖται εἰδικὴ πληρεξουσιότης κατὰ τὸ ἐπ. ἄρθ.—Ὡς πρὸς τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐνδίκων μέσων τίθενται οἱ ἐξῆς περιορισμοὶ ὑπὸ τοῦ Κώδικος περὶ δικηγόρων: κατ' ἄρθ. 49, οἱ δικηγόροι δὲν δύνανται νὰ παρίστανται ἐνώπιον τῶν ἀνωτέρων τοῦ παρ' ᾧ

εἶναι διωρισμένοι δικαστηρίων, μόνον δὲ δικαιούνται οἱ παρὰ πρωτοδικαῖς τοιοῦτοι νὰ συμπαρίστανται μετὰ δικηγόρων παρ' ἐφέταις κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐφέσεως κατ' ἀποφάσεως εἰς τὴν πρωτοδικικῶς ἔλαβον μέρος (παρ. 2)· πᾶς ὅμως παρὰ κατωτέρω δικαστηρίῳ δικηγόρος δικαιούται εἰς παράστασιν ἐπὶ πράξεων ἃς ἐνεργεῖ τοῦτο ὡς εἰσηγητῆς ἀνωτέρου δικαστηρίου (ἄρθ. 50 παρ. 1), ὡς δικαιούται καὶ εἰς ὑπογραφὴν δικογράφων ἐνδίκων μέσων ἐνώπιον ἀνωτέρου δικαστηρίου ἀπευθυνομένων (παρ. 2, ἴδε σχετικῶς σημ. 1 ὑπὸ ἄρθ. 144). Νομίμως ἐκλητεύθη ὁ ἐκκαλῶν, ἐπιδοθείσης τῆς κλήσεως πρός τὸν ἐν τῷ πρώτῳ βαθμῷ πληρεξούσιον αὐτοῦ τὸν ὑπογράψαντα τὸ δικόγραφον τῆς ἐφέσεως, ἐφ' ᾧ καὶ δέον ἵνα δικασθῇ ἐρήμην, ἀπολιπόμενος. Εἰ καί, κατὰ τὴν ἐλάσσονα γνώμην, ἔδει ἵνα ὑποχρεωθῇ ὁ ἐφεσίβλητος εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ἦτο πληρεξούσιος τοῦ ἐκκαλοῦντος ὁ πρὸς ὃν ἐγένετο ἡ ἐπίδοσις, διότι δὲν ἀρκεῖ ὅπως οὗτος δέχεται δικόγραφα τῆς ἐκκλήτου δίκης τὸ περιστάτικόν ὅτι ὑπῆρξε πληρεξούσιος κατὰ τὴν πρωτοδικὸν διαδικασίαν καὶ ὑπέγραψε τὸ δικόγραφον τῆς ἐφέσεως, δεδομένου ὅτι δικαιούται μὲν εἰς τοῦτο ὁ κατὰ τὸν πρώτον βαθμὸν πληρεξούσιος, οὐχὶ ὅμως καὶ πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἐφεσίμου δίκης, ἐφ' ὅσον δὲν ἰωρισθῆι τοιοῦτος (ΕΧ. 349/1911). Ἡ μειοψηφία παρασύρεται ὑπὸ τῶν ἐν Ἑλλάδι κρατούντων.

³ Ἀκολουθῶν τὴν ΣΠΔ. ὁ κρῆς νομοθέτης, δὲν υἰοθέτησε τὰς περὶ ἀντικλήτων διατάξεις τῆς ΕΠΔ., ἀλλὰ κατέστησε τὸν ἐν τῇ δίκῃ πληρεξούσιον ὑποχρεωτικὸν ἀντίκλητον τοῦ διαδίκου (πρβλ. ἄρθ. 82 ΣΠΔ. καὶ ἐν ἔτει 1914 τροποποίησιν τοῦ ἄρθ. 148 ΕΠΔ. ὑπὸ ν. 263), ἐξαιρέσας μόνον τὴν περίπτωσιν τῆς παραλαβῆς τοῦ τῆς κυρίας δίκης κατὰ πρώτον βαθμὸν δικογράφου, δι' ἣν ἀπήτησε ρητὴν πληρεξουσιότητα (ἐπ. ἄρθ.), κατὰ τὴν ἀποψιν τῆς ἐν Ἑλλάδι νμλ. (ΑΠ. 254/1893, Θέμ. Δ', σελ. 423, 96/1906, Θέμ. ΙΗ', σελ. 637, κλπ.).—Ἐπὶ δὲ τῶν καὶ ἄρθ. 139 καὶ 144.—Ἡ ἐν γενικῷ πληρεξουσίῳ ἐγγράφῳ ἐκφράσις ὅτι ὁ πληρεξούσιος δικαιούται νὰ ὑπογράψῃ, δέχεται καὶ κοινοποιῇ δικόγραφα, δὲν περιλαμβάνει καὶ τὰ εἰσαγωγικά τῆς κατὰ πρώτον βαθμὸν δίκης τοιαῦτα, ἀτινα δέον νὰ μνημονεύονται ἰδιαιτέρως, ἐφ' ὅσον ὡς πρὸς αὐτὰ ἀπαιτεῖται εἰδικὴ πληρεξουσιότης κατὰ τὰ ἄρθ. 98 καὶ 99 (ΕΚρ. 160/1930, Δκοτ. 1931, ΙΙ, σελ. 13).—Εἰσαγωγικά τῆς κυρίας κατὰ πρώτον βαθμὸν δίκης δικόγραφα εἶναι τὰ τῶν ἀγωγῶν, τὰ τῶν ἀνακοπῶν κατὰ πράξεων τῆς ἐκτελέσεως. Ἐπὶ τοῦ τελευταίου μεγάλως δίσταται ἡ νμλ. τῶν ἐντοπιῶν δικαστηρίων, ἐν τῇ εἰδικωτέρᾳ ἐρεύνη τοῦ ζητήματος ἂν τὰ δικόγραφα τῶν τοιούτων ἀνακοπῶν πρέπει νὰ κοινοποιῶνται πρὸς τὸν πληρεξούσιον δικηγόρον τοῦ ἐπισπεύδοντος ὅστις ὑπέγραψε τὴν ἐπιταγὴν (ἢ ἄλλο ἐγγραφοῦν τῆς ἐκτελέσεως) ἢ πρὸς αὐτὸν τοῦτον τὸν ἐπισπεύδοντα.—Ἐπερ τῆς α' ἀπόψεως ὑπεβλήθησαν ἐνώπιον τοῦ ΕΧ. τὰ ἐξῆς: α') ὅτι ἡ ἐπιταγὴ ἀποτελεῖ τὸ εἰσαγωγικὸν τῆς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν δίκης δικόγραφον, οὐχὶ δὲ ἡ κατ' αὐτῆς ἀνακοπὴ, ἣτις φέρει τὸν χαρακτῆρα ἐνστάσεως ἢ ἀμύνης, συμφῶνως τοῖς ἄρθ. 357 καὶ 372 ΠΔ. 80, δι' ὧν ὀρίζεται ὅτι διὰ τῆς κοινοποιήσεως καὶ μεταγραφῆς τῆς ἐπιταγῆς κατάρχεται ἡ ἐκτέλεσις, καὶ τοῦ ἄρθ. 319 ΠΔ. 80, ὅπερ ἀποκαλεῖ ἐνστάσεις τὰς κατὰ τῶν ἐκτελεστικῶν πράξεων ἀνακοπὰς· εἰς ἐνίσχυσιν δὲ τῆς τοιαύτης ἐννοίας ἔρχεται καὶ τὸ ἄρθ. 864 ΕΠΔ., καθ' ὃ ἡ ἐπίδοσις τῆς ἐπιταγῆς ἀποτελεῖ ἔναρξιν τῆς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν δίκης, ἐὰν ἐπακολουθήσῃ κατάσχεσις ἢ κράτησις· β') ὅτι κατὰ τὸ ἄρθ. 631 ΠΔ. 03, ἡ ἐπιταγὴ πρέπει νὰ περιεχῇ διορισμὸν ἀντικλήτου πρὸς ὃν νὰ γίνηται πᾶσα τὴν ἐκτέλεσιν ἀφορῶσα κοινοποίησις, ἄρα καὶ τοῦ δικογράφου τῆς ἀνακοπῆς· γ') ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ ἀνακοπὴ προκαλεῖται ἐκ τῆς ἐκτελέσεως, νομίμως τὸ δικόγραφον αὐτῆς κοινοποιεῖται πρὸς τὸν ὑπογράψαντα τὴν ἀνακοπὴν (ἢ ἄλλην τινὰ πρᾶξιν τῆς ἐκτελε-

στικῆς διαδικασίας) καὶ παραγγείλαντα τὴν ἐπίδοσιν αὐτῶν γενικῶν πληρεξούσιων, ἔχοντα ἐκ τοῦ ἄρθ. 98 τὸ δικαίωμα πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἐκ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως προκαλουμένων πράξεων.—Ἐπὶ τούτων τὸ Ε.Χ., διὰ τῆς 12/1913 ἀποφάσεώς του ἔκρινεν ὡς ἑξῆς: α') ὅτι ἡ ἐπιταγὴ δὲν ἀπευθύνεται ἐνώπιον δικαστηρίου, ἵνα ἐκληφθῆ ὡς ἀνοίγουσα δίκην, ἀφ' οὗ ἄλλως ἐν τῇ ἐκτελέσει δὲν συμπτᾶται ὁ δικαστὴς καὶ μόνον μετὰ τὴν ἔγερσιν τῆς διενέξεως, ἥτοι τῆς ἀνακοπῆς, δικαιοδοτεῖ κατ' οὐσίαν (πρὸς ἣν ἀνταποκρίνονται αἱ ἐπικαλούμεναι διατάξεις τῶν ἄρθ. 357 καὶ 372 ΠΔ. 80) δύναται νὰ θεωρηθῆ ἡ ἐπιταγὴ ὡς ἐπίθεσις καὶ ἡ ἀνακοπὴ ὡς ἄμυνα, ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι τὸ δικόγραφον ἐπιταγῆς εἶναι εἰσαγωγικὸν δίκης· τὸ δ' ἄρθ. 864 Ε.ΠΔ. δὲν προσφέρεται εἰς τὴν ἐν προκειμένῳ λύσιν, καθ' ὅσον ἀπλῶς προτίθεται νὰ καθορίσῃ τὰ αποτελέσματα τῆς ἐπιταγῆς, ἐπελθούσης κατασχέσεως· β') ὅτι τὸ ἄρθ. 631 ΠΔ.03 δὲν ἰσχύει, ἀνῆκον εἰς τὸ καταργηθὲν περὶ ἐκτελέσεως τμήμα· ἄλλως τοῦτο ἐπιβάλλει τὸν διορισμὸν ἀντικλήτου εἰδικοῦ καὶ οὐχὶ τοῦ ὑπογράφαντος τὴν ἐπιταγὴν γενικοῦ πληρεξουσίου· γ') ὅτι ἐκ τοῦ ἄρθ. 98 δὲν ἔπεται ὅτι ὁ γενικὸς πληρεξούσιος τοῦ ἐνεργοῦντος τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ δέχεσθαι τὸ κατ' αὐτῆς ἀπευθυνόμενον εἰσαγωγικὸν δικόγραφον τῆς ἀνακοπῆς, ἀφ' οὗ κατὰ τὸ β' ἐδ. τοῦ αὐτοῦ ἄρθ. καὶ τὸ 99, διὰ τὴν παραλαβὴν τοιούτων δικογράφων ἀπαιτεῖται εἰδικὴ ἐντολὴ, ἀλλ' ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐνεργεῖν τὰς ἐκ τῶν πληρεξούσιων ἐκτελέσεως ἀνακοπὰς ἢ τοῦ παραλαμβάνειν τὰ λοιπὰ τῶν σχετικῶν δικῶν ἔγγραφα, πλὴν τῶν εἰσαγωγικῶν.—Ἡ διδομένη ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως ἀπάντησις, ὀρθὴ κατὰ πάντα, εἶναι, φρονούμενη, κατὰ τοῦτο ἑλληνικῆς, ὅτι δὲν ἀπαντᾷ ἐξ ὀλοκλήρου ἐπὶ τοῦ γ' ὡς ἄνω λόγου, ὅστις ἐπικαλεῖται ἐπὶ πλέον ἐμμέσως καὶ τὸ ὑποχρεωτικὸν τῆς ἐπίδοσεως πρὸς πληρεξούσιον ὑπογράφαντα τὴν ἐπιταγὴν καὶ παραγγείλαντα τὴν ἐπίδοσιν, συμφώνως τῷ ἄρθ. 144 πορ. 1· ἀλλ' αἱ τοιαῦται πράξεις δὲν συνιστοῦν «πράξιν τῆς διαδικασίας» (ὡς ἔφερε τὸ ἄρθ. 144 πρὸ τοῦ ν. 4257), οὐδ' «ὑπογραφὴν ἔγγραφου τῆς προδικασίας» (ὡς προσέθηκεν εἰς αὐτὸ ὁ ν. οὗτος).—Τὰ αὐτὰ δέχονται καὶ αἱ Ε.Χ. 156 καὶ 275/1909, παρεμπιπτόντως δὲ καὶ ἡ Ε.Κρ. 1/1929 (Θέμ. Μ', σελ. 312). Ἐναντία αἱ Ε.Κρ. 9/1900 (Θέμ. ΙΑ', σελ. 638), ἀνευ εἰδικωτέρας αἰτιολογίας, καὶ τελευταίως ἡ Ε.Κρ. 82/1931, φέρουσα τὰ ἑξῆς ὡς πρὸς τὰς ἄνω ὑπὸ γ' ἀπόψεις: Ἡ ἀνακοπὴ κατ' ἐπιταγῆς, ἀποτελούσης προκαταρκτικὴν τῆς ἐκτελέσεως πράξιν, ἀποτελεῖ ἔνστασιν κατ' αὐτῆς, ἐπιδιώκουσαν τὴν ματαίωσιν τῆς ἐκ τῆς ἐκτελέσεως ἐπικειμένης εἰς τὸν ἀνακόπτοντα βλάβης νομίμως ἄρα, κατὰ τὸ ἄρθ. 144 ΠΔ., ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. 4257, ἐπιδίδεται εἰς τὸν ὑπογράφαντα τὴν ἐπιταγὴν δικηγόρον τοῦ ἐπιτάσσοντος.—Πρβλ. καὶ Ε.Χ. 156/1909 ὑπὸ ἄρθ. 149.

Ἄρθρον 99.

Εἰδικὴ πληρεξουσιότης ἀπαιτεῖται, πλὴν τῶν εἰδικῶς ὀριζομένων περιπτώσεων, καὶ διὰ νὰ γίνῃ συμβιβασμὸς, ὁμολογία, παραίτησις ἐνδίκου μέσου ἢ τῆς ὀρκοδοσίας τοῦ ἀντιδίκου ἢ τῆς ὄλης ἢ μέρους τῆς δίκης, λήψις ἢ δόσις χρημάτων ἢ ἄλλων πραγμάτων, πλὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων ἢ παραλαβὴ εἰσαγωγικῶν δικογράφων τῆς κατὰ πρῶτον βαθμὸν δίκης, ὡς καὶ ἀπαλλοτριώσις.

Πρβλ. Ε.ΠΔ. ἄρθ. 99.—Τὸ ἄρθ. τοῦτο συνδυάζεται πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ προηγ.

"Άρθρον 100.

Περιορισμός τῆς νομίμου ἐκτάσεως τῆς δικαστικῆς πληρεξουσιότητος ἰσχύει ἀπέναντι τοῦ ἀντιδίκου μόνον ἐφ' ὅσον περιέχεται ἐν αὐτῷ τῷ πληρεξουσίῳ ἐγγράφῳ ἢ ἐγνωστοποιήθη ἰδιαιτέρως εἰς τὸν ἀντίδικον ἢ ἐδηλώθη κατὰ τὴν ἐνώπιον δικαστηρίου ἢ εἰσηγητοῦ δόσιν τῆς πληρεξουσιότητος. Ὁ περιορισμός τοῦ δέχεσθαι δικόγραφα, καὶ τεθεὶς εἶναι ἀνίσχυρος ἀπέναντι τοῦ τρίτου.

Πρβλ. ΕΠΔ. ἄρθ. 95 ἐδ. 2, ΓΠΔ. § 83.

Τὸ ἄρθ. ἀφορᾷ τὸν περιορισμὸν τῆς ἐκτάσεως τῆς γενικῆς κατ' ἄρθ. 98 πληρεξουσιότητος.—Κατὰ τὴν § 83 ΓΠΔ. ὁ τοιοῦτος περιορισμὸς ἰσχύει ἀπέναντι τοῦ ἀντιδίκου μόνον ὡς πρὸς τὴν περάτωσιν διὰ συμβιβασμοῦ τῆς διαφορᾶς, τὴν παραίτησιν τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης ἢ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἀξιώσεων τοῦ ἀντιδίκου· εὐρύτερος περιορισμὸς ἐπιτρέπεται μόνον ὡσάκις ὁ πληρεξούσιος εἶναι μὴ δικηγόρος. Ἄλλ' ὁ ἐντόπιος νομοθέτης παρεξέκλινε τῶν διατάξεων τῆς ΓΠΔ. Οὕτως ἐλέχθη ἀνωτέρῳ (σημ. 2 ἄρθ. 98) ὅτι διὰ τὸν συμβιβασμὸν, τὴν παραίτησιν καὶ τὴν ὁμολογίαν ἀπῆρτησεν ἐιδικὴν πληρεξουσιότητα (ἄρθ. 99), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν § 81 ΓΠΔ., ἣτις καὶ τὰς πράξεις ταύτας περιλαμβάνει εἰς τὴν γενικὴν πληρεξουσιότητα. Ὡς πρὸς δὲ τὴν περιστολὴν τῆς τελευταίας ταύτης, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν αὕτη παρέχεται πρὸς δικηγόρον ἢ μὴ, οὐδὲν διὰ τοῦ ἐν ὄψει ἄρθ. ἔθηκεν ὄριον, ἐξαίρει τῆς ἐνεργείας τοῦ δέχεσθαι δικόγραφα, ὡς πρὸς ἢν τὸν τυχὸν θεθέντα περιορισμὸν θεωρεῖ ἀνίσχυρον (τελευταία περίοδος).—Κατ' ἄρθ. 95 ἐδ. 2 ΕΠΔ. ὁ περιορισμὸς δύναται νὰ ἐπεκτείνηται ἐπὶ πάσης πράξεως, ἀρκεῖ ὅπως οὗτος ἐκφράζεται ρητῶς ἐν τῷ ἐγγράφῳ, ἄλλως δὲ ἀποδεικνύεται διὰ δικαστικῆς ὁμολογίας ἢ ὄρκου. Τὸ ἐν ὄψει ἄρθ. ἀπαιτεῖ ὡς πρὸς τὸν περιορισμὸν τῶν ἄλλων πράξεων (πλὴν τοῦ δέχεσθαι δικόγραφα) τῆς γενικῆς πληρεξουσιότητος ἢ τὴν ρητὴν ἐκφρασίαν αὐτοῦ ἐν τῷ πληρεξουσίῳ ἐγγράφῳ ἢ τὴν ἰδιαιτέραν πρὸς τὸν ἀντίδικον γνωστοποιήσιν (δὲν ἀπαιτεῖται περὶ αὐτῆς ὄρισμένος τύπος, ἄρα ἢ σχετικὴ ἀπόδειξις γίνεται κατὰ τὰς κοινὰς ἀρχὰς) ἢ δῆλωσιν κατὰ τὴν ἐνώπιον δικαστηρίου ἢ εἰσηγητοῦ δόσιν τῆς πληρεξουσιότητος.

"Άρθρον 101.

Ἡ πληρεξουσιότης τεκμαίρεται ὑπάρχουσα δι' ὅλας τὰς πράξεις τῆς προδικασίας. Ἡ δὲ κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσιν ἢ τὴν ἐνώπιον ἄλλου δικαστοῦ νόμιμος παράστασις κυροῖ ὅλας τὰς προηγουμένας πράξεις εἴτε ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πληρεξουσιουοῦ εἴτε ὑπὸ ἄλλου ἐνηργήθησαν, ἐν ὄσῳ δὲν ἀποδοκιμάζονται ὑπὸ τοῦ ἐντολοδότου.

Ἐοικαστικῶς οὐδεὶς νὰ ἐξετάζη αὐτεπαγγέλτως κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης τὴν ἔλλειψιν τῆς πρὸς παράστασιν πληρεξουσιότητος· καὶ ἡ ἔλλειψις ὅμως αὕτη θεραπεύεται ἐὰν πρὸ πάσης ἐνστάσεως ἢ τῆς ἐξ ἐπαγγέλματος παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἐξετάσεως ἐπήλθεν ἔγκρισις.

¹ Πρβλ. ΕΠΔ. άρθ. 92, ΣΠΔ. άρθ. 79.—’Η παρά μη πληρεξουσίου δικηγόρου ύπογραφή δηλώσεως τών κληρονόμων, δι’ ης οὔτοι: α’) δηλοῦν ὅτι συνεχίζουν τὴν συνεπεία θανάτου τοῦ δικαιοπαρόχου τῶν διακοπείσαν δίκην, β’) καλοῦν τὸν ἀντίδικον αὐτῶν πρὸς περαιτέρω ἐξακολουθήσιν αὐτῆς, ἐνεκα καὶ ἄλλης, ἐκ τοῦ άρθ. 434 ΠΔ., ἐπισυμβάσης διακοπῆς, γ’) γνωστοποιοῦν τὴν ἐκδοθεῖσαν καὶ διατάσσουσιν τὴν δόσιν ὄρκου ἀπόφασιν καὶ δ’) καλοῦν τὸν ἀντίδικον αὐτῶν κατὰ τὴν ὀρκοδοσίαν,—δὲν ἐπάγεται ἀκυρότητα τῆς δηλώσεως, ἐφ’ ὅσον ἡ «δήλωσις» αὕτη, ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἐκτιμωμένη, συνιστᾷ δικόγραφον τῆς παρεμπεσούσης πρὸ τοῦ ὄρκου προδικασίας, ἣτις προὐκλήθη συνεπεία τῶν εἰρημένων μεταβολῶν καὶ ἔδει νὰ τηρηθῆ διὰ νὰ συσχετίσῃ τὴν πρὸ τῆς ὀρκοδοσίας ἐκκρεμῆ ἔτι δίκην καὶ τὰ στοιχεῖα αὐτῆς πρὸς τὰ πρόσωπα τῶν κληρονόμων, κατὰ δὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ άρθ. 150 ΠΔ. εἰς τὴν προδικασίαν ἐν γένει ἀνάγονται αἱ κλητεῦσεις, ὥστε ἡ νομιμότης τῆς πληρεξουσιότητος τοῦ ὑπογράφαντος δικηγόρου ἐτεκμαίρετο ὑπάρχουσα, κατ’ άρθ. 101 (ΕΗ. 44/1911).—Πρᾶξιν προδικασίας συνιστᾷ ἡ ἐπίδοσις τῆς ἐπιταγῆς ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν ἐπ’ ἀνακοπῆ κατὰ ταύτης δίκην, ὥστε ὁ λόγος ἀνακοπῆς ὅτι ἄκυρος ἡ ἐπιταγή, ὡς μὴ ὑπογραφείσα παρὰ τοῦ νομίμως διωρισμένου πληρεξουσίου, ἀπορριπτέος, ἐφ’ ὅσον ὁ ὑπογράφας νομίμως παρέστη κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἀνακοπῆς ὡς πληρεξούσιος δυνάμει ἐπίσημου πληρεξουσίου ἐγγράφου καὶ ἐκ τούτου, κατὰ τὸ άρθ. 101 παρ. 1, ἐπεκυρώθησαν πᾶσαι αἱ πράξεις τῆς προδικασίας (ΕΚρ. 114/1931).—’Ὁρθῆ ἡ ἀπόφασις, ἀλλ’ ἡ αἰτιολογία τῆς ἐπικίνδυνος, δυναμένη νὰ οδηγήσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ κατὰ τῆς ἐπιταγῆς ἀνακοπῆ δεόν νὰ κοινοποιήται πρὸς τὸν ὑπογράφαντα ταύτην πληρεξούσιον δικηγόρον (ἴδε σημ. 3 ὑπὸ άρθ. 98, σημ. 1 ὑπὸ άρθ. 144). Πράξεις προδικασίας ὡς πρὸς τὴν ἐπ’ ἀνακοπῆ δίκην δὲν εἶναι ἡ ἐπιταγή· πράξεις προδικασίας νοοῦνται ἐν τῇ δίκῃ ταύτῃ τὸ δικόγραφον τῆς ἀνακοπῆς, ἡ κλήσις πρὸς συζήτησιν, τὸ ἀπολογητήριον ἔγγραφον κ. τ. τ. Εἶναι ὅμως αὕτη πρῶξις ἐξώδικος, ἣτις κυροῦται διὰ μεταγενεστέρως ἐγκρίσεως (ἴδε κατωτέρω ἐν σημ. 3 ἀπόφασιν ΕΗ.).—’Ὁ λόγος ἐφέσεως ὅτι κακῶς τὸ πρωτοδικεῖον ἀπέρριψε κατ’ οὐσίαν ἀγωγὴν τοῦ ἐκκαλοῦντος ὑπογεγραμμένην παρὰ τοῦ δικηγόρου Χ., μὴ ὄντος πληρεξουσίου αὐτοῦ (ἐρημοδικασθέντος κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου συζήτησιν), ἐν ᾧ ἔδει νὰ ἐλέγξῃ τὴν πληρεξουσιότητα τοῦ Χ. καὶ νάπορριψῇ, ἐπὶ τῇ ἀνυπαρξίᾳ ταύτης, τὴν ἀγωγὴν κατὰ τύπους, δὲν εἶναι βᾶσιμος, ἐφ’ ὅσον, κατ’ άρθ. 101, ἡ πληρεξουσιότης τεκμαίρεται δι’ ἄλλας τὰς πράξεις τῆς προδικασίας, ἂν δὲ ὁ Χ. ἐστερεῖτο πράγματι πληρεξουσιότητος, ἠδύνατο ὁ ἐκκαλῶν νὰ ἐγείρῃ κατὰ τοῦτο παρεμπίπτουσαν περὶ ἀποδοκίμασεως ἀγωγὴν, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀγωγῆς καὶ ἀποζημιῶσιν παρὰ τοῦ ὑπογράφαντος πληρεξουσίου (ΑΠ. 365/1896, ΕΑΘ. 1792/1892, 388/1897). Τοῦτο μὴ πράξας μόνον εἰς ἔγερσιν κυρίας περὶ ἀποδοκίμασεως ἀγωγῆς δικαιούται ὁ ἐκκαλῶν (ΕΧ. 254/1910).—Περὶ ἀγωγῆς ἀποδοκίμασεως ἴδε άρθ. 440—442.

² Πρβλ. ΓΠΔ. § 80.—’Η ἔλλειψις πληρεξουσιότητος κατὰ τὴν ἔγερσιν τῆς ἀγωγῆς ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν ἀπόρριψιν αὐτῆς δι’ ἔλλειψιν οικονομικῆς προϋποθέσεως [πρβλ. σημ. 1 in fine ὑπὸ άρθ. 71]. ”Αν ἡ ἔλλειψις μείνῃ ἀπαρτητήρος ἐν τῷ α’ βαθμῷ, ἡ ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις δὲν εἶναι ἄκυρος· ἀποκτᾷ δὲ πλήρες τὸ κύρος τῆς ἀν’ ἡ δίκη ἐγκριθῆ ὑπὸ τοῦ ἀδικοῦ [τὰ αὐτὰ δέχεται ἡ ΕΚρ. 308/1904, Θέμ. ΙΖ’, σελ. 190] (Stein-Jonas § 88).

³ Ἐτέθη κατὰ μίμησιν τῆς τελευταίας περιόδου τοῦ άρθ. 79 ΣΠΔ., κατὰ τὴν αἰτιολ. ἐκθ. τῆς ὁποίας: «ἐν τῷ άρθ. τούτῳ προσετέθη ὅτι ἐν ἐλλείψει πληρεξουσιότητος ἡ ἔγκρισις ἐπερχομένη πρὸ πάσης ἐνστάσεως

κυροὶ τὰ γενόμενα—τὸ ἀσταθές τῆς νῦλ. τῶν ἑλλ. δικαστηρίων ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ἂν ἢ μετὰ τὴν συζήτησιν ἐπερχομένη ἔγκρισις κυροὶ τὰς ἄνευ πληρεξουσιότητος ἐνεργηθεῖσας πράξεις, καθίστα ἀμφίβολον τὴν λύσιν αὐτοῦ, ἐκ δὲ τῆς ἀμφιβολίας πολλὰ συμφέροντα διαδίδων ἠδύναντο νὰ παραβλαβῶσι· πρὸς πρόληψιν τῶν κινδύνων τούτων ἡ ἐπιτροπεία ἔκρινεν ἀναγκαίαν τὴν τροποποίησιν τοῦ ἀνωτέρω ἄρθ., ἀκολουθοῦσα τὰς ἀρχὰς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Νόμου».—Τῆς ἐπιταγῆς οὕσης ἐξωδίκου πράξεως, τὸ ἂν αὕτη νομίμως ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ πληρεξουσιῶτου θέλει κριθῆ κατὰ τὰς περὶ ἐντολῆς διατάξεις τοῦ ΑΚ. καὶ οὐχὶ κατὰ τὰς περὶ πληρεξουσιότητος τῆς ΠΔ., αἵτινες εἶναι εἰδικαὶ καὶ ἐφαρμοζονται ἐπὶ τῶν δικαστικῶν μόνον πράξεων, ὡς φαίνεται ἐξ ὅλου τοῦ σχετικοῦ τῆς ΠΔ. κεφαλαίου τῶν ἄρθ. 94—108 καὶ τῆς ἐν τῇ εἰσηγ. ἐκθ. τοῦ ΑΚ. σημειώσεως τῆς συνταξάσης αὐτὴν ἐπιτροπῆς (σελ. λδ' καὶ λε'). Κατ' ἄρθ. 1074 ΑΚ., ἡ ἐντολὴ δύναται νὰ δοθῆ ρητῶς ἢ σιωπηρῶς ἢ καὶ νὰ συνάγηται ἐκ τῆς παρὰ τοῦ ἐντολοδόχου ἐκτελέσεως αὐτῆς, εἶναι ἄρα ἄτυπον συνάλλαγμα, θεωρεῖται δ' ἐξ ἄλλου δοθεῖσα καὶ ὅταν ἀληθῶς δὲν εἶχε δοθῆ κατὰ τὴν ἐπιχειρήσιν τῆς πράξεως, ἐπηκολούθησεν ὅμως ἔγκρισις αὐτῆς ἀνατρέχουσα, ἣτις δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἔχη δοθῆ πρὸ τῆς ὑποβολῆς σχετικῆς ἐνστάσεως, διότι τοῦτο ἐπιβάλλεται ἐπὶ δικαστικῆς ἐντολῆς τοῦ ἄρθ. 10 παρ. 2 ΠΔ., οὐχὶ ὅμως καὶ ἐπὶ κοινῆς τοιαύτης, τοῦ ΑΚ. μὴ διαλαμβάνοντος σχετικὴν διάταξιν, τοῦ ἐναντίου δ' ἐξαγομένου ἐκ τοῦ ἄρθ. αὐτοῦ 134 (ΕΗ. 218/1910).—Ἡ ἀποψις ὀρθή· ἄλλο τὸ ζήτημα ὅτι ὁ διωρισμένος γενικός πληρεξούσιος δικαιούται νὰ ὑπογράψῃ τὴν ἐπιταγὴν, κατ' ἐδ. 1 τοῦ ἄρθ. 98.

Ἄρθρον 102.

Πλείονες πληρεξούσιοι δικαιούνται νὰ ἐκπροσωπῶσι τὸν διάδικον εἴτε ἀπὸ κοινοῦ εἴτε καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος.

ΓΠΔ. § 84, ἣτις προσθέτει: «ἀντίθετοι διατάξεις κατὰ τὴν δόσιν τῆς πληρεξουσιότητος δὲν παράγουν ἀποτελεσμα ἐναντι τοῦ ἀντιδίκου».—Ἡ συλλογικὴ πληρεξουσιότης εἶναι ἄνευ σημασίας διὰ τὸν ἀντίδικον, διαφυλάσσει ὅμως τὴν ἰσχὺν τῆς ἐναντι τοῦ ἐντολέως [δικαιουμένου λ. χ. εἰς λογοδοσίαν, κατ' ἄρθ. 106, ἢ ὑποχρεουμένου εἰς ἀμοιβὴν ἐνὸς ἐκάστου πληρεξουσιῶτου, κατ' ἄρθ. 108, πρβλ. καὶ ἄρθ. 155 τοῦ περὶ δικηγόρων Κώδ.]. Αἱ ἐνέργειαι τοῦ ἀντιδίκου γίνονται εἴτε πρὸς ὅλους τοὺς πληρεξουσίους εἴτε πρὸς ἕνα ἐξ αὐτῶν (Stein—Jonas § 84).—Ἐν Ἑλλάδι διαπορεῖται τὸ ζήτημα ὑπὸ ποικίλας ἐκδοχάς (πρβλ. Οἶκον.—Λιβ. § 57 σημ. 16, Εὐκλ.—Παπ. § 93 σημ. 2, Ποταμιάνου § 700). Ἄνάλογον διάταξιν ἐθέσπιζε καὶ τὸ ἄρθ. 89 ΣΠΔ.

Ἄρθρον 103.

Ἡ δικαστικὴ πληρεξουσιότης δὲν αἶρεται οὔτε διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἐντολέως οὔτε διὰ μεταβολῆς ὡς πρὸς τὴν ἰκανότητα αὐτοῦ πρὸς δικανικὴν παράστασιν ἢ τὴν νομίμον αὐτοῦ ἐκπροσώπησιν.¹

Ὁ πληρεξούσιος ὅμως, ὅστις ἐμφανίζεται εἰς τὴν δίκην μετὰ τὴν δικοπήν ταύτης, ὀφείλει νὰ νομιμοποιήσῃ τὴν πληρεξουσιότητά του.²

ΓΠΔ. § 86.

¹ Κατὰ τὴν ΕΠΔ. εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας, ἐξαίρετος τῆς ἐν τῷ

προσώπω του νομίμου αντιπροσώπου μεταβολής, παύει ή πληρεξουσιότης (Εύκλ.—Παπ. § 94 σημ. 2).—Σύμφωνα πρὸς τὴν ἐν ὄψει παρ. καὶ τὰ ἄρθ. 431 παρ. 1 καὶ 433 ΠΔ.—Ὁ κατὰ πρῶτον βαθμὸν ὑπὸ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων τῆς κοινότητος διορισθεὶς πληρεξούσιος ἐγκύρως διεξάγει καὶ τὴν κατ’ ἔφεσιν δίκην, καὶ ἂν κατὰ τὴν ἔγερσιν τῆς ἐφέσεως οἱ διορισσάντες ἔπαυσαν νὰ εἶναι νόμιμοι ἀντιπρόσωποι ἢ δὲν ἦσαν νομίμως διορισμένοι [ἐφ’ ὅσον, ἐννοεῖται, ἦσαν νομίμως διορισμένοι κατὰ τὸν χρόνον τῆς δόσεως τῆς πληρεξουσιότητος] (ΕΚρ. 60/1903, Θέμ. ΙΕ’, σελ. 370).—Θαυνόντος ὁμῶς τοῦ πληρεξουσίου ἢ καταστάτος ἀνικάνου πρὸς περαιτέρω ἀντιπροσώπευσιν τερματίζεται ἡ πληρεξουσιότης (πρβλ. καὶ ἄρθ. 433). Οὕτω καὶ ἐν Ἑλλάδι (Εύκλ.—Παπ. § 94 σημ. 1).—Ἐπὶ πλείονων πληρεξουσίων ὁ θάνατος ἢ ἡ μεταβολὴ ἐν τῷ προσώπῳ ἐνός δὲν γεννᾷ ζήτημα, δεδομένου ὅτι, κατὰ τὸ προηγ. ἄρθ., ἕκαστος τῶν λοιπῶν δύναται αὐτοτελῶς νὰ ἐνεργῇ.—Ὁ δικηγόρος θεωρεῖται παραιτούμενος τῆς δικηγορίας εὐθὺς ὡς ἀναλάβῃ θέσιν ἐμμίσθου δημοσίας ὑπηρεσίας κλπ., κατ’ ἄρθ. 55 τοῦ περὶ δικηγόρων Κώδικος.

² Τὰς περιπτώσεις διακοπῆς τῆς δίκης ἀναγράφουν τὰ ἀναφερθέντα ἄρθ. 431 παρ. 1, 433 καὶ 434. Πρβλ. ὁμῶς καὶ 435.

”Αρθρον 104.

Ἐπιπέσει ἀνακλήσεως ἢ παραιτήσεως ἐπαγομένη ἄρσις τῆς πληρεξουσιότητος πρὸς διεξαγωγὴν δίκης ἢ πρὸς ἐπιχείρησιν μεμονωμένων δικανικῶν πράξεων ἔχει διὰ τὸν ἀντίδικον νόμιμον ἰσχὺν μόνον ὅταν γνωστοποιηθῇ αὐτῷ ὑπὸ τοῦ διαδίκου ἢ ληξίς τῆς πληρεξουσιότητος καὶ ὁ διορισμὸς ἄλλου πληρεξουσίου ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἕτερος τοιοῦτος.²

Μετὰ τὴν εἰς τὸν ἐντολέα κοινοποίησιν τῆς παραιτήσεως ἀπὸ τῆς πληρεξουσιότητος, ὁ πληρεξούσιος ἐξακολουθεῖ ἐπὶ ἓνα μῆνα ἔτι δικαιούμενος καὶ ὑποχρεούμενος νὰ ἐνεργῇ διὰ τὸν ἐντολέα ἐφ’ ὅσον τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον ὅπως προφυλάξῃ τὸν τελευταῖον ἀπὸ ἐπιζημιῶν νομικῶν συνεπειῶν.

ΓΠΔ. ἄρθ. 87.

¹ Δύναται αὕτη νὰ γίνῃ ὅποτεδήποτε. Ἐὰν πλείονες ὁμόδοκοι διώρισαν κοινὸν πληρεξούσιον, ἡ ὑφ’ ἐνός ἀνάκλησις ἰσχύει ὡς πρὸς τοῦτον καὶ μόνον (Stein-Jonas § 87).

² Ἀπαιτεῖται δηλ. πρὸς τῇ γνωστοποιήσει καὶ ὁ διορισμὸς νέου πληρεξουσίου ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἂν ὁ τῶς τοιοῦτος δὲν κατῴκει αὐτόθι (ὅπερ δὲν ἐπιβάλλεται κατ’ ἀνάγκην ἐκ τοῦ ἄρθ. 139). Καὶ ἡ γνωστοποίησις αὕτη, ὡς ἡ τοῦ ἄρθ. 100, εἰς οὐδένα ὑποβάλλεται τύπον.

Ι’. Πληρεξουσιότης διδομένη παρ’ ἐπιτρόπων καὶ κηδεμόνων

”Αρθρον 105.

Ἐπιτρόποι, κηδεμόνες καὶ ἄλλοι ἐπ’ ἀλλοτρίῳ ὀνόματι πληρεξουσιότητα δίδοντες, πρέπει νὰ ἐπισυνάπτωσιν εἰς τὸ

πληρεξούσιον τὴν δι' ἐγγράφου ἀπόδειξιν τῆς ἰδιότητος, καθ' ἣν δίδουσι τὴν πληρεξουσιότητα, ἐὰν τοῦτο δὲν εἶναι γνωστὸν εἰς τὸ δικαστήριον.

ΕΠΔ. ἄρθ. 98, ΣΠΔ. ἄρθ. 85.

ΙΑ'. Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις πληρεξουσίου.

"Ἄρθρον 106.

Τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις δικηγόρου ἢ ἄλλου πληρεξουσίου εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τοῦ ἐντολοδόχου, κατὰ τὰ ἐν τῷ πολιτικῷ νόμῳ ὠρισμένα, καθ' ὅσον ὡς πρὸς αὐτὰ δὲν διετάχθη ἄλλο τι ἐν τῷ παρόντι νόμῳ ἢ ἐν τῷ πληρεξουσίῳ ἐγγράφῳ· ἰδίως δὲ ὀφείλει οὕτως.—Νὰ δίδῃ λόγον περὶ τῶν πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως γενομένων πρὸς αὐτὸν προπληρωμῶν.—2 Νὰ παραδίδῃ εἰς τὸν ἐντολέα ὅλα τὰ ἔγγραφα καὶ χρήματα, ὅσα ἔλαβε παρ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτόν.—3. Ἐνέχεται δὲ διὰ πᾶσαν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς γενομένην ἀμέλειαν καὶ ὑπέρβασιν τῆς πληρεξουσιότητος.

ΕΠΔ. ἄρθ. 99, ΣΠΔ. ἄρθ. 86.

Ἡ κατ' ἐδ. 3 διὰ πᾶσαν ἀμέλειαν εὐθύνη τοῦ δικηγόρου, δίδει χῶραν μόνον εἰς ἀγωγὴν κακοδικίας κατ' αὐτοῦ, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθ. 53 παρ. 2 καὶ τὰ εἰρημένα ἐν σημ. 4.—Τὸ θέμα συζητεῖται ἐν Ἑλλάδι, κρατούσης τῆς γνώμης ὅτι κατὰ δικηγόρου δι' ἐλαφρὰν ἀμέλειαν δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἀγωγὴ κακοδικίας (Εὐκλ.—Παπ. § 92 σημ. 8, Λιβ. ἐν Ἐγγ. κατὰ Ψαράν § 488).

"Ἄρθρον 107.

Κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 106 ἀριθ. 3 καὶ ἐπὶ παραβάσεων τῶν ἐν τῷ ἀριθ. 2 ὠρισμένων, καταδικάζεται ὁ πληρεξούσιος προσωπικῶς εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ τῶν ἐξόδων καὶ εἰς πρόστιμον 10—50 δρ., ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς περαιτέρω πειθαρχικῆς καταδιώξεως κατὰ τῶν δικηγόρων.

ΕΠΔ. ἄρθ. 100, ΣΠΔ. ἄρθ. 87.

"Ἄρθρον 108.

Πᾶς πληρεξούσιος ἔχει δικαίωμα ἐντελοῦς ἀποζημιώσεως διὰ τὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν γενόμενα παρ' αὐτοῦ ἔξοδα καὶ μέχρι τῆς πληρωμῆς αὐτῶν δικαίωμα ἐπισχέσεως τῶν κατὰ τὸ ἄρθ. 106 ἀριθ. 2 παραδοθησομένων χρημάτων καὶ ἐγγράφων. Μόνον οἱ δικηγόροι ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ πληρώνωνται τὰ κατὰ τὴν διατίμησιν νενομισμένα καὶ ἀπολαμβάνουσι μέχρι τῆς πληρωμῆς τὸ εἰρημένον τῆς ἐπισχέσεως δικαίωμα. Ὁ νόμος ὑπ'

ἀριθ. 50 τῆς 3 Αὐγούστου 1899 περὶ ἀμοιβῆς δικηγόρων μένει ἐν ἰσχύϊ.

ΕΠΔ. ἀρθ. 101, ΣΠΔ. ἀρθ. 88.

Ἐν Ἑλλάδι θεωρεῖται κατηργημένον τὸ β' ἐδ. τοῦ ἀρθ. 101 ΕΠΔ., συνεπεῖα τοῦ τροποποιήσαντος αὐτὸ ν. ΓΤΛΑ' τοῦ 1909, ὅστις βραδύτερον κατηργήθη διὰ τοῦ ν. ΓΦΟΓ' (ἴδε Κ. Βασιλείου Δικ. Κώδ., τόμ. α', σελ. 431 σημ. 1). Δὲν συντρέχουν ὅμως τὰ αὐτὰ ὡς πρὸς τὸ β' ἐδ. τοῦ ἐν ὄψει ἀρθ., διότι ὁ ν. ΓΤΛΑ' δὲν ἴσχυσε ἐν Κρήτῃ. Πάντως τὰ τοῦ θέματος ἤδη ρυθμίζει ὁ ἰσχύων περὶ δικηγόρων Κώδιξ. Ὡς πρὸς ν. Κρ. Πολ. 50 ἴδε σημ. ὑπὸ ἀρθ. 22.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΑ

[Α΄. Ἀποφασίζοντες διαιτηταί.]

α΄. Ἐν γένει

”Αρθρον 109.

Τὸ συνυποσχετικὸν εἶναι εἶδος συμβιβασμοῦ καὶ κρίνεται ἐν γένει κατὰ τὰς περὶ τούτου ἀρχάς.¹ Ἐξαιρέσεις γίνονται μόνον εἰς ὑποθέσεις ἀφορώσας τὴν ἐμπορίαν καὶ τὰς συναλλαγματικὰς (ἀρθρ. 112).

ΕΠΔ. ἀρθ. 105, ΣΠΔ. ἀρθ. 91.

¹ ΑΚ. ἀρθ. 1247 καὶ ἐπ.

β΄. Εἶδη. — 1. Ἐκουσίως.

”Αρθρον 110.

Οἱ διαφερόμενοι ἔχουσι τότε μόνον τὸ δικαίωμα ν' ἀναθέσωσι τὴν ἀπόφασιν εἰς διαιτητάς, ὅταν δύνανται νὰ διαθέσωσι ἐλευθέρως τὸ δικαζόμενον πρᾶγμα, εἴτε ἐν ἰδίῳ αὐτῶν ὀνόματι εἴτε ἐκ πληρεξουσιότητος ἄλλων.

ΕΠΔ. ἀρθ. 106, ΣΠΔ. ἀρθ. 92.—Ἐπὶ ὄψιν καὶ τὰ ἐξῆς προστεθέντα εἰς ἀρθ. 106 ΕΠΔ. ὑπὸ μόνου ἀρθ. ν. 3332 τῆς 6 Ἰουνίου 1925 (Ἐφ. Κυβ., τεύχ. α', φύλλ. 141), καταργήσαντος γενικώτερον πᾶσαν ἀντίθετον διάταξιν (ἐδ. 3): «Τὸ Δημόσιον δύναται νὰ ὑποβάλλῃ εἰς διαιτησίαν πᾶσαν διαφορὰν μετὰ προηγουμένην ἠτιολογημένην γνωμοδότησιν τοῦ κατὰ τὸν νόμον ΑΚΑ' τοῦ 1882 Νομικοῦ Συμβουλίου καὶ ἀπόφασιν τοῦ Ἐπιτροπικοῦ Συμβουλίου.—Ἡ γνωμοδότησις τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου προκαλεῖται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐν τῇ γνωμοδοτήσει σημειοῦται ἀκριβῶς τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς, τὰ ὄνόματα τῶν διαιτητῶν καὶ ἡ διάρκεια τῆς διαιτησίας. Δὲν ἐνεργεῖται ἡ διαιτησία, ἐὰν δὲν γνωμοδοτήσῃ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τῶν προσώπων τῶν διαιτητῶν, ἢ ὀλομέλεια τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου διὰ πλειοψηφίας τοῦλάχιστον τῶν τριῶν τετάρτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Νο-

μικῶν συμβούλων.—Ὅλα τὰ ἐν ἄρθροις 74 καὶ 75 [Ἑλλ.] Πολ. Δικ. ἀναφερόμενα πρόσωπα καὶ σωματεῖα ἐξαιροῦνται. Ν. Ἐπ. 3, 5, 104, 105, 121, 135. Ἰον. Κ. 348».

Ἄρθρον 111.

Εἰς ὅλας τὰς διαφοράς, εἰς τὰς ὁποίας ἐπιτρέπεται ὁ συμβιβασμός, δύναται νὰ γίνῃ συνυποσχετικὸν περὶ διαιτητῶν· ἐπομένως ἐπίσης καὶ περὶ πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, προερχομένων ἐκ πράξεως ἀξιοποίνου· ὅθεν συνυποσχετικὸν εἶναι ἰδίως ἀπαράδεκτον κατὰ γαμικὰς διαφοράς καὶ τὰς περὶ διατροφῆς, τὰς ἐκ τοῦ νόμου αἰτίας θανάτου ἢ τελευταίᾳ βουλήσει προερχομένας.

ΕΠΔ. ἄρθ. 107, ΣΠΔ. ἄρθ. 93.—Ἡ γ' περίοδος τοῦ ἐν ὄψει ἄρθ. δέον νὰ ληφθῆ ἰσχύουσα οὕτω, μετὰ τὸν ν. 3332 τῆς 6 Ἰουνίου 1925, τροποποιήσαντα τὸ ἄρθ. 107 ΕΠΔ., γενικώτερον ὅμως (ἐδ. 3 μόνου ἄρθ.) καταργήσαντα πᾶσαν ἀντίθετον διάταξιν: «Ὅθεν συνυποσχετικὸν εἶναι ἰδίως ἀπαράδεκτον κατὰ τὰς γαμικὰς διαφοράς καὶ τὰς περὶ διατροφῆς καὶ ἐν γένει καθ' ὅλας τὰς διαφοράς, αἵτινες δὲν δύναται νὰ ἀποφασισθοῦν πρὶν ἀγορεύσῃ ὁ Εἰσαγγελεὺς, ἐξαιρέσει τῶν διαφορῶν τοῦ Δημοσίου.—[Ἑλλ.] Πολ. Δ. 577, 588».

2. Κατ' ἀνάγκην.

Ἄρθρον 112.

Εἰς ὑποθέσεις ἀφορώσας τὴν ἐμπορίαν καὶ τὰς συναλλαγματικὰς ἔχει ὁ ἐνάγων τὸ δικαίωμα κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀγωγῆς νὰ ζητήσῃ διαιτητὰς καὶ νὰ ἐκβιάσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν σύστασιν διαιτητικοῦ δικαστηρίου. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔχουσιν οἱ ἄλλοδαποὶ καθὼς καὶ οἱ ἡμέδαποί. Αἱ περὶ ὑποχρεωτικῆς διαιτησίας διατάξεις τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου καταργοῦνται.

ΕΠΔ. ἄρθ. 108, ΣΠΔ. ἄρθ. 94.—Ἡ Ἐπ. ὁμοφώνως ἔκρινεν ὅτι ἔδει νὰ καταργηθῶσιν αἱ περὶ ὑποχρεωτικῆς διαιτησίας διατάξεις τῆς ὕφισταμένης Νομοθεσίας, ὡς παρελκύνουσαι τὰς δίκας, καταληγούσας εἰς τὰ δικαστήρια πάλιν (Σημ. Ἐπ.).—Πρόκειται περὶ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθ. 51—63 ΕΝ., αἵτινες καὶ ἐν Γαλλίᾳ κατηργήθησαν ὡς ἀποτυχοῦσαι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1856 καὶ περὶ τῆς ἰσχύος τῶν ὁποίων, μετὰ τὰ ἄρθ. 108—110 ΕΠΔ., κρατεῖ ἀντιγνώμια μετὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐρμηνευτῶν, τῆς νυλ. σταθερῶς ἀποφνημαμένης τὴν κατάργησιν αὐτῶν (πρβλ. Οἶκον.—Λιβ. § 163 in fine καὶ σημ. 6, Κροκιδᾶ § 737, Εὐκλ.—Παπ. § 310 σημ. 1 κλπ.). Πάντως ἐν Κρήτῃ ζήτημα περὶ τῆς ἰσχύος τῶν δὲν δύναται νὰ νανασύσῃ συνειπεία τῆς ρητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθ. τούτου, ὅπερ εἶναι νεώτερον τοῦ ΕΝ. (οὗτος εἰσῆχθη ἐν Κρήτῃ διὰ τοῦ ν. 147 τῆς 1 Φεβρουαρίου 1914, ἐν ᾧ ἡ ΠΔ. ἐπάνηχθη διὰ τοῦ ν. 291 τῆς 29 Σεπτεμβρίου 1914).—Ἐπ' ὅσιν νεώτεροι ν. περὶ ὑποχρεωτικῆς διαιτησίας.

Ἄρθρον 113.

Ἐάν γίνῃ χρήσις τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένου δικαιώματος, διορίζει ἕκαστος διάδικος ἓνα ἢ πλείονας διαιτητάς ἐντὸς προθεσμίας ἀνατρεπτικῆς, ὀριζομένης ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου. Ὁ ἐνάγων προσδιορίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν διορισθησομένων διαιτητῶν, ἕκαστος διάδικος ὅμως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διορίζη ἴσον ἀριθμὸν· ἐάν ὁ ἐναγόμενος δὲν στέργῃ εἰς τὸν διορισμὸν διαιτητῶν διορίζει τούτους ὁ Εἰρηνοδίκης ἢ ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου ἐνώπιον τοῦ ὁποίου εἰσήχθη ἡ διαφορά.

ΕΠΔ. ἄρθ. 109, ΣΠΔ. ἄρθ. 95.

Ἡ περίπτωσις δυστροπίας τοῦ ἐναγομένου ρυθμίζεται ρητῶς, κατ' ἀνάλογίαν τοῦ κατωτέρω ἄρθ. 116 καὶ ἄρθ. 55 ΕΝ. (πρβλ. Οἰκον.—Λιβ. § 163 σημ. 4).

Ἄρθρον 114.

Διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς ἰσοψηφίας διορίζει ὁ Εἰρηνοδίκης ἢ ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν ἐπιδιαιτητὴν, ὅστις ὅμως, ἐκτὸς τῆς περιστάσεως ταύτης, δὲν λαμβάνει παντάπασι μέρος εἰς τὴν συζήτησιν. Ὡς πρὸς τὰ λοιπά, ἰδίως δὲ ὡς πρὸς τὴν διαδικασίαν καὶ τὴν περὶ ἐκτελέσεως ἀπόφασιν, πράττονται τὰ ἐν τῷ ἐπομένῳ ἄρθρῳ περὶ διαιτητῶν ἐν γένει ὀρισμένα.

ΕΠΔ. ἄρθ. 110, ΣΠΔ. ἄρθ. 96.

γ'. Συνοπώσεις.

Ἄρθρον 115.

Τὸ συνοποσχετικόν, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν οἱ διαιτηταὶ διορίζονται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου,¹ ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ μόνον ἐγγράφως ἢ διὰ δηλώσεως καταχωριζομένης εἰς τὰ πρακτικά τοῦ δικαστηρίου. Ἐν αὐτοῖς σημειοῦνται ἀκριβῶς οἱ τε διαιτηταὶ καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφοράς. Ἡ διάρκεια τῆς συνοποσχέσεως δύναται νὰ προσδιορισθῇ προηγουμένως παρὰ τῶν διαδίκων. Ἐάν τοῦτο δὲν γίνῃ ἡ συνοπώσχεσις δὲν διαρκεῖ πλέον τῶν τριῶν μηνῶν· κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἡ προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς συντάξεως τοῦ συνοποσχετικοῦ.²

ΕΠΔ. ἄρθ. 111, ΣΠΔ. ἄρθ. 97.

¹ Ἴδε ἄρθ. 113 καὶ 116.—Τὸ ἄρθ. 111 ΕΠΔ. μνημονεύει ὡς ἐξαιρέσειν καὶ τὴν περίπτωσιν τῆς κατ' ἄρθ. 24 (ΠΔ. 25) παρεκτάσεως τῆς τοπικῆς

ἀρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων, ἥτις ὅμως δὲν ἀφορᾷ διαιτησίαν, δι' ἧ καὶ ὀρθῶς δὲν μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ παρόντος ἀρθ.

² Δὲν νομίζομεν ὅτι ἡ ὀριζομένη ἐναρξίς τῆς προθεσμίας ἐννοεῖ τὴν δεσμεύση τὴν ἰδιωτικὴν θέλησιν, δυναμένην νὰ ρυθμίσῃ ἄλλως τὰ τῆς ἐνάρξεως, ἀφ' οὗ ἡ προθεσμία δύναται, κατὰ τὰ διδασκόμενα, νὰ παραταθῇ ὑπὸ τῶν διαδίκων. Ἡ διάταξις μᾶλλον ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν σιγῆς τοῦ συνυποσχετικοῦ περὶ τοῦ χρόνου ἐνάρξεως τῆς προθεσμίας (πρβλ. σχετικῶς Οἶκον.—Λιβ. § 158 σημ. 5).

"Αρθρον 116.

Ἐξαιρέσεις τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀρθρῷ 115 ἀναφερομένων περὶ ἀκριβοῦς μνείας τῶν διαιτητῶν καὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς γίνεται ὅταν οἱ διαφερόμενοι ὑποβάλλωσιν εἰς διαιτησίαν διαφορὰς ἐνδεχομένης νὰ προκύψωσιν ἐκ τινος μεταξὺ τῶν δικαιπραξίας. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἂν δὲν συμφωνήσωσι περὶ τῶν διοριστέων διαιτητῶν καὶ ἐπιδιαιτητῶν, διορίζει τοὺς οὗς Ὁ Εἰρηνοδίκης ἢ ὁ Πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου, ὅστις ἢ ὑπερ ἢ ἑλεν εἶναι ἀρμόδιον διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς διαφορᾶς, μὴ ὑπαρχούσης διαιτησίας.¹ Ἐὰν τοὺς διαφερομένους διεδέχθησαν πρόσωπα ἔχοντα περιωρισμένην ἰκανότητα καὶ μὴ δυνάμενα νὰ διαθέσωσιν ἐλευθέρως τὸ ἀντικείμενον τῆς δίκης, ὁ διορισμὸς τῶν διαιτητῶν ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ νομίμου αὐτῶν ἀντιπροσώπου καὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου.²

Διὰ τοῦ ἀρθ. τούτου, διατυπωθέντος κατὰ τὸ ἀρθ. 12 ἸτΠΔ., αἴρεται ἡ ἐν Ἑλλάδι καὶ Γαλλίᾳ ὑφισταμένη ἀμφισβήτησις περὶ τῆς ἰσχύος τῆς λεγομένης διαιτητικῆς ρήτρας (Clause compromissoire, Schiedrichterliche Klausel), ἣν ἀποδέχονται αἱ νεώτεροι νομοθεσίαι.—Ὀνομάζεται οὕτως ἡ συμφωνία περὶ ὑποβολῆς εἰς διαιτησίαν τῶν διαφορῶν αἵτινες ἐνδέχεται νὰ ἀνακύψωσιν ἐκ τινος συμβολαίου, περὶ τὴν ἐρμηνείαν ἢ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐκατέρωθεν ὑποχρεώσεων. Ἡ διαιτητικὴ ρήτρα δύναται νὰ εἶναι ἐνθετος ἐν τῷ συμβολαίῳ ἢ νὰ συνομολογηθῇ κεχωρισμένως· δύναται ἐπίσης νὰ ἔχη ὡς ἀντικείμενον ὀρισμένης κατηγορίας διαφορὰς ἐξ ὅσων ἐνδέχεται νὰ προκύψωσιν ἢ νὰ ἐπεκτείνηται ἐπὶ πάσης τοιαύτης ἀδιακρίτως, ἐξαιρέσει, ἐννοεῖται, τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου [ἀρθ. 110, 111] ἀποκλειομένων· δύναται τέλος νὰ περιέχῃ ἢ μὴ τὸν διορισμὸν διαιτητῶν (Mortara § 1175, 1176).—Ὡς πρὸς τὸν τύπον τῆς συνομολογήσεως τῆς ἐν προκειμένῳ ρήτρας ἰσχύουσι τὰ τοῦ προηγ. ἀρθ., δοθέντος ὅτι τὸ παρὸν διαγράφει ὀρισμένας μόνον ἀπ' αὐτοῦ παρεκκλίσεις, ἥτοι ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ σημείωσιν τῶν ὀνομάτων τῶν διαιτητῶν καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς. Κατὰ τὸ ἀρθ. 115, τὸ συνυποσχετικὸν ὀφείλει νὰ γίνηται ἐγγράφως—ὁ δὲ τύπος τοῦ ἐγγράφου, δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ, εἶναι αὐθαίρετος καὶ οὐχὶ ἀποδεικτικὸς (Οἶκον.—Λιβ. § 158 σημ. 3, Εὐκλ.—Παπ. § 305 σημ. 5)—, «ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν οἱ διαιτηταὶ διορίζονται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου». Τοιαῦται περιπτώσεις εἶναι ἡ τοῦ ἀρθ. 113, ἐπὶ τῆς κατ' ἀνάγκην διαιτησίας, ἣν ἐξαιρεῖ καὶ τὸ 111 ΕΠΔ., καὶ ἡ τοῦ παρόντος ἀρθ., προβλεπόμενης τὸν διορισμὸν διαιτητῶν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου εἰς ἣν περιπτώσιν οἱ διάδικοι δὲν συμφωνήσωσιν περὶ αὐτῶν, ὅπερ προϋποθέτει ὅτι τοιοῦτοι δὲν ὀρίσθη-

σαν κατά τὴν συνομολόγησιν τῆς ρήτηρας. Ἄρα: ἐν ἣ μὲν περιπτώσει τὰ ὀνόματα τῶν διαιτητῶν ὠρίσθησαν ἐν τῇ διαιτητικῇ ρήτηρα, ἀπαιτεῖται ὡς τύπος συστατικὸς αὐτῆς ἢ σύνταξις ἐγγράφου, δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ, ἐν ἣ δὲ περιπτώσει δὲν κατωνομάσθησαν οἱ διαιτηταί, τὸ ἐγγραφοῦν ἀπαιτεῖται μόνον ὡς ἀποδεικτικὸς τύπος, χρήσιμος μόνον ὡς ὅτι οἱ μάρτυρες κατὰ τὰς κοινὰς ἀρχὰς ἀποκλείονται ὡς ἀποδεικτικὸν μέσον. Ἡ τοιαύτη ἀρχὴ εἰς ἣν προσέκλινεν ὁ κρῆς νομοθέτης ὑπεστηρίχθη παρὰ μερίδος τῶν ἐν Ἰταλίᾳ δικονομολόγων, ἀλλ' ἀπεκρούσθη παγίως ὑπὸ τῆς δικαστηριακῆς πράξεως, καθ' ἣν πάντοτε, καὶ ἐν ἣ περιπτώσει δὲν μνημονεύονται τὰ ὀνόματα τῶν διαιτητῶν ἐν τῇ διαιτητικῇ ρήτηρα, ἀπαιτεῖται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἐγγραφοῦν πρὸς κατάρτισιν αὐτῆς (Mortara § 1176, πρβλ. καὶ νῦλ. ἐν Codice di Procedura Civile Art. Rispoli, ὑπὸ ἀρθ. 12).

¹ Σκόπιμον ὅπως ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπὸ τοῦ προέδρου ἢ τοῦ εἰρηνοδίκου διοριζομένων διαιτητῶν εἶναι περιττός, διὰ τὴν ἀντιμέτωπιον τῆς περιπτώσεως ἰσοψηφίας (πρβλ. καὶ ἀρθ. 114· τοῦτο ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἀρθ. 8 ἸΠΔ· πρβλ. καὶ Mortara § 1177)—ἀν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ δὲν ἐγένετο λόγος ἐν τῇ ρήτηρα.

² Διὰ τὴν περίπτωσιν δηλονότι συμφωνίας περὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν διαιτητῶν.—Ὁ πατὴρ ἐνεργεῖ μόνος διὰ τὸ ὑπεξούσιον τέκνον, ὡς μὴ ἔχων παρ' αὐτῷ συγγενικὸν συμβούλιον (Mortara § 1180, ἀρθ. 7 ν. 1640).

Ἄρθρον 117.

Ἐκαστος ἡμεδαπὸς ἢ ἀλλοδαπὸς, μὴ ἐξαιρουμένων τῶν δικαστῶν καὶ ὀλοκλήρων δικαστηρίων, δύναται νὰ ἐκλεχθῇ ὡς διαιτητής. Ἀνίκανοι πρὸς διαιτητικὴν ὑπηρεσίαν εἶνε γυναῖκες, ἀνήλικες καὶ οἱ τούτοις ἐξομοιούμενοι.

ΕΠΔ. ἀρθ. 112, ΣΠΔ. ἀρθ. 98.

Ἐν Ἑλλάδι ἀποκλείεται ἐκ τοῦ ἀρθ. 112 ΕΠΔ. ὁ διορισμὸς ἀλλοδαποῦ ὡς διαιτητοῦ, ὃν ἐπιτρέπει τὸ ἀρθ. τοῦτο, κατὰ τὴν νομοθετικῶς ὀρθότεραν γνώμην. Ὁμοιον καὶ τὸ ἀρθ. 10 ἸΠΔ.

Ἄρθρον 118.

Ἐκαστος διαιτητής ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποποιηθῇ τὴν θέσιν τοῦ διαιτητοῦ, χωρὶς ν' ἀναφέρῃ τοὺς λόγους. Ἐὰν ὁμοῦ ἀπεδέχθη αὐτὴν δὲν δύναται οὔτε ὁ ἴδιος οὔτε τις τῶν διαδίκων νὰ παραιτηθῇ τοῦ συνυποσχετικοῦ, χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τῶν λοιπῶν. Μόνον ἕνεκα νέων μετὰ τὴν συνυπόσχεσιν προκυψάντων λόγων δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσιν οἱ διαιτηταί καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι δικασταί (ἀρθρ. 33—37).

ΕΠΔ. ἀρθ. 113, ΣΠΔ. ἀρθ. 99.

δ'. Διαδικασία.

Ἄρθρον 119.

Ἐὰν οἱ διάδικοι ἐν τῷ συνυποσχετικῷ δὲν ἀπεφάσισαν ἄλ-

λως, ἡ μὲν ἀπόφασις γίνεται κατὰ τοὺς ὑφ'εστῶτας πολιτικούς νόμους, ἡ δὲ διαδικασία κατὰ τοὺς περὶ Εἰρηνοδικῶν διαγεγραμμένους τύπους. Κατ' οὐδεμίαν δὲ περίπτωσιν δύνανται οἱ διαιτηταὶ νὰ ἐπιβάλωσι ποινάς ἢ νὰ ἐνεργήσωσι δικαίωμα βίας κατ' ἄλλων διὰ νὰ τοὺς ἐξετάσωσιν ὡς μάρτυρας, πραγματογνώμονας κτλ. ἔκτος ἂν οἱ διαιτηταὶ εἶνε συγχρόνως τακτικοὶ δικασταί.

ΕΠΔ. ἀρθ. 114, ΣΠΔ. ἀρθ. 100.

"Αρθρον 120.

'Εὰν οἱ διαιτηταὶ κρίνωσιν ἀναγκαίαν πρᾶξιν τινα, δι' ἣν εἰσὶν ἀνίκανοι νὰ ἐνεργήσωσι καὶ ἥτις ἀνάγεται εἰς τὸν κύκλον τῶν καθηκόντων τοῦ δικαστοῦ, ἡ πρᾶξις αὕτη ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου κατὰ τὸ ἀρθρ. 116 δικαστηρίου, τῇ αἰτήσῃ τινὸς τῶν διαφορομένων, ἂν ἡ αἴτησις αὕτη κριθῇ βάσιμος.

Τὸ δικαστήριον τὸ διατάσσει τὴν ἐξέτασιν ἢ ὄρκισιν μάρτυρος, πραγματογνώμονος κλπ. ἐστὶν ὡσαύτως ἀρμόδιον νὰ ἐκδώσῃ καὶ τὴν νόμιμον ἀπόφασιν διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς ἀρνήσεως τῆς ἐξετάσεως ἢ ὄρκισεως τούτων.

ΓΠΔ. § 1036, ΑΠΔ. § 589.

Τὸ ἀρθ. ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἐν τῇ προόδῳ τῆς ἐνεργείας τῶν διαιτητῶν ἀναφαίνεται ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνεργείας πράξεων ἃς δὲν δύνανται οὗτοι νὰ ἐνεργήσωσιν, ὡς ἡ ἐπιβολὴ ποινῶν, ἡ βία πρὸς μαρτύρων καὶ ὅ,τι ἐν γένει, ἀναγόμενον εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν, ἀπαιτεῖται νὰ ἐπιχειρηθῇ παρὰ δικαστικῆς ἀρχῆς. Τότε δύνανται οἱ διαιτηταὶ νὰ προσφύγουν εἰς τὸ δικαστήριον ὅπερ ἤθελεν εἶναι ἀρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῆς διαφορᾶς ἐν μὴ ὑπάρξει διαιτησίας.—Τὸ ἀρθ. ὀμιλεῖ καὶ περὶ ἐξετάσεως ἢ ὄρκισεως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου μάρτυρος, πραγματογνώμονος κλπ. ἐν ᾧ ταῦτα δύνανται νὰ ἐπιχειρηθῶν καὶ ὑπὸ τῶν διαιτητῶν (πρβλ. Οἶκον.—Λιβ. § 160 σημ. 3α)· ἡ παραδρομὴ προήλθεν ἐκ τοῦ ὅτι κατὰ τὰς § 1035 ΓΠΔ. καὶ 588 ΑΠΔ. δὲν δύνανται οἱ διαιτηταὶ νὰ ὄρκισουν μάρτυρας καὶ πραγματογνώμονας.—Ἡ πρὸς τὸ δικαστήριον αἴτησις ὑποβάλλεται ὑφ' ἑνὸς τῶν διαφορομένων, οὐχὶ τῶν διαιτητῶν· πρὸς ὑποβολὴν ἀπὸ μέρους τούτων ἀπαιτεῖται ρητὴ ἢ ἐκ τῶν περιστάσεων συναγομένη ἐντολή, δοθέντος ὅτι δὲν ἐνεργοῦν ἐξ ἴδιου δικαίου (Stein—Jonas § 1036).—Τὸ δικαστήριον ἐξετάζει: α') ἂν ἡ σύμβασις τῆς διαιτησίας εἶναι ἔγκυρος· β') ἂν ἡ ζητούμενη πρᾶξις εἶναι νόμιμος· γ') ἂν αὕτη εἶναι ἐξηρημένη τῆς ἀρμοδιότητος τῶν διαιτητῶν. Τὰ πρακτικὰ τῆς δικαστικῆς ἐνεργείας μένουσιν ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ δικαστηρίου, λαμβάνουσι δ' ἐξ αὐτῶν ἀντίγραφα οἱ διαφορόμενοι (Sydow—Busch—Kranz § 1036).

"Αρθρον 121.

Μεταξὺ πολλῶν διαιτητῶν ἀποφασίζει ἡ ψῆφος τῶν πλειόνων. Ἴσοψηφίας οὐσῆς παύει, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ἀρθρου 114, ἡ συνυπόσχεσις, ἂν οἱ διάδικοι δὲν διώρισαν ἥδη ἐπιδικαι-

τητήν, ἢ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν δὲν συμφωνήσωσι περὶ διορισμοῦ τοιοῦτου.

ΕΠΔ. ἄρθ. 115, ΣΠΔ. ἄρθ. 101.

ε΄. Ἐνδίκᾳ μέσᾳ.

ἄρθρον 122.

Κατὰ διαιτητικῆς ἀποφάσεως δύνатаι, ἐὰν ἐν τῇ συνυποσχέσει δὲν συνεφωνήθη τὸ ἀνέκκλητον, νὰ ἐνεργηθῇ πάντοτε τὸ ἐνδίκον μέσον τῆς ἐφέσεως κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους. Ἡ ἐφεσις εἰς μὲν τὰς ὑποθέσεις, αἵτινες, ἐὰν δὲν εἶχε γίνεαι συνυπόσχεις, ἤθελον ὑπάγεσθαι εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν εἰρηνοδικῶν, διευθύνεται πρὸς τὸ δικαστήριον τῶν Πρωτοδικῶν· κατ' ἐκείνας δὲ τὰς ὑποθέσεις, αἵτινες ἤθελον ὑπάγεσθαι εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν Πρωτοδικῶν, εἰς τὸ δικαστήριον τῶν Ἐφετῶν. Ἡ παρὰ τοῖς δικαστήριοις τούτοις διαδικασία εἶνε ἢ ἐν τῷ παρόντι νόμῳ κεκανονισμένη.

ΕΠΔ. ἄρθ. 116, ΣΠΔ. ἄρθ. 102.

ἄρθρον 123.

Καὶ ἡ ἀναψηλάφηση γίνεται εἰς τὰς διαιτητικὰς ἀποφάσεις κατὰ τὰς προθεσμίας καὶ τοὺς τύπους τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου. Ἡ ἀναψηλάφηση εἰσάγεται ἐνώπιον μὲν τοῦ Ἐφετείου, ἐὰν μὴ ὑπαρχούσης διαιτησίας ἀρμόδιον δικαστήριον διὰ τὴν διαφορὰν ἤθελεν εἶσθαι Πρωτοδικεῖον, ἐνώπιον δὲ τοῦ Πρωτοδικείου, εἰς οὗ τὴν περιφέρειαν ὑπάγεται τὸ Εἰρηνοδικεῖον, ἐὰν ἤθελεν εἶσθαι τοιοῦτο ἀρμόδιον. Τὸ ἐνδίκον μέσον τῆς ἀνακοπῆς, εἶνε ἀπαράδεκτον.

[ΕΠΔ. ἄρθ. 117, ΣΠΔ. ἄρθ. 103. ΓΛΠΔ. ἄρθ. 1026]. Ἐδεῖ νὰ γίνῃ πρόνοια περὶ τοῦ πρὸς ἀναψηλάφησην ἀρμοδίου δικαστηρίου, καθ' ὅσον οἱ διαιτηταί εἶνε προσωρινοὶ καὶ παύει ἡ ἐξουσία των—Οἶκον. Ἐγχ. § 162 σημ. 15 (Σημ. Ἐπ.).—Τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον καθορίζεται συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθ. 1026 ΓΛΠΔ. Ἄλλως ἐν Ἑλλάδι (Εὐκλ.—Παπ. § 309 σημ. 1, γ', Οἶκον.—Λιβ. § 162, β').

στ΄. Ἀπόφασις καὶ ἐκτέλεσις.

ἄρθρον 124.

Διαιτητικὴ ἀπόφασις, τελεσιδίκος καταστάσα, ἔχει μεταξὺ τῶν διαδίκων ἀποτελέσματα τελεσιδίκου ἀποφάσεως. Δὲν δύναται ὁμως νὰ ἐκτελεσθῇ, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἀπεφῆναντο αὐτὴν ἐκτε-

λεστήν ὁ πρόεδρος τοῦ Πρωτοδικείου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐξεδόθη ἡ διαιτητικὴ ἀπόφασις.

ΕΠΔ. ἄρθ. 118, ΣΠΔ. 104.—Πληροῦται τὸ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἄρθ. τούτων κενὸν περὶ τοῦ ποῖος εἶναι ὁ ἀρμόδιος πρόεδρος πρὸς περιαφὴν τοῦ ἐκτελεστηρίου (πρβλ. Οἶκον.—Λιβ. § 162 σημ. 6), κατὰ μίμησιν τοῦ δευτέρου.

Ἄρθρον 125.

Τὸ ἔνταλμα τῆς ἐκτελέσεως εἶνε τότε μόνον περιττόν, ὅταν ὀλόκληρον δικαστήριον ἐξελέχθη πρὸς διαίτησιν. Τὸ ἔνταλμα τοῦτο γράφεται ὑπὸ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν διὰ μόνης τῆς λέξεως «ἐκτελεστή»· ὑπογράφεται παρὰ τοῦ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν καὶ παρὰ τοῦ γραμματέως, σημειουμένων τοῦ τε τόπου καὶ τῆς ἡμέρας, καὶ σφραγίζεται μὲ τὴν ἐπίσημον σφραγίδα.

ΕΠΔ. ἄρθ. 119, ΣΠΔ. ἄρθ. 105.

Ἄρθρον 126.

Ἐὰν συμβῶσι δισταγμοὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαιτητικῆς τινος ἀποφάσεως καὶ περὶ αὐτῆς, ἢ περὶ τῶν δισταγμῶν τούτων ἀπόφασις ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων.

ΕΠΔ. ἄρθ. 120, ΣΠΔ. ἄρθ. 106.

ζ'. Τέλος τῆς συνυποσχέσεως.

Ἄρθρον 127.

Ἡ διαιτητικὴ ὑπηρεσία παύει—1. Παρελθόντος τοῦ παρὰ τῶν διαδίκων κατὰ τὸ ἄρθρον 115 ὠρισμένου χρόνου·—2. Ἴσοψηφίας οὔσης, κατὰ τὸ ἄρθρον 121·—3. Τελευτήσαντος ἐνὸς τῶν διαιτητῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀποθανόντων τῶν διαδίκων·—4. Ἐὰν ὅλοι οἱ διάδικοι ἀνακαλέσωσι τὴν εἰς τοὺς διαιτητὰς δοθεῖσαν ἐντολήν·—5. Ἐὰν εἷς τῶν διαιτητῶν κατὰ τὰ παρὰ τοῦ παρόντος νόμου ὠρισμένα, ἀπεποιήθῃ τὴν θέσιν, ἢ ἐξηρέθῃ·—6. Ἐὰν τις τῶν διαιτητῶν ἐκωλύθῃ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν·—7. Ἐκδοθεῖσης τῆς περὶ τῆς υποθέσεως ἀποφάσεως.

ΕΠΔ. ἄρθ. 121, ΣΠΔ. ἄρθ. 107.

1 Ἀηλείφθη ἐκ τοῦ ἀντιστοίχου ἐδ. τοῦ ἄρθ. 121 ΕΠΔ. ἢ φράσις: «ἐκτὸς ἐάν μεταξὺ τῶν κληρονόμων ὑπάρχουν ἀνήλικοι», ὅπερ σημαίνει ὅτι καὶ ἂν ὑπάρχουν τοιοῦτοι δὲν παύει ἡ διαιτησία (πρβλ. καὶ τελευταίαν περίοδον ἄρθ. 116).

η'. 'Ακυρότης.

"Αρθρον 128.

'Η διαιτητική απόφασις εἶνε ἄκυρος καὶ μὴ οὔσα—1. 'Ἐὰν τὸ συνυποσχετικόν, ἐναντίον τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 111 καὶ 117 ὀρισμένων, γίνῃ μεταξὺ ἀνθρώπων ἀνικάνων πρὸς τοῦτο καὶ περὶ ἀσυγχωρήτων πραγμάτων, ἢ ἐναντίον τοῦ ἄρθρου 115, ὄχι κατὰ τοὺς προσηκόντας τύπους.—2. 'Ἐὰν οἱ διαιτηταὶ ὑπερέβησαν τὰ ὄρια τῆς ὑπηρεσίας των «κατὰ τὸν χρόνον καὶ» κατὰ τὴν ἔκτασιν.—3. 'Ἐὰν οὔτοι, ἀφ' οὗ κατὰ τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρου 127 ἀριθμ. 1, 2, 4 καὶ 5, ἔπαυσεν ἡ ὑπηρεσία των, ἐξέδωκαν ἀπόφασιν.—4. 'Ἐὰν ἀπεφάσιον περὶ πραγμάτων, περὶ τῶν ὁποίων δὲν ἔγεινεν αἴτησις.—5. Καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐν τῇ τακτικῇ διαδικασίᾳ συμβαίνει ἡ ἀναψηλάφησις.

ΕΠΔ. ἀρθ. 122, ΣΠΔ. ἀρθ. 108.

Τὸ ἀρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ δ. Κρ. Πολ. ὑπ' ἀριθ. 106 τῆς 29 Νοεμβρίου 1903, προστεθέντων εἰς τὸ ἀρχικόν κείμενον τῶν ἐντὸς εἰσαγωγικῶν.

"Αρθρον 129.

'Ακυρος διαιτητικὴ ἀπόφασις δὲν δύναται νὰ κηρυχθῇ ἐκτελεστὴ παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν· ἐὰν δὲ μῶλον τοῦτο ἐκηρύχθη, ἀνακόπεται τὸ περὶ ἐκτελέσεως ἔνταλμα καὶ γίνεται περὶ τούτου ἀπόφασις παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἐκείνου, οὔτινος ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἐκτελεστὴν τὴν ἀπόφασιν. Τοιαῦται παρὰ τοῦ δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις προσβάλλονται διὰ τῶν τακτικῶν ἐνδίκων μέσων.

ΕΠΔ. ἀρθ. 123, ΣΠΔ. ἀρθ. 109.

Προθεσίαν πρὸς ἀνακοπὴν τοῦ ἐκτελεστηρίου τύπου δὲν τάσσει τὸ ἀρθ. τοῦτο, οὐδ' ἐπιβάλλεται τοιαύτη ἐκ τοῦ ἀρθ. 318 ΠΔ. 80 (ΕΧ. 108/1907). 'Ἡ ἀπόφασις ἔκρινε πρὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 δ. τῆς, 'Εκτελ. 'Επ. τοῦ 1912, ὑπερ, τροποποιήσαν τὸ ἀρθ. 318 ΠΔ. 80, ὑπέβαλεν εἰς προθεσίαν τὴν σχετικῶς ἀσκουμένην τοῦ λοιποῦ ἔφεσιν (ἀντὶ ἀνακοπῆς) κατ' ἐκτελεστηρίου ἐν γένει τύπου ἢ ἀνακοπῆν (ὁσάκις ὁ περιάψας τὸν τύπον εἶναι ὁ πρόεδρος τῶν ἐφετῶν). 'Ἐνταῦθα ὅμως πρόκειται εἰδικὴ περίπτωσις ἀνακοπῆς, διὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς ὁποίας οὐδεμία ὑπὸ τοῦ ἀρθ. τούτου τάσσεται προθεσίμια, ὥστε παραμένει ὀρθή, καὶ μετὰ τὴν ὡς εἴρηται τροποποίησιν, ἢ ἀποψις τῆς προπαρατεθείσης ἀποφάσεως.

Β'. 'Αγωγή περὶ ἀποζημιώσεως κατὰ τῶν διαιτητῶν.

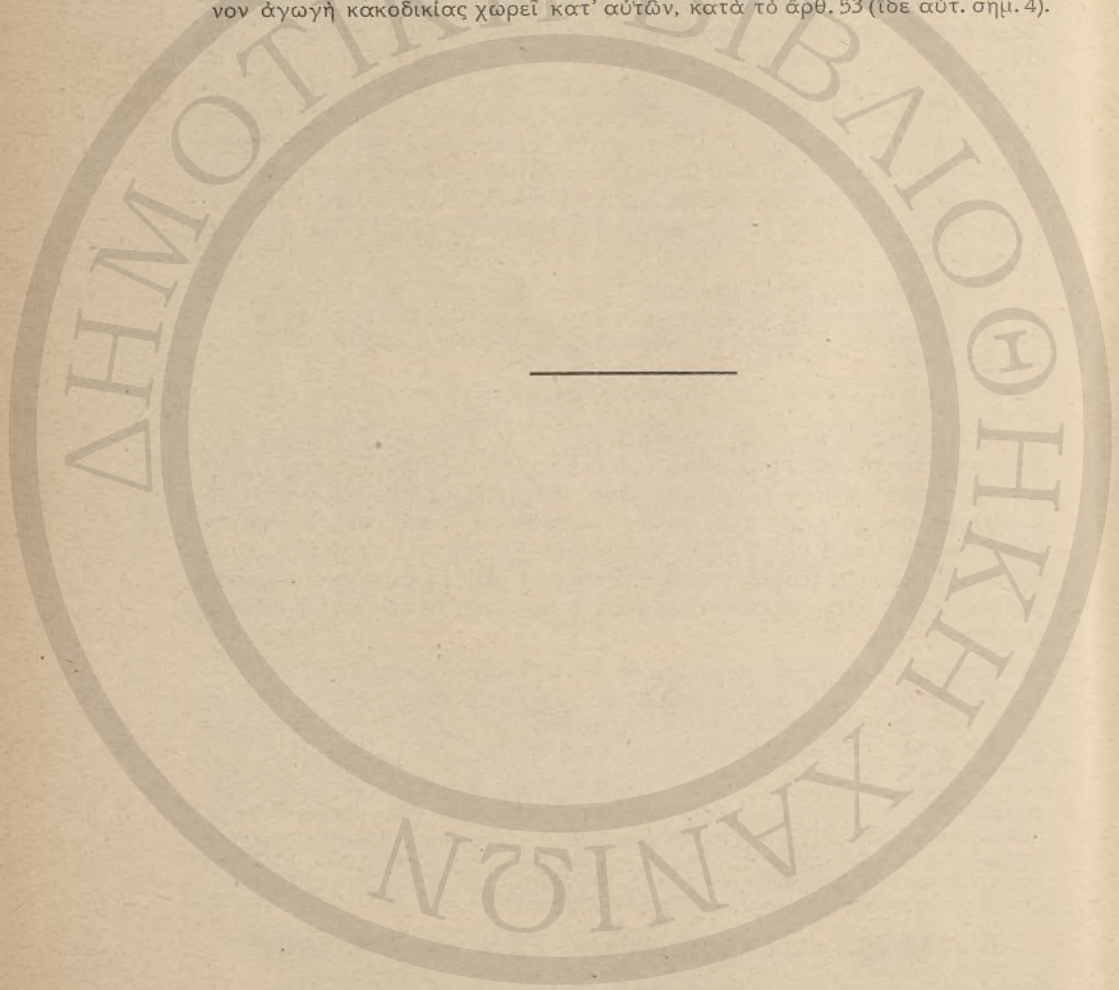
"Αρθρον 130.

'Αγωγή περὶ ἀποζημιώσεως γίνεται κατὰ τῶν διαιτητῶν

του ενός ή του άλλου είδους μόνον επί μεγάλη άμελεία ή μεγάλη παραδρομή, επί δόλω ή άπάτη, εάν εν τώ περι διαιτητών συμβολαίω δέν ώρίσθη άλλο τι.

ΕΠΔ. άρθ. 126, ΣΠΔ. άρθ. 110.

Καί αν ώρίσθη ότι οι διαιτηταί ευθύνονται δι' έλαφράν άμέλειαν, μόνον άγωγή κακοδικίας χώρει κατ' αυτών, κατά τό άρθ. 53 (ίδε αυτ. σημ. 4).

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΑΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ

Α. Διαδικασία ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου.

α'. Ὅτι οὐ δημοσία ἡ διαδικασία.

Ἄρθρον 131.

Ἡ ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου διαδικασία καὶ ἰδιατέρως ὅλη ἢ πρὸς παρασκευὴν καὶ ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως διαδικασία δὲν εἶνε δημοσία· μολοντοῦτο ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς διαδίκους καὶ τοὺς πληρεξουσίους τῶν ἢ εἰς τὰς τοιαύτας πράξεις προσέλευσις καὶ πρέπει ἐπομένως νὰ εἰδοποιηθῶσι πρότερον ἢ αὐτοὶ οὗτοι ἢ διὰ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν. Ἡ πρὸ τῆς δημοσίας συνεδρίασεως καὶ ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου διαδικασία εἶνε πάντοτε ἔγγραφος· ὅθεν πρέπει νὰ συντάσσωνται περὶ ὅλων τῶν ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου γενομένων δικαστικῶν πράξεων δικόγραφα ἢ ἐκθέσεις.

ΕΠΔ. ἄρθ. 129, 132, ΣΠΔ. ἄρθ. 111, 114.

β'. Διαχειρίσεις τῆς δικαστικῆς εὐταξίας.

Ἄρθρον 132.

Ἐὰν ἐν τινι τόπῳ, ἐνθα Δικαστὴς ἢ Εἰσαγγελεὺς τις ἐπιχειρεῖ ἐπίσημόν τινα πράξιν ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου, εἰς ἢ πλείονες ἄνθρωποι ταράττωσι καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν, ἢ ἀνθίστανται εἰς τὰς γενομένας διατάξεις, ἔχει ὁ Δικαστὴς ἢ ὁ Εἰσαγγελεὺς τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδώσῃ κατὰ τοῦ θορυβοῦντος ἢ τοῦ παραβάτου ἔνταλμα συλλήψεως καὶ νὰ διατάξῃ τὴν ἐπὶ 24 ὥρας εἰς κράτησιν ἀπαγωγὴν αὐτοῦ. Περὶ τοῦτου γίνεται μνεία ἐν τῇ ἐκθέσει.

ΕΠΔ. ἄρθ. 130, ΣΠΔ. ἄρθ. 112.

"Αρθρον 133.

Ἐάν ὁ θόρυβος ἢ ἡ ἀντίστασις συνοδεύωνται καί με ἄλλας πράξεις φερούσας χαρακτηῖρα πταισματος, πλημμελήματος ἢ κακουργήματος, βεβαιῶνται αὐται δι' ἐκθέσεως, ἢ ὁποία παραδίδεται μετὰ τοῦ πράξαντος, ἐάν συνελήφθη, εἰς τὸν παρὰ τῷ ἀρμοδίῳ δικαστηρίῳ τῶν Πταισματοδικῶν ἢ Πρωτοδικῶν εἰδικὸν γραμματεῖα¹ ἢ Εἰσαγγελεῖα.

ΕΠΔ. ἀρθ. 131, ΣΠΔ. ἀρθ. 113.

¹ Νόει δημόσιον κατήγορον· οἱ τοιοῦτοι ἐκαλοῦντο κατὰ τὴν κρ. νομοθεσίαν εἰδικοί γραμματεῖς.

B'. Ἐκθέσεις.

"Αρθρον 134.

Οὐσιῶδες ἀπαιτούμενον πάσης ἐκθέσεως εἶνε·—1. νὰ συντάσσηται ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν πρατιόντων καί κατὰ τὴν πράξιν αὐτήν·—2. ν' ἀναγινώσκηται εἰς τὰ παρόντα μέλη¹ καὶ λοιποὺς συμπράττοντας καὶ νὰ ἐπιβεβαιῶνται παρ' αὐτῶν·—3. ν' ἀναφέρῃ ρητῶς τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς πράξεως καὶ τὸ ὄνομα ἐκάστου τῶν παρευρισκομένων·—4. νὰ εἶνε ὑπογεγραμμένη παρὰ τοῦ συντάσσοντος αὐτὴν δικαστοῦ καὶ τοῦ γραμματέως, καθὼς καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν παρόντων διαδίκων καὶ ἄλλων συμπρατιόντων ἀνθρώπων, ἢ, ἂν οὗτοι δὲν θέλωσι νὰ γράψωσι, νὰ γίνηται μνεῖα τούτου.

ΕΠΔ. ἀρθ. 133, ΣΠΔ. ἀρθ. 115.

¹ Νόει μέρη, διαδίκους (τὸ γερμ. κείμενον τοῦ ἀρθ. 133 ΕΠΔ. φέρει den anwesenden Partheien).

"Αρθρον 135.

Ἐκθεσις συντεταγμένη κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον ἔχει, μέχρις ὅτου ἀποδειχθῇ ὅτι εἶνε πλαστογραφημένη ἢ νενοθευμένη, πλήρη ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν περὶ πάντων ὅσα βεβαιῶνται ἐν αὐτῇ ὡς παρὰ τοῦ δικαστηρίου αὐταῖς αἰσθήσεσι κατανοηθέντα.

ΕΠΔ. ἀρθ. 134, ΣΠΔ. ἀρθ. 116.

"Αρθρον 136.

Ἐάν λείπει ἐν τῶν οὐσιῶδων τούτων ἀπαιτουμένων ἐκθεσέως τινος, αὕτη θεωρεῖται, καθὼ δημόσιον ἔγγραφον, ὡς ἄκυρος καὶ μὴ οὔσα. Ἐάν ὅμως ἢ ἐκθεσις ὑπεγράφη παρ' ὄλων τῶν μερῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς κύρος ἔχον ἰδιωτικὸν ἔγγραφον. Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν ὁ Γραμματεὺς καταδικάζε-

ται εἰς ἀποζημίωσιν· καὶ ἐπὶ ἀσυγγνώστῳ παραδρομῇ ἐκτὸς τούτου εἰς πρόστιμον 25—100 δραχμῶν, πᾶς δὲ ἄλλος παραβάτης καταδικάζεται εἰς πειθαρχικὴν ποινήν. Ἡ αὐτὴ ποινὴ ἐφαρμόζεται καὶ ὅταν δὲν συνετάχθη παντάπασιν ἔκθεσις.

ΕΠΔ. ἀρθ. 135, ΣΠΔ. ἀρθ. 117.

Γ'. Δικόγραφα.

Ἄρθρον 137.

Τὰ παρὰ τοῦ διαδίκου εἰς διάδικον ἐγχειριζόμενα ἢ εἰς τὸ δικαστήριον διδόμενα δικόγραφα, πρέπει νὰ διαλαμβάνωσιν ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος τὸ ὄνομα, τὸ ἐπίθετον καὶ τὴν κατοικίαν τῶν διαδίκων, τὴν ὀνομασίαν τῶν δικαστηρίων ἢ τοῦ δικαστοῦ, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου διεξάγεται ἡ ὑπόθεσις, τοῦ ὑπὸ δίκην ἀντικειμένου, ἰδίως δὲ τίνα σκοπὸν ἔχει τὸ δικόγραφον (ἐὰν δηλαδὴ εἶνε ἀγωγή ἢ ἔνστασις κλπ.) Ἐκτὸς τούτου πρέπει ἕκαστον δικόγραφον νὰ περιέχῃ τὴν προσήκουσαν τοῦ τόπου καὶ χρόνου σημείωσιν καὶ νὰ εἶνε ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ διαδίκου ἢ τοῦ πληρεξουσίου αὐτοῦ. Τὰ δικόγραφα ταῦτα δὲν κυρύσσονται ἄκυρα, ὅταν ἐξ αὐτῶν συνάγῃται ἡ ταυτότης τῶν διαδίκων, ἢ ταυτότης τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς, τὸ δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ πρόσκλησις, καὶ ὁ ἐπιδιωκόμενος διὰ τοῦ δικογράφου σκοπός.

ΕΠΔ. ἀρθ. 136, ΣΠΔ. ἀρθ. 118.

Τὸ ἀρθ. τοῦτο, κατὰ πιστὴν ἀντιγραφὴν τοῦ ἀρθ. 118 ΣΠΔ., ἐπιφέρει οὐσιώδη προσθήκην ἐν ἀρθ. 136 ΕΠΔ., καθ' ἣν τὰ δικόγραφα, καὶ ἐλλείποντος στοιχείου τινὸς ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ κατονομαζομένων δὲν κηρύσσονται ἄκυρα, ὅταν συνάγῃται ἐξ αὐτῶν ἡ ταυτότης τῶν διαδίκων, ἢ ταυτότης τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς, τὸ δικαστήριον ἐνώπιον τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ πρόσκλησις καὶ ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός· τοῦτο προδήλως ἀπόκειται εἰς τὸ δικαστήριον νὰ κρίνῃ. Ἀνάλογος διάταξις ἀπαντᾷται καὶ ἐν ἀρθ. 108 τοῦ κωδικοποιημένου ν. 4952 περὶ ὀργανώσεως κλπ. τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, μεταφερθεῖσα ἐκ τοῦ πρό αὐτοῦ ἰσχύοντος ἀρθ. 143 τοῦ προξεν. ν.—Ἐρωτᾶται ὅμως: Τί ἰσχύει ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ πλημμέλεια ἐγκρατεῖται ἐν τῇ χρονολογίᾳ ἢ ὑπογραφῇ τοῦ δικογράφου; Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν χρονολογίαν κυρίως εἰπεῖν δὲν ὑφίσταται ζήτημα, ἀφ' οὗ καὶ κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι σύμφωνον γνώμην αὕτη δὲν ἀποτελεῖ οὐσιώδεις στοιχεῖον τοῦ δικογράφου, ἀναπληρουμένη διὰ τῆς χρονολογίας τῆς ἐπίδοσεως ἢ καταθέσεως αὐτοῦ (Εὐκλ.—Παπ. § 121 σημ. 7 Οἰκον.—Λιβ. § 98 σημ. 15). Ἄλλ' ὡς πρὸς τὴν ὑπογραφὴν αὐστηροτάτη κρατεῖ ἐν τῇ ἑλλ. ν.μ.λ. γνώμῃ, ὅτι οὐ μόνον ἡ παντελής ἑλλειψις, ἀλλὰ καὶ ἡ θέσις αὐτῆς δι' ἄλλης χειρός, μολοντί τῇ ἐγκρίσει τοῦ διαδίκου ἢ τοῦ πληρεξουσίου ἐπιχειρηθεῖσα, καθιστᾷ ἄκυρον τὸ δικόγραφον (ΑΠ. 318/1907, Θέμ. ΙΘ', σελ. 236, ΕΝ. 55/1911, Θέμ. ΚΓ', σελ. 140, πρβλ. καὶ Εὐκλ.—Παπ. loc. cit.—contra πλειοψ. ΕΠ. 143/1913, Θέμ. ΛΑ', σελ. 587). Φρονοῦμεν ὅτι ἐκ τῆς διατυπώσεως τοῦ ἀρθ. τούτου σαφῶς συνάγεται ὅτι τὸ κύρος τοῦ

έστερημένου ύπογραφής δικογράφου δέν σώζεται, καί άν πληρώνται οι έν τή τελευταία περίοδω του άρθ. τίθεμενοι όροι. Καθ' όσον ή περίοδος αύτη είναι πρόδηλον ότι αναφέρεται εις τά επί τής πρώτης σελίδος του δικογράφου άπαιτούμενα προσόντα, ήτοι τό όνομα, επίθετον, κατοικίαν των διαδίκων κλπ., έν έλλείψει δε τούτων προτίθεται, τή συνδρομή των αυτόθι διαγραφομένων όρων, νάποτρέψη τήν άκυρότητα του δικογράφου, ήτις θα έδει νάπαγγελθῆ, έφ' όσον ή περί των έν λόγω προσόντων διάταξις είναι έπιτακτική («πρέπει νά διαλαμβάνωσιν...»), έν άκάμπτω έφαρμογή του άρθ. 204 έδ. 2 (τάσεις έπιεικείς έν προκειμένω έδειξε καί ή έλλ. νμλ. καί έρμηνεία—πρβλ. Εύκλ.—Παπ. § 121 σημ. 2, 3, 4α, 5 καί 6). 'Αλλ' έν έλλείψει τής ύπογραφής, περι ής έπίσης ή διάταξις του άρθ. είναι έπιτακτική («πρέπει νά περιέχη...»), ούδεις ούδαμου μετρίασμός των συνεπειών του άρθ. διαγράφεται, άρα τό δικόγραφον κηρύσσεται άκυρον.—'Εν τοσοούτω ή άύστηρά, κατά τά εκτεθέντα, άποψις τής έλλ. νμλ. ως πρός τήν διά χειρός άλλου θέσιν τής ύπογραφής αντίτίθεται πρός τό έπιεικές άναμφιβόλως πνεύμα όπερ διέπει τήν διασκευήν του όλου άρθ., έφ' όσον έπακολουθεί έγκρισις τής τριαύτης ύπογραφής, καί τεκμαρτώσ συναγομένη έξ αύτῆς τής έπιδόσεως ή καταθέσεως του δικογράφου (πρβλ. καί παρατηρήσεις «Θέμιδος» ύπό άνω άποφάσεις).—Περί του δικογράφου τής άγωγής, ειδικώτερον, ίδε άρθ. 460 καί 462.

"Αρθρον 138.

Τά γεγονότα αναφέρονται εις τά δικόγραφα ώρισμένων καί διά μη διφορουμένων έκφράσεων. Νομικοί κανόνες δέν πρέπει μέν άναγκάως, δύνανται όμως ν' αναφέρωνται ρητώσ ή διά παραπομπής εις τινά νόμον· τέλος ή αίτησις όρίζεται άκριβώς κατά τό μέγεθος καί τήν ιδιότητά της.

ΕΠΔ. άρθ. 137, ΣΠΔ. άρθ. 119.

"Αρθρον 139.

Κλήσεις, δικόγραφα, ως καί άποφάσεις άφορώσαι εις δίκην κοινοποιούνται εις τόν δισδίκον ή εις τινά διά τήν δίκην εκείνην διωρισμένον πληρεξούσιόν του.¹ Διάδικος έμφανιζόμενος ένώπιον Δικαστηρίου, άν δέν κατοική έν τῆ έδρα τούτου, όφείλει νά διορίση δικαστικόν πληρεξούσιον, διαμένοντα αυτόθι, άλλως τ' άνωτέρω δικόγραφα δύνανται νά κοινοποιηθώσι καί εις τόν Γραμματέα του Δικαστηρίου² «,όστις άμελητί άποστέλλει ταύτα διά του Ταχυδρομείου, άτελώς πρός τόν διάδικον τούτον επί άποδείξει παραλαβής».³ 'Η δημοσίευσις των δικαστικών άποφάσεων, βεβαιουμένη έκ των πρακτικών του Δικαστηρίου ότι έγέμετο παρόντων των διαδίκων, έπέχει τόπον κοινοποιήσεως.⁴

ΕΠΔ. άρθ. 138, ΣΠΔ. άρθ. 120.

Τό άρθ. τίθεται ως έτροποποιήθη ύπό του ν. 4257 τής 6 Αύγουστου 1929, προστεθέντων των έντός εισαγωγικών εις τό άρχικόν κείμενον.

¹ Κατ' ἐπιλογὴν τοῦ κοινοποιοῦντος· ὑπάρχουν ὁμοίως καὶ περιπτώσεις καθ' ἃς αἱ κοινοποιήσεις ὀφείλουν νὰ γίνωνται πρὸς μόνον τὸν πληρεξούσιον δικηγόρον, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος (ἄρθ. 144 παρ. 1).—Οὐχὶ ἅσασα ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου δεῖται κοινοποιήσεως τοῖς διαδίκοις, ἀλλὰ μόνον ἡ περιέχουσα διατάξεις χρηζούσας ἐκτελέσεως ἢ ἐκκαλουμένη ὄθεν, ἀκυροῦσα τὴν γενομένην συζήτησιν, οὐδόπως ἔδει νὰ κοινοποιηθῇ, ἐφ' ὅσον δὲν περιεῖχε διατάξιν χρῆζουσαν ἐκτελέσεως. Εἰ καὶ ἡδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι, ἐκ τῆς γενικότητος τοῦ ἄρθ. 139, διαλαμβάνοντος ἐπὶ λέξει: «κλήσεις, δικόγραφα, ὡς καὶ ἀποφάσεις, ἀφορῶσαι εἰς δίκην, κοινοποιοῦνται εἰς τὸν διάδικον κλπ.», συνάγεται ὅτι εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ κοινοποιήσις πάσης ἀδιακρίτως ἀποφάσεως τοῖς διαδίκοις (ΕΧ. 16/1908. Ὁρθὴ ἢ ἀποψὶς τῆς μειοψηφίας, ἂν καὶ τὸ στήριγμα αὐτῆς δὲν φαίνεται ἐδραῖον. Τὸ ἄρθ. 139 ὀρίζει ἀπλῶς ὅτι, κλήσεις, δικόγραφα καὶ ἀποφάσεις κοινοποιοῦνται, ἀλλὰ δὲν καθορίζει ἂν πάντα τὰ δικόγραφα ἢ αἱ ἀποφάσεις δέον νὰ κοινοποιῶνται (εἶναι γνωστὸν ὅτι ὠρισμένα δικόγραφα δὲν κοινοποιοῦνται, ἀλλ' ἀπλῶς κατατίθενται παρὰ τῷ δικαστηρίῳ). Ἐν τοσοῦτῳ ἡ κοινοποίησις τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων ἐν γένει ἐπιβάλλεται ἐκ τῆς δικονομικῆς ἀρχῆς τοῦ μηδένα δικάζειν ἀνήκουστον, ἥτις προϋποθέτει κοινοποίησιν τῶν ἐν τῇ δίκῃ πράξεων καὶ δὴ τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων πρὸς τὸν διάδικον ὅστις ὁπωσδήποτε θίγεται ἐξ αὐτῶν, ἵνα αὐτῶν προπαρασκευάζηται πρὸς ἀκρόασιν καὶ ὑποβάλλη τὰς κατ' αὐτῶν τυχόν ἀντιρρήσεις του (πρβλ. Οἶκον.—Λιβ. § 90, Εὐκλ.—Παπ. § 131 καὶ σημ. 1). Σχετικὰ καὶ αἱ διατάξεις τῶν ἄρθ. 476 καὶ ἐπ.

² Εἶτε εἰς αὐτὸν τὸν διάδικον.—Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθ. 139 καὶ 434 ΠΔ. σαφῶς προκύπτει ὅτι ἐὰν διάδικος, μὴ κατοικῶν ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, διορίσῃ πληρεξούσιον δικηγόρον διαμένοντα ἐν αὐτῇ, μετὰ τὸν θάνατον ἢ τὴν πρὸς ἀντιπροσώπευσιν ἀνικανότητα τοῦ πληρεξουσίου τούτου δικηγόρου δὲν δύνανται τὰ τῆς δίκης δικόγραφα νὰ ἐπιδίδωνται πρὸς τὸν γραμματέα τοῦ δικαστηρίου, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ ἐπιδίδωνται πρὸς αὐτὸν τὸν διάδικον (ΑΠ. 305/1929, Θέμ. ΜΑ', σελ. 194.

³ Ἡ παράλειψις τοῦ γραμματέως πρὸς ταχυδρόμησιν δὲν ἐπάγεται ἀκυρότητα τῆς ἐπιδόσεως, ἀλλὰ μόνην πειθαρχικὴν αὐτοῦ διωξιν δύναται νὰ ἐπισύρῃ (πρβλ. ἄρθ. 144 παρ. 3 καὶ 4).

⁴ Τὸ ἄρθ. 138 ΕΠΔ. φέρει: «δικαστικά δὲ ἀποφάσεις καὶ ἐπιταγαὶ [ἐπιδίδονται] τότε μόνον, ὅταν οἱ εἰρημένοι δὲν ἦσαν παρόντες εἰς τὴν ἐπὶ ἀκροατηρίου συνεδριάσιν, καθ' ἣν αὐταὶ ἐξεδόθησαν». Ἡ διατάξις αὕτη ἐθεωρήθη ὑπὸ μερίδος τῆς ἐν Ἑλλάδι νυλ. ὡς σημαίνουσα ὅτι ἡ δημοσίευσις τῶν ἀποφάσεων παρόντων τῶν διαδίκων ἐπέχει τόπον κοινοποιήσεως, ἐκ τούτου δ' ἐξήχθη τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ ὅπου ὁ νόμος ὁμιλεῖ περὶ κοινοποιήσεως ἀποφάσεως, ὑποσημαίνει καὶ τὴν διὰ τῆς παρουσίας τῶν διαδίκων, κατὰ τὴν μνησθεῖσαν διατάξιν, συντελουμένην κατὰ συνέπειαν, ἐκ τῶν ἄρθ. 514 ἐδ. 4, 752 ἐδ. 2, 756 ἐδ. 2 καὶ 757 ἐδ. 3 ΕΠΔ., ἐπιβαλλόντων τὴν κοινοποίησιν τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως πρὸς ἔναρξιν τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας, δὲν συνάγεται ὅτι αἱ ὀριστικαὶ ἀποφάσεις πρέπει νὰ κοινοποιῶνται καὶ ἂν ἀπηγγέλησαν παρόντων τῶν διαδίκων, καθ' ὅσον τὰ εἰρημένα ἄρθ. ὁμιλοῦν ἀπλῶς περὶ κοινοποιήσεως, χωρὶς νὰ θίγουν τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθ. 138 (σύμφωνος καὶ Οἰκονομίδης ἐν § 88 σημ. 3, ἐπίσης Βασιλείου «περὶ ἀναιρέσεως» § 39 καὶ σημ. 12· πρβλ. γενικώτερον Μανιάκη Ἐρμ. ΕΠΔ. § 11 καὶ ἐπ. καὶ ἀγόρευσιν ἰδίου ἐν Θέμ. Ζ', σελ. 633 καὶ ἐπ.). Τελικῶς ὁμοίως ἐπεβλήθη ἡ ἀντίθετος ἀποψὶς, καθ' ἣν ἢ ὡς ἄνω διατάξις τοῦ ἄρθ. 138 ΕΠΔ. δὲν ἀφορᾷ τὰς ὀριστικὰς ἀποφάσεις, αἵτινες πρέπει νὰ ἐπιδίδωνται καὶ ἂν ἀπηγγέλησαν παρόντων τῶν διαδίκων (Εὐκλείδης § 250 σημ. 3, Λιβαδάς ἐν Ἐγχ. κατὰ Ψα-

ρᾶν § 586 καὶ παγία νυλ.).—Ἡ διατύπωσις τῆς περιόδου ταύτης δηλοῖ ὅτι ὁ ἐντόπιος νομοθέτης προέκρινε τὴν πρώτην ὡς ἄνω γνώμην, παρεκκλίνας αὐτῆς μόνον ἐπὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς πρὸς ἔφeson προθεσμίας ἐν ἄρθ. 582, περὶ ἧς ὁμοῦς ρητῶς καθώρισεν ὅτι «ἄρχεται ἀπὸ τῆς νομίμου κοινοποιήσεως τῆς ἐκκαλουμένης ὀριστικῆς ἀποφάσεως, καὶ ἂν ἔτι αὕτη ἐδημοσιεύθη παρόντων τῶν διαδικῶν». Πέραν ὅθεν τῆς ἐν λόγω περιπτώσεως, ἡ παρουσίᾳ τῶν διαδικῶν δημοσίευσίς τῆς ἀποφάσεως παράγει πλήρεις τὰς συνέπειας τῆς κοινοποιήσεως, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται περὶ τοιαύτης ὀριστικῆς. Οὕτως, ἡ πρὸς ἀναψηλάφωσιν τρίμηνος προθεσμία τοῦ ἄρθ. 608 ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως, ἂν αὕτη ἐγένετο παρόντων τῶν διαδικῶν (οὐχὶ ὁμοῦς καὶ ἡ πρὸς ἀναίρεσιν, διότι ἐπ' αὐτῆς, κατ' ἄρθ. 816 ΕΠΔ., ἰσχοῦν οἱ ὀρισμοὶ τῶν περὶ προθεσμίας τῆς ἐφέσεως ἄρθ. 752—757 ΕΠΔ.).—Θεοπίσζεται ἐπὶ πλέον, πρὸς ἄρσιν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀμφιβολιῶν (Μανιάκη Ἑρμ. §§ 21, 22), ὅτι τὰ πρακτικὰ τοῦ δικαστηρίου δέον νὰ βεβαιοῦν ὅτι ἐγένετο παρόντων τῶν διαδικῶν ἡ δημοσίευσίς τῆς ἀποφάσεως, ἵνα λογισθῇ αὕτη ἐπέχουσα τόπου κοινοποιήσεως.

"Ἄρθρον 140.

Αἱ μὲν ὀριστικαὶ ἀποφάσεις τῶν Πρωτοδικείων καὶ Ἐφετερίων κοινοποιοῦνται ἐν κεκρωμένοις αὐτῶν ἀντιγράφοις, αἱ δὲ μὴ τοιαῦται διὰ γνωστοποιήσεως πλήρους τοῦ διατακτικοῦ καὶ αἰτιολογικοῦ αὐτῶν, πᾶσαι δὲ αἱ ἀποφάσεις τοῦ Εἰρηνοδικοῦ διὰ γνωστοποιήσεως μόνον τοῦ διατακτικοῦ.

Τὸ ἄρθ. διευτώθη κατὰ τὴν γενομένην εἰς τὸ ἄρθ. 42 παρ. 2 ΠΔ. 80 τροποποίησιν ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 21 παρ. 5 τοῦ εἰσαγ. ν.—Κατ' αὐτὸ αἱ διάφοροι ἀποφάσεις κοινοποιοῦνται ὡς ἑξῆς: 1) αἱ ὀριστικαὶ τῶν πρωτοδικείων καὶ ἐφετερίων ἐν κεκρωμένοις ἀντιγράφοις, κατὰ τὸ ὅλον αὐτῶν, ἤτοι τὸ ἱστορικόν, αἰτιολογικόν καὶ διατακτικόν μέρος· 2) αἱ προπαρασκευαστικαὶ τῶν ἐν λόγω δικαστηρίων διὰ γνωστοποιήσεως πλήρους τοῦ αἰτιολογικοῦ καὶ τοῦ διατακτικοῦ· 3) πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις τῶν εἰρηνοδικείων, ὀριστικαὶ καὶ προπαρασκευαστικαὶ, διὰ γνωστοποιήσεως μόνου τοῦ διατακτικοῦ. Εἰς τὰς ὑπὸ 2 καὶ 3 περιπτώσεις κοινοποιεῖται τὸ κεκρωμένον οἰκείον ἀπόσπασμα· οὐδὲν ὁμοῦς τὸ καλυθὸν ~~καὶ τὸ ἡμίμα~~ ὅπως τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα γνωστοποιῶνται καὶ δι' ἄλλης ἐγγράφου ἀνακρίνωσεως.—Κατὰ τὴν ΕΠΔ. πᾶσαι ἀδιακρίτως αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων κοινοποιοῦνται πλήρεις, ἐν κεκρωμένοις ἀντιγράφοις (ἴδε ὁμοῦς καὶ ἄρθ. 51 τοῦ περὶ μικροδιαφορῶν ν. δ.).

"Ἄρθρον 141.

Ἡ περὶ κοινοποιήσεως παραγγελία γίνεται ἐγγράφως παρὰ τοῦ διαδικοῦ ἢ τοῦ πληρεξουσίου του, ἢ τῆ προφορικῇ αἰτήσῃ αὐτοῦ παρὰ τοῦ ἀρμοδίου Εἰρηνοδικοῦ ἢ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν. Γράφεται δὲ ὑπὸ τὸ ἐπιδοτέον ἐγγραφοῦ ἢ χορηγεῖται δι' ἑτέρου ἐγγράφου, χρονολογεῖται καὶ ὑπογράφεται παρὰ τοῦ παραγγέλλοντος.

Ἡ ἔλλειψις τῆς πρὸς κοινοποίησιν παραγγελίας δὲν προτείνεται ὑπὸ τοῦ πρὸς ὃν ἐγένετο ἡ κοινοποίησις.

ΕΠΔ. ἄρθ. 141, ΣΠΔ. ἄρθ. 123.—Προσετέθη ὅτι ἡ ἔλλειψις τῆς παραγγελίας δὲν προτείνεται ὑπὸ τοῦ πρὸς ὄν ἢ ἐπίδοσις· ὁ ἐνεργῶν ταύτην εἶνε δημόσιον πρόσωπον, ὅπερ ὑποτίθεται ἔχον τοιαύτην, ἐφ' ὅσον δὲν ἀποδοκιμάζεται ὑπὸ τοῦ ἐντολέως του (Σημ. Ἐπ.).—Πρβλ. ὡς πρὸς τὰς ἐν Ἑλλάδι ἀπόψεις (καὶ τὴν καθιερουμένην διὰ τῆς β' παρ. τοῦ ἄρθ. τούτου ἀρχὴν) Μανιάκη Ἐρμ. ΕΠΔ. §§ 80—87.

Ἄρθρον 142.

Ἡ ἐπίδοσις γίνεται διὰ κλητῆρος τοῦ δικαστηρίου, εἰς οὗ τὴν περιφέρειαν κατοικεῖ ἢ διατρίβει ὁ πρὸς ὄν ἢ ἐπίδοσις.

Ὅσακις ἐν κατεπειγούσῃ περιστάσει οἱ κλητῆρες τοῦ Δικαστηρίου, εἰς οὗ τὴν περιφέρειαν κατοικεῖ ἢ διατρίβει ὁ πρὸς ὄν ἢ ἐπίδοσις, δὲν ἐπαρκοῦσιν ἢ κωλύονται, ὁ Εἰρηνοδίκης τῆς περιφέρειας, ἐν ἧ γίνεται ἡ ἐπίδοσις ἀναθέτει δι' εἰδικῆς πράξεως εἰς κατάλληλον πρόσωπον τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐπιδόσεως, ἢ πράξις δ' αὕτη ἐπισυνάπτεται τῷ ἐπιδότηριῳ.

Περὶ τῆς γενομένης ἐπιδόσεως συντάσσεται παρὰ τοῦ ἐπιδόντος ἐπιδότηριον διδόμενον εἰς τὸν παραγγελλαντα τὴν ἐπίδοσιν· ἐν τῷ ἐπιδότηριῳ πρέπει ν' ἀναφέρηται 1) ἡ περίληψις τοῦ ἐπιδοθέντος ἐγγράφου, 2) ὁ χρόνος (καθ' ἡμέραν, ὥραν, μῆνα καὶ ἔτος) καὶ ὁ τόπος τῆς ἐπιδόσεως, 3) ὁ ἀνθρωπος εἰς ὃν παρεδόθη τὸ ἔγγραφον, 4) ὁ παραγγελλίας τὴν ἐπίδοσιν καὶ ὁ πρὸς ὄν παρηγγέλην νὰ γίνῃ ἡ ἐπίδοσις, 5) ὁ τρόπος τῆς κοινοποιήσεως ἐν ἧ περιπτώσει δὲν κοινοποιηθῆ εἰς ὄν ἀναφέρει ἡ παραγγελία, ὁ λόγος τῆς εἰς ἄλλον παραδόσεως ἢ τοιχοκολληήσεως τοῦ ἐγγράφου, 6) ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως τῆς παραδοχῆς τοῦ κοινοποιητέου ἐγγράφου, ἢ ἀρνήσις αὕτη καὶ ὅτι τὸ ἔγγραφον ἀφέθη εἰς τὸν τόπον τῆς κοινοποιήσεως.

Ἐπογράφεται δὲ τὸ ἐπιδότηριον παρὰ τοῦ κλητῆρος «καὶ τοῦ λαβόντος τὸ ἔγγραφον».

Ὁ κλητῆρ σημειοῖ ἐπὶ τοῦ ἐπιδοθέντος ἐγγράφου τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν τῆς ἐπιδόσεως, τὸ ὄνομα τοῦ διαδίκου πρὸς ὄν ἐπεδόθη καὶ τὸ ὄνομα τοῦ λαβόντος αὐτὸ ἀντὶ τοῦ διαδίκου καὶ ὑπογράφει τὴν σημείωσιν ταύτην.

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ δ. Κρ. Πολ. ὑπ' ἀριθ. 106 τῆς 29 Νοεμβρίου 1903, κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἀντικαταστήσαντα τὰς λέξεις: «, τοῦ λαβόντος τὸ ἔγγραφον καὶ τοῦ προσκληθέντος μάρτυρος».

Ἀνασχηματίζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθ. 43, 44 (ὡς ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 21 παρ. 6 εἰσαγ. ν.), 45 καὶ 46 ΠΔ., 80, 140 ΕΠΔ. καὶ 122 ΣΠΔ. (τὸ τελευταῖον περιεχε τὴν διάταξιν τῆς ἐνταῦθα παρ. 5, παραλαβὸν αὐτὴν ἐκ τῆς ἀπὸ 8 Φεβρουαρίου 1851 ἐγκ. τοῦ Ἐπιουργ. Δικαιοσύνης—Φλογαίτου Δικ. Νόμοι, τόμ. α', ἐκδ. β', σελ. 291). Τὰ στοιχεῖα τοῦ ἐπιδότηριου προσδιορίζονται ἐν μείζονι λεπτομερεῖα διὰ τοῦ ἄρθ. τούτου ἢ τοῦ ἀντιστοίχου 140 ΕΠΔ.—Ἡ κατὰ τὴν παρ. 5 σημείωσις τοῦ κλητῆρος ἐπὶ τοῦ δικογράφου ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν τῶν ἐν αὐτῇ διαλαμβανομένων,

λόγω τῆς δημοσίας ιδιότητος τοῦ σημειοῦντος.—'Αλλ' ἐν ἀσυμφωνίᾳ πρὸς τὸ ἀποδεικτικὸν κατισχύει ἡ βεβαίωσις τοῦ τελευταίου (πρβλ. ΑΠ. 347/1878—Φλογαῖτου ὑπὸ ἀρθ. 140 ΕΠΔ.).

"Ἄρθρον 143.

'Επὶ παραβάσεων τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀρθρῷ ὠρισμένων καὶ ἐπὶ ὑπερβάσεων τῆς πληρεξουσιότητος καταδικάζεται ὁ κλητὴρ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐντεθθεν προελθουσῶν ζημιῶν καὶ ἐξόδων· ἐκτὸς δὲ τούτου, κατὰ πρότασιν τοῦ Εἰσαγγελέως ἢ καὶ αὐτεπαγγέλτως παρὰ τοῦ δικαστηρίου καὶ εἰς πειθαρχικὸν πρόστιμον 5—50 δρ. καὶ, ἐπὶ ἀσυγγνώστων παραδρομῶν ἢ ἀσυγγνώστου ἀμελείας, εἰς ἔτι μείζονα πειθαρχικὴν ποινὴν.

ΕΠΔ. ἀρθ. 142, ΣΠΔ. ἀρθ. 123.—Προστίθεται ὅτι καὶ αὐτεπαγγέλτως τὸ δικαστήριον ἐπιβάλλει τὴν πειθαρχικὴν ποινὴν.

"Ἄρθρον 144.

Τὸ ἔγγραφον ἐπιδίδεται συνήθως ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ διαδίκου· ἅμα ὅμως ὁ διάδικος εἶτε ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἢ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κατοικῶν ἢ διαμένων διώρισε πληρεξούσιον ἵνα τὸν ἀντιπροσωπεύσῃ ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου καὶ οὗτος, ἀποδεχθεὶς τὴν ἀντιπροσώπευσιν, ἐπεχείρησε σχετικὴν τινα πράξιν τῆς διαδικασίας «ἢ ὑπέγραψεν ἔγγραφον τῆς προδικασίας», τότε πᾶσα κοινοποίησις τῶν ἐγγράφων τῆς δίκης πρέπει νὰ γίνεταί, ἀντὶ τοῦ διαδίκου, εἰς τὸν πληρεξούσιον ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἂν οὗτος διαμένῃ ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Δικαστηρίου·¹ ἂν δὲ οὗτοι δὲν εἶνε παρόντες τὸ ἔγγραφον ἐπιδίδεται εἰς πάντα τῶ ὄργανῳ τῆς κοινοποιήσεως γνωστόν, ἐν τῇ οἰκίᾳ εὐρισκόμενον σύνοικον, συγγενῆ ἢ ὑπρέτην αὐτῶν.² Ἐὰν οὔτε τοιοῦτον πρόσωπον εὐρεθῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἢ κοινοποιήσις γίνεται εἰς τὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ κατοκούντα οἰκοδεσπότην ἢ ἐνοικιαστήν, ἂν οὗτοι συγκατατίθενται νὰ δεχθῶσι τὸ ἔγγραφον.

Τὰ πρόσωπα εἰς ἃ γίνεται ἡ ἐπίδοσις ἀντὶ τοῦ διαδίκου, πρέπει νὰ ᾧσι τοῦλάχιστον ἔφηβα.

'Εὰν οὐδεὶς τούτων εὐρεθῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πρὸς ὃν ἡ ἐπίδοσις, ἢ οἱ εὐρεθέντες δὲν θέλωσι νὰ παραλάβωσι τὸ ἔγγραφον, ὁ κλητὴρ καταθέτει τὸ κοινοποιητέον ἔγγραφον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Εἰρηνοδικείου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου κατοικεῖ ἢ διατρίβει ὁ πρὸς ὃν ἡ ἐπίδοσις καὶ τὸ ἐπιδοτήριον ὑπογράφει ὁ λαβὼν τὸ ἔγγραφον Γραμματεὺς τοῦ Εἰρηνοδικείου.³ Συντάσσει δὲ ὁ κλητὴρ ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου εἰδοποίησιν περὶ τῆς γενησομένης καταθέσεως τοῦ ἐγγράφου, ἣν τοιχοκολλᾷ εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας ἢ τοῦ δωματίου τοῦ πρὸς ὃν ἡ ἐπίδοσις διαδίκου,

ἐπὶ παρουσίᾳ ἑνὸς ἐγγραμμάτου μάρτυρος· εἰδοποιήσιν ὁμοίαν καταθέτει παρὰ τῷ ἐγγυτέρῳ τῆς διαμονῆς τοῦ διαδίκου ταχυδρομικῶ σταθμῶ, οὗ ἢ ὑπηρεσία ἐπιμελεῖται τὴν ταχυτέραν ἐπίδοσιν τῆς εἰδοποιήσεως πρὸς ὃν αὕτη ἀπευθύνεται· ὁ κλητὴρ ὀφείλει νὰ καταθέτῃ τὰ νόμιμα ταχυδρομικὰ τέλη καὶ νὰ λάβῃ ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἐγχειρίσεως τῆς εἰδοποιήσεως.

Ἡ ἔλλειψις τῆς τελευταίας ταύτης εἰδοποιήσεως δὲν ἐπάγεται ἀκυρότητα ἀλλὰ πειθαρχικὴν τιμωρίαν τούτου.

Ἡ ἐπίδοσις θεωρεῖται ὡς νομίμως γενομένη ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταθέσεως τοῦ ἐπιδοτέου ἐγγράφου ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ Εἰρηνοδικοῦ.

Πρβλ. ΓΠΔ. §§ 176, 180, 181, 182. Τὸ ἄρθ. διευτώθη ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν καὶ τοῦ ἄρθ. 8 τοῦ νμοχ. Γούναρη.—Αἱ λαμβανόμεναι προφυλάξεις εἶναι πολλαί, ἀλλ' ἢ ἐφαρμογὴ αὐτῶν θὰ ἦναι σπανία· Ἰὸν τὰ ἔνδικα μέσα ὑποχρεωτικῶς ἐνασκοῦνται διὰ τῆς καταθέσεως παρὰ τῷ γραμματεῖ [ἄρθ. 584 ἀποφεύγονται ἄρα κατὰ τὴν ἄσκησιν αὐτῶν αἱ ἐκ τῆς ἐπίδοσεως τυχόν ἀκυρότητες]· 2ον ἄμα ἐν δίκῃ τινὶ παρέστη ὁ διάδικος διὰ πληρεξουσίου, ἢ ἐπίδοσις τῶν δικογράφων γενήσεται ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸν πληρεξούσιον. Ἡ ἐπίδοσις δὲ ἐν ἀπουσίᾳ τούτου θὰ ἦναι σπανία. Θὰ ἔχη ὅθεν ἐφαρμογὴν μόνον ὅταν πρόκειται περὶ κυρίων εἰσαγωγικῶν τῆς δίκης δικογράφων ἢ ὅταν ὁ διάδικος δὲν παρίσταται διὰ πληρεξουσίου [ἴσπερ κατὰ κανόνα ἤδη ἀποκλείεται, ἴδε σημ. ὑπὸ ἄρθ. 94]· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἢ Ἐπιτροπὴ νομίζει ἀναγκαίας τὰς λαμβανόμενας προφυλάξεις πρὸς ἀποφυγὴν εἰκονικῶν θυροκολλήσεων, αἵτινες γίνονται διὰ νὰ ἀποκολληθῶσιν ἀμέσως (Σημ. Ἐπ.).

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη: 1) ὑπὸ τοῦ ν. Κρ. Πολ. 795 τῆς 18 Αὐγούστου 1908, ἀφαιρέσαντος τὴν ἐξῆς μετὰ τὴν φράσιν «... ἂν οὗτος διαμένῃ ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Δικαστηρίου» ἐν τῷ ἀρχικῶ κειμένῳ ὑπάρχουσαν περικοπήν: «ἐξαιροῦνται μόνον αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς πρόκειται περὶ ἀποφάσεως ἐπιβαλλούσης ὄρκον εἰς διάδικον ἐν τῇ ἡμεδαπῇ κατοικοῦντα, ὅτε πρέπει ἢ κοινοποιήσιν νὰ γίνηται αὐτῷ τῷ ὁμόσποντι, ἢ καθ' ἃς ἄλλας εἰδικῶς ὀρίζουσιν οἱ νόμοι»· 2) ὑπὸ τοῦ ν. 4257 τῆς 6 Αὐγούστου 1929, προσθέσαντος τὰ ἐντὸς εἰσαγωγικῶν.—Υπ' ὄψιν καὶ ἄρθ. 8 παρ. 2 τοῦ ἀπὸ 5 Ἰουλίου 1922 ν. 2832 περὶ δικαιωμάτων τῶν ὑποθηκοφυλάκων κλπ. (Ἐφ. Κυβ., τεύχ. α', φύλλ. 107), ἔχον οὕτως: «Ἡ ἐπίδοσις παντὸς δικογράφου πρὸς διατηροῦντα κατάστημα ἢ γραφεῖον οἰονδήποτε ἐν ᾧ ἄσκει τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ, δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἐν τῷ καταστήματι τοῦ ἢ τῷ γραφείῳ πρὸς τὸν ἴδιον, ἀπουσιάζοντος δὲ αὐτοῦ πρὸς ἕνα τῶν ἐργαζομένων ἐν τῷ καταστήματι ἢ γραφείῳ ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τοὺς ὡς ὑπαλλήλους ἢ ὑπηρετάς εἰς καταστήματα ἢ γραφεῖα ἐργαζομένων. Αἱ περὶ τοιχοκολλήσεως διατάξεις τῆς [Ἑλλ.] Πολ. Δικονομίας [ἄρθ. 143 καὶ 146] ἐφαρμόζονται καὶ ἐν προκειμένῳ». Ἡ διαταξὴ αὕτη ἰσχύει καὶ ἐν Κρήτῃ, ὡς γενικὴ, διὰ τὴν περίπτωσιν δὲ μὴ εὐρέσεως τοῦ πρὸς ὃν ἢ ἐπίδοσις ἢ ἀρνήσεως ἢ ἀδυναμίας του πρὸς ὑπογραφήν τοῦ ἐπιδοτηρίου, δὲν ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθ., ἀλλ' αἱ τῶν ἄρθ. 143 καὶ 146 ΕΠΔ., περὶ θυροκολλήσεων, ἐφ' ὅσον γίνεται εἰς αὐτὰς παραπομπή.

¹ Διὰ νὰ γίνηται ἢ κοινοποιήσιν ἀποκλειστικῶς καὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος πρὸς τὸν πληρεξούσιον δικηγόρον ἀνάγκη οὗτος: α') Νὰ ἔχη ἐπι-

χειρήσει πράξιν τῆς κυρίας διαδικασίας, λ. χ. παράστασιν ἐνώπιον δικαστηρίου, εισηγητοῦ, ὑπογραφῆν σχετικῶν ἐγγράφων κλπ. β') Ἄλλως, νὰ ἔχη τοῦλάχιστον ὑπογράψει ἐγγράφον τῆς προδικασίας, κατὰ τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ ν. 4257 προσθήκην εἰς τὸ ἀρχικὸν κείμενον πρὸς ὄρον σχετικῶν ἀμφιβολιῶν, λ. χ. ἀγωγὴν, ἀπολογία· οὐχὶ ὁμως καὶ ἐπιταγὴν ἢ πρόγραμμα πλειστηριασμοῦ ἢ ἄλλο τι ἐγγράφον τῆς ἐκτελέσεως, διότι τὰ ἐγγράφα ταῦτα εἶναι ἐξώδικα καὶ δὲν ἀνάγονται εἰς τὴν προδικασίαν τῆς ἐπ' ἀνακοπῆ κατὰ τούτων δίκης (ἴδε σημ. 1 ὑπὸ ἀρθ. 101). Ἡ κλήσις πρὸς συζήτησιν ἀγωγῆς ὑπογεγραμμένης ὑπὸ πληρεξουσίου δικηγόρου δέον νὰ ἐπιδοθῆ πρὸς τοῦτον, ἐφ' ὅσον ἡ πληρεξουσιότης εἰκάζεται, ἂν δ' ὁ ὑπογράφας δὲν εἶναι ὄντως πληρεξούσιος, ἔχει κατ' αὐτοῦ ὁ διάδικος ἀγωγὴν ἀποδοκιμάσεως (βλέπε ἰδίαν σημ.)· γ') Νὰ διαμένῃ πάντως εἰς τὴν ἔδραν τοῦ δικαστηρίου παρ' ᾧ εἰσάγεται ἡ ἔκκρεμὴ ἢ δίκη.— Καταργηθείσης τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου, ὡς ἄνω εἴρηται, ὑπὸ τοῦ ν. Κρ. Πολ. 795, καὶ αἱ ἐπιβάλλουσαι ὄρον ἀποφάσεις δέον νὰ κοινοποιῶνται πάντοτε πρὸς τὸν πληρεξούσιον δικηγόρον, ἐὰν συντρέχουν οἱ ὅροι τοῦ ἀρθ.— Ἡ ἐπίδοσις δέον νὰ γίνηται πρὸς τὸν πληρεξούσιον δικηγόρον, καὶ ἂν προηγηθῆ ἡ διενέργεια πράξεως προσωπικῶς ὑπὸ τοῦ διαδίκου, λ. χ. ὀркоδοσία. Ἄν ὁ πληρεξούσιος δικηγόρος μεταβιβάσῃ εἰς ἄλλον τὴν πληρεξουσιότητα καὶ ἐν γένει γίνῃ ἀλλαγὴ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, γνωσθεῖσα τῷ ἀντιδίκῳ, πρὸς τὸν νέον δέον νὰ γίνωνται αἱ ἐπιδόσεις. Ἡ ἀκυρότης τῆς ἐπιδόσεως δὲν αἰρεται καὶ ἂν ὁ παραλαβὸν τὸ δικόγραφον διάδικος ἐγχειρίσῃ αὐτὸ τῷ πληρεξουσίῳ δικηγόρῳ πρὸς ὃν ἔδει νὰ ἐπιδοθῆ κατὰ τὸ παρὸν ἀρθ. (πρβλ. Stein—Jonas § 172).— Ἐκ τῶν ἐγγράφων τῆς πρωτοδίκου διαδικασίας καὶ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως προκύπτει ὅτι ὁ ἐκκαλὼν ἐδικάσθη ὡς κάτοικος Ἡρακλείου, ἐκ δὲ τοῦ προσαγομένου ἐπιδοτηρίου τοῦ παρὰ τῷ πρωτοδικεῖῳ Ἡρακλείου δικαστικοῦ κλητήρος Σ. Σ. δεικνύεται ὅτι ἡ πρὸς ἐμφάνισιν κατὰ τὴν προκειμένην συνεδρίασιν κλήσις τοῦ ἐφεισιβλήτου πρὸς συζήτησιν τῆς ὑπὸ κρίσιν ἐφέσεως ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐν Ἡρακλείῳ κατοικίαν τοῦ ἐκκαλοῦντος, συμφώνως πρὸς τὰ συνδ. ἀρθ. 139, 142 καὶ 144 ΠΔ., ἐφ' ὅσον ὁ ὑπογράφας τὸ δικόγραφον τῆς ἐφέσεως πληρεξούσιος δικηγόρος τοῦ πρώτου βαθμοῦ, οὕτινος ἡ πληρεξουσιότης ἀπλῶς τεκμαίρεται, δὲν διαμένει ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Ἐφετείου· κατὰ συνέπειαν, κληθεὶς νομίμως, δέον ὅπως δικασθῆ ἐρήμην ὁ ἐκκαλὼν (ΕΚρ. 16/1931). Ἐν πρώτοις ρητέον ὅτι ἡ πρὸς ὑπογραφὴν τοῦ δικογράφου τῆς ἐφέσεως, καὶ πρὸς διεξαγωγὴν ἔτι τῆς κατ' ἐφείσιν δίκης, πληρεξουσιότης τοῦ ἐν τῇ πρωτοβάθμῳ δίκῃ γενικοῦ πληρεξουσίου δὲν τεκμαίρεται, ἀλλὰ χορηγεῖται ἐκ τοῦ ἀρθ. 98 (ἴδε σημ. 1). Ἐφ' ὅσον ὁμως πρόκειται περὶ πληρεξουσίου δικηγόρου, δυνατόν νὰ ὑφίσταται κώλυμα ἐκ τοῦ ὅτι ὁ παρὰ τῷ δικαστηρίῳ τοῦ πρώτου βαθμοῦ διαρισμένος τοιοῦτος δὲν εἶναι διαρισμένος καὶ παρὰ τῷ δικάζοντι τὴν ἐφείσιν (καὶ ἐν γένει τὸ ἐνδίκον μέσον), ὅτε ἀνακύπτει ἐκ τούτου ἐμπόδιον πρὸς συνέχισιν τῆς πληρεξουσιότητος. Καὶ ἐρωτᾶται ἐπὶ τοῦ προκειμένου: Πρὸς τίνα δέον νὰ κοινοποιηθῆ ἡ κλήσις τοῦ ἐφεισιβλήτου πρὸς συζήτησιν ἐφέσεως κατ' ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Χανίων, ὑπογραφείσης ὑπὸ τοῦ δικηγόρου τοῦ πρώτου βαθμοῦ, διαμένοντος ἐν Χανίοις, ὅστις ὁμως δὲν εἶναι διαρισμένος παρὰ τῷ Ἐφετεῖῳ Κρήτης. Κατ' ἀρθ. 49 παρ. 2 τοῦ περὶ δικηγόρων Κώδικος δὲν δικαιούται ὁ εἰρημένος νὰ παρίσταται ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου, μόνον δέ, κατ' ἀρθ. 50 παρ. 2 καὶ κατ' ἐξαιρέσιν, δικαιούται εἰς ὑπογραφὴν τοῦ ἐφετηρίου ἐγγράφου. Ἐν τούτοις νομιζόμεν ὅτι δὲν ὑφίσταται κώλυμα ἐκ τῶν ἐν λόγῳ διατάξεων πρὸς παραλαβὴν τῆς κλήσεως, κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος ἀρθ., καθ' ὅσον ὁ δικηγόρος δὲν δύναται ἐκ τούτου νὰ θεωρηθῆ ὅτι προβαίνει εἰς ἐνέργειάν τινά παρὰ τῷ

Ἐφετεῖω, μετερχόμενος πράξιν ἥτις ἐνίοτε ἐπιχειρεῖται καὶ παρὰ προσώπων στερουμένων παντελῶς τῆς ἱκανότητος τοῦ εἶναι πληρεξουσίου (λ.χ. τῶν δικηγόρων συνοίκων, ἐν ἣ περιπτώσει δὲν εὐρίσκονται ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν οἱ πρὸς οὓς ἢ ἐπίδοσις). Τὴν ἐκδοχὴν ταύτην φαίνεται ἀποδεχομένη καὶ ἡ ἄνω ἀπόφασις. Αὐτονόητον ὅμως ὅτι, ἐπακολουθούσης παραστάσεως παρὰ τῷ Ἐφετεῖω δικηγόρου διωρισμένου παρ' αὐτῷ, πρὸς αὐτὸν τοῦ λοιποῦ δεόν νὰ γίνωνται ἀποκλειστικῶς αἱ ἐπίδοσις. Ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω θεσπίζει παρέκκλισιν ἢ διατάξεις τοῦ ἄρθ. 3 ν. 3938, καθ' ἣν: «Οἱ παρὰ τῷ Πρωτοδικεῖω διωρισμένοι δικηγόροι δικαιούνται νὰ παρίστανται καὶ νὰ ἐνεργῶσιν ἀπάσας τὰς σχετικὰς δικαστικὰς πράξεις καὶ ἐνώπιον τῶν Ἐφετεῖων, ἐφ' ὅσον ἔχουσι τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα διὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ Ἐφετεῖου παράστασιν καὶ ἄνευ συμπράξεως ἐτέρου δικηγόρου παρὰ τῷ αὐτῷ Ἐφετεῖω, τῶν παρὰ Πρωτοδικεῖω δικηγόρων θεωρουμένων ὡς κατοικούντων καὶ ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Ἐφετεῖου». Κατὰ τὴν διατάξιν ταύτην, ὁ διεξαγωγῶν τὴν δίκην ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου δικηγόρος (καὶ μόνον οὗτος) δὲν ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι διωρισμένος παρὰ τῷ Ἐφετεῖω, ἀρκεῖ νὰ ἔχη τὰ προσόντα πρὸς προαγωγὴν ἵνα παρίσταται ἐνώπιον αὐτοῦ, χωρὶς νὰ συμπράτῃ μετ' ἄλλου (ΕΛ. 67/1930, Δκστ. 1930, Π, σελ. 310) ὁ τοιοῦτος δέ, ὡς καὶ ὁ παρ' ἐφέταις διωρισμένος, θεωροῦνται κατὰ πλάσμα κατοικούντες καὶ ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Ἐφετεῖου, ἐφ' ὅσον πράγματι κατοικοῦν ἐκτὸς αὐτῆς. Ἀλλὰ παρὰ τὸ πλάσμα τοῦτο τοῦ νόμου, δὲν νομίζομεν ὅτι ἡ ἐπίδοσις δεόν νὰ γίνηται ἀποκλειστικῶς πρὸς αὐτούς, ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν διαμένουν πράγματι ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, εἶναι δέ τι διάφορον ἢ κατοικία, καὶ δὴ ἡ τεκμαρτὴ, τῆς διαμονῆς. Θεσπιστῶν ὁ ἐντόπιος νομοθέτης τὴν εἰς τὸν διαμένοντα ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δικαστηρίου ἀποκλειστικὴν ἐπίδοσιν, προέθετο κυρίως ὅπως προστατεύσῃ τὸν πρὸς ὃν αὐτὴ διάδικον, ἀποτρέπων τὰς ἐκ τῆς ἀδαημοσύνης αὐτοῦ ἐνδεχομένης παραμελήσεις προθεσμιῶν, ἀναθέτων δ' ἀπ' εὐθείας τὰς σχετικὰς ἐνεργείας εἰς τὸν δυνάμενον νὰ παρακολουθῇ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν ὅλην ὑπόθεσιν δικηγόρον τῆς ἔδρας. Δι' ὃ προδήλως ἢ διαμονὴ τοῦ ἄρθ. τοῦτου δὲν δύναται νὰ ταυτισθῇ κατ' ἔννοιαν πρὸς τὴν τεκμαρτὴν κατοικίαν τοῦ ὡς εἴρηται ἄρθ. 3, οὐδαμῶς βεβαίως ἀποβλέψαντος καθ' ὃν χρόνον ἐπιτροχάδην προσετίθετο ἐν τῷ ν. 3938 κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν (ἄνευ αἰτιολογικῆς τινος ἐκθέσεως) εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν. Κατ' αὐτὴν, μὴ ὑπάρχοντος δικηγόρου ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, ἡ ἐπίδοσις δύναται νὰ γίνηται εἴτε πρὸς τὸν δικηγόρον εἴτε πρὸς τὸν διάδικον, κατὰ τὴν διατάξιν τοῦ ἄρθ. 139.—Δὲν ἀρκεῖ ἀπλῶς διορισμὸς πληρεξουσίου δικηγόρου, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ διενέργεια παρ' αὐτοῦ διαδικαστικῆς πράξεως, διὰ νὰ γίνωνται αἱ κοινοποιήσεις ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, κατὰ τὸ ἄρθ. 144, πρὸς αὐτὸν καὶ οὐχὶ τὸν διάδικον (ΕΧ. 75/1910).—Ἀκυρότης ἐπίδοσεως ἐπέρχεται κατ' ἄρθ. 144, καὶ ὅταν ὁ διάδικος, δικηγόρος ὢν, διεξάγῃ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ πληρεξουσίου δικηγόρου τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα, εἰς τοῦτον δὲ καὶ οὐχὶ τὸν πληρεξουσίων του ἐπιδίδωνται τὰ δικόγραφα. Εἰ καὶ ἠδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δὲν ἐπέρχεται ἀκυρότης (ΕΧ. 196/1909) νομίζομεν ὅτι τὸ τε γράμμα καὶ πνεῦμα τῆς ἐν προκειμένῳ διατάξεως δὲν παραβιάζονται ἐκ τῆς κοινοποιήσεως πρὸς τὸν διάδικον δικηγόρον, παριστάμενον ὡς τοιοῦτον δι' ἑαυτὸν ἐν τῇ δίκῃ, ἔστω καὶ μετ' ἄλλου πληρεξουσίου, ἱκανὸν δὲ νὰ σταθμίσῃ τὰς συνεπείας τῆς ἐπίδοσεως, ὅπερ προτίθεται νὰ διασφαλίσῃ τὸ ἄρθ. τοῦτο.—Δι' ὃν λόγον προτιμᾶται κατὰ νόμον ἀντὶ τοῦ διαδίκου ἢ πρὸς τὸν πληρεξουσίων τὸν ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δικαστηρίου διαμένοντα κοινοποιήσις, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, κατὰ τὴν ἔννοιαν

τοῦ ἀρθ. 144, ἐπὶ πληρεξουσίων τῶν μὲν διαμενότων ἐν τῇ ἔδρᾳ, τῶν δὲ μὴ, προτιμᾶται ἢ πρὸς τοὺς διαμένοντας κοινοποιήσῃ, οὗ ἔνεκεν ἄτακτος παρίσταται ἡ γενομένη πρὸς δικηγόρον ἐκτὸς τῆς ἔδρας διαμένοντα καὶ ἀκυρωτέα ἢ συζήτησις (ΕΗ. 179/1911).—Καὶ ὅταν ἀπουσιάσῃ τῆς ἔδρας τοῦ ὁ πληρεξούσιος δικηγόρος, αἱ κοινοποιήσεις δὲν γίνονται πρὸς τὸν διάδικον, ἀλλ' εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ δικηγόρου (ΕΧ. 234/1907).—Ὡς διαμένων ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δικαστηρίου λογίζεται ὁ δικηγόρος καὶ ὅταν προσκαίρως ἀπομακρυνθῇ εἰς ἄλλον τόπον, ἀρκεῖ ὅτι δὲν μετέβαλε τὴν διάνοιαν τοῦ κατοικεῖν ἢ διαμένειν μονίμως καὶ σταθερῶς ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δικαστηρίου. Πρὸς τοῦτον ἄρα, προσκαίρως ἀπομακρυνθέντα, γίνεται ἡ ἐπίδοσις ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ὡς ὀρίζει τὸ ἀρθ. 144 ἐπὶ διαδίκων ἀπόντων ἐκ τῆς οἰκίας αὐτῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπίδοσεως (ΕΧ. 20/1914).—Ἐγκύρως ἐπέδθη ἡ κλήσις πρὸς τὸν ἐνάγοντα (ἀπολειπόμενον κατὰ τὴν συζήτησιν), τοῦ δικαστηρίου μὴ δυναμένου, κατ' ἀρθ. 205 ΠΔ., νὰ ἐξετάσῃ οἴκοθεν ἂν ἡ ἐπίδοσις πάσῃ ἀκυρότητα, ὡς ἐκ τοῦ ὅτι καθ' ὃν χρόνον ἐγένετο εἶχεν οὗτος ἢ μὴ πληρεξούσιον δικηγόρον, ἀποδεξάμενον τὴν ἐντολὴν ὄν τρόπον ὀρίζει τὸ ἀρθ. 144, ὡς καὶ ἂν ἠδύνατο ἢ μὴ νὰ γνήται πρὸς τοῦτον ἡ ἐπίδοσις. Ἄλλως δέ, ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ.... ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου προκύπτει ὄντως ὅτι ὁ ἐνάγων ἀντεπροσωπεύθη ὑπὸ τῶν δικηγόρων Ε. Β. καὶ Ν. Π., οὓς διώρισε κατὰ τὴν συζήτησιν ἐκείνην πληρεξούσιους (ἀλλ' οὐχὶ καὶ κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν ἄλλην, ἐφ' ἣ ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ.... ἀπόφασις), πλὴν εἶναι συνάμα πασιδῆλον ὅτι τὰ εἰρημένα πρόσωπα, ἀποτελοῦντα πρὸ καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐπίδοσεων τὸ μὲν πρῶτον μέλος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ἧς τυγχάνει πρόεδρος, τὸ δὲ δεύτερον μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐν τῇ Νήσῳ Ἐπιτροπῆς, κατέστησαν ἐντεῦθεν ἀνίκανα πρὸς ἀντιπροσώπευσιν, ἐκ τούτου δὲ νομίμως, κατ' ἀρθ. 434 ΠΔ., ἐγένετο ἡ ἐπίδοσις τῆς κλήσεως πρὸς αὐτὸν τοῦτον τὸν ἐνάγοντα. Εἰ καὶ ἠδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι ἔδει νὰ κηρυχθῇ ἀπαράδεκτος ἡ συζήτησις, κατ' ἐρήμην τοῦ ἐνάγοντος μὴ κληθεύοντος ἐγκύρως, ἐφ' ὅσον ἐκ τῶν ἐγγράφων τῆς δίκης καθίσταται γνωστόν τῷ δικαστηρίῳ, ὅτι διώρισε ὡς πληρεξούσιους αὐτοῦ τοὺς ἄνω δικηγόρους, οἵτινες ἐξεπροσώπησαν τούτους ἐν τῇ συζήτησει καὶ πρὸς τούτους ἐπομένως ἐπὶ πονηῇ ἀκυρότητος ἔδει νὰ γίνῃ ἡ ἐπίδοσις, κατ' ἀρθ. 144. Δὲν δύναται δ' ἐξ ἐπαγγέλματος τὸ δικαστήριον νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπικουρίαν τοῦ ἐπισπεύδοντος τὴν συζήτησιν ἐναγομένου Δημοσίου καὶ νὰ ἐξετάσῃ ἂν τὰ εἰρημένα πρόσωπα κατέστησαν ἀνίκανα πρὸς ἀντιπροσώπευσιν, ἐφ' ὅσον τὸ γεγονός τοῦτο δὲν ἐπεκαλέσθη τὸ ἐναγόμενον (ΕΧ. 238/1911). Ὅρθόν τὸ κύριον ἔρεισμα τῆς πλειοψηφούσης γνώμης, διότι κατὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ ἀρθ. 205, ἡ ἀκυρότης πρέπει νὰ προβάλληται παρὰ τῶν διαδίκων ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, (πρβλ. καὶ ΕΧ. 429/1909 ὑπὸ ἀρθ. 205 οὕτω καὶ Stein—Jonas loc. cit.—ἄλλη ἡ περίπτωσις καθ' ἣν τὸ δικαστήριον, ἐρευνῶν οἴκοθεν τὸ ἐμπρόθεσμον τῆς κλήσεως ἐν ἐρημοδικίᾳ τοῦ κλητευομένου, κατ' ἀρθ. 493, ἀνευρίσκει ἀκυρότητα ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐπιδοτηρίου προκύπτουσιν, ὅτε κηρύσσει ἀπαράδεκτον τὴν συζήτησιν· λ. χ. κατάθεσιν παρὰ τῷ εἰρηνοδικεῖῳ τοῦ δικογράφου ἀντὶ ἐγκαταλείψεως αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πρὸς ὃν ἡ ἐπίδοσις ἐν ἀρνήσει τούτου—κατ. σημ. 3). Ἐπὶ τῇ ἀντιθέτῳ δ' ἐσφαλμένῃ ἐκδοχῇ (ὅτι ἡ ἀκυρότης ἐρευνᾶται ἐξ ἐπαγγέλματος), πρὸς ἣν ἐπικουρικῶς μεταπηδᾷ ἡ πλειοψηφία, ὀρθῶς αὕτη ἐξ ἐπαγγέλματος ἐπίσης δράττεται καὶ τοῦ καθιστῶντος ἔγκυρον τὴν ἐπίδοσιν γεγονότος τῆς παύσεως τῆς περαιτέρω ἀντιπροσωπευτικῆς ἰκανότητος τῶν δικηγόρων, λόγῳ διορισμοῦ αὐτῶν εἰς τὰς ἀναφερομένας θέσεις, περὶ οὗ δέχεται πασιδῆλον. Ἡ μειοψηφία ἀντιφάσκει, διότι ἐν ᾧ τὴν ἀκυρότητα ἐρευνᾷ ἐξ ἐπαγγέλματος, περὶ τοῦ εἰς ἀντίκρουσιν αὐτῆς λόγου ἀπαιτεῖ πρῶτα

σιν τοῦ διαδίκου.—Ὡς μέτρον τῆς παρεκτεινομένης κατ' ἄρθ. 191 προθεσμίας πρὸς κλήτευσιν τοῦ ἄρθ. 595 λαμβάνεται ἡ ἀπόστασις τῆς κατοικίας τοῦ διαδίκου καὶ οὐχὶ τῆς τοῦ πληρεξουσίου δικηγόρου, ἐκτὸς ἂν ὁ διάδικος κατοικῇ εἰς τὴν ἄλλοδαπὴν, ὅτε καὶ μόνον, κατὰ τὸ τελευταῖον ἐδ. τοῦ 191, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ κατοικία τοῦ δικηγόρου· ἡ ὀρθότης δὲ τῆς τοιαύτης ἐκδοχῆς δὲν ἐπηρεάζεται ἐκ τῶν ὀρισμῶν τοῦ προκειμένου ἄρθ., κανονίζοντος ἀπλῶς καὶ μόνον τὸ ζήτημα τῆς ὑφ' ὀρισμένης προϋποθέσεως ἀποκλειστικῆς πρὸς τὸν δικηγόρον ἐπιδόσεως τῶν ἐγγράφων τῆς δίκης (ΕΧ. 424/1910).

² Ἡ διάταξις «ἂν οἱ πρὸς οὓς ἡ ἐπίδοσις δὲν εἶναι παρόντες τὸ ἐγγραφοῦ ἐπίδιδται εἰς πάντα κλπ. σύνοικον, συγγενῆ ἢ ὑπηρετῆν αὐτῶν» σαφῆ ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀπόντος διαδίκου κατοικίας ἢ διαμονῆς τῶν συγγενῶν ἢ ὑπηρετῶν, οἵτινες διὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ ἀποκαλοῦνται σύνοικοι. Εἰ καὶ ἡδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι ἡ διάταξις δὲν ἔχει τὴν ἀνωτέρω περιορισμένην ἔννοιαν, συμπεριλαμβανομένην εἰς τὴν εἰρημένην κατηγορίαν τῶν συνοίκων παντός, καὶ μὴ κατοικοῦντος ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ, συγγενοῦς ἢ ὑπηρετοῦ (ΕΧ. 249/1907, Θέμ. 1Θ', σελ. 38). Ἀπόντος τοῦ πρὸς ὃν ἡ ἐπίδοσις προσώπου, δύναται αὕτη νὰ γίνῃ, κατὰ τὴν § 181 ΓΠΔ., εἰς ἔφηβον συγγενῆ συνοικοῦντα μετ' αὐτοῦ ἢ εἰς ἔφηβον ὑπηρετῆν (ὁ τελευταῖος δὲν ἀπαιτεῖται νὰ συνοικῇ, Stein—Jonas § 181): κατὰ δὲ τὸ ἄρθ. 143 ΕΠΔ.—εἰς τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ κατοικοῦντας συγγενεῖς ἢ ὑπηρετάς (οἱ τελευταῖοι ἀνάγκη νὰ συνοικοῦν, Οἶκον.—Λιβ. § 90 σημ. 26) καὶ ἐν ἀπουσίᾳ ἢ ἐλλείψει καὶ τούτων εἰς τοὺς λοιποὺς συνοίκους. Τὸ μετὰ τὴν λέξιν «σύνοικον» ἐν τῇ περὶ ἧς πρόκειται διατάξει κόμμα προσδίδει αὐτῇ τὴν ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας ἀποδιδδομένην ἔννοιαν, ὅτι ἡ λέξις ἀναφέρεται εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ ὑπηρετάς, ὀφείλωντας καὶ νὰ συνοικοῦν, δὲν ἀφορᾷ δὲ ἴδιαν κατηγορίαν προσώπων, ὡς φαίνεται δεχομένη ἢ μειοψηφία. Γίνεται δηλ. ἐλαφρὰ ἀπόκλισις ἐκ τῆς § 181 ΠΠΔ., ἣτις ἀκολουθεῖται κατὰ τὰ λοιπὰ (πρβλ. καὶ παρ. 2 τοῦ ἄρθ.), χρησιμοποιομένη ἀκριβῶς ὁμοίως ἐκφράσεως ἣτις ἀπαντᾷ ὡς πρὸς τοὺς συνοίκους ἐν τῷ κειμένῳ Οἴκον.—Λιβ. 1οε. εἰτ.

³ Ὁ κλητῆρ θάκολουθῆσιν τὴν ἐξῆς ἐν προκειμένῳ πορείαν, ἐν ἀπουσίᾳ ἢ ἀρνήσει τῶν διαφόρων προσώπων: Θὰ ζητήσῃ κατ' ἀρχὰς τὸν διάδικον ἢ τὸν πληρεξούσιον δικηγόρον, ἀναλόγως τῆς παραγγελίας. Ἄν οὗτοι εἶναι παρόντες καὶ προβάλλουν ἄρνησιν, θὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ κοινοποιητέον δικόγραφο καὶ θὰ συντάξῃ ἔκθεσιν, κατὰ τὸ ἐπ. ἄρθ. Ἄν δὲν εἶναι παρόντες, θὰ ζητήσῃ πάντα γνωστὸν αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ σύνοικον συγγενῆ ἢ ὑπηρετῆν. Ἄν τοιοῦτοι ὑπάρχουν καὶ προβάλλουν ἄρνησιν, θὰ ἐγκαταλείψῃ ἐπίσης τὸ δικόγραφο καὶ θὰ συντάξῃ ἔκθεσιν, κατὰ τὸ ἐπ. ἄρθ. Ἄν τοιοῦτοι δὲν ὑπάρχουν, θάποταθῇ πρὸς τοὺς τυχόν ἐν τῇ οἰκίᾳ εὑρισκομένους οἰκοδεσπότην ἢ ἐνοικιαστήν. Ἄν τοιοῦτοι ὑπάρχουν καὶ δὲν συναινῶν ἢ δὲν ὑπάρχουν, θάκολουθῆσιν τὰς διατυπώσεις τῆς παρ. 3 τοῦ παρόντος ἄρθ.—Ἡ παρ. 3 προϋποθέτει ἢ ἀπουσίαν ᾧ πάντων τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος προσώπων ἢ ἀρνησιν τοῦ οἰκοδεσπότη ἢ ἐνοικιαστοῦ, πρὸς οὓς, κατ' ἐξαιρέσιν, μόνον τῇ συγκαταθέσει τῶν δύναται νὰ γίνῃ ἢ ἐπίδοσις. Τῶν λοιπῶν ἢ ἀρνησιν θεωρεῖται μὴ νόμιμος καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐφαρμόζεται τὸ ἐπ. ἄρθ. Μόνον ὁσάκις παραβιάζονται αἱ διατάξεις τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθ. 148 ὑπὸ τοῦ κλητῆρος, ἀρνοῦνται νομίμως τὰ πρόσωπα ταῦτα τὴν παραλαβὴν. Τότε δὲ δὲν χωρεῖ μήτε κατάθεσις εἰς τὸ εἰρηνοδικεῖον, κατὰ τὴν παρ. 3 τοῦ παρόντος ἄρθ., μήτε ἐγκατάλειψις τοῦ δικογράφου, κατὰ τὸ ἐπ. ἄρθ., ἄλλως ἢ οὕτω συντελουμένη ἐπίδοσις εἶναι ἄκυρος, Ἄκυρος εἶναι ἢ ἐπίδοσις καὶ ἂν τὸ ἐπ. ἄρθ. ἐφαρμῶσθῃ ἐν μὴ συγκαταθέσει τοῦ οἰκοδεσπότη ἢ ἐνοικιαστοῦ ἢ ἐν ἀπουσίᾳ

πάντων τῶν ἀναφερομένων προσώπων (πρβλ. Stein—Jonas §§ 181, 182).—'Υπ' ὄψιν, πάντως, ὡς πρὸς τὰς ἐν γένει ἀκυρότητας τῶν ἐπιδόσεων αἱ διατάξεις τοῦ ἀρθ. 149 καὶ ὑπ' αὐτὸ σημειούμενα.

"Αρθρον 145.

'Εάν τις ἄνευ νομίμου λόγου ἀρνηται νὰ δεχθῆ ἐν τῇ οἰκίᾳ του δικόγραφον «ἢ δὲν θέλῃ ἢ δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ τὸ ἐπιδοτήριον, τὸ δικόγραφον» ἀφίνεται αὐτόθι, προσλαμβανομένου ἐγγραμμάτου μάρτυρος πρὸς βεβαίωσιν τῆς συντασσομένης περὶ τούτου ἐκθέσεως. Ἡ οὕτω γενομένη κοινοποίησις εἶναι καθ' ὅλα ἔγκυρος.

Πρβλ. ΓΠΔ. § 185.—Τὰς περιπτώσεις ἐφαρμογῆς τοῦ ἀρθ. ἴδε ἐν σημ. 3 προηγ.

Τὸ ἀρθ. τίθεται, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ 106 δ. Κρ. Πολ. τῆς 29 Νοεμβρίου 1903 διὰ τῶν ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἀτινα ἀντικατέστησαν τὴν λέξιν «τοῦτο».

"Αρθρον 146.

'Εάν διάδικός τις διατρίβῃ ἐπὶ πλοίου, ἀρκεῖ ἢ εἰς τὸν πλοίαρχον ἢ τὸν τοποτηρητὴν του ἐπίδοσις, ἐάν ὁ διάδικος δὲν εὔρεθῆ ἐκεῖ ἢ ἐάν ἀρνηται τὴν παραλαβὴν του. Ἀρνούμενου δὲ καὶ τοῦ πλοίαρχου ἢ τοῦ τοποτηρητοῦ του τὴν παραλαβὴν τοῦ ἐγγράφου, ὁ κλητὴρ ἐπιδίδει αὐτὸ εἰς τὸν Λιμενάρχην τοῦ λιμένος, ἐνθα τὸ πλοῖον εὔρισκεται.

'Εάν τὸ πλοῖον, ἐν ᾧ διατρίβει ὁ διάδικος ἀπουσιάξῃ ἐκ Κρήτης, ἢ κοινοποίησις τοῦ ἐγγράφου γίνεται εἰς τὸν Εἰσαγγελέα τοῦ ἀρμοδίου Πρωτοδικείου καὶ εἰς τὸν Λιμενάρχην τοῦ τόπου, ἐνθα τυχὸν εἶναι νηολογημένον τὸ πλοῖον ἐν Κρήτῃ.

Ἡ κοινοποίησις θεωρεῖται γενομένη ἀπὸ τῆς παραδόσεως τοῦ ἐγγράφου, εἰς τὸν Εἰσαγγελέα.

Πρβλ. ΕΠΔ. ἀρθ. 144, ΣΠΔ. ἀρθ. 126.— Διευτώθη κατὰ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ Μανιάκη (Ἐρμ. ΕΠΔ. § 152).—Ἡ σχετικὴ τροποποίησις τοῦ ἀρθ. 15 τοῦ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1925 ν. δ. περὶ ἀμίσθων δικαστικῶν κλητῆρων, ὡς πρὸς τὰς ἐπιδόσεις πρὸς ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς καὶ ὀπλίτας τοῦ πολεμικοῦ Ναυτικοῦ, κατηγγήθη διὰ τοῦ ἀρθ. 18 τοῦ ν. 6057.

"Αρθρον 147.

'Ἡ ἐπίδοσις γίνεται 1—ἐπὶ ἀνθρώπων, οἵτινες δὲν δύναται νὰ διαθέσωσιν ἐλευθέρως τὸ ἀντικείμενον τῆς δίκης εἰς τοὺς ἐκπροσωποῦντας αὐτοὺς δικαστικῶς καὶ εἰς αὐτοὺς τούτους, ἐάν ἢ νόμιμος ἐκπροσώπησις ἀπαιτῆ καὶ τὴν σύμπραξιν αὐτῶν. 2—Ἐπὶ τοῦ Δημοσίου, τῶν κοινοτήτων, τῶν καθιδρυμάτων καὶ ἄλλων δημοσίων καταστημάτων καὶ τῶν σωματείων εἰς τὸν νόμιμον ἀντιπρόσωπον αὐτῶν. "Αν δ' ᾧσι πλείονες οἱ νόμιμοι ἀντιπρόσωποι ἀρκεῖ ἢ εἰς ἓνα τούτων κοινοποίησις. 3—Ἐπὶ ἐμπόρων, ἐργοστασιαρχῶν καὶ τῶν μετερχομένων ἐπιτήδευμα παντὸς εἴδους εἰς αὐτοὺς τούτους ἢ τοὺς διεξάγοντας

τὰς ὑποθέσεις των.⁹ 4—Ἐπὶ ἐμπορικῶν καὶ ἄλλων ἐταιρειῶν εἰς τὸν διεξάγοντα τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν, εἰς τὸν προϊστάμενον, τὸν γραμματέα, τὸν ἐπὶ τῶν βιβλίων ἢ ἄλλον πληρεξούσιον ἢ, ἂν καὶ τοιοῦτος δὲν εἶνε διωρισμένος, εἰς ἓν τῶν μελῶν τῆς ἐταιρείας.⁴ 5—Ἐπὶ πτωχεύσεως εἷς τινα σύνδικον τῆς πτωχεύσεως.⁵ 6—«Ἐπὶ ἡμεδαπῶν διατριβόντων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, εἰς τὸν Εἰσαγγελέα ἐκείνου τοῦ δικαστηρίου παρ' ᾧ ἡ δίκη εἰσάγεται ἢ μέλλει νὰ εἰσαχθῇ ἢ εἶνε ἐκκρεμῆς ἢ ὕπερ ἐξέδωκε τὴν ἀπόφασιν, καὶ, ἂν πρόκειται περὶ Εἰρηνοδικείου, εἰς τὸν Εἰσαγγελέα τοῦ Πρωτοδικείου, εἰς οὗ τὴν περιφέρειαν ἀνήκει τὸ Εἰρηνοδικεῖον.» Ἐπὶ δὲ δικογράφων ἀναγομένων εἰς ἐκτελέσεις, ἀρμόδιος Εἰσαγγελεὺς εἶναι ὁ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐπὶ ἄλλων δὲ ἐξωδίκων κοινοποιήσεων, ἀρμόδιος εἶναι ὁ τοῦ Πρωτοδικείου ἐντὸς τῆς περιφέρειας τοῦ ὁποίου εἶχεν ὁ ἡμεδαπὸς τὴν τελευταίαν ἐν Κρήτῃ διαμονὴν καὶ ἐν ἐλλείψει τοιαύτης ὁ Εἰσαγγελεὺς τῶν Πρωτοδικῶν Χανίων.⁷ Τὸ δικόγραφον παραμένει παρὰ τῷ Εἰσαγγελεῖ ἄνευ προκαταβολῶν καὶ ἄνευ περαιτέρω διαβιβάσεως, παραδιδόμενον εἰς τὸν καθ' οὗ ἀπευθύνεται ὅταν ἤθελε παρ' αὐτοῦ ζητηθῇ.⁸ Καὶ προσέτι, ἂν ὁ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατρίβων ἡμεδαπὸς κατὰ τὴν τελευταίαν πρὸ τῆς ἐνεργουμένης κοινοποιήσεως δεκαπενταετίαν εἶχεν ἐν Κρήτῃ κατοικίαν ἢ διαμονήν, τὸ δικόγραφον ἐπιδίδεται εἰς ἓνα τῶν ἐξ αἵματος κατ' εὐθείαν ἢ ἐκ πλαγίου συγγενῶν τοῦ τοιοῦτου ἡμεδαποῦ⁹ μέχρι τετάρτου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου ἢ ἐξ ἀγχιστείας μέχρι δευτέρου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου, καὶ ἐὰν ἐξέλιπε διὰ θανάτου ὁ ἐξ οὗ παρήχθη γάμος, κατοικοῦντα εἰς τὴν αὐτὴν Εἰρηνοδικειακὴν περιφέρειαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας κατ' οἶκον ἢ διέμενε τελευταίως ὁ ἡμεδαπὸς πρὸ τῆς ἐκ τῆς Νήσου ἀποδημίας του· ἐν ἐλλείψει δὲ τοιοῦτου συγγενοῦς ἢ ἀγχιστέως τὸ δικόγραφον τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν θύραν τοῦ Εἰρηνοδικείου τούτου. Ἄλλ' ἐὰν ὁ ἡμεδαπὸς δὲν ἔσχεν ἐν Κρήτῃ ἐντὸς τῆς ὡς ἄνω δεκαπενταετίας κατοικίαν ἢ διαμονήν, ἢ ἂν οὐδέποτε ἔσχεν ἐν Κρήτῃ τοιαύτην, τότε περίληψις τοῦ δικογράφου καταχωρίζεται ἐν τινὶ ἐγγωρίῳ ἐφημερίδι.¹⁰ Ἐὰν ὁ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατρίβων ἡμεδαπὸς ἔχη διορίσει ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Δικαστηρίου δικαστικὸν πληρεξούσιον δεχθέντα τὴν ἐντολήν καὶ γνωστὸν εἰς τὸν κοινοποιοῦντα τότε ἢ κοινοποιήσις γίνεται μόνον πρὸς αὐτόν.¹¹ 7—Ἐπὶ διαδίκων ἀγνώστου διαμονῆς καὶ μὴ ἐχόντων δικαστικὸν πληρεξούσιον ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἰς τὸν Εἰσαγγελέα τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ μνημονευομένου Δικαστηρίου καὶ συγχρόνως διὰ δημοσιεύσεως τοῦ δικογράφου ἐν τινὶ ἐγγωρίῳ ἐφημερίδι.¹² Αἱ κατὰ τὰς περιπτώσεις 6 καὶ 7 κοι-

νοποιήσεις λογίζονται συντελεσθεῖσαι ἀπὸ τῆς τελευταίας πράξεως.

Ὡς διάδικος ἀγνώστου διαμονῆς θεωρεῖται οὐ μόνον ἐκεῖνος οὐδὲν γνωρίζεται ποσῶς ὁ τόπος τῆς διαμονῆς εἴτε ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἴτε ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος οὐ γνωστὴ μὲν εἶναι ἡ διαμονὴ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, δύσκολος ὅμως ἡ εὕρεσις τῆς οἰκίας ἢ τοῦ καταλύματος· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλει ὁ κλητὴρ πρὸ πάσης ἐπιδόσεως εἰς τὸν Εἰσαγγελέα ν' ἀπευθυνθῆ εἰς τὴν ἀστυνομίαν τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς τοῦ πρὸς ὃν ἡ ἐπίδοσις καὶ μόνον μετὰ προσήκουσαν βεβαίωσιν περὶ τοῦ ἀδυνάτου τῆς εὕρεσεως τοῦ οἰκήματος τούτου νὰ ἐπιδώσῃ τὸ δικόγραφον εἰς τὸν Εἰσαγγελέα. Περί τῆς βεβαίωσεως ταύτης συντάσσει ὁ κλητὴρ ἔκθεσιν, ἐν ἣ ὑπογράφει καὶ ὁ παρασχῶν τὰς πληροφορίας ὑπάλληλος τῆς ἀστυνομίας.¹³ Αἱ ἐν ταῖς προηγουμέναις περιπτώσεσιν ἀριθ. 6 καὶ 7 κοινοποιήσεις, δημοσιεύσεις κτλ. ἀπαιτοῦνται μόνον διὰ τὰ εἰσαγωγικὰ τῆς δίκης δικόγραφα καὶ τὰς ὀριστικὰς ἀποφάσεις, προκειμένου περὶ ἄλλων δικογράφων ἀρκεῖ ἡ εἰς τὸν Εἰσαγγελέα ἐπίδοσις, 8 — «Ἐπὶ ἀλλοδαπῶν ἰσχύουσιν αἱ κοινὰ διατάξεις». 9 — «Ἐπὶ ἀνδρῶν ἢ ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς ἢ τῆς ἀστυνομίας, εἰς τὸν ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Πρωτοδικείου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποῖου διαμένει ὁ πρὸς ὃν ἡ ἐπίδοσις προϊστάμενον τῆς χωροφυλακῆς ἢ ἀστυνομίας, καὶ τοῦτο ἀρνούμενον, εἰς τὸν παρὰ τῷ αὐτῷ Πρωτοδικεῖῳ Εἰσαγγελέα».¹⁴

ΕΠΔ. ἄρθ. 145, ΣΠΔ. ἄρθ. 127.

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς ὑπὸ τοῦ ν. 4257 τῆς 6 Αὐγούστου 1929. Α'). Τοῦ ἐδ. 6 τὸ ἀρχικὸν κείμενον εἶχεν ὡς ἐξῆς: «Ἐπὶ ἡμεδαπῶν, διατριβόντων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ μὴ ἐχόντων δικαστικὸν πληρεξούσιον ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, εἰς τὸν Εἰσαγγελέα ἐκείνου τοῦ δικαστηρίου ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ἀπευθύνεται τὸ δικόγραφον ἢ εἰς οὐ τὴν περιφέρειαν ὑπάγεται τὸ Εἰρηνοδικεῖον, ἐὰν τὸ ἐπιδοτέον δικόγραφον ἀπευθύνηται ἐνώπιον Εἰρηνοδικείου. Καὶ προσέτι εἰς ἕνα τῶν συγγενῶν τοῦ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαμένοντος ἡμεδαποῦ μέχρι τετάρτου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου καὶ κατοικοῦντα εἰς τὸν αὐτὸν Δῆμον, εἰς ὃν κατῴκει ἡ διέμενον ὁ ἡμεδαπὸς πρὸ τῆς ἐκ τῆς νήσου ἀποδημίας του. Ἐν ἐλλείψει δὲ τοιούτων συγγενῶν τοιχοκολλάται ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ τοῦ αὐτοῦ Δήμου. Ὁ Εἰσαγγελεὺς ὀφείλει νὰ πέμψῃ τάχιστα τὸ παραδοθὲν αὐτῷ ἔγγραφον εἰς τὴν Ἀνωτέραν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Διεύθυνσιν διὰ νὰ ἀποσταλῆ εἰς τὸν καθ' οὗ ἀπευθύνεται». Εἶτα τὸ ἐδ. τοῦτο ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ δ. τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκτελ. Ἐπιτροπῆς ὑπ' ἀριθ. 4 τῆς 12 Ἰανουαρίου 1912 οὕτως: «Ἐπὶ ἡμεδαπῶν διατριβόντων ἐκτὸς τῆς Κρήτης, εἰς τὸν Εἰσαγγελέα ἐκείνου τοῦ δικαστηρίου παρ' ᾧ ἡ δίκη εἰσάγεται ἢ μέλλει νὰ εἰσαχθῇ ἢ εἶνε ἐκκρεμῆς ἢ ὅπερ ἐξέδωκε τὴν ἀπόφασιν· καὶ ἂν πρόκειται περὶ Εἰρηνοδικείου, εἰς τὸν Εἰσαγγελέα τοῦ Πρωτοδικείου εἰς οὗ τὴν περιφέρειαν ἀνήκει τὸ Εἰρηνοδικεῖον· ἐπὶ δὲ δικογράφων ἀναγομένων εἰς ἐκτελέσεις, ἀρμόδιος Εἰσαγγελεὺς εἰς τὸν Εἰσαγγελέα τοῦ Πρωτοδικείου εἰς οὗ τὴν περιφέρειαν ἀνήκει τὸ Εἰρηνοδικεῖον».

αγγελεὺς εἶνε ὁ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως· ἐπὶ ἄλλων δὲ ἐξωδίκων κοινοποιήσεων ἀρμόδιος εἶναι ὁ τοῦ Πρωτοδικείου ἐκτός τῆς περιφέρειας τοῦ ὁποίου εἶχεν ὁ ἡμεδαπὸς τὴν τελευταίαν ἐν Κρήτῃ διαμονὴν καὶ ἐν ἑλλείψει τῆς αὐτῆς ὁ Εἰσαγγελεὺς τῶν Πρωτοδικῶν τῆς πρωτεύουσας. Ὁ εἰσαγγελεὺς ὀφείλει, ἂν ὁ ἡμεδαπὸς διατρίβῃ ἐκτός μὲν τῆς Κρήτης ἀλλ' ἐντός τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, νὰ πέμψῃ ἄνευ ἀναβολῆς τὸ παραδοθὲν αὐτῷ ἔγγραφον εἰς τὴν Ἀνωτέραν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Διεύθυνσιν διὰ νὰ ἀποσταλῇ εἰς τὸν καθ' οὗ ἀπευθύνεται. Τὸ ἔγγραφον δὲν γίνεται δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως ἄνευ τῆς προκαταβολῆς τῶν ἀπαιτουμένων δαπανημάτων, ἅπερ κανονίζονται ὑπὸ τῆς Ἀνωτ. Διευθύνσεως τῆς Δικαιοσύνης. Ἄλλ' ἐὰν ὁ ἡμεδαπὸς σημειοῦται ὡς διατρίβων εἰς τόπον κείμενον ἐκτός τῆς τε Κρήτης καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, τότε τὸ δικόγραφον παραμένει παρὰ τῷ Εἰσαγγελεῖ ἄνευ προκαταβολῶν καὶ ἄνευ περαιτέρω διαβιβάσεως παραδιδόμενον εἰς τὸν καθ' οὗ ἀπευθύνεται ὅταν ἤθελε παρ' αὐτοῦ ζητηθῇ. — Καὶ προσέτι ἂν ὁ ἐκτός τῆς Κρήτης διατρίβων ἡμεδαπὸς κατὰ τὴν τελευταίαν πρὸ τῆς ἐνεργοῦμένης κοινοποιήσεως δεκαπενταετίαν εἶχεν ἐν Κρήτῃ κατοικίαν ἢ διαμονήν, τὸ δικόγραφον ἐπίδιδεται εἰς ἓνα τῶν ἐξ αἵματος κατ' εὐθειαν ἢ ἐκ πλαγίου συγγενῶν τοῦ τούτου ἡμεδαποῦ μέχρι τετάρτου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου, καὶ ἂν ἐξέλιπε διὰ θανάτου ὁ ἐξ οὗ παρήχθη γάμος, κατοικοῦντα εἰς τὴν αὐτὴν Εἰρηνοδικεϊακὴν περιφέρειαν ἐντός τῆς ὁποίας κατ' οὐκίαν ἢ διέμενε τελευταῖον ὁ ἡμεδαπὸς πρὸ τῆς ἐκ τῆς νήσου ἀποδημίας του· ἐν ἐλλείψει δὲ τοιοῦτου συγγενοῦς ἢ ἀγχιστεῖας, τὸ δικόγραφον τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν θύραν τοῦ Εἰρηνοδικείου τούτου. — Ἐὰν ὁ ἐκτός τῆς Κρήτης διατρίβων ἡμεδαπὸς ἔχη ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δικαστηρίου διορισὶ δικαστικὸν πληρεξούσιον δεχθέντα τὴν ἐντολήν καὶ γνωστὸν εἰς τὸν κοινοποιούντα, τότε ἢ ἐπίδοσις γίνεται μόνον πρὸς αὐτόν». Τέλος τὸ ἐν λόγῳ ἐδ. ἐτροποποιήθη ὡς ἐξῆς ὑπὸ τοῦ ἐπακολουθήσαντος ὑπ' ἀριθ. 7 δ. τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκτελ. Ἐπιτροπῆς τῆς 8 Φεβρουαρίου 1912: α') ἢ ὡς ἄνω φράσις: «κατὰ τὴν τελευταίαν πρὸ τῆς ἐνεργοῦμένης κοινοποιήσεως δεκαπενταετίαν εἶχεν» ἀντικατεστάθη ὑπὸ τῆς: «ἐντός τῆς τελευταίας πρὸ τῆς ἐνεργοῦμένης κοινοποιήσεως δεκαπενταετίας ἔσχεν· β') μετὰ τὴν ἄνω φράσιν: «τὸ δικόγραφον τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν θύραν τοῦ Εἰρηνοδικείου τούτου» προσετέθη ἡ ἐξῆς περίοδος: «Ἄλλ' ἐὰν ὁ ἡμεδαπὸς δὲν ἔσχεν ἐν Κρήτῃ ἐντός τῆς ὡς ἄνω προθεσμίας κατοικίαν ἢ διαμονήν ἢ ἂν οὐδέποτε ἔσχεν ἐν Κρήτῃ τῆς αὐτῆς, τότε περίληψις τοῦ δικογράφου καταχωρίζεται ἐν τινὶ ἐγχωρίῳ ἐφημερίδι». Οὕτω δὲ καὶ ἴσχυε τὸ ἐδ. τοῦτο πρὸ τῆς τροποποιήσεώς του ὑπὸ τοῦ ν. 4257.—β'). Τῶν ἐδ. 8 καὶ 9 τὸ τροποποιηθὲν ὑπὸ τοῦ ν. 4257 κείμενον εἶχεν ὡς ἐξῆς: «—8. Ἐπὶ ἀλλοδαπῶν εἴτε ἐν Κρήτῃ διαμενόντων εἴτε ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἰσχύει ὁ ὑπ' ἀριθ. 219 νόμος καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 92 τοῦ 1900 κανονιστικὸν τούτου Διάταγμα, καὶ αἱ σχετικαὶ πρὸς τοῦτο Διαταγαί. Διὰ τοὺς ἀλλοδαποὺς τοὺς μὴ ὑπαγομένους εἰς τὸν νόμον τοῦτον ἰσχύουσιν αἱ κοινὰ διατάξεις. — Ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς τὸν Μοίραρχον εἰς ὃν οὗτοι ὑπάγονται καὶ, τούτου ἀρνούμενον, εἰς τὸν ἀρμόδιον Εἰσαγγελέα».

¹ Πρβλ. ΕΠΔ. ἄρθ. 145 ἐδ. 1, ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον διατυπωθὲν.

² Πρβλ. ΕΠΔ. ἄρθ. 145 ἐδ. 2.—Ὡς Δημόσιον νόμι τὸ Ἑλληνικὸν ἀπὸ τῆς προσαρτήσεως τῆς Κρήτης εἰς τὴν Ἑλλάδα.—Ἐπ' αὐτοῦ δ' ἐφαρμογὴν ἔχει τὸ παρὸν ἐδ. καὶ οὐχὶ τὸ ἀφορῶν τὴν ἐπίδοσιν πρὸς ἡμεδαποὺς ἐκτός τῆς Κρήτης διατρίβοντας ἐδ. 6 (ΑΠ. 65/1923, Θέμ. ΛΔ', σελ. 273).—Τῆς ἐνοριακῆς ἐπιτροπείας ἐκπροσωπούμενης νομίμως ὑπὸ τριῶν ταύτης

μελῶν (ἄρθ. 151 καὶ 162 ν. Κρ. Πολ. 274 καὶ ἡγ. δ. 158), δὲν ἀρκεῖ ἢ πρὸς ἔν ἐξ αὐτῶν ἐπίδοσις, κατ' ἐφαρμογὴν τῆς τελευταίας περιόδου τοῦ ἐδ. τούτου, διότι τὰ μέλη αὐτῆς δὲν εἶναι πλείονες ἀντιπρόσωποι, δυνάμενοι κεχωρισμένως ἕκαστος νὰ ἐκπροσωποῦν ἐπὶ δικαστηρίου τὸ νομικὸν τοῦτο πρόσωπον, ἀλλ' ἀπαιτεῖται πάντων ἢ σύμπραξις πρὸς νόμιμον αὐτοῦ ἐκπροσώπησιν καὶ συνεπῶς ἢ πρὸς πάντα τὰ μέλη ἐπίδοσις, κατὰ τὴν ἐννοίαν τῆς πρώτης περιόδου τοῦ ἐδ. (ΕΚρ. 93/1931).

² ΕΠΔ. ἄρθ. 145 ἐδ. 3.

⁴ ΕΠΔ. ἄρθ. 145 ἐδ. 4.—Κατ' ἄρθ. 18 παρ. 3 τοῦ καθ' ἅπασαν τὴν Ἐπικράτειαν ἰσχύοντος ν. 2190 περὶ ἀνωνύμων ἑταιρειῶν τῆς 5 Ἰουνίου 1920 (Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 144): «Ἐὰν δὲν εὐρεθῇ εἰς τὸ κατάστημα τῆς ἑταιρείας πρόσωπόν τι ἐκ τῶν ἀναγραφομένων εἰς τὸ ἄρ. 145 [ἐδ. 4] τῆς [Ἑλλ.] Πολιτικῆς Δικονομίας [ἄρθ. 147 ἐδ. 4 ΠΔ.], πᾶν ἔγγραφον πρὸς αὐτὴν ἐπιδίδεται νομίμως, ἐὰν τοιχοκολληθῇ εἰς τὸ μνημονευθὲν κατάστημα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 143 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας». Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ καὶ ἐν Κρήτῃ ἐφαρμόζεται ἡ περὶ θυροκολλήσεως διάταξις τοῦ ἄρθ. 143 ΕΠΔ., ἐφ' ὅσον γίνεται ρητὴ εἰς αὐτὸ παραπομπή.—Τὸ π. δ. τῆς 20 Ὀκτωβρίου 1920 περὶ Κώδικος τῶν νόμων περὶ ἀσφαλιστικῶν ἑταιρειῶν (Ἐφ. Κυβ., τευχ. α', φύλλ. 243), καθ' ὅλον ἐπίσης τὸ Κράτος ἰσχύν, ὀρίζει τὰ ἐξῆς διὰ τὰς ἀλλοδαπὰς ἀσφαλιστικὰς ἑταιρίας: «Ἄρθ. 23. 1. Ὁ ἀντιπρόσωπος ἐκπροσωπεῖ τὴν ἑταιρείαν δικαστικῶς...4. Ἐλλείψει ἀντιπροσώπου, ὡς καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τούτου, πᾶσα ἐπίδοσις γίνεται πρὸς τὸν γραμματέα τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν».

⁵ ΕΠΔ. ἄρθ. 144 ἐδ. 5.—Εἰς σύνδικος, προσωρινὸς ἢ ὀριστικὸς, διορίζεται, κατὰ τὰ ἄρθ. 528 καὶ 550 ΕΝ., ὡς ταῦτα ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τοῦ ν. ΓΦΟΔ' τοῦ 1911, καὶ πρὸς τοῦτον γίνεται ἡ ἐπίδοσις.

⁶ ΕΠΔ. ἄρθ. 145 ἐδ. 6, α' περίοδος, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. ΓΨΨ' τοῦ 1911.—Ἐνταῦθα ὑπάγονται καὶ οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατρίβοντες ἀλλοδαποί, ὡς πρὸς οὓς ἰσχύουν αἱ κοιναὶ διατάξεις, κατὰ τὸ ἐδ. 8 τοῦ ἄρθ. τούτου.

⁷ ΕΠΔ. ἄρθ. 145 ἐδ. 9, β' περίοδος, προστεθεῖσα ὑπὸ τοῦ ν. ΓΨΨ' τοῦ 1911.

⁸ Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθ. 214 τοῦ κωδικοποιημένου ν. 4952 περὶ ὀργανώσεως τῆς Κεντρικῆς κλπ. ὑπηρεσίας τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργείου δι' ὧν ἐπιβάλλεται ἡ προκαταβολὴ τελῶν κλπ. εἰς τὸν εἰσαγγελέα, προκειμένης ἐπίδόσεως δικογράφου πρὸς διαμένοντα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, δὲν ἰσχύουν ἐν Κρήτῃ, ὡς προϋποθέτουσαι τὴν κατ' ἄρθ. 145 ἐδ. 6 ΕΠΔ. περαιτέρω διαβιβασὶν τοῦ δικογράφου ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως, ἧτις δὲν γίνεται κατὰ τὴν προκειμένην διάταξιν.

⁹ Ἡ περὶ ἐπίδοσεως εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατρίβοντος διάταξις παρελήφθη ἐκ τῆς ΣΠΔ. [ἄρθ. 127, ἐδ. 6], ἐθεωρήθη δὲ σκοπιμωτάτη (Σημ. Ἐπ.).

¹⁰ Δηλονότι, πλὴν τῆς εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἐπίδοσεως, γίνεται τοιαύτη καὶ πρὸς τὸν συγγενῆ ἢ τοιχοκόλλησις εἰς τὴν θύραν τοῦ εἰρηνοδικείου ἢ καταχώρισις ἐν ἐφημερίδι (ἢ δ' ἐπίδοσις λογίζεται συντελεσθεῖσα ἀπὸ τῆς τελευταίας πράξεως, ἐδ. 7). Ταῦτα ὅμως μόνον ἐν ἐπίδοσει εἰσαγωγικοῦ δικογράφου ἢ ὀριστικῆς ἀποφάσεως· διότι ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ δικόγραφα ἀρκεῖ ἢ εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἐπίδοσις (ἐδ. 7).

¹¹ Ἡ διάταξις προσετέθη ὑπὸ τοῦ ν. Κρ. Πολ. 795, ἐπαναλαμβάνει

δέ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθ. 144 παρ. 1, ἦν ἀπλῶς ὑπεμίμησεν ἡ νομοπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπεία ἐν σημειώσει ὑπὸ τὸ ἀρχικὸν κείμενον.

¹² Πρβλ. ΕΠΔ. ἄρθ. 145 ἐδ. 7.

¹³ Ἐκ τῆς ἐκθέσεως, παράγεται προφανῶς ἀμάχητον τεκμήριον περὶ τοῦ ἀγνώστου τῆς διαμονῆς, κατὰ τὴν ἐν τῇ κειμένῳ διδομένην ἔννοιαν αὐτοῦ. Ἀνάλογον λύσιν, παρὰ τὴν ἔλλειψιν σχετικῶν διατάξεων ἐν ἄρθ. 145 ΕΠΔ., εἶχεν ἀποδεχθῆ ἡ ΕΑθ. 1210/1894 (Θέμ. Ε', σελ. 346—contra Ἀγγελόπουλος ἐν ὑπόσ.),—συνεφώνει δὲ πρὸς ταύτην καὶ ὁ Μανιάκης (Ἐρμ. ΕΠΔ., σελ. 175 σῆμ. 1).

¹⁴ Μὴ διαβιβάζοντα περαιτέρω τὸ ἐπιδιδόμενον δικόγραφον (πρβλ. ἐδ. 6).—Περὶ ἀξιώματικῶν, ὀπλιτῶν τοῦ κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν στρατοῦ καὶ ἄλλων προσώπων περὶ ὧν λαμβάνεται εἰδικὴ πρόνοια ἐν ἄρθ. 145 ΕΠΔ., οὐδὲν ὀρίζεται διὰ τοῦ προκειμένου ἄρθ. ἄρα ἐπὶ τούτων ἐφαρμόζονται αἱ κοιναὶ διατάξεις.

Ἔρθρον 148.

Ἐπιδόσεις καὶ ἐκτελέσεις δὲν δύνανται νὰ γίνωσιν ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου μέχρι 31ης Μαρτίου πρὸ τῆς 8ης ὥρας τῆς πρωῖας καὶ μετὰ τὴν 6ην ὥραν τῆς ἑσπέρας καὶ ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου μέχρι τῆς 30ης Σεπτεμβρίου πρὸ τῆς 6ης ὥρας τῆς πρωῖας καὶ μετὰ τὴν 7ην ὥραν τῆς ἑσπέρας. Εἰς τὴν περιστάσιν ταύτην, ὡς καὶ ὅταν πρόκειται περὶ ἐπιδόσεων γινομένων κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ ἄλλας ἑορτασίμους ἡμέρας, ὡς καὶ ἔξω τῆς οἰκίας τοῦ πρὸς ὃν αὐταὶ, δύνανται οὗτοι ν' ἀρνηθῶσιν ἄνευ ζημίας τὴν παραλαβὴν τοῦ ἐπιδιδόμενου ἐγγράφου καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐπιδοτηρίου ἢ τῆς ἐκθέσεως ἐκτελέσεως.

Δύνανται ὁμοίως ὁ κλητὴρ νὰ κοινοποιήσῃ δικόγραφον καὶ κατὰ τὰς Κυριακὰς, τὰς ἄνω ἑορτασίμους ἡμέρας καὶ ἐν καιρῷ νυκτός, ἐὰν λάβῃ ἐν καιρῷ περιπτώσει ἀδειαν περὶ τούτου παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ δικάζοντος δικαστηρίου ἢ τοῦ Εἰρηνοδίκου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ κοινοποίησις ἢ τοῦ Εἰσηγητοῦ ἢ κατὰ παραγγελίαν δικαστοῦ ἐπὶ τῶν ἐνώπιον αὐτοῦ διεξαγομένων ὑποθέσεων. Ἡ ἀδεια γράφεται ἐπὶ τοῦ ἐπιδοτέου ἐγγράφου.

Μεταφέρονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθ. 1037 ΓΠΔ. καὶ § 186 ΓΠΔ. Πρβλ. καὶ ἄρθ. 147 ΕΠΔ., ἄρθ. 129 ΣΠΔ.—Ἐφ' ὅσον ἐν ἡμέρᾳ ἑορτασίμῳ παραλαμβάνεται τὸ ἐπιδιδόμενον ἐγγράφον, δὲν δύνανται νάντιταχθῆ ἀκυρότης τῆς ἐπιδόσεως ὑπὸ τοῦ παραλαβόντος, δικαίωμα μόνον πρὸς ἀρνήσιν τῆς παραλαβῆς ἔχοντος, κατ' ἄρθ. 148 παρ. 1 ΠΔ., ἔστω καὶ ἂν οὗτος παρέλαβε μετ' ἐπιφυλάξεως, καθ' ὅσον ἡ ἐπιφύλαξις ἀντιφάσκει πρὸς τὴν ἐκ παραλαβῆς συναγομένην ἀποδοχὴν καὶ συνεπῶς ἀποβαίνει ἀνωφελής (Οἶκον. Στοιχεῖα § 70 σῆμ. 1) (ΕΧ. 145/1910).

Ἔρθρον 149.

Ἡ ἔνστασις περὶ τῆς μὴ νομίμου κλητεύσεως ἀποκλείεται, ἐὰν ὁ κλητεύμενος ἐμφανίζεται, ὁ δὲ κλητεύσας παρέχει ἰδί-

αὐτὰς δαπάναις εἰς τοῦτον ἀμελλητί, ἀντίγραφον τοῦ ἐγγράφου οὗ ἀμφισβητεῖται ἢ νόμιμος ἐπίδοσις.¹

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ δικαστήριον ἢ ὁ δικαστής, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐπιχειρεῖται ἢ δικαστικὴ πράξις, δύναται κατ' αἵτησιν τοῦ διαφερομένου ν' ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν ἢ τὴν ἐπιχειρήσιν τῆς πράξεως εἰς ἑτέραν ἡμέραν ὀριζομένην ὑπ' αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ παρόντων τῶν διαδίκων. Ἡ δημοσίευσίς αὐτῆ ἐπέχει θέσιν κοινοποιήσεως. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἢ ἄκυρος ἐπίδοσις οὔτε τὸ ἐκπρόθεσμον τῶν ἐνδίκων μέσων καλύπτει,² οὔτε παράγει ἄλλας νομίμους συνεπείας,³ ἰδίως τὰς τοῦ ἄρθρου 152, αἵτινες ἐπέρχονται ὅμως ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κλητευομένου ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις τοῦ προηγούμενου ἐδαφίου.⁴

Τὸ ἄρθ. τοῦτο διεσκέυασθη συμφώνως τῷ ἄρθ. 125 ΣΠΔ. καὶ ἄρθ. 190 ΙτΠΔ. Ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι ἔχει ἤδη κατατεθῆ τροπολογία ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Βουλῇ ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Γούναρη, ἄρθ. 9. Ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθ. εἶναι ὅτι, ὅταν τις λαμβάνων ὅπως δῆποτε γνῶσιν προσέρχεται ἐπὶ δικαστηρίου, οὐδὲν συμφέρον ἔχει νὰ μὴ διεξαχθῇ ἡ δίκη ἢ δικαστικὴ πράξις καὶ αἵτησις νὰ γίνῃ ἐκ νέου ἢ κοινοποιήσις. Ἡ τυχὸν ἄκυρος ἐπίδοσις δὲν ἔχει νόμιμον ἀποτέλεσμα· ἀλλ' ἡ δίκη δύναται νὰ διεξαχθῇ κάλλιστα· συμφέρον δύναται νὰ ἔχῃ ὅπως γνωρίζῃ τὰ κοινοποιηθέντα αὐτῷ δικόγραφα—περὶ τούτου γίνεται πρόνοια· ἕτερον ἐπιχείρημα κατὰ τῆς προόδου τῆς δίκης δύναται νὰ εἶναι τὸ ἀνέτοιμον αὐτοῦ· ἀλλὰ τὸ δικαστήριον δύναται νὰ τῷ χορηγήσῃ παράυτα ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως (Σημ. Ἐπ.).—Ἡ ἐμφάνισις τοῦ κλητευομένου διαδίκου παρέχει τεκμήριον ὅτι τὸ ἐπίδικωκόμενον διὰ τῆς ἐπίδοσεως ἀποτέλεσμα, ἦτοι ἢ πρὸς αὐτὸν γνωστοποίησις τοῦ δικογράφου, ἐπῆλθε (πρβλ. Mortara § 353). Λογικωτάτη ὅθεν ἡ ἀρχὴ ὅτι ἡ τοιαύτη ἐμφάνισις θεραπεύει τὰς ἀφορώσας τὴν ἐπίδοσιν ἀκυρότητας, ἦν τὸ πρῶτον υἱοθέτησεν ἡ ΙτΠΔ., εἶτα δὲ παρέλαβεν ἡ ΣΠΔ. καὶ τὸ νμοχ. Γούναρη.—Παραθέτομεν τὰ σχετικὰ κείμενα πρὸς πληρεστέραν κατανοήσιν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ἄρθ., αἵτινες ὁμολογουμένως δὲν διακρίνονται ἐπὶ σαφηνείᾳ: 1) Κατ' ἄρθ. 190 ΙτΠΔ.: «Ἡ ἀκυρότης τῶν πράξεων τῆς κλήσεως (di citazione) θεραπεύεται διὰ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κλητευομένου, μὴ παραβλαπτομένων τῶν πρὸ τῆς ἐμφανίσεως κτηθέντων δικαίων, ἐξαιρέσει τῆς περιπτώσεως τῆς β' παρ. τοῦ ἄρθ. 145» κατὰ δὲ τὴν παρ. ταύτην: «Ὅσακις ἡ ἀκυρότης ἀφορᾷ μόνην τὴν ἐπίδοσιν τοῦ δικογράφου, ἢ κλήσις δύναται νὰ ποτρέψῃ πᾶσαν ἀπώλειαν δικαίου ἢ προθεσμίας, ἐὰν ἐπαναληφθῇ ἐντὸς νέας προθεσμίας τασσομένης ὑπὸ τῆς ἀπαγγελούσης τὴν ἀκυρότητα ἀποφάσεως». Εἰρήσθω ὅτι κατὰ τὴν ΙτΠΔ. ἡ κλήσις (citazione), ἦν συντάσσει, ὑπογράφει καὶ ἐπίδιδει ὁ κλητῆρ (ἄρθ. 132—135) περιλαμβάνει πλὴν τοῦ μέρους τῆς ἐπίδοσεως καὶ τὴν ἑκθεσιν τῆς ἐνδίκου διαφορᾶς, ὡς καὶ τὴν πρὸς συζητήσιν κλήσιν (πρὸς τὴν citazione πρβλ. τὴν «κλήσιν» τοῦ ἄρθ. 570 ΠΔ.)· ἡ ἐμφάνισις δὲ τοῦ καθ' οὗ ἀπευθύνεται θεραπεύει πᾶσαν ἐν γένει ἀκυρότητα τῆς, τοῦ νόμου μὴ διακρίνοντος (Mortara § 352 καὶ νεωτέρα νμλ. ἐν Codice di Proc. civile Art. Rispoli ὑπὸ ἄρθ. 190). Ὅστε, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς παρατεθείσης διατάξεως τοῦ ἄρθ. 145, πρόδηλος ἢ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εὐρύτης τῆς ΙτΠΔ. 2) Τὸ ἄρθ. 125 ΣΠΔ., ἀκολουθοῦν κατὰ λοιπὰ σχεδὸν ἐπὶ λέξει τὸ ἄρθ. 143 ΕΠΔ., προσέθετον ἐν τέλει: «Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἢ κατὰ τὴν συζήτησιν παράστασις τοῦ κλητευομένου καλύπτει

πᾶσαν ἀκυρότητα τῆς κλήσεως». Γὰ ἐξῆς δ' ἀνεφέροντο ἐν τῇ αἰτιολ. ἐκθέσει: «Πρόδηλον εἶναι τὸ ἄσκοπον καὶ στρεψόδικον τῆς ἐνστάσεως περὶ τοῦ ἀκύρου τῆς ἐπίδοσεως, ἀφ' οὗ ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου ἐπιτυγχάνεται, περιερχομένου τοῦ δικογράφου εἰς χεῖρας τοῦ διαδίκου, ὅστις ἐμφανιζόμενος ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου δύναται νὰ προβάλη τὰ διὰ τὴν ὑπόθεσιν δικολογήματά του, ὅπως δὲ θέσῃ φραγμὸν εἰς τὴν στρεψοδικίαν ἔκρινεν ἀναγκαίας ἢ ἐπιτροπή κλπ.». Τέλος 3) Τὸ ἄρθ. 9 τοῦ νμοχ. Γούναρη εἶχεν οὕτως: «Ὅταν ἀμφισβητῆται ἡ κοινοποίησις ἐγγράφου τινὸς ἢ τὸ ἔγκυρον αὐτῆς, δὲν διατάσσεται ἀπόδειξις, ἀλλ' ἀνακοινούται τὸ ἔγγραφον εἰς τὸν ἀμφισβητοῦντα τὴν ἐπίδοσιν ἀναβαλλομένης ἐν ἀνάγκῃ τῆς συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως. Ἐξαιρεῖται ἡ περίπτωσις καθ' ἣν προβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἀμφισβητοῦντος τὴν ἐπίδοσιν συμφέρον, συνιστάμενον ἐν τῇ προόδῳ νομικῶν συνεπειῶν κατ' αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀμφισβητούμενης ἐπίδοσεως, αἱ ὁποῖαι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπέλθωσιν, ἂν ἐκοινοποιεῖτο τὸ ἔγγραφον τὴν ἡμέραν τῆς συζητήσεως καὶ ἀνακοινώσεως. Μόνον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ διὰ τὴν κρίσιν τῆς προβαλλομένης συνεπειᾶς διατάσσονται αἱ νόμιμοι ἀποδείξεις, τῆς δίκης προχωροῦσης κατὰ τὰ λοιπά». Πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο φαίνεται συγγενέστερον τὸ προκείμενον ἄρθ., καθ' ὃ καὶ ἐν τῇ ὡς ἄνω σημειώσει τῆς Ἐπιτροπείας ἀναφέρεται, παράλλασσον μόνον αὐτοῦ καθ' ὅσον διαγράφει στενώτερα τὰ ὅρια τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς ἐνστάσεως καὶ ὑποδεικνύει ἐπὶ τὸ μᾶλλον συγκεκριμένως τὰς προβαινούσας ἐκ τῆς ἀκύρου ἐπίδοσεως συνεπειᾶς.

¹ Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καὶ τῆς ὅλης τοῦ ἄρθ. διασκευῆς συνάγονται τὰ ἐξῆς: α') Ὅτι ἡ λέξις «κλήτευσίς» εἶναι τεθειμένη ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ἐπίδοσιν πράξεων τόσον τοῦ διαδίκου, ὅσον καὶ τοῦ κλητῆρος· ἀφορᾷ δὲ προφανῶς τὴν ἐπίδοσιν παντὸς δικογράφου (ἀφ' οὗ ἐν τῇ β' παρ. γίνεται λόγος περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπίδοσεως τῆς ἀγωγῆς, περὶ ὧν τὸ ἄρθ. 162) καὶ οὐχὶ μόνον τὴν ἐπίδοσιν τῆς κλήσεως — ὑπὸ τὴν κοινήν, στενήν, τῆς λέξεως ἐκδοχήν—, ὡς θὰ ἠδύνατο ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ ὑποτεθῇ· ὅτι δὲ ἡ κλήτευσίς τῆς α' παρ. ἀποτελεῖ ἐννοίαν εὐρυτέραν τῆς ἐπίδοσεως, ἥτις καθ' ἑαυτὴν ἀφορᾷ τὸν κλητῆρα, περιλαμβάνουσα καὶ τὴν σχετικὴν τῇ ἐπίδοσει ἐνέργειαν τοῦ διαδίκου, προφαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς λέξεως καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἄλλως εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὁ νομοθέτης θὰ ἐποιεῖτο χρῆσιν τῆς λέξεως ἐπίδοσις, ἣν ἀμέσως κατωτέρω χρησιμοποιεῖ β') ὅτι ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἐναγομένου ἀποκλείει τὴν ἔνστασιν τῆς μὴ νομίμου κλητεύσεως καθ' ὃ μόνον μέρος αὕτη ἀφορᾷ τὴν γνωστοποίησιν τοῦ ἐπιδιδόμενου δικογράφου, ἥτις εἰκάζεται καὶ περὶ ἧς πάντως λαμβάνεται πρόνοια διὰ τῆς χορηγήσεως ἀντιγράφου κλπ. (Ἴδε καὶ κατ. σημ. 3). γ') ὅτι μὴ «νόμιμος κλήτευσίς» εἶναι ἢ παρὰ τὸν νόμον γενομένη, πλὴν γενομένη πάντως· τὸ νμοχ. Γούναρη διελάμβανε καὶ τὴν περίπτωσιν τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως ἐπίδοσεως, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς διατυπώσεως αὐτοῦ («ὅταν ἀμφισβητῆται ἡ κοινοποίησις ἐγγράφου ἢ τὸ ἔγκυρον αὐτῆς κλπ.»)· ὡς μὴ νόμιμος δὲ κλήτευσίς πρέπει νὰ νοηθῇ, κατὰ τὰνωτέρω ὑπὸ α' λεχθέντα, οὐ μόνον ἢ κατὰ σφάλμα τοῦ κλητῆρος γενομένη, κατὰ παράβασιν λ.χ. τοῦ ἄρθ. 148, ἀλλὰ καὶ ἢ ἐκ σφάλματος τοῦ διαδίκου ἐπιχειρηθεῖσα (ἐκπρόθεσμον κλητεύσεως, κλήτευσίς ἄλλου προσώπου ἢ τοῦ ἐκ τοῦ νόμου ὠρισμένου κλπ.).— Προφανῶς ὅθεν ἀντιτίθεται πρὸς τὴν ὀρθὴν, καθ' ἡμᾶς, ἐννοίαν τοῦ ἄρθ. ἢ κατωτέρω ἀπόφασις: Ὁ ἔχων γενικὴν δικαστικὴν πληρεξουσιότητα δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ δικόγραφα εἰσαγωγικά δίκης. Οὐδὲ καλύπτει τὴν μὴ νομιμότητα τῆς τοιαύτης ἐπίδοσεως ἢ ἐμφάνισις τοῦ κλητευθέντος, δυνάμει τοῦ ἄρθ. 149, διότι κατὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τῆς τελευταίας παρ. τοῦ ἄρθ. τούτου ἡ ἄκυρος ἐπίδοσις δὲν παράγει νομίμους συνεπειᾶς. Ἡ

δὲ πρὸς πρόσωπον μὴ δικαιούμενον νὰ δέχεται δικόγραφα ἐπιχειρηθεῖσα ἐπίδοσις ἰσοδυναμεῖ πρὸς παντελῆ ἔλλειψιν ἐπίδοσεως καὶ δὲν πρόκειται περὶ μὴ νομίμου κλητεύσεως (Ε.Χ. 156/1909).—Καθ' ἣν περίπτωσιν ὁ ἐμφανιζόμενος ἀπαντᾷ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ μὴ νομίμως ἐπιδοθέντος δικογράφου εἶναι βεβαίως περιττὴ ἢ χορήγησις ἀντιγράφου, διότι τεκμαίρεται πλήρης ἡ γνῶσις αὐτοῦ.

² Ἡ ἔκφρασις «ἐνδίκον μέσον» κεῖται ὑπὸ εὐρείαν ἔννοιαν, περιλαμβάνουσα πᾶν μέσον ἐπιθέσεως ἢ ἀμύνης ἐν τῇ δίκῃ (πρβλ. ἀρθ. 210), ἀσκούμενον δι' ἐπίδοσεως καὶ ὑποκείμενον εἰς προθεσίαν, λ.χ. τὰς ἀνακοπὰς κατὰ πράξεον τῆς ἐκτελέσεως, αἵτινες ἀσκοῦνται διὰ τῆς κοινοποιήσεως καὶ ὑπόκεινται κατὰ κανόνα εἰς προθεσίαν. Ἄλλως ἂν ἡ ἔκφρασις ἐλαμβάνετο ὑπὸ τὴν στενὴν ἔννοιαν τοῦ ἐνδίκου μέσου κατὰ δικαστικῶν ἀποφάσεων ἠθελεν ἀποβῆ ἀνεφάρμοστος ἢ διάταξις, δεδομένου ὅτι τὰ ἐνδίκια ταῦτα μέσα ἀσκοῦνται διὰ καταθέσεως, κατ' ἀρθ. 584, καὶ συνεπῶς ὡς πρὸς αὐτὰ δὲν ὑφίσταται περίπτωσης ἐκπροθέσμου ἐκ τῆς μὴ νομίμου ἐπίδοσεως εἴτε τῶν δικογράφων αὐτῶν εἴτε τῶν προσβαλλομένων ἀποφάσεων.

³ Ἐλέχθη ἐν σημ. 1 ὅτι ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἐναγομένου θεραπεύει τὴν μὴ νόμιμον κλητεύσιν μόνον καθ' ὅσον αὕτη ἀφορᾷ τὴν γνωστοποίησιν τοῦ δικογράφου ἐφ' ὅσον ὅμως ἡ ἐπίδοσις ἀφορᾷ καὶ ἄλλο, πέραν τῆς γνωστοποιήσεως, ἔννομα ἀποτελέσματα, ἐπιβλαβῆ διὰ τὸν κλητευόμενον, ταῦτα δὲν ἐπέρχονται οὕτω λ.χ. ἐὰν ἐπιδοθῇ ἀκύρως ἀνακοπὴ κατὰ τῆς λεγομένης ἀπλῆς ἐπιταγῆς, ἥτις εἰς οὐδεμίαν ὑπόκειται προθεσίαν καὶ ἥς ἡ ἐπίδοσις μόνον πρὸς γνωστοποίησιν πρὸς τὸν καθ' οὗ γίνεται, ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τούτου ἴσται ἡ ἀκυρότης· ἀλλ' ἐὰν ἐπιδοθῇ ἀκύρως ἀνακοπὴ κατὰ κατασχετηρίου ἐπιταγῆς, ἀσκούμενη δι' ἐπίδοσεως ἐντὸς τῆς 15ήμερου προθεσμίας τοῦ ἀρθ. 365 ΠΔ. 80, ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τούτου δὲν ἴσται τὸ ἐπελθὸν ἐκπρόθεσμον, καθ' ὅσον ἡ ἐπίδοσις ἀπέβλεπε καὶ εἰς τὴν ἐμπρόθεσμον ἀσκησιν τῆς ἀνακοπῆς, ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ κλητευομένου.

⁴ Δὲν ἐπέρχονται δηλονότι ἀπὸ τῆς ἐπίδοσεως αἱ συνέπειαι αὗται, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κλητευομένου· ἂν οὕτω, μεταξὺ ἐπίδοσεως καὶ ἐμφανίσεως λήξῃ ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς, ἡ ἀξίωσις λογίζεται παραγεγραμμένη καὶ ἂν ἐμφανισθῇ ὁ κλητευόμενος.—Κατὰ τὸ ἀρθ. 149, αἱ συνέπειαι τοῦ ἀρθ. 152, καὶ συνεπῶς καὶ ἡ διακοπὴ τῆς παραγραφῆς, ἐπέρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἐναγομένου ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἐν περιπτώσει μὴ νομίμου ἐπίδοσεως τῆς ἀγωγῆς, τοιαύτη δ' ἐμφάνισις εὐλόγως θεωρεῖται καὶ ἡ παρὰ τοῦ ἐναγομένου κατάθεσις τῆς ἐφέσεως κατὰ τῆς ἀποφάσεως ἥτις ἐδέχθη ἐρήμην αὐτοῦ τὴν ἐναντίον του ἀγωγὴν (Ε.Κρ. 131/1906, Θέμ. ΙΗ', σελ. 344).

Ε'. "Ὅτι ἐπιμελεία τῶν διαδίκων γίνεται ἢ προδικασία.

"Ἄρθρον 150.

Αἱ κλητεύσεις καὶ ἐπίδοσις γίνονται ἐπιμελεία καὶ δαπάνη τῶν διαδίκων, καὶ ἐὰν ἤθελον εἶναι διατεταγμένοι ἐξ ἐπαγγέλματος. Τὸ αὐτὸ ἐφαρμόζεται εἰς ὅλην τὴν προδικασίαν.

Ε.ΠΔ. ἀρθ. 153, Σ.ΠΔ. ἀρθ. 130.

Ἄρθρον 151.

Ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ πράττῃ εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις ὄχι αὐτεπαγγέλτως, ἀλλὰ μόνον κατ' αἵτησιν τῶν διαδίκων, ἐκτός ἂν ὀρίζηται τὸ ἐναντίον διὰ τοῦ νόμου.

ΕΠΔ. ἄρθ. 155, ΣΠΔ. ἄρθ. 131.

ΣΤ'. Συνέπειαι τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς.

Ἄρθρον 152.

Ἡ ἐπίδοσις τῆς ἀγωγῆς ἔχει τὰς ἐξῆς συνεπείας. —1. Διακόπτεται ἐντεῦθεν ἡ παραγραφή, ἢ τε ἀποσβεστικὴ καὶ ἡ κτητικὴ καὶ ὅταν προσέτι ἡ ἀγωγή εἰσάγηται ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστηρίου.¹ —2. Ἄρχονται οἱ ἕνεκα τῆς ὑπερμερίας τόκοι.² —3. Ἀπαγορεύονται ὅλα αἱ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφοράς καινοτομίαι καὶ μεταβολαὶ καὶ παρέπεται ἡ πρὸς ἀποζημίωσιν ὑποχρέωσις, ἂν ἔγιναν τοιαῦται καινοτομίαι καὶ μεταβολαί.³ —4. Ὁ διακάτοχος τοῦ πράγματος θεωρεῖται ἔκτοτε κακῆς πίστεως, εὐθυνόμενος κατὰ τὰς περὶ τούτου διατάξεις τοῦ Ἀστικοῦ Νόμου.⁴ —5. Αἱ ἀγωγαὶ μεταβαίνουν εἰς τοὺς κληρονόμους καὶ κατὰ τούτων, καὶ ἂν ὡς ἐκ τῆς ιδιότητός των δὲν ἤθελον ἄλλως μεταβῆ εἰς τοὺς κληρονόμους, ἐξαιρουμένων τῶν καθαρῶς προσωπικῶν ἀγωγῶν.⁵ Ἡ ἐπίδοσις τῆς ἀγωγῆς δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐκποίησιν οὔτε τὴν ἐκχώρησιν τοῦ ἐπιδίκου, ὁ δὲ δικαιοδόχος δὲν δύναται ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ ἀντιδίκου νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν δίκην ὡς κύριος διάδικος ἀντὶ τοῦ δικαιοπαρόχου του, οὔτε νὰ ἐγείρῃ κυρίαν παρέμβασιν, ἀλλὰ μόνον πρόσθετον τοιαύτην.⁶ Ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς δίκης ἐκτελεῖται καὶ κατὰ τοῦ δικαιοδόχου.⁷

Περὶ τῶν σπουδαιοτάτων τούτων συνεπειῶν ἡ ΠΔ. 80 οὐδὲν ὀρίζει. Τὰ περὶ ἐπιτρεπτοῦ τῆς ἐκχώρησεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων ταύτης ἐλήφθησαν ἐκ τῆς ΓΠΔ. § 265, ὑπ. νμοχ. 302. Ἔϊναι δὲ σύμφωνα πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν συγγραφέων. Dernburg—Δυοβουნიώτου Γεν. Ἄρχ. καὶ [§ 155 III] (Σημ. Ἐπ.).

¹ Μεταφέρεται ἡ διάταξις τοῦ ἐδ. 1 ἄρθ. 156 ΕΠΔ., σὺν τῇ προσθήκῃ ὅτι ἡ διακοπὴ ἀφορᾷ τὴν τε ἀποσβεστικὴν καὶ κτητικὴν παραγραφήν, ἐπέρχεται δὲ καὶ ὅταν ἡ ἀγωγή ἀπευθύνηται ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστηρίου. Ἡ προσθήκη ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἐδ. 1 ἄρθ. 132 ΣΠΔ., διατυπωθέντος κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐομηνευτῶν (ἴδε σχετικὰς ἀπόψεις ἐν Οἴκον.—Λιβ. § 100 σημ. 3 καὶ παραπομπαίς) καὶ τῶν ἄρθ. 642 καὶ 1404 τοῦ ἑλλ. νμοχ. τοῦ 1874. Ἡ περὶ ἀγωγῆς εἰσαχθείσης εἰς ἀναρμόδιον δικαστήριον διάταξις παρεῖλκεν, ἐφ' ὅσον ἡ τοιαύτη ἀγωγή δὲν ἀπορρίπτεται, κατ' ἄρθ. 26, ἀλλὰ παραπέμπεται εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον. Τὴν ἀνευρίσκομεν καὶ εἰς τὸ ἐδ. 1 ἄρθ. 155 ΑΚ. (140 ἑλλ. νμοχ.), συμπληροῦν τὸ ἐν ὄψει καὶ ἔχον οὕτως: «ἡ παραγραφή διακόπτεται διὰ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς, ἔστω καὶ ἂν ἀπευθύνηται αὕτη ἐνώπιον τοῦ ἀναρμο-

δίου δικαστηρίου, ἐκτός ἐάν ὁ ἐνάγων παραιτηθῇ αὐτῆς ἢ ἀπορριφθῇ ἢ ἀγωγή ὡς ἄκυρος ἢ ὡς ἀνυποστήρικτος». Ἄλλ' ἡ τιθεμένη ἐξαιρέσις ὑποστέλλεται, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθ. 3 τοῦ ν. ΓΧΞ' (εἰσαχθέντος ἐν Κρήτῃ διὰ τοῦ ἀρθ. 2 ἐδ. 5 ν. 147), εἰς ἣν περιπτώσιν ὁ δικαιούχος ἤθελεν ἐγείρει νέαν ἐντός ἐξαμήνου ἀγωγήν, ὅτε ἡ παραγραφή λογίζεται διακοπεῖσα διὰ τῆς προηγουμένης ἀγωγῆς.

² ΕΠΔ. ἀρθ. 156 ἐδ. 2.

³ ΕΠΔ. ἀρθ. 156 ἐδ. 3.

⁴ Ὁ διακάτοχος δὲν ὑποχρεοῦται εἰς ἀπόδοσιν τῶν ἐξαχθέντων καρπῶν, ὡς κατ' ἐδ. 4 τοῦ 156 ΕΠΔ., ἀλλὰ τῶν συλλεκτέων παρ' ἐπιμελοῦς οἰκογενειάρχου, κατ' ἀρθ. 232 παρ. 1 ΑΚ. (οὕτω καὶ κατ' ἐδ. 4 ἀρθ. 132 ΣΠΔ.).

⁵ Ἡ συνέπεια αὕτη κατὰ τὴν ΕΠΔ. (ἀρθ. 572 ἐδ. 3) ἐπέρχεται οὐχὶ διὰ τῆς ἐπίδοσεως τῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐγγραφῆς τῆς εἰς τὸ πινάκιον (πρβλ. σημ. ὑπὸ ἀρθ. 25).

⁶ Ὡς ἐπίδικον νοητέον πᾶν εἰδικῶς ὠρισμένον πράγμα ἢ ἀξίωσιν, ὑπὸ τὴν εὐρύτεραν τῶν λέξεων ἔννοιαν, ἐφ' ὅσον ταῦτα ἀποτελοῦν ἀντικείμενον οἰασθῆποτε ἀγωγῆς (καὶ ἀναγνωριστικῆς τοιαύτης· ἔτι καὶ καθάρως δικονομικῆς ἀγωγῆς, λ. χ. παρεμπιπτούσης περὶ ἐπίδειξεως ἐγγράφου αἰτήσεως, ἐφ' ὅσον τὸ βασικόν οὐσιαστικόν δικαίωμα συμμετεβιάσθη). Αἱ ἐν προκειμένῳ διατάξεις ἀφοροῦν πᾶσαν ἐν ζωῇ ἀπαλλοτριώσιν πράγματος ἢ ἀξιώσεως, ἐξ ἧς θίγεται ἡ νομιμοποίησις τοῦ διαδίκου, περιλαμβανομένης τῆς πωλήσεως κληρονομίας, τῆς ὀπισθογραφῆσεως τίτλου εἰς διαταγὴν, τῆς δυνάμει νόμου μεταβιβάσεως κλπ. Εἶναι δ' ἀδιάφορον ἂν τὸ ἐπίδικον ἀποτελῇ τὸ κύριον ἢ παρεπόμενον ἀντικείμενον τῆς μεταβιβάσεως (ὡς ὅταν, λ. χ., μεταβιβάσῃται μετὰ τῆς ἐνυποθήκου πιστώσεως ἢ ἐπίδικος ὑποθήκη, μετὰ τοῦ μισθίου ἢ ἐπίδικος μίσθωσις). Εἴτε γνωσθῇ εἰς τὸ δικαστήριον ἢ ἀπαλλοτριώσις εἴτε μὴ, ἡ ἀπόφασις ἐκδίδεται ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ ἀπαλλοτριώσαντος, ὡσανεὶ ἀνήκεν αὐτῷ τὸ ἀπαλλοτριωθὲν ἐπίδικον ἀντικείμενον. Οὗτος ἔχει πάντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ διαδίκου μέχρι πέρατος τῆς δίκης, διεξάγων αὐτὴν ἰδίῳ ὀνόματι. Δὲν προβάλλονται ὅμως κατ' αὐτοῦ αἱ νόμῳ ἀπαράδεκτοι κατὰ τοῦ δικαιодоχου ἐνστάσεις, ὡς λ. χ. ἡ ἐνστάσις συμψηφισμοῦ ἀνταπατήσεως γεγεννημένης μετὰ τὴν γνωστοποίησιν τῆς ἐκχωρήσεως [ἀρθ. 817 ΑΚ.]. Μόνον τῇ συναινέσει τῶν κυρίων διαδίκων, ἡτοι τοῦ ἀπαλλοτριώσαντος καὶ τοῦ ἀντιδίκου του, ὑποκαθιστᾶ ἐν τῇ δίκῃ τὸν ἀπαλλοτριώσαντα ὁ δικαιодоχος. Ἡ συναινέσις ἀπαιτεῖται νὰ δηλωθῇ. Ἐν περιπτώσει ἀντιθέσεως τοῦ ἀπαλλοτριώσαντος πρὸς τὸν δικαιодоχον, ὁ τελευταῖος δύναται νὰ ἐγείρῃ κυρίαν παρέμβασιν, ἀλλὰ μόνον τῇ συναινέσει τοῦ ἀντιδίκου τοῦ ἀπαλλοτριώσαντος. Τοιαύτη συναινέσις δὲν ἀπαιτεῖται πρὸς ἔγερσιν προσθέτου παρεμβάσεως (Stein—Jonas § 265).—Ἡ κατ' ἀρθ. 152 ἐδ. 5 ἀπαιτούμενη συναινέσις τοῦ ἀντιδίκου πρὸς κυρίαν παρέμβασιν τοῦ δικαιодоχου δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἐκφρασθῇ ρητῶς καὶ πανηγυρικῶς, ἀρκεῖ αὕτη νὰ συναγῆται ἀναμφισβητήτως ἐκ πράξεων αὐτοῦ ἀναγκαίως ἔχουσων τὴν ἔννοιαν ταύτην· δὲν ἀρκεῖ ἐν τούτοις μόνῃ ἢ ἔλλειψις ρητῆς περὶ τούτου ἐνστάσεως, ἵνα θεωρηθῇ ἐξ αὐτῆς συναγομένη ἡ συναινέσις (ΕΧ. 353/1911).—Καθ' ὃ ὀρθῶς ἔκρινε καὶ ἡ προηγουμένη ἀπόφασις, ἡ συναινέσις τοῦ καθ' οὗ ὅπως δικασθῇ μετὰ τοῦ παρεμβαίνοντος δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ ρητῶς καὶ πανηγυρικῶς, ἀρκεῖ νὰ συναγῆται αὕτη ἀναμφισβητήτως, ὡς ἐκ τῆς προσαγομένης ἀπολογίας τοῦ καθ' οὗ [εἶχε διαταχθῇ ἡ προσαγωγή διὰ τῆς ὡς ἄνω], ὅστις οὐτε ἀπαράδεκτου ἐνστάσιν

προέτεινεν, οὕτε ἐτήρησε περί τῆς παρεμβάσεως σιγήν, ἀλλὰ τούναντίον εἰς ταύτην ἀπήντησε καὶ ἐζήτησε τὴν ἀπόρριψίν τῆς διὰ λόγους οὐσιαστικούς (ΕΧ. 512/1911).—Ἡ ἐρημοδικία τοῦ ἐναγομένου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς συναίνεσις αὐτοῦ πρὸς συνέχισιν τῆς δίκης ἀπὸ μέρους τοῦ δικαιοδόχου τοῦ ἐνάγοντος ὡς κυρίου διαδίκου (ΕΗ. 110/1903).—Ἡ διάταξις καθ' ἣν ὁ δικαιοδόχος δὲν δύναται ἀνεῦ συναίνεσεως τοῦ ἀντιδίκου του νὰ συνεχίσῃ τὴν δίκην κλπ. εἶναι ἀπαγορευτικὴ καὶ ἐκ μόνης τῆς παραβάσεως ταύτης ἐπέρχεται ἀκυρότης τῆς γενομένης διαδικαστικῆς πράξεως, κατ' ἄρθ. 204 ἐδ. 2 ΠΔ. (ΕΚρ. 120/1930, Δκοτ. 1930, II, σελ. 231).

7 Ἡ διάταξις ἀφορᾷ καὶ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν οὐδαμῶς ἀνεμίχθη ἐν τῇ δίκῃ ὁ δικαιοδόχος, ἐφαρμόζεται δ' ἐπὶ παντός εἴδους διαφορῶν. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἀπόφασις ἐκτελεῖται καὶ ἀπὸ μέρους τοῦ δικαιοδόχου, χωρὶς νὰ εἶναι ἀναγκαῖα ἡ συναίνεσις τοῦ καθ' οὗ ἡ ἐκτέλεσις, ὡς ἐν τῇ δίκῃ.—Αἱ ἰσχύουσαι διατάξεις τῆς ΠΔ. 80 οὐδὲν ὀρίζουν περὶ ἐκτέλεσεως ἐναντίον ἢ ὑπὲρ εἰδικῆ διαδόχου, γενομένου τοιούτου κατὰ ἢ μετὰ τὴν δίκην, ὡς τοῦτο ἐπραττε τὸ καταργηθὲν τμήμα τῆς ΠΔ. 03 ἐν ἄρθ. 635 καὶ 637. Οὐδὲν συνεπῶς τὸ ἐξαιρετικὸν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς ἐν λόγῳ περιπτώσεις. Πάντως, πρὸς νομιμοποίησιν, ἀπαιτεῖται ἀνακοίνωσις τοῦ λόγου τῆς διαδοχῆς (αἱ σχετικαὶ ἐνστάσεις φέρονται δι' ἀνακοπῆς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθ. 319 ΠΔ. 80). Ὡς πρὸς τὸν τρίτον κάτοχον ὑπ' ὄψιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθ. 373 ΠΔ. 80 καὶ 583 καὶ ἐπ. ΑΚ. Ἴδε ὡς πρὸς τὴν ἐκχώρησιν καὶ ἄρθ. 812 ΑΚ.—Χάριν τῶν εἰδικῶς ὑπὸ τοῦ νόμου ὠρισμένων ἀποτελεσμάτων μεταγράφονται, κατ' ἄρθ. 283 ΑΚ., αἱ ἀγωγαὶ δι' ὧν ζητεῖται νὰ κηρυχθῆ ἄκυρος, διαλελυμένη ἢ διερρηγμένη πρᾶξις ὑποκείμενη εἰς μεταγραφὴν, αἱ ἀποφάσεις δι' ὧν τοιαῦται ἀγωγαὶ γίνονται δεκταί, ἐπίσης δὲ αἱ αἰτήσεις (ἀγωγαὶ) περὶ δικαστικῆς διανομῆς ἢ ἀπαλλοτριώσεως. Κατὰ δὲ τὸ αὐτόθι ἄρθ. 286: 1) ἡ γενομένη ἀνατροπὴ τῆς εἰς μεταγραφὴν ὑποκειμένης πράξεως δὲν ἔχει ἀποτελέσματα κατὰ τρίτων, εἰμὴ ἀπὸ τῆς μεταγραφῆς τῆς περὶ τούτου ἀγωγῆς, ἢ, ἂν τοιαύτη δὲν ἔλαβε χώραν, ἀπὸ τῆς μεταγραφῆς τῆς ἀνατρεπούσης τὴν πρᾶξιν ἀποφάσεως, ἐξαιρέσει τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν ἡ πρᾶξις ἦτο ἄκυρος ἢ ἐπρόκειτο περὶ μετακλητοῦ δικαιώματος· 2) ἡ γενομένη δικαστικὴ διανομὴ ἢ ἀπαλλοτριώσις ἰσχύει καὶ κατὰ τῶν τρίτων, ὅσοι, μετὰ τὴν μεταγραφὴν ταύτην, ἀπέκτησαν δικαιώματα ἐπὶ τοῦ διανεμηθέντος ἀκινήτου.—Συμφῶνως ὅθεν πρὸς τὰς ἐν λόγῳ διατάξεις τοῦ ΑΚ. (αἵτινες ὡς νεώτεροι, καὶ εἰδικώτεροι ἄλλως τε, κατισχύουν τῶν διατάξεων τῆς ΠΔ.), ἵνα χωρήσῃ κατὰ τοῦ δικαιοδόχου ἐκτέλεσις ἀποφάσεων ἐκδοθεισῶν ἐπὶ τῶν ὡς εἴρηται ἀγωγῶν, ἀπαιτεῖται πρὸ τοῦ χρόνου τῆς μεταβιβάσεως μεταγραφὴ τούτων ἢ (286 παρ. 1) τῶν ἀποφάσεων. Αἱ διατάξεις αὗται ἐθεσπίσθησαν πρὸς προστασίαν τῶν τρίτων, πληροφορουμένων οὕτως ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν μεταγραφῶν ὅτι τὰ ὑπὸ μεταβίβασιν ἀκίνητα εἶναι ἐπιδικά, ἄλλως δὲ μὴ βλαπτομένων.—Ἀνάλογον σκοπὸν ἐπιδιώκει καὶ ὁ καθ' ἅπαν τὸ Κράτος ἰσχύων ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1934 ν. 4697, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. 4861, ἐπιβάλλων τὴν καταχώρισιν ὠρισμένων ἐμπραγμάτων καὶ μικτῶν ἀγωγῶν εἰς εἰδικὸν βιβλίον τοῦ γραφείου ὑποθηκῶν, διάφορον ὅμως ἐν παραλείψει θεσπίζων κύρωσιν, ἥτοι τὸ ἀπαράδεκτον τῆς ἀγωγῆς, ἐξεταζόμενον αὐτεπαγγέλτως καὶ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιον. Ἄν ὅμως τὸ δικαστήριον παρίδῃ τὸ ἀπαράδεκτον, ἢ ἀπόφασις ἰσχύει κατὰ τρίτων.

Ἄρθρον 153.

Ὅλαι αἱ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερόμεναι συνέ-

πεια παύουσιν όταν:—1. ή άγωγή άπορριφθή ώς άπαράδεκτος ή άνυποστήρικτος.—2. ό ένάγων παραιτηθή της άγωγής.—3. ή δίκη άποπερατωθή έξ άλλης τινός αίτίας.

ΕΠΔ. άρθ. 157, ΣΠΔ. άρθ. 133.

¹ "Ιδε όμως και περίπτωσιν άρθ. 3 ν. ΓΧΞ' περί τροποποιήσεως κλπ. τών περί παραγραφής διατάξεων του ισχύοντος δικαίου, ώς και άρθ. 515 ΕΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΩ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΜΕΤ' ΑΥΤΗΝ

Α΄. Παραδοχή νέων προτάσεων και νέων προς άπόδειξιν μέσων.

"Αρθρον 154.

Εις την έγγραφον προδικασίαν έπιστηρίζεται ή έν τῷ άκροατηρίῳ διαδικασία· άλλ' ή τελευταία αύτη είναι ή κυρία διαδικασία, όθεν δύναται έν τῷ άκροατηρίῳ—1. Νά γίνωσι νέα προτάσεις έκ μέρους του ένάγοντος, νά βελτιωθῶσι, συμπληρωθῶσι και διορθωθῶσιν αί πρώται, χωρίς όμως νά έπιτρέπεται και ή μεταβολή της βάσεως της άγωγής άνευ συναινέσεως του έναγομένου· ιδίως έπιτρέπεται ή της άγωγής αίτησις είτε ώς προς τό κύριον άντικείμενον ή τά παρεπόμενα αυτού νά έπεκταθῆ ή περιορισθῆ. Ώσαύτως άντι του άρχικῶς αίτηθέντος άντικειμένου νά αίτηθῆ έτερον άντικείμενον ή τό διαφέρον ένεκα έπισυμβάντος περιστατικῷ μεταβολής.—2. Νά παρουσιασθῶσι νέα έγγραφα και άλλα νέα προς άπόδειξιν μέσα. Ταύτα πάντα, μή παραβλαπτομένων τῶν έν τῇ προδικασίᾳ γενομένων τυχόν όμολογιῶν.

Ταύτα έλήφθησαν έκ της ΕΠΔ. άρθ. 133, ΣΠΔ. άρθ. 134· άλλ' ούσιωδῶς έτροποποιήθησαν συμφώνως προς την ΓΠΔ. [§ 268 έν συνδ. προς 264] και τροπολογίαν Γούναρη, άρθ. 2· ιδίως όσον άφορᾷ την βάση της άγωγής (Σημ. 'Επ.).—Τό άρθ. καθ' α σημαία άποκλίνει του 158 ΕΠΔ. άκολουθεῖ την διατύπωσιν του νμοχ. Γούναρη, έφ' οῦ παρετήρει ό Σπ. Εύκλείδης ('Εφ. 'Ελλ. και Γάλλ. Νμλ., 22, σελ. 425): «Ο όρισμός ότι διά τῶν προτάσεων δύναται ό ένάγων νά έπεκτείνῃ τό άντικείμενον της αίτησεως προκύπτει έκ του άρθ. 158 [ΕΠΔ.], έφ' όσον δέν μεταβάλλεται έντεῦθεν ή βάση της άγωγής (Οίκον. § 231 [232] σημ. 5). Έπίσης και ό άλλος όρισμός, ότι δεκτη είναι και ή μεταβολή του άντικειμένου της αίτησεως ενεκα έπισυμβάντων γεγονότων [δέν είναι νέος], άφ' οῦ κατά τό άρθ. 229 ΕΠΔ. χαρεῖ έν τοιαύτῃ περιπτώσει παρεπιπίπτουσα άγωγή (Οίκον. § 72 [σημ. 8], Garsonnet, Traité, 382)· πρόκειται λοιπόν και ένταῦθα περί άπλής διασαφήσεως του άρθ. 158». Έν τούτοις οὔτε ό Οικονομίδης έδίδαξεν ότι χωρεῖ έπέκτασις του αίτήματος της άγωγής, κατ' άρθ. 158 ΕΠΔ. (πρβλ. και § 104 σημ. 2), οὔδ' αυτός ό παρατηρών τά άνωτέρω

νομοδιδάσκαλος ἀπεδέχθη τοῦτο ἐν τῷ συγγράμματί του (§ 154 σημ. 4).— Ἐκ τοῦ ὅτι δύναται νὰ μεταβληθῇ ἡ βάσις τῆς ἀγωγῆς συναινούτος τοῦ ἀντιδίκου, ἔπεται ὅτι τὸ δικαστήριον δὲν ἐξετάζει αὐτεπαγγέλτως τὴν μεταβολὴν (ἀντιθέτως κατὰ ΕΠΔ., Οἶκον.—Λιβ. § 104 σημ. 3, Εὐκλ.—Παπ. § 154 σημ. 5).—Περὶ τῆς ἐν λόγῳ μεταβολῆς ἴδε ἐπ. ἄρθ.

Ἄρθρον 155.

Ἐναντίον τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὀριζομένων καὶ μεταβολὴ τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς ἐπιτρέπεται 1) ὅταν ὁ ἐναγομένος συναινῇ εἰς τοῦτο ρητῶς, ἢ σιωπηρῶς 2) ὅταν διὰ τοιαύτης τινὸς μεταβολῆς δὲν δυσχεραίνεται κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου σημαντικῶς ἢ ὑπεράσπισις τοῦ ἐναγομένου.

ΕΠΔ. ἄρθ. 159, ΣΠΔ. ἄρθ. 135 [ἴδια ΓΠΔ. §§ 269 καὶ 264].

Σημαντικὴν διαγράφει παρέκκλισην τὸ παρὸν ἄρθ. ἀπὸ τῆς αὐστηρᾶς ἐν προκειμένῳ ἀρχῆς τῆς ΕΠΔ., μὴ ἐπιτρεπούσης τὴν μεταβολὴν τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς. Ἡ ΓΠΔ. εὐρύτερα, καθ' ὅσον ἐπιτρέπει τὴν μεταβολὴν οὐ μόνον τῆς βάσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀγωγῆς ἐν γένει, καὶ ἐν τῷ προσώπῳ λ. χ. τῶν διαδίκων. Ἡ προσθήκη ὑτέρας, παραλλήλου πρὸς τὴν πρώτην, βάσεως, ἢ καλουμένη ἐπιγενῆς σώρευσις ἀγωγῶν (Nachträgliche Klagenhäufung), δὲν συνιστᾷ, ὑπὸ στενῆν ἔννοιαν, μεταβολὴν τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς, εὐρύτερον ὅμως νοεῖται ὡς τοιαύτη ὑπὸ τοῦ νόμου (arg. ἐκ τοῦ προηγ. ἄρθ., καθ' ὃ ἐπιτρέπεται ἐπέκτασις τοῦ κυρίου ἀντικειμένου τῆς ἀγωγῆς [πρβλ. κατωτέρω ΕΧ. 270/1911 καὶ 26/1912]). Μεταβολὴ τῆς βάσεως δὲν ἐπέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἐπὶ τῶν αὐτῶν πραγματικῶν περιστατικῶν μεταβάλλεται ὁ τόπος ἢ ὁ χρόνος. Ἄλλ' ὡσάκις ὁ χρόνος χρησιμεύει πρὸς διάκρισιν τῆς μιᾶς ἀπὸ τῆς ἄλλης ἀξιώσεως, ἐπὶ μισθωμάτων λ. χ. ὠρισμένης χρονικῆς περιόδου, ἐκ τῆς μεταβολῆς αὐτοῦ μεταβάλλεται καὶ τῆς ἀγωγῆς ἡ βάσις. Ἐπίσης μεταβάλλεται αὕτη καὶ ὡσάκις ἐπὶ ἐμπραγμάτων δικαίων γίνεται ἐπικλησις διαφόρου λόγου κτήσεως ἢ ἐπὶ ἐνοχικῶν ἀξιώσεων διαφόρου λόγου γενέσεως ἢ ὡσάκις ἐπὶ ἀρνητικῆς ἀναγνωριστικῆς ἀγωγῆς ἀρχικῶς προβάλλεται τὸ ἀνύπαρκτον τῆς βεβαιωτέας σχέσεως, εἴτα δ' ἀντ' αὐτοῦ προτείνεται ἀποσβεστικὸν τι γεγονός. Δυνατὸν ἐκ τῆς μεταβολῆς τῆς βάσεως νὰ προκύψῃ ἀναρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου κατὰ τόπον ἢ κατ' ὕλην ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, μὴ ἀντιλέγοντος τοῦ ἐναγομένου, τὸ δικαστήριον παραμένει κατὰ παρέκτασιν ἀρμόδιον (Stein—Jonas § 268). Βάσις τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἐνάγοντος εἶναι σύμβασις δανείου, τὸ δ' ἐν αὐτῇ ἐπικαλούμενον συμβόλαιον εἶναι ἀποδεικτικὸν τοῦ χρέους. Ἐκ τοῦ ὅτι ἄρα προσάγεται ἄλλο συμβόλαιον, διάφορον τοῦ ἐν τῇ ἀγωγῇ μνημονευμένου, δὲν ἐπέρχεται μεταβολὴ τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς (ΕΧ. 29/1909).—Ἡ ἐπιδιώκουσα τὴν ἐξάλειψιν ὑποθηκῆς ἀγωγῆς, ἐπικαλουμένη ἀρχικῶς ἐξόφλησιν τῆς ἐνυποθήκου ἀπαιτήσεως, παραδεκτῶς ἐβελτιώθη, προστεθέντος διὰ τῶν προτάσεων καὶ ἐτέρου λόγου, ἧτοι παραγραφῆς τῆς ἀπαιτήσεως. Εἰ καὶ ἡδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι ὁ δεύτερος λόγος εἶναι ἀπαράδεκτος, καθ' ὃ συνιστῶν νέαν βάσιν καὶ κατ' ἄρθ. 460 ΠΔ. ὀφείλων νὰ περιέχεται ἐν τῷ δικογράφῳ τῆς ἀγωγῆς, ἐφ' ὅσον οὔτε βελτιοῖ οὔτε συμπληροῖ τὴν ἐν τῇ ἀγωγῇ ἐτέραν βάσιν, ἀλλὰ διακεκριμένως προστίθεται εἰς αὐτὴν (ΕΧ. 270/1911).—Ἱ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως:] Ὁμιλοῦν τὸ ἄρθ. 155 περὶ μεταβολῆς τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς, νοεῖ προδήλως καὶ τὴν προσθήκην νέας τοιαύτης, ὅταν μάλιστα, ὡς ἐν προκειμένῳ, ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς εἶναι

ή απόβσεις τής ύποθήκης καί άπλώς προστίθεται νέος λόγος, εις ύποστήριξιν τής αίτήσεως κατατείνων.—'Η αὐτή ως άνω, έσφαλμένη κατά τά προειρημένα, μειοψηφία (ΕΧ. 26/1912).—Μεταβολή τής βάσεως τής άγωγής δέν έπιτρέπεται κατ' έφεσιν τό πρώτον, καί όταν ή νέα βάση άποδεικνύηται κατ' άρθ. 587 έδ. 4 παραχρήμα, διά νά μη στερηται ό αντίδικος τοῦ πρώτου βαθμοῦ. Πρβλ. σχετικώς ΕΧ. 307/1907 υπό άρθ. 587.

¹ 'Η συναίνεσις τοῦ έναγομένου τεκμαίρεται όταν οὔτος άνευ άντιλογίας άπαντᾷ επί τής μεταβληθείσης βάσεως· αλλά δέν τεκμαίρεται όσάκις, χωρίς νάντιλέγη, προτείνει επ' αὐτῆς άναβλητικᾶς ένστάσεις ή έρημοδικεί [χωρίς νά τεκμαίρηται όμως καί τό έναντίον, ήτοι ότι δέν συναινεί] (Stein—Jonas § 269).

² 'Η κατά τό προηγ. άρθ. άπαγόρευσις τής μεταβολῆς άνευ συναίνεσεως τοῦ έναγομένου μετριάζεται διά τής διατάξεως ταύτης, κατά μίμησιν τής γερμανικῆς Νεαράς τοῦ 1898, ήτις επέτρεψε τήν μεταβολήν, καί έν μη συναίνεσι τοῦ έναγομένου, όσάκις κατά τήν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου δέν δυσχεραίνεται οὐσιωδώς ή υπεράσπισις του (ή Νεαρά τοῦ 1924 επέτρεψε αὐτήν εις εύρύτεραν κλίμακα, ήτοι όσάκις θεωρεῖ ταύτην τό δικαστήριον έξυπηρετικὴν τής ύποθέσεως—wenn das Gericht sie für sachdienlich erachtet, υπό τό πνεῦμα συγκεντρώσεως τής διαφορᾶς, πρὸς άποσόβησιν νέων έρίδων).—'Εκ τής διατυπώσεως τοῦ άρθ. προκύπτει ότι τό λόγω μεταβολῆς τής βάσεως άπαράδεκτον μόνον επί τῆ ένστάσει τοῦ έναγομένου καί οὐχι άυτεπαγγέλτως έξετάζει τό δικαστήριον, καίπερ δέ ύπαρχούσης ένστάσεως, δέν άποφαίνεται τό άπαράδεκτον όσάκις κρίνει ότι εκ τής μεταβολῆς δέν δυσχεραίνεται ή υπεράσπισις τοῦ έναγομένου (ΕΧ. 26/1912).—Καί άν νοηθῆ ως μεταβάλλον τήν βάση τής άγωγῆς τό γεγονός ότι πρὸς άπόδειξιν αὐτῆς προσάγεται άλλο συμβόλαιον, διάφορον τοῦ έν αὐτῇ μνημονευομένου, δέν δυσχεραίνεται εκ τοῦτου, κατά τήν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, ή υπεράσπισις τοῦ έναγομένου καί συνεπὼς οὐδέν άπαράδεκτον τής άγωγῆς τίκεται, κατά τό άρθ. 155 έδ. 2 ΠΔ. (ΕΧ. 29/1909).

"Αρθρον 156.

'Εάν διά τοιαύτης νέας προτάσεως, μεταβολῆς ή καί βελτιώσεως κατασταθῆί άναγκαία ή εις άλλην συνεδρίασιν άναβολή, καταδικάζεται πάντοτε ό προτείνων εις όλας τὰς εκ τούτου προελθούσας ζημίας καί δαπάνας δι' αὐτῆς τής άναβλητικῆς άποφάσεως.

ΕΠΔ. άρθ. 159. ΣΠΔ. άρθ. 135.—Παραλείπεται ή περι σχετικῆς εϋθύνης τοῦ δικηγόρου διάταξις.

"Αρθρον 157.

Κατά τήν πρώτην τό βραδύτερον επ' άκροατηρίου συνεδρίασιν γίνονται εκτός τῶν έν τῷ άρθρω 154 ειρημένων επί ποινῆ άποκλείσεως κατά τήν έκκρεμή δίκην, όλοι αί ένστάσεις άναβλητικαί τε καί άνατρεπτικαί· αί τυχόν ύποβληθεῖσαι επανορθοῦνται υπό τόν περιορισμόν τοῦ άρθρ. 154 έδ. 2· έξαιροῦνται εκείναι αί όποῖαι δύνανται νά γίνωσιν έξ επαγγέλματος ή, κατά ρητήν διάταξιν τοῦ νόμου, κατά πάσαν στάσιν τής

δίκης ἢ ἀποδεικνύονται παραχρήμα ἐγγράφως ἢ ἐκ δικαστικῆς ὁμολογίας τοῦ ἀντιδίκου.

ΕΠΔ. ἄρθ. 160, ΣΠΔ. ἄρθ. 136.

Προστίθεται εἰς τὰ ἄρθρα ταῦτα ὅτι νέαι ἐνστάσεις συγχωροῦνται καὶ μετὰ τὴν πρώτην ἐπ' ἀκροατηρίου συνεδρίαν ἐφ' ὅσον ἀποδεικνύονται παραχρήμα ἐγγράφως ἢ ἐκ δικαστικῆς ὁμολογίας τοῦ ἀντιδίκου (ὁ παραχρήμα ἀποδεικνυόμενος ἰσχυρισμὸς εἶναι δεκτὸς καὶ κατ' ἔφεσιν τὸ πρῶτον—ἄρθ. 587 ἐδ. 4). Διὰ τῆς εὐστόχου ταύτης διατάξεως μετριάξεται ἡ αὐστηρότης τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν ἐνστάσεων μετὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν, ἀλλ' ἐκ παραλλήλου ἀποφεύγεται καὶ ἡ παρέλευσις τῶν δικῶν διὰ τῆς παραχρήμα ἀποδείξεως.—Κατὰ τὸ ἄρθ. 489 ἡ πρότασις ἀναβλητικῶν ἐνστάσεων δὲν ἀπαλλάσσει τὸν διάδικον νάπαντήσῃ ἐπὶ τῆς οὐσίας, ἀλλ' ἡ ἀπάντησις θεωρεῖται ἐπικουρικὴ (πρβλ. Σημαντήραν ἐν «Χρόνω προτάσεως πραγμ. ἰσχυρισμῶν» § 18 σημ. 2—contra Οἶκον.—Λιβ. § 107 σημ. 1—ἴδε σημ. ὑπὸ 489).

Β'. Χρόνος καὶ τόπος τῶν συνεδριάσεων.

Ἄρθρον 158.

Πᾶν δικαστήριον προσδιορίζει ἡμέρας τινὰς τῆς ἐβδομάδος διὰ τὰς τακτικὰς συνεδριάσεις καὶ κοινοποιεῖ αὐτάς δημοσίως. Εἰς κατεπειούσας περιπτώσεις δύνανται τὰ δικαστήρια νά συνεδριάσῃ καὶ κατ' ἄλλας ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος καὶ κατ' αὐτὰς τὰς Κυριακὰς καὶ ἄλλας ἑορτάς. Οἱ Εἰρηνοδικοί δύνανται, χρειὰς καλοῦσης, νά συνεδριάξωσιν εἰς τὴν ἴδιαν αὐτῶν κατοικίαν· εἰς αὐτὴν ὅμως τὴν περίπτωσιν μὲ ἀναπεπταμένας τὰς θύρας ἢ κατ' αὐτὸν τὸν περὶ οὗ ἢ ἔρις τόπον ἐν ὑπαίθρῳ.

ΕΠΔ. ἄρθ. 161, ΣΠΔ. ἄρθ. 137.

Γ'. Ὅτι δημοσίᾳ ἢ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία.

Ἄρθρον 159.

Ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζήτησις εἶναι δημοσίᾳ διὰ τοὺς διαδίκους καὶ διὰ τοὺς ἀκροατάς. Μόνον ὅταν ἡ δημοσίᾳ συζήτησις δίκης τινὸς δύναται νά ἐπιφέρῃ βλάβην εἰς τὰ ἥθη ἢ εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν, ἔχει τὸ δικαστήριον τὸ δικαίωμα νά κάμῃ τὴν συζήτησιν κεκλεισμένων τῶν θυρῶν καὶ ἐπομένως ν' ἀπομακρύνῃ τοὺς ἀκροατάς. Τοιαύτη ὅμως ἀπόφασις αἰτιολογεῖται προσηκόντως καὶ δημοσιεύεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

ΕΠΔ. ἄρθ. 162, 163, ΣΠΔ. ἄρθ. 138.—Καὶ τὸ ἄρθ. 98 ἐν συνδ. πρὸς τὸ 99 τοῦ Συντάγματος ἀπαιτεῖ διὰ τὴν κεκλεισμένων τῶν θυρῶν συζήτησιν εἰδικῶς ἠτιολογημένην ἀπόφασιν, ἀπαγγελλομένην ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.—Ἀγόρευσις τοῦ εἰσαγγελέως δὲν ἀπαιτεῖται ἐνταῦθα.

**Δ'. Διεξαγωγή τῆς συζητήσεως καὶ διαχειρίσις
τῆς ἐν τῇ συνεδριάσει εὐταξίας.**

"Αρθρον 160.

Ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διεξάγει τὴν συζήτησιν ὁ προϊστάμενος δικαστής· ὁ αὐτὸς ὀφείλει ἰδίως νὰ διατάσῃ τὸν κλητῆρα τῆς ἀκροάσεως ν' ἀπαγγέλλῃ τὰς συζητηθησομένας ὑποθέσεις, νὰ δίδῃ εἰς τοὺς ἀγορευεῖν βουλομένους τὴν ἐπὶ τούτῳ ἄδειαν, νὰ ἐξετάζῃ τοὺς διαδίκους καὶ μάρτυρας, νὰ ἀποπερατώσῃ τὴν συζήτησιν, ἐὰν ἡ δίκη ἀνεκρίθη προσηκόντως, καὶ νὰ δημοσιεύῃ ἐπὶ τέλους τὴν ἀπόφασιν.

ΕΠΔ. ἀρθ. 164, ΣΠΔ. ἀρθ. 139.

"Αρθρον 161.

Ἡ διαχείρισις τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ εὐταξίας ἀπόκειται κατὰ μὲν τὰ Εἰρηνοδικεῖα εἰς τοὺς Εἰρηνοδίκας, κατὰ δὲ τὰ πολυμελῆ δικαστήρια εἰς τὸν Πρόεδρον αὐτῶν. Ὁ Εἰρηνοδίκης καὶ ὁ Πρόεδρος ἔχουσι κατὰ τοῦτο τὰ ἐν τῷ ἀρθρῷ 132 διαλαμβανόμενα δικαιώματα καὶ ἀναφέρουσιν ἐν τοῖς πρακτικοῖς συνεδριάσεως τὰ γενόμενα.

ΕΠΔ. ἀρθ. 165, ΣΠΔ. ἀρθ. 140.

"Αρθρον 162.

Ἐὰν ἡ διατάραξις τῆς ἡσυχίας ἢ ἡ ἀντίστασις συνοδεύωνται καὶ μὲ ἄλλας πράξεις φερούσας καθ' ἑαυτὰς χαρακτηρηματικὸν ἢ πλημμελῆματός, αἱ παραβάσεις αὗται βεβαιοῦνται καὶ ἐκδικάζονται συνοπτικῶς ἄνευ ἀναβολῆς. Ἡ ἀπαγγελθεῖσα ἀπόφασις ἐκτελεῖται παραχρῆμα.

ΕΠΔ. ἀρθ. 166, ΣΠΔ. ἀρθ. 141.

"Αρθρον 163.

Ἐὰν ἡ σύλληψις τοῦ θορυβήσαντος δὲν καταρθώσῃ, γίνεται περὶ αὐτοῦ ἐρήμην ἀπόφασις. Κατὰ τοιαύτης ἐρήμην ἀποφάσεως δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀνακοπὴ, ἀλλ' ἔφεσις μόνον ἐντὸς τῶν νομίμων προθεσμιῶν καὶ μόνον ὅταν ὁ καταδικασθεὶς παραδίδῃ συγχρόνως ἑαυτὸν εἰς φυλάκισιν.

ΕΠΔ. ἀρθ. 167, ΣΠΔ. ἀρθ. 142.—Ἀντὶ ἀνακοπῆς κατὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως συγχωρεῖται ἐνταῦθα ἡ ἔφεσις.

"Αρθρον 164.

Ἐὰν ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γενομένη πρᾶξις φέρῃ χαρακτηρη

πλημμελήματος άλλου παρά τὰ ἐν τῷ ἀρθρῷ 162 ἀναφερόμενα, ἢ κακουργήματος; βεβαιοῦται αὕτη, καὶ ἡ περὶ σύτῃς ἔκθεσις παραδίδεται μετὰ τοῦ πράξαντος, συλλαμβανομένου παραχρήμα, εἰς τὸν ἀρμόδιον Εἰσαγγελέα. Τὰ ἐν τῇ Ποιν. Δικονομία περὶ τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ψευδομαρτυρούντων ὠρισμένα ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰ πολιτικά δικαστήρια.

ΕΠΔ. ἀρθ. 168, ΣΠΔ. ἀρθ. 143.

“Αρθρον 165.

Ἐὰν προηλθεν ἡ ἀντίστασις ἢ ὁ θόρυβος ἔκ τινος δικηγόρου, κλητῆρος, ἢ άλλου παρά τῷ δικαστηρίῳ δημόσια καθήκοντα ἐκπληροῦντος τὸν τοιοῦτον δύναται τὸ δικαστήριον, ἐκτὸς τῶν ἐν ἀρθροῖς 162—164 ἀναφερομένων ποινῶν, νὰ ὑποβάλλῃ παραχρήμα κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ καὶ εἰς προσωρινὴν παῦσιν ἐνὸς μέχρι ἕξ μηνῶν.

ΕΠΔ. ἀρθ. 169, ΣΠΔ. ἀρθ. 144.

Ε’. “Ὅτι ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία συνήθως δὲν γίνεται ἐξ ἐπαγγέλματος.

“Αρθρον 166.

Καὶ ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία δὲν γίνεται ἐξ ἐπαγγέλματος· ὅθεν ἀρχεται ἡ ἐνέργεια τοῦ δικαστοῦ μετὰ τὴν αἵτησιν καὶ πρότασιν τῶν διαδίκων. Μὴ προταθέντα πράγματα καὶ αἱ ἐπ’ αὐτῶν στηριζόμεναι ἀπαιτήσεις δὲν δύνανται συνήθως ν’ ἀναπληρωθῶσιν ἐξ ἐπαγγέλματος. Οὐδὲν ἦτιον ὅταν ἅπαξ ἡ δίκη εἰσήχθη ἐπιμελεῖα τῶν διαδίκων εἰς τὸ ἀκροατήριον, ὁ προϊστάμενος δικαστῆς διεξάγει τὴν συζήτησιν κατὰ τὸ ἀρθρον 160.

ΕΠΔ. ἀρθ. 170, ΣΠΔ. ἀρθ. 145.

“Αρθρον 167.

Πᾶς συνεδριάζων δικαστῆς καὶ Εἰσαγγελεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα ν’ ἀποτείνῃ ἐξ ἐπαγγέλματος ἐρωτήσεις πρὸς τοὺς διαδίκους καὶ τοὺς μάρτυρας καὶ ν’ ἀπαιτῇ τὴν ἀνάγνωσιν ἐγγράφων· τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἔχουσιν ὁ τε δῖος καὶ οἱ πληρεξούσιοί του, πλὴν μόνον ἀφ’ οὗ ζητήσωσι καὶ λάβωσι παρά τοῦ προέδρου τὴν ἐπὶ τούτῳ ἄδειαν.

ΕΠΔ. ἀρθ. 171, ΣΠΔ. ἀρθ. 146.

"Αρθρον 168.

Τὸ δικαστήριον δύναται αὐτεπαγγέλτως ν' ἀποφασίζῃ περὶ ἀποδείξεως, νὰ διατάτῃ ἐμφανίσαις διαδίκων, αὐτοψίας καὶ ἐν γένει πᾶν, ὅ,τι δύναται νὰ συντελέσῃ πρὸς διασάφησιν τῶν προβαλλομένων πραγμάτων καὶ διευκρίνισιν τῶν ἐφαρμοστέων νομικῶν κανόνων καὶ τέλος, διευκρινισθείσης τῆς ὑποθέσεως προσηκόντως, ν' ἀπαγορεύῃ τὴν περαιτέρω συζήτησιν.
ΕΠΔ. ἄρθ. 172, ΣΠΔ. ἄρθ. 147.

ΣΤ'. "Ὅτι διὰ ζώσης ἢ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία.

"Αρθρον 169.

Ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία εἶνε προφορική. Ἐκάστη ὅμως πρότασις διαδίκων γίνεται ἐγγράφως καὶ συντάσσεται περὶ μὲν τῆς συζητήσεως ἔκθεσις, περὶ δὲ τῆς ἀποφάσεως ἔγγραφον.

«Ἐὰν ὁ προεδρεύσας ἀποθάνῃ ἢ κωλύηται ἐκ τινος περιστάσεως νὰ ὑπογράψῃ τὰ πρακτικὰ ἢ τὴν ἀπόφασιν, ταῦτα ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ ἀρχαιότερου ἢ πρεσβύτερου τὴν ἡλικίαν τακτικοῦ δικαστοῦ ἐκ τῶν συμμετασχόντων. Ἐὰν ὁ ὑπὸ τὰς αὐτάς περιστάσεις μὴ ὑπογράψας εἶναι Εἰρηνοδίκης, ὑπογράφονται ταῦτα ὑπὸ τινος τῶν νομίμων αὐτοῦ ἀναπληρωτῶν, ὃν ὀρίζει ὁ Εἰσαγγελεὺς τῶν Πρωτοδικῶν».

ΕΠΔ. ἄρθ. 173, ΣΠΔ. ἄρθ. 148.

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τῆς 12 Ἰανουαρίου 1912 δ. τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, προσθέσαντος τὰ ἐντὸς εἰσαγωγικῶν.

Ζ'. Αποφάσεις καὶ πρακτικὰ συνεδριάσεων ἐν γένει.

"Αρθρον 170.

Πρακτικὰ συνεδριάσεων καὶ ἀποφάσεις ὑπογράφονται μετὰ τῶν ἐπὶ τοῦ περιθωρίου σημειώσεων καὶ τῶν ἄλλων μεταβολῶν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν παρὰ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως τοῦ δικαστηρίου· ἄλλως ὁ μὲν ἀμελήσας γραμματεὺς ὑποβάλλεται εἰς χρηματικὴν ποινὴν 25—100 δραχμῶν, πάντες δὲ οἱ παραβάται ὑπάλληλοι τιμωροῦνται μὲ πειθαρχικὴν ποινὴν. Τὸ αὐτὸ πράττεται καὶ ὅταν δὲν συνετάχθησαν παντάπασιν πρακτικὰ, ἢ ἢ ἀπόφασις δὲν ἔγινεν ἐγγράφως.

ΕΠΔ. ἄρθ. 174, ΣΠΔ. ἄρθ. 149.

"Αρθρον 171.

Τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων συντάσσονται παρὰ τοῦ

γραμματέως καὶ περιέχουσι· 1) τὰ ὀνόματα τῶν παρόντων δικαστῶν, τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως· 2) τὰ ὀνόματα τῶν ἐμφανισθέντων διαδίκων ἢ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν, ἢ τὴν παρατήρησιν ὅτι δὲν ἐνεφανίσθησαν· 3) τὴν περιγραφὴν τῆς ὑπὸ δίκην ὑποθέσεως· 4) περίληψιν διαλαμβάνουσας τὰ οὐσιώδη τῆς συζητήσεως, καθὼς καὶ τὰς νέας μεταβλημένας ἢ βελτιωμένας προτάσεις τῶν διαδίκων, τὰς ἐξομολογήσεις τῶν μαρτύρων, ἐὰν οὗτοι δὲν εἶχον ἐξετασθῆ πρότερον παντελῶς, τὰς μεταξὺ τῶν προτέρων καὶ τῶν ἤδη γενομένων καταθέσεων αὐτῶν διαφορὰς· 5) σύντομον μνείαν ἐκάστης ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συμβάσης οὐσιώδους προτάσεως καὶ περιπτώσεως.

ΕΠΔ. ἄρθ. 175, ΣΠΔ. ἄρθ. 150.

Ἄρθρον 172.

Ἐὰν ἐν τοῖς πρακτικοῖς παρελείφθῃ τις τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων οὐσιωδῶν ὄρων, ὑποβάλλεται ὁ δικαστικὸς γραμματεὺς κατὰ τὰς περιστάσεις εἰς πρόστιμον 10—100 δραχ. καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν ζημιῶν ἢ τοῦλάχιστον εἰς πειθαρχικὴν ποινὴν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 176, ΣΠΔ. ἄρθ. 151.

Η'. Ἀποφάσεις κατὰ πλειονοψηφίαν.

Ἄρθρον 173.

Εἰς ὅλα τὰ πολυμελῆ δικαστήρια ἰσχύει ἡ ψῆφος τῶν πλειόνων. Γενομένης δὲ αἰτήσεως, καταχωρίζεται εἰς τὰς αἰτιολογίας τῆς ἀποφάσεως ἡ γνώμη τῶν μειόνων ὡς λόγος ἀμφιβολίας.

ΕΠΔ. ἄρθ. 177, ΣΠΔ. ἄρθ. 152.

Ἄρθρον 174.

Ἐὰν κατὰ τὴν ψηφοφορίαν σχηματισθῶσι πλείονες τῶν δύο γνώμων, οἱ δικασταὶ οἱ ἐκφράσαντες ἰδίαν ἕκαστος γνώμην ἢ ἀποτελοῦντες τὴν ἀσθενεστέραν μειοψηφίαν, ὀφείλουσι νὰ συμφωνήσωσι μὲ μίαν τῶν γνώμων, τὰς ὁποίας ἀπήγγειλαν τὰ δύο ἐπικρατέστερα μέρη.

ΕΠΔ. ἄρθ. 178, ΣΠΔ. ἄρθ. 153.

Ἄρθρον 175.

Ἴσοψηφίας οὔσης, συμπεριλαμβάνεται νέος δικαστὴς καί,

τούτου μη υπάρχοντος, εἰς τῶν παρέδρων, καὶ οὕτω συζητεῖται ἢ ὑπόθεσις ἐκ νέου ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ.

ΕΠΔ. ἄρθ. 179, ΣΠΔ. ἄρθ. 154.

Θ'. Προπαρασκευαστικαὶ καὶ παρεμπίπτουσαι ἀποφάσεις.—'Ανάκλησις αὐτῶν.

"Άρθρον 176.

Ὅριστικαὶ ἀποφάσεις, ἀφ' οὗ δημοσιευθῶσιν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, δὲν δύνανται ν' ἀνακληθῶσι παρὰ τοῦ ἀπαγγειλαντος αὐτάς δικαστοῦ. Ἐκ τοῦ ἐναντίου προπαρασκευαστικαὶ καὶ παρεμπίπτουσαι ἀποφάσεις δύνανται καὶ μετὰ τὴν δημοσίευσίν των μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως νὰ ἀνακληθῶσι παρὰ τοῦ αὐτοῦ δικαστοῦ.

ΕΠΔ. ἄρθ. 180, ΣΠΔ. ἄρθ. 155.

Ἡ διατάσσουσα τὴν διανομὴν ἀποφάσεως εἶναι ὀριστικὴ, ὡς ἀποφαινομένη τελειωτικῶς περὶ τοῦ δικαιώματος συγκυριότητος τῶν διαδίκων καὶ τῶν διανεμητέων κτημάτων, τῆς περαιτέρω ἐπεμβάσεως τοῦ δικαστηρίου ἀναγομένης οὐχὶ εἰς ἀμφισβήτησιν δικαίων, ἀλλ' ἀπλῶς, κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν, εἰς τὴν ἐπικύρῳσιν τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων περὶ τῆς διαταχθείσης διανομῆς (ΕΗ. 61/1910).— Ἡ δυνάμει τοῦ ἄρθ. 112 ΠΔ. ἀπόφασίς τοῦ δικαστηρίου, ἢ αἰτήσῃ τοῦ ἐνάγοντος παραπέμπουσα τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ κατὰ τὸ ἐπ. ἄρθ. συνιστώμενον διαιτητικὸν δικαστήριον εἶναι ὀριστικὴ, ἅτε μὴ δυναμένη νὰ ἀνακληθῇ ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος δικαστηρίου, ὅπερ ἀπεκδυθὲν πάσης περαιτέρω ἐξουσίας ἐπὶ τῆς ἐπιδίκου διαφορᾶς, οὐδέποτε τοῦ λοιποῦ θέλει ἐπιληφθῇ αὐτῆς (ΕΚρ. 194/1931, Δκοτ. 1932, σελ. 304).—Πρβλ. καὶ σημ. 1 ὑπὸ ἄρθ. 26.

Ι'. Περιεχόμενον ἐκάστης ἀποφάσεως.

"Άρθρον 177.

Ἡ ἀπόφασίς πρέπει κατὰ διηγηματικὸν τρόπον νὰ περιέχῃ σύντομον περιγραφὴν τῆς ὄλης συζητήσεως, μνημονευομένου ρητῶς τοῦ ὀνόματος τοῦ εἰσηγητοῦ. Οὐσιώδη μέρη ἐκάστης ἀποφάσεως εἶναι—1 τὰ ὀνόματα τῶν παρόντων δικαστῶν, τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως·—2 τὰ ὀνόματα τῶν διαδίκων ἢ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν, μετὰ τὴν παρατήρησιν ἂν οὗτοι ἐνεφανίσθησαν ἢ ὄχι·—3 ἡ σημείωσις τῆς ὑπὸ δίκην ὑποθέσεως·—4 ἡ πρότασις (ἢ αἴτησις) ἐκάστου διαδίκου·—5 αἱ αἰτιολογίαι·—6 τὸ διατακτικὸν μέρος.

ΕΠΔ. ἄρθ. 182, ΣΠΔ. ἄρθ. 156.

"Άρθρον 178.

Αἱ τῆς ἀποφάσεως αἰτιολογίαι δὲν πρέπει νὰ περιέχῳσι

μόνον τὰ περιστατικά, τὰ ὁποῖα ὁ δικαστὴς εἶχεν ὡς βάσιν τῆς ἀποφάσεώς του, ἀλλὰ καὶ τοὺς νομικοὺς κανόνας τοὺς ὁποίους ἐφήρμοσεν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 183, ΣΠΔ. ἄρθ. 157.

ΙΑ'. Ἐκτελέσεις τῆς ἀποφάσεως—α' ἐν γένει.

ἄρθρον 179.

Ἐκτὸς τῶν προπαρασκευαστικῶν καὶ παρεμπιπτουσῶν ἀποφάσεων ἐκτελοῦνται μόνον αἱ τελεσιδικοὶ ὀριστικαὶ ἀποφάσεις. Αἱ λοιπαὶ ὀριστικαὶ ἀποφάσεις δὲν ἐκτελοῦνται γενομένης ἐφέσεως ἢ διαρκούσης τῆς πρὸς ταύτην προθεσμίας, ἐκτὸς ἐάν ᾧσιν ἐκ τοῦ νόμου προσωρινῶς ἐκτελεσταὶ ἢ διετάχθῃ παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἢ προσωρινῇ αὐτῶν ἐκτελέσει.

ΕΠΔ. ἄρθ. 185, ΣΠΔ. ἄρθ. 158.

β'. Προσωρινὴ ἐκτέλεσις ἐκ τοῦ νόμου δι' ἐγγυήσεως ἢ ἄνευ ἐγγυήσεως.

ἄρθρον 180.

Προσωρινῶς ἐκτελεσταὶ ἀποφάσεις ἐκ τοῦ νόμου εἰσὶν ἐκτὸς τῶν ἀλλαχοῦ ὀριζομένων:¹

- 1) Αἱ ἐκδιδόμεναι ἐπὶ διαφορῶν ἀναγομένων εἰς τὴν διακατοχὴν καὶ περὶ προσωρινῶν μέτρων.²
- 2) Αἱ στηριζόμεναι ἐπὶ δικαστικῆς ὁμολογίας τοῦ ἀντιδίκου, καθ' ὅσον προκύπτει τοῦτο ἐκ τῆς ἀποφάσεως.³
- 3) Αἱ ἐπιδικάζουσαι διατροφήν ὀφειλομένην ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς καὶ τριῶν μηνῶν πρὸ ταύτης.⁴

Τὸ ἄρθ. ἀφορᾷ τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς αἱ ἀποφάσεις εἶναι ἀμέσως ἐκ τοῦ νόμου, καὶ ἄνευ ἀνάγκης διατάξεως αὐτῶν, προσωρινῶς ἐκτελεσταὶ. Καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας, ὡς συνάγεται ἐκ τοῦ ἐν ἐπικεφαλίδι τίτλου, δύναται τὸ δικαστήριον νὰ ἐπιβάλλῃ ἐγγυήσιν, ὡς καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἐπ. ἄρθ., κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ (περὶ τοῦ τρόπου χορηγήσεως τῆς ἐγγυήσεως ἴδε σημ. ὑπὸ ἄρθ. 81). Ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις ἀφορᾷ γενικῶς καὶ τὰ ἔξοδα, ἐφ' ὅσον ὁ νόμος δὲν ἀπαγορεύει (πρβλ. ἀντιθέτως ἄρθ. 187 ἐδ. 1 ΕΠΔ.).—Ὡς πρὸς τὸν τρίτον, τὸν μὴ ὄντα διάδικον, ἐπιτρέπεται ἢ προσωρινῇ ἐκτέλεσις; Ἐν Ἑλλάδι δὲν ὑφίσταται ζήτημα, μετὰ τὴν πρὸ τοῦ ν. ΓΦΝΔ' γενομένην ἐν ἄρθ. 869 ΕΠΔ. προσθήκῃ, δι' ἧς ρητῶς ὀρίζεται ὅτι καὶ ἡ κηρυχθεῖσα προσωρινῶς ἐκτελεστή ἀπόφασις ἐκτελεῖται ὡς πρὸς τὸν τρίτον μόνον ὅταν τελεσιδικήσῃ. Εἰρήσθω ὅτι κατὰ τὴν ΕΠΔ. ὁ τρίτος παρ' ᾧ κατάσχονται κινητὰ τοῦ ὀφειλέτου δὲν εἶναι διάδικος ἐν τῇ δίκῃ περὶ κύρους κατασχέσεως, ἐν ᾧ κατὰ τὰς ἰσχυοῦσας περὶ ἐκτελέσεως διατάξεις τῆς ΠΔ. 80 (ἄρθ. 346 καὶ ἐπ.), ὡς καὶ κατὰ τὰς καταργηθείσας σχετικὰς διατάξεις τοῦ περὶ ἐκτελέσεως τμήματος τῆς ΠΔ.03 (ἄρθ. 687 καὶ ἐπ.), ὁ ἐν λόγῳ τρίτος εἶναι διά-

δικος και κατά συνέπειαν ούδαμῶς γεννάται ζήτημα ὅτι ὡς πρὸς τοῦτον ἐκτελεῖται ἡ προσωρινῶς ἐκτελεστή ἀπόφασις καὶ πρὶν ἢ καταστῆ τελεσιδίκος. Ἄλλ' ἡ αὐτὴ φρονοῦμεν, ἀρμόζει λύσις ἐν Κρήτῃ καὶ διὰ τὸν τρίτον τὸν μὴ ὄντα διάδικον, ὅτις εἶναι ὁ μεσεγγυοῦχος ὡς πρὸς τὴν παράδοσιν τῶν παρ' αὐτῷ μεσεγγυηθέντων, ὁ ὑποθηκοφύλαξ ὡς πρὸς τὴν μεταγραφὴν τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀρθ. 284 ΑΚ. (οὐχὶ ὁμοῦ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐξάλειψιν προσημειώσεως ἢ ὑποθήκης, δι' ἣν ἀπαιτεῖται τελεσιδίκος ἀπόφασις—ἀρθ. 601 καὶ 603 ΑΚ.) καὶ εἴ τις ἄλλος. Κατὰ τὸ ἀρθ. 638 ΠΔ. 03, τοῦ καταργηθέντος τμήματος περὶ ἐκτελέσεως, ἐναντίον τῶν τοιούτων μὴ διαδίκων τρίτων συνεχωρεῖτο ἐκτέλεσις μόνων τῶν τελεσιδικῶν ἀποφάσεων, ἔστω καὶ ἂν αὐταὶ εἶχον κηρυχθῆ προσωρινῶς ἐκτελεσταί. Ἀλλὰ διάταξις παρομοία δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ ἰσχύοντι περὶ ἐκτελέσεως δικαίῳ τῆς ΠΔ. 80 (ἤτις μάλιστα ἐπέτρεπε τὴν ἐπ' ἐγγυήσει προσωρινὴν ἐκτέλεσιν πάσης ἀδιαστίκτως ὀριστικῆς ἀποφάσεως—ἀρθ. 150), ὥστε οὐδὲν τὸ κωλῶν ὅπως ἐκτελῶνται προσωρινῶς αἱ ἀποφάσεις κατὰ τῶν μὴ διαδίκων τρίτων, ἢ λύσις δ' αὐτῆ εἶναι καὶ ἡ νομοθετικῶς ὀρθή, διότι συμβάλλει εἰς ταχυτέραν τῶν διαφορῶν διευθέτησιν, χωρὶς δι' αὐτῆς νὰ ἐμβάλλωνται εἰς κίνδυνον τὰ δίκαια τοῦ καθ' οὗ ἡ ἐκτέλεσις, δοθέντος ὅτι καὶ ἐγγυήσις δύναται νὰ ἐπιβληθῆ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἐξ ὀλοκλήρου νὰ αποκλεισθῆ ἡ ἐκτέλεσις, ἂν συντρέχῃ ἡ περίπτωσις τοῦ ἀρθ. 182.—Ὑπ' ὧσιν οἱ εἰδικοί ν., δι' ὧν ἀπαγορεύεται ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις ἐναντίον ὀρισμένων νομικῶν προσώπων (Ναυτ. Ἀπομαχικοῦ Ταμείου, Μετοχ. Ταμείου Στρατοῦ, Ταμείου Συντάξεων Νομικῶν, Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τῶν ἄλλων Τραπεζῶν ἐφ' ὧν ἐπέξετάθησαν τὰ προνόμια ταύτης).

¹ Ἐν ἀρθ. 517, ὅπερ κηρύσσει ἐκ τοῦ νόμου προσωρινῶς ἐκτελεστάς τὰς ἀποφάσεις ἐπὶ ἐμπορικῶν διαφορῶν.

² Πρβλ. ΕΠΔ. ἀρθ. 187 ἐδ. 2.—Ἡδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι ἀπόφασις δι' ἣς ἀπορρίπτεται ἀγωγή περὶ κύρους κατασχέσεως, συνεπιεία ἀδείας τοῦ προέδρου ἐπιβληθείσης, δὲν εἶναι προσωρινῶς ἐκτελεστή, διότι τὸ ἀρθ. 180 ὑπονοεῖ προσωρινῶς ἐκτελεστάς ἐκ τοῦ νόμου τὰς ἀποφάσεις αἰτινες διατάσσουν προσωρινὸν μέτρον καὶ οὐχὶ τὰς ἀπορριπτούσας τὴν περὶ προσωρινοῦ μέτρου ἀγωγήν, πρὸς ἣν ἐξομοιοῦται καὶ ἡ ὡς εἴρηται περὶ κύρους κατασχέσεως. Ἡ τοιαύτη δὲ διάταξις τοῦ ἀρθ. 180 ἐθεσπίσθη ἵνα προστατεύσῃ τὸν πιστωτὴν, μὴ δυνάμενον ἄλλως νὰ ἐκτελέσῃ τὸ προσωρινὸν μέτρον πρὸ τῆς τελεσιδικίας τῆς ἀποφάσεως καὶ ἐνδεχομένως περιεχόμενον, ἐν ἀναμονῇ ταύτης, εἰς ἀδυναμίαν ἐκτελέσεως. Μόλα ταῦτα, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς πλειοψηφίας, ἐφ' ὅσον τὸ 180 ὀρίζει ὅτι ἐκ τοῦ νόμου εἶναι προσωρινῶς ἐκτελεσταί αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ἐπὶ διαφορῶν περὶ προσωρινῶν μέτρων, ἔπεται ὅτι καὶ ἡ ἀνωτέρω ἀπόφασις εἶναι προσωρινῶς ἐκτελεστή. Διότι ναὶ μὲν ἡ ἀπόφασις αὕτη δὲν περιέχει διάταξιν ἀμέσως ἀφορῶσαν προσωρινὸν μέτρον, οὐχ ἤττον αὕτη, οὐσιαστικῶς καὶ ἐμμέσως ρυθμίζουσα τὴν τύχην τοῦ παρὰ τοῦ προέδρου ληφθέντος συντηρητικοῦ μέτρου, ἀφορᾷ προσωρινῶς τὸν κανονισμόν τοῦ προσωρινοῦ μέτρου τῆς συντηρητικῆς κατασχέσεως εἰς χεῖρας τοῦ ὀφειλέτου καὶ συνεπῶς ὑπάρχει περίπτωσις ἐφαρμογῆς τοῦ ἀρθ. 180 (ΕΚρ. 60|1919, Θέμ. ΛΑ', σελ. 56). Ἀνευδοιάτως ἀποδεχόμεθα τὴν ἄποψιν τῆς μειοψηφίας, Αἱ περὶ προσωρινῆς ἐκτελέσεως διατάξεις τῶν ἀρθ. 180 καὶ 181 κείνται ὑπὲρ τοῦ πιστωτοῦ (Stein—Jonas § 712, ἴδε καὶ σημ. ὑπὸ τὸ ἀρθ. 182) καὶ ἀφοροῦν τὰς ἐπιδικαζούσας ἀντικειμένον ἰ ἐκ τῶν αὐτόθι κατονομαζομένων ἀποφάσεως, οὐχὶ δὲ τὰς ἀπορριπτούσας αὐτό. Καὶ ἐν Ἑλλάδι, καθ' ἔρμηνειαν τοῦ ἀρθ. 186 ἐδ. 1 ΕΠΔ., ἐπιτρέποντος τὴν προσωρινὴν ἐκτέλεσιν «ὅπου ἐπικεῖται κίνδυνος ἐκ τῆς βραδύτητος», ἐγένετο δεκτὸν

ὅτι αὐτὴ ἐπιτρέπεται καὶ ἐπὶ ἀποφάσεων αἵτινες διατάσσουιν (οὐ-
χὶ ἀπορρίπτουιν) προσωρινὸν μέτρον (Λιβαδάς ἐν Ἐγγ. κατὰ Ψαράν § 649).

³ ΓΠΔ. § 708 ἐδ. 2.

⁴ Πρβλ. ΓΠΔ. § 708 ἐδ. 6.—Ἐπὶ καταδίκης εἰς διατροφήν διὰ τὸν
πρὸ τοῦ τριμήνου χρόνον δὲν εἶναι ἐκ τοῦ νόμου προσωρινῶς ἐκτελεστή
ἡ ἀπόφασις, ἀλλ’ ἀνάγκη νὰ περιέχῃ αὐτὴ σχετικὴν διάταξιν, κατ’ ἐδ. 2
τοῦ ἐπ. ἄρθ.

γ’. Προσωρινὴ ἐκτέλεσις διατασσομένη ὑπὸ δικα- στηρίου μετὰ ἢ ἄνευ ἐγγυήσεως.

”Αρθρον 181.

Παρὰ τοῦ δικαστηρίου κατ’ αἴτησιν τῶν διαδίκων διατάσ-
σεται πάντοτε ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐ-
τῷ μετὰ ἢ ἄνευ ἐγγυήσεως.—1) Ἐὰν ἡ ἀπαίτησις στηρίζηται
ἐπὶ δημοσίων ἐγγράφων, ἰδιωτικῶν δικαστικῶς ἀνεγνωρισμέ-
νων ἢ καὶ ἐπὶ τελεσιδικίων ἀποφάσεων.—2) Εἰς ὅλας τὰς κα-
τεπειγούσας ὑποθέσεις, ἰδίως ὅταν πρόκειται περὶ ἐπισκευῶν
ἐπειγουσῶν, περὶ ἐκκενώσεως οἰκιῶν ἢ ἄλλων μεμισθωμένων
χώρων, περὶ διορισμοῦ ἐπιτρόπων, κηδεμόνων καὶ ἄλλων με-
σεγγυούχων, περὶ λογοδοσίας καὶ περὶ ἐγγυοδοσιῶν, περὶ χο-
ρηγίας διατροφῆς ἐκτὸς τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸν ἐν τῷ προη-
γούμενῳ ἄρθρῳ χρόνον, περὶ ἐρίδων μεταξὺ κυρίων καὶ ὑπηρε-
τῶν ἢ ἐργατῶν καὶ ἀναγομένων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἢ ἐργασίαν
αὐτῶν καὶ καθ’ ὅσον αὐταὶ γεννῶνται διαρκούσης τῆς ὑπηρε-
σίας ἢ ἐργασίας, περὶ ἐρίδων μεταξὺ ταξειδιωτῶν καὶ ξενοδό-
χων, ἀμαξηλατῶν, λεμβούχων, ἐργολάβων μετακομίσεως κτλ.
καὶ καθ’ ὅσον αὐταὶ ἔχουσιν ἀντικείμενον πληρωμῆν τροφῶν,
ἀγωγίων, ναύλου, ἀπώλειαν, βλάβην ἢ παρακράτησιν ἀποσκευ-
ῶν κτλ. καὶ ἐν γένει εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις καθ’ ἃς ἐπίκειται
κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς.²

Τὸ ἄρθ. τοῦτο ἀφορᾷ τὰς περιπτώσεις καθ’ ἃς ἡ προσωρινὴ ἐκτέλε-
σις χωρεῖ συνεπεία διατάξεως θεθεμένης ἐν τῇ ἀπόφασί (οὐχὶ ἀμέσως ἐκ
τοῦ νόμου, ὡς προηγ. ἄρθ.). Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας τὸ δικαστήριον,
ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἐνδιαφερομένου διαδίκου, κηρύσσει πάντοτε (οὐχὶ
κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, ὡς κατ’ ἄρθ. 186 ἐδ. 1 ΕΠΔ.) τὴν προσωρινὴν ἐκτέ-
λεσιν, ἐπιβάλλων κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ καὶ ἐγγυήσιν (περὶ τοῦ τρόπου χο-
ρηγήσεως αὐτῆς ἴδε σημ. ὑπὸ ἄρθ 81).

¹ ΕΠΔ. ἄρθ. 186 ἐδ. 2.

² Πρβλ. ΕΠΔ. ἄρθ. 186 ἐδ. 1, ΓΠΔ. § 709.—Αἱ ἀπαριθμούμεναι ἐνταῦ-
θα περιπτώσεις εἶναι ἐνδεικτικαί.

”Αρθρον 182.

Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ’ ἃς ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις

ἐπάγεται δυνάμει τοῦ νόμου, ὡς καὶ ἐκεῖνας, καθ' ἃς διατάσσεται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου μετὰ ἢ ἀνευ ἐγγυήσεως, τὸ δικαστήριον δύνανται ν' ἀποκλείσῃ τὴν προσωρινὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, ἐὰν πρὸ τῆς ἐκδόσεως ταύτης ὁ καθ' οὗ ἢ προσωρινὴ ἐκτέλεσις προτείνῃ, ὅτι αὕτη ἐπάγεται εἰς τοῦτον ἀνεπανόρθωτον ζημίαν, καὶ ἐὰν προσφέρῃ συγχρόνως ἀποχρῶσαν ἀσφάλειαν περὶ τῆς προσηκούσης ἐν δέοντι ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως καὶ τῆς πληρωμῆς τῶν ἐνδεχομένων ζημιῶν τοῦ ἀντιδίκου τοῦ ἐκ τῆς μὴ προσωρινῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως.

Ἡ διάταξις αὕτη ἐλήφθη ἐκ τῆς ΓΠΔ. [§ 712], θεωρηθεῖσα λίαν σκόπιμος καὶ πρακτικὴ (Σημ. Ἐπ.).—Τὰ ἀρθ. 180 καὶ 181 κήδονται τῶν συμφερόντων τοῦ πιστωτοῦ, ἐν ᾧ τὸ προκείμενον σκοπεῖ νὰ προστατεύσῃ ἐν τινι μέτρῳ τὰ συμφέροντα τοῦ ὀφειλέτου. Κατ' αὐτό, εἰς μὲν τὰς περιπτώσεις τοῦ ἀρθ. 180 ἀποκλείεται διὰ τῆς ἀποφάσεως ρητῶς ἢ προσωρινὴ ἐκτέλεσις, εἰς δὲ τὰς τοῦ ἀρθ. 181 ἀπορρίπτεται τὸ περὶ αὐτῆς αἴτημα, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καθ' οὗ ἢ ἐκτέλεσις διαδίκου, προσφέροντος ἅμα καὶ ἀσφάλειαν [περὶ τοῦ τρόπου χορηγήσεως αὐτῆς ἴδε σημ. ὑπὸ ἀρθ. 81] (Stein—Jonas § 712).—Ὁ καθ' ἀρθ. 182 ἀποκλεισμός τῆς προσωρινῆς ἐκτελέσεως εἶναι ἔργον τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου δέον νὰ προτείνηται ἢ περὶ τούτου αἰτήσις, ἢ δὲ παράλειψις τῆς σχετικῆς διατάξεως ἢ ἡ ἐσφαλμένη ἐκτίμησις καὶ ἀπόφανσις τοῦ πρωτοβάθμιου δικαστηρίου μόνον λόγον ἐφέσεως δύνανται νὰ ποτελέσῃ καὶ οὐχὶ αἴτημα τὸ πρῶτον εἰσαγόμενον εἰς τὸ τοῦ δευτέρου βαθμοῦ δικαστήριον. Μόνον πρὸς ἀναστολὴν τῆς διαταχθείσης προσωρινῆς ἐκτελέσεως δύνανται νὰ προσφύγῃ ὁ διάδικος ἐνώπιον αὐτοῦ δι' αἰτήσεως αὐτοτελοῦς, κατὰ τὸ ἀρθ. 591, ἀλλὰ τοῦτο εἰς τὴν μοναδικὴν περίπτωσιν καθ' ἣν αὕτη διετάχθη παρὰ νόμῳ (ΕΚρ. 165/1931, Δκοτ. 1932, σελ. 250).

IB'. "Ὅτι τὰ ἔγγραφα καὶ τὰ δικόγραφα εἶναι ἰδιοκτησία τῶν διαδίκων.

"Ἀρθρον 183.

"Ὅλα τὰ ἔγγραφα καὶ δικόγραφα, τὰ ὁποῖα ἐκοινοποίησαν πρὸς ἀλλήλους οἱ διάδικοι ἐν τῇ προδικασίᾳ, ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἢ καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν, γίνονται ἰδιοκτησία τοῦ διαδίκου εἰς τὸν ὅποιον ἐκοινοποιήθησαν· ὅθεν ἀποδίδονται εἰς τὸν διάδικον τοῦτον παρὰ παντός τοῦ κατέχοντος αὐτά.

Μόνον τὰ πρωτότυπα τῶν ἐκθέσεων καὶ τῶν ἀποφάσεων κατατίθενται παρὰ τῷ γραμματεῖ καὶ φυλάσσονται παρ' αὐτοῦ.

ΕΠΔ. ἀρθ. 188, ΣΠΔ. ἀρθ. 161.

IIΓ'. Ὑποχρεώσεις τοῦ γραμματέως.

"Ἀρθρον 184.

Καθ' ἕκαστον μῆνα συρράπτονται μὲν παρὰ τοῦ γραμμα-

τέως, ἀριθμοῦνται δὲ καὶ μονογραφοῦνται παρὰ τοῦ Προέδρου τὰ πρωτότυπα ὄλων τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων καὶ ὄλων τῶν ἀποφάσεων ἐπὶ ποινῇ 25—100 δραχ. ἐπιβαλλομένῃ εἰς τὸν ἀμελοῦντα γραμματέα.

ΕΠΔ. ἄρθ. 189, ΣΠΔ. ἄρθ. 162.

ἄρθρον 185.

Ἐπὶ παραλαβῇ τῶν διὰ τῆς διατιμήσεως κεκανονισμένων δικαιωμάτων ὀφείλει ὁ γραμματεὺς, αἰτούντων τῶν διαδικῶν καὶ ἄλλων, ὅσοι δύναται νὰ βεβαιώσῃσι τὸ κατὰ νόμους συμφέρον, νὰ διδῇ ἀντίγραφον ἀποφάσεων καὶ ἄλλων παρ' αὐτῷ παρακατατεθειμένων ἐγγράφων. Ἐὰν συμβῶσιν ἐνταῦθα δισταγμοὶ ἢ φιλονεικίαι, ὑποβάλλονται ἐνώπιον τοῦ Προέδρου καὶ ἀποφασίζονται.

ΕΠΔ. ἄρθ. 190, ΣΠΔ. ἄρθ. 163.

ἄρθρον 186.

Ἐπὶ παραδρομῶν καταδικάζεται ὁ γραμματεὺς εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ ἐν ἀσυγγνώστῳ ἀμελείᾳ περὶ τὴν φύλαξιν τῶν παρ' αὐτῷ κατατεθειμένων ἐγγράφων εἰς χρηματικὴν ποινὴν 25—100 δραχμῶν, ἐκτὸς δὲ τούτου δύναται νὰ τιμωρηθῇ καὶ πειθαρχικῶς, προσεπιφυλαττομένης καὶ τῆς μείζονος ἔτι ποινῆς, τὴν ὁποίαν ἤθελεν ἐπισύρῃ τυχὸν εἰς ἑαυτόν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 191, ΣΠΔ. ἄρθ. 164

ΙΔ'. Ἐπίσκεψις τῶν δικαστικῶν γραφείων.

ἄρθρον 187.

Καθ' ἐκάστην τριμηνίαν ἐρευνῶσιν οἱ παρὰ τοῖς Πρωτοδικαῖς Εἰσαγγελεῖς ὅλα τὰ δικαστικὰ γραφεῖα τῆς περιφέρειας τῶν, καθὼς καὶ τὰ τῶν Εἰρηνοδικῶν, βεβαιώνουσι δι' ἐκθέσεως τὰς εὐρεθείσας παραβάσεις καὶ προκαλοῦσιν ἐπομένως παρὰ τῷ ἀρμοδίῳ Δικαστηρῷ τὴν τιμωρίαν. Τὴν αὐτὴν ὑποχρέωσιν ἔχει καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἐφετείου ὡς πρὸς τὸ γραφεῖον τοῦ Δικαστηρίου τούτου.

ΕΠΔ. ἄρθ. 192, ΣΠΔ. ἄρθ. 165.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΟΡΙΑΙ

Α΄. "Εναρξίς και ύπολογισμὸς τῶν προθεσμιῶν.

"Αρθρον 188.

Εἰς τὰς δικονομικὰς προθεσμίας ὑπόκεινται πάντα ἐν γένει τὰ πρόσωπα καὶ προσέτι τὸ δημόσιον, οἱ δῆμοι καὶ οἱ ὑπὸ ἐπιμέλειαν διατελοῦντες, ὅταν οἱ τελευταῖοι οὗτοι νομίμως ἐπιτροπεύωνται.

ΣΠΔ. ἄρθ. 166.

"Αρθρον 189.

Αἱ παρὰ τοῦ νόμου ἢ παρὰ τῶν δικαστηρίων διωρισμέναι ἢ παρὰ τῶν διαδίκων συμπεφωνημέναι προθεσμῖαι καὶ διορίαι, ἐάν ἀρχωνται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεως ἐγγράφου τινὸς λογίζονται—1. "Οχι ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς κοινοποιήσεως καὶ τελειώνουσιν εἰς τὴν τελευταίαν ἡμέραν, ἢ ἐάν ἡ ἡμέρα αὕτη εἶναι ἑορτή, κατὰ τὴν ἔκτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν τῆς ἐπιούσης ἐργασίμου.—2. Μόνον ὑπὲρ ἐκείνου, ὅστις ἐκοινοποίησε τὴν ἀπόφασιν, τὸ δικόγραφον ἢ ἄλλο ἐγγραφον, καὶ ποτὲ κατ' αὐτοῦ, πλὴν ἐάν ὀρίζηται εἰδικῶς τὸ ἐναντίον.

ΕΠΔ. ἄρθ. 193, ΣΠΔ. ἄρθ. 167.

Διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ ἀναρσεῖοντος κοινοποιήσεως τῶν προσβαλλομένων ἀποφάσεων δὲν ἤρξατο κατ' αὐτοῦ τρέχουσα ἢ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμῖα, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθ. 189 ΠΔ., τὸ καθορίζον ὅτι αἱ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως ἐγγράφου τινὸς ἀρχόμεναι προθεσμῖαι λογίζονται μόνον ὑπὲρ ἐκείνου ὅστις ἐκοινοποίησε τὴν ἀπόφασιν καὶ οὐχὶ κατ' αὐτοῦ, πλὴν ἐάν ὀρίζηται εἰδικῶς τὸ ἐναντίον, ὡς ἐν ἄρθ. 582 προκειμένου περὶ ἐφέσεως. Ἐπομένως, μὴ ὑφισταμένης ἰδιαιτέρας ἀντιθέτου διατάξεως καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐναρξιν τῆς προθεσμίας πρὸς ἀναίρεσιν, διεπομένης ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 817 ΕΠΔ., ἰσχύοντος ἐν Κρήτῃ δυνάμει τοῦ ἀπὸ 27 Νοεμβρίου 1908 δ. τῆς αὐτόθι Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ἄρθ. 1 τοῦ ν. 291, ἢ περὶ ἐκπροθέσμου τῆς προκειμένης αἰτήσεως ἀναίρεσεως, ὡς ἀσκηθείσης μετὰ πολυλοῦς μῆνας ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ ἀναρσεῖοντος ἐπιδόσεως τῶν ἀποφάσεων εἰς αὐτόν, ἔνστασις τοῦ ἀναρσειβλήτου, μὴ ἐπικαλουμένου καὶ παρ' αὐτοῦ γενομένην τῷ ἀντιδίκῳ του κοινοποίησιν τούτων, ἀπορριπτέα ἐστίν (ΑΠ. 103/1926, Θέμ. ΛΖ', σελ. 386).

"Αρθρον 190.

Ἐὰν διάδικός τις ἀποθάνῃ διαρκούσης τῆς προθεσμίας, ἄρχεται διὰ τοὺς κληρονόμους ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀποδοχῆς τῆς κληρονομίας νέα προθεσμῖα. Ἐὰν προθεσμῖα τις εἶνε κα-

τὰ μῆνα προσδιωρισμένη, ἕκαστος μὴν λογιζέται ἀνά τριάκοντα ἡμέρας.

ΕΠΔ. ἄρθ. 194, ΣΠΔ. ἄρθ. 168.

Ἄρθρον 191.

Ἐὰν μάρτυς, πραγματογνώμων ἢ διάδικος καλῆται νὰ ἐμφανισθῆ ἑνώπιον Δικαστηρίου ἢ Εἰσηγητοῦ καὶ κατοικῆ ἢ διαμένη εἰς ἄλλον τόπον παρὰ τὸν τοῦ Δικαστηρίου ἢ τὸν τόπον, ἔνθα διεξάγεται ἡ δικαστικὴ πρᾶξις ἢ ἐὰν τις πρόκειται νὰ ἐπιχειρήσῃ δικαστικὴν πρᾶξιν πρὸς ἕτερον διάδικον, ἰδίως νὰ ἐνεργήσῃ κοινοποίησιν, καὶ ὁ πρὸς ὃν αὕτη κατοικῆ ἢ διαμένη εἰς τόπον διάφορον τοῦ γνωστοποιούντος, προστίθενται κατὰ τὸν λογισμὸν τῶν προθεσμιῶν (τοῦτο δὲ μόνον κατὰ τὰς ἐν τῷ νόμῳ ρητῶς ὠρισμένας περιπτώσεις) τρεῖς μὲν ἡμέραι, ἐὰν πρόκειται νὰ ἐμφανισθῆ ἑνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου κατοικεῖ ἢ ἐὰν ἐν ταύτῃ διεξάγεται ἡ δικαστικὴ πρᾶξις ἢ κατοικῆ ὁ πρὸς ὃν ἢ κοινοποίησις, πέντε δὲ ἡμέραι ἐὰν πρόκειται νὰ ἐμφανισθῆ ἑνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου κατοικεῖ ἢ διαμένει, ἢ ἑνώπιον ἄλλου Εἰρηνοδίκου τῆς περιφερείας τοῦ Πρωτοδικείου, ἢ ἐὰν ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ διεξάγεται ἡ δικαστικὴ πρᾶξις, ἢ διαμένη ὁ πρὸς ὃν ἢ κοινοποίησις· δέκα δὲ ἡμέραι εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν.¹ «Ἐὰν ὅμως ὁ διάδικος κατοικῆ ἢ διαμένη ἐκτὸς τοῦ Κράτους»² καὶ δὲν ἔχη δικαστικὸν πληρεξούσιον τῆς δίκης διωρισμένον, ἢ νόμιμος προθεσμίᾳ ἐπεκτείνεται ἐπὶ δύο ἔτι μῆνας λόγῳ ἀποστάσεως,³ πλὴν ἐὰν ἄλλως ὀρίζεται ἐν εἰδικαῖς περιπτώσεσι. Ἐὰν ὑπάρχη ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει διωρισμένος δικαστικὸς πληρεξούσιος, λαμβάνεται ἡ κατοικία αὐτοῦ ὑπ' ὄψιν.

Πρβλ. ΕΠΔ. ἄρθ. 195, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. ΓΨΪ' τοῦ 1911.

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ 4257 τῆς 6 Αὐγούστου 1929, κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἄτινα ἀντικατέστησαν τὰ ἐξῆς: «Ἐὰν ὅμως ὁ διάδικος κατοικῆ ἢ διαμένη ἐκτὸς τῆς Κρήτης ἢ εἶνε ἀγνώστου διαμονῆς» ταῦτα, συνεπεῖα τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τῆς 12 Ἰανουαρίου 1912 δ. τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐν Κρήτῃ Ἐπιτροπῆς, εἶχον ἀντικαταστήσει τὰ ἐξῆς ἐν τῷ ἀρχικῷ κειμένῳ: «Ἐὰν ὅμως ὁ διάδικος κατοικῆ ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ ἢ εἶνε ἀγνώστου διαμονῆς».

¹ Ἡ τοιαύτη ἐπέκτασις χωρεῖ καὶ ὅταν ὁ ἐκτὸς τῆς ἑδρας κατοικῶν ἢ διαμένων διάδικος ἔχη διωρισμένον πληρεξούσιον διαμένοντα ἐν αὐτῇ καὶ πρὸς αὐτὸν γίνηται ἡ ἐπίδοσις τῆς κλήσεως, λαμβανομένης ὡς μέτρον τῆς κατοικίας τοῦ διαδίκου—πλὴν ἂν οὗτος κατοικῆ ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ, ὅτε, κατὰ τὴν τελευταίαν διάταξιν τοῦ ἄρθ., λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ κατοικία τοῦ πληρεξουσίου (ΕΧ. 424/1910).

² Διὰ τοὺς ἐκτὸς τοῦ Κράτους διαδίκους εἰς τὴν μετ' ἀπόφασιν συ-

ζήτησιν τῆς ἐφέσεως ἢ προθεσμία παρεκτείνεται κατὰ τὸ παρὸν ἄρθ., οὐχὶ δὲ κατὰ τὸ ἄρθ. 466, ὅπερ ἀφορᾷ τὴν παρέκτασιν τῆς μετ' ἀπόφασιν συζητήσεως τῆς ἀγωγῆς (ΕΧ. 24/1919).—Ὡς πρὸς τὸν ἀγνώστου διαμονῆς διάδικον, οὐδὲν ὀρίζεται ἐν τῇ γενομένῃ ὑπὸ τοῦ ν. 4257 τροποποιήσῃ τοῦ προκειμένου ἄρθ. καὶ συνεπῶς κατ' αὐτὸ δὲν χωρεῖ ὡς πρὸς τοῦτον παρέκτασις, δεδομένου ὅτι αἱ περὶ αὐτῆς διατάξεις πρέπει νὰ ἐρμηνεύωνται στενῶς, ἄφ' οὗ θεσπίζουσι ἐξαιρετικὸν δίκαιον, («τοῦτο δὲ μόνον κατὰ τὰς ἐν τῷ νόμῳ ρητὰς ὀρισμένας περιπτώσεις», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἄρθ.). Χωρεῖ ὅμως παρέκτασις ὡς πρὸς τὸν εἰρημένον εἰκοσὶν ἡμερῶν διὰ πᾶσαν μετ' ἀπόφασιν συζήτησιν, κατὰ τὴν ἀνακόλουθον διάταξιν τοῦ ἄρθ. 466, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ν., ὅπερ μάλιστα φαίνεται προϋποθέτον ὅτι τὸ ἐν ὄψει ἄρθ. χορηγεῖ μείζονα παρέκτασιν εἰς τὸν ἀγνώστου διαμονῆς. Πιθανώτατα ἐν τῇ κατὰ τὸν ν. 4257 διατυπώσει τοῦ τελευταίου τούτου παρεξήφρησε παραδρομῇ, ληφθέντος ὑπ' ὄψιν τοῦ κειμένου τῆς ἐκδόσεως Χ. Μπενάκη, ἔνθα, μετὰ τὴν φράσιν «ἐάν ὅμως ὁ διάδικος κατοικῇ ἢ διατρίβῃ ἐκτὸς τῆς Κρήτης», παρελείφθη ἢ ἐν τῷ ἀρχικῷ κειμένῳ φράσις «ἢ εἴνε ἀγνώστου διαμονῆς», ἣν οὐδαμῶς εἶχε θίξει τὸ δ. τῆς Ἐκτελ. Ἐπιτροπῆς τοῦ 1912. Ἄλλ' ὡς εἴρηται, ἄλλοια ἐρμηνεῖα τοῦ ἄρθ. τούτου, μετὰ τὸν ν. 4257, δὲν ἐπιτρέπεται, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ δι' αὐτῆς ἤθελεν εὐνοηθῆ ἄποψις, ἥτις δὲν ἔχει τὰ πολλὰ ὑπὲρ αὐτῆς νομοθετικῶς (καὶ κατ' ἄρθ. 195 ΕΠΔ, δὲν χορηγεῖται παρέκτασις εἰς τὸν ἀγνώστου διαμονῆς).

² Ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθ. 1 τοῦ ν. δ. τῆς 12 Ἰανουαρίου 1923 περὶ δικαστικῶν προθεσμιῶν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου, ἐπεκτείνουσης τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθ. 12 τοῦ ν. 473, τὴν ἀπαγορεύουσαν τὴν ἐγγραφὴν ἀγωγῶν πρὸς συζήτησιν εἰς τὸ πινάκιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου πρὸ τῆς παρελεύσεως μηνὸς ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως αὐτῆς, εἰς πᾶσαν ἀνεξαιρέτως δικαστικὴν πρᾶξιν κατὰ τοῦ Δημοσίου καὶ πᾶσαν κλήτευσιν αὐτοῦ ἐνώπιον δικαστηρίου, δὲν παρέπεται ὅτι ἡ μηνιαία αὕτη προθεσμία δὲν παρεκτείνεται λόγῳ ἀποστάσεως εἰς ἄς περιπτώσεις ἢ διὰ τοὺς λοιποὺς διαδίκους ἐλάσσων προθεσμία παρεκτείνεται, διότι ἄλλως τὸ Δημόσιον, ὑπὲρ οὗ αἱ ἄνω διατάξεις ἰδρύουν προνόμιον, ἤθελε τεθῆ ἔναντι τῶν ἰδιωτῶν εἰς μειονεκτικὴν θέσιν. Ὅθεν, ἐφ' ὅσον, ἐν μὲν τῷ ἄρθ. 595 ΠΔ. φέρεται ὅτι ὁ ἐπισπεύδων τὴν συζήτησιν τῆς ἐφέσεως διάδικος καλεῖ δι' ἀπλῆς κλήσεως τὸν ἀντίδικον τρεῖς τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς συζητήσεως, ἐν δὲ τῷ ἄρθ. 191 παρεκτείνεται ἢ προθεσμία ἂν ὁ διάδικος κατοικῇ ἐκτὸς τῆς Κρήτης ἐπὶ δύο ἔτι μῆνας καὶ ἐάν ὑπάρχῃ πληρεξούσιος δικηγόρος λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἢ κατοικία αὐτοῦ, προκειμένης δ' ὑποθέσεως τοῦ Δημοσίου αἱ κοινοποιήσεις διὰ νὰ παραγάγουν νομίμους συνεπείας, δέον, κατ' ἄρθ. 2 τοῦ ν. ΩΛΖ' νὰ γίνωνται μόνον εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ἢ κατὰ τὸ ἀνωτέρω ν. δ. τριακονθήμερος προθεσμία ἐμφανίσεως τοῦ Δημοσίου πρὸς συζήτησιν τῆς ἐφέσεως ἐπεκτείνεται κατὰ δύο μῆνας (ΕΑΘ. 455/1930, Θέμ. ΜΑ', σελ. 922). Τοῦτο, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει διωρισμένος δικαστικὸς πληρεξούσιος τοῦ Δημοσίου (καὶ ἡ ἀπόφασις, μολοντί ἀσαφῆς κατὰ τὸ σημεῖον αὐτό, δὲν φαίνεται ἀποκρούουσα τὴν διάκρισιν), καθ' ὅσον ἂν ὑπάρχῃ τοιοῦτος, ἐφαρμογὴν ἔχει καὶ ἐπὶ τοῦ Δημοσίου ἢ τιθεμένην ὑπὸ τοῦ παρόντος ἄρθ. ἀρχὴ ὅτι ἡ προθεσμία (τριακονθήμερος ἐν προκειμένῳ) παρεκτείνεται κατὰ λόγον τῆς διαφορᾶς τῆς κατοικίας τοῦ δικηγόρου. Εἰς τὴν τοιαύτην δ' ἐκδοχὴν δὲν ἀντιβαίνει ἢ ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως ἐπικαλουμένη διάταξις τοῦ ν. ΩΛΖ', ἥτις ἀπλῶς ὀρίζει τὸν νόμιμον ἀντιπρόσωπον τοῦ Δημοσίου πρὸς ὃν δέον νὰ γίνωνται αἱ ἐπιδόσεις, κατὰ τὸ ἄρθ. 147 ἐδ. 2, χωρὶς βεβαίως νὰ θίγῃ τὴν εἰρημένην ἀρχὴν (ἀλλ' οὕτε καὶ τὴν τοῦ ἄρθ. 144, ἥτις ἐπιβάλλει ἀδιακρίτως τὴν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότη-

τος ἐπίδοσιν πρὸς τὸν διορισθέντα δικηγόρον ὑφ' ὠρισμένας προϋποθέσεις —πρβλ. Μανιάκη Ἑρμ. ΕΠΔ. §§ 161, 162).

Ἄρθρον 192.

Ἐὰν πλείονα πρόσωπα κατοικῶσιν ἢ διαμένωσιν εἰς διάφορους τόπους, ἢ ἀνωτέρα ἀπόστασις ρυθμίζει κοινῶς πρὸς πάντας τὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένην ἐπέκτασιν τῆς προθεσμίας.

ΕΠΔ. ἄρθ. 196.

Ἄρθρον 193.

Δὲν λογίζεται διάφορος τόπος καὶ ἐπομένως οὐδεμία χωρεῖ προσθήκη, ἐὰν τις πρόκειται νὰ ἐμφανισθῇ εἰς δικαστὴν ἢ νὰ ἐπιχειρήσῃ δικαστικὴν πρᾶξιν εἰς ἀπόστασιν ὀλιγωτέραν τῆς μιᾶς ὥρας ἀπὸ τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς του. Ἡ τυχὸν περὶ τούτου ἐγειρομένη ἀμφισβήτησις δύναται νὰ κριθῇ κυριαρχικῶς ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ, χωρὶς νὰ ὑποχρεῶται οὗτος νὰ διατάξῃ περὶ τούτου ἀποδείξεις.

Ὅρθῶς ὀρίζεται ὅτι ἡ κάτω τῆς ὥρας (πεζῆ, ἐννοεῖται) ἀπόστασις τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ διαδίκου δὲν σημαίνει ὅτι οὗτος κατοικεῖ εἰς τὸν διάφορον, ὥστε νὰ χωρῇ ἢ παρέκτασις προθεσμίας τοῦ ἄρθ. 191. Διὰ τῆς κυριαρχικῆς δὲ κρίσεως τοῦ δικαστοῦ ἀποφεύγονται τὰ ἄλλοτε ἐν Ἑλλάδι (πρὸ τῆς ἐφ' ἔτει 1894 τροποποιήσεως τοῦ ἄρθ. 195 ΕΠΔ. ὑπὸ τοῦ ν. ΒΣΚΕ') δημιουργούμενα πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀποστάσεως ζητήματα.

Β'. Ἐπέκτασις τῆς προθεσμίας.

Ἄρθρον 194.

Οἱ διάδικοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεκτείνωσι τὰς παρὰ τοῦ νόμου ἢ τοῦ δικαστηρίου ὠρισμένας προθεσμίας. Τὰ δὲ δικαστήρια δὲν δύναται ν' ἀπομσκρυνθῶσι παντάπασιν ἀπὸ τὸν νόμον καὶ τὴν ἀπόφασιν, εἰμὴ μόνον δι' ἀποχρῶντας λόγους ἢ συναινέσει τῶν διαδίκων.

ΕΠΔ. ἄρθ. 197, ΣΠΔ. ἄρθ. 171.—Κατὰ τὴν αἰτιολ. ἐκθ. τῆς ΣΠΔ.: «τὸ ἄρθ. τοῦτο [197 ΕΠΔ] ἐτροποποιήθη διὰ τῆς ἐν τέλει προσθήκης ὅτι «ἐπιτρέπεται ἐπέκτασις τῆς προθεσμίας δι' ἀποχρῶντας λόγους» διὰ τῆς προσθήκης ταύτης ἐπληρώθη τὸ κενὸν τοῦ ἄρθ. [ἴδε Οἶκον.—Λιβ. § 93 σημ. 6 καὶ Λιβ. ἐν Ἑγγ. κατὰ Ψαρᾶν § 706]».—Πρβλ. σχετικῶς ἐπ. ἄρθ.

Ἄρθρον 195.

Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν γίνεται ἡ αἴτησις πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρώτης προθεσμίας καὶ ὁ ζητῶν τὴν ἐπέκτασιν καταδικάζεται πάντοτε εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων. Ἡ περὶ

έπεκτάσεως τῆς προθεσμίας αἴτησις ὑποβάλλεται ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου ἢ τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου τοῦ ἐκδόντος τὴν ἀπόφασιν, ἢ τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν Εἰσηγητοῦ,¹ χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη ἢ αἴτησις νὰ κοινοποιηθῇ καὶ εἰς τὸν ἀντίδικον.² «Ὁ Πρόεδρος, ὁ Εἰρηνοδίκης ἢ ὁ Εἰσηγητὴς μόνον ἐφ' ἅπαξ δύνανται νὰ ἐπεκτείνωσι τὴν προθεσμίαν καὶ μόνον εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν δὲν ἐγένετο ἐπέκτασις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου».³ Ἡ παρά τοῦ Εἰσηγητοῦ δοθεῖσα ἐπέκτασις τῆς προθεσμίας ἔχει ἀποτελέσματα μόνον διὰ τὰς ἐνώπιον αὐτοῦ διεξαγομένης ἀποδείξεις.⁴ Ἡ παραχωρηθεῖσα νέα προθεσμία ἀρχεται, ἂν καὶ ἡ παραχώρησις ἐγινε πρότερον, ἀφ' ἧς παρήλθεν ἡ πρώτη προθεσμία καὶ τελειώνει κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 189 ὠρισμένα. Ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τοῦ Προέδρου, Εἰρηνοδίκου ἢ Εἰσηγητοῦ δὲν ὑπόκειται εἰς ἐνδίκον μέσον, ἀλλ' ὁ ἐπιλαμβανόμενος τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως δικαστῆς δύναται νὰ παρεκτείνῃ τὴν προθεσμίαν καὶ ἐὰν ἡ περὶ ταύτης αἴτησις ἀπερριφθῇ.⁵

ΕΠΔ. ἄρθ. 198, ΣΠΔ. ἄρθ. 172.

Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. 4257 τῆς 6 Αὐγούστου 1929 κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἅτινα ἀντικατέστησαν τὰ ἐξῆς: «Ἐπέκτασις τῆς δικαστικῆς ἐπέκταθῆσις προθεσμίας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ οὔτε ὑπὸ τοῦ Προέδρου οὔτε ὑπὸ τοῦ Εἰσηγητοῦ».—Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθ. τούτου ἐγένετο ἐν ἔτει 1911 ἡ τροποποίησις τοῦ ἄρθ. 198 ΕΠΔ. διὰ τοῦ ν. ΓϞΛΘ'.

¹ Ἐπὶ παρατάσεως προθεσμίας ἀποδείξεως διαταχθεῖσις ὑπὸ ἀποφάσεως ἥτις ἐξεδόθη παρὰ δικαστηρίου ἐδρευόντος ἐν ᾧ τόπῳ ἰσχύει ἡ ΕΠΔ. ἐφαρμογὴν ἔχει τὸ ἄρθ. αὐτῆς 198, καθ' ὃ ἡ τοιαύτη παράτασις παρέχεται παρὰ τοῦ προέδρου τοῦ ἐκδόντος τὴν ἀπόφασιν δικαστηρίου ἢ τοῦ δικαστηρίου τούτου, οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν εἰσηγητοῦ, καθ' ὅσον τὸ ἄρθ. 195 τῆς ἐν Κρήτῃ ἰσχυοῦσης ΠΔ. ἐφαρμόζεται μόνον ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐκδιδομένων ὑπὸ δικαστηρίων ἐδρευόντων ἐν Κρήτῃ (ΕΑθ. 1511/1928, Θέμ. Μ', σελ. 442).

² Διὰ τε τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ τὴν παράτασιν προθεσμίας ἀρμόδιος εἶναι ὁ εἰρηνοδίκης ἢ ὁ πρόεδρος τοῦ ἐκδόντος τὴν περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασιν δικαστηρίου, κατὰ τὸ σαφές γράμμα τῶν ἀρθ. 246 ἐδ. 4 καὶ 195 ΠΔ. Μὴ δυναμένου δὲ τοῦ διαδίκου κατ' ἰδίαν ἀρέσκειαν νάπομακρύνῃται τῶν θεμιτῶν τούτων διατάξεων, κανονιζουσῶν τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικάσαντος δικαστοῦ, ἡ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου εἰσαγομένη σχετικὴ αἴτησις ἀναρμοδίως εἰσάγεται καὶ εἶναι παραπεμπτέα εἰς τὸν ἀρμόδιον δικαστὴν, κατὰ τὸ ἄρθ. 26 (ΕΧ. 90/1911, ὁμοίᾳ καὶ ἡ 112 ἰδίου ἔτους).—Δὲν νομιζόμεν ὀρθὴν τὴν ἀποψιν ὅτι ἀποκλείεται ἡ ἀρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου, ἂν δὲν προηγήθῃ προσφυγὴ εἰς τὸν πρόεδρον ἢ τὸν εἰσηγητὴν, κατὰ τὴν ἀληθῆ ἐννοίαν τοῦ προκειμένου ἄρθ. (πρβλ. καὶ σημ. ὑπὸ ἄρθ. 246). Καὶ ἡ κρατοῦσα μερὶς τῆς ἐλλ. νυλ. ἀποκρούει τὴν ἀποψιν ταύτην (ΕΑθ. 778/1924, Θέμ. ΛΣΤ', σελ. 518, 800/1928, Θέμ. Μ', σελ. 188, πλειοψ. 115/1931, Θέμ. ΜΒ', σελ. 504, ΕΚερκ. μειοψ. 52/1931, Θέμ. ΜΓ', σελ. 534, πρὸς ἄς σύμφωνος καὶ σύνταξις «Θέμιδος»), ἐπὶ λόγῳ κυρίως

διὰ ἀφ’ οὗ τὸ δικαστήριον δύναται νὰ παρατείνῃ τὴν προθεσίαν ἐν ἀπορίψει τῆς αἰτήσεως ὑπὸ τοῦ προέδρου ἢ τοῦ εἰσηγητοῦ ἢ καὶ ἐν παρελεύσει τῆς ὑπὸ τούτων παραταθείσης προθεσμίας (τελευταία περίοδος τοῦ ἄρθ. τούτου, παρ. 3 ἄρθ. 198 ΕΠΔ.), a fortiori δύναται νὰ παρατείνῃ αὐτὴν καὶ ἀνευ ἄλλης τινὸς προδικασίας. Ἡ τοιαύτη δ’ ἔννοια ἐπικουρεῖται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐν τῷ πρακτικῶν ἄρθ., εὐθὺς μετὰ τὰ περὶ αἰτήσεως ἐνώπιον τοῦ προέδρου ἢ εἰσηγητοῦ ὀριζόμενα καὶ πρὶν ἢ γίνῃ οἰσοδῆποτε λόγος περὶ ἐπεμβάσεως τοῦ δικαστηρίου μετὰ τὴν ἐπὶ τῆς αἰτήσεως κρίσιν τῶν εἰρημένων, ὀρίζεται ὅτι ἐπέκτασις τῆς ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐπεκταθείσης προθεσμίας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ προέδρου ἢ τοῦ εἰσηγητοῦ, τοῦθ’ ὅπερ ἐνδεικνύει ὅτι οὐδόλως ὁ νομοθέτης ἐσκέφθη νάτοξενώσῃ τὸ δικαστήριον τῆς πρὸς παράτασιν ἐξουσίας καὶ ἂν αὕτη δὲν ἐζητήθῃ πρότερον παρὰ τοῦ προέδρου ἢ τοῦ εἰσηγητοῦ.

³ Βεβαίως ὅμως δύναται αὕτη νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ παρατείναντος τὴν προθεσίαν δικαστηρίου.

⁴ Ἄλλ’ ἡ δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ προέδρου παράτασις ἰσχύει διὰ τὰς ἐνώπιον παντὸς εἰσηγητοῦ πράξεις.

⁵ Κατὰ τὴν μείζων γνώμην, ὀρίζεται μὲν ἐν ἄρθ. 195 ΠΔ. ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ προέδρου ἢ παρατείνουσα προθεσίαν δὲν ὑπόκειται εἰς ἐνδίκον μέσον, ὃ δ’ ἐπιλαβόμενος τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως δικαστῆς δύναται νὰ παρεκτείνῃ τὴν προθεσίαν καὶ ἂν ἡ περὶ ταύτης αἰτήσις ἀπερρίφθῃ, πλὴν, κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τῆς τοιαύτης διατάξεως, ὁ ἀποκλεισμός τοῦ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐλέγχου τῆς ἀποφάσεως τοῦ προέδρου ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸ ἀντικείμενον ἂν συνέτρεχεν ἡ μὴ ἀποχρῶν πρὸς παράτασιν λόγος, περὶ οὗ κυριαρχικῶς ἀποφαίνεται οὗτος, οὐχὶ δὲ καὶ ἂν ἐμπροθέσμως ἡ μὴ ἐγένετο εἰς αὐτὸν ἡ αἰτήσις, περὶ οὗ τελικῶς δικαιούται νάποφασίσῃ ὁ τῆς οὐσίας δικαστῆς, διότι ὁ νόμος ἀρνεῖται τῷ προέδρῳ τὴν πρὸς παράτασιν τῆς προθεσμίας ἐξουσίαν, ἐφ’ ὅσον ὑπεβλήθῃ αὐτῷ ἡ σχετικὴ αἰτήσις μετὰ τὴν πάροδον αὐτῆς. Εἰ καὶ κατὰ τὴν ἐλάσσων γνώμην, τὸ ἄρθ. 195 ἀπαγορεύει πᾶν ἐνδίκον μέσον κατὰ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως, ἡ δ’ ἀπαγορευσις ἀποκλείει τὸν ἔλεγχον ἐκ μέρους τῶν δικαστηρίων τῆς οὐσίας, καὶ ἂν ἔτι πρόκειται περὶ τοῦ ἐγκύρου ἢ ἐκπροθέσμου τῆς αἰτήσεως, τοῦ νόμου μὴ διακρίνοντος, ἐξ ἐναντίας δὲ περιορίζοντος τὴν ἐξουσίαν τοῦ δικαστοῦ τῆς οὐσίας μόνον εἰς τὸ ἀντικείμενον ἂν δεόν νὰ χορηγηθῇ προθεσμία καὶ ὅταν ἡ περὶ τούτου ἔφεσις ἀπερρίφθῃ ὑπὸ τοῦ προέδρου (ΕΧ. 61 καὶ 62/1913). Πρὸς τὴν γνώμην τῆς πλειοψηφίας συνεφώνησε παγίως ἡ νμλ. τῶν ἐφετείων Χαγίων καὶ Ἡρακλείου· πρβλ. καὶ σύμφωνον ρητὴν διάταξιν ἐν τέλει τοῦ ἄρθ. 195 ΕΠΔ. ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ν. Γ^αΛΘ’, βάσει τοῦ προκειμένου ἄρθ. (ἴδε αἰτιολ. του ἔκθ.).

Γ'. Παραμέλῃσις τῆς προθεσμίας.

“ Αρθρον 196.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς μὴ ἐμφανίσεως ἢ τῆς παραμελήσεως προθεσμίας τινὸς προσδιορίζονται εἰς τὰ καθ’ ἕκαστα εἴδη τῆς διαδικασίας· καὶ οἱ δικασταὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος δὲν δύνανται ν’ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τοὺς ὀρισμούς τούτους, εἰμὴ κατὰ ρητὴν συναίνεσιν τῶν διαδίκων.

ΕΠΔ. ἄρθ. 199, ΣΠΔ. ἄρθ. 173.

"Αρθρον 197.

Ἐὰν ὅλοι οἱ διάδικοι παρημέλησαν προθεσίαν τινά ἢ ἀπειθοῦντες δὲν ἐνεφανίσθησαν, καταλείπεται ἡ ὑπόθεσις, μέχρις ὅτου τὴν ἐπαναλάβωσιν οἱ διάδικοι.

ΕΠΔ. ἀρθ. 200, ΣΠΔ. ἀρθ. 174.

"Αρθρον 198.

Ἐὰν διάδικος ἐξ ἀνωτέρας βίας ἐκωλύθη νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐγκαίρως δικαστικὴν πράξιν, ἣτις ἔπρεπεν ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας νὰ ἐκτελεσθῇ καὶ ἐντεῦθεν ἀπεκλείσθῃ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης, ἐφ' ὅσον ὁ νόμος δὲν ὀρίζει ἄλλως, δύναται νὰ αἰτήσῃ οὗτος τὴν ἄρσιν τῶν ἐπιβλαβῶν ἐκ τῆς παραλείψεως συνεπειῶν.¹ Ἡ περὶ τούτου αἴτησις δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ εἰς περιστατικά, ἅτινα τὸ Δικαστήριον ἐθεώρησεν ἀνεπαρκῆ πρὸς χορήγησιν τῶ διαδίκῳ ἐπεκτάσεως τῆς προθεσμίας ἢ ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως.²

Τὰ ἀρθ. 198—202 ἐλήφθησαν ἐκ τῆς ΓΠΔ. [§ 233 καὶ ἐπ.]—Ἴδε καὶ ὑπ. νομοχ. ἀρθ. 241 καὶ ἐπ. (Σημ. Ἐπ.).—Καὶ ἡ ἑλλ. ν.μ., παρὰ τὴν ἀπουσίαν ρητῶν διατάξεων ἐν τῇ ΕΠΔ., σταθερῶς δέχεται ὅτι αἱ ἐπιβλαβεῖς ἐκ τῆς παραλείψεως προθεσμίας συνέπειαι αἴρονται, κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ γνωστοῦ κανόνος τοῦ ρωμ. δικαίου ὅτι οὐδεὶς ἐνέχεται εἰς τὰ ἀδύνατα.—Ἡ § 233 ΓΠΔ. ὁμιλεῖ περὶ παραμελήσεως ὠρισμένων προθεσμιῶν, ἐν αἷς καὶ αἱ λεγόμεναι ἀναγκαστικαὶ προθεσμίαι (Notfristen). Τὸ παρὸν ἀρθ., λέγον: «ἐὰν διάδικος ἐξ ἀνωτέρας βίας ἐκωλύθη νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐγκαίρως δικαστικὴν πράξιν ἣτις ἔπρεπεν ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας νὰ ἐκτελεσθῇ καὶ ἐντεῦθεν ἀπεκλείσθῃ κλπ.», καταδήλως ἀφορᾷ τὰς ὑπὸ στενὴν ἔννοιαν προθεσμίας, εἴσω τῶν ὁποίων ὀφείλουν νὰ ἐπιχειρῶνται ὠρισμένα πράξεις (καὶ δὴ τὰς ἀνατρεπτικὰς τοιαύτας—νομίμους, δικαστικὰς καὶ συμβατικὰς), οὐχὶ δὲ καὶ τὰς διορίας ἢ τακτὰς ἡμέρας (εἶδος τῶν ὑπὸ εὐρείαν ἔννοιαν προθεσμιῶν—πρβλ. ἀρθ. 189), κατὰ τὰς ὁποίας δεόν νὰ γίνωνται αἱ πράξεις. Ὅς πρὸς τὰς τελευταίας σχετικὴ εἶναι ἡ διάταξις τῆς τελευταίας περιόδου τοῦ ἀρθ. 491, ὅτι συνεχίζεται ἡ ἐκδίκασις τῆς ὡς ἀπαρადέκτου ἀπορριφθείσης ἀγωγῆς πρὸς ἀποφυγὴν τῆς παραγραφῆς ἐὰν ἀνυπέρβλητον κώλυμα ἐπήγαγε τὴν ἐρημοδικίαν τοῦ ἐνάγοντος, ἐπὶ μᾶλλον ἐνισχύουσα διὰ τῆς ἐκεῖ παρουσίας τῆς τὴν ἄποψιν ὅτι τὸ προκείμενον ἀρθ. δὲν ρυθμίζει τὴν παραμέλησιν τῶν διοριῶν. Ἴδε καὶ ΕΧ. 315/1907 ὑπὸ ἀρθ. 494.

¹ Τὸ κώλυμα ἐνδέχεται νὰ φορᾷ ἢ αὐτὸν τοῦτον τὸν διάδικον ἢ τὸν ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ (νόμιμον ἢ πληρεξούσιον). Ὡς ἀνωτέρα βία ἐν προκειμένῳ δεόν νὰ νοηθῇ πᾶν ἐμπόδιον, ὅπερ, κατὰ τὰς ὑπ' ὅψιν περιστάσεις, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποτραπῇ καὶ ἂν κατεβάλλετο ἢ κατὰ λογικὴν ἀξίωσιν ἀναμενομένη μεγίστη ἐπιμέλεια (πρβλ. Ennecceerus Allg. Teil § 200). Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐρευναν τῆς ἀνωτέρας βίας δεόν νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν αἱ προσωπικαὶ σχέσεις καὶ ἀντιλήψεις τοῦ αἰτούντος, λ. χ. ἡ επαγγελματικὴ αὐτοῦ ἀπειρία, ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ ἐκ τῆς ἔδρας τοῦ δικαστηρίου, ἡ ἀσθένειά του ἢ μέλους τῆς οἰκογενείας του· ἐπίσης καὶ ἐσφαλμένη νομικὴ ἀντίληψις τῆς ὑποθέσεως, ἂν αὕτη, ἐννοεῖ-

ται, δὲν προσκρούη εἰς τὴν ἀπαιτουμένην μεγίστην ἐπιμέλειαν· ἐπίσης τὰ σφάλματα τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος κ. τ. τ. Ἡ ἔλλειψις ἰδίου ἀμαρτήματος δὲν ἀρκεῖ πρὸς παραδοχὴν τῆς αἰτήσεως, πρέπει νὰ ἔχη ἐπιδειχθῆ ὑπὸ τοῦ αἰτούντος ἡ μεγίστη ἐπιμέλεια πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ ἐμποδίου. Οὕτω δὲν δικαιολογεῖται ὁ αἰτῶν, ἂν ἀνέβαλε τὴν ἐπιχειρητέαν πράξιν μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς καθ’ ἣν ἀνέκυψε τὸ ἐμπόδιον, διότι ὤφειλεν ὡς ἐπιμελής νὰ ἔχη ὑπ’ ὄψιν τοῦ καὶ τὰ τυχόν ἀπρόοπτα. Τὴν αἴτησιν καθιστᾷ ἀπαράδεκτον καὶ ἡ ἔλλειψις ἐπιμελείας ἀπὸ μέρους τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου ἢ τοῦ πληρεξουσίου δικηγόρου (Stein—Jonas § 233).

² Παράγεται δηλονότι, ἐν περιπτώσει ταυτότητος τῶν περιστατικῶν, οἰοεὶ δεδικασμένον ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου ἣτις ἀπορρίπτει τὴν αἴτησιν περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας ἢ ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως (ἀλλ’ οὐχὶ καὶ ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ προέδρου ἢ τοῦ εἰσηγητοῦ, ἀπορριπτύσης τὴν περὶ παρατάσεως αἴτησιν, ἐφ’ ὅσον δὲν ποιεῖται σχετικὴν μνείαν τὸ ἄρθ. ἄλλως τε, καὶ κατὰ τὸ ἄρθ. 193, τὸ δικαστήριον ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ ποφανεθῆ κατὰ διάφορον τρόπον καὶ μετατρέψῃ τὴν ἀπόφασιν τῶν εἰρημένων).

“Αρθρον 199.

Ἡ περὶ ἄρσεως αἴτησις ὑποβάλλεται εἰς τὸ δικαστήριον ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ ἐπιχειρηθῆ ἢ παραλειφθεῖσα πράξις ἢ ἐνώπιον τοῦ δευτέρου βαθμοῦ δικαστηρίου, ἐὰν ἐνώπιον τούτου ἐστὶν ἐκκρεμῆς ἡ κυρία δίκη, καὶ ἐντὸς προθεσμίας δύο ἐβδομάδων, ἀφ’ ἧς ἡμέρας ἀρθῆ τὸ κώλυμα.

Ἐν τῇ προθεσμίᾳ τῶν δύο ἐβδομάδων δὲν ὑπολογίζεται ἡ ἡμέρα καθ’ ἣν αἴρεται τὸ κώλυμα. Θεωρεῖται δὲ ἀρθὲν ἀφ’ ἧς παύση ἐπενεργοῦν ἐπὶ τοῦ διαδίκου ἢ ἀντιπροσώπου, ὥστε ἡ περαιτέρω παραμέλησις νὰ εἶναι ἀποδοτέα εἰς ὑπαιτιότητα τούτων [ἴδε σημ. 1 ὑπὸ ἄρθ. 198] (Stein—Jonas § 234).

“Αρθρον 200.

Δεκτῆς γενομένης τῆς αἰτήσεως ἡ δίκη ἐπαναφέρεται εἰς τὴν στάσιν ἣτο πρὸ τῆς παραμελήσεως καὶ ἐὰν ἐν τῷ μεταξύ εἴχεν ἐκδοθῆ ὀριστικὴ ἀπόφασις.

“Αρθρον 201.

Ἡ ἀπλὴ ὑποβολὴ τῆς αἰτήσεως, δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς τυχόν ἐκδοθείσης ὀριστικῆς ἀποφάσεως, τὸ δικαστήριον ὅμως δύναται νὰ διατάξῃ προσωρινῶς τὴν ἀναβολὴν ταύτης, ἐὰν εὖρη τὴν αἴτησιν κατὰ τύπους δεκτὴν.

“Αρθρον 202.

Ἡ ἀπότισις τῶν ἐξόδων τῆς διαδικασίας ταύτης, ὡς καὶ ἐκείνων τῆς συνεπειᾶ τῆς αἰτήσεως ἀκυρωθείσης διαδικασίας, βαρύνουσι τὸν αἰτούντα,¹ πλὴν ἐὰν ἐπροξενήθησαν ἐξ ἀδικαιολογήτων ἐνστάσεων τοῦ ἀντιδίκου.²

¹ Καὶ ἂν ἐν τῇ κυρίᾳ δίκῃ νικᾷ οὗτος (Stein—Jonas § 238).

² Λ. χ. ἂν ἡ παραμεληθεῖσα προθεσμία ἀφεώρα ἀπόδειξιν προκληθεῖσαν συνετεία ἀδικαιολογήτων, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, ἰσχυρισμῶν τοῦ ἀντιδίκου.

"Άρθρον 203.

Αἱ περὶ ἀναστολῆς τῶν προθεσμιῶν κατὰ τὰς δικαστικὰς διακοπὰς διατάξεις τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ.

Διὰ τοῦ ἄρθ. 5 τοῦ ν. 147 τοῦ 1914 εἰσήχθη εἰς τὰς νέας χώρας ὁ Ε.ΟργΔ. καὶ αἱ συναφεῖς αὐτῷ διατάξεις ἔκτοτε ὅθεν ἰσχύει ἐν Κρήτῃ ὁ περὶ δικαστικῶν διακοπῶν ν. ῬΠΑ' τῆς 5 Ἰουλίου 1851.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΝΑΙ

Α'. Ἀκυρότητες.

α'. Περιπτώσεις.

"Άρθρον 204.

Ἄκυρτος διαδικαστικῆς τινος πράξεως ὑπάρχει¹—1 ὅταν ἡ ἀκυρότης ἀπαγγέλληται ρητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου²—2 ὅταν παραβιάζηται ὁ ὀρισμὸς ἢ ἡ διατύπωσις ἀπαγορευτικοῦ νόμου³—3 ὅταν συντρέχη παράλειψις διατυπώσεώς τινος, ἐπαγομένη εἰς τὸν προτείνοντα διάδικον ζημίαν, μὴ δυναμένην ἄλλως ν' ἀνορθωθῇ, εἰμὴ διὰ τῆς ἀκυρώσεως τῆς πράξεως.⁴ Ἡ ἀκυρότης ἀπαγγέλλεται δι' ἀποφάσεως.⁵

Ἡ τρίτη περίπτωσις ἐλήφθη ἐκ τῆς ΣΠΔ., ἄρθ. 175, ἣτις παρέλαβε ταύτην ἐκ τῆς Δικονομίας τῆς Γενεύης, ἄρθ. 745 ἐδ. 2 [κατὰ τὴν γενομένην τῷ 1920 ἀναθεώρησιν, ἄρθ. 480 ἐδ. 4]. Παρομοίαν περίπου διατύπωσιν ἔχουσιν ὑποβάλλει καὶ οἱ βουλευταὶ Φλογαίτης καὶ Φιλάρετος ἐν τροπολογίαις τῆς ΕΠΔ., ὑποβληθεῖσαις τῇ Ἑλλ. Βουλῇ (Σημ. Ἑπ.).—Ἡ ἀρχὴ τῆς τρίτης περιπτώσεως περιελήφθη ἐν ἄρθ. 201 ΕΠΔ., κατὰ τὴν γενομένην ἐν ἔτει 1911 τροποποίησιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ν. ΓΨΟΘ' (ἴδε αἰτιολ. ἔκθ. τοῦ ν. τούτου ἐν Γενικῇ Κωδικοποιήσει Θεμιδος, τόμ. β', σελ. 377 καὶ ἐπ.). Πρβλ. Γιδιοπούλου «Ἡ δικονομικὴ ἀκυρότης κατὰ τὸν νόμον ΓΨΟΘ'», ἔκδ. β', Ἀθῆναι, 1929, ἐνθα εὐρέα ἀνάπτυξις τῶν ἐπαγομένων ἀκυρότητα λόγων.—Ἡ αἰτιολ. ἔκθ. τῆς ΣΠΔ. διελάμβανε σχετικῶς τὰ ἐξῆς: «Ἐν τῷ ἄρθ. τούτῳ [201 ΕΠΔ.] ἐπηνέχθη ἡ ἀκόλουθος τροποποίησις: «τότε μόνον ἐπέρχεται ἀκυρότης διὰ παράλειψιν διατυπώσεως, ὅταν ἢ ἐκ τῆς παραλείψεως ζημία δὲν δύναται ἄλλως νὰ ἐπανορθωθῇ εἰμὴ διὰ τῆς ἀκυρώσεως τῆς πράξεως» καὶ προσετέθη περίπτωσις ἐκ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου ληφθεῖσα, ἢ καθ' ἣν «παραβιάζεται ἀπαγορευτικὸς νόμος» εἰς ἐκ τῶν λόγων δι' οὓς κατὰ τὴν ἰσχύουσαν δικονομίαν [τὴν ΕΠΔ.] ἐπέρχεται ἀκυρότης, εἶνε καὶ ἔτι, παράλειψις διατυπώσεως οὐσιώδους· τοῦ οὐσιώδους δὲ τῆς διατυπώ-

σεως ἀφιεμένου εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, ἠνοίγετο εὐρὺ στάδιον ἀκυροτήτων, ἱκανῶς ὑποθάλλον τὰς τάσεις τῶν δικηγόρων τοῦ νὰ προτείνωσιν ἐνστάσεις καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν διαφορῶν ἐπιμηκύνωσιν· ὅπως δὲ προλαμβάνωνται αὗται καὶ περιορισθῆ ἡ μεγάλη τοῦ δικαστοῦ ἐλευθερία, ἐγένετο ἡ ἀνωτέρω τροποποίησις, παραληφθεῖσα ἐκ τῆς πολ. δικονομίας τῆς Γενεῦσης».

¹ Τὸ προκείμενον ἄρθ. (ὡς καὶ τὸ παλαιὸν 201 ΕΠΔ.), ὁμιλοῦν περὶ «ἀκυρότητος διαδικαστικῆς τινος πράξεως», δεόν νὰ ληφθῆ ὑπὸ τὴν σαφεστέραν ἔννοιαν τοῦ ἀνασκευασθέντος νέου ἄρθ. 201 ΕΠΔ., ὅπερ εἰς τὴν ἀκυρότητα ὑπάγει τὴν ἀθέτησιν πάσης δικονομικῆς διατάξεως ρυθμιζούσης τὰς πράξεις ἐν γένει τῶν διαδίκων, δικαστῶν ἢ δικαστικῶν ὑπαλλήλων, εἴτε ἀφορώσης τὴν ἐν γένει διαδικασίαν, λ.χ. τὰς προθεσμίας, τὰ ἀποδεικτικά μέσα κλπ.,—ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ παραδεκτὸν τῶν ἀναβλητικῶν ἐνστάσεων τῶν ἄρθ. 475, 476, 479, 480· ἐπίσης οὐχὶ καὶ τὰς δικαστικὰς ἀποφάσεις, αἵτινες ἐξαφανίζονται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ἐνδίκων μέσων (πρβλ. Γιδοπούλου ὀρ. εἰτ. § 13 καὶ ἐπ., Βασιλείου «Περὶ ἀναιρέσεως», ἐκδ. β'—Γιδοπούλου, § 35, II καὶ σημ. 4, Εὐκλ.—Παπ. § 138 σημ. 2β).—Διάφορος τῆς ἀκυρότητος ἔννοια, μὴ ἐμπίπτουσα εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἐν ὄψει ἄρθ. καὶ ἐπ., εἶναι ἡ τοῦ ἀπαρადέκτου (πρβλ. ἄρθ. 807 ΕΠΔ. ἐδ. 11), ὅπερ σημαίνει τὸν ὀριστικὸν ἀποκλεισμὸν ὀρισμένης διαδικαστικῆς ἐνεργείας, ἄνευ δυνατότητος ἐπανορθώσεως (ἴδε, λ. χ., ἄρθ. 123, 443 ἐδ. 1, 505 ἐδ. 3 καὶ 4, 514, 568, 587 ΠΔ.03, 365, 366, 371 ΠΔ.80—πρβλ. Γιδοπούλου §§ 16—18).

² Ἄρθ. 57, 128, 136, 144, 196, 436, 442, 462 (πρβλ. καὶ 137, ὡς πρὸς τὴν ἀπόλυτον ἀσάφειαν τῶν δικηγράφων περὶ τοὺς διαδίκους κλπ.) ΠΔ.03· ἄρθ. 47 ν. 4845, ἄρθ. 2 ν. 5277 (ὡς πρὸς τὴν κοινοποίησιν τῶν κατ' ἄρθ. 336 καὶ 360 ΠΔ.80 προγραμμάτων πλειστηριασμοῦ εἰς τὸν δημόσιον ταμίαν καὶ Ἀγροτικὴν Τράπεζαν).

³ Ἡ θεωρία τῆς ἀκυρότητος ἐκ παραβάσεως ἀπαγορευτικῶν διατάξεων ἀπὸ μακροῦ ἐνεφανίσθη ἐν Γαλλίᾳ, στηριχθεῖσα ἐπὶ τοῦ ν. 5 Κώδικος 1.14, καθ' ὃν εἶναι ἄκυρον πᾶν τὸ πραττόμενον παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ νόμου, ἀνεπτύχθη δὲ κυρίως ἐν τῷ δικονομικῷ πεδίῳ ὑπὸ τοῦ Boncenne, ὅστις ἐδίδαξεν ὅτι χωρεῖ ἀκυρότης ὅπου ὁ νόμος μετέρχεται τὰς ἐκφράσεις *ne peut, non recevable, non sera* (ἴδε Γιδοπούλου §§ 32 καὶ 33). Πρὸς αὐτὴν συνετάχθη καὶ ὁ Οἰκονομίδης (§ 95 σημ. 5), δεχόμενος ὅμως ὅτι ἀποκλείονται αἱ ἐπουσιῶδεις ἀπαγορεύσεις καὶ ὅτι δὲν εἶναι πάντως ἀνάγκη νὰ μεταχειρίζηται ὁ νόμος καθαρῶς ἀπαγορευτικὴν ἔκφρασιν («δὲν ἐπιτρέπεται», «δὲν συγχωρεῖται» κλπ.), ἀλλὰ καὶ ἰσοδύναμον τοιαύτην («πρέπει», «ὀφείλει μόνον», «δύναται μόνον» κλπ.). Εὐλόγως ὁ Γιδοπούλος ὑποστηρίζει (§ 34) ὅτι ἡ θεωρία αὕτη, μεταφερομένη καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἔνθα τὸ νέον ἄρθ. 201 ὁμιλεῖ ἐπίσης περὶ παραβάσεως ἀπαγορευτικῶν διατάξεων, ἀπειλεῖ νὰ καταστρέψῃ τὴν υἱοθετουμένην ὑπὸ τοῦ ἄρθ. τοῦτου ἀρχήν, καθ' ἣν ἀπαιτεῖται βλάβη πρὸς ἐπέλευσιν τῆς ἀκυρότητος, καθιερωθεῖσαν ὑπὸ τῆς Δικονομίας τῆς Γενεῦσης, καθ' ἣ ἐκτίθεται ὑπὸ τοῦ Bellot, ἄκριβῶς διὰ νὰποκλείσῃ τὰς ἐν Γαλλίᾳ σκοτεινὰς διδασκαλίας περὶ οὐσιωδῶν καὶ ἀπαγορευτικῶν διατάξεων. Ἡ φράσις περὶ ἀπαγορευτικῶν διατάξεων τοῦ ἄρθ. 201 ΕΠΔ. προσετέθη κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν τοῦ ν. ΓΨΘ', προτάσει τοῦ τότε βουλευτοῦ ἀειμνήστου Π. Ἀραβαντινοῦ, ἐπεξηγήσαντος ὅτι ἡ προστιθεμένη διάταξις «εἶναι ἐφαρμογὴ γενικῆς ἀρχῆς, ἡ ὅποια καθιεροῦται ὑπὸ ρητῶν διατάξεων τοῦ ἡμετέρου Ἀστικοῦ νόμου, ὅτι αἱ ἀπαγορευτικαὶ διατάξεις δεσμεύουσι πάντας τοὺς ἐν Ἑλλάδι»· ἐρμηνεύεται δὲ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου συγγραφέως, ἀποβλέποντος εἰς τὸ νὰ περισώσῃ τὴν ἐκτε-

θείσαν τοῦ ἄρθ. ἀρχήν, ὡς διασαφηνίζουσα ἀπλῶς τὴν ἔννοιαν τῶν ἐν ἐδ. 1 αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἐξεταζομένων διατάξεων, αἵτινες εἶναι αἱ δημοσίας τάξεως ἐπιτακτικαὶ τοιαῦται, παρ' ἃς, συνεπεία τῆς προσθήκης, δεόν νά νῶνται καί αἱ ἀπαγορευτικαὶ δημοσίας τάξεως τοῦ ἄρθ. 3 τοῦ ΕΑΝ. τοῦ 1856, πρὸς τὴν φρασεολογίαν μάλιστα τοῦ ὁποίου συμπίπτει καὶ ἡ τῆς προτάσεως Ἀραβαντινοῦ. Παρὰ τὴν πειστικὴν ἐπιχειρηματολογίαν καὶ τὴν θεωρητικὴν συνέπειαν τῆς ὑπὸ τοῦ Γιδοπούλου ὑποστηριζομένης ἀπόψεως, διατάζομεν νάποδεχθῶμεν αὐτὴν ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ προκειμένου ἄρθ., ἐπὶ τῆς ἐρμηνείας τῆς ὁποίας φρονούμεν ὅτι πρέπει νά κρατήσῃ ἡ διδασκαλία τοῦ Οἰκονομίδου, διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους: 1) διότι ταύτην (διατυπωμένην ἐν τῇ δ' ἐκδόσει τοῦ Ἐγχειριδίου, ἔτους 1883) εἶχον ὑπ' ὄψιν των προφανῶς καὶ ὁ σάμιος καὶ ὁ κατὰ πόδας αὐτοῦ βαδίσας κρῆς νομοθέτης, ἀμφότεροι ἄλλως τε κατὰ σύστημα ἀκολουθοῦντες τὰς ἐν αὐτῷ γνώμας καὶ ὑποδείξεις· περίπτωσιν δὲ ἐκ τοῦ ἀστικού δικαίου ληφθεῖσαν νοεῖ ἀναμφιβόλως ἡ αἰτιολ. ἐκθ. ΣΠΔ, (ἴδε ἄνωτ.) τὴν τοῦ ν. 5 Κῶδ. 1. 14, καθ' ὅσον ἐν Σάμῳ δὲν εἶχον εἰστέ εἰσαχθῆ αἱ διατάξεις τοῦ ΕΑΝ., ἀλλ' ἴσχυε τότε τὸ ρωμ. δίκαιον· 2) διότι, περιοριζομένης τῆς ἔννοιαι τῶν ἀπαγορευτικῶν διατάξεων εἰς μόνας τὰς περιεχούσας ἀπαγόρευσιν, ἢ καὶ ἐπιταγὴν ἔστω, δημοσίας τάξεως τοιαύτας, στενεύουν ὑπὲρ τὸ δεόν τὰ ὅρια τῆς κατὰ τὸ παρὸν ἄρθ. ἐπερχομένης ἄνευ βλάβης ἀκυρότητος· δοθέντος δ' ὅτι ἐν αὐτῷ δὲν μνημονεύονται, ὡς ἐν ἄρθ. 201 ΕΠΔ., αἱ διατάξεις ἐν παραβιάσει τῶν ὁποίων χωρεῖ ἀνάίρεσις ἢ ἀναψηλάφησις, καὶ τὸ ἐξῆς δύναται νά προσέλθῃ ἀνακόλουθον, ὅτι ἐν ᾧ καὶ ἐν ἀθετήσει διατάξεων μὴ δημοσίας τάξεως (ἀπαγορευτικῶν ὅμως κατ' Οἰκονομίδην, ὡς τῶν ἄρθ. 260, 271, 383) θά δύναται νά χωρήσῃ ἀναίρεσις (ἄρθ. 807 ΕΠΔ. ἐδ. 9 καὶ 10), ἀνεξαρτήτως βεβαίως βλάβης, διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους προηγουμένως δὲν θά δύναται νά χωρήσῃ ἀκυρότης, εἰμὴ μόνον ἐν τῇ περιπτώσει βλάβης.—Κατὰ ταῦτα, ἀπαγορευτικαὶ διατάξεις, ἐν παραβιάσει τῶν ὁποίων ἐπέρχεται ἀκυρότης (οὐχὶ καὶ ἀπαράδεκτον κατὰ τὰ ἐν σημ. 1), δεόν νά θεωρηθοῦν αἱ περιεχόμεναι ἐν ἄρθ. 4, 13, 14, 15, 16, 41, 71, 119, 131, 137 (ὡς πρὸς τὴν ὑπογραφήν τῶν δικογράφων), 151, 152 (ὡς πρὸς τὴν περίπτωσιν συνεχίσεως τῆς δίκης ἢ ἀσκήσεως κυρίας παρεμβάσεως ὑπὸ τοῦ δικαιοδόχου), 154 (ὡς πρὸς τὴν παρὰ τὸ ἄρθ. 155 μεταβολὴν τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς), 159, 166, 169, 176, 177 (ὡς πρὸς τὰ οὐσιώδη μέρη τῆς ἀποφάσεως), 194, 209, 247, 260, 268, 271, 294, 297, 298, 302, (οὐχὶ τὸ 306—ἴδε περὶ τούτου σημ. ὑπὸ), 359, 383 ΠΔ. 03· 331, 383, 389, 393 ΠΔ. 80.

⁴ Ὁ λόγος οὗτος ἐν πλάτει ἀναπτύσσεται ἐν Γιδοπούλου ορ. εἰτ. §§ 7—12.—Τινὲς κατὰ τὸ παρελθὸν ἠναντιώθησαν πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἔνεκα βλάβης ἀκυρότητος, ἐπὶ λόγῳ ὅτι παρέχεται στάδιον εὐρὺ εἰς τὴν δικαστικὴν αὐθαιρέσιαν ἐν τῇ ἐκτιμῇ τῆς βλάβης καὶ ἐξ ἄλλου ἐπέρχεται παρέκκλισις τῶν δικῶν ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκδόσεως μιᾶς ἢ πλείωνων παρεμπιπτουσῶν ἀποφάσεων πρὸς ἀπόδειξιν τῆς βλάβης (ἴδε Οἶκον.—Λιβ. § 95 σημ. 1). Ἴνα ἀποφύγῃ τὸ τελευταῖον, ὁ ἐν Ἑλλάδι νομοθέτης τοῦ 1911 διὰ ρητῆς ἀνέθηκε διατάξεως τὴν ἐκτίμησιν τῆς βλάβης εἰς τὴν ἐκ τῶν ἐνόντων κρίσιν τοῦ δικαστοῦ (ἴδε αἰτιολ. ἐκθ. ν. ΓΨΟΘ'). Κατὰ τὴν ἐν ὄψει ὅμως διάταξιν, οὐδὲν περὶ τοιαύτης κρίσεως ἀναφέρουσιν, δεόν ἵνα ἐν ἀμφιβολίᾳ τάσσηται ἀπόδειξις περὶ τῆς βλάβης, κατὰ τὰς κοινὰς ἀρχάς, καὶ δὴ περὶ πάντων τῶν συνιστῶντων αὐτὴν περιστατικῶν, καὶ τῆς συναφείας ἔτι τὴν ὁποίαν ὀφείλει νά ἔχῃ πρὸς τὴν ἐπικαλουμένην παράβασιν, ἐν σχέσει ἀποτελέσματος πρὸς αἴτιον (πρβλ. Γιδοπούλου § 10).

⁵ Ὁ γενόμενος πλειστηριασμός, χωρὶς νά προσαχθῶν ἐπιδοτήρια

ἀποδεικνύοντα ὅτι ἐγκαίρως προσεκλήθησαν οἱ ἐγγεγραμμένοι πιστωταί, εἶναι ἄκυρος καὶ νομίμως προσεβλήθη ὡς τοιοῦτος δι' ἀνακοπῆς, κατὰ τὰς συνδ. διατάξεις τῶν ἄρθ. 383 ΠΔ. 80 καὶ 204 ἐδ. 2 ΠΔ. 03· δοθέντος δ' ὅτι ὁ πλειστηριασμός καὶ αὐτοδικαίως ἦτο ἄκυρος, δὲν ἀπρῆτετο ἡ ἔκδοσις ἀποφάσεως ἐπὶ τῇ εἰρημένη ἀνακοπῇ, διὰ τὴν προβῆ νομίμως ὁ καθ' οὗ αὕτη εἰς διενέργειαν δευτέρου τῶν αὐτῶν κτημάτων πλειστηριασμοῦ, ὁ δὲ ἀντίθετος λόγος τῆς κατὰ τοῦ τελευταίου ἄλλης ἀνακοπῆς δὲν εἶναι νόμιμος. Εἰ καὶ ἡδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι νόμιμος ὁ λόγος, διότι, κατὰ τὴν τελευταίαν παρ. τοῦ ἄρθ. 204 ΠΔ. 03, καθιεροῦται ρητῶς καὶ σαφῶς ὁ κανὼν ὅτι αἱ δικονομικαὶ ἀκυρότητες δέον νάπαγγέλλωνται δι' ἀποφάσεως, μὴ ἐπερχόμεναι αὐτοδικαίως, τοῦτο δ' ἄλλως σαφῶς προφαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἐν ἄρθ. 372 ΠΔ 80 μοναδικῆς ἐξαίρεσεως, καθ' ἣν πᾶσα ἀπαλλοτριώσις καὶ πᾶσα περὶ τοῦ κτήματος σύμβασις ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου ἐπιχειρηθεῖσα ἀπὸ τῆς εἰς τὰ ἀρμόδια βιβλία τῶν ὑποθηκῶν νομίμου ἐγγραφῆς τῆς κοινοποιηθείσης εἰς αὐτὸν ἐπιταγῆς εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα, ἄρα, καθ' ἀντιδιαστολήν, πᾶσαι αἱ λοιπαὶ δικονομικαὶ ἀκυρότητες δὲν ἐπέρχονται αὐτοδικαίως, χρῆζουσαι κηρύξεως δικαστικῆς, κατὰ ταῦτα δ' ἄκύρως ἐνηργήθη ὁ δευτέρος πλειστηριασμός πρὶν ἢ κηρυχθῆ δικαστικῶς ἡ ἀκυρότης τοῦ πρώτου (ΕΧ. 177/1912). Εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι ἡ δικονομικὴ ἀκυρότης ἀπαγγέλλεται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ, ἀφ' οὗ ρητῆ εἶναι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθ. (τὸ ἔωλον τοῦ ἐξ ἀντιδιαστολῆς φερομένου ὑπὸ τῆς μειοψηφίας ἐπιχειρήματος, ἀντιγράφοντος τὸ τοῦ Οἰκονομίδου, ἐν § 95 σημ. 9, ἐκ τοῦ ἄρθ. 963 ΕΠΔ., κατέδειξεν αὐτόθι ὁ Λιβαδάς, εἰπὼν ὅτι εἰς τὸ ἄρθ. τοῦτο—ὡς καὶ τὸ 372 ΠΔ. 80—γίνεται λόγος περὶ ἀκυρότητος, ἐκποιήσεως ἀκινήτου, ἣτις ἀνήκει εἰς τὸ οὐσιαστικὸν καὶ οὐχὶ τὸ δικονομικὸν δίκαιον). Ἄλλ' ἐκ τούτου δὲν ἔπεται τὸ ὑπὸ τῆς μειοψηφίας ὑποστηριζόμενον νόμιμον τοῦ προτεινομένου λόγου ἀνακοπῆς, ὅπερ ὀρθῶς μὲν, πλὴν ἐπὶ μὴ ὀρθῇ καθ' ἡμᾶς αἰτιολογίᾳ, ἀποκρούει ἡ μείζων γνώμη. Ἡ διενέργεια τοῦ δευτέρου πλειστηριασμοῦ, μετὰ τὴν ἄσκησιν τῆς κατὰ τοῦ πρώτου ἀνακοπῆς, ὑπὸ τοῦ καθ' οὗ αὕτη ἀποτελεῖ πράξιν ἀναγκαιῶς σημαίνουσαν ἀποδοχὴν τῆς ἀνακοπῆς ἐκείνης καὶ τοῦ περὶ ἀκυρότητος λόγου τῆς, ἐξ ἧς ἀποδοχῆς (συγκαταθέσεως) ἐπέρχεται νόμιμος τῆς δίκης κατάργησις, κατὰ τὸ ἄρθ. 444 ἐδ. 5· ἡ τοιαύτη δὲ ἀποδοχὴ δύναται νὰ γίνῃ ἐπὶ παντός μὴ ἐξηρημένου τῆς ἰδιωτικῆς θελήσεως ἀντικειμένου, ὡς τὸ τῆς περὶ ἧς πρόκειται δίκης, σιωπηρῶς καὶ ἐξωδίκως καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἀντιδίκου, χωρὶς βεβαίως ἐξ αὐτῆς νὰ βλάπτωνται οἱ τρίτοι (ἄρθ. 448, ἐδ. 3, πρβλ. Οἶκον.—Λιβ. § 224 καὶ σημ. 6 καὶ 7, Εὐκλ.—Παπ. § 143 καὶ σημ. 3). Κατὰ συνέπειαν, καταργηθεῖσις τῆς ἐπὶ τῇ πρώτῃ ἀνακοπῇ δίκης ἐκ τῆς γενομένης ἀποδοχῆς, οὐδαμῶς ἀπρῆτετο, οὐδὲ συνεχῶρετο ἄλλως τε, δικαστικὴ κήρυξις τῆς ἀκυρότητος τοῦ πρώτου πλειστηριασμοῦ, τοῦ δικαστηρίου μόνην ἔχοντος τοῦ λοιποῦ δικαιοδοσίαν, νὰ προβῆ ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἀνακόπτοντος εἰς ἀναγνώρισιν τῆς καταργήσεως καὶ ἀπαγγελίαν τῶν τυχόν συνεπειῶν τῆς.—Δικαστικὴ κήρυξις τῆς ἀκυρότητος δὲν ἀπαιτεῖται, διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, καὶ ἐπὶ παραίτησεως ἀπὸ τῆς ἀκύρου πράξεως, γενομένης κατὰ τὸ ἄρθ. 449.

β'. Πρότασις τῆς ἀκυρότητος.

Ἄρθρον 205.

Ἡ ἀκυρότης πρέπει νὰ προβάλληται παρὰ τῶν διαδίκων ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἐὰν μὲν συνέβῃ ἐν τῇ προδικα-

οία, άμέσως μετά την έναρξιν τής έν τῷ άκροατηρίῳ συζητήσεως πρό πάσης άλλης ένστάσεως, έκτός τής περι άναρμοδιότητος· έάν δέ συνέβη έν τῷ άκροατηρίῳ, πρό τοῦ τέλους τής έν αὐτῷ συζητήσεως. Μετέπειτα περί αὐτῆς πρότασις εἶνε άπαράδεκτος, έκτός τῶν άκυροτήτων, αἵτινες κατά ρητὴν τοῦ νόμου διάταξιν δύνανται νά προβληθῶσι κατά πᾶσαν τής δίκης στάσιν.

Τὰς ίδίας δὲ αὐτοῦ πράξεις οὐδεὶς δύναται νά προσβάλῃ ὡς άκύρους, εἰμὴ διὰ λόγον δημοσίας τάξεως.

ΕΠΔ. ἄρθ. 202, ΣΠΔ. ἄρθ. 176.

Κατὰ τὴν β' παρ. τοῦ ἄρθ. οὐδεὶς δύναται νά προσβάλῃ ὡς άκύρους τὰς ίδίας αὐτοῦ πράξεις, εἰμὴ διὰ λόγον δημοσίας τάξεως· προφανῶς δὲ οἱ ὅρισμοὶ τοῦ νόμου οἱ κανονίζοντες τὸν τρόπον καθ' ὃν πρέπει νά γίνωνται αἱ ἐπιδόσεις δικογράφων καὶ άλλων τής δίκης έγγραφῶν δὲν ἐτέθησαν, ὡς συνάγεται ίδία ἐκ τοῦ ἄρθ. 149, πρὸς ἐπιτυχίαν ἀνωτέρου καὶ κοινωικοῦ σκοποῦ, άλλὰ χάριν τοῦ συμφέροντος τοῦ διαδικικοῦ πρὸς ὃν ἡ κοινοποίησις καὶ ὅστις ἐπομένως μόνος δύναται νά προτείνῃ τὴν τυχὸν ἐνυπάρχουσαν άκυρότητα (ΕΧ. 429/1909).

γ'. Συνέπειαι τής άποβολῆς ἢ τής άποδοχῆς.

"Αρθρον 206.

Ἐάν ἡ περι άκυρότητος πρότασις άποβληθῇ παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἢ δὲν ληφθῇ ὑπ' ὄψει, γίνεται κατά τής τοιαύτης άποφάσεως χρῆσις τῶν συνήθων ἐνδίκων μέσων κατά τοὺς γενικοὺς περι τούτων κανόνας· έάν ὅμως αὕτη εὐρέθῃ βάσιμος, έπαναλαμβάνεται ἡ παρὰ τοὺς τύπους γενομένη πράξις διὰ δαπάνης τοῦ προξενήσαντος αὐτὴν δικαστικοῦ ὑπαλλήλου, ὅστις καταδικάζεται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, εἰς άποζημίωσιν καὶ έν άσυγγνώστῳ παραδρομῇ, εἰς ποινὴν χρηματικὴν ἢ τιμωρεῖται πειθαρχικῶς.

ΕΠΔ. ἄρθ. 203, ΣΠΔ. ἄρθ. 177.

β'. Ποιναί.

α'. Κατὰ δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν.

"Αρθρον 207.

Καὶ έάν δὲν άπειλῇ ὁ νόμος άκυρότητα ἢ δὲν προεβλήθη αὕτη ἢ προβληθεῖσα άπερρίφθη παρὰ τοῦ δικαστηρίου, δύναται, γενομένης παρεκτροπῆς ἐκ τής διατεταγμένης διαδικασίας, νά καταδικασθῇ ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος ἢ ὑπηρετής, έάν κατ' αὐτὴν ἔγινεν ἔνοχος άσυγγνώστου παραδρομῆς, εἰς πρόστιμον 10—50 δρ. ἢ εἰς ἀνωτέραν πειθαρχικὴν ποινὴν καὶ άποδειχθεῖ-

σης ζημίας υποβάλλεται εις τὴν ἀπότισιν αὐτῆς καὶ εις τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων.

ΕΠΔ. ἄρθ. 204, ΣΠΔ. ἄρθ. 178.

β'. Κατὰ διαδίκων ἢ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν.

“Ἀρθρον 208.

Διάδικοι ἢ οἱ πληρεξούσιοι αὐτῶν δύνανται νὰ καταδικασθῶσι κατὰ πρότασιν τοῦ Εἰσαγγελέως εἰς χρηματικὴν ποινὴν 50—500 δραχ. ἢ εἰς κράτησιν μιᾶς μέχρι ὀκτῶ ἡμερῶν, ἐκτὸς δὲ τούτου, ἀποδειχθείσης ζημίας, καὶ εἰς ἀντικατάστασιν αὐτῆς.—1. “Ἐνεκα παραλόγου ἀναβολῆς τῆς διαδικασίας.—2. “Ἐνεκα ὕβρεων κατὰ τῶν ἀντιδίκων ἢ μαρτύρων. Τῶν ἐν τοῖς δικογράφοις ὕβρεων τὸ δικαστήριον δύνανται νὰ διατάξῃ τὴν ἐξάλειψιν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 205, ΣΠΔ. ἄρθ. 179.

† Πρβλ. καὶ ἄρθ. 215.

γ'. Ἐν γένει.

“Ἀρθρον 209.

Ποινὰι ἐπιβάλλονται παρὰ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου μόνον κατὰ τὰς ἐν τῷ παρόντι νόμῳ ὠρισμένας περιπτώσεις.

ΕΠΔ. ἄρθ. 207, ΣΠΔ. ἄρθ. 180.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

Α΄. Προκαταβολαὶ τῶν ἐξόδων.

“Ἀρθρον 210.

Διαρκούσης τῆς διαδικασίας, προκαταβάλλει ὁ προκαλῶν δικαστικὴν τινα πράξιν διάδικος τὰ ἐξοδα ὡς προκαλῶν θεωρεῖται ὁ ὑποστηρίζων τὴν παραδοχὴν ἐνδίκου τινὸς μέσου, ἢ τοῦ ἀγωγῆς, αἰτήσεως, ἀνακοπῆς, ἐφέσεως κτλ., ὀφείλων νὰ καταβάλλῃ τὰ πρὸς ἔκδοσιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ προκαλουμένης ἀποφάσεως ἐξοδα τοῦλάχιστον μέχρι τῆς ἐπ' ἀκροατηρίῳ συζητήσεως τῶν ἐνδίκων τούτων μέσων. Ἐν ἀρνήσει προκαταβάλλει ὁ ἀντίδικος, τὸ δὲ ἐνδικὸν μέσον ἀπορρίπτεται ὡς ἀπαράδεκτον.¹

Εἰς πᾶσαν συζήτησιν μετ' ἀπόφασιν γενομένην, ὑποχρεοῦται εἰς προκαταβολὴν ὁ ἐπισπεύδων τὴν πρόοδον τῆς δίκης.²

Ἴδε Ε.Π.Δ. ἄρθ. 208, Σ.Π.Δ. ἄρθ. 181.—Ἄλλὰ διὰ τοῦ προκειμένου ἄρθ. διάφορος κύρωσις θεσπίζεται ἐν παραλείψει προκαταβολῆς τῶν ἐξόδων τῆς πρώτης ἀποφάσεως, ἢτοι ἡ ἀπόρριψις τοῦ ἔνδικου μέσου.— Οὐδεμία ὡς πρὸς τὰς δίκας περὶ διατροφῆς διαστολή γίνεται, ὑποχρέου καὶ ἐν αὐταῖς τοῦ προκαλοῦντος εἰς προκαταβολὴν τῶν ἐξόδων.

¹ Τῆς ἐφεσιβλήτου καταβαλοῦσης τὰ τέλη συζητήσεως, αὕτη ἀποβαίνει ἀπαράδεκτος, κατ' ἄρθ. 210 Π.Δ., καθ' ὅσον ὁ ἐκκαλῶν, καίπερ μὴ ἐμφανισθεὶς, δὲν θεωρεῖται διὰ τοῦτο ἐγκαταλείψας τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἐφέσεως, ἀλλ' ὡς ὑποστηρίζων αὐτὸ καὶ ἐπομένως προκαλῶν τὴν ἔκδοσιν ἀποφάσεως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἀφ' οὗ συμφῶνως τῷ ἄρθ. 596 Π.Δ. ἡ ἐρημοδικία τούτου δὲν ἐπιφέρει τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐφέσεως ὡς ἀπαράδεκτου, ἢτοι δὲν ἔχει τὰς συνεπείας τοῦ ἄρθ. 491, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον ὑποχρεοῦται νὰ ἐξετάσῃ τὴν ὀρθότητα τῶν φερομένων δι' αὐτῆς παραπόνων, ὡσανεὶ ὁ ἐκκαλῶν ἐνεφανίζετο (Ε.Χ. 92/1910, ὁμοίᾳ καὶ ἡ 35/1914).—Ἐκ τῶν εἰρημοδικῶν ἐξάγεται ὅτι, ἐν ἐρημοδικίᾳ τοῦ ἐνάγοντος, ἡ ἀγωγή ἀπορρίπτεται ὡς ἀπαράδεκτος δυνάμει τοῦ ἄρθ. 491 καὶ οὐχὶ τοῦ παρόντος.—Οὐχὶ ἀπλῶς ἡ μὴ καταβολὴ τέλους ὑπὸ τοῦ προκαλοῦντος, ἀλλ' ἡ ἀρνησις αὐτοῦ νὰ καταβάλλῃ, καθιστᾷ ἀπαράδεκτον τὸ ἔνδικον μέσον, κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ ἄρθ. 210. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἀφ' οὗ ὁ ἐφεσίβλητος οἰκιοθελῶς κατέβαλε τὸ τέλος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως, μέχρις ἧς νομίμως ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ τούτο ἡ ἐκκαλοῦσα, κατὰ δὲ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσιν οὕτε ἐγγράφως οὕτε προφορικῶς προσεκάλεσε τὴν εἰρημένην νὰ καταβάλλῃ αὐτὸ, δὲν συντρέχει ἡ ἐκ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενη ἀρνησις πρὸς καταβολὴν καὶ τὸ ἐκ τοῦ ἄρθ. ἀπαράδεκτον δὲν χωρεῖ (Ε.Χ. 191/1911). Ἡ πρὸ πάσης ἀρνήσεως τοῦ ἐκκαλοῦντος πρὸς καταβολὴν τῶν τελῶν τῆς συζητήσεως καταβολὴ τούτων ὑπὸ τοῦ ἐφεσιβλήτου, ἐξ ἧς αὕτη καθίσταται μὴ ἀνγκαία διὰ τὸν πρῶτον, δὲν ἐπάγεται τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐφέσεως ὡς ἀπαράδεκτου, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθ. (Ε.Χ. 19/1911, 74/1912).—Ἡ ἐν ἐρημοδικίᾳ ἐνός τῶν ἐκκαλοῦντων κατάθεσις τῶν τελῶν τῆς συζητήσεως τῆς ἐφέσεως παρὰ τῶν λοιπῶν παρισταμένων ὁμοδικῶν του, δὲν ἐπάγεται τὴν ὡς πρὸς αὐτὸν ἀπόρριψιν τῆς ἐφέσεως ὡς ἀπαράδεκτου, κατ' ἄρθ. 210, μὴ ἀπαιτοῦν χωριστὴν παρ' ἐκάστου τῶν ὁμοδικῶν καταβολὴν τῶν τελῶν (Ε.Χ. 190/1911). Κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν ἀπαιτεῖται διπλὴ καταβολὴ καὶ ἐκ μέρους τοῦ ἀντιδίκου, ἂν τὸ ὑπ' αὐτοῦ ὑποστηριζόμενον ἔνδικον μέσον συνεκδικάζηται μετὰ τοῦ δι' ὃ κατεβλήθησαν τὰ ἔξοδα καὶ μία πρόκειται νὰ ἐκδοθῇ ἀπόφασις.

² Ἡδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι ἡ β' παρ. τοῦ ἄρθ. νοεῖ ἀπόφασιν ἐπιληφθεῖσαν τῆς οὐσίας, οὐχὶ τὴν κηρύξασαν ἄκυρον τὴν προλαβοῦσαν συζητήσιν, μεθ' ἣν, προκειμένης νέας τοιαύτης ἧς τὰ τέλη κατέβαλεν ὁ ἐφεσίβλητος, ἔδει καὶ πάλιν, ὡσεὶ τὸ πρῶτον ἐξετάζετο ἡ ἔφσις, νάπορριφθῇ αὕτη κατὰ τὴν α' παρ., ὡς ἀπαράδεκτος. Ἐν τούτοις κατὰ τὴν μείζονα γνώμην, οὐδεμίᾳς γινομένης ἐν τῷ νόμῳ διακρίσεως, ἐφαρμοστέα ἐν προκειμένῳ εἶναι ἡ β' παρ., ἐφ' ὅσον μετὰ τὴν ἔκδοσιν ἀποφάσεως, ἀνεξαρτήτως οἰουδήποτε ταύτης χαρακτῆρος, τὴν συζήτησιν ἐπέσπευσεν ὁ ἐφεσίβλητος (Ε.Κρ. 72/1928, Δ.Κοτ. 1929, I, σελ. 109.) Δὲν ὑπάρχει καθ' ἡμᾶς ἀμφιβολία, ὅτι ἡ διατύπωσις τῆς β' παρ., ἀποκλείει τὴν ἀποψιν τῆς μειοψηφίας, δεδομένου ὅτι καὶ τὸ ὅλον ἄρθ., λόγῳ τῆς αὐστηρᾶς του κυρώσεως, πρέπει νὰ ἐρμηνεύηται στενῶς.

Β'. Διατάξεις περί τῶν ἐξόδων ἐν τῇ ὀριστικῇ ἀποφάσει.

"Αρθρον 211.

Περί τῆς ὑποχρέωσης πρὸς ἀπότισιν τῶν ἐν τῇ κυρίᾳ καὶ τῇ παρεμπιπτούσῃ δίκῃ ἐξόδων καὶ περὶ τοῦ ποσοῦ αὐτῶν ὀρίζει πάντοτε ἡ ὀριστικὴ ἀπόφασις, πλὴν τῶν περιπτώσεων ἐκείνων, καθ' ἃς, κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ παρόντος νόμου, δύναται νὰ ὀρισθῶσι ταῦτα καὶ διὰ προδικαστικῆς ἀποφάσεως.¹ Ἐὰν ἡ ὀριστικὴ ἀπόφασις δὲν ἀναφέρῃ τι περὶ ἐξόδων, δύναται νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ περὶ αὐτῶν διαδικασία ἐνώπιον τῶν αὐτῶν δικαστηρίων.

ΕΠΔ. ἄρθ. 209, ΣΠΔ. ἄρθ. 182.—Ἡ ΠΔ. 80 παρέργως ἐν ἄρθ. 73 ποιεῖται λόγον περὶ τῶν ἐξόδων. Ἡ ΙτΠΔ. περιέχει 10 ἄρθ., ἧτοι 370—379, ἡ ΓΠΔ. περιέχει 13, ἧτοι §§ 91—103, τὸ ὑπ. νμοσχ. 19 ὀλόκληρα, ἧτοι 102—120 (Σημ. Ἐπ.).

¹ "Αρθ. 156, 217, 469 παρ.2, 478· ἐπίσης ἄρθ. 195 καὶ 202.

² Ἐκ τῶν συνδεδευσμένων διατάξεων τῶν ἄρθ. 22 ἐδ. 2, 211 ἐδ. 2 καὶ 605 ἐδ. 1 ΠΔ. (ὁμοίων πρὸς τὰς τῶν ἄρθ. 21 ἐδ. 2, 209 ἐδ. 2 καὶ 758 ἐδ. 1 ΕΠΔ., ἐξ ἧς ἐλήφθησαν), σαφῶς προκύπτει ὅτι, ἂν ἐν τῇ διεξαχθείσῃ δίκῃ, ἐφ' ἧς ἐξεδόθη τελεσιδικία ἀπόφασις, ὁ νικῆσας διάδικος ὑπέβαλε μὲν εἰς τὸ δικαστήριον αἴτησιν ὅπως τοῦτο, προσδιορίζον τὰ ἄπερ ἐγένοντο ὑπ' αὐτοῦ δαπανήματα διὰ τὴν δίκην, ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν ἀντιδίκον τοῦ τὴν πληρωμὴν πρὸς αὐτόν, τὸ δὲ δικαστήριον δὲν ἐποίησατο παντάπασιν ἀπόφασιν περὶ ταύτης, ἡ τοιαύτη σιωπῇ θεωρεῖται ὡς ἀπόρριψις τῆς αἰτήσεως καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται πλέον αὐτὴ νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, διότι ἀντίκειται ἡ τοῦ δεδικασμένου ἐνστάσις, μόνον δὲ παρέχεται δικαίωμα εἰς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀναψηλαφήσεως μέσου, δι' οὗ καὶ μόνου τρόπου δύναται νὰποτραπῇ ἡ τελεσιδικία, ἐξετασθῇ δὲ καὶ ἀποφασισθῇ καὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου. Ἐὰν δὲ δὲν ὑπεβλήθη ὑπὸ τοῦ διαδίκου ἢ ὡς εἴρηται αἰτησις, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἀπόλλυται μὲν ἡ περὶ τῶν δαπανημάτων ἀξίωσις, ἀλλ' ἡ περὶ αὐτῆς δίκη, ὡς κυρία αἴτησις, εἰσάγεται εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον (πρβλ. Οἶκον. Ἐγγ. § 61 σημ. 21, § 240 σημ. 3, ΑΠ. 153/1885, Carré quest. 1749 ter, Dalloz Répert. ἐν λέξει requête civile, no 99). Εἰ καὶ ἡδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι, παραλίπonton τοῦ δικαστηρίου τούτου νὰποφανθῇ ἐπὶ τῆς περὶ ἐξόδων αἰτήσεως, νομίμως διὰ τῆς ὑπὸ κρίσιν παρεμπιπτούσης τοιαύτης ζητεῖται ἡ ἐπιδίκασις αὐτῶν.

Γ'. Καταδίκη εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων.

"Αρθρον 212.

Ὁ ἡττώμενος καταδικάζεται συνήθως εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων. Ὡς ἡττώμενος πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ ἐκεῖνος ὅστις, ἀπαιτήσας πλείονα τῶν παρὰ τοῦ ἀντιδίκου προσφερομένων, δὲν εἰσηκούσθη παρὰ τοῦ δικαστηρίου.

ΕΠΔ. ἄρθ. 210, ΣΠΔ. ἄρθ. 183.

"Αρθρον 213.

Τὰ ἔξοδα δύνανται νὰ συμψηφισθῶσιν ὄλα ἢ κατὰ μέρος·
—1. Ἐπὶ διαφορῶν μεταξύ ἀνιόντων, κατιόντων, συζύγων,
γνησίων ἀδελφῶν ἢ—2. Ὄταν ἕκαστος διάδικος ἐν μέρει μὲν
νικήσῃ, ἐν μέρει δὲ ἠττηθῇ ἢ—3. Ὄταν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι
ἐγένοντο παραίτιοι. Συμψηφιζομένων τῶν ἐξόδων ἑκάτερος τῶν
διαδίκων βαρύνεται διὰ τοῦ ἡμίσεος αὐτῶν.

ΕΠΔ. ἀρθ. 211, ΣΠΔ. ἀρθ. 184.

"Αρθρον 214.

Ὡς ὑπαίτιος θεωρεῖται καὶ ὁ προβαλὼν μέσα ἐπιθέσεως ἢ
ἀμύνης ἢ ποιησάμενος χρῆσιν ἐνδίκων μέσων ἀποβάντων ἀτε-
λεσφορήτων. Ἐπίσης τὰ ἔξοδα τῆς κατ' ἔφεσιν δίκης δύνανται
νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς τὸν νικήσαντα διάδικον καθ' ὄλα ἢ ἐν μέ-
ρει, ἐὰν νικήσῃ συνεπεῖα νέων δεκτῶν κατ' ἔφεσιν ἰσχυρισμῶν,
οὐς ὅμως κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου ἦτο εἰς θέσιν
νὰ ἐπικαλεσθῇ πρωτοδίκως.

Ἡ διάταξις αὕτη ἐλήφθη ἐκ τῆς ΓΠΔ. § 96 [καὶ § 95]. Ἡ δικαιολογία
ταύτης εἶναι πρόδηλος (Σημ. Ἐπ.).

Ἡ ἀ' περίοδος τοῦ ἀρθ. ἀφορᾷ τὰ ἀτελεσφόρητα ἀποβάντα, ἦτοι τὰ
δι' οἰονδήποτε λόγον ἀπορριφθέντα 1) οἰαδήποτε μέσα ἐπιθέσεως ἢ ἀμύ-
νης ἐν τῇ δίκῃ, ἰσχυρισμούς, ἐνοστάσεις, παρεμπιπτούσας ἐνεργείας· 2) Τὰ
ὑπὸ στενήν ἔννοιαν ἐνδίκων μέσα, κατὰ δικαστικῶν ἀποφάσεων. Προφα-
νῶς ἐρευνᾶται τὸ δυνατόν τῆς προβλέψεως τῆς ἀποτυχίας των, ὡς καὶ
τὸ γεγονός ἂν ἐξ αὐτῶν προέκυψαν ἔξοδα, ὅτε ταῦτα ἐξ ἐπαγγέλματος
συμψηφίζονται, ἂν ὁ προκαλέσας αὐτὰ διάδικος νικήσῃ τελικῶς. Ἡ β' πε-
ρίοδος ἐφαρμόζεται καὶ ἂν τοῦ νέου προταθέντος κατ' ἔφεσιν ἰσχυρισμοῦ
ἐτέλει ἐν γνώσει ὁ ἀντίδικος. Ἀφορᾷ δὲ καὶ τὸν νικήσαντα συνεπεῖα νέ-
ου ἰσχυρισμοῦ ἐφεσίβλητον, ἐφ' ὅσον πάντως τὸ δικαστήριον πεισθῇ, κατ'
ἐλευθέραν κρίσιν, ὅτι ἠδύνατο οὗτος τὸν νέον ἰσχυρισμὸν νὰ προτείνῃ
πρωτοδίκως (Stein—Jonas §§ 96 καὶ 97).—Τοῦ ἐναγομένου παραστάτος
κατὰ τὴν πρώτην πρωτόδικον συζήτησιν καὶ μὴ ἀποδεξαμένου τὴν σύστα-
σιν τοῦ παρὰ τοῦ ἐνάγοντος αἰτηθέντος, κατὰ τὸ ἀρθ. 112 ΠΔ., διαιτητι-
κοῦ δικαστηρίου, ἀλλὰ προκαλέσαντος δι' ἐνοστάσεών του περὶ ἀνομιμο-
ποιήτου τῆς ἀγωγῆς κλπ. δευτέραν παρὰ τῷ δικαστηρίῳ ἐκείνῳ συζήτη-
σιν, καθ' ἣν μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν διαταχθεισῶν ἀποδείξεων ἐδείχθη-
σαν ἀβάσιμοι αἱ προβληθεῖσαι ἐνοστάσεις, ὀρθῶς καὶ νομίμως, κατ' ἐφαρ-
μογὴν τοῦ ἀρθ. 212 ἐν συνδ. πρὸς τὸ 214 ΠΔ., ἐπεβλήθησαν αὐτῷ τὰ γε-
νόμενα ἐκ προφανοῦς ὑπαιτιότητός του δικαστικὰ δαπανήματα τοῦ ἐνά-
γοντος παρὰ τῷ ὡς εἴρηται δικαστηρίῳ, δι' ὀριστικῆς ἀποφάσεώς του,
ἀδιαφόρως ἂν τὸ δικαστήριον τοῦτο δὲν ἐπελήφθη, οὐδ' ἠδύνατο νὰ ἐπι-
ληφθῇ, τῆς περαιτέρω κατ' οὐσίαν ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως, ὡς ἀνη-
κούσης ἐφεξῆς εἰς τὸ συσταθὲν διαιτητικὸν δικαστήριον, εἰς ὃ παρέπεμψε
ταύτην (ΕΚρ. 194/1931, Δκστ. 1932, σελ. 304).

"Αρθρον 215.

Κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεώς του τὸ δικα-

στήριον, ἐὰν μορφώσῃ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὁ ἠττώμενος διεξήγαγε τὴν δίκην προφανῶς στρεψοδίκως, δύναται ἐπὶ αἰτήσῃ τοῦ νικῶντος διαδίκου νὰ καταδικάσῃ τὸν ἠττώμενον εἰς τὴν καταβολὴν ἀναλόγου πρὸς τοῦτον ἀποζημιώσεως, ὀριζομένης κατ' ἐλευθέραν τοῦ δικαστηρίου κρίσιν, ἀλλ' αὕτη δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τῶν δραχ. 400.

Ἐλήφθη ἐκ τοῦ ὑπ. νμοχ. ἄρθ. 321. Καὶ παρὰ Ῥωμαίοις διάφοροι ποιναὶ ἐπεβάλλοντο κατὰ τῆς προπετοῦς κρισολογίας, λ. χ. ἢ εἰς τὸ διπλοῦν καταδική [πρβλ. Οἶκον.—Λιβ. § 63 σημ. 1] (Σημ. Ἐπ.).

Ἄρθρον 216.

Πλείονες ἐν τῇ αὐτῇ ἀποφάσει εἰς πληρωμὴν τῶν ἐξόδων καταδικασθέντες διάδικοι, ἐὰν δὲν διετάχθῃ ἄλλο τι, δὲν ἐνέχονται οὔτε ἀλληλεγγύως, οὔτε κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν ἀντικειμένων τῆς διαφορᾶς, ἀλλὰ κατὰ κεφαλᾶς.

ΕΠΔ. ἄρθ. 212, ΣΠΔ. ἄρθ. 185.

Ἄρθρον 217.

Ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαδικασίας ἐπέρχωνται παρεμπίπτοντα, ἅτινα ἀποκλειστικῶς ἔνεκα πταίσματος τοῦ ἀντιδίκου ἢ ἔνεκα ἐπισυμβάντος αὐτῷ ἀτυχήματος προξενούσι τῷ ἑτέρῳ διαδίκῳ ἔξοδα, τὸ δικαστήριον δύναται ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ νὰ ἐπιδικάσῃ τὴν εἰς τοῦτον ἀπόδοσιν τῶν τοιούτων ἐξόδων ἀνεξαρτήτως τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης. Ὁ διάδικος ὑπὲρ οὗ διαρκούσης ἔτι τῆς δίκης ἐπεδικάσθη ἢ ἀπόδοσις τοιούτων ἐξόδων, δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν οὐδὲ ἐὰν ἐν τῇ κυρίᾳ ὑποθέσει κατεδικάσθη εἰς πληρωμὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων.

Ἡ διάταξις αὕτη ἐλήφθη ἐκ τοῦ ὑπ. νμοχ. ἄρθ. 116 [ΑΠΔ § 48, ΓΠΔ. § 95] (Σημ. Ἐπ.).

Τὸ δικαστήριον ἐν τῇ καταψηφίσει τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἐξόδων ἐρευνᾷ ἂν ταῦτα προὔξενήθησαν ἐκ πταίσματος ἢ ἀτυχήματος τοῦ διαδίκου, οὐχὶ δὲ καὶ ἂν οὗτος πρόκειται τελικῶς νὰ ἠττηθῇ ἢ νικήσῃ, ὑπὲρ ἀδιάφορον. Ἐὰν τὰ ἔξοδα ταῦτα δὲν ζητηθῶν κατὰ τὸ παρεμπίπτον στάδιον τῆς δίκης, δύναται νὰ ζητηθῶν κατὰ τὸ πέρας αὐτῆς, ἂν δὲ ὁ δικαιούμενος ἠττᾷται τελικῶς, συμψηφίζονται εἰς τὸ ποσὸν τῆς εἰς βάρος τοῦ ἐπιδικαζομένης δικαστικῆς δαπάνης. Τὸ ἄρθ. ἀφορᾷ πᾶσαν διαδικαστικὴν πράξιν προξενούσαν ἔξοδα (Neumann § 48).

Ἄρθρον 218.

Ἄλλοι παρὰ τοὺς διαδίκους δύναται νὰ καταδικασθῶσιν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων, ὅταν οὗτοι ἐνέχων-

ται εἰς τὴν ἀποζημίωσιν ἢ, κατὰ ρητὴν διάταξιν τοῦ νόμου, εἰς τὰ ἔξοδα.

ΕΠΔ. ἀρθ. 213.

"Αρθρον 219.

Ἐὰν δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἢ ὑπηρετὰ ἐπροξένησαν περιττὰ δικαστικὰ ἔξοδα, καταδικάζονται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων αὐτῶν, καὶ ἂν αἱ δικαστικαὶ πράξεις καθ' ἑαυτὰς δὲν ἤθελον εἶναι παρανομοί.

ΕΠΔ. ἀρθ. 214.

"Αρθρον 220.

Μόνον αἱ ἀναγκαῖαι καὶ αἱ ἐξώδικοι δικαστικαὶ δαπάναι καὶ καταβολαὶ εἶναι ἀποδοτέαι. Εἰς ταύτας ὑπάγονται: 1) Τὰ ἔξοδα καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ Δικαστηρίου καὶ τὰ ἔνεκα τῆς σημάσεως διδόμενα τέλη, 2) τὰ ἔξοδα τὰ κατὰ τὴν διατίμησιν «τοῦ ὑπὸ χρονολ. 5 Μαΐου 1926 Νομοθετ. Διατάγματος περὶ δικηγόρων» γενόμενα εἰς τὸν δικηγόρον ἐκάστου διαδίκου, ἔχοντος ἰδιαιτέρον συμφέρον, διάφορον παρὰ τὸ τῶν λοιπῶν διαδίκων,¹ 3) τὰ ἐκ τῆς δίκης προξενηθέντα ἔξοδα ταχυδρομείου καὶ πεζοδρομίων, 4) τὰ κατὰ τὴν διατίμησιν γενόμενα ὁδοιπορικὰ ἔξοδα τῶν διαδίκων, τῶν μαρτύρων καὶ τῶν πραγματογνωμόνων καὶ 5) αἱ ἔνεκα τῆς προσαγωγῆς ἄλλων ἐνδεικτικῶν μέσων γενόμεναι δαπάναι.

ΕΠΔ. ἀρθ. 215, ΣΠΔ. ἀρθ. 186.

Τὸ ἀρθ. τίθεται ὡς συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ ν. 4257 τῆς 6 Αὐγούστου 1929, προσθέσαντος τὰ ἐντὸς εἰσαγωγικῶν.

¹ Ἡ διὰ τὸν δικηγόρον ἐκάστου ὁμοδίκου γενομένη δαπάνη εἶναι ἀποδοτέα, λόγῳ τῆς ἀνεξαρτησίας ἣν ἕκαστος ὁμόδικος ἔχει ἔναντι τῶν λοιπῶν, κατὰ τὸ ἀρθ. 67 (ἴδε αὐτόθι σημ. 1).

"Αρθρον 221.

Διὰ τὰς προσωπικὰς τῶν ἐνεργείας δὲν δύνανται οἱ διάδικοι νάπαιτήσωσιν ἀποζημίωσιν κατὰ τὸν καθορισμὸν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων. Μόνον ἐὰν ἡ προσωπικὴ τῶν ἐμφάνισις ἐνώπιον δικαστηρίου ἦτο ἀναγκαῖα, καὶ ἰδίᾳ ἐὰν ὁ διάδικος ἐν τῇ ἐνώπιον Εἰρηνοδικείου διαδικασίᾳ ἐμφανίζηται ἄνευ πληρεξουσίου πρέπει νά παρέχῃται ἀποζημίωσις κατ' ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ καὶ κατ' ἀναλογίαν τῶν διατάξεων περὶ ἀποζημιώσεως τῶν μαρτύρων, διὰ τὴν ἐκ τῆς χρονοτριβῆς ἐπερχομένην τυχὸν ζημίαν, ὡς καὶ διὰ τὰ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα. Ἐὰν ὁ διάδικος εἶναι δικηγόρος λαμβάνει τὴν ἀμοιβὴν τοῦτου.

ΑΠΔ. § 42 ἐδ. α'.

Ἡ ἀποζημίωσις χορηγεῖται ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἀνάγκης τῆς προσελεύσεως τοῦ διαδίκου ἐνώπιον δικαστηρίου. Ἐάν, κατὰ τὰς περιστάσεις, κριθῇ ὅτι οὐδεμία ἐγένετο εἰς τὸν διάδικον ζημία, δὲν δίδεται ἀποζημίωσις (τὰ ὁδοιπορικὰ πάντως καταβάλλοντα). Ἡ ἀποζημίωσις κανονίζεται κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰς περὶ ἀποζημιώσεως τῶν μαρτύρων διατάξεις, μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ τυχόν πολλὰ ἀποδίδοντος ἐπαγγέλματος τοῦ διαδίκου (Νευσιανὴ § 42).

Ἄρθρον 222.

Δὲν ἀποδίδονται αἱ δαπάναι καὶ αἱ καταβολαὶ αἱ ὁποῖαι ἐπροξενήθησαν.—1 ἐξ ἰδίας ἀπειθείας, ἀπροσεξίας ἢ ἐξ ἰδίου σφάλματος.—2 ἐξ ὑπερβαλλούσης προσοχῆς καὶ ἰδίως ἂν διάδικός τις ἔλαβε πλείονας δικηγόρους, ἐφρόντισε νὰ τυπωθῶσι δικόγραφα κτλ.—3 Ἐάν τὰ ἔξοδα ἦσαν παντάπασι περιττά πρὸς ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως.

ΕΠΔ. ἄρθ. 216, ΣΠΔ. ἄρθ. 187.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄

ΠΑΡΕΜΠΙΠΤΟΥΣΑΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Α΄. Ἐν γένει.

Ἄρθρον 223.

Εἰς τὰς παρεμπιπτούσας ὑποθέσεις ἀνάγεται πᾶν ὅ,τι ἐμποδίζει, διακόπτει ἢ καταργεῖ ἐντελῶς τὴν τακτικὴν πρόοδον τῆς κυρίας δίκης καὶ τῆς ἐκτελέσεως, ἢ τοῦλάχιστον ἔχει ἐπιρροὴν τινα εἰς αὐτήν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 225, ΣΠΔ. ἄρθ. 190.

Ἄρθρον 224.

Πᾶσα παρεμπίπτουσα ὑπόθεσις προϋποθέτει—1 κυρίαν διαφοράν.—2 ἐπιρροὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τῆς παρεμπιπτούσης ὑποθέσεως εἰς τὴν κυρίαν διαφοράν.—3 τοῦλάχιστον ἓνα διάδικον, εἰς τὸν ὁποῖον διαφέρει ἐπίσης ἢ ἀπόφασις τῆς κυρίας καὶ τῆς παρεμπιπτούσης ὑποθέσεως.

ΕΠΔ. ἄρθ. 226, ΣΠΔ. ἄρθ. 191.

Β΄. Διάφορα εἶδη.

α΄. Ἐν γένει.

Ἄρθρον 225.

Ἐάν αἱ παρεμπίπτουσαι ὑποθέσεις ἔχωσιν ἀντικείμενα

προδικαστικά ζητήματα, άπουδείξεις, άκυρότητας, έξαιρέσεις, διακοπές της διαδικασίας κτλ. πρέπει, εάν μὲν ἡ κυρία ὑπόθεσις εἶναι ὄριμος, νὰ ἐκδικασθῶσι συγχρόνως μετ' αὐτῆς, ἄλλως δέ, πρὶν προοδεύσῃ ἡ κυρία δίκη, καὶ ἐπομένως ν' ἀναβληθῇ αὐτή. Ἐάν κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου πρόκειται νὰ συζητηθῶσιν αἱ παρεμπίπτουσαι αὐταὶ δίκαι ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου, δὲν ἄρχεται πάλιν ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζήτησις εἰ μὴ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς παρεμπιπτούσης πράξεως ἢ ὅταν συμβῶσι δισταγμοὶ κατ' αὐτὴν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 227, ΣΠΔ. ἄρθ. 192.

"Ἄρθρον 226.

Ἐάν τὰ παρεμπίπτοντα εἶναι μόνον παρακολουθήματα τῶν κυρίων προτάσεων τοῦ ἐνάγοντος ἢ τοῦ ἐναγομένου, καὶ ἰδίως παρεμπίπτουσαι ἢ ἐγγυήσεις ἀφορώσαι ἀγωγαί, παρεμβάσεις κτλ. δὲν ἀναβάλλουσι τὴν ἀπόφασιν τῆς κυρίας δίκης· ὅθεν ἀναβάλλονται καὶ παραπέμπονται εἰς ἰδιαιτέραν συζήτησιν, ἐάν αὐταὶ μὲν δὲν εἶναι εἰσέτι ὄριμοι, εἶνε δὲ ὄριμοι αἱ κύρια ὑποθέσεις, καὶ ὁ εἰσάγων τὴν παρεμπίπτουσαν ὑπόθεσιν δὲν θέλει νὰ ἐνωθῇ ὡς ὁμόδικος μετὰ τῶν κυρίων διαδίκων.

ΕΠΔ, ἄρθ. 228, ΣΠΔ. ἄρθ. 193.

β'. Παρεμπίπτουσαι ἀγωγαί.

"Ἄρθρον 227.

Παρεμπίπτουσα ἀγωγή μεταξύ τῶν αὐτῶν διαδίκων προϋποθέτει πάντοτε ὅτι ἐγένετο ὑστέρᾳ αἰτήσις παρὰ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου διαδίκου, καὶ ἰδίως ὅτι μέλλει νὰ προστεθῇ τι εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν, νὰ ληφθῇ προσωρινὸν μέτρον, νὰ ἐξαλειφθῶσι τὰ ἐμφανισθέντα δικαιώματος περιεκτικὰ ἔγγραφα, νὰ προβληθῶσιν ἀκυρότητες κλπ.

ΕΠΔ. ἄρθ. 229, ΣΠΔ. ἄρθ. 194.

"Ἄρθρον 228.

Ὅλαι αἱ παρεμπίπτουσαι ἀγωγαί, τῶν ὁποίων ὁ λόγος ὑπῆρχεν ἤδη, γίνονται συγχρόνως· ἐάν δὲ ἐγείναν μετὰ ταῦτα τοιαῦται ἀγωγαί καὶ ὁ λόγος τῶν ὑφίστατο ἤδη, ὅτε εἰσῆχθη ἡ πρώτη παρεμπίπτουσα ἀγωγή, τὰ δι' αὐτάς ἔξοδα δὲν συγκαταριθμοῦνται μεταξύ τῶν ἀποδοτέων.

ΕΠΔ. ἄρθ. 230, ΣΠΔ. ἄρθ. 185.

γ'. Προσεπικλήσεις καὶ παρεμβάσεις.

1. Προσεπίκλησις.

Ἄρθρον 229.

Ἐνάγοντες καὶ ἐναγόμενοι ὡς πρὸς τοὺς ὁποίους δύναται ν' ἀμφισβητηθῆ ἢ ἀμφισβητεῖται τῷ ὄντι τὸ δικαίωμα τοῦ ὑπερασπίζειν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν ἢ ὅσοι καταδιωκόμενοι διὰ πραγματικῆς ἀγωγῆς διακατέχουσι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρᾶγμα, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προσκαλέσωσι πρὸς συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως ἐκείνους παρὰ τῶν ὁποίων μετέβη εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα ἢ ἡ ὑποχρέωσις ἢ ἐν ὀνόματι τῶν ὁποίων ἔχουσι τὴν διακατοχὴν, νὰ ζητήσωσι δὲ ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει νὰ τεθῶσιν ἐκτὸς τῆς δίκης. Ἡ συναίνεσις τοῦ ἐνάγοντος εἶναι ἀναγκαία μόνον καθ' ὅσον οὗτος ἐπιδιώκει ἀξιώσεις, αἵτινές εἰσιν ἀνεξάρτητοι τῆς ἐννόμου σχέσεως δι' ἧς κατέχει ὁ ἐναγόμενος.

ΕΠΔ. ἄρθ. 69, ΣΠΔ. ἄρθ. 56.

Ἡ ἐν τέλει τοῦ ἄρθ. προσθήκη εἰς τὸ ἄρθ. 69 ΕΠΔ. ἐλήφθη ἐκ τῆς § 76 ΓΠΔ., ἄρθ. 88 ὑπ. νμοσχ. Κατ' αὐτὴν, ὡσάκις ὁ ὄνοματι ἄλλου διακατέχων προσεπικαλεῖ τὸν κυρίως διακατόχον, προβαίνει δηλονότι εἰς τὴν λεγομένην *nominatio auctoris*, δικαιούται νὰ ζητήσῃ—τῇ συναίνεσει ἐννοεῖται τοῦ τελευταίου—νὰ τεθῆ ἐκτὸς δίκης, μὴ προσαπαιτουμένης καὶ τῆς συναίνεσεως τοῦ ἀντιδίκου, ἐξαιρέσει τῆς ἐν τῷ ἄρθ. τελευταίας περιπτώσεως· ἀλλ' ἡ ἀπόφασις ἰσχύει καὶ κατὰ τοῦ ἐξεληθόντος διακατόχου, κατὰ τὸ ἄρθ. 501. Καὶ ἐπὶ προσεπικλήσεως τῶν ἄλλων δικαιοπαρόχων δύναται, καὶ μὴ συναίνουτος τοῦ ἀντιδίκου τοῦ, νὰ τεθῆ ὁ προσεπικαλέσας ἐκτὸς δίκης, ἰσχυοῦσης ὁμως πάντως κατ' αὐτοῦ τῆς ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως, κατὰ τὸ ἄρθ. 500.

2. Παρέμβασις.

Ἄρθρον 230.

Παρέμβασις συγχωρεῖται πρὸς τε τὴν διατήρησιν ὑπαρχόντων δικαίων, καὶ πρὸς πρότασιν νέων ἀξιώσεων, ἐὰν ὁ παρεμβαίνων δύναται ν' ἀποδείξῃ ἐννομόν τι συμφέρον εἰς τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν.

ΕΠΔ. ἄρθ. 231, ΣΠΔ. ἄρθ. 196.

Ἄρθρον 231.

Ἡ παρέμβασις δύναται νὰ ἐκβιασθῆ—1. Ἐπὶ ἀγωγῶν ἐνεκεν ἐγγυήσεως καὶ ἐπὶ ὁμοδικῶν (ἄρθ. 64—66)—2. Ἐὰν τρίτοι τινὲς ἔχωσι δικαίον πρὸς ἀνακοπὴν (ἄρθ. 236 καὶ ἐπόμεν.)· εἰς τὴν τελευταίαν περιπτώσιν στεροῦνται οἱ κλητευθέντες τοῦ

δικαιώματος της άνακοπής, εάν δέν ένεφανίσθησαν, και εάν δέν έπρότειναν τας έν τή έκκρεμεί ύποθέσει αξιώσεις των.
ΕΠΔ. άρθ. 232, ΣΠΔ. άρθ. 197.

"Αρθρον 232.

‘Οσάκις παρεμβαίη τις πρὸς πρότασιν νέων αξιώσεων ή κυρία δίκη δύναται εἴτε ἐπὶ τῇ αἰτήσει τινὸς τῶν κυρίων διαδίκων εἴτε τοῦ παρεμβαίνοντος ν' ἀνασταλῆ μέχρις οὗ ἐκδικασθῆ τελεσιδικῶς ή κυρία παρέμβασις.¹ Ὡσαύτως δύναται εἴτε τῇ αἰτήσει τῶν διαδίκων ή και αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου νά παραπεμφθῆ εἰς ἰδιαιτέραν συζήτησιν, εάν ή συνεκδικασίς παραβλάπτῃ οὐσιωδῶς τὰ συμφέροντα τῶν κυρίων διαδίκων.²

Τὸ άρθ. ἀφορᾷ τὴν κυρίαν παρέμβασιν, ήτις κατὰ τὸν έν άρθ. 235 ἐδ. 3 διατυπούμενον κανόνα, συνεκδικάζεται μετὰ τῆς ἀγωγῆς.

¹ Πρβλ. ΓΠΔ. § 65, ὑπ. νμοχ. άρθ. 77.

² Πρβλ. και άρθ. 226.

"Αρθρον 233.

‘Ο έναγόμενος πρὸς ἀπότισιν ὀφειλῆς ή ἀπόδοσιν πράγματος δύναται και εάν ἕτερος ἐνάγη αὐτὸν ή παρεμβαίη ἀντιποιοῦμενος τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, νά καταθέσῃ δικαστικῶς τοῦτο ὑπὲρ τῶν ἐριζόντων, και νά αἰτήσῃ, παραιτούμενος ὅμως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀναλήψεως, ὅπως τεθῆ ἐκτὸς τῆς δίκης, συνεχισθῆ δὲ ή δίκη μετὰξὺ τῶν ἐριζόντων διαδίκων, αὐτοῦ καταβάλλοντος μόνον τὰ έξοδα, ὅσα ἐγένοντο ἐξ ἀβασίμου τυχὸν ἀντιρρήσεως αὐτοῦ. Εἰς τὸν νικήσαντα διάδικον ἐπιδικάζεται τὸ ἐπίδικον, ὁ δὲ ήττώμενος καταδικάζεται εἰς τὴν πληρωμήν, και τῶν πρὸς τὸν έναγόμενον έξόδων ὅσα δέν προέκυψαν ἐξ ἀβασίμου τυχὸν ἀντιρρήσεως αὐτοῦ, ὡς και τῶν έξόδων τῆς καταθέσεως.

Πρβλ. ΓΠΔ. § 75, ὑπ. νμοχ. άρθ. 87.

**Γ'. Κοινὰ ἀρχαὶ περὶ παντὸς εἴδους
παρεμπιπτουσῶν δικῶν.**

"Αρθρον 234.

‘Αγωγαὶ παρεμπίπτουσαι και παρεμβάσεις συγχωροῦνται μόνον ὅταν ἔχωσι συνάφειαν μετὰ τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν και περιέχωσιν ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα τῆς ἀγωγῆς· ἔγγραφος δὲ ἀπάντησις εἰς αὐτάς συγχωρεῖται μὲν, δέν δύναται ὅμως νά ἐγγραφῆ εἰς τὰ ἀποδοτέα έξοδα.

ΕΠΔ. άρθ. 232, ΣΠΔ. άρθ. 198

Διορθωτέα

Σελ. μα' στίχ.	24	ἀντί	σελ. κς'	νά γραφή	σελ. κς'
»	7	»	18	»	»
»	22	»	20	»	»
»	40	»	10	»	»
»	67	»	40	μετά τὸ ἄρθ. 149	νά προστεθῆ καὶ σχετικῶς σημειούμενα
»	71	»	10	ἀντὶ ἄρθ. 433	νά γραφή ἄρθ. 434
»	73	»	13	νά διαγραφοῦν αἱ []	
»	75	»	21	»	τῷ ἐπομένῳ ἄρθρῳ
»	75	μετὰ τὸν στίχ. 23	νά προστεθῆ	Τὸ ἄρθ. τίθεται ὡς ἐτροποποιήθη	ὑπὸ τοῦ δ. Κρ. Πολ. ὑπ' ἄριθ. 106 τῆς 29 Νοεμβρίου 1903, κατὰ τὰ ἐν εἰσαγωγικοῖς, ἀντικαταστήσαντα τὰς λέξεις «τῷ ἐπομένῳ ἄρθρῳ».
»	77	στίχ. 21	ἀντὶ ν. 1840	νά γραφή ν.	1840
»	92	»	47	»	Κρήτης. »
»	93	»	3	»	τῶν δικηγόρων
»	100	»	1	»	274 καὶ ἡγ. δ. 153
»	103	»	28	»	162
»	108	»	27	»	133
»	109	»	3	μετὰ τὸ ἀντιδίκου	νά προστεθῆ ἢ καὶ σιγῶντος (ἐπ. ἄρθ. ἐδ. 1)
»	129	»	15	ἀντὶ 193	νά γραφή 195
»	136	»	6	μετὰ τὸ συζητήσεως	νά προστεθῆ τῆς ἐφέσεως

Τιμή Δραχ. 125.—